

CEZARINA ADAMESCU

ÎNTÂLNIRI PROVIDENȚIALE

-critică literară, portrete, evocări, eseuri spirituale-

SEMĂNĂTORUL
Editura - online
Iulie 2009

Coperta și tehnoredactarea : Mirela Nicoleta Hincianu

S U M A R

I. ÎNTÂLNIRI ESENȚIALE

Pag. 13

CULTURA ȘI SLUJITORII EI

„SUNT RĂDĂCINĂ ÎN PĂMÂNTUL STRĂINILOR...”

UN POSIBIL PORTRET SPIRITUAL AL UNEI PERSONALITĂȚI DE MARCĂ: VALERIU LUCIAN HETCO

Pag. 22

COROLA DE GÂNDURI DIN TEMPLUL TĂCERII

VALERIU LUCIAN HETCO, *Oglinda cu suflet*, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 2002

Pag. 27

POEZIA VOCATIEI PENTRU ETERNITATE

VALERIU LUCIAN HETCO, *Dreptul la culpă*, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2004.

Pag. 32

CUVÂNT DE BUNĂVOIRE PENTRU O PERSONALITATE DE EXCEPȚIE: THEODOR DAMIAN (New-York)

Pag. 33

ESEU: A TRĂI MOARTEA CA DAR LA APA ISAR

THEODOR DAMIAN, *Semnul Isar*, poezii, cu o postfață de Vasile ANDRU, Editura PARALELA 45, 2006, Biblioteca românească

Pag. 40

O LUCRARE DE INTERES MAJOR PENTRU LITERATURĂ ȘI PENTRU VIAȚĂ

CRONICĂ DE ÎNTÂMPINARE: CONSTANTIN VLAICU, „STRĂJER LA PORȚILE PĂDURII”, Editura SINTEZE, Galați, 2009

Pag. 44

CHIPURI SUFLETEȘTI. PORTRET ÎN NUANȚE DE VERDE

UN CETĂȚEAN EMBLEMATIC AL ROMÂNIEI TAINICE ȘI PLEDOARIA SA PENTRU SĂNĂTATEA PĂMÂNTULUI

Pag. 48

REPORTAJ VIRTUAL DIN BANATUL MONTAN

AUR DE SUFLET ROMÂNESC, ÎN AURUL VERDE „MEHADIA – VATRĂ ISTORICĂ MILENARĂ” - (Autor colectiv. Redactor coordonator: Nicolae Danciu Petniceanu), Editura Gordian, Timișoara, 2007

Pag. 52

BUN GĂSIT LA „SLOVA COPIILOR!”

Revistă de vacanță – Supliment al publicației: SLOVA CREȘTINĂ

Pag. 55

Eseu :SACERDOT ÎN CUVÂNT, ÎN SLUJIRE ȘI-N INIMĂ

RADU BOTIȘ, „...*Ca tămâia înaintea Ta*”, Editura Ariadna, Baia Mare, 2002

Pag. 58

ESEU: O PERCEPȚIE APARTE ASUPRA DIVINITĂȚII

IONUȚ CARAGEA, „*Absența a aceea ce suntem*”, Editura FIDES, Iași, 2009.

Pag. 65

O SCRIITOARE MISTICĂ ÎN SFÂNTĂ INTIMITATE CU DUMNEZEU

IOANA STUPARU, *CLIPA DE LUMINĂ*, Editura Miracol, București, 2001

Pag. 69

CĂRȚI ȘI AUTORI - OAMENII DE NISIP ȘI GLASUL PĂMÂNTULUI

IOANA STUPARU, „*Oameni de nisip*”, vol. I, București, Editura Amurg sentimental, București, 2006

Pag. 75

FASCINANTA LUME A POVESTIRILOR IOANEI STUPARU

IOANA STUPARU, *Grădina care s-a suit la cer*, Editura Florile Dalbe, București, 2007

Pag. 79

Eseu: POVEȘTEA UNUI SUFLET RĂSTIGNIT ÎNTRE CER ȘI PĂMÂNT

ADRIAN BOTEZ, *Povestea unui colecționar de audiențe*, Editura Corgal Press, Bacău, 2003

Pag. 86

PROLEGOMENE LA CEI TREI „IONI” MISTICI AI LUI ADRIAN BOTEZ

SAU DESPRE LOJA IOHANICĂ ROMÂNEASCĂ

ADRIAN BOTEZ, *Loja Iohanică Românească. Pentru o nouă hermeneutică, aplicată asupra textelor lui ION Creangă, ION Luca Caragiale, ION Slavici*, Editura Rafet, 2006

Pag. 94

Cronică literară:

ÎN AMURGUL LUMII CUVINTELOR - POEME PENTRU ZIUA MÂNIEI

ADRIAN BOTEZ, *Rog inorog*, poeme, Editura „Salonul Literar”, Focșani, 1998

Pag. 103

ESEU: UN MENESTREL CÂNTÂND SERENADE DOMNITEI POESIS PE HARFELE VÂNTULUI

THEODOR RĂPAN, *Poștalionul de seară. File din jurnalul unui heruvim*, Editura Semne, București, 2005. Desene de Damian Petrescu.

Pag. 112

HILOZOISMUL ÎN LIRICA PANSEISTICĂ A LUI PAUL SPIRESCU

PAUL SPIRESCU, *Domnule Judecător!*, Editura Andrew, Focșani, 2007, Copertă și ilustrații: Fevronia Spirescu

Pag. 117

FATA VERII – PORTRET LIRIC: MIRELA NICOLETA HÎNCIANU

A ȘTI SĂ DESCIFREZI GRAIUL PĂINII

Pag. 120

LUMINI DE GÂND, LUMINI DE SUFLET, REVERBERATE-NTR-O LACRIMĂ

GERALDINE GHINEȚ, *Reverberații*, Editura PAX AURA MUNDI, Galați, 2002

Pag. 122

POPAS DINCOLO DE FIRESC ÎN CARTEA CU FOȘNETE

DIANA MĂNĂILĂ, *Hana. Carte cu foșnete*, Editura JUNIMEA, Iași, 2007

Pag. 125

FLORINA ACESTEI LUMI ȘI CELE ȘAPTE POVEȘTI CU TICĂIT MONSTRUOS

FLORINA ZAHARIA, *1863-1894 așteptarea fără brațe*, Editura Opera Magna, Iași, 2007

Pag. 127

UN APOSTOL LIRIC UNS CU UNTDELEMNUL CUVÂNTULUI

AUREL ANGHEL, *Copile, te roagă,-versuri*, Editura Omega, Buzău, 2009

Pag. 130

PE DRUM DE VALURI

NORY BELLU, *„În brațele Dunării”*, Editura Pax Aura Mundi, Galați, 2008

Pag. 132

SĂ DESCHIDEM POARTA SPRE GRĂDINA FERMECATĂ.

ANA MARIA GÎBU, *Grădina mea*, Editura Lumen, Iași, 2009

Pag. 136

UN COLȚ DE ROMÂNIE ȘI O FĂRĂMĂ DE ACASĂ

IOAN MICLĂU, *„Bună ziua, Bade Ioane!”*, Editura Cuget Românesc, 2009

Pag. 140

UN RAPSOD MODERN AL SATULUI ARDELEAN ADUCE ELOGIU ȚĂRANULUI ROMÂN

MIRCEA ISTRATE DORIN, *Har-Deal, Poezii*, Tipografia Andra, Târgu Mureș, 2008

Pag. 144

UN STRANIU PARADIS CONVERTIT ÎN SIMBOLURI ȘI SEMNE CABALISTICE

ALEXANDRA GOARZĂ, „*Simbolurile D (')or*”, Editura VIAȚA MEDICALĂ ROMÂNEASCĂ, București, 2009

EVENIMENT CULTURAL INEDIT : TRIPLĂ LANȘARE DE CARTE – LA BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „V.A. URECHIA”.

SERGIU TOFAN, „*HEIDEGGER (3 eseuri despre putere)*”, Editura Pax Aura Mundi, Galați, 2009; ALEXANDRA LUCIA TOFAN, „*Relația Biserică-Stat (opinii ortodoxe despre gândiri catolice)*”, Editura Pax Aura Mundi, Galați, 2009; MIRCEA TOFAN, „*Poem despre nevroză*”, Editura Pax Aura Mundi, Galați, 2009.

Pag. 151

SEMNAL EDITORIAL: O PUBLICAȚIE PROFUND PATRIOTICĂ : REVISTA PRO MEMORIA 1940-1945

Pag. 154

ESEU LIRIC: CA O SPERANȚĂ-N AMURG – PÂNZELE AUREI

Privind picturile SPERANȚEI AURORA CERNITU

Pag. 159

**BIENALA ARTELOR – CEZAR IVĂNESCU -ediția a I-a-
UN PROIECT REMARCABIL ÎN DESFĂȘURARE LA GALAȚI
FIINȚĂ ÎNTRU SPIRIT - POEZIA**

Pag. 163

UN EVENIMENT DE O ÎNSEMNĂTATE EXCEPȚIONALĂ:

ZILELE REVISTEI „LUMINĂ LINĂ” LA GALAȚI.

Pag. 166

UN SCRITOR CU SUFLETUL PE FAȚĂ:

STANISLAV LACOMCHIN, „*MOZAIC*”, proză, versuri, dramaturgie, Editura SINTEZE, Galați, 2009

Pag. 169

**UN CUIB DE VULTURI ROMÂNESC ÎN BANATUL MONTAN
OAMENI, LOCURI ȘI VEȘTI DESPRE „VEȘTEA” DIN MEHADIA**

II. M E M E N T O

Pag. 171

Eseu: CÂND VIAȚA DEVINE OPERĂ. – GRIGORE VIERU ȘI POEZIA LACRIMEI SALE

GRIGORE VIERU, *CELE MAI FRUMOASE POEZII*, Editura JURNALUL, București, 2009

Pag. 177

MEMORIAL ANDREI VARTIC
A TĂCUT VOCEA BASARABIEI?!...

Pag. 181

ECOURI CU INSERTII STĂNESCIENE LA COMEMORARE
POEZIA CA VIAȚĂ DINCOLO DE VIAȚĂ

Pag. 184

EFIGII MORALE: ANGELA CIOLTAN ZAINEA: ÎNGERUL MEU DIN OGLINDĂ

Pag. 187

UN ARHITECT DE SUBLIM ȘI CETATEA LUI SPIRITUALĂ
Gânduri de lumină pentru „Cetatea lui Bucur”

Pag. 189

PĂMÂNT DE STEA – ȘI DUH DE POEZIE

RONALD GASPARIC, *Rămân pământ de soare*, poeme. Ediție îngrijită de Vasile Andru. Prefețe de Cezar Ivănescu și Vasile Andru, Editura Paralela 45, 2007

Pag. 196

EVOCARE: ANDREI VARTIC

UN VOIEVOD AL SCRISULUI STÂND DREPT ÎN FAȚA ALTARULUI

Pag. 202

PORTRET ARIONDA ADAMESCU

DESTINE SFÂȘIATE. POVEȘTEA BASARABENCEI ARIONDA

III. PUBLICISTICĂ, JURNALISM CULTURAL

Pag. 204

CÂTEVA CONSIDERAȚII DESPRE STAREA ACTUALĂ A CULTURII
SCRIITORUL ROMÂN ȘI ANCHETA LUI VIOREL DINESCU

Pag. 210

ATELIERELE DE LECTURĂ ALE POETEI ANGELA BACIU – Joi, 21 mai 2009,
Biblioteca Județeană V.A.Urechia Galați, Ediția a II-a

**UN PROIECT REMARCABIL CARE PROMOVEAZĂ LIRICA FEMININĂ ȘI NOILE
TALENTE LITERARE**

Pag. 213

O DOAMNĂ A POEZIEI ROMÂNEȘTI – ANGELA BACIU-MOISE - interviu

Pag. 221

**EVENIMENT CULTURAL ȘI MEDIATIC DE EXCEPTIE
SCRIITORI PE CALEA REGALĂ A POEZIEI - LA DUNĂREA DE JOS**

Pag. 224

ISTORII LITERARE CONTEMPORANE

**Eseu: CENACLUL – CA FENOMEN CULTURAL GĂLĂȚEAN ÎN ULTIMUL SFERT DE
VEAC**

Pag. 231

Eseu: ZIUA INTERNAȚIONALĂ A POEZIEI – 21 MARTIE

**„ACEL CEVA PLĂPÂND, ÎNARIPAT ȘI SACRU” (PLATON) - POEZIA CARE ȚINE
FIINȚA ÎNTRU FIINȚĂ**

Pag. 235

LUMEA ÎN CARE TRĂIM

DARURI DE SĂRBĂTORI PENTRU BĂTRÂNII NOȘTRI

Pag. 237

REVELION - 2009 - CU ANTICIPAȚIE

Pag. 239

EPOCA ȘI SENIORII EI FĂRĂ GLORIE

**SOLIDARITATE ÎNTRE GENERAȚII. UN DAR DE SUFLET PENTRU PERSOANELE
VÂRSTNICE 1 Octombrie-Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice**

Pag. 242

INIȚIATIVE UMANITARE

ȘI PENTRU FEMEILE FĂRĂ ADĂPOST DIN GALAȚI A FOST 1 MARTIE

Pag. 243

**PRIMĂVARĂ SUFLETEASCĂ LA UNIUNEA JUDEȚEANĂ A PENSIONARILOR
GHIOCEI LA TÂMPLE – GHIOCEI ÎN SUFLETE.**

TINERELE PENSIONARE AU SĂRBĂTORIT BALUL MĂRȚIȘORULUI

Pag. 246

EFIGII CRESTINE

PR. PETRU ALBERT LA 90 DE ANI DE VIAȚĂ ȘI 63 DE ANI DE PREOTIE

O ANIVERSARE STRĂLUCITĂ A UNUI PREOT DE EXCEPȚIE

Pag. 252

DUHOVNICI DE EXCEPȚIE

UN FRANCISC AL ZILELOR NOASTRE ȘI O ANIVERSARE PE MĂSURĂ: 54 DE ANI DE LA HIROTONIREA PĂRINTELUI EUGEN BLĂJUȚ SR. O.F.M.CONV

IV. ESEURI SPIRITUALE

CARTEA MEA CEA MAI IUBITA. SEMNIFICAȚIA CULTULUI MARIAN ÎN BISERICILE

CATOLICĂ ȘI ORTODOXĂ, Editura Alma, Galați, 1998

Pag. 263

ESEURI SPIRITUALE

ESTE POSIBILĂ FERICIREA CREȘTINĂ? Din volumul în pregătire „*Legea de har a iubirii*” – *Mic îndreptar de Terapie Divină*

Pag. 269

UMILINȚĂ ȘI MĂREȚIE. JOC DE APARENȚE

Pag. 273

O FIINȚĂ DINTR-UN OCEAN DE FIINȚE

Pag. 277

MEDITAȚIE PASCALĂ

MAICA DOMNULUI PE URMELE PAȘILOR LUI IISUS I.

Pag. 280

MAICA DOMNULUI PE URMELE PAȘILOR LUI IISUS. II.

Pag. 284

MEDITAȚII PASCALE

MAICA DOMNULUI ȘI EVANGHELIA SUFERINȚEI

Pag. 286

MAICA DOMNULUI ȘI EVANGHELIA ÎNVIERII

„FERICIȚI CEI CE N-AU VĂZUT ȘI AU CREZUT” (Ioan 20,29)

Pag. 288

SĂRBĂTOARE PASCALĂ

CREDINȚA FECIOAREI MARIA ÎN ÎNVIEREA FIULUI SĂU

Pag. 290

MEDITAȚII PASCALE
CLIPA CÂND TIMPUL DEVINE LUMINĂ

Pag. 292

MEDITAȚIE PASCALĂ
„FIULE, IATĂ MAMA TA!” - MATERNITATEA SPIRITUALĂ A MARIEI

Pag. 294

DIN VOLUMUL ÎN PREGĂTIRE: LEGEA DE HAR A IUBIRII. Meditații la poalele Muntelui
Fericirilor. VIA STĂPÂNULUI ȘI NEAMUL ROMÂNESC. eseu teologic –

Pag. 297

PRIZONIER DIN IUBIRE - DE-A LUNGUL TUTUROR EPOCILOR
ÎNCHISOAREA DIN NOI ȘI CEA DIN AFARA NOASTRĂ –meditație-

Pag. 301

MEDITAȚII PASCALĂ. SCĂLDAȚI ÎN APA IERTĂRII

Pag. 303

SARBATORI LITURGICE
DUMINICA TOMII – DUMINICA DIVINEI MILOSTIVIRI.
MARIA – MAICA MILOSTIVIRII

Pag. 306

ÎN PRAG DE RUSALII
NEPRIHĂNITA DUHULUI SFÂNT

Pag. 309

OCHIUL NEADORMIT AL MILEI
FRATELE MEU, OMUL

Pag. 310

CHIPURI ALE DIVINITĂȚII
DUMNEZEU LA PRIMA VEDERE. DUMNEZEU VĂZUT DE APROAPE

Pag. 312

ORBIREA FIZICĂ, ORBIREA SPIRITUALĂ ȘI NEVOIA DE DIOPTRII PENTRU SUFLETE
-meditație-

Pag. 316

SINE IRA ET STUDIO. GÂNDURI ȘI ATITUDINI CREȘTINE
UN ORIZONT IMEDIAT ȘI COMUN SFÂȘIAT DE TRUFII OMENEȘTI

Pag. 321

ITINERARIILE SPIRITUALE:
IERUSALIMUL FRANCISCAN. ASSISI VĂZUT CU DIOPTRIILE INIMII.

Pag. 329
OMUL ȘI IPOSTAZELE SALE
A MURI PENTRU A TRĂI -meditație-

Pag. 332
DEVOTIUNI MARIANE. LUNA MAI – DEDICATĂ CINSTIRII ÎN CHIP DEOSEBIT A
PREA SFINTEI FECIOARE MARIA
FLORI ÎN ARMINDENI

Pag. 334
NUMELE TĂU – CA O SPOVEDANIE-meditație-

Pag. 335
ESEU TEOLOGIC
SUFERINȚA CATRE SMEREȘTE ȘI ÎNALȚĂ, SUFERINȚA CARE TĂMĂDUIEȘTE

Pag. 337
CEZARINA ADAMESCU - CURRICULUM VITAE
Poetă, prozatoare, eseistă, dramaturg, editor și redactor on-line
O VIAȚĂ ÎNCHINATĂ CUVÂNTULUI

I.

ÎNTÂLNIRI ESENȚIALE

CULTURA ȘI SLUJITORII EI

LUCIAN HETCO,

„SUNT RĂDĂCINĂ ÎN PĂMÂNTUL STRĂINILOR...”

UN POSIBIL PORTRET SPIRITUAL AL UNEI PERSONALITĂȚI

DE MARCĂ: VALERIU LUCIAN HETCO

Veritabil „Cetățean planetar”, Valeriu Lucian Hetco, webmaster și redactor șef al publicației AGERO, face parte din personalitățile de excepție care își poartă patria în suflet și numele de român cu demnitate, oriunde s-ar afla în lume și luptă cu abnegație pentru reabilitarea imaginii neamului său. El nu-și ascunde originea, dimpotrivă, își pune la dispoziție întreaga capacitate fizică, intelectuală, creativă și afectivă pentru a ridica prestigiul națiunii române pe locul pe care-l merită.

Se pare că Lucian Hetco și-a însușit bine cuvintele stănesciene: „a face ceva pentru cuvinte, iar restul pentru oameni”. Cât face pentru cuvinte și cât pentru oameni, să lăsăm istoria literară să se pronunțe.

O analiză chiar și fugară a operei acestui remarcabil om care, cu adevărat luptă pentru ca numele de român să nu fie înjosit nicăieri în lume, credem că e foarte nimerită, chiar dacă nu adaugă nimic la datele existente deja în biografia domniei sale.

Poate doar să arunce o lumină asupra personalității sale cu adevărat speciale.

Fie că are preocupări publiciste în domeniul istoriei și etnografiei, economiei, culturii, artei, actualităților germane, Lucian Hetco se dovedește a fi egal cu sine, cât se poate de echilibrat și nu face rabat de la calitate.

În cuvinte tulburătoare, luându-și sinceritatea și directetea drept Crez artistic, Lucian Hetco scrie eseuri notabile despre „*Condiția de a fi român*”, în care mărturisește sacrificiile și greutatea de început de drum, într-o țară străină, într-o luptă pe baricade, cu inima strânsă, pentru a-și dovedi competența, priceperea și a răzbi dincolo de zidul impenetrabil așezat în fața confrăților de neam din spațiul limbilor romanice.

„*Sunt azi rădăcină în pământul străinilor*” – mărturisește el, nu fără oarecare năduf, căci, a prinde rădăcini undeva, în alt pământ, după ce te-ai smuls cu greul lacrimii din propria matcă, este cu adevărat o performanță.

Așa este. Lucian Hetco este un om al performanțelor. El și-a depășit condiția de cetățean străin, demonstrând că, muncind asiduu, corect și cu devoțiune, poți ajunge la podium, pe treptele cele mai de sus ale competiției. Fiindcă, viața în astfel de condiții este cu adevărat o competiție acerbă, și numai cel care a trăit aceste lucruri poate pricepe cu adevărat, cât de dificil este să te afirmi într-un loc unde nu te cunoaște nimeni și nu ești atât de bine venit, așa cum te-ai fi așteptat. Lucian Hetco ne oferă în chip uluitor, un model, o pildă a unei existențe românești rezonabile, departe de casă.

Zestrea nativă de drum i-a dat forța formidabilă de a rezista și de a duce lucrurile la bun sfârșit. Lupta pentru refacerea imaginii României prin intermediul revistei Agero, revistă de cultură în limba română, prima de acest gen din Germania, a devenit un comandament suprem și o datorie de onoare, pentru că Lucian Hetco n-a uitat, așa cum mărturisește, - că „*sunt al Vostru, dintotdeauna*”.

Emoționant document de credință.

Astfel că, din *singur* și *nedorit*, împovărat sufletește în țara străinilor, așa cum s-a simțit la început, el s-a impus prin propriile forțe, prin abnegație, muncă, devotament, calități fizice și intelectuale de excepție, reușind să dovedească faptul că este un om puternic și valoros, demn de tot respectul, așa cum reiese din eseu: „*Condiția de a fi român. Partea a I-a*”.

În articolul „*Diaspora Română*” – Valeriu Lucian Hetco face un scurt istoric al fenomenului imigrației. Și faptul că-și începe demersul publicistic cu întrebări existențiale, fundamentale, este o dovadă a spiritului cercetător, capabil a discerne între adevăr și fals, între ceea ce este cu adevărat profund și ceea ce este superfluu.

Stigmatul de a nu fi cu adevărat fericiți în propriul spațiu etnic, este imprimat adânc, nu numai în pielea și carnea românilor, dar și în sânge și în suflet.

„*Câți români suntem cu sufletul încă români?*” - se întreabă în mod legitim Lucian Hetco.

Cu toate că se numără printre cei 9-12 milioane de români care trăiesc în afara granițelor țării de baștină, el nu este preocupat, îndeobște, în chip obsesiv, de propria bunăstare materială ori de propria imagine, așa cum este marea majoritate. El a depășit aceste năzuințe firești, de a-și construi un viitor onorabil pentru el și familie și este preocupat, îndeobște de semenii săi, pe care-i adună și-i canalizează, spre cele spirituale. Care ar fi locul său în lume, în țara care l-a adoptat și mai ales, care e locul său păstrat vacant, rămas acasă, unde rădăcinile sale continuă să crească și să se împrăștie în pământul care l-a zămislit, l-a crescut, l-a hrănit și i-a potolit setea, care i-a supravegheat înălțarea ca om, pe treptele demnității și ale conștiinței de a fi om? Sunt subiecte de meditat, de analizat, de luat în considerație, cu maximum de obiectivitate și responsabilitate, fiindcă e vorba de viața unui om care și-a făurit singur numele ce stă cu onoare pe frontispiciul unei publicații care nu mai are demult nevoie de recomandări.

Agero este astăzi o revistă care contribuie din plin la consolidarea unității spirituale a românilor de pretutindeni, e un adevăr care nu mai are nevoie de dovezi. Revista AGERO, din Stuttgart, editată de eseistul, poetul, publicistul și promotorul cultural Lucian Hetco, care este și redactor responsabil, om de cultură complet și intelectual de marcă, se constituie de ani buni, într-o publicație de cultură și informație pe web, adresată tuturor persoanelor vorbitoare

de limbă română și este o tribună liberă, în slujba onestității, democrației și integrității morale a românilor din Germania și din alte părți ale lumii.

Ea se bucură de colaborarea a 500 de corespondenți planetari, ajungând la o asemenea anvergură încât se află pe locul 5 pe Google în ceea ce privește interesul cititorilor pentru ea.

O muncă prodigioasă, copleșitoare, jertfelnică, încununată cu succes, care se reflectă în tirajul absolut impresionant de 10-12 mii de accesări pe zi – un adevărat record!

AGERO – este o enciclopedie la purtător!

O revistă care, atinge domeniile cheie ale vieții materiale și spirituale: Istorie, Proză, Jurnalistică, Economie, Cultură, Limbi străine, Analize și comentarii, Actualitatea germană, Comunicate.

Lieder-ul acestui focar de cultură românească, Domnul Lucian Hetco, intelectual complet, bun organizator de manifestări culturale, este, de asemenea, inițiatorul și înfăptuitorul numeroaselor întâlniri și comuniuni spirituale cu românii din această parte a globului, ținând totodată o strânsă legătură cu revistele culturale de pe mapamond.

Sunt acum în măsură, după ce am studiat atent revista și arhiva ei, să apreciez la justa valoare această publicație și tot ceea ce face Dl. Lucian Hetco pentru români, pentru propășirea culturii și a limbii naționale, pentru consolidarea unității spirituale a românilor de pretutindeni.

Faptul că a reușit să focalizeze în jurul Domniei sale, atâția intelectuali români și străini, este cea mai bună dovadă. Ca și faptul de a fi fost Președintele Ligii Românilor din Germania câțiva ani, reprezentând interesele românilor până în Bundestagul german, răstimp în care a fost un bun promotor al valorilor culturale și tradiționale românești, reușind performanțe greu de atins. Lucru cât se poate de important și prețios pentru noi, cei de acasă, pentru românii din Germania și cei de pretutindeni, care nu pot rămâne indiferenți la aceste inițiative. Domnia sa, se face astfel, ambasadorul culturii românești peste hotare. Și nu este doar o părere personală ci, unanimă.

Numai cine nu vrea, nu recunoaște acest merit al Domniei sale.

Cu adevărat, Lucian Hetco face aceste lucruri onorabile pentru poporul român. Cu succes, cu multă tragere de inimă, cu un imens travaliu, cu experiență, pricepere, intuiție și perspicacitate. Dar mai ales, cu convingere.

Am parcurs cu atenție sporită rubricile revistei amintite, luând act de colectivul de colaboratori de munca de echipă, de convingerile și idealurile comune, așa cum dă mărturie Domnia sa, într-un interviu cu Maria Diana Popescu, intitulat „*Avem mai bine de cinci sute de corespondenți planetari*” – din 21 noiembrie 2008.

Muncă și perseverență, cele două componente sale programului cultural inițiat de Lucian Hetco, dau roade strălucite, concretizate în miile de cititori care accesează zilnic această publicație.

Creator, formator de opinie dar și slujitor al artei –Lucian Hetco își exprimă Crezul literar și artistic în această formă de expresie de largă circulație, oferind colaboratorilor și beneficiarilor cititori, idei originale, mănușuri de știri și fapte de viață, opinii și deziderate, dând totodată posibilitatea atâtor autori de prestigiu să-și manifeste talentul, reflecția proprie, prin diferitele modalități de expresie literar-artistică existente în domeniile revistei.

O structurare excelentă care alcătuiește întregul perfect, cu miile de nuanțe specifice dovedind totodată, un înalt profesionalism.

Și, încă un amănunt, mărturisit de Lucian Hetco în interviul sus amintit: „*Politica noastră redacțională: calitate, gratuitate, spirit de corectitudine, lipsa atacului la persoană, evitarea oricărei forme de scandal.*”

Principii ferme, de bun simț, bazate pe o temelie cât se poate de trainică: Adevărul, Credința, înțelegerea reciprocă și respectul pentru om.

Ceea ce ne îndreptățește să credem într-o idealitate cât se poate de firească, în legătură cu acest fenomen cultural-artistic numit, atât de inspirat, AGERO.

Revenind la diaspora română, Lucian Hetco face un „*Scurt istoric*” în articolul intitulat chiar „*Diaspora română*” în care precizează că: „*Diaspora presupune însă păstrarea vieții naționale și a obiceiurilor populare în spirit tradițional, în principal însă prin conservarea unor elite intelectuale autentice, cu forță mobilizatoare și o comunitate reală, în primul rând funcțională, în virtutea propriei organizări, a unei religii comune și a unei administrări în interiorul comunitar*”.

Atent la acest fenomen care face parte integrantă din viața și spiritualitatea sa, Valeriu Lucian Hetco îl tratează cu maximum de luciditate, nepărtinitor și vine cu argumente convingătoare în sprijinul ideii de existență a diasporei românești. Imigrația masivă post revoluționară obligă la bilanțuri serioase și obiective.

Acest fenomen de masă a dus din punct de vedere economic, „*la scăderea șomajului în țară, un singur fapt pozitiv, dar a condus și la pierderea în detrimentul altor națiuni a potențialului constructiv a aproape două milioane de persoane care ar fi putut contribui la progresul economic și social în țară, în condițiile în care ar fi existat suficiente locuri de muncă și perspective reale de viitor.*”

Ca un veritabil analist politic, economic și al factorului social, Lucian Hetco aplică aceste teze și la Germania unde trăiesc peste 500.000 de vorbitori nativi ai limbii române, parțial însă deznaționalizați, parțial purtând deja numele etnicului german cu care s-au căsătorit.

Faptul că în Germania „*nu există – spune autorul – pentru români un statut de minoritate etnică istoricească, ca și în cazul sorbilor slavici, a populației sinti, a danezilor sau a etnicilor frizoni din nord, face ca în Germania să lipsească școlile românești, iar discuțiile având ca temă <școlile de duminică> - de pe lângă câteva biserici ortodoxe române (greu închegate de altfel), unde se predă copiilor de origine română sporadic limba maternă, precum și generalități despre vechea patrie (România) sunt în cel mai bun caz începuturi timide și care, fără o finanțare solidă din partea comunității se vor pierde întocmai ca alte activități cu caracter românesc în urmă cu 10-15 ani.*”

Constatări amare, dar responsabile și de bun simț. Sunt realități care ustură, care dor, și nu se putea ca un spirit autentic național ca al lui Lucian Hetco, să rămână indiferent la ele.

„*A deveni ca român cetățean german presupune însă și renunțarea de facto și de iure la cetățenia țării de origine, (în speță cea română), astfel noii cetățeni fiind considerați la recensăminte ca germani*” – mai spune autorul în același articol.

„*În toată Europa de vest – constată autorul – nu s-a constituit însă până acum un centru al migrației românești, nu există nici o forță dinamizatoare pentru acești români care și-au părăsit țara, nu din ne-patriotism, ci pentru că situația economică o împunea.*”

Și noi credem cu tărie că Valeriu Lucian Hetco, focalizând un nucleu de români autentici, a devenit un stimul și o forță dinamizatoare pentru binele confrăților săi aflați la un moment dat în impas.

Observațiile pertinente oferite de Lucian Hetco sunt rodul unor cercetări și documentații serioase și responsabile. Ca intelectual, ca om de știință și cultură, el simte nevoia acerbă să ia atitudine în fața acestor realități.

„*Românimea de peste tot*” – ca un glas comun, unanim, plin de forță, își strigă drepturile. Și Lucian Hetco se face pentru această „*copleșitoare românime*” – tribun și, cu glas de stentor, rostește adevăruri care uneori deranjează. El și-a asumat acest rol aproape profetic pentru că propria conștiință îl obligă. Nu poate privi nepăsător în jur și trece mai departe. El întrevede și soluții organizatorice în acest sens: „*Pentru realizarea dezideratelor comunităților românești din afară, românii din <afară> ar avea mai degrabă nevoie de un concept intern de autoorganizare raportat la realitățile din țările (noi sau mai <vechi>, în cazul țărilor limitrofe) de reședință, nu fără o anumită tangențialitate față de interesele socio-politice ale țării de origine.*”

Spirit vigilent Lucian Hetco are tăria și demnitatea de a spune lucrurilor pe nume, fără să cocoloșească ori să înfrumusețeze situația, lucru ce n-ar servi la nimic.

El vorbește, după propria-i spusă: „concret, scurt și la subiect”. În afară de faptul de a semnaliza fenomene economice și politice legate de diaspora, și a le găsi soluții rezonabile pentru toate părțile, acest lider de grup și de opinie nu stă cu mâinile în sân, se implică, nu numai afectiv, dar și practic, punând întrebări de felul: „Atunci, mă întreb ce putem face noi, pentru a trezi interesul statului român privind o eventuală investiție roditoare?”

Autorul își încheie magistral articolul: „Suntem așa cum ne-au format vremurile, dar orice schimbare în bine începe cu sine însuși. Putem fi cu adevărat români oriunde am fi situați geografic și nu este cazul să ascundem originea și nici să ne refugiem în comoditate sau pasivitate în urma unei mentalități (a pasivului descărcăreț) care nu ne-a adus aplauze la scenă internațională nicicând. Putem însă fi români cinstiți și în Germania, în Israel, în Canada sau la Wellington, în Moldova, în Timoc și la Bichisciaba. E dreptul nostru și merită luptat pentru el. *Deșteaptă-te române!*” scria la data de 17 mai 2004, acest autor, eminent pozitiv în tot ceea ce întreprinde.

Pledoaria pro domo pe care o face este magistrală.

Tot în acest domeniu al istoriei și etnografiei, Lucian Hetco aduce un plus de informații prețioase într-o „Scurtă monografie. Despre românii din Germania”, care are ca sub puncte: *Origini și considerente sociale; Intellectualitatea română; Organizații social-culturale; Limba română în familie și societate*. Autorul face un real serviciu prin aceste documentare, atât românilor care se află aici și acolo, cât și germanilor care doresc să se informeze despre țara noastră. Aceste studii complete, scrise într-un stil original, cu discernământ, pricepere, pot sta foarte bine într-o istorie a civilizației românești din străinătate.

În acest studiu monografic autorul vorbește despre minoritatea românească „fiind o noțiune premergătoare termenului de <comunitate>, sensul comunității reprezentând „o calitate a unei minorități etnice”. El consideră oportun faptul de a vorbi despre existența a peste o sută de mii de nativi români în Germania, care trăiesc ca buni cetățeni ai acestei generoase și democratice societăți germane moderne”.

Pornind de la origini și considerente sociale Lucian Hetco ne conduce la reprezentanții diasporei, vorbind despre „Intellectualitatea și cultura română din Germania”, despre „Organizații social-culturale românești” și încheie cu considerente despre „Limba română în familie și societate”.

Aflăm date interesante despre legislația germană în privința imigrației.

„Principiile legilor germane care nu aprobă dubla cetățenie decât în cazuri cu totul deosebite, duc la o nouă cifră oficială a românilor declarați ca atare în Germania, la circa 90-100.000 de persoane (1999), care sumă, raportată la numărul efectiv de vorbitori ai limbii române de 180-200.000 de persoane, este în fond, înjumătățită.

Autorul subliniază că „Intellectualitatea română începe să fie regulat reprezentată în viața socială și culturală românească din Germania, fiind constituită în special din numărul mare de absolvenți universitari, în special ai facultăților românești având de regulă profesii academice în medicină, farmacie, industrie, telecomunicații etc.”

Autorul semnalează organizarea în Germania a unor manifestări culturale românești: în Stuttgart: Cenaclul asociației Agero, în Munchen Cenaclul U.S.R. din Germania, al societății Apoziția, al societății Alianța civică, în Offenbach al CROM (Comunitatea română din Rhein-Main) ș.a.

Așadar, o viață culturală efervescentă: „În ultimii ani, spune Lucian Hetco, s-au constituit primele Asociații denumite aici ca „Gessellschaft” sau „Verein”, organizații nepolitice și nereligioase, cu scopuri culturale, sociale și caritative care au demarat acțiunile cu caracter cultural românesc în mai multe zone din Germania, în special în sudul țării, menționând aici orașele Stuttgart, (AGERO), Heidelberg, Offenbach, Karlsruhe, Munchen, Frankfurt mai nou Dortmund, Leverkusen și Hamburg, Berlin.

Manifestările culturale românești organizate au avut ca scop <crearea unei comunități de suflet a multor români care nu mai credeau în această posibilitate.”

Ne-am permis atâtea citate din scrierile editorialistului Valeriu Lucian Hetco, tocmai pentru a sublinia implicarea profundă a acestuia în problemele românilor din diaspora și faptul că el, nu numai că întocmește planuri de bătaie pe hârtie, ci și acționează direct, înfăptuind aceste planuri și idealuri, menite să îmbunătățească traiul conașionalilor săi.

Lucian Hetco subliniază de asemenea, în mai sus citatul articol, faptul că „*limba română nu este folosită ca limbă de predare în învățământ, copiii de origine română vorbesc limba română restrictiv, doar în familie sau în mica comunitate, preferând, de regulă, limba națională germană în comunicație, astfel că, limba română, în a doua sau a treia generație nu mai este direct folosită decât în familie cu mulți membri de familie originari din România.*”

În aceste condiții, autorul se întreabă, justificat: „*Putem vorbi însă despre o criză de identitate a acestor copii, în condițiile în care acest proces este prezent în cadrul altor minorități etnice care locuiesc de mai multe generații în Germania?*”

Dând mărturie scrisă în alt articol despre „*Aromânii – românii la sud de Dunăre*”, Lucian Hetco spune *În loc de introducere*, pentru a clarifica lucrurile: „*Scopul și intenția mea nu era/este să supăr pe cineva. Pe cine ar putea supăra adevărul? Așa incomod cum e. Iar dincolo de ceea ce ne separă stă, cred asta cu tărie, ceva mult mai profund, care ne unește, ne omogenizează, înspre câștigul tuturor. Cunoașterea prin împărtășirea adevărului este spre beneficiul întregii comunități.*”

Aceste concepții probează faptul că Lucian Hetco este un om providențial care seamănă pace și invită la înțelegere și la toleranță între oameni de orice națiune ar fi. Și, așa cum a spus Hristos în *Predica de pe Munte*: „*Fericiți făcătorii de pace pentru că ei, fiii lui Dumnezeu se vor numi*” (Mt. 5,9).

În acest articol el face cunoscută istoria acestor populații slave, numite *vlahi sau vlassi*, cărora grecii le spun: *cuțo-vlahi*, albanezii le spun *tschoban*, serbii le spun *tsintsari*, iar românii, impropriu de fapt, le spunem *machidoni*.

Autorul subliniază: „*Aromânii sunt români care vorbesc un grai al limbii române și simt românește! Aromânii – sunt români de la sud de Dunăre și atestă istoric dovada unei continuități românești milenare în peninsula balcanică, în ciuda slavizării, grecizării și prigonirilor sociale de-a lungul secolelor.*”

Lucian Hetco dovedește în aceste documente o minuțioasă documentație, în spiritul adevărului istoric și al binelui acestui neam, chiar dacă, fizic se află la câteva mii de kilometri distanță, spiritual el trăiește aici, dintotdeauna și nici nu va putea fi smuls cu nimic din vechea matcă.

Conștientizarea acestor adevăruri istorice obligă în conștiință, la o atitudine de înțelegere și bunăvoință, față de această națiune și conștientizarea romanității noastre comune.

Faptul că Lucian Hetco scrie despre „*Sufletul românesc*” este o dovadă în plus, cu atât mai meritorie, cu cât, încercând să se apropie de om, îi cercetează trăsăturile psihologice și spirituale, fibra intimă a omului, poate mai importantă uneori decât aspectul fizic sau bunurile pe care le-ar putea dobândi cineva.

În articolul intitulat chiar așa: „*Sufletul românesc. Condiții istorice și trăsături psihologice ale românilor*” – autorul încearcă să pătrundă cu delicatețe în plămada aceasta de inefabil numită suflet. El începe discursul cu o metaforă foarte plastică atribuită poporului: „*neam românesc la răscruce de drumuri – pe o placă turnantă aflată la gurile Europei, copil orfan al istoriei europene, fără neamuri aproape, lăsat singur în calea tuturor neamurilor migratoare, vădit războinic.*”

Autorul scoate în evidență în acest articol „*elemente ale spiritualității noastre, tipice spațiului nostru carpato-moesic atestându-i autenticitatea istorică și prelungirea mentalității trace de-a lungul secolelor până în zilele noastre.*”

Iar ca „*trăsătură din vechiul caracter al dacilor și al romanilor, rămasă nouă proprie în ciuda nefericirilor istoriei noastre: o dorință neștirbită de libertate, o pornire excesivă spre neatârnare.*”

Ca un adevărat român, autorul de față vede în trăsăturile strămoșilor, propriile trăsături: demnitate, curaj, abnegație, spirit de jertfă, toleranță.

„Românii – spune autorul – sunt un popor superstițios, mai superstițios chiar decât rușii, în ciuda vioiciunii și istețimii spiritului său. Calitățile mentale ale românului nu stau la suprafață, el fiind de multe ori subapreciat – trebuind să cobori în sufletul său pentru a-l descoperi cu adevărat.”

„Ospitalitatea tradițională a românului și bunătatea caracterului său o atestă călători ai secolului trecut care relatează că românii au obiceiul de a pune pe marginea drumurilor vase cu apă, pentru călătorii care pot trece și seara dinaintea porților. Lângă vasele cu apă, cei bogați mai pun și pâine pentru cei ce vor veni noaptea” – scrie Lucian Hetco în același articol.

În concluzie, autorul spune: „Suntem o națiune europeană care se redescoperă astăzi cu tot optimismul, având un trecut zbuciumat. Și merităm șansa istorică ce ni se acordă.” Și încheie cu un îndemn: „Să nu uiți că ești român – și dacă poți să faci ceva pentru poporul tău, oriunde ai fi – acasă sau în străinătate – să o faci fără ezitare! Avem nevoie de fiecare suflet!”

Pagini de proză stau mărturie despre plaja deosebit de generoasă și diversitatea creatoare a autorului de față. „O zi școlară fără de sfârșit – la câteva zile de la masacrul” - este un fapt autentic, întâmplat la Erfurt și relatează violența în școli și criminalitatea juvenilă. Autorul face referire la un eveniment tragic care a zguduit la 26 aprilie 2002 întreaga Germanie și occidentul european, fiindcă s-a soldat cu 16 victime. „Cu toții ne întrebăm astăzi: <Cum de este posibil?> Această nouă dimensiune a terorii psihice, a violenței masculine într-o vârstă dificilă, post pubertară dominată de intoleranță, este o nouă traumă care va trebui, înainte de toate îndurată și mai apoi prelucrată de către noi toți”. Autorul, cu justificată îngrijorare, încearcă să pătrundă mecanismele gândirii acestor tineri și se întrebă cum s-a ajuns la această situație.

Este evident că jurnalistică este unul din domeniile predilecte ale autorului. El semnează editoriale remarcabile care urcă primele în topul preferințelor, realizează interviuri cu personalități de marcă precum cu Domnul Wilfried H. Lang (Germania), pe teme cât se poate de actuale, informând cititorii cu privire la situația afacerilor imobiliare și cum încearcă unii să se îmbogățească de pe urma lor.

Un interviu cu poeta și publicista Angela Baciuc cu prilejul lansării volumului de interviuri „Mărturii dintre milenii”, în cadrul Zilelor revistei „Lumină Lină” din New York. Un alt interviu luat lui Marian Suscu în Schorndorf – Stuttgart proprietar al unui restaurant cu specific românesc și administrator al unei benzinării, în care omul de afaceri dezvăluie cheia succesului afacerii sale.

În domeniul în care se mișcă lejer – Economia – Lucian Hetco a scris multe articole și studii care au fost de un real folos românilor. Sunt cu caracter de consultanță economică. „Slujbe noi pentru Europa de este. Off-shoring și către România”. Autorul aduce informații utile privind situația angajărilor de personal românesc de către investitorii occidentali.

O analiză temeinică face Lucian Hetco în articolul „Declinul economic și politic al Europei” – dezvăluind prognoze până în anul 2020, nu numai din punct de vedere al tehnologiilor aplicate și al progresului tehnic, al inovațiilor și structurilor economice elastice inovative, dar și din punct de vedere al factorului uman. Autorul semnalează câteva probleme majore care tulbură omenirea: criza energiei, îmbătrânirea populației, după care aduce în fața cititorului câteva considerații și prognoze pe termen lung subliniind că, dacă nu se va produce „o schimbare radicală de mentalitate”, la nivel european și o cură a valorilor ce va trebui rapid întreprinsă, în decurs de un deceniu, <vom pierde trenul> în favoarea altor continente și națiuni. Este vorba doar, de viitorul copiilor noștri!”

La rubrica destinată culturii Lucian Hetco prezintă eseuri interesante, începând cu o meditație scrisă „În memoria tatălui meu, Virgil Hetco”, intitulată „În cele din urmă, Dumnezeu!” Întrebări legate de sensul propriei existențe care nu-și găsesc întotdeauna răspuns. Autorul își argumentează convingerea proprie în chip remarcabil: „În parte, sigur că biofilozofia are dreptate, fiindcă prin natura și prin construcția noastră suntem determinați ori conduși de mecanisme genetice, rezultat convingător al adaptării și continuității speciei, fapt asupra căruia

putem acționa logic și mecanic, de exemplu prin medicina modernă, dar elementele hotărâtoare într-o societate sunt cele de ordin moral. Iar aceste elemente nu sunt parte a evoluției biologice, ci elemente substanțiale ale Spiritului (ori Duhului), conștientizat permanent în noi, în legătura noastră simbolică cu instanța morală protectoare sau divinitatea intuită, cea care nu se vede, ci doar se poate anticipa. (...) Totuși, Spiritul este elementul substanțial, i-aș spune Atotputernic, deoarece este expresia trecerii dintr-un sfârșit biologic (cu frică) într-un nesfârșit liniștitor (ce oferă siguranță, chiar dacă aceasta este limitată temporal). De aceea, întrebarea legată de sensul banalei noastre existențe. Nu ne poate mulțumi numai cu răspunsul evoluționiștilor, deoarece Spiritul este expresia sinergetic concentrată a Eului supus culturii, timpului în care trăim, ori acumulărilor cantitative ale societății, ca exponent al moralei colective, fiind o evoluție de perspectivă, ce se revigorează chiar și contradictoriu în mod direct, complex, dar și individual. Elementul social stabilizator al Eului, ce-l întreține indirect pe cel existențial, garantul ființării, se transmite de la generație la generație, nu prin gură, ci prin morală – ce pare a fi înăscută și posibil de îmbunătățit, repetabil, înainte de trecerea ei la generația următoare.”

Foarte interesantă și originală viziune asupra existenței! Este vorba, prin urmare, despre compatibilitatea între biofilozofie și sensul credinței.

Convorbirile cu Eugen Evu – sunt o adevărată desfătare spirituală și relevă un schimb de opinii interesant și original ale unor oameni de spirit, dialog ce pune în lumină teme de meditație, pretexte pentru formularea unor articole de crez intim, personal, dar cu deschidere către celălalt.

„Trezirea spre lume” a spiritelor – nu poate fi decât benefică și este, așa cum precizează Eugen Evu: „Ce sentiment duminical matinal avem!” Dialogul e viu, e plin de nuanțe și păreri originale, încărcat de parfum poetic, un adevărat festin al spiritului.

Despre „Românul planetar”, „O carte care te pune pe gânduri... și care ar trebui citită de mulți români din diasporă” - așa cum s-a exprimat distinsul George Roca, Lucian Hetco dezvăluie „secretul întregului scenariu al românului planetar, care se știe dezrădăcinat, dar aparține unei națiuni, ce originar se definește ca loc de naștere inițial, în arcul Carpatic.” „Și, spune autorul, în condițiile în care limba s-ar putea pierde, <singura noastră șansă de supraviețuire, căci nu va putea fi lingvistică, este ortodoxismul românesc care va putea să lege, cu adevărat, așa cum și mozaismul a legat și leagă la vremea sa.”

Lucian Hetco relatează cum a apărut ideea Ligii românilor din Germania pe care s-a hotărât s-o prezideze.

În sfârșit, Lucian Hetco, exeget de marcă, a alcătuit, printre altele și postfața cărții „Nu suntem singuri” de Artur Silvestri și a făcut recenziile unei alte cărți de-a sa, „Apocalypsis cum Figuris. Șapte nuvele fantastice și un epilog”, text pe care l-a intitulat: „Însemnări despre lectura cărții” – care pătrunde esența și spiritul artursilvestrian cu o acuitate maximă, descoperind în proza sa fantastică, trăirile, meditațiile unor personaje reale, într-o lume aparent ireală. „Scriitorul trezește voit subconștientul, provocând prin invitația la meditație o plăcută stare anticipativă, bazată pe cognitiv, o stare de spirit ce ascunde toate acele elemente ale vieții intens trăite, determinante și în fapt, existențiale. Această înaltă ștachetă a cunoașterii și a trăirii, devine astfel accesibilă nu numai sufletelor sensibile”.

Dialoguri interesante între Lucian Hetco și Gheorghe Sârbu relevă două spirite luminate, meditative, filosofice.

Un studiu despre „Ce este și ce nu este democrația?” - pune în lumină impresii despre falsa corectitudine politică și progresul social-economic. Este un eseu foarte original, un punct de vedere cât se poate de interesant. Conceptul democrație este explicat de la vechii greci până în contemporaneitate. „Democrația modernă nu exclude competiția, dar presupune și acțiunea de cooperare. Pe lângă acesta, de la societate la societate, în elementele sale esențiale (consensul, participarea, accesul general și dreptul la vot, responsabilitatea și regula majorității), democrația capătă, în funcție de spațiul geografic și structurile existente, atât trăsături general valabile, cât și

elemente specifice, datorate formelor tipice de reprezentare politică, tradiție și colorit social.” (Este un studiu întreprins în 14. decembrie 2002, la Goppingen) – cu valabilitate până astăzi.

Foarte original este, de asemenea, un grupaj de panseuri denumite „*Eretice*”.

În articolul: „*Despre Esperanto? Sau să vorbim engleza?*” – Lucian Hetco remarcă faptul că, la 26 iulie 2002, s-au împlinit 115 ani de la lansarea celei dintâi limbi artificiale. „*În anul 1887, anul de naștere al limbii esperanto prin munca și concepția lingvistului polonez Lejzer Ludwik Zamenhof se spera ca prin acest instrument lingvistic se va ușura înțelegerea între oameni în relațiile internaționale.*”

Lucian Hetco subliniază că ideea unei limbi mondiale este, în cadrul globalizării mondiale, un punct forte, asupra căruia se va reveni cu certitudine în următoarele decenii.

În articolul „*O dispută între modernism, consumism și morală*” – autorul specifică:

„*În fond, trăind în epoca modernă, cu izbitoare contraste și amestec ideologic, trăind între limitele lui: homo democraticus, homo religiosus, homo occidentalis, homo orientalis, homo esticus (care vrea rapid să devină asemenea occidentalului, dar pe alte baze), trăim implicit tentația de a străbate un model, fie prin intermediul unei informații care se pretinde deschizătoare de drumuri prin mass-media de acasă și care poartă amprenta unei morale eroice, dar ne copleșește cu o vinovăție zdrobitoare dar și abstractă, fie prin sentimentul de vină personal sau de grup care este denaturat și exacerbat, prin manipularea conștiinței individuale.*”

Lucian Hetco scrie și analize și comentarii privind *Actualitatea germană*, care nu poate să-l lase indiferent, în nici un caz. Astfel el este moderatorul între cele două culturi, făcându-le cunoscute una-alteia, cât și pe amândouă, în lume.

Deosebit de interesant este eseul recent: „*Despre criză și morală*”, în care autorul subliniază: „*Actuala criză este una a lipsei de încredere, este eșecul total al societății postmoderne, golită de conținutul moralei.*” Făcând astfel de radiografieri ale societății contemporane, autorul scoate în evidență simptomele grave ale crizei actuale.

„*Adevărul despre orice criză – economică sau nu – mă refer aici la adevărul ce ar trebui promulgat la scară largă, se bazează pe percepția libertății autentice, adevărul fiind până nu demult și un privilegiu al maselor, nu numai al exponenților.*” Foarte interesante și instructive aprecieri. Și, îndemnul autorului sună limpede, privitor la adevăr: „*Să-l proclamăm fără teamă! Suntem ființe libere.*”

Iată că, în formulări panseistice ori exacte, pragmatice, autorul își expune punctul de vedere filosofic. „*Morală nu admite minciuna iar expresia adevărului este faptă*”. Și subliniază: „*Actuala criză este una a lipsei de încredere, este eșecul total al societății post moderne, golită de conținutul moralei.*”

Lucian Hetco semnalează falimentul unor state, provocat de criză. De asemenea, menționează teza: „*Statul a murit, trăiască concernele!*” care „*nu e nouă, dar a devenit actuală*”. Autorul afirmă că: „*Problemele ce au condus la exacerbarea oricărei crize economice, nu sunt doar de natură economică, ele sunt în esența lor de natură politică, iar <soluțiile> discutate și rediscutate <democratic>, în manieră autentic parlamentară (praf în ochii proștilor), sunt de regulă compromisuri, rezultate ale unor negocieri influențate de capital, lobby și de continuitatea carierei personale.*” Analiză profundă, de conținut, clară, lucidă, pertinentă a fenomenelor de criză actuală a sistemului care „*este nu doar deficitar, ci mai ales pervers*” - spune Lucian Hetco.

„*Soluția ar fi <CURAJUL SOCIAL> - spune autorul. „Noi nu-l avem ca români, ne considerăm pe mai departe victimele sistemului, ale mentalității, suntem comozi și instabili, ne lipsește o cultură a protestului, așadar, din poziția aceasta nu se va câștiga niciodată. Poate că a sosit timpul ca intelectualitatea noastră să renunțe la refugiul călduț pe care îl oferă <cultura>, și să-și asume riscul unei confruntări de mentalitate cu Puterea și să facă, de ce nu, la rândul-i, politică serioasă, bazată pe caracter și...morală, în sprijinul celor mulți. Avem nevoie de caractere, așa cum am spus-o nu o dată.*”

O altă analiză vigilentă asupra momentului politic actual este realizată în eseul: „*Centrele puterii se află în mișcare! Un scenariu posibil*”.

E o manieră proprie de a privi societatea, nu cu ochi critici, ci limpezi, pe care, Lucian Hetco, în mod vădit și-o manifestă cu prisosință.

La toate acestea se adaugă „*Complexul propriei imagini la români*”.

Ar fi foarte dificil să pătrundem în totalitate în profunzimea ideilor acestui prodigios analist, pentru că toate frazele din eseuri, articole, studii sunt remarcabile.

Lucian Hetco și-a făurit de-a lungul anilor o oază de libertate, în care spiritul hălăduiește neîncorsetat de reguli și pravile, fără constrângeri de nici un fel.

Prin tribuna numită AGERO, webmasterul ei, distinsul scriitor și publicist Lucian Hetco ne transmite gândurile și sentimentele, nu numai ale domniei sale, dar ale miilor de oameni care o citesc, o cultivă, o respectă, o apreciază. Și nu în zadar, dimpotrivă.

EXEGEZĂ

COROLA DE GÂNDURI DIN TEMPLUL TĂCERII

VALERIU LUCIAN HETCO, *Oglinda cu suflet*, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 2002

Un vis cu două chipuri, o singură tăcere, „*două trupuri,/ două păreri,/ o singură iubire*”. Toate acestea se învârt în jurul primelor cifre din șirul infinit, unu, doi, adunate, scăzute, înmulțite și împărțite. Toate înfiripând *Cântecul*, atingând mereu aceleași nuanțe, de așezat „*pe ultimul pedestal,/ al ultimului templu,/ - tăcerea -/ zborul zbuciumat al clipelor/ ce ne-au fost furate.*” (*Cântecul*).

Și peste „*durerea/ florilor – călcate în picioare*”, rămâne „*temelia prezenței/mereu aceeași,/ dar dintotdeauna/ dincolo de mine.*” (*Iată*).

Volumul de debut al Domnului Valeriu Lucian Hetco, apărut la Cluj Napoca, la editura Clusium, în 22 februarie 2002, intitulat atât de sugestiv-metaforic „*Oglinda cu suflet*” – cuprinde 75 de poeme de dragoste, structurate în trei secvențe lirice, toate învârtindu-se, firesc, în jurul aceluiași element primordial, dat omului, o dată cu crearea lui: Iubirea, transpus într-o inflorescență de nuanțe spectrale – de la iubirea rămasă în colțul de sus al memoriei cărnii, la mrejele ademenitoare, cu care, orice poet luptă, ale uitării.

Fărâme de vorbe, de gesturi, de tăceri semnificative, de vise, de împliniri și goluri ce strigă, corolă de gânduri din templul tăcerii, noian de absențe, toate adunate într-un singur rotund – Nostalgia iubirii – care iscă mereu, precum valurile concentrice alte valuri, noi și noi stări de grație, de jind, de avânturi idilice.

Culorile nuanțate ale iubirii, „*spălăcite/ de pământul de ieri,/ așternute în umbra pământului de astăzi*” – susură minutele unui dor început în mister, continuat în cunoaștere și sfârșit în nedumerire. (*Uranus*).

Umbrele acestui dor sunt filigranate discret pe reliefurile obrazului, sau pe cavitatea umorală: „*Rămâne doar/ Amintirea,/ și poate/ o umbră de regret,/ mai târzie ca/ oricând.*” (*Și poate*).

Ce mai rămâne? Un ciob de amforă ascuns „în spatele fiecărei nuanțe de absurd” (Ascuns).

Titluri precise, concentrate în unul, cel mult două cuvinte parcă oboșite de atâta larmă deșartă, esențializând conținutul poemelor, sunt chei de citire, chei de a ajunge până în străfundul inimii Poetului.

Dincolo de conveniențe, „*trecătorul nehotărât*”, cu „*umbra neliniștită/ a spumei de mare,/ prelinsă pe fiecare palmă de/ Liniște,/ netulburată decât de/ zgomotul valurilor, izbind în/ Mine.*” (În ochii lor).

Și totuși, clipa se cere amânată, întoarsă-napoi în clepsidră, ori, cel puțin dilatăta, o clipă în care să încapă, ca într-un fruct, două fapte într-un singur suflet: „*Mai lasă-mă să intru în sufletul tău,/ o dată, o singură dată,/ ca într-o casă curată,/ din care să nu ies decât/ cu tine.*” (Și dacă).

Cu aceeași economie a mijloacelor de expresie, Valeriu Lucian Hetco realizează tabloul panoramic al unui sentiment revolut, adânc împlântat în ființă, cu neputință de smuls, pe care-l contemplă Poetul în singurătatea după-amiezilor de sărbătoare, în care nu aștepti pe nimeni și nu-ți ciocăne nimeni la ușă și umbrele insidioase ale melancholiei aburesc bizar nisipul clepsidrei.

„*De ce se scurg boltele/ Din clepsidra timpului trecut?*” e numai una din întrebările neliniștitoare ce apasă fruntea. (Li).

Și: „*În lumina nesigură a începuturilor,/ au mai rămas doar amintirile,/ și ele știrbite de pata trecutului,/ o filă într-o carte,/ căreia copertile îi sunt azi/ prea grele,/ cerneala-i se împrăștie aiurea, din/ nou,/ pe întuneric./ Și atunci pleoapele cad,/ oboșite,/ într-un Târziu.*” (Neputința).

Drumul înapoi spre începuturi, pentru a simți adierea primilor fiori, este străbătut cu pas lent, cu pas vinovat de tăcere, desculț de gândurile pe care se-așterne, incognito, praful, cu nisip pe gene, cu obraz palid de teama că s-ar putea, în locul de unde survine ființa, să nu mai găsești nimic. Ori să nu mai recunoști locurile, persoanele, culorile, aromele, niciodată aceiași.

Și atunci, la ce bun?

În încercarea disperată de a găsi răspunsul, rezolvarea, limpezirea, te trezești că sperii: „*Trebuie să mai existe o cale de mijloc,/ pentru a aduna gândurile mele/ și trăirile tale,/ gândurile tale și/ trăirile mele,/ poate că mi-e frică de mine,/ și de tăcerea ta*” (Destăinuiri).

Radiografierea iubirii nu se face lesne, fără să te implicii emoțional. Pe margine nu poți sta la infinit, fără primejdia alunecării. În cumpănă, omul „*însetat de glorie*”, tinde către „*izvorul ființei sale*” (dasein). Numai că, în această căutare trebuie să constate: „*Ți-a fost sete de tine?/ De melancolia și bucuria,/ copilăriei tale,/ Ți-ai uitat aripile fragile în hangare dărăpănate,/ distruse de urletul rațiunii,/ împinse spre absurdul neființei altora,/ numai de tine.*” (Egoism).

Da, „*Sublimul rătăcit/ Stă ascuns în jos, așa/ Ca și cum nici nu ar fi*” (Rătăcit).

De ce rătăcirea are chip urât în oglindă? De ce, privindu-ne, constatăm, la un moment dat, că nu mai suntem aceiași, nu ne recunoaștem ochii, gura, mâinile și mai ales, sufletele. Sufletele sclipesc de fiecare dată altfel, în oglindă. „*Suflete de mâna a doua/ Cântăreți fără strune/ cu frică în glas*” (Rătăcit).

Un poem tulburător este închinat părinților depărtați (*De la părinți*). Icoana lor, tot mai încețoșată, sclipeste palid în aceeași oglindă și se aud, vocile lor șoptite, discrete, să nu sperie îngerii.

Trecători, pelerini în această lume care nu e a noastră, avem iluzia că ne aparține, de fapt, ni s-a dat cu împrumut, un loc de cutreierat cu ființa, un loc de mărșăluit cu gândul, un loc de visare doar, unul, unde să ne regăsim, jumătățile pierdute.

„*Trecători ca trecătorii eram,/ ne dureau tălpile de/ Nesfârșit,/ Și pentru el, vom face cale întoarsă,/ e de fapt acel punct, în care sfârșitul așteaptă/ cu nerăbdare punctul Terminus/ căci/ de acolo pornim,/ pe acolo trecem și acolo rămânem.*” (Nesfârșit). Excelentă imagine a drumului de parcurs în singurătățile noastre-împreună!

„Aprindem cu mâini nesigure,/ candela neființei noastre,/ ne întindem alături unii de alții/ și așteptăm.// Posibilele reîntoarceri,/ne adună din fresce, din mozaicuri/ din tapiserii de suflet.” (Sacrificiu).

Și peste toate, senzația de pierdere a celor necesare, alunecarea în gesturi străine și de prisos: *„Pierdusem ceva din mine,/ pierdusem și puținul ce-l mai aveam,/ arvuna” (Pierdere).*

Dezesperarea provocată de pierdere poate induce stări paradoxale:

„Tac și râd. Și plâng/ Cu deznădejdea învingătorului,/ ce știe că n-a câștigat nimic,/ Să te împușc cu țeava spre mine?” (Și dacă pleci).

Dar, starea de (ne)stare – nu stăruie, ci vine iluminarea, dezlegarea de neînțeleșuri: *„N-am stare,/ mă frământ singuratic/ ca o frunză bătută cu biciul/ vântului de toamnă./ Azi sunt o luminare în vânt.// Mă spăl de suflet cu emoție,/ cioplind în inima mea chipul/ tău.” (N-am stare).*

„Mai sunt azi indicator,/ de rățacire,/ pentru toți ce adoră/ să se piardă./ Mă opresc și vreau să uit/ că am plecat./ Și totuși,/ plec...” (Anii).

De multe ori, fuga de iubire e percepută ca o fugă de sine însuși, cu atât mai zadarnică, cu cât te poți simți hăituit la nesfârșit de propria-ți persoană.

„Și să știi că orice gară e/ Prea mică/ Pentru cuvintele mele,/ Te ajung oriunde/ oricând” (Mai apoi).

Există o clipă-blitz în care asculți *„acea muzică a liniștii”* și în care poți realiza: *„Și atunci mi s-au deschis cuvintele sufletului/ chemând-o” (Pe ea).*

Predomină în această lirică de dragoste verbele: a pleca, a rățaci, a trece, a aștepta, a lăsa, a obosi, a lipsi, a fugi, a păstra, etc. ca și sintagmele: *„e târziu”; „îmi e frig”; „sărac în trăire”; „celule de frig ne îngheață”; „pașii mei solitari”, „rățacire de drumuri”; „eul meu obosit”* ș.a.

Este mai curând o poezie a iubirii nedesăvârșite, neîmplinite, jinduite și neatinsse cu adevărat, la fel ca un ideal.

În același ton, iubirea cea de pe planul spiritual, la fel de știrbită de târziu și de uitarea prea lesne. *„În măruntaiele Spiritului,/ e târziu să ne mai spunem pe nume./ Întunericul e singurul nostru născut./ Noi suntem ca porțile./ Nu deschidem nici drum de lemn/ Și nici nu înecăm pe nimeni în verdele de odinioară./ Suntem închiși, ne simțim pătrunși de umezeală/ Și e păcat de suflet, de zâmbet,/ de vederea de dinainte./ Lumini nedantești, trup absorbit,/ drum spre Spirit./ Mă mistuie drumul.” (Spiritul).*

O poezie rotundă, desăvârșită este *„Adevărul” (Die Wahrheit)* pe care ne îngăduim s-o reproducem integral, în ambele limbi, germană și română: *„Ich bin nicht viel,/ ich bin alles,/ was ist habe!/ Das ist meine Wahrheit,/ und jeder Mensch hat das Recht/ auf seine Wahrheit/ und auf den Gott der durch Sie spricht./ Die eine wahre Geschichte gibt es nicht./ Die Wahrheit hat viele Gesichter./ Eins davon bin ich./ Ich bin nicht viel,/ aber ich bin alles was ich habbe” (Die Wahrheit – Adevărul-în limba germană).*

Și traducerea în limba română: *„Sunt simplu și sărac,/ sunt tot ceea ce am./ Acesta este adevărul meu,/ căci fiecare om are dreptul la adevărul său/ și la Dumnezeu care vorbește prin el./ Nu există o poveste adevărată./ Fiindcă Adevărul are multe fațete,/ una dintre ele sunt eu,/ sunt simplu și sărac,/ dar eu sunt tot ceea ce pot avea” (Adevărul).*

Această poezie, impregnată de axiome care apare în volum în transcripție bilingvă, reprezintă linia de forță a întregii lirici a poetului Valeriu Lucian Hetco.

Este atât de desăvârșită în simplitatea și concretetea ei, încât uimește și încântă în aceeași măsură.

Deși senzuală și adeseori chiar erotică, poezia lui Valeriu Lucian Hetco alunecă spre conceptualism pentru că mintea vrea să subjuge simțurile și să controleze toate afectele care scapă de sub controlul ei.

„Nevoia de consens” – așa cum o definește în secvența a doua, se pare că este foarte necesară. *„Să ne aflăm – în sfârșit./ Să aflăm de ce suntem și – trăind/ Să devenim.” (Locuri virtuale).*

Și un poem definitiv pentru personalitatea autorului:

„De la Alfa la Omega/ m-a doborât perfecțiunea,/ mă plictisiseam între Zero și Unu/ Între biți, logică/ și algoritmi./ Nu mai percepeam cum e cu litera/ de bun început.// Mă plictisea perfecțiunea./ Fiind conștient/ de realitatea mea.” (De la Alfa).

Și o superbă recunoaștere în oglindă a sinelui: *„Sunt o piatră de hotar/ într-o idilă de sat românesc/ Dincolo de miriște,/ în limita fântânei cu cumpănă” (Piatra de hotar).*

De ce omul se simte mereu răstignit între cer și pământ – cruce vie – cu o mână atingând țărâna-țărână, cu cealaltă jinduind infinitul?

„Iar brazdei arate,/ pământului scormonit/ piatră îi sunt – și nu-mi pot fi sigur/ nici mie,/ măcar de o umbră.// Alții/ mi-au pus temelii./ Mă înalț în vânt și în soare,/ Mușchi verde curat mă umezește/ Din nord,/ Și totuși sunt -/ Piatra. Sunt tare.” (Piatra de hotar).

O piatră de hotar arată calea. Arată kilometrajul. Cât mai avem spre, cât am parcurs de la. Dar ea este și piatră de separare, arătând că dincolo de substanța ei, de esență tare, nu se trece, fără permis. Ea delimitează, de asemenea, taberele. Și între tabere, acel loc viran – noland – pământul nimănui, de necălcat prin convenție, de nici unul din beligeranți. Loc pustiu, stingher și periculos. De netrecut hotarul noland-ului, dacă nu ai curajul extrem de a înfrunța primejdia și a ajunge în tabăra adversă. În cumpănă nu poți sta pe borna hotarului. Trebuie să te decizi. Drumul înainte, plin de hățișuri. Drumul înapoi, de nestrăbătut. Decizia e hotărâtoare. Mai ales când: *„În suflet e zgomot,/ de atâta năvală./ E sufletul cald și e moale./ Din plumb plămădit.E greu./ Mă simt obosit la rându-mi/ cu margini/ în fresce naive./ Mă doare scurgerea vorbei./ Necuvintele dor.” (Melancolia).*

Și iar ce mărturisire impetuoasă: *„Sunt conștient/ De pornirile rătăcite ale/ Sublimului/ Ce stă ascuns în noi./ Suntem însă prea mici și prea urâți/ Pentru oglinda din fața noastră.” (Conștient).*

Se spune că trădarea nu suportă niciodată oglindă. Nici minciuna, nici înșelătoria. Poți să te suportți, privindu-te, doar cu ochii blânzi ai îngăduinței. *„Lași suntem./ Când ne e frică de frica noastră”* – spune Valeriu Lucian Hetco. (*Dictator*), invitându-ne să avem curajul de a ne privi cu atenție, eventual, în ochii celui alt.

De fapt, cine sunt? Sunt cel pe care-l văd ceilalți, cel care se privește pe sine, cel pe care-l vede Dumnezeu, ori cel care sunt cu adevărat, dar, al cărui chip și suflet nu-l știe nimeni?

Și periplul prin inima Poetului continuă chiar dacă uneori calci pe cioburi de sticlă. *„Rămâi ca să te pot uita”* – spune Poetul (*Rămâi*), în jocul paradoxal al hazardului, când constăți: *„Să-ți scriu din nou,/ ar fi prea greu,/ să te uit ar fi cu neputință” (Rămâi).* Și aici, paradoxul, oximoronul sunt folosite cu îndemânare.

„Tinerete,/ corola ta e un adio/ postum” (Dacă) – mai spune autorul.

Parabola drumului e folosită frecvent în toate ipostazele sale, cel mai adesea, pentru a releva depărtarea, mai curând decât apropierea.

Poetul nu spune: „mai am atât de străbătut până la...”, ci „m-am depărtat atât de...”, ceea ce semnifică regretul, nostalgia după paradisul pierdut.

Linia din palmă e tot un drum. Uneori ea dobândește sensuri noi, nebănuite.

Altunde, Poetul spune, după ce a definit Timpul ca o „*capodoperă a răbdării*”: *„Fi-voi un apostol al resemnării/ fără să fug.// Misionez fără elan.” (Răbdare).*

„Mi s-au deschis/ Cuvintele Sufletului/ chemând-o” - spune autorul în debutul celei de-a treia secvențe a volumului.

Această chemare răzbate cu forța dorului – neîmplinit, mai tare decât toate îndoielile, teama, orgoliul, neputințele, pentru că: *„azi însă îți simt despărțirea,/ uitarea-i adâncă, e Lamă de Fier” (Despărțire).*

E foarte adevărat că Iubirea te face veșnic. *„Ne purtam vorbele./ Eram veșnici și nu trecători.” (Drepturi).*

Un poem admirabil, de o frumusețe crudă și dureroasă este și cel numit „*E prima dată*”: *„Să ne spunem odată,/ sătui de așteptări:/ în calmul torid/ al zilei de vară,/ e amurgul roșu, cu flori de cireș,/ e picătura măruntă pe țigle fierbinți aburindă,/ e aerul încărcat de miros de praf ud,/ e*

tăcerea pietrei, călcată-n pavaj,/ e timbrul ghitarei romane,/ vocea din strune,/ e vocea copilului meu temător,/ e primul oftat de dor și durere,/ e sărutul meu prim, pe tâmpile cu flori,/ e amintirea buzelor tale, mirosul trupului tău,/ e zâmbetul maicii, în porți de stejar,/ e drumul tău, de ieri întru azi,/ e tot ce păstrezi, în veci pentru suflet,/ e tot ce murim de o mie de ani./ E faptul că tăcem, conștienți de pierdut,/ e prima dată, când nu ne iubim,/ E ultima dată când ne îmbrățișăm.” (E prima dată).

Și în aceeași tonalitate elegiacă, poemul: „*Neputință*”: „*Nici azi și nici ieri,/ nu alergam aiurea/ din cuvinte nedeslușite./ Din gură în gură/ zburau aripi de unde,/ spre creneluri de piatră,/ stăteam singuratic/ cu umbra spre ploaie./ Și ne erau atât de sus,/ cuvintele/ pietrele,/ și gurile cu vorbe nespuse.” (Neputință).*

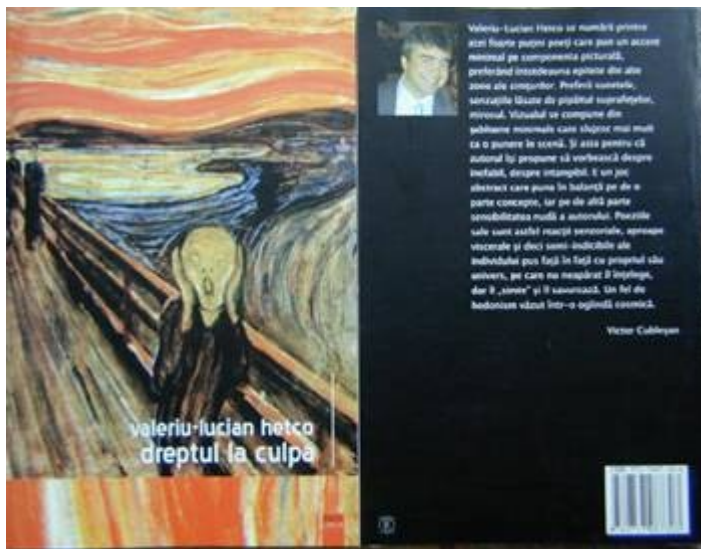
Volumul se încheie cu un poem emoționant adresat mamei, și intitulat „*Despărțire*”, din care nu lipsesc accentele patetice, firești unei asemenea situații – dar și accente de speranță într-o revenire:

„Aruncă-n cer o floare, arunc-o peste lumi,/ Dă-i drumul ca să zboare sub cerul de minuni./ De nu se va întoarce, să nu mă cerți plângând,/ Rămâi dar cu speranța...voi reveni curând.” (Despărțire).

Întregul volum este echilibrat tematic și dovedește o iscusință a exprimării gândurilor și sentimentelor, cu totul specială.

Volumul de debut al poetului Valeriu Lucian Hetco reprezintă cu certitudine – o izbândă a creației acumulate îndelung, a tăcerilor amânate și a cuvintelor nerostite, care au izbucnit ca o cunună de flăcări pe o frunte arsă de dorul de perfecțiune și de sublim. Și faptul că, ne îngăduim uneori să fim numai oameni, și nu semizeii, e o dovadă că percepem deosebirea dintre bine și rău, adevăr și minciună, adânc și Înalt, ca o sublimă cădere în ceruri, oglindită în apele sufletești ale nimicurilor zilei ce ne viețuiesc, acum și de-a pururi.

23 martie 2009

Eseu

POEZIA VOCAȚIEI PENTRU ETERNITATE

VALERIU LUCIAN HETCO, *Dreptul la culpa*, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2004. Ilustrația copertei după un tablou al expresionistului german Edward Munch (*Der Schrei* – Strigătul).

De la identificare la autocunoaștere și autodefinire e drum lung, dar care poate fi străbătut doar cu un pas. Însă acest pas poate fi între două abisuri. Și omul, scindat, „*mereu la mijloc de infinit*”, se află „*prizonier al distanței/ cu dreptul la existență*” (*Conștient*).

Sinele și Persoana – unul și același, dar aflându-se pe diferite trepte ale existenței și cunoașterii, schimbători în fiecare clipă (ontologic și spiritual – nimic nu rămâne același, „Nu ne scaldăm de două ori în același râu”) – se confruntă, iată, în mușuroaie întregi de cuvinte, ca o movilă de ochi străbătând întunericul.

Din interior spre afară, autodiagnosticat, Poetul spune: „*Mă adâncesc în detaliu/ Percepând ființarea/ Așa - / Când mă sucesc,/ Mă răsucesc și mă/ Deslușesc omenște./ Sunt,/ gândind dreptul meu banal la/ realitate,/ Precum cifrele,/ minușios și geometric – un Algoritm, // Un nimic răzlețit/ Existând între/ Imposibil,/ Fantastic/ Și Minte.*” (*Conștient*).

Nici că se putea mai clar autoportret. Radiografierea sufletului este, prin excelență, apanajul Poetului. „*Trăiesc în afara destinului meu*” – scrie autorul, destăinuindu-se, fără mijlocitori, în fața propriei conștiințe.

În căutarea de sine și (re)crearea spațiului identitar, Poetul, trecând solitar, „*călător pe suflet fiind*” - prin tărâmul mirific al Iubirii – se caută în celălalt.

„*Să mă întemeiez o dată,/ pentru a mai putea deveni?*” (*La limită*) - se întreabă firesc, rod al neliniștilor sale, Poetul.

Mereu în mișcare, în căutare – suflet neliniștit (cum altfel? Poetul este prin definiție un neliniștit!), Valeriu Lucian Hetco spune: „*Sunt călăuză prin spațiu,/ Încă o dată,/ Spre Devenire.*”

De fapt, aceasta este însăși condiția umană, mereu în mișcare spre Devenire. În aprigă luptă cu Timpul care „*devine lent și se-ncheagă în material,/ în fragil, spre Zero final.// Să îl mediez spre spațiu?/ Spre călătorul de suflet, spre timpuri apuse,/ spre puținul rămas?// Mă simt străin în ființarea trupească,/ închistat în Eul segmentat.// Mi-e timpul scurt,/ Zăbovit în dorința de Etern*” (Învărbire).

Poetul operează cu fundamentele filozofiei, categoriile de Timp, Spațiu, Ființă, Eu, Mișcare, Devenire, Materie, Trup, Eternitate, etc.

O poezie de explorare a spațiilor lăuntrice, uneori abisale, o poezie a Efemerului tinzând spre Veșnicie. O poezie care sfarmă convențiile, conveniențele și locul comun, de neîncadrat în canoanele obișnuite, venind din adâncimi, parcă ancestrale, o poezie care „ține ființa întru ființă” (Heidegger), dar care făgăduiește și permite chiar imaginației – un zbor cu alonjă subtilă, pe tărâmurii necunoscute, de cercetat, și de luat în posesie.

A scrie, a defini, a poseda, a deveni deținător, păstrător și trezorier al cuvintelor pe care le întinzi – pod peste maluri – iată o vocație demnă de Amfion-constructorul din mitologia elină, cel care, doar cântând, zidurile cetății creșteau și cărămizile se așterneau singure. Dar și vocație Orfică, de Baladier modern, cântând la Porțile Domniței sale, Poesis.

Iar „*la mijloc de pod*” – acolo unde „*e încă totul posibil/ Și-ntorsul mai are un drum*”, Omul – „*peste ape stăpân*” – deslușește adevărul că: „*pământul numai pe maluri,/ din floare/ naște parfum*”. (La mijloc de pod).

Extremele se ating și se resping totodată. Linia mediană, de fapt, ne ține în echilibru.

O chemare către un Drum al Căutării spirituale – acesta este demersul liric al poetului Valeriu Lucian Hetco. „*Sunt om – purtat de Gând spre margini,/ din tâmpile crezând în infinit./ ajung cu ochii minții și primele/ imagini,/ din Zero absolut,/ până-n sfârșit.*” (O stea în zbor).

Însuși titlul volumului „*Dreptul la culpă*”, ne duce cu gândul la celebrul adagiul: „Sunt om și nimic din ce-i omenesc nu mi-e străin” – dar aici, Poetul recunoaște: „*Sunt om,/ nu-s pui de Demiurg/ să mă înalț la ceruri când mi-e greu/ rămân să lupt.*” (Om).

Faptul că autorul alege lupta și nu înălțarea ușoară pe culmi, doar datorită aerului din oase care-l susține, spune multe despre personalitatea sa, încercată în fel de fel de încleștări.

Poezia propusă de Valeriu Lucian Hetco poartă aura însingurării, a stranietății, a exilului lăuntric, autoimpus, în pofida movilei de ochi de care-i înconjurat, privindu-l cu nedisimulată curiozitate și insolentă.

Este poezia sufletului în atingere de ziduri surde și mute, în atingere cu piatra și marmura, ori porțelanul aparențelor și al convențiilor cotidiene impuse de social.

Este poezia șlefuitorului de lentile pentru suflet, care sunt cu mult mai greu de potrivit și montat direct pe ochii noștri orbi, îndeobște.

Cine nu vede diamantul genuin în piatra abia desprinsă, nu va putea gusta cu privirea, cu auzul, cu simțurile, reflexele și clinchetul de clopoței divini, pe care-l iscă acest diamant în atingere.

Omul și Poetul sunt două chipuri distincte ale Aceluiași.

„*Mă simt străin în ființarea trupească,/ închistat în Eul meu segmentat*” (Învărbire). Și, în altă parte: „*Îmi dărui arareori/ partea intactă de Suflet,/ ca și cum aș muri conștient/ câte un pic*” (La limită) – spune Omul.

Iar Poetul scrie: „*ce boală fără leac,/ e viața pentru viață*” (Jocul de-a trăitul).

Între aceștia doi care-l locuiesc, Sufletul e în balanță perpetuă. Și nu e de mirare că Poetul spune: „*Lăsam vorbe/ puțința să se înfăptuiască.// Iar sufletului îi croiam măsură,/ simțindu-mă în putere,/ prin timp,/ în trecătorul meu trup*” (Din Putere).

Spirit liber, ca un adevărat Cetățean planetar ce se află, Valeriu Lucian Hetco își descoperă treptat, apartenența la Marea Conștiință Universală la care se raportează. „*Mă destăinuiam/ liniștii și frumosului*” (Spovedanie) – spune Poetul.

Și altunde: „*Sufletul meu/ E ca pielea/ care dorește o mângâiere/ fie ea și scurtă*” (Atingeri).

Dar, tot atât de adevărat e că Poetul și-a ales drept aliat de nădejde Cuvântul. Și Stăpân și Rob în același timp, aceluiși Cuvânt, construiește, înalță, edifică o lume a sa, umplând vidul din jur și din sine cu liantul fermecat, cu aroma mustoasă a Cuvântului – care-i servește și ca armă și ca scut.

„*Sparg tiparele vechi prin cuvinte,/ transformând vidul în plin*” (Vid).

Ori, cine se poate lăuda, pe drept cuvânt că e în stare să umple vidul, că-l poate modela, plăsmui, după puterea mirifică a Cuvântului său, decât Poetul?

Cu toate acestea, el și-a impus „*Disciplina cernerii*” și, mai ales, pe aceea a discernerii: „*Idealismul meu/ e-o armă*” – spune autorul. „*Și fără a înceta de a fi om,/ cu bucurie/ mă las capturat de logică,/ cu exigența unui spirit dornic/ de noi orizonturi.*” (Disciplina cernerii).

Ca orice aspirant la sublim, la Frumos, la Adevărul Etern sub toate nuanțele, Poetul spune:

„*Cern cele ce se lasă văzute/ de întunericul din capete/ în căutarea mea imperturbabilă de frumos.// Iar lumina ce mă lămurește/ e mai încântătoare/ atunci când e totodată și/ Facere,/ și reflecție -/ Și ne dă trup.*” (Disciplina cernerii).

Și, cum altminteri? – acel mal-de-vivre specific existențialismului, contaminează spiritul care-și simte greutatea aripilor trupești ce-l împiedică să-și desăvârșească Crugul. „*Ești condamnat la împlinire,/ Fiindcă în subconștientul tău/ imperceptibil, în fiecare clipă/ dai naștere la întreg*” (Rău de viață).

Primitor, purtător, creator și iubitor de gânduri, Valeriu Lucian Hetco – nu se simte apăsător de presiunea lor, ci, le lasă slobode să-l cutreiere: „*Sunt fericitul ce nu mai minte,/ răstălmăcind adevăruri,/ căci orice lipsă de înțelegere,/ o luminez cu un zâmbet.*” (Primitorul de gânduri). Este vorba, desigur, de acea decantare și iluminare în care omul ajunge la catharsis-ul dorit.

Lupta face parte din datul omului și când Poetul spune: „*rămân să lupt*”, își asumă condiția de om care se înfruntă corp la corp cu viața. „*Esența-mi este fapt/ Ființa îmi dă zbor*” (Om).

Partea a III-a a cărții „*Dreptul la culpă*” debutează cu o mărturisire tulburătoare: „*Nu cred să fi avut vreodată/ vocație pentru eternitate*”.

Vocația poeziei este, tocmai spre Eternitate – efemerul nu-i priește, ea tinde spre locuri aproape de neatins, spre Ideal, râvnește a locui în Olimp, printre Zei.

Personalitate complexă, lucidă și puternică, Valeriu Lucian Hetco are demnitatea de a spune răspicat, lucrurilor pe nume și, nefăcând concesii morale, el își asumă condiția: „*Trec peste dat,/ netrebuind să pot să fiu/ Trec peste dat/ Putând/ să vreau să mă desprind./ Trec peste dat/ Vroind/ să pot să vreau./ Trec peste dat,/ știind că mă desprind,/ netrebuind decât/ să pot,/ să fiu,/ să vreau.*” (Peste dat). De remarcat trecerea gradată, ca o urcare pe trepte, până la conștientizarea că voința și puterea înseamnă a fi.

Și aici, verbele dominante sunt: *trec, pot, vreau, știu și trebuie*.

Este nevoia imperioasă de a se depăși pe sine pentru a putea trece mai departe.

Dar a fi înseamnă a putea și a vrea să fii. Restul e derizoriu.

Aceste verbe dezvăluie o personalitate fermă în convingerile și trăirile proprii, sigură de sine, care știe ce vrea. De aceea, Poetul spune răspicat: „*Sunt ceea ce sunt,/ și nu spun Nu și nici Da,/ posibilul meu/ e rătăcirea în dor*” (Rătăcirea în dor).

Dinamica mișcării sale *din sine spre alții și de la alții spre sine*, trebuie să țină cont de voința sa: „*Sunt același/ Și în fiecare zi un Altul,/ sunt perpetuu în schimbare/ și nu schimb nimic.*” (Timp trăit).

Se remarcă o anumită precizie în exprimare. Poetul nu este deloc confuz, oniric, ros de îndoieli și bântuit de furtuni imaginare.

Panseul liric „*Acolo unde începe sufletul/ încetează cunoașterea*” este motivat de aceleași convingeri.

Sufletul nu se poate vedea cu ochii altuia. În suflet nu poate privi decât Dumnezeu.

În aceeași tonalitate majoră, lucidă și fermă, versurile din Fascicolul IV – prevestesc și dezvăluie – emoția trăirilor asumate pe risc.

Emblematică, dar și deosebit de sensibilă este poezia *Predarea de suflet*: „*Predându-mi sufletul/ luam seama la înțelesul din binele/ cuvintelor// Nepătimitor și neîntinat/ simțeam noi atingeri/ cu gândul la frumusețea de sus// Roditor fiind/ mă încovoiam ca pomul bun,/ blând și fără silire/ fără să-mi pierd capul în noi sminteli.// Și înarmat cu/ stărui și mângâierile oricărui cuvânt/ în tăcere,/ mă descufundam de aduceri aminte.// Îmi obișnuisem gândul/ că sufletul nostru este de fapt/ o cămară cerească.*” (*Predare de suflet*). Și unde altundeva își poate găsi omul liniștea și odihna decât în cămara cerească?

Dar iată că Poetul își revendică și avatarul: miticul Anteu – cel menit a susține povara pământului pe umeri: „*Mă zbat și mă încarc/ să lupt din nou/ cât Doi/ ca să pot fi între străini,/ eu singur - /Unul*” (*Notă de subsol*).

Poate că nicăieri în lirica sa, Valeriu Lucian Hetco nu se definește mai bine ca în poemul „*Drum*”: „*Omule, fii gata pentru drumul tău,/ fii precum timpul tău,/ în suferințe,/ în bucurii,/ și stâncă în țării.// Și așa lasă sufletul să curgă/ în galop de primăvară/ fără să se înalțe peste alții,/ ca să te poată schița/ nu ca transfug al ființei/ ci ca/ răbdător și umil/ trecător public,/ prototip de/ erou zilnic,/ necunoscut/ stăpân peste iubiri/ și spaime.*” (*Drum*).

Aceasta este o adevărată platformă morală, cu apoftegme și precepte morale la care tinde sufletul neîntinat să acceadă.

Într-o izbucnire aproape patetică Poetul se descoperă: „*Așa-i că sufletul e doar un/ copil,/ ce n-are nevoie/ decât de/ mângâieri?*” (*Întâlnire*).

O poezie remarcabilă este și „*Glossă*” prin perfecțiunea imaginii, scrisă într-un ton elegiac, dar cu o eufonie fără cusur, în sunete aglutinate melodic și armonic, în aceeași măsură.

Lirica de dragoste își găsește rezonanță caldă și vibrație în sufletul sensibil al Poetului.

Uneori, iubirea e dusă la extreme și ea provoacă furtuni și chiar dezlănțuiri: „*E prea mult întuneric în suflet,/ lumina ta e umbră,/ sărutul tău e dor./ Și totuși arde, fierbinte.*” (*Spre o altă lumină*).

Și peste toate trăirile și nostalgiile iubirii, Poetul spune: „*E loc pentru tine aici,/ e loc pentru descătușări și îmbrățișare,/ e din nou loc pentru gând./ Îmi silesc rostul/ ca să ne mai putem trăi/ puținul de iubire/ pe podurile acelea trainice,/ de care-ți spuneam,/ căci timpul nu fuge,/ când alergăm/ unul spre celălalt*” (*Balastul din suflet*).

Și această concentrare de idei și sentimente este admirabilă, „*timpul nu fuge,/ când alergăm/ unul spre celălalt*”. Este adevărat că iubirea poate opri în loc lucrurile și chiar natura să se reverse, dar, în același timp, o și poate porni, într-o dinamică și un iureș nebănuț de stări inefabile.

Este cel puțin curios cum, fără mijloacele de expresie spectaculoase, atât de uzitate și chiar tocite, îndeobște, în poezia contemporană, Valeriu Lucian Hetco își construiește discursul poetic clar, cu o precizie de diamant, cu limpezime și în deplină maturitate artistică, își formulează Crezul poetic, la fel de franc: „*Mă percep ca ființă,/ dincolo de mistic./ (...) justificându-mi trecerea dinainte/ stabilită/ între plus și minus.*”

Plus-minus, contrarii care se atrag, Alfa și Omega, nemărginind Infinitul.

S-ar zice că este o poezie cerebrală, dar nicidecum, ea este impregnată de afecte care-l descoperă în intimitatea ființei, ca o fire deosebit de sensibilă, cu toate neliniștile pe care dorește să le ascundă, să le învăluie, dar care ies cu atât mai mult la iveală.

Conceptuale, aproape metafizice, dar străbătute în același timp, în mod paradoxal, de reacții senzoriale, scrise într-un stil eliberat de canoane de rimă și ritm, poemele lui Valeriu Lucian Hetco au o cadență și un ritm neuzit, o acuratețe deosebită, substanță și miez care-i dezvăluie sensibilitatea poetică.

Lumina lor interioară răzbate la suprafață și mângâie ca o promisiune nespuse de blândă care transformă Departele în Aproape.

CUVÂNT DE BUNĂVOIRE PENTRU O PERSONALITATE DE EXCEPȚIE:

Pr. THEODOR DAMIAN (New-York)

Profesor universitar, scriitor, jurnalist, animator cultural, personalitate complexă, spirit enciclopedic, Theodor Damian și-a câștigat de multă vreme un nume demn în cultura românească din lume, prin tot ceea ce a întreprins până acum, afirmându-se în peisajul literaturii de sorginte spirituală și, în chip deosebit, în lirica sapiențială și religioasă de azi. Neobosit ca însuși gândul, spiritul său cercetător caută permanent, noi valențe de exprimare.

Revelatoare pentru creația sa stau volumele de versuri publicate până acum, ca și cele în pregătire, în care se afirmă ca un condei bine strunit, de o mână fermă și de o minte ageră și pătrunzătoare în spațiile nebănuite ale spiritului omenesc.

Rod al unei trăiri de excepție, prin tot ce oferă, lirica acestui prodigios autor se situează demult pe podiumul învingătorilor de Timp și de Spațiu, cerându-și dreptul firesc la înveșnicire.

Animator al unei vieți culturale și literare în special în diaspora românească, prin cenaclul literar intitulat, (cum altfel?) Mihai Eminescu, director al revistei de spiritualitate și cultură românească *Lumină Lină*, prezent în majoritatea publicațiilor on-line cu profil spiritual ori cultural, părintele Theodor Damian își oferă migala minții sub toate aceste aspecte, realizând performanțe de admirat și de invidiat.

Una din aceste performanțe este și realizarea Antologiei Cenaclului literar „Mihai Eminescu” din New York, condus de această personalitate eminentă pozitivă în peisajul cultural universal, antologie apărută la Editura Tipo Moldova din Iași și realizată împreună cu Aurel Sasu.

Așa cum mărturisea Theodor Damian, scopul și prioritatea sa în tot ce face constau în cultivarea identității etnice culturale, spirituale, în rândul românilor din diaspora.

Grupajul de față continuă ideile exprimate în volumele anterioare, printre care amintim publicului român ultimele volume de poezie, „*Semnul Isar*” și „*Stihiri cu stânjenei*” și, în

metafore pline de sevă și parfum liric își exprimă Crezul artistic al preotului, profesorului, literatului și omului de spirit care este Theodor Damian.

Promovând valori morale perene ca și virtuți cardinale și teologale, în ipostaza de poet, nostalgic și visător, dar totodată realist, pragmatic în iureșul unei metropole care acaparează spiritul, Theodor Damian spune: „*mă fulgeră o binecuvântare/ și-o anatema/ și un dor/ ca lui Prometeu de stâncă*” (*La Boheme*).

Aceasta este vocația jertfei sacrificiale a oricărui creator, după Modelul Supremului Jertfit pentru omenire. Cu prețul, uneori neînchipuit de mare, el aduce pe pământ focul sacru, cel fără de cenușă, care aprinde spiritele și întreține viața.

Autorul accentuează în versul său, ceea ce este cu adevărat important pentru om, în periplul său pământesc, și în condiția de trecător și străin în această viață. Și iată ce caută poetul Theodor Damian: „*Caut un om printre milioane/ dar nu pe oricine/ caut un om care caută oameni/ care a terminat cu luatul/ și încă e om/ care a terminat și cu datul/ și care nu mai dă ceea ce are/ ci ceea ce este// Caut un om care mai știe ce-i uitarea/ uitarea de sine/ singurul lucru pe care vreau să-l mai învăț/ aici unde trăim/ ca-ntr-o tufă de mărăcine*” (*Singurul lucru*).

Adevăruri esențiale sunt rostite firesc, cu ton ponderat și îngăduitor și nu acuzator și vehement, un ton adecvat înțeleptului care a văzut și a trăit multe, dar tot își mai găsește resursa primordială de a se face „pontifex” între om și Dumnezeu, între cer și pământ, mediind in persona Christi, pentru mântuirea aproapelui.

Se pare că Theodor Damian, în căutările sale permanente, a găsit „măsura de nectar” a vieții, a sensului ei ultim și dorește să ne-o împărtășească: „*experiența sublimului/ fulgerând nașterea și moartea/ amândurora/ iată mostra esențială/ a sensului ultim*” (*Mostra esențială*).

Ori, altăoară: „*Am căutat tristețea prin lucruri/ să-mi fac din ea rădăcină/ și adăpost/ și din locuire un rost.*” (*Rătăcirea lui Cain*).

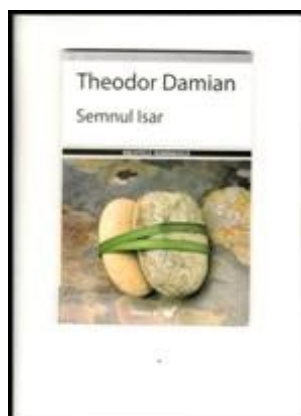
Deseori, versul său ia forma panseului liric: „*așa cum dacă nu știi cum se trăiește/ nu știi nici cum se moare*” (*Degeaba mă duc*); și: „*toată filosofia lumii se reduce la o boare aspră/ a marilor lacuri/ la dulcele gust al marelui vid/ la jocul acesta în care-am intrat/ periculos și perfid.*”

Și, ca o concluzie logică la zbaterea ființei în cele lumești, Theodor Damian spune: „*Nu de moarte mă tem/ ci de Înviere/ și de locul meu în Jerusalem*” (*Apoi Învierea*).

Aceste eșantioane lirice probează, dacă mai era nevoie că teologul, profesorul, literatul, omul Theodor Damian își confirmă pe deplin Crezul, își asumă cu responsabilitate vocația sacerdotală și socială, pe care o ridică pe înălțimile unde aspiră fiecare om să ajungă.

Dar, mai presus de toate, ne învață poetul Theodor Damian, cum să ne mișcăm dincolo de limitele posibile, spre cerința supremă a lui Iisus Hristos : aceea de a iubi: „*unde va se termină/ și zidurile acestei cetăți/ încă nu s-a descoperit unde/ oricum limita de sus nu e cerul/ există și alte cetăți dincolo de el/ fără de care cetatea aceasta n-ar fi/ oricum orice lucru merge în jos/ spre a avea/ și în sus spre a iubi*”.

Este porunca divină, Legea de har a Iubirii, deasupra deasuprelor a tot ce există și după care vom fi recunoscuți în Fața Divinului Judecător atunci când va fi timpul.

ESEU

A TRĂI MOARTEA CA DAR LA APA ISAR

THEODOR DAMIAN, *Semnul Isar*, poezii, cu o postfață de Vasile ANDRU, Editura PARALELA 45, 2006, Biblioteca românească

Citind acest poem-lamento, nu poți să nu te duci cu gândul la Psalmul 137, „*Pe malurile râurilor Babilonului, ședeam și plângeam/ când ne aduceam aminte de Sion./ În sălciile din ținutul acela ne atârnasem harfele...*”

Râurile Babilonului, loc de surghiun, loc de suferință și jale, de dor pentru țara lăsată, de asuprire trupească și apăsare sufletească. Loc de meditație și de căință, de reflecție și revizuire, retrăire mentală a vieții, loc de hotărâri noi pentru ce va urma. Ca extrapolare, râul Isar, afluent al fluviului Dunărea, unde, pentru o vreme, nu sacerdotul, nu poetul și publicistul, ci omul Theodor Damian s-a aflat în răsruce, trăind moartea ca dar din mâinile celui care îi dăduse viața. Depășind pragul și înălțându-se în crug, o dată cu steaua ce-i fusese hărăzită.

Isarul, Isarul, ce apă flămândă de pești! Câte poeme trebuie să treacă prin el, pentru ca, learcă de sunete, acest râu să poată purta veșnicia pe undele lui, ca pe o aripă – îngerul ce ne scoate mereu din surghiun, în timp ce o apă cu numele magic trece direct prin inima poeziei! Iar osul frânt să colinde singur străzile copilăriei, alături de „*cerșetorul blând și demn/ și frumos ca Dumnezeu*”, cel care poartă la rever poezia, învățându-ne pe de rost tăcerea din poemul înscris cu numele șapte.

De acolo de unde se-nnoiesc „*baierele firii*” – nu ai altceva de făcut decât: „*Crede și mergi înainte/ dacă tot trebuie să mori/ să nu fii niciodată pe loc/ moartea te prinde mai greu/ când înaintezi/ mergi înainte și crezi/ uneori moartea obosește și ea/ pe calea împărăției alergi/ ca fericitul Augustin cântând/ și înaintând/ singura cale unde moartea fuge/ mai încet decât tine/ oricât ai fi de bolnav/ și oricât ai duce boala de brav*” (7).

Un poem fluviu sau un fluviu ca un poem. Fluviul vieții și al morții, fluviul biruinței și al Învierii, fluviu pe care poți călca singur, fără să te afunzi, fluviu matcă, fluviu oglindă, fluviu nesfârșire și capăt de drum.

Jurnal liric, jurnal al durerii și al suferinței, al apropierii de sora-moarte, al ridicării, „*privind către zare*”, fiindcă „*uitatul la cer a fost mecanismul/ care l-a făcut pe om/ să meargă pe două picioare*” (19).

Toate acestea i-au dat omului puterea încă de-a fi și de a spune, după I. Kant: „*Noroc că mai e cerul deasupra noastră/ ca un șarpe de aramă*” (20).

O, tu Lazăr cel nou, „vino afară” – „nu te îngriji, mergi”, „ca din mormântul nesticăciunii” în „altă cameră/ unde se descifrează încă tainele lumii”(9).

Mergi, mergi, de mână cu Descartes, cu Heraclit, „dreapta judecată și credința/ sunt una/ (...) Cogito nu se bate cu credo/ sunt ca cele două brațe cu care Tatăl/ lucrează/ așa zicea și Irineu din Lugdunum/ pe care mai înainte/ în duh văzându-l Descartes/ a scris argumentele sale pentru demonstrarea/ prin logică/ a existenței Celui Prea Înalt” (10).

Acest preambul liric vrea să sugereze o viziune, o percepție asupra înconjurului, semnificația simbolică a realului și recuperarea personalității, mai întâi fizice, apoi psihice și spirituale, într-un moment limită, un moment de graniță și un *noland* unde omul se află stingher, lunecând ca pe un râu, ca pe un afluent, dus de curenții potrivnici, înaintând în amonte precum sturionul zburând peste stânci pentru a-și împlini rostul firii.

Are loc Descartes alături de Dumnezeu? Da. E loc destul în suflet în trup, „ca-n mormântul nesticăciunii”.

Doar „cine a mai auzit/ de un mormânt al nesticăciunii/ ce taină e aceasta/ numai cel ce trece prin moarte/ va ști/ prin Marea Roșie fundul adâncului/ primitor/ ca pod ce freamătă la trecerea ta/ de la moarte la viață/ cu frica în spatele tău/ și cu cutremur în față” (12).

Pe lângă tainicul Styx (tot o apă!) „treci/ cum te învață Augustin și Descartes/ de la o margine la cealaltă/ și dinspre adânc spre înalt” – la marginea ivirii, „prin pustia morții patruzeci de ani/ sau o viață/ trebuie să mori ca să trăiești/ moartea ca dar/ altfel trăiești după moartea de-o clipă/ sau de mai multe/ devenit foc și jar” (13).

În toiul unei astfel de experiențe existențiale se revelează Cuvântul. Și tu ești menit a-l sluji cu trup și minte și duh, în rotundul tău somatic și spiritual, ca să realizezi că: „atunci scrii adevărata poezie/ că știi de unde vii și unde te duci/ în rest totul e orbecăială/ palavre, palavre/ să spună Jacques Ellul și Anoushka von Heuer/ și cine o mai fi înțeles eonul acesta nebun” (13).

La ceas de bilanț provizoriu, intuiești, îți dai seama că: „poți trăi cu moartea în tine/ dar fără păcat” (14).

Parcă despovărat de accesoriile care nu mai au nici o relevanță, autorul de față caută noi soluții de expresie, despodobite, aproape nude, purtând stigmatul durerii și al catharsis-ului, direct pe cavitatea umorală.

Dar, se pune întrebarea: este opera mai presus de viață, sau viața mai presus de operă?

Cu oarecare propensiune spre thanatos, spre tema recurentă a morții, poetul găsește într-un moment prielnic, firul Ariadnei pentru ieșirea din labirint:

„Moartea nu e de la Dumnezeu spun Sfinții Părinți”.

Dar omul, trecând prin moarte, poate deveni un „mormânt de nesticăciune” Și pentru că noaptea-i bună „când vine/ din afară/ nu dinăuntru” soarele bucuriei care nu te arde/ răsare întotdeauna înăuntru/ acolo e oceanul adevăratei lumini/ locul ce balansează întreg universul/ și unde spinii sunt frumoși/ pentru că au trandafiri” (15).

Cine se poate lăuda că a ajuns la o astfel de cunoaștere, care, deși dureroasă, e iluminantă și poate curăța, tămădui, înălța, limpezi.

Miracolul vieții – ca un „joc astral”, în care fiecare jucător își alege steaua de care să se sprijine și-i înhămat la ea pentru a putea trage cu ea oiștea singurătății. Să fie murirea aceasta a stelei alese – o simplă alegere?

Ori, iată, din imensitatea de sus: „fiecare cu propriul său big-bang/ explodat sau neexplodat/ sau amândouă deodată// uneori te ții agățat de big-bang// cu tuburi de tot felul/ oxigen, sânge și alte lichide/ mașini ce ticăie ca ceasul nașterii/ legat de mâini și de picioare/ te zbați crisalidă între crisalide/ să nu strici miracolul vieții.” (16).

Uneori, chiar dacă rănilor sunt aceleași, fiecare și-o poartă pe-a sa, căci: „fiecare cu îngerii lui/ cu propriul său ocean de lumină/ când ne vom întâlni/ vom schimba/ oceanele/ dar nu și îngerii/ și nici felul plângerii” (16).

Și în toată această întâmplare numită viață, asumată pe cont propriu, ca o aventură, omul e dator să-și care în spinare *isihia*, s-o prefacă-n cuvinte și lacrimi de mir, pentru a le putea

dărui, la rândul său, celor ce vor sau nu, s-o primească. Aceasta este semnificația sintagmei „trâmbița adevărului”:

„Vine o vreme și acum este/ a sosit ora/ să te faci trâmbiță adevărului / rodește în tine răbdător Meteora/ Isihia, Isihia/ ce frumos stă la pândă/ după noi/ veșnicia” (17).

O nouă abordare a vieții din perspectiva apropierei de moarte, acesta este jurnalul întocmit pe frontul alb cu miros aseptice, al unui pat de spital, al unui câmp operațional, unde se înfruntă stihiiile, teren de luptă pe viață și pe moarte, și în pustia aceasta, „singurul loc unde ascuți până la capăt”, nu, nu e vorba de un jurnal de campanie, ci de o lungă și filosofică meditație, la extrema de jos, pentru a parcurge la pas, distanța obositoare și lungă până la extrema de sus, sau cel puțin, undeva, pe aproape.

Și acest periplu/demers/itinerar/pelerinaj între cele două extreme, între punctul 0 și punctul terminus, între alfa și omega, zenit și nadir, este drum asumat până la capăt, sub ascultare: „Că dacă nu mai ascuți de nimic/ nimicul ar trebui să te renege/ când de fapt tot el ne atrage/ poate ne vrea nimicul rebeli/ sună ca un titlu de glorie/ dar acum se poate ca însăși gloria/ să indice înfrângerea/ ce fel de mângâiere este aceasta/ rebel și captiv/ sau ce înfrângere în a fi captiv/ dar rebel” (21).

Socrate, Heraclit, Hesiod („Munci și zile”), Descartes, Fericitul Augustin, Sfântul Irineu, dar și Einstein și Darwin – care se închină aceluiași Dumnezeu și lui Hristos – își dau mâna în gândirea poetică și în spiritualitatea lui Theodor Damian, aflat într-un moment crucial al existenței pământești: „Așa sună întrebările de pe Isar/ știu că nu știu nimic/ pare că-i adevăratul răspuns/ în jocul nostru/ de-a pătrunsul cel de nepătruns” (22).

De asemenea, sunt invocate și se face referire la personalități din orizontul imediat: Andru, Artur, Ioan, Herr Professor, Claudia și îngerii albaștri, îngerii păzitori, prezenți permanent ca să-i sprijine piciorul din alunecare, să-l ridice de subțiori, să-l vegheze la căpătâi și să poarte lungi conversații cu ei, atunci când se predă cu toată încrederea, în mâinile și grija lor prevenitoare: „mai bine ne-am identifica prin setea de infinit/ și comuniunea de horă/ până la urmă tot cu infinitul rămânem/ și cu cineva lângă noi/ în peregrinarea noastră până-n ultima oră.” (23).

Și revenirea obsedantă la Isar, și la semnul lui ocult, la semnul vieții, la semnul morții, la apa vieții, cea care trece prin râni, curăță, spală „precum Iordanul păcatele/ cele multe și grele.”

Și acesta, precum veșnicia – curge: „Isarul curge/ ce alinare că murind/ lăsăm ceva în urmă/ un copil, o apă, o stea/ noroc că nu suntem noi/ carul universului.”

Acest râu mistic, affluent al bătrânului Istru, care trece „prin rana cea mare a lumii”, „Isarul e prea mic/ poate fluviul lui Heraclit/ că tot el înaintea Ioanului/ l-a văzut în duh pe Logos/ poate nu la slujba de seară/ ci la aceea de dimineață/ de la marea dimineață a lumii/ sau poate chiar la miezonoptică” (28).

Isarul din care poate izvorî într-o zi Logosul, el care a venit ca „să vindece orișice rană” (29).

Ta panta Rhei, - Nu te poți scălda de două ori în același râu – una din principalele axiome ale filozofului grec, formulare a transformismului: „dar ca să înțelegi lucrul acesta/ îți trebuie o caiafă și o cruce/ îți trebuie să stai în pustiul de seară/ până la capăt/ iară și iară/ până vin șerpilor în spatele tău/ să te izbăvească de cel rău/ Heraclit avea altă făcătură/ el a colindat pustiile celeste/ și a înțeles cântecul lumii aceste/ noi am încuiat pustiia/ după gratiile orașelor noastre/ ca să nu ne mai fie frică/ de șerpi și de arșiță/ ci de noi înșine/ și unii de alții.” (30).

Bătrânul orb, în Odiseea lui spune: „Cine a rătăcit și a pățimit mult în lume, își găsește bucurie chiar și-n durere”, căci, spune același Homer în Iliada: „Cum e trecerea frunzelor, la fel și a oamenilor”- astfel că la trezirea din somnul lung și zbuciumat, poetul spune: „mă aflu în ziua a patra/ a creației/ soarele strălucește peste adânc/ de o altă creație vorbesc eu aici/ fiecare suntem privilegiați/ cu o naștere și-o creație/ cum a fost ziua întâi/ Dumnezeu a despărțit întunericul/ de lumină/ a scos moartea din mine/ și mi-a spus/ îți dau viață ca să trăiești/ și ca să știi că Eu sunt

Domnul Dumnezeuul tău/ și să nu ai alți dumnezei/ în afară de Mine/ biblia mea s-a scris altfel/ fiecare zi a creației vine/ cu propria sa poruncă.” (31)

Un poem tulburător, poemul Vieții, al Morții și al Învierii, sună astfel: *”Când mi-a scos Dumnezeu/ moartea din trup/ m-a adormit ca să nu mă doară/ despărțirea de moarte/ crești cu ea ca și cu umbra ta/ o hrănești cu miere și lapte/ ca pe o soră/ ca și cum te-ai pune bine cu ea/ neștiind ce crești la sânul tău/ sau nevrând să știi că tot degeaba și dintr-o dată/ vine creația peste tine/ ziua întâi/ cu milostivire și dragoste/ te smulge din brațele ei/ când te cuprindea mai bine/ și te credeai mai iubit/ e ca o naștere despărțirea de moarte/ dar nu naști nimic/ te naști pe tine/ și te trezești singur/ singur în fața lui Dumnezeu/ e o rațiune și în aceasta/ pentru că numai așa îți intră bine/ în urechile minții/ glasul adâncului necuprins/ îndulcit de raza Luminii celei line/ Eu sunt Domnul Dumnezeu tău/ să nu ai alți dumnezei/ în afară de Mine” (32).*

Retrezirea la viață, ca-n prima dimineață de luni a lumii, poate căpăta gustul și culoarea eternității. E ca și când atunci ai primele percepții despre sine și despre împrejur: *„arborii și apa, cerul și lumina/ sunt noi și proaspete/ ca după facerea lumii/ așa va fi fost ziua dintâi/ o, ziua aceasta dintâi/ deși la mine e-a patra/ sau poate a zecea/ fiecare zi vine cu propria ei poruncă/ numai că la fiecare din noi/ acestea se împletesc/ și se leagă altfel/ fiecăruia i se cere altfel de muncă/ Hesiod vorbea de munci și zile/ eu vorbesc aici/ de porunci și zile/ singura muncă/ ce te zidește și te viază/ e aceea când muncești la poruncă/ de aceea poruncile sunt așa de greu de ținut/ uneori îți trebuie eforturi supraomenești/ adu-ți aminte de ziua Domnului/ ca s-o sfințești.”(34).*

Încercarea prin care trece omul este un prilej de reflecție; fără doar și poate, de bilanț provizoriu, dar și prilejul de a înfățișa în propriile culori peisajul bavarez la orice oră a zilei, animația și forfota lui, privite, fie de la fereastra salonului, fie de pe podul de peste Isar, cu oamenii care se află în vecinătate, trecători ori stabiliți aici și, într-aceasta să vădește ochiul atent al scriitorului, surprinzând amănunte relevante pentru țara, poporul de aici, cu toate obiceiurile și cutumele lui: *„citești/ înveți să te ridici/ dar mai ales să și să cazi/ apa e mai verde când te uiți/ mult la ea/ și cerul mai albastru/ și gândurile mai singure/ ca atunci când vinzi limonadă/ prin piețele bogate ale Damascului/ Beirutului sau în Istanbul/ când destinul, destinația și ținta ta sânt plămădite în stradă/ Panait Istrati mai hălăduiește/ Levantul/ cum eu Munchenul”.* (40).

Fascinația cotidianului pune din nou stăpânire peste ființă și atunci: *„spitalul e locul pe care-l ocolim/ dar de care avem nevoie neapărată/ sau poate apărată/ ca existența aceasta a doua/ în care ne aflăm/ visând-o pe prima/ ne jucăm cu mingea destinului nostru/ și el rotund ca o minge/ de aceea nu știm nimic/ cum nu știm de ce găurile negre/ produc cratere-n lună/ cum nu știm ce a căutat Istrati-n/ Levant/ probabil nici el nu știa să spună/ chemarea originilor/ nu-i cea mai bună explicație/ de ce nu chemarea contrariilor/ cine-a creat geografiile noastre/ interioare/ cu ideea că trăiesc, că mor/ și mă doare” (42).*

În această ambianță, autorul are trăiri stranii, la limita realului cu metarealul: *„Cerul e încă deschis/ fiecare clopot face o gaură-n cer/ cu sunetul lui/ pe acolo se poate intra/ mă iau după dâra de sunet/ și ajung direct la cină/ am impresia că întunericul a murit/ că mă află într-o altă lumină/ într-o altă zi/ le umăr din nou/ știu să număr până la șapte/ aceasta nu-i nici una din ele/ e ziua a opta/ cred/ ziua doxologiceii cine.” (48).*

Atmosfera predominantă este singurătatea, liniștea: *„prea multă liniște/ prea multă singurătate/ pentru un singur poem” (52).*

Mistica râului Isar care a devenit o stare de spirit caracteristică, în relație directă de cauzalitate cu durerea, suferința, boala, revenirea, nu se poate să nu-l obsedeze pe autor: *„Isar/ semn al altei zodii/ poate timpul Duhului Sfânt/ epoca de după cincizeci de ani/ toți ne-mpărțim viața între/ Vechiul Testament/ și vârsta Bisericii până la Parusie/ Tatăl, Fiul și Sfântul Duh/ fiecare viață urmată de-o veșnicie / pe Isar în sus/ plânge Iisus/ pe Isar în jos/ suferă Hristos” (53).*

Despărțirea de Isar, în această situație, capătă valoare de simbol, e o smulgere, e o despărțire de prima viață și un început pentru viața aceasta la care deja a pornit și expresia

acestei viziuni este una inedită: „*Mi s-a spus să plec din spital/ dar cum să plec așa/ doar dacă iau spitalul și Isarul/ cu mine/ tot am nevoie de îngerii albaștri/ pe lângă îngerul meu păzitor*” (54).

Și viziunea se răsfrânge-n poem, în Cuvânt, ca într-o nouă trăire: „*Poemele mele,/ ca un tunel în Carpați/ trebuie să trec prin ele/ cu luminile aprinse/ nu mai știi câți ani am săpat/ în roca muntelui albastră/ cum sapă găurile negre/ traseul/ în privirile astrelor/ pe insula de pe Isar/ un singur stânjenel am văzut/ oferind soarelui/ albinele ce urmau să vină*” (55).

Decriptarea cifrelor și semnelor care simbolizează trezirea la viață se face numai după parcurgerea aceluia drum inițiativ care trece direct prin inima, prin miezul de foc al durerii: „*Învierea ni se dă în cifre/ precum se vede/ numai că nu știi în care/ într-o zi înțelegi însă/ că nu în cei care-ți cer datoria/ când tu ești pe moarte/ ei spun/ e dreptul meu/ tu spui/ lasă-mă mai întâi să mor/ și-ți voi plăti/ dar ei nu înțeleg cum/ trebuie să fii poet sau teolog/ să-nțelegi/ sau pur și simplu om/ ei gândesc/ nu-i problema de rană/ din rană mai curge-un poem/ da dar nu din rana făcută de tine/ prietene/ prin rana aceea intră și ies/ așa cum intră lemnul în cui/ ca atunci când te scalzi în apele nimănui.*” (57).

Suferința însă, dusă până la limita suportabilului și chiar peste, este și calea cea mai bună de cunoaștere nemijlocită a lui Dumnezeu, față către față și nu ca-n oglindă, așa cum, îndeobște, îi e dat omului să vadă, în această viață. Ajuns pe această culme, capeți privilegiul de a ști și de a nu te mai îndoii.

„*Păstorii doxologici/ din noaptea Nașterii Domnului/ ei îmi spun despre tine/ ceea ce tu niciodată n-ai spus/ până acum te-am cunoscut/ ca văzându-te în oglindă/ acum te văd față către față/ mai bine ajungea strigătul tău/ în nemitarnica dimineață/ când eram gata de plecare/ și nu în noaptea aceea lungă/ unde mă legănam între moarte/ și disperare.*” (58).

Motivul stânjenelului (iris – floarea numită iris, atât de mățoasă, atât de fragilă și plăcut mirositoare – este asociată cu floarea morții) – este destul de frecvent de asemenea, motivul hainei de nuntă ca o pregătire pentru marea cununie, cununia cea adevărată, la care trebuie să fii primenit și cu straie noi.

Adâncul înțeles este primit simplu și firesc, așa cum a fost primită și viața, din mâinile lui Dumnezeu: „*cu o adormire toți suntem datori/ mă gândeam/ nu contează cât suntem de muritori/ nu contează când și de unde-ai plecat/ ce contează e zbaterea/ cum te zbați/ și ai ales pentru ce/ și mai ales dacă e pentru clipa/ de apoi*” (62).

De aceea, omul se supune acestei noi rânduiri, la fel de firesc precum curgerea apei: „*a sosit vaporul pe Isar/ a sosit îngerul, stânjenelul/ și glasul/ celui ce striga în pustie/ striga dar nu mai strigă/ acum pustia e-orașul/ el merge din casă în casă/ ca îngerul în Egipt/(...) a sosit ora/ când ne luăm rămas bun de la îngeri/ dar îngerii nu vor/ ei pleacă cu tine să te ajute/ boala s-o fulgeri*” (63).

De multe ori, perceperea acestei realități este deformată, cu toate că e luată ca atare: „*Astăzi plouă invers/ dinspre pământ înspre cer/ nori groși umblă mânați de dor/ pe trotuare/ aproape că nu mai vezi/ licăririle oamenilor/ e un fenomen interesant ce se întâmplă/ o dată la un eon/ la distanță exactă/ de cea de-a doua venire/ Kirie Eleison*” (65).

Depășind impactul, depășindu-se pe sine, Theodor Damian dobândește o nouă măsură „măsura de nectar” a vieții – cu alte înțelesuri, care se vor descifra treptat: „*Nu contează unde începi/ și unde termini/ totul e să începi/ ca să nu mori neînțeles/ și să nu fii flămând/ să nu îți mănânci versurile/ care mai de care mai tentante/ după gust și culori/ ca să nu rămâi cu o poezie șchioapă/ cu fraze înșirate fără sens*” (68).

Și, mărturisește Domnia sa:

„*Iată că aici am atins/ o mare problemă/ ce este sensul/ depinde din ce parte vii/ desigur/ și ai voie să vii din ambele părți/ sau poate dintr-o mie/ pe rând și deodată*” (69). Pentru că: „*Ți s-a dat un sens/ asta-i esențialul/ scrie poezie și taci/ las-o pe ea să vorbească/ și-așa, dacă vorbești tu/ câți te-nțeleg/ dovada că nu are sens ce spui/ e că ai mai mulți dușmani/ decât prieteni/ sau în cel mai bun caz/ mai mulți indiferenți/ decât cei cărora le pasă/ lasă/ uită-te la statuia/ cu un ban de aur în mână/ de pe Theatinerstrasse/ cine a pus-o acolo/ când și de ce/ ce-i cu banul acela/ de ce e*

de aur/ iată poate a trecut o generație/ două/ și nu se mai știe/ treci pe lângă ea/ o statuie frumoasă/ care nu mai spune nimic/ dar iată că se poate/ așa și poezia ta/ și ce dacă-ntr-o sută de ani/ nu o să mai spună nimic/ ea rămâne oricum/ sau ce dacă peste un an/ tot aceea/ dintr-o grădină/, o floare/ dintr-un întreg curcubeu/ o culoare/ îmbătrânită în lumină/ chiar dacă totul s-ar preface în ruine/ încă e bine/ la mulți le plac ruinele.” (70).

Și când în sfârșit ai înțeles că: „*ți se dă onoarea că ești/ unde ești/ și mai ales cine/ sună gongul/ dar nu pentru mine/ uite lumea aceasta frumoasă/ oamenii curg unii printre alții/ ca niște travestiți îngeri/ ca Iisus în cerșetorul de colo/ te uiți/ te ia valul/ nu mai sângeri” (73).*

Și aici se relevă un alt adevăr, atât de crud în nuditatea lui: „*ce frumos e să poți muri puțin/ cu cineva/ și să poți învia împreună cu el” (74).*

Unele versuri sunt panseistice cu sorginte socratiană sau carteziană: „*nu știi nimic/ dacă nu știi iubirea de frați” (76); „soarele strălucea ca o speranță realizată”, etc.*

Chiar și în circumstanțele date, ochiul acribic al poetului, înregistrează automat imagini surprinzătoare pentru un om obișnuit: „*s-a inventat concertul concentric/ l-am auzit prima dată pe Isar/ soarele strălucea ca o speranță realizată/ peste rănile cusute și descusute/ ale lumii/ deci implicit ale mele/ adunate cu grijă/ cum adunau bătrânii banii-n batistă/ deci există o rană în viața mea/ poate viața e rană/ sau invers/ atunci totul trebuie să înceapă/ de aici/ întâi definiția rănii/ apoi categoriile și ilustrațiile/ și celelalte glafire/ de la Socrate cetire” (75).*

Și legătura cu simbolul ales: stânjenelul: „*În muzica concentrică/ înflorește stânjenelul/ cântă-i și se desface/ cântă-i și se desface filozofic/ stai în preajmă și fii pregătit/ pentru-mbălsămare/ parfumul lui te va trece vămile văzduhului/ și te va purta-n veșnicii/ acolo te vei opri și vei începe/ noua viață/ nu știi/ depinde cât de pătruns ai fost/ cât de îmbălsămat/ cât de darwinist/ Darwin nu are probleme/ el a fost realist/ și se închina dimineața și seara/ ca Einstein/ lui Dumnezeu și lui Hrist” (77).*

În mijlocul meditațiilor apare și revine, precum icoana, chipul mamei: „*Mamă, mamă/ viața mea ca o carte/ pe care tu o scrii/ și eu o citesc/ și-acum plecată o scrii/ chiar mai bine/ că nu mai ai nici o rană/ ce pagini frumoase/ n-am știut de talentul acesta/ ascuns/ l-am bănuțit poate/ așa cum bănuții nepătrunsul/ în pătruns/ scrie, mamă/ că nu mai pot fără să te citesc/ scrie-mă/ stau la ușa editorului/ și-l rog să-ți contracteze/ volumele viitoare/ din ce scrii tu/ poate-ntr-o zi am să scriu și eu/ ca să citească și alții/ cuvintele tale rana mea vindecând/ nu aceasta din spate/ ci aceea din gând” (82).*

Ajuns la acest punct cardinal al răscrucii, autorul își revizuieste viața și opera, mai bine zis viziunea asupra vieții și operei: „*Trebuie să-mi rescriu poemele/ s-ar putea să le scriu invers/ de la moarte la naștere/ atunci n-o să mă mai intereseze rima/ metafora și stilul/ o să mă intereseze pustia/ de acolo se trage cu adevărat poezia/ nu așezarea cuvintelor/ în spațiul acestui rând/ ci așezarea pustiei în fiecare cuvânt/ pustia, cu rugul ei aprins/ ca și cuprinsul arzând în necuprins/ ca orice lucru și poezia/ are drumul și regula ei/ nu de drumul de-afară vorbesc/ pe care poate merge oricine/ ci de drumul ascuns/ ca cel de la Neamț la Sihăstria/ pe acolo se scrie cu adevărat/ poezia/ pe drumul acela înveți ce și cum/ trebuie pus/ să aduni vocalele ca vreascurile/ focul vine de sus” (84).*

Dar iată și un mic poem cu parfum de haiku: „*Isihia, Isihia/ ce frumos ne pândește în cuvânt/ poezia” (85).*

Și această isihie – această stare de har, atât de stranie și e neînlocuit, precum amocul pe un rătăcitor prin valea plângerii îl populează, îl stăpânește, îl supune: „*Isihia, Isihia/ din tine se naște cu adevărat poezia/ trebuie să arzi mult pe rugul tăcerii/ să duci cărbune încins/ apoi să te așezi credincios în cuvânt/ și să știi să aștepți/ ți se va trimite glas subțire de vânt/ ca să trăiești/ fără vânt cărbunele moare/ când vine glasul trebuie să nu dormi/ ci să-ți scoți smerit sandalele/ din picioare/ abia atunci ești gata s-ascuți/ abia atunci vei face ce ți se spune/ așa se scrie poemul/ când fiecare cuvânt/ a devenit rugăciune” (86).*

Și concluzia de final – ca o veritabilă profesiune de credință, ca o mărturisire la confesional: „*asa se scrie poemul/ când fiecare cuvânt/ a devenit rugăciune”.*

Un adevărat program, o platformă spirituală, fiindcă, poetul e conștient că va da seamă de fiecare cuvânt rostit, gândit, scris, împărtășit, îngropat în pământ precum talantul biblic, „fiindcă din cuvintele tale vei fi mântuit și din cuvintele tale vei fi osândit.”

Și acest poem-fluviu devenit rugăciune e cea mai bună dovadă că Theodor Damian și-a însușit postulatul evanghelic.

Și noi, putem culege roadele acestui crez artistic, zidit pe suferință și durere, zidit pe jertfă, cu picături de sudoare și sânge, chiar născut din rana sângerând, a răni universale.

Limbajul folosit de Theodor Damian este unul necăutat, ideea primează, poetul e despovărat e toate accesoriile pe care le-ar fi folosit altădată și cum, de altfel, mărturisește, chiar din primul poem: „*Cred că trebuie să îmi revizuiesc/ toate poemele/ și să văd cum să fac loc Isarului/ să treacă prin ele/ să le mângâie/ așa cum mângâie grădinile Munchenului/ și patul în care zac*” (1).

El comunică direct, simplu, cu multă simțire, sensibilitate, acuratețe stilistică, fără uz de metafore, care nu și-ar avea locul, e un jurnal intim, mai degrabă un solilocviu, o nevoie imperioasă de a-și trece în revistă, de a-și monitoriza stările și simțămintele, pentru că această experiență este absolut copleșitoare: „*Marea noastră problemă/ este/ că a trecut prea mult timp/ de la inventarea cuvintelor/ în mod normal/ trebuie să ajungi să locuiești/ în fiecare cuvânt/ înainte de a-l folosi pe deplin/ trebuie să-i știi toate cotloanele/ cele de zi și cele de noapte/ să te fi jucat acolo/ de-a v-ați ascunselea/ câteva nesfârșite copilării/ această libertate de spirit/ această înțelegere și iubire/ cum poți să înțelegi/ în captivitatea confuziei/ unei false creații/ sau boala de care te plângi/ ce te poartă prin nedoritele spații/ ale unei false geografii/ cum poți să știi dacă ești bun de murit/ sau dacă poți să-ți dorești/ să învii?*” (45).

Poate de aici impactul fericit cu cititorii care-l percep, îl cultivă și-l revendică, deoarece se regăsesc în aceste poeme, pe ei înșiși, ceea ce nu e lucru de lepădat, dimpotrivă.

Galați, 24 august 2008

O LUCRARE DE INTERES MAJOR PENTRU LITERATURĂ ȘI PENTRU VIAȚĂ. CRONICĂ DE ÎNTÂMPINARE:

CONSTANTIN VLAICU, „*STRĂJER LA PORȚILE PĂDURII*”, Editura SINTEZE, Galați, 2009

Creația de până acum a tânărului scriitor bănățean Constantin Vlaicu se înscrie în spiritul tradiționalismului autentic românesc de esență seculară, între jurnalism cultural, memorialistică, literatură de evocare, literatură angajată și militantă în favoarea sănătății mediului, a echilibrului natural, breviarul său epic împletindu-se armonios cu un ideal fixat în inimă cu fire de aur nevăzute – de la care nu poate face rabat nici o clipă.

Volumul de referință, „*Străjer la porțile pădurii*”, cuprinzând principalele articole de publicistică, de informare și documentare, este structurat astfel încât să atingă acele coordonate umane legate de arealul în care a văzut lumina zilei și și-a desfășurat activitatea până la această dată.

Este un adevăr știut, că, o trăsătură specifică de caracter a bănățenilor este aceea că, pe oriunde i-ar purta pașii, ei nu-și uită matricea, da-seiunul, locul de unde au survenit ca ființe, nici neamul, nici limba, nici meginții, și nu-și renegă numele de român, reîntorcându-se pe meleagurile natale.

Nici autorul de față nu face excepție, dimpotrivă.

De asemenea, principalele virtuți creștine și civice, corectitudinea, onoarea, eroismul, modestia, stau mărturie în veac și fac cinste numelui de român, apărător vajnic al neamului, al bunurilor moștenite, al valorilor spirituale tradiționale, garanție a trăinicieii și perenității lor pe aceste meleaguri.

O datorie morală sfântă pentru bănățeni este cunoașterea istoriei locurilor de baștină, păstrarea vie a memoriei înaintașilor, cinstirea valorilor autentice ale neamului și gliei.

Păstrând vie memoria oamenilor care au răsărit pe aceste binecuvântate meleaguri ei își asigură astfel viitorul, întinzând un arc peste timp de la cei care au fost, către cei care vor veni.

Astfel devin mijlocitori de gând, cuvânt și faptă care nu-și îngăduie nici o clipă uitarea – echivalentă în viziunea lor cu trădarea, stau de veghe la porțile cetății, la porțile pădurii și ale propriilor case, cu ochi vigilenți la hotar de suflet și sădesc semințele vredniciei de neam, în pământul curat al sufletului urmașilor.

Ce altă misie mai onorantă și mai responsabilă decât aceasta?

Așa cum subliniază autorul Constantin Vlaicu, memoria identității spirituale este un examen de conștiință al oricărui român.

Autorul mai crede că, a modela conștiința umană este cea mai nobilă îndeletnicire, prin urmare, precum ilustrul filozof și gânditor Baruh Spinoza a șlefuit toată viața lentile, Constantin Vlaicu vrea să modeleze PRIN CUVÂNTUL SĂU, să șlefuiască suflete, caractere, voințe, aducându-le cât mai aproape de perfecțiune.

Întreprindere temerară, dar cât se poate de nobilă și frumoasă în același timp.

O aventură a spiritului viu, care-și schimbă mereu coordonatele, direcția de înaintare și, când nu te aștepți, apucă pe cărări nebănuite, în căutarea adevărilor esențiale și a luminișului.

Pentru autorul de față, întâlnirea cu anumite nume de referință ale culturii și spiritualității românești a însemnat un moment de cotitură în existența sa, așa cum mărturisește în articolul: „*Nu suntem singuri. Ne-a rămas un crâmpel din ființa românească*” – în care evocă în cuvinte calde și emoționante, figura luminoasă a mentorului său, cărturarul de excepție Prof. Dr. Artur Silvestri, care l-a îndrumat, arătându-i calea spre acea „Românie Tainică”, loc de comuniune spirituală în care Profesorul a polarizat cele mai autentice personalități din țară și diaspora care s-au raliat acestei idei.

Descoperirea acestei realități tainice a avut efectul unui miracol existențial și l-a determinat pe Constantin Vlaicu să-și canalizeze forțele creatoare în această direcție, punându-și la dispoziție întreaga energie, tot avântul tineresc și generozitatea sufletească, în slujba acestei idei și pentru a-și îndeplini mandatul încredințat, de redactor și editor on-line al unor publicații purtând sigla Asociației Române pentru Patrimoniu.

Demers dificil la început, dar prin perseverență, dăruire totală, a ajuns la adevărate performanțe artistice în acest domeniu informatic.

Legat de Istoria Mehadii și a ținutului Banatului montan, Constantin Vlaicu are doar cuvinte de îndemn la reflecție, cinstire și păstrare a memoriei și a spiritului locului, oamenilor, tradițiilor și specificului local, de a răspândi cu credință cuvântul bun și cu folos sufletesc, pentru a nu se pierde bunele obiceiuri și datini încredințate lor de către înaintași.

Ce dovadă mai mare de patriotism decât acesta?

Toate aceste elemente esențiale, componente ale specificului național, cu care poate fi identificat poporul român, stau la loc de cinste în mintea și conștiința autorului de față, el așezându-le pe altarul său sufletesc ca pe niște efigii și sfințindu-le prin cuvânt și faptă.

Autorul amintește în acest sens, obiceiul locului de a organiza manifestări comemorative, montări de plăci memoriale, dezveliri de busturi, de monumente, „Simpozionul Cetății”, manifestarea numită „Fiii satului” și cinstirea prin cântec, vers și dans tradițional a acestor personalități locale, care au lăsat o urmă vizibilă pe răbojul Istoriei neamului și în conștiința acestor meleaguri.

Revista locală „Vestea” pe suport clasic și ediție on-line, este de asemenea, o tribună spirituală de mare valoare și cu deschidere universală, care a întrunit aprecieri unanime din partea unor personalități de peste hotare, revistă prin care Cuvântul bănățenilor din acest areal încărcat de farmec și miresme tainice, se face auzit astăzi, pretutindeni în lume.

O lucrare de o importanță covârșitoare pentru generațiile care sunt și care vor veni, pentru silvicultori, dar nu numai, prezentată în acest volum publicistic, sub formă de „Fragmente descriptive” – este intitulată: „*Aurul verde – de la Mehadia*”, în care autorul prezintă pe scurt monografia Ocolului silvic din localitate, ca parte componentă a Banatului montan, cu istoria lui veche și frământată, cu oamenii lui dârzi și hotărâți, cu spirit eroic, care poartă specificul locului ca pe o emblemă de mare preț.

Foarte bine documentat, autorul oferă date și fapte din istoria și specificul Ocolului Silvic Mehadia, fixându-i coordonatele temporale și spațiale, importanța excepțională a acestui tezaur verde al locului și al țării întregi, prin bogăția inestimabilă pe care o are. Autorul zugrăvește totodată chipuri de silvicultori care au slujit cu devoțiune și competență acest important obiectiv strategic, național și economic – Pădurea – care oferă omului, adăpost, hrană, material de

construcție, suport material și spiritual, fiind totodată o vatră milenară și o comoară de spiritualitate.

Autorul subliniază necesitatea ca toți cei care slujesc acest obiectiv național, să-l respecte și să-l păstreze în bune condițiuni, atât pentru ei cât și pentru urmașii lor, ca pe un tezaur prețios al țării și al lumii.

Pledând pentru sănătatea și echilibrul ecologic al naturii, Constantin Vlaicu pledează, de fapt, pentru viață, argumentele sale fiind de bun simț și perfect îndreptățite.

Constantin Vlaicu are în scrierile sale un stil direct și curat, jurnalistic, despodobit și la obiect, în toate descrierile și convorbirile sale cu diverși interlocutori de marcă ai locului și ai întregii lumi.

Lucrarea „*Aurul verde de la Mehadia*” – este de un real interes, atât pentru silvicultori, pentru elevii de la liceele de profil, dar și pentru toți cei care doresc să se informeze despre această zonă mirifică a țării – încărcată de istorie, de legende și de mister, din care s-au desprins oameni de seamă, elita militară formată din 20 de generali, a grănicerilor bănățeni ce au creat prima „armată” verde a pădurarilor și brigadierilor silvici, care luptau în serviciul pădurii, asigurându-i gospodărirea, paza și continuitatea.

Constituindu-se ca un adevărat ghid pentru silvicultori, dar și pentru cei care vor să afle mai multe despre zona Banatului montan, cartea, numită atât de inspirat metaforic: „*Străjer la porțile pădurii*” este totodată și o lectură plăcută și antrenantă despre oameni și locuri care au intrat în istorie.

Articole despre acești oameni care sfințesc locurile – sunt adevărate evocări și portrete literare, profiluri umane de excepție, cum e acela al preotului Dumitru Bășulescu din Valea Bolvașniței, Nicolae Danciu Petniceanu, personalitate marcantă a Mehadiiei, scriitor, jurnalist, redactor șef al publicației „*Vestea*”, un veritabil fiu al satului care s-a remarcat printr-o prodigioasă activitate dedicată acestor tradiții și locuri, ajungând la performanțe de invidiat.

„Întâlniri cu fiii satului”; „Simpozionul Cetății (2 ediții); Simpozionul „Datini, obiceiuri, tradiții”; Simpozionul: „Un veac de istorie, religie și tradiție la Mehadia” și Simpozionul: Ion Florian Panduru, sunt tot atâtea evenimente cultural-spirituale, devenite reperi.

Autor a numeroase cărți, monografii, lucrări memorialistice, proză scurtă, roman, două cărți de folclor, ș.a. Nicolae Danciu Petniceanu este intervievat de Constantin Vlaicu, prilej de comuniune spirituală și de incandescență lirică.

Constantin Vlaicu evidențiază, de asemenea, figura luminoasă a unei alte personalități: Preot Coriolan Iosif Buracu – „*apostol al armatei române în primul război mondial și promotor al ideii de unitate națională a românilor din Banatul de sud.*”

Pentru autorul de față, punerea în valoare a adevăraților eroi ai neamului românesc constituie o datorie de conștiință și raportarea la ei, ca la repede fundamentale de conduită, înseamnă, de asemenea, o înaltă responsabilitate morală.

Evenimente locale, izvorâte din tradiții străvechi –sunt evidențiate de autor cu profesionalism, în articole precum: „*Plugova în sărbătoare*”, care relatează despre o impresionantă paradă a portului popular ce a marcat debutul manifestărilor denumite sugestiv: „*Port, datină, obicei și tradiție în Banatul montan*”, comunicări, lansări de cărți, dar și comemorări ale unor personalități locale, cum a fost cea pentru Ion Cornianu, la Plugova, culminând cu dezvelirea plăcii comemorative montată pe zidul casei memoriale.

De asemenea – manifestările organizate la Uzdin – relatate pe larg în articolul: „*Un cuib de românită, Uzdin – focar cultural și de conștiință națională*” - au avut ca subiect Festivalul Internațional de Poezie „*Drumuri de spice*”, Simpozionul Internațional „*Oameni de seamă ai Banatului*”, organizat cu periodicitate anuală la Uzdin.

Volumul conține și un *Memorial colonel protopop Pavel Boldea din Borlovenii Vechi*, devenit „*fenomenul Boldea*”.

Cinstirea acestei personalități a avut loc, printr-o slujbă religioasă, dezvelirea și sfințirea plăcii comemorative dedicată marelui dispărut, momente de evlavie și pietate creștină care au rămas în memoria localnicilor.

Alte momente, cum a fost: vizita scriitorului și gânditorului care trăiește actualmente în S.U.A., Alexandru Nemoianu - la Mehadia, fiindcă, se știe că, această personalitate este legată sufletește de aceste meleaguri prin strămoșii săi, moment rămas încrustat de asemenea în memoria bănățenilor ce constituie un reper spiritual și cultural de neuitat pentru toți locuitorii, sau întâlnirea de suflet cu scriitorul Dimitrie Grama (Danemarca), la Băile Herculane, în mai 2008, apoi, dezbateră pe teme de istorie, contemporaneitate și viitor cu profesorul Viorel Roman (Germania), cel care a oferit o percepție originală a realității românești, constituie puncte forte ale spiritualității locale, adevărate întâlniri providențiale care au provocat mutații în conștiințele localnicilor, mobilizându-i și sensibilizându-i către acest gen de manifestări și comuniuni sufletești.

Constantin Vlaicu inserează în volum mai multe interviuri cu fiii satului care se reîntorc acasă. Un astfel de interviu este cu inginerul Ioan Băcilă, fiul învățătorului și profesorului Ion Băcilă, una din personalitățile locale ale Mehadii, autorul unei cunoscute Monografii despre Mehadia.

Jurnalistul Constantin Vlaicu evocă, de asemenea, chipul luminos al acestui mare iubitor al vetrei satului, învățătorul Ion Băcilă.

Un alt dialog de suflet, constructiv și interesant prin datele pe care le oferă, este cel cu inginerul Ovidiu Dan Câmpan, șeful Ocolului Silvic Mehadia, dar și cu medicul ginecolog Borziac Grigore din Republica Moldova, care a ales Mehadia pentru desfășurarea activității medicale pentru frumusețea locului, pentru oamenii, tradițiile și obiceiurile de aici.

Partea a II-a a volumului este constituită exclusiv din articole și interviuri pe teme de educație ecologică. Autorul explică termenul, motivația ecologiei care înseamnă știința menținerii unui echilibru între om și natură.

Autorul este un militant activ pentru sănătatea mediului înconjurător și consideră că, a fi ecologist, este o îndatorire, atât pentru cei prezenți, dar, în special pentru cei ce vor urma.

În cuvinte emoționante și percutante, Constantin Vlaicu aduce un elogiu Naturii, în speță – Pădurii – acest organism viu care ne ține, în seria de articole: „*La început a fost pădurea*”, subliniind că pădurea înseamnă viață, trebuie respectată și păstrată cu sfințenie.

Un dialog interesant la început de drum, care-l are ca interlocutor pe inginerul Alexandru Vinătoru, șeful Ocolului Silvic Mehadia, ori, mai recent, cu managerul Ocolului Silvic, inginer Sabin Nicolescu, subliniază aspecte actuale ale acestei profesii – de silvicultor – legate de Luna Pădurii și rolul ei ca factor ecologizant, ca și atitudinea românilor față de acest aspect, în context european.

Un portret de codrean – relevă faptul că omul – slujbaș al naturii, poate să se dedice acestei meserii interesante și dificile, cu întreaga voință și capacitate, slujind-o cu devotament și simț de răspundere, dar și cu dragoste necondiționată.

Toate aceste aspecte privind „înțelesul tainic al naturii” sunt prezentate de autor cu farmec, profesionalism, discernământ și cu măiestrie artistică, astfel că volumul „*Străjer la porțile pădurii*” câștigă interesul, nu numai al profesioniștilor, dar al tuturor iubitorilor de natură și de plaiul străbun, zestre care trebuie păstrată cu înțelepciune pentru îmbunătățirea calității vieții pe această planetă.

Și faptul că autorul ne oferă aceste pagini interesante - este o dovadă de responsabilitate extremă față de acest tezaur de preț încredințat omului spre custodie vremelnică.

CHIPURI SUFLETEȘTI. PORTRET ÎN NUANȚE DE VERDE

UN CETĂȚEAN EMBLEMATIC AL ROMÂNIEI TAINICE ȘI PLEDOARIA SA PENTRU SĂNĂTATEA PĂMÂNTULUI

Ce cuvinte ne-ar fi de folos pentru zugrăvirea în chip cât mai veridic a sufletului unui om? Portret sufletesc poți face oare din culori obișnuite? Nu, nu s-au inventat încă asemenea vopsele impregnate în uleiuri de mir care să redea fidel statura spirituală a unei persoane.

A plămădi un chip din cuvinte este ca și cum ai vrea să clădești o casă. Începi de la temelie. Calități fizice, intelectuale, morale, spirituale, îmbinate armonios cu liantul cel mai durabil, cu ingredientele cele mai potrivite, toate având drept bază de pornire, principii sănătoase și trainice, moștenite ori dobândite, pe fondul genetic, la fel de sănătos cu care Dumnezeu prin părinți, l-a înzestrat.

Este vorba de un tânăr publicist, eseist, scriitor, militant pentru sănătatea planetei prin natura profesiei, dar și prin convingeri; redactor, editor on-line, membru al Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România.

Constantin Vlaicu, fiindcă despre el este vorba, se impune în peisajul publicisticii actuale, nu în chip spectacular și manifest, dar ferm și chiar cu grație și dezinvoltură, cu bun simț și cu modestia – atât de rară în ziua de azi, o adevărată floare de colț a sufletului uman.

În viața de toate zilele inginer silvic, absolvent și al cursurilor de ziaristică și, în prezent, student în anul II la Informatică, acest vrednic cărturar nu-și dezice crezul asumat o dată pentru totdeauna.

El s-a hotărât, prin tot ce întreprinde, SĂ FACĂ LUMEA MAI BUNĂ. Cu toate mijloacele, dar, mai ales, cu propriile jertfe de zi și de noapte, pacifist prin vocație, moderator și deschizător de drumuri, este unul dintre beneficiarii Fericirilor cristice.

Carisma acestui discret locuitor al „României Tainice”, proiect inițiat de mentorul său, Prof. dr. Artur Silvestri, este prin urmare militarea pentru sănătatea planetei, proiecte educaționale ecologice, reînvierea tradițiilor și datinilor strămoșești, păstrarea patrimoniului material, cultural, spiritual al neamului și, în chip deosebit, al zonei unde a văzut lumina zilei, Banatul montan, mai bine zis, localitatea Mehadia, județul Caraș Severin.

Despre începuturile sale publicistice, Constantin Vlaicu dă o mărturie recentă, cu prilejul unui eveniment cultural: *„Am devenit ziarist, mulțumită domnului Nicolae Danciu Petniceanu,*

care m-a încurajat, ajutat și publicat. Fără aportul său, gazeta „Vestea” n-ar fi existat”. (Revista „Vestea” nr. 28/mai 2009).

Redactorul și publicistul Constantin Vlaicu este una dintre acele persoane „rara avis in terris” care, atent și responsabil la tot ce întreprinde, se oferă în slujba, nu numai a oamenilor, dar și a naturii, a mediului, a planetei și chiar a cosmosului. Este, nu numai o profesie îmbrățișată și exercitată cu dragoste și conștiinciozitate extremă, dar și o profesie de credință, aceea de a milita *„pentru formarea unei conștiințe, a unei mentalități în sânul populației, favorabile protejării mediului înconjurător.”*

El este unul dintre acei puțini oameni care nu-și parchează mașina de-a curmezișul, pe trotuar, care nu aruncă gunoaie pe stradă, nu calcă spațiul verde, nu rupe florile, sădește puiți de arbori și, acolo unde întâlnește o floare rară, nu-și pune întrebarea, precum Văcărescu: „zării o floare/ ca o lumină./ S-o tai se strică/ s-o las mi-e frică/ vine altul și mi-o rădică.” Pur și simplu, dacă îi place, o fotografiază, prelucrează imaginea și apoi o dăruiește cuiva, făcându-ne adesea să roșim pe noi care, odată ajunși în pădure sau la iarbă verde pe piciorul de plai mioritic, nu ne mai săturăm să distrugem, să ne însușim comorile naturii ca și când ni s-ar cuveni doar nouă și ar fi fost create anume pentru noi, culegând într-o veselie, buchete imense și cât mai pastelate, care imediat se vestejesc în borcane și vase improvizate.

El știe că, starea de grație a unei flori este doar în pământul din care a răsărit. Și, mai mult decât atât: îi pasă. Puținor oameni le pasă de ceea ce vor lăsa în urma lor și exemplele sunt cu duimul ce lasă turiștii după ce părăsesc un loc de agrement. Prezentul, clipa contează. „Carpe Diem!” Copiilor, nepoților, rămână-le rămășițele... Dacă vor mai fi și acelea, deși mă îndoiesc.

Respectul față de natură este echivalent cu respectul față de tine însuși și față de valorile neamului tău pe care nu tu le-ai construit, nu tu le-ai cultivat, ci le ai de-a gata. Doar să te bucuri de ele și să le păstrezi cu sfințenie. Cum? Distrugându-le?

Acest om de toată isprava a înțeles acest lucru: că doar protejând aceste valori, ajuți Istoria să meargă mai departe. Aportul tău, chiar dacă pare ne semnificativ, are o însemnătate majoră. Și dacă fiecare ar înțelege acest lucru, Planeta nu s-ar duce de râpă.

A-i fixa portretul fizic fără a-i creiona efigia morală, e ca și când, cu un cărbune, ai încerca să desenezi o pasăre – începând, așa cum ne învață Jacques Prevert, să desenezi colivia. Ori, a desena pe cer un castel fermecat, și, la primul nor, acesta s-ar năru.

Una din multiplele calități morale ale acestui camarad de condei este aceea că SE IMPLICĂ, acolo unde este nevoie. Câți fac acest lucru? Câți se opresc în loc în fața unui dezastru și, uitând de grija pentru propriul trup, pentru propria viață, sar în ajutor, pun umărul? Iisus ne-a lăsat pilda minunată a Samariteanului milostiv, exemplu luat în derâdere azi, de cei mai mulți, persiflat pe toate căile: „Ce ești tu, samaritean? – fără ca acela care rostește aceste cuvinte să înțeleagă măcar sensul acestor cuvinte. Uneori, cei mai mulți se tem să se implice din pricina reacțiilor potrivnice din jur. Convențiile sociale sunt foarte puternice și oamenii se feresc de ceea ce ar putea spune sau gândi colegii sau prietenii despre ei, dacă ar afla că s-au implicat în ajutorarea cuiva. Și astfel trec peste principii și peste acea virtute morală care este milostivirea creștină.

De fapt, cine este samariteanul milostiv și cine semenul, în condițiile actuale? Samariteni putem fi cu toții, și, de asemenea, putem ajunge, cu, sau fără vrerea noastră, în ipostaza de „semeni” cerând ajutor și izbindu-ne de nepăsarea celorlalți care trec mai departe, fără ca măcar să întoarcă privirea către noi, astupându-și urechile ca să nu audă țipetele, gemetele noastre.

A avea o atitudine pozitivă față de oameni, obiecte, natură și fenomene, este un semn de sănătate fizică și spirituală. Și mai este o dovadă ne negrăită compasiune, generozitate, deschidere sufletească, răbdare și o mare, nespusă iubire. Fiindcă nimic nu se poate clădi decât pe această temelie.

Natura și Istoria! Două repere sacre legate de neam și de țară, legate de matricea spirituală. Constantin Vlaicu dovedește o preocupare constantă în a cultiva și a răspândi, în scrierile sale și în toate faptele vieții sale, aspecte din obiceiurile, tradițiile, portul, datinile Banatului montan de care este foarte legat. De asemenea, este preocupat de cinstirea marilor personalități istorice trăitoare pe aceste meleaguri. A învățat aceasta de la bunii săi părinți, de la Costa Vlaicu, un brav român și vrednic bănățean septuagenar, care, până la această venerabilă vârstă, a reușit performanța de a rămâne drept în fața tuturor vicisitudinilor Istoriei, nu și-a încălcat demnitatea, cuvântul, principiile, primite la rândul său din moși strămoși. Datoria acestora a fost și este să le ducă mai departe.

Iată ce spune publicistul și ecologul Constantin Vlaicu într-unul din articolele recente: *„O realitate este faptul că noi, românii, în general, și bănățenii în mod special, prin muzica și portul popular am reușit de-a lungul timpului crearea unei simbioze, simbioză ce prin efectele sale a creat în sufletele înaintașilor noștri, elementele care au dat naștere aceluși sentiment de mândrie națională, a dragostei pentru locul natal, pentru casa strămoșească, a respectului față de semenii lor, față de tradiție, ce au creat și modelat sufletele înaintașilor noștri. Aceste elemente le găsim astăzi ca fiind componente esențiale ale culturii populare românești ce definesc puternice personalitate a poporului român”*.

(Port, datină, obicei, tradiție în Banatul montan, articol apărut în revista on-line „Pagina Verde”.

A vorbi astfel în Românică actuală pare destul de vetust, dar, cine mai are curajul, puterea, responsabilitatea unor astfel de opinii sănătoase și trainice, generatoare de energii pozitive?

Câțiva! Strigățul ecologiștilor se sparge precum petardele de ziduri ostile. El este un dialog al surzilor în vârtej, în tăvălugul nefast al istoriei contemporane, când oamenii sunt preocupați, îndeobște, doar de propria loc bunăstare materială, lăsând altora problemele spirituale, invocând pretextul futil și falacios că nu este timp suficient și pentru acestea, că sunt fleacuri, basme de adormit copiii, din care nu iese nici un profit. Da, nu iese nici un profit, dar neglijarea lor poate declanșa dezastre umane. Omul se prăbușește înaintea naturii. Întâi el, trăgând după sine alte și alte catastrofe, poate chiar ecologice.

Prăbușirea morală iminentă provoacă abisuri terestre, astrale și cosmice, așa cum, nici în coșmaruri nu ne-am putea imagina, dincolo de orice scenarii apocaliptice, gen Armagedon.

Și vai, dacă într-o bună zi, nu ne vom trezi înghițiți de o teribilă „black hole”, un infern din care nu se știe cine va rămâne nevătămat, fizic sau schilodit sufletește.

Nu vreau să proferez predicții ori să-mi imaginez scenarii escatologice, au făcut-o alții.

Constantin Vlaicu este un om care semnalizează, aprinde beculuțel roșu, trage de mânerul semnalului de alarmă. Câți îl vor auzi?

„Crearea unei conștiințe ecologice” este prioritatea acestui tânăr bărbat, prin toate mijloacele. Și pentru acest deziderat nu precupește nici un efort și nu-și cruță forțele. E mereu pe baricade. Conștient. Treaz la datorie.

Pentru Constantin Vlaicu Pădurea înseamnă, dincolo de arealul geografic unde s-a născut, VIAȚĂ. Înseamnă forță, aer de respirat, mediu ambiant, locul numit Acasă. Ce face pentru ea? Totul. Mai mult decât totul. Peste poate și deasupra deasupra. Pentru că pădurea a fost și este leagănul său. Nu ca s-o colinde distrat, la pas, fluierând fără griji, mâncând semințe, ca orice turist, ci în mod responsabil, angajat și cât mai serios. Pentru aceasta, pădurea îl răsplătește, de fiecare dată cu frumusețile și comorile sale. E un contract perfect egal între doi parteneri serioși și demni. El s-a angajat, de când se știe, s-o apere, s-o pună în valoare, pentru că, la rândul ei, pădurea îl apără și i se oferă.

„Nu știi ce m-aș face fără ea...Mă liniștește” – i-a mărturisit odată, mentorului său, profesorului dr. Artur Silvestri. Relația om-natură este una de dragoste și de respect reciproc, bazată pe un legământ sacru. Legat organic și spiritual de pădure, dăruit cu totul ei, precum unei mirese, Constantin Vlaicu își trece viața, „luând foc” pentru pădure. Protejând-o, cu

propria sa viață. Și acest transfer de energie de la om la mediu este benefic. Pădurea, la rândul ei îi dă viață, pentru ca omul să i-o înapoieze, să o întrețină, să aibă grijă de ea.

„Pământul este un organism viu; așa cum sistemul biologic al unui corp uman sănătos îi reglează buna funcționare, așa există sisteme de control care mențin Pământul în starea în care el poate să întrețină viața” – scrie Constantin Vlaicu în articolul: *„A fi sau a nu fi...ecologist”* – publicat în revista „Pagina Verde”, revistă on-line editată de Ocolul Silvic din Mehadia, al cărei editor on-line și redactor șef este. Dar, nu numai aici.

Activitatea sa publicistică și redacțională se extinde la o serie de reviste purtând sigla Asociației Române pentru Patrimoniu, imperiu mediatic inițiat și dezvoltat de Prof. Artur Silvestri. Foarte multe din aceste site-uri îi poartă numele la căsuța redacțională, ori în pagini.

Ca și gazeta sătească „Vestea” unde este redactor șef adjunct și editor on-line.

Ați încercat vreodată o durere când ați văzut un arbor sănătos retezat din rădăcină?

Experiența poate fi traumatizantă. Constantin Vlaicu este un luptător pentru pădurea sa. *„Viața există pe Pământ de milioane de ani. Azi omul este cea mai inteligentă formă de viață de pe Pământ iar rolul lui ar fi, în mod logic, de a fi păzitorul vieții pe această planetă. Din păcate, inteligența a creat, prin dezvoltarea tehnologiei potențial periculoase, posibilitatea distrugerii planetei, însăși a vieții pe această planetă.*

Supraviețuirea Pământului depinde în cea mai mare măsură de actele noastre, sistemele de control fiind în mâinile omului” (A fi sau a nu fi...ecologist).

Din fiecare rând, din fiecare cuvânt, răzbate o îngrijorare justificată, o preocupare majoră și mai ales, o dragoste mută pentru pământul care ne ține.

N-am întâlnit nicicând o persoană care să facă pledoarie pro domo pentru pământul pe care calcă. Vor mai fi fiind persoane, dar nu le cunosc.

Constantin Vlaciuc transmite SOS-uri, face lobby, strigă, cere ajutor, vine cu argumente valide, depune o muncă de cercetare, transpiră. Să sperăm că acest om sensibil, dăruit cu simț estetic, va fi auzit de cine trebuie și, mai ales, înainte de a fi prea târziu.

Iată o deviză: *Să încercăm să fim în fiecare zi ecologiști; viața așa cum o trăim astăzi e frumoasă să facem în așa fel încât și nepoții noștri să o cunoască la fel și să se bucure de ea. În acest context, a fi ecologist e o îndatorire ce o avem față de ei.” (A fi sau a nu fi...ecologist).*

În mod ciudat, când scriu aceste rânduri, îmi revine în minte imaginea Seraficului Părinte Francisc de Assisi, declarat Patronul Ecologiștilor, (mutatis mutandis!), cel care socotea drept frați și surori, toate creaturile și a scris acel minunat imn franciscan intitulat „Cântecul fratelui Soare” sau „Cântecul tuturor creaturilor”.

Francisc – serafimul în carne omenească, sfântul înfrățit cu fiecare floare, cu fiecare fir de iarbă, cu vântul, cu apa, cu luna, cu soarele, el, Poetul lui Dumnezeu, poetul Vieții și al Naturii, poetul morții, cântărețul soarelui și al creaturilor, al veseliei ce nu apune niciodată, nici la necazuri, nici la nevoie.

Tânărul care umbla prin păduri, pe la răscruci și se autodefinia zâmbind: „Crainicul Marelui Rege.” Care a rămas întotdeauna același nobil cavaler, plin de delicatețe, de amabilitate, de entuziasm. Cel care a rămas tânăr pentru că iubirea e o veșnică primăvară; iubirea e veșnic în floare, e veșnic zâmbet și vis. Iată pentru ce toți se interesează, chiar și după opt veacuri de această figură carismatică de sfânt, unică în felul său, Sfântul cel mai apropiat de Inima lui Iisus Hristos.

Cel care nu călca niciodată două paie așezate în cruce, care proteja viețuitoarele în calea sa, micile insecte, refuzând să le strivească. El care a îmblânzit animalele sălbatice, cu mâna goală, cel pe umerii căruia poposeau ciocârliile și-i ascultau predicile, cel pe care-l iubeau șoimii și iepurii și potârnicile, care n-ar fi făcut rău nici unei muște.

În mințile oamenilor icoana sa stăruie ca a unui geniu de poezie, de eroism, de iubire. Un mesager evanghelic al Păcii universale, cel care iubea totul: pământul, cerul, oamenii, îngerii, ieslea, crucea, fapăturile cele mai însemnate, totul, totul, propovăduitor itinerant care a semănat și mai seamănă și astăzi, după opt veacuri, cuvintele vieții eterne.

Citești, ascuți, privești și ai senzația că trăiești cu adevărat într-o altă Românie, prea puțin interesată de glorie și vise deșarte, o „Românie Tainică”, unind spiritele într-o strânsă legătură de suflet – care transcende Spațiul și istoria.

Și parcă auzi peste timp și peste lumi, de undeva, din Înalt, vocea mentorului acestor publicații on-line: „Noi suntem România tainică”. Și acest „noi” responsabilizează, edifică.

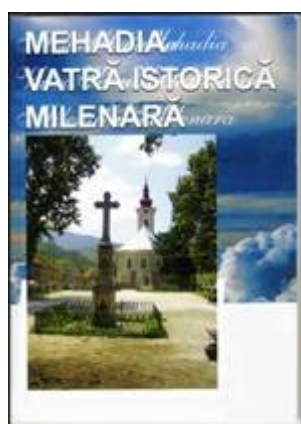
Scriitorul Constantin Vlaicu a găsit rezolvarea acestei ecuații misterioase a vieții, unde Pădurea reprezintă o componentă esențială.

Și, în această privință, ca și în celelalte, Constantin Vlaicu se consideră un om împlinit.

A adus pe lume copii, a ridicat o casă, a sădit pomi.

Prin respectul, considerația, prietenia, dragostea de care se bucură printre concetățeni, el și-a împlinit pe deplin misiunea de OM.

25 mai 2009

REPORTAJ VIRTUAL DIN BANATUL MONTAN

AUR DE SUFLET ROMÂNESC, ÎN AURUL VERDE

„MEHADIA – VATRĂ ISTORICĂ MILENARĂ” - (Autor colectiv. Redactor coordonator: Nicolae Danciu Petniceanu), Editura Gordian, Timișoara, 2007

Dăunăzi, mânată de-un tainic îndemn, aveam să purced, fără rucsac, fără provizii de drum, fără busolă ori hartă, doar cu inima doldora de cuvinte și cu o carte-manual în mâini, spre o vatră istorică milenară cu nume ciudat: Mehadia. Un ținut fascinant, încărcat de spiritualitate, de frumuseți naturale și de miresme tari și proaspete, pentru mine, necunoscute și mult râvnite.

M-au însoțit la drum cuvintele lui Iancu Panduru, primarul localității și ecourile rămase-n auz ale publicației lunare „Vestea” – pe care-o frunzăream cu plăcere de fiecare dată:

„Este important să ne cunoaștem istoria și strămoșii, să știm cine suntem și de unde venim, să izvodim dovezi care atestă spiritualitatea patrimonială a unui loc de legendă numit MEHADIA”.

Dar cine mai are nevoie de istorie, când prezentul impetuos, te acaparează, și te izbește cu fruntea de ziduri, îndeobște? Ziduri, ziduri, peste tot numai cuști de metal și de sticlă, ziduri de beton și armături, cât vezi cu ochii. Ba cât nu cuprinde privirea. Unde e verdele meu din copilărie? m-am întrebat și am pornit în căutarea lui. Ei, uite că sunt oameni care au nevoie de Istorie, m-am bucurat, aflându-i. Și m-am alăturat lor în spirit. Pentru că și eu am nevoie.

Ce aveam eu cu acest colț de Rai situat la cca. 700 de kilometri de meleagul meu dunărean, e greu de spus. Poate atracția către necunoscut, curiozitatea, chemarea aceea șoptită a frunzelor din catedrala pădurii care s-a dovedit foarte puternică, întrecând slăbiciunile inerente ale vârstei, oboseala și neputința?

Ce voiam eu de fapt, să descopăr? Legendele uitate ale acestei vetre milenare? Nevoia de poveste care nu m-a părăsit nici o clipă până la această vârstă? Nevoia de comuniune? Noi izvoare de har existente aici, din care se adapă trecătorii ca din apa cea VIE, din care, dacă sorbi, fie și câteva înghițituri, îți potolește arșița trupească și sufletească, pustnicia lăuntrică prefăcând-o în oază de pace și binefacere?

Toate la un loc și ceva pe deasupra. Sufletul meu vibra ca în așteptarea momentului solemn al unei celebrări euharistice, atunci când la Epicleză, coboară Duhul cel Sfânt asupra darurilor și le preface în Trup și Sânge mântuitoare? Aveam să dobândesc oare, o fărâmə din zestrea patrimonială de suflet, a unor bănațeni de ispravă... Mi se dăduse (din partea cui?)

permis de liberă trecere. Fără vamă puteam trece fruntariile pădurii. Mi se îngăduia, așa am înțeles eu atunci și am pornit fără frică. N-aveam decât să urc Pantheonul.

Sufletele se deschid uneori, fără pravilă. Și fără să întrebe pe nimeni. Pur și simplu, fără lege, neoprite de nimeni. La răspântii de drum și de ani, înfloresc precum crinii.

Aveam aliați de nădejde: un colectiv de autori entuziaști, inimoși, care au alcătuit un document valoros despre locurile aceste.

Studiu monografic, istoriografie, documente inedite, biografii esențiale ale unor înalte personalități trăitoare pe aceste meleaguri, istorie contemporană, particularități de grai și de cultură ale acestui strălucit areal al României, toate reunite într-un Act Cultural și memorialistic de excepție. Colectivul redacțional, alcătuit în chip fericit, dintr-un buchet de oameni ai locului, sub coordonarea scriitorului Nicolae Danciu Petniceanu, atât de cunoscut și iubit fiu al acestui meleag, cuprinde, nume universitare de prim rang, precum: Richard Sârbu și Gheorghe Luchescu, profesorul Pavel Panduru, un ziarist inimos – Constantin Vlaicu, doi doctoranzi: preot Constantin Cilibia și profesor Iulian Lalescu, diferiți ca profesii, dar animați de aceeași pasiune pentru Istorie și pentru cultură, care, împreună au scos la lumină, *„o carte colaj, ce se vrea, prioritar, un act de cultură inedit pentru istoriografia Banatului”* – așa cum amintește primarul Iancu Panduru în Cuvântul înainte al acestei lucrări.

Toate materialele cuprinse în acest studiu amplu sunt structurate riguros după un anumit canon publicistic și după toate regulile unei monografii ample.

La toate acestea se adaugă manuscrisul inedit, *„rămas moștenire de la generalul Nicolae Cena, păstrat în arhiva scriitorului Nicolae Danciu Petniceanu”* privitor la *„descoperirea unui soclu din Castrul Roman ad Mediam*.

„Generalul Nicolae Cena a fost primul om de știință român, din Banatul de Sud, investit cu titlul de membru corespondent al prestigioasei Academii din Patria Valsului. Acest aspect esențial trebuie să stea în atenția, pe viitor, a istoriografilor și a Academiei Române” - se specifică în același Cuvânt înainte.

Fapte și documente de excepție ale înaintașilor, scoase acum la lumină grație arhivei scriitorului N.D.Petniceanu, puse cu generozitate la dispoziție ca să scoată în evidență bogăția inestimabilă a spiritualității Banatului montan, cu precădere a localității Mehadia.

Toți acești autori, înrudiți prin Cuvânt, și-au așezat condeiele unul lângă celălalt pentru a desăvârși actul cultural amintit, aflat între coperte de carte. I-a animat aceleași simțăminte de dragoste pentru meleag, pentru tradiție și obiceiuri, considerând o datorie sfântă să vorbească despre aceste lucruri trecute și să ducă mai departe mesajul de foc, care trebuie neapărat ținut minte, ca pe o taină lăsată cu limbă de moarte urmașilor: pe aceste locuri străvechi, bănățenii au onorat Numele de Român și de codrean și nu l-au dat niciodată de rușine.

Cuvinte de zidire sufletească, despre acei oameni care au fost, care sunt încă și care vor veni. Identitatea poporului nu cunoaște vârstă. Fluviul Istoriei trece prin inima fiecăruia, spală aluviunile, curăță reziduurile. Ce mai rămâne sunt diamantele gândirii și rostirii. Misiunea noastră este de a descoperi perla din stridii, pepita în movile întregi de nisip.

Aur verde? Aur de suflet românesc. Banatul montan nu duce lipsă. Căutătorii mereu găsesc nestemate. Și nu consideră că sunt ale lor. Dimpotrivă, trebuie scoase la lumină, șlefuite, așezate la loc de cinste. Ei nu le consideră drept moștenire și nu se încumetă să le-ngroape. Le așează la tâmpla unei biserici, la picior de altar, la Edificiul spiritual al Limbii Române, construit pe Cuvânt.

Scriitorul nu e decât un slujitor, un slujbaș. Se pune pe el însuși la dispoziție. Treaz. Veșnic de veghe. Nu-i scapă nici o semnificație, nici un eveniment. Cu acribie, el consemnează tăcut și fidel, în cartea de aur a mileniului care, inconștient și buimac își rățăcește, își pierde ori își ignoră valorile. Scriitorul nu are dreptul să deformeze Adevărul și nici realitatea. Trebuie să o redea, așa frustă cum este. Pentru că ea, realitatea are valoare de Istorie.

Astfel de oameni sunt necesari pentru țară. Un istoric, câțiva profesori, un scriitor, un publicist, un preot, un primar inimos, câțiva alți oameni dedicați muncii obștești, reuniți în

aceeași comuniune de spirit, ca să desăvârșească Istoria acestui neam zbuciumat, Istorie al cărei traiect este deja în derivă. S-ar zice că acești oameni luptă cu toate resursele împotriva talazurilor: uitării, nepăsării, demagogiei, superficialității, a tuturor tarelor veacului. Jertfa lor pe altarul Istoriei și al culturii, poate îndrepta căile pe care, cei mai mulți oameni se îndreaptă din spirit gregar, nu către ținta cea mai bună.

Cuvinte și gesturi semnificative, iscate dintr-o înaltă responsabilitate morală, dintr-o conștiință civică ireproșabilă.

Dincolo de stil, de practicile uzuale ale publicisticii moderne, prea puțin atentă la nuanțe, rămâne Lumina sădită-n Cuvânt, lumina prelinsă din inimile acestui mănunchi de creatori și intelectuali care s-au gândit să întemeieze Cartea ținutului lor, nu atât pentru ei înșiși, cât pentru viitorime.

Ce alt dar mai mare ar putea face ei națiunii?

Documente, acte, mărturii de excepție despre un timp rămas în hrisoave. *„Împlinirea în acest martie 2002 a 80 de ani de la moartea generalului Nicolae Cena, unul dintre marii fii ai Banatului în general și ai Banatului de sud în special, omul care după pensionarea forțată, ca urmare a unui accident hipic, s-a dedicat cercetării istoriei Mehadii și a împrejurimilor acesteia, ne prilejuiște publicarea, în traducere românească, a unui valoros studiu al său de arheologie romană. Demarând cercetările arheologice ale castrului roman situat în punctul „Zidine” de la Nord de Mehadia, Nicolae Cena a publicat la Viena, în anul 1911, acest material în limba germană, cunoscut aproape exclusiv cercurilor de specialitate”* - specifică în prefața sa, prof. Constantin Juan Petroi.

Să mai amintim editorii acestei cărți: Societatea Literar Artistică „Sorin Titel” din Banat și Clubul „Mihail Eminescu” din Timișoara, Primăria Comunei Mehadia (Caraș Severin), având ca lector: prof. Caius Nicolae Danciu și are o dedicație specială: *„Închinăm acest act cultural, memoriei profesorului Nistor Dop, din Mehadia, inspector școlar din Caraș-Severin”*.

Câte gesturi providențiale menite să apropie oamenii unul de celălalt! Vocația unirii într-un singur spirit, se pare că aici a găsit terenul propice.

Toate acestea gesturi sublime de dăruire, au alcătuit o carte de o însemnătate istorică. Oamenii de aici au un adevărat cult al Istoriei pe care o cinstesc și o duc mai departe cu demnitate. Patrimoniul istoric este păstrat cu sfințenie. Dar mai ales, patrimoniul spiritual valorile de suflet, de grai, de neam, de tradiție, de datini, toate acestea îi sfințesc și-i îmbunătățesc.

Și tu, privitor și ascultător, nu se poate să nu-i îndrăgești, să nu-i admiri și să nu-i prețuiești pe toți acești jertfelnici, să nu le închini un gând și-un cuvânt de bună voie pentru fapta lor culturală pe care ți-au pus-o la dispoziție, fără nici un merit din partea ta.

Câțiva oameni și-au armonizat vocile ca după un diapazon nevăzut, cântând într-un registru înalt și sublim, la fel ca și vântul pe harfele arborilor. Cântecele lor străbate țăriile și ajunge la noi, ecou răsfrânt în cuvinte.

Banatul montan unde au văzut lumina zilei atâția oameni de seamă, acum se mândrește cu o monografie de excepție care le oglindește viața și faptele.

Ceea ce a săvârșit colectivul de autori cu această carte-document este un act de restituire necesar, o faptă culturală de excepție. *„Valoarea lucrării rezidă și din lectura celorlalte materiale conexe ingenios între coperțile opului”* - specifică Iancu Panduru.

Și într-adevăr, găsim în afară de comunicarea în limba germană, susținută de Generalul Nicolae Cena, la 17 mai 1911, în plenul Academiei din Viena, referințe despre „contribuția acestui istoric și arheolog la cercetarea arheologică a epocii romane din Banat” – comunicare susținută de Liviu Mărghitan, un *„Medalion Nicolae Cena (1844-1922)”* – amplu și pertinent, scris cu pana muiată în lacrima inimii de prof. Nicolae Danciu Petniceanu, evocarea unei alte personalități, generalul Gheorghe Domașnian (Domașnianu) – realizată de Av. Ioan Gh. Jurchescu; *„Însemnări despre Mehadia”* – ale profesorului univ. dr. Gheorghe Luchescu; un alt document important despre *„Decoperirea manuscrisului <Istoria Banatului de Stoica Hațeg>”* –

Scrisoare deschisă iscusitului cercetător bănăţean I.B. Mureşeanu”, document pus la dispoziţie de Aurel Bugariu, aflat în Colecţia „Universul literar”, Timişoara, 1940.

Un alt capitol de referinţă al lucrării de faţă este *„Despre refacerea Mehadiiei şi despre întâmplătoarele-mi povestiri ale unor lucruri memorabile”* – cu o *„Scurtă biografie cronologică a autorului drept adaos”* – aparţinând lui Nicolae Stoica de Haţeg, m.p. protopop; date semnificative despre *„Episcopia Mehadiiei”*, semnate de pr. drd. Constantin Cilibia.

Profesorul Pavel Panduru alege din galeria preoţilor bănăţeni pe Coriolan Buracu – *„Pildă pentru neamul românesc”* – evocând Ţara Almăjului – *„cuprinsă între Munţii Semenici şi Munţii Almăj, o adevărată Românie mică”* – străveche vatră a etnogenezei noastre, care, spune profesorul Panduru, *„Şi-a menţinut puritatea şi şi-a creat etosul său de-a lungul veacurilor şi datorită activităţii preoţilor ortodocşi, care au fost, <mici luminiţe tainice în sufletul românului>, în vremuri de restrişte dar şi la bucurii”*.

Evocând personalitatea de excepţie a pr. Coriolan Iosif Buracu, Pavel Panduru scrie: *„A fost un preot model, care zilnic îşi respecta ţinuta canonică şi prin condiţia şi faptele sale şi-a câştigat un bun prestigiu în rândurile credincioşilor, cât şi în viaţa socială, dovedind prin aceasta o aleasă demnitate preotească”*.

„O scurtă istorie a învăţământului românesc în Mehadia” – face profesorul Gruia Cinghiţa - el însuşi elev al liceului din localitate, evidenţiind şi alte nume de prestigiu, absolvenţi ai acestui liceu: prof. Richard Sârbu; prof. Nedelea Enache; prof. Belba Martin; prof. Ilie Bădescu; dr. în matematică şi cercetător în domeniul ecuaţiilor diferenţiale Vasile Drăgan, Sabin Opreanu – sensibil poet al Banatului Montan şi mulţi alţii, iar dintre actualii profesori ai liceului, îi aminteşte pe: Domilescu Tulean, Iulian Lalescu şi alţii.

Părintele Al. Stănculescu-Bârda, din Mehedinţi aduce documente de valoare, privind *„Elemente de politică internă”* imperială din Banat, – făcând o *„scurtă prezentare a instituţiilor, prin care administraţia habsburgică îşi transmitea ordinele, mai bine-zis a legăturilor dintre stăpânire şi mase.”*

Printre aceste instituţii, aminteşte: comandamentele grănicereşti, administraţia locală, clerul, specificând atitudinea faţă de minorităţi, atitudinea faţă de cultele religioase, politica demografică şi alte date de interes major pentru istoria localităţii respective.

Redactorul, editorul şi publicistul Constantin Vlaicu – are un amplu studiu despre *„Aurul verde” de la Mehadia*, în care prezintă istoricul Ocolului silvic din localitate, până în zilele noastre, lucrare de excepţie bazată pe o bibliografie amplă şi pertinentă.

Prof. univ. dr. Richard Sârbu, de la Universitatea de Vest din Timişoara aduce informaţii interesante despre *„Convergenţe dialectale. Cu privire specială la graiurile din zona Mehadiiei”*.

Prof. drd. Iulian Lalescu - aduce referiri surprinzătoare cu privire la popasurile marelui Nicolae Iorga prin ţinutul Mehadiiei, mai precis, la Iablaniţa, unde locuia la *„amicul său preotul Gheorghe Tătucu, animatorul şi conducătorul luptei naţionale, care, cu mult curaj a întreprins numeroase acţiuni şi proteste. A vizitat împrejurările Mehadiiei, a fost şi a făcut tratament cu băi termale la Băile Herculane, a vizitat Topleţul, Orşova.”*

Lucrarea *„Mehadia – vatră istorică milenară”* – încheie în mod strălucit cu un document inedit intitulat: *„Explicarea luptelor şi altele”* – ai cărui autori sunt: General Nicolae Cena şi preot Coriolan Buracu, cei doi făcând referinţă a luptele din anul 1737, cele din anul 1787, din anul 1789, relatări despre turcii din Ada-Kaleh, despre Generalul Ioan I. Dragalina, despre Încoronarea Primului Rege al României întregite la Alba-Iulia şi la Bucureşti, despre Principesa Alexandrina Gr. Cantacuzino, precum şi o înşiruire a unor *„Întâmplări însemnate. Răvaşul vremurilor”*, începând din anul 1924 până în anul 1938.

În Postfaţă sub. ing. Traian Stângu, viceprimar, face referiri la situaţia actuală a Mehadiiei, din punct de vedere demografic, economic, reliefând unele particularităţi ale zonei, oferind date despre reţeaua şcolară, situaţia economică, concluzionând:

„Desigur, la o carte colaj, structurată descriptiv, socot imperios necesar să însăuiez câteva probleme de ordin demografic, apoi de ordin stric economic și cultural, în condițiile actuale de privatizare și tranziție, de aderare la o Europă Unită și modernă, sub toate aspectele.”

Din tulburarea veacului prezent, un buchet de oameni de inimă își lasă pe o carte fundamentală, semnătura și amprenta personalității și a conștiinței lor civice, o parte din monadele sufletelor, pe sângele țărâni acestor meleaguri încercate, ai căror codreni-grăniceri au stat la fruntarii de țară în calea năvălitorilor, și-au dat viața, asigurând strămoșilor un loc rămas curat și demn, cu faimă de paradis terestru.

Nici n-a trebuit să închid ochii ca să pot visa că-mi port pașii într-acolo. Eram demult cu imaginația hălăduind prin pădurea fermecată și misterioasă în același timp, pe urmele codrenilor bătrâni, niciodată uitați, pe urmele sprintene ale celor de acum, avântați vitejește în miile de hectare de aur verde pe care-l păzesc cu strășnicie, ca vajnici străjeri ai veacului acestuia.

5 iulie 2009

Slova Copiilor

Supliment al revistei Slova Creștina
www.copii-crestini.ro

**BUN GĂSIT LA „SLOVA
COPIILOR!”**
Revistă de vacanță – Supliment al publicației:
SLOVA CREȘTINĂ

În Iubirea Lui nesfârșită, Dumnezeu nu cunoaște odihnă. Nici momente de oboseală, nici plictis, nici clipe de lăncezeală. Dragostea Lui este mereu aceeași pentru toate creaturile sale. Dar, mai presus de toate pentru OM. Dumnezeu a ales, dintre toate creaturile, Omul – după chipul și asemănarea Sa, pentru a-L reprezenta pe pământ, a-i face cunoscut Planul de mântuire, a-i răspândi mesajul de Pace și Bucurie precum și venirea Împărăției lui Dumnezeu.

De aceea și oamenii, nu trebuie să obosească ori să-și îngăduie perioade de răgaz în dragostea lor pentru Dumnezeu.

„Și mult trebuie iubită Iubirea Aceluia care ne-a iubit” – spunea Sfântul Francisc, care, dedicat cu totul sublimului Răstignit, le arăta frățiorilor din ordinul său, că *„Iubirea nu este de ajuns iubită”* (*Amare non amatur*). De aceea, chiar și în clipa morții, le-a spus aceste cuvinte testamentare: *„Să începem să facem și noi câte ceva, căci până acum nu am făcut aproape nimic”*.

Cum este posibil ca un om, dedicat lui Dumnezeu în întregime, să considere că nu a făcut „mai nimic” și că ar fi putut face mult mai mult?

„Limpede nu poți vedea decât cu sufletul” – spunea Antoine de Saint Exupery în povestea „Micul Prinț”. Și, cine ar putea vedea mai limpede cu sufletul decât UN SUFLET DE COPIL?

Suntem în vacanță!!! În vacanță oare trebuie să-L neglijăm pe Dumnezeu? Să ne rugăm mai puțin? Să uităm că trebuie să-l iubim și să-l ajutăm pe aproapele ca pe noi înșine? Să nu respectăm Poruncile lui Dumnezeu și ale Bisericii?

Desigur, nu. Fiindcă Dragostea pentru Dumnezeu este mai presus de orice Programă analitică, plan de lecții, activități extra-curriculare, mai presus de catalog, de note și, în chip deosebit, mai presus de Absență. Dragoste permanentă, de când copilul deschide ochiișorii dimineața și până la rugăciunea de noapte care cheamă îngerii la pătuc, să-i vegheze somnul.

Ce putem face în acest răstimp, când nu trebuie să mai mergem la ore, la alte activități, când ziua e luuuungă și e timp destul pentru toate: pentru joacă, pentru plimbare, pentru scăldat, pentru cinema, pentru jocuri electronice, pentru calculator, astfel ca Dumnezeu să nu se simtă neglijat și să nu ne îndepărtăm de el nici o clipă?

Iată: Întreaga zi poate fi închinată LUI, să ne consacram Iubirii Sale fără limite pentru Om, să nu uităm nici o clipă că fără Dumnezeu, n-ar exista nici școală, nici vacanță, nici profesori, nici diriginți, nici olimpiade și nici o activitate umană.

Publicațiile: „Slova Creștină” – revistă de creație, atitudine și cultură, și „Glas comun” – revistă cultural-creștină, - prin redactorii ei și în special prin redactorul șef, Părintele Radu Botiș din Maramureș, s-au gândit că voi, copiii din întreaga țară și chiar, virtual, din întreaga lume, vă puteți manifesta în chip fericit părerile, gândurile, creațiile, ideile de orice fel, legate de orice subiect pe care-l doriți, vă puteți crea legături trainice de prietenie, în care schimbul de opinii este mijlocul cel mai eficient de a vă cunoaște. De aceea, a creat, o sub pagină anume pentru voi, intitulată sugestiv: „Slova Copiilor”.

Această revistă este ca o pâine rotundă din care vă puteți înfrupta pe săturate și să rămână totuși întreagă și caldă pentru toți cei ce se vor simți flămânzi și însetați de frumos, de adevăr, de Lumină, de cântec, de poezie, de culoare, de armonie și înțelegere frățească.

Posibilitățile de manifestare a talentelor voastre sunt multiple: voi puteți trimite pe adresa redacției scrisori, sugestii, propuneri, creații, desene, icoane realizate de voi, mici filmulețe care v-au plăcut și ați dori ca și ceilalți copii să le vadă. De asemenea, puteți să împărtășiți din experiența voastră de MICI CREȘTINI, aspecte din parohia la care sunteți arondați, de la lecțiile de religie, pilde și învățăminte, întâmplări trăite de voi care v-au impresionat, ori pe care le-ați auzit de la părinți sau cunoștințe.

Este ca un fluviu imens care adună apele de peste tot, devenit mai puternic și mai năvalnic, până se va revărsa în Oceanul de Iubire al lui Dumnezeu.

Iisus Hristos este călăuză cea mai sigură. Sfânta Scriptură este, de asemenea, Cartea din care, oricât ai citi, tot mai descoperi lucruri nebănuite.

Viețile Sfinților, de asemenea, oferă pilde vii de viață creștină.

De asemenea, revista poate fi un forum de învățatură, în care puteți clarifica diferite aspecte pe care nu le-ați înțeles din Biblie sau din manualul de Religie.

Puteți afla despre Drepturile copilului, între care, Dreptul la exercitarea cultului religios este unul primordial.

Despre datinile și obiceiurile din satul sau orașul vostru, din zilele de sărbătoare ori, legate de anotimpuri, puteți să vă exprimați părerea și să le împărtășiți.

Dacă știți poezii sau cântece religioase, nu întârziați să le trimiteți pentru ca, tot mai mulți copii să le învețe.

Revista va iniția periodic, Concursuri de creație pe teme religioase, desen, icoane, poezie, povestire, compunere, concursuri care vor fi stimulate cu premii în cărți, dulciuri, mici obiecte de cult, iconițe și cruciulițe, sau publicații religioase.

Olimpiada creștină – pe Internet – poate să vă ofere cadrul în care să vă manifestați talentele și cunoștințele acumulate.

Și voi puteți fi MICI TEOLOGI, care să-i învețe pe ceilalți din ceea ce ați aflat la școală sau în familie. Se poate spune, astfel că veți fi Misionari ai Cuvântului lui Dumnezeu.

Ne putem înfrupta împreună din Înțelepciunea sfinților, din viețile și pildele lor, lăsate peste veacuri, urmașilor. Aceste mărgăritare duhovnicești vor fi, periodic, inserate în paginile revistei voastre.

Multe, multe minunății puteți afla și participa chiar la înfăptuirea lor, prin intermediul paginii care s-a creat **ASTĂZI** pentru voi.

Dar, cel mai important lucru pe care îl puteți descoperi, este **CHIPUL LUI DUMNEZEU**, în sufletul vostru. Poate vă veți mira la început, dar, nu-i nimic, cu trecerea timpului, veți putea singuri să aflați florile rare numite: Adevăr, Frumos și Bine. Și, mai presus de toate, Lumina Lumii, Iisus Hristos, Mântuitorul nostru, care a iubit atât de mult copiii, încât le spunea apostolilor săi: *„Atunci I-au adus niște copilași ca să-Și pună mâinile peste ei și să se roage. Dar ucenicii îl certau. Dar Iisus a zis: Lăsați copilașii să vin la Mine și nu-i oprți; căci Împărăția Cerurilor este a celor ca ei. Și după ce Și-a pus mâinile peste ei, a plecat de acolo.”* (Mt.19,13-15).

De asemenea, când ucenicii l-au întrebat: *„Cine este cel mai mare în Împărăția cerurilor?”*, Iisus Hristos *„a chemat la el un copilaș, l-a pus în mijlocul lor și a zis: Adevărat vă spun că dacă nu vă veți întoarce la Dumnezeu și nu veți deveni ca niște copilași, cu nici un chip nu veți intra în Împărăția cerurilor.*

De aceea, oricine se va umili ca acest copilaș, va fi cel mai mare în Împărăția cerurilor. Și oricine va primi un copilaș ca acesta în Numele Meu, Mă primește pe Mine.” (Mt. 18, 2-5).

Să ne amintim că Iisus Hristos a vindecat pe un copil îndrăcit, că a înviat-o pe fiica lui Iair, pe fiul văduvei din Naim și că, de câte ori mergea prin sate și prin orașe, el primea copiii, îi lua în brațe, îi mângâia, le vorbea în pilde și parabole, îi învăța Cuvântul lui Dumnezeu. Ce dovadă mai mare de iubire decât aceasta?

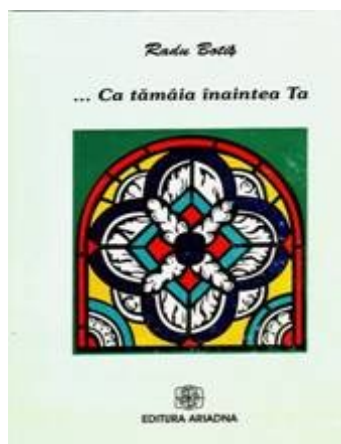
Putem să ne arătăm astfel, dragostea și recunoștința față de Dumnezeu, care pentru noi și-a dat pe Fiul Său Unul Născut, ca să ne mântuiască de păcate.

Nu este nevoie de ceva peste puterile noastre. Trebuie doar să luăm aminte la această dragoste și grijă preventivoare a lui Iisus față de copii. Și atunci, noi vom fi cei care, vom încerca să-i întoarcem dragostea, după puterile fiecăruia.

Suntem încredințați că, prin paginile acestei reviste, care va avea și o rubrică de *Scrisori de la voi*, vom putea să-i arătăm lui Dumnezeu dragostea și recunoștința noastră pentru toate darurile primite de la El și, în chip deosebit, pentru Darul Vieții.

Redacția revistei „Slova Creștină”, urează noii pagini pentru copii, Bun venit, *vânt bun din pupa* și cât mai mulți cititori corespondenți și chiar creatori, spre bucuria lui Dumnezeu și a noastră, deopotrivă.

18 iunie 2009

eseu

SACERDOT ÎN CUVÂNT, ÎN SLUJIRE ȘI-N INIMĂ

RADU BOTIȘ, „...Ca tămâia înaintea Ta”,
Editura Ariadna, Baia Mare, 2002

Dacă n-ar fi fost preot, autorul cărții de față ar fi fost sacerdot în cuvânt, oficiind la altarele celeste fără tihnă liturghii de sunete. Dragostea pentru Dumnezeu nu cunoaște răgaz, pentru că și El ne iubește cu asupră de măsură, fără odihnă și fără limite.

Și altfel, cum i-ar putea mulțumi cineva, pentru Sângele tot, scurs din dragoste nemărginită?

Radu Botiș a ales acest fel de a-și revărsa grațitudinea, smerenia condiției de creatură în fața Creatorului a toate.

Și astfel, nu contenește a-I aduce prinos din cuvintele smulse parcă din inimă. Să nu căutăm, cârcotași, pete în soare, că nu sunt. Cu orice fel de dioptrii ne-a uita. Poezia sacră trebuie însă citită cu dioptrii sufletești, foarte rare.

Lumina înghite orice urmă de pată, rămâne un alb-infinit, un alb de ivoriu, un alb absolut scufundat în alb absolut, strălucitor și cald, care te învăluie blând în mantaua de raze. Te vindecă de orice prihană, de orice pricină. Îți alină durerea. Te întemeiază pe trei mari virtuți: Credința, Nădejdea, Iubirea.

Și astfel, curat ca-n ziua Botezului, aștepți mir-ungerea.

Poezia lui Radu Botiș este o asemenea mir-ungere, cu uleiul cel sfânt, cu care vom fi atinși pe mâini, picioare și frunte, la ungerea de pe urmă, cu efectul unui sacrament care te apără, te întărește, te îndeamnă să-ți asumi Crezul creștin.

E bănuțul nostru de vamă. E VIATICUL, merinde pentru drumul cel lung și anevoios de la hotarele vieții cu viața cealaltă, la Întâlnirea cu Acela pe care L-am slujit și ai cărui suntem încă dinainte de naștere.

În acest mileniu smintit, cu valorile toate răsturnate și profanate în mod inadmisibil, se pare că nimic nu-L înduplecă pe Dumnezeu mai mult decât *tămâia rugăciunii*, care se înalță fuior către cer, așa cum spune psalmistul.

Tămâia faptelor bune poate străpunge țăriile.

Părintele Radu Botiș a ales să ardă tămâia cuvântului și mireasma acestuia a ajuns până la noi, într-o carte. Parcă simțim adiere de bună mireasmă.

Ori în cântece sacre, pe suport electronic. El poartă faima „Vocilor Maramureșene” aici și pretutindeni în lume. Cântecele sale se aud, se văd, se simt, te tulbură. Ecouri din Grădina cerească. Și nu e de mirare, fiindcă sunt cântate de îngeri, pe versuri smulse din inimă.

În mijlocul vacarmului existențial, al tulburării generale, „Vocile maramureșene” sunt strigătul de glorie și biruință, strigătele de implorare către Dumnezeu, sunt Glasul Comun care cheamă la credință. Aceste „Voci” păstorite de părintele Radu Botiș – își fac loc în inimi. Părintele și-a pus în aceste proiecte întreaga ființă și, împreună cu toată familia s-a angajat să-L slujească pe Dumnezeu, fără contenire, fiecare după putere.

E Crezul său creștin, e crezul artistic, mărturisirea de credință poetică, crezul păzit, articol cu articol, ca pe Simbolul Apostolilor și ca Legile scrise „cu degetul lui Dumnezeu.”

Ele sunt „Glasul Comun” al Bisericii și „Slova creștină” în care ne găsim desfătarea.

*„Undeva însă glasul reînvie,
Psalmii de slavă cer săvârșind
Opera Mare – timp de iubire
Cât mai e harul revigorând.*

*Să mai renaștem; în decădere
Nu mai există nobil simbol;
Ca pentru viață-întru Înviere
Umple din El ce-n tine ai gol.
(Glasul Bisericii)*

A ști să înalți cântecul precum o troiță a răbdării, din fărâme de cuvinte, o troiță străjuind semet înălțimile și atingând cu creștetul cerul înalt, cu brațele cuprinzând munții bătrâni, săpând cu unghiile la rădăcină, în catedrala plină de foșnitoare vitralii, a pădurii... Cuvinte precum bănuții de rouă în iarbă. Monade?... Steluțe de apă tremurătoare?

Dar unde să găsești un bob de rășină curată, să-l arzi în țării, din cățuia cu miros înflorit, amintind chihlimbarul?

E liniște în Univers. Dorm până și îngerii, când poetul așterne cuvinte...

Stelele stau în genunchi așteptând cu respirația întretăiată, aurora, obnubilată de luna fluorescentă.

E timpul ca ruga să se înalțe „...ca tămâia înaintea Ta”.

Un gest înălțător, prinos de roadă... Poverile lumești sunt azvârlite peste umăr, potcoave în vânt și se sparg de vitraliile pădurii.

Noul început ne așteaptă cu ochii întredeschiși, cu brațele desfăcute. Deși veghea n-a conținut.

Să ne bucurăm împreună, nu ne ajung lacrimile. Și nici cuvintele.

Doar cuminecătura satură și îndestulează. Doar apă vie de vei sorbi, n-o să mai însetezi niciodată. Samaritean la fântâna lui Iacob, poți să-ți oglindești fața în linul lichid, să-ți contempli ființa. Sau locul de unde vii. Ori chipurile din preajmă.

Doar vinul de jertfă potolește lăuntrica arșiță.

Doar fumul tămâii se înalță deasupra păcatelor.

Tăcerea mai poate fi de ajuns?

Chivernisind Lumina de sine, ajungi să te bucuri. Pentru tine și pentru alții...

Să fii opaiț, muc de lumânare, să arzi smerit, consumându-te, până la sfârșit, dar să fii Lumină. Lumina lumii, sarea pământului.

Nu-i lesne scrisul sub pavăza crucii.

În tine se cascadează un gol care ia formă de DUMNEZEU.

Dumnezeu umple până la refuz orice gol, netezește văile, hăul, până și abisul păcatului.
Ce pace înaltă dinainte-ți, atunci se deschide!

E bine să clădești pe temelia cea sfântă! Bob cu bob de nisip, construcția crește, udată cu sarea din lacrimi, sudoare și abur siniliu de pădure...

O, da, imensitatea trebuie cucerită! Pas cu pas, călăuzit de o voință fără de seamăn, ca un urcuș spre Sfânta Glorie a Învierii și-a Înălțării pe treptele nemuririi.

*„Curată-ți fie viața, curată și senină,
Adeseori trecută prin încercări, iscoade;
Căci trebuie, ca pomul, și noi s-aducem roade
Belșug de fapte bune, mereu să fim lumină”*

(Lumina Cărții Sfinte străluce peste vreme) – spune autorul acestei lucrări de har, oferită prinos sufletelor pioase.

Prilejuri de meditație, de reflecție sacră, despre adevărurile esențiale, necesare omului, adăugate celor trei linii de foc, simbolizând virtuțile creștinești, ori, celor patru virtuți cardinale.

Ruga învinge orice temere, orice prilej de aproape, până și urma de vină închipuită, ori săvârșită cu gândul, cuvântul, cu fapta și omisiunea.

*„O teamă ne cuprinde apusul meditând,
O teamă fără margini, și totuși o scăpare;
Atunci o rugă a noastră spre ceruri înălțând
Ne-aduce consolare în viața viitoare.//*

*Și străbătând cărarea legendelor prea vechi
Simțim o ușurare, o clipă mai fecundă,
Trăind în așteptarea odihnelor cerești
Cu bucuria-n suflet ce-n chip plăcut inundă.”*
(Motiv de meditație I)

Să nu ne pierdem cu firea, o speranță există: „A rămas pentru omenire/ Gândul bun spre a nemuri/ Crezul sfânt în mântuire.” *(Lumea întreagă Te cinstește).*

Crezul creștinului este munca și răsplata viitoare. Speranța se află la sfârșitul vieții. Adevăruri eterne, rostite simplu, nu declamativ, nu imperativ, dar ferm, se regăsesc în poemele creștine ale părintelui Radu Botiș.

Ele se referă la viața aceasta și, mai ales, la cea viitoare, la mântuire. Atâta vreme cât mai suntem „*încă neghina care se ascundea prin grâne*” și nu conștientizăm că trebuie construim veșnicia încă de pe acum, drumul nostru se îndreaptă spre poarta cea largă. Poarta îngustă e hărăzită doar câtorva care vor avea tăria și smerenia de a lupta până la sfârșit:

*„Suntem săraci în fapte și atâta de lumești,
Un gând nu ne încearcă să medităm jertfirea.*

.....
*Îisus îți cere astăzi în ochi să îl privești
Și darul este mare, e însăși mântuirea.*

(Motiv de meditație II)

Ni se cere mult dar și răsplata va fi pe măsură. Și, dimpotrivă, când mult ți se dă, mult ți se va cere în schimb. Face parte din Legea de aur a creștinismului.

Versurile serafice ale Părintelui Radu Botiș, mult folositoare pentru orice suflet creștin sunt, așa cum am amintit, o adiere de bună mireasmă venită din Grădina de unde am purces încă de la începutul lumii și acolo unde ne vom întoarce, dacă vom fi găsiți vrednici.

Sfintele chemări la meditație, la rugăciune, la smerenie, la pietate și la exercitarea credinței, transpuse liric în cartea părintelui Radu Botiș au un ecou susurând discret în inimă și pot, de ce nu, trezi conștiințe, schimba atitudini, modifica traiecte de viață.

Este, ceea ce, de fapt, își propune poezia religioasă de față, prin glasul vibrând în sonorități calde, al părintelui-autor care ne-a oferit un bun prilej de tihnă și desfătare sufletească.

Galați, 3 iulie 2009

O PERCEPȚIE APARTE ASUPRA DIVINITĂȚII

IONUȚ CARAGEA, „*Absența a ceea ce suntem*”,
Editura FIDES, Iași, 2009.

Ionuț Caragea! Copilul teribil al Internetului, cel care declară nonșalant: „*M-am născut pe Google*”, acest „*Donator universal*”, care ne învață cuvinte noi din „*Dicționarul suferinței*”, ne invită acum să descifrăm tainele *Absenței a ceea ce suntem*. Curios titlu, pe cât de straniu, pe atât de adevărat. Pentru că, nu ne locuim totdeauna pe noi înșine. Adeseori, părăsind carcasa știută, peregrinăm prin sinele altora, sperând o similitudine. Ne căutăm pe noi în ceilalți scormonind ruine. Și ne întoarcem de unde-am plecat, confuzi, gureși, parcă mai înstrăinați decât înainte. Superbă metaforă a existenței ontice!

Un eu în căutare de tu, un „*eu pe care nu l-ai mai lăsat să fie tu*” (Nichita Stănescu). Așa sunt poemele lui Ionuț Caragea, în care ne regăsim, îndeobște.

Scormonind în cutia neagră după prăbușirea cuvintelor în abis, Ionuț Caragea găsește pentru noi, în mod cu totul surprinzător „*Ordinea firească a suferinței*” – care trebuie respectată de toți și nimeni nu se poate abate de la ea.

El caută „*dinspre singurătate către suferință, poate, printre câteva miresme de dorite răspunsuri*”. Ce caută acest „*gardian al spiralei din capcana viselor?*” Normal, „*Absența a ceea ce suntem*”, după cum spune în prefața volumului Marius Chelaru.

Asuprit astfel de muză, Ionuț Caragea scrie o poezie ființială, fiindcă nu poate altfel. El e conștient că, dacă nu-și revarsă darul său altora, în picături de chihlimbar, acestea, într-o zi și-ar putea pierde din strălucire, ori poate ar dispărea în imensitatea nisipului deșertului sufletesc. Ce poate fi mai trist?

S-ar zice că e vorba de o lepădare a veșmântului matriceal și o apariție firească în toată nuditatea lui, spunând eventualilor spectatori curioși: Iată-mă! Acesta sunt eu, cel adevărat. Îngăduiți și primiți-mă, așa cum mă aflu, răstignit la cumpăna dintre vis și realitate. Totodată, conștient de sublimitatea gândului și a inimii, el își apără avuțiile dobândite în ani de străduință, pentru a-și sluji stăpâna și regina: Poesia, Doamna sufletului său, cu credință și supunere.

Dar mai ales, cu iubire. Cu acea iubire ce ți-e dată definitiv și care te leagă cu jurământ sacru, pe viață.

Da, Ionuț Caragea are acel prestigiu al cavalerilor care își apără Domnița cu prețul vieții. În pofida, uneori a falsului cinism afișat, descoperim o persoană sensibilă, uneori vulnerabilă, înseilându-și el însuși desenul secret al ființei, în peniță, în guașă, în acuarelă, în toate tehnicile artei. Rezultatul? Fărâme de viață transcrise pe nisip, pe frunze, pe orizont, pe genele femeii iubite, pe roua firului de grâu, scrijelate pe aer, pe zăpadă. Dar și pe granitul memoriei, pe memoria sufletului, pe memoria degetelor., în memoria cărnii și a sângelui. Și cum să nu vrei să alergi și să prinzi, catifelatele nacele de păpădie în lanul cu grâu încolțit?

Ionuț Caragea ne invită să alergăm împreună după cozile unui zmeu năvălaș care poartă la gât o tolbă de scrisori pentru noi, vești despre vânt, despre cozi de comete, planete fără nume, despre cer, despre îngerii care ne populează visele.

Invitația e valabilă pentru toți și așa va rămâne. Poarta visului e deschisă de la zenit la nadir spre cele patru vânturi.

Să purcedem a-i deschide aortele sufletești pentru a-i simți ticăitul ființei. Și poate, memoria degetelor va păstra în burice („Orbule, dacă ai un ochi în vârful lui, de ce să-l spargi” – Nichita Stănescu), o dată cu fiecare filă întoarsă, un sentiment cald de simpatie și afecțiune pentru acest Poet trăitor la răspântia vremurilor.

Nota dominantă a poemelor din acest volum este autoironia lucidă, până la acutizare, una foarte inteligentă, aproape de mușcătură, cu dinții strepeziți de speranță, cu acele avânturi lirice proprii vârstei, care nu se lasă înșelată însă, de aparențe, ci scormone în adânc după firele freactice ale gândului. Ionuț Caragea străbate pădurea cuvintelor răsărite sublunar pe țarina plasmei și aruncă îndărăt peria, amnarul, oglinda, iar cuvintele devin munte și râu și câmpie, înainte să se înalțe-n țării.

Drumul poetului este înscris în destinul meleagului de unde a purces, de care nu se poate desprinde ombilical, în pofida alonjei destul de generoase. Spațiul, de fapt, nu contează în drumul spre noi înșine. El poate fi străbătut într-o fracțiune de secundă ca și când nu te-ai deplasat deloc, niciodată. Ești aici, fiindcă locul tău e înscris în propria ființă, în dasein-ul tău, de unde nu există smulgere.

Ce-ar fi plecarea fără întoarcere? Ce-ar fi pământul fără cer, apele fără uscat, floarea fără sămânță, copacul fără de fruct, omul fără rădăcini? Nu contează peregrinările, popasurile, poticnirile, suis-coborâșurile, ci doar ținta drumului pe care o străvezi la fiecare pas.

Teme majore abordate de poet și în acest volum, stau mărturie a existenței creatoare și a crezului său cristian și artistic.

O viață fără un scop determinat nu e viață. Un om fără un țel de atins, nu e om. E doar viețuitoare. Opțiunea fundamentală, o dată aleasă, nu se mai pierde lesne, chiar dacă drumurile sunt diverse.

În toiul vacarmului, Ionuț Caragea se oprește țintuit și ascultă. Ascultă de glasul inimii sale.

Intuitiv și senzorial în același timp, el își oferă un răgaz pentru sinea poetică, acasa lui, care nu se găsește nici pe google, nici în dicționar, nici în vreo constelație din univers, nenumită, dar văzută la observatorul astronomic cu un obiectiv special care aduce cu dioptriile inimii.

Dioptriile sufletești ne trebuie și nouă pentru a-i percepe prezența. Spre sine se îndreaptă atenția Poetului și ne călăuzește și nouă atenția și pașii.

Demersul său liric – care nu se aseamănă nimănui – stă mărturie. „Când toate apele cresc și cerul/ are culoarea înecului” – Ionuț Caragea – te îndeamnă „să te agăți de proiecția eului/ ce-ți întinde o mână/ din dimensiunea iluziei veșnice” (*Omul păianjen*).

Nu e de mirare atunci că „inima ta va rămâne/ doar un cuib părăsit” (*Omul păianjen*). Iar ție, nu-ți rămâne de făcut altceva decât, cu privirea agățată de pașii venind, ai nimănui, „să fii un gardian al spiralei/ din capcana viselor” (*Omul păianjen*).

Singurătatea – temă majoră abordată de autor, răsare parcă la fiecare colțisor de cuvânt – transpiră, respiră, se răspândește precum o mireasmă tare de mirt. Ea îmbracă felurite forme, chiar haina „*poemului trist al stepelor/ și morilor de vânt*”, se întoarce precum: „*fragedă vârsta primului strigăt/ fragedă iarba cosită*” și, altădată se întruchipează în „*poemul trist al mușilor cu geamăt în surdină/ poemul trist al orbilor ce n-au văzut lumină/ poemul la care numai moartea are drepturi de autor*” (*Poemul fără de sfârșit*).

Dar, de ce s-ar sfârși poemul? De ce ar pleca starea aceea de inefabil gata oricând să vorbească în locul nostru?

Om pe om aidoma căutând, pentru a întregi fructul! Acesta este Poetul, veșnic rătăcind în căutarea sinelui.

„*Nimic nou sub soare/ doar o umbră descheiată la șireturi/ cu mâinile-n buzunare/ și șapca trasă bine pe cap/ o umbră fără glas, fără nume/ o umbră rătăcită prin lume/ căutând un om descheiat la șireturi/ cu mâinile-n buzunare/ și șapca trasă bine pe cap/ un om care trecuse cu o zi înainte/ prin răspântia viselor/ un om care vărsase o lacrimă/ la troița umbrelor.*” (40 de zile).

Pentru Ionuț Caragea, cel căruia „*inima îi face inventarul sentimentelor*”, „*toate lucrurile sunt în ordinea firească a suferinței/ viața e un strat subțire de pământ/ sub care morții se pot întinde cât vor/ morții dedesubt viii deasupra*”. Iar „*viața este o apă curgătoare/ aruncă o piatră în apă și ascultă/ numele celui ce urmează să moară/ pietre la fund, pietre la mal.*” (*Inventarul sentimentelor*).

Nimic neobișnuit în toate acestea: „*viața e cât vezi cu ochii/ norii soarele stelele cerul și luna/ oamenii dedesubt zeei deasupra/ și o pasăre oarbă/ cu ciocul încovoiat/ spre propria inimă*” (*Inventarul sentimentelor*).

Teme profunde, fundamentale sunt abordate aici: viață, moarte, destin, singurătate, îndepărtarea de sine, înstrăinarea, mai grozavă decât străinătatea care devine stranieitate. Poeme rotunde, perfecte, precum determinările lirice cu formă fixă – începând și terminând cu același vers, precum acesta: „*Adevărata lume este a celor singuri/ știi și totuși te pierzi în mulțime/ mergi lovindu-i cu umerii/ pe toți ceilalți/ și nimeni nu-și ridică/ perechea ascunsă de aripi/ poate că lumea este toată a ta/ a celui rătăcit printre oameni/ și cine să zboare/ și cine știe calea/ spre marea singurătate a zborului?*” (*Marea singurătate a zborului*).

De fapt, în aceste rânduri îl aflăm pe Ionuț Caragea cel adevărat, care ni se dezvăluie/destăinuie încă de la primele versuri.

A scrie pentru el nu este un simplu exercițiu de stil, o joacă, ci fărâma de existență impregnată de duh, este o ardere până la cenușă, o sfâșiere, un rug de liniște: „*Să simți cuvintele cum mușcă din carne/ cu dinții lor ascuțiți/ și numai sângele tău/ să le aducă mai aproape de suflet.*” (*Magia cvintelor cu dinți ascuțiți*).

În acest raport, care nu e deloc egal, ci determinant în toată măreția lui, poetul nu poate să nu se întrebe: „*De unde veniți voi cuvintelor/ din ce masonerie a nopții/ din ce magie albă a zăpezilor veșnice/ din ce inimă cu obloanele trase/ din ce desagă cu dorințe spuse în van*” (*Magia cuvintelor cu dinți ascuțiți*).

Atribuirea de către poet a însușirilor antropomorfe pentru cuvinte este un procedeu cunoscut în literatură. Ce mister, ce tulbure neodihnă! Să îți cuvinte!

Și în acest „straniu paradis” al cuvintelor, poetul spune: „*chiar și pentru o secundă/ m-ai pus acolo pe talerul inimii tale/ chiar dacă eram un cuvânt/ o poezie/ sau un mister*” – totul se preface, precum aurul în mâinile legendarului Midas – în cuvânt, chiar și ființa poetului: „*am devenit cuvântul și doar cuvântul/ care-mi permite neîncetat să mă rog/ la mormântul meu acoperit cu flori*” (*Mormânt acoperit cu flori*).

Unele versuri au tentă panseistică: „*Nu e durere mai mare ca nașterea*” (*Lacrime mortis*); „*Vorbește, vorbește și iar vorbește/ până vei învăța să taci*” (*Oaselor, oaselor, frigului oaselor*); „*Nimic nu este perfect/ din punctul de vedere al imperfecțiunii (Iubiri echidistante)*; „*Căutăm mereu ceea ce ne lipsește/ renunțând la fînțe*” (*Iubiri echidistante*).

Impresia este de litanii-confesiune-în ton elegiac, iar tonul repetitiv le sporește taina și straniețea.

De cele mai multe ori, perfecțiunea construcției este percepută de cititor în manieră directă, nemijlocită: „*departe și mult prea departe/ iluzii în carcera timpului atâtea forme ale absenței/ îmi bat la porțile închiderii-n sine/ departe și mult prea departe/ eternitatea deja a trecut în Care de foc/ lăsând în urmă pulberea de stele/ spre care privesc mereu/ căutându-te*”.(Căutându-te).

Șarm, dezinvoltură, directete, stăpânire perfectă a mijloacelor de expresie – sunt tot atâtea atribute ale lui Ionuț Caragea, o simplitate emoțională dublată de simțul estetic, care se transmite cititorului.

Identitatea poetului făurită „*cu palmele ca niște frunze de arțar/ în culorile verii indiene/ cu metastaza zăpezii în suflet*” – este mai mult decât o carte de vizită, mai mult decât ID-ul permanent sau ocazional, un foșnet împrumutat, un viscol de frunze. „*Orbesc de atâtea zăpadă orbesc*” – spune poetul, pe când: „*metastaza zăpezii/ mă transformă într-un om trist de zăpadă/ căruia nici o primăvară/ și nici o zi de doisprezece aprilie/ nu-i va topi zâmbetul lipsă*.” (Metastaza zăpezii).

Un poem perfect este și *Glezna unei metafore* – iată ce metaforă reușită!) – din care ne îngăduim să cităm: „*nu vrei să mă cauți prin sertarele/ unei aduceri aminte/ scrisorile în care-ți spuneam/ de străzile încurcate cu alți trecători/ scrisorile în care-ți spuneam/ de iedera timpului/ umbrind ferestrele viselor/ nu vrei să știi cine sunt/ și câte flori în poeme ți-am dat/ și câte virgule am șters între așteptările noastre/ și câte cuvinte am sărutat/ până la glezna unei metafore*”.

Se pare că Ionuț Caragea a cunoscut toate nuanțele așteptării care iau forma absenței. Toate chipurile sinelui (nu numai cel poetic) se răzvrătesc, ies adeseori la iveală, cerându-și tainul: „*bărbatul din tine se-mbată adesea/ scrie poeme filosofează/ fumează opium înnebunește caută caută/ o ieșire uneori o mulatră/ femeia din mine iubește ploile/ e plecată de-o viață la cules de îngeri/ și tot cu mâinile goale/ își acoperă sânii...*” (Rendez-vous pe falezele eternității).

Un poet devastat, urmărit, hăituit de atâtea alter-egouri, fațete ale personalității care se războiesc și se împacă, se adulmecă, se îngăduie ori, pur și simplu tind să se anihileze unul pe celălalt. Omul e un teatru de luptă între contrarii, între principii și anevoie se poate plimba liber printre movila de ochi care-l privesc cu osârdie, astfel încât să-și afle locul sigur pe balustradele clipei. „*și tu îți vei aduce aminte/ și tu, și tu, și tu/ de clipele-acelea când sufletele noastre/ erau la unison/ când amândoi eram un singur poet/ pe care nicio viață de pe pământul acesta/ nu-l poate cuprinde într-un singur trup/ ceva din noi va rămâne aici/ prin cărțile mele/ ceva ce va revoluționa istoria Eu-lui/când noi ne vom ridica la pătrat/ Noi² în aceeași ridicare la cer/ aceeași sacralizare-a cuvintelor/ oricât de banale ar fi/ cuvintele/ există și un rai al cuvintelor/ există și o iertare a tuturor injuriilor*”(Unison).

Mitul meșterului zidar care așează la tâmpla cetății o jertfă îl urmărește pe autor atunci când vorbește despre creația sa: „*cum ar fi să mor de propria poezie/ înecat în propriul meu sânge/ asfixiat cu propriul meu suflet/ cum ar fi să mor de la rădăcinile umbrei/ și până la vârful aripii mai aproape de Soare/ nimic să nu scape credincioșilor viermi/ cum ar fi să mor în brațele crucii/ cum ar fi să mor în fulgerul crucii/ zi tu searbădule năluca fotogenică/ paria profesionist prin ungherele vieții/ cum ar fi ?*”(În brațele crucii).

Poemul care dă și titlul volumului, *Absența a ceea ce suntem* – are o încărcătură dramatică indicibilă prin sentimentul de zădărnici față de oricare lucru și sentiment, ducându-ne cu gândul la „deșertăciunea deșertăciunii” a Ecclziastului: „*tot ce atingem pare străin/ firească atingerea străin sentimentul/ nu credem că este ceva mai străin decât noi/ nu credem în fapte și totuși nimic/ din gânduri nimicul/ nu credem în alți dumnezei în alți dumnezei nu credem/ ne doare absența a ceea ce suntem*”.

Faptul că un poet îndrăznește să facă „*filozofia durerii*” – dar cine, altcineva ar putea s-o facă mai bine, durerea fiind apanajul poeziei? –nu e de natură să ne uimească – pentru că Poetul, în demersul său temerar „*împarte himere împarte aceeași tristețe/ duel în fața oglinzii în*

fața/ acestui poem lipsit de speranță/ durerea mai filozofică acum/ vorbește cu cât mai puține cuvinte/ mai singură tot mai singură/ și mai stăpână pe sine/ durerea privește în jos/ în Cer durerile niciodată n-ajung” (Filozofia durerii).

Așa cum se știe, poetul trăiește înconjurat de cuvinte, ele sunt familia lui, lucrurile și avuțiile lui, stările și himerele lui, ele primează în fața oricărui alt sentiment de posesiune, astfel încât, în absența lor, el se simte primejdut, golit, jefuit, și pustiit. În largul său, nu se poate simți decât, plimbându-se lejer prin edenul cuvintelor: „*Mă doare absența fiecărui cuvânt/ prin fața mea trece femeia/ dar niciodată acum” (Niciodată acum).*

Este un alt fel de a spune, ca și Sfântul Augustin: „*Mă tem că trece Dumnezeu pe lângă mine cu harul său și că nu se mai întoarce”.*

Pentru Ionuț Caragea cuvântul „*e rodul suferinței*” și „*cuvântul desparte o mare de sânge*” (*Trăiesc în lumea imaginației mele*).

Percepția divinității la Ionuț Caragea este cu totul altfel decât a celorlalți care se consideră creștini. Dumnezeu lui Ionuț Caragea „*poate fi orice/ chiar și pixul ce refuză să scrie/ din pricina ereziei premeditate*”(Joc de cuvinte).

Iar „*filozofia un os după care aleargă/ toți câinii istoriei/ bătrânețea o artă a celor lipsiți de speranță/ descântec între închisoare eristică” (Părul vâlvoi, furtuni cu rochii de mirese).*

Tulburător este și poemul *Cele două ruperi de ape** - scris în memoria regretatului Cezar Ivănescu: „*eu n-am vrut să aștept/ m-am aruncat cu capu-nainte/ între cele două ruperi de ape/ ale celor două mame mama mea viața/ și mama mea moartea/ și am urlat tatălui nostru care le este în primăveri/ sfîntească-se numele florilor sale/ să mă lase să scriu așa precum trăiesc/ și să trăiesc așa precum scriu/ astfel încât să nu-mi ia nimeni locul/ și să mă ridic la înălțimea marelui/ cuvânt din ceruri *în memoria nemuritorului Cezar Ivănescu/ și a nemuritoarei poezii – Turn.*

Nu e de mirare, așadar, că la Ionuț Caragea „*totul se măsoară în poezie/ cât vrei să scrii, la cât ești dispus să renunți./ Durerea înnobilează/ Scrisul curge ca sângele./ Scrisul dur/ Ca piatra de pe mormânt./ Unii oameni scot limba, alții trag de ea/ Și cuvântul pe undeva pe la mijloc.../ Cuvântul de la care-a-nceput totul./ Totul ce-ncape într-un singur cuvânt/ Fără sfârșit./ De limba morților trag cei/ Cu sufletul gaj./ De limba lui Dumnezeu trag /Profanatorii de cărți./ De limba cuvintelor trag numai poezii. (Vampirii cuvintelor cu tâlc).*

Și o încercare de depozitie lirică, așa, ca în fața Instanței Supreme, a ceea ce înseamnă *Să fii poet*: „*să fii romantic și să spui : hai sictir !/să fii un nimeni/ și să fii un martir/ să fii rușinea încercată pe dos/ să fii degeaba și să fii cu folos/ să fii pervers din exces de pudoare/ să fii timid și să dai din picioare/ să fii creștin și să-njuri dumnezeii/ să fii dorința și chinul femeii/ să fii ascet și să umbli prin lume/ să fii sărac și cu multe volume/ să fii iubit și să fii împotriva/ să fii frumos și urât deopotrivă/ să fii poet dar să-ți uiți poezia/ să fii nebun și să-ți simți nebunia/ să fii bolnav și să vrei să te doară/ să fii poet și poezii să moară/. 12-07-2008”.*

Și cine nu s-a aflat de multe ori, în fața paginii albe, mistuit de patimă și angoasat de timp, cu spaima încolțită de a nu mai putea așterne nici un cuvânt:, cum, genial a spus-o Nichita Stănescu în poemul „Căutarea tonului”. Iată experiența aceasta transpusă de Ionuț Caragea: „*să stai în fața paginii albe/ și să nu știi/ cu ce cuvânt să începi/ să aștepți/ la fel cum piatra așteaptă/ trecerea râului/ la fel cum aerul așteaptă aripa/ la fel cum lumina așteaptă ochii/ să o poarte prin lume/ la fel cum respirația așteaptă sufletul/ la fel cum lacrima așteaptă/ durerea/ la fel cum strigătul așteaptă ecoul/ să spargă pereții inimii/ să aștepți cortegiul funerar al cuvintelor/ să treacă să treacă și-n urmă s-apară/ poemul care se scrie singur/ poemul care te vindecă de moarte” (Poemul care se scrie singur). Iată aici, incredințarea în puterea taumaturgică și chiar mântuitoare a poeziei, cea care te face să învie și să simți că te-ai născut a doua oară.*

Travaliul nașterii artistice poate fi la fel de emoționant ca și așteptarea unui prunc, căruia nu știi ce nume să-i pui: „*poetul scria și tăia, scria și tăia/ până când rămăsese fără nume/ și puse poemului o stea/ apoi închise ochii/ și steaua se ridică la cer” (Poemul fără nume).*

De asemenea, creatorul este identificat cu un arhitect care poate clădi în minte și iadul și paradisul: *Micul arhitect*: „*Construiesc paradisul, sunt un mic arhitect/ Tot ce-i bun, tot ce-i nobil,*

tot ce este corect/ Sentimente, cuvinte, năzuințe, idei/ Construiesc paradisul pentru oameni și zei/ Construiesc paradisul, zi de zi, rând cu rând/ Tot ce văd, tot ce aflu, tot ce-mi trece prin gând/ Sentimente, cuvinte, năzuințe, idei/ Construiesc paradisul pentru oameni și zei/ Construiesc paradisul, paradisul pierdut/ Tot ce vreau, tot ce-mi place, tot ce am de făcut/ Sentimente, cuvinte, năzuințe, idei/ Construiesc paradisul pentru oameni și zei”.

Interesant și original este și poemul *Adevăr lipsă*, în care autorul declară nonșalant: „*M-am întâlnit cu adevărul/ după ce l-am alergat ca Ahab prin oceanele lumii/ m-am întâlnit și-am vrut să-i înfig harponul adânc în Inimă/ adevărul mă privea cu ochi blajini/ înghițind tone de adevăruri minuscule/ un adevăr care se hrănea pe sine cu adevăruri/ lăsate de izbeliște/ un adevăr care devenise un monstru/ nu era mai bine să fiu un Iona în pântecul adevărului/ trăind în adevăr murind în adevăr/ adevărul mă privea cu ochi blajini/ înghițind tone de adevăruri minuscule/ eu priveam adevărul/ cu ochiul lipsă”.* De fapt, așa e, nu adevărul este legat la ochi, noi suntem orbi în fața adevărului, trecând pe lângă el fără să-l percepem.

Încercarea de definire a poeziei este, de asemenea, la Ionuț Caragea foarte originală, cu atât mai mult cu cât Poetul trebuie să se identifice cu Poezia: „*poezia este sculptura. zace într-un munte/ de cuvinte./ poezia este pictura. o lacrimă într-o mare/ de culori./ poezia este muzica. o notă pe registrul inimii./ poezia este lutul în mâinile olarului./ poezia este dragostea. odată ce iubești./ vei iubi pentru totdeauna./ poezia este strigătul unui bolnav/ pe patul de moarte./ poezia este trista despărțire/ sau întâiul sărut./ poezia vine, pleacă și-n rest amintiri./ poezia este tot ce ne-nconjoară./ tot ce este în noi/ și tot ce rămâne./ poezia este mântuire, dumnezeire./ posedare și exorcizare./ poezia este blestem și surghiun./ poezia este crucea poetului/ și drumul Golgotei./ poezia este o țigară ce-ți arde plămâni/ sau paharul de vin pe care-l bei de unul singur./ poezia este crede/ și nu te prefăce că scrii poezie./ poezia este să renunți la viață/ și să fii veșnic un cuvânt pe buzele celorlalți./ poezia este a fi sau a nu fi poezie.”*(*A fi sau a nu fi poezie*).

Ultimele poeme sunt destinate chiar acestui nobil travaliu de a fi „*veșnic un cuvânt pe buzele celorlalți*”, efort inutil pentru cei mulți, vital pentru creatori. Destinul se pare că-l îmboldește pe creator, devansându-i intențiile și punând stăpânire definitivă pe el. Explicația o dă Ionuț Caragea în poemul *Colecția de fluturi*: „*deseori mă inspir din ceea ce spun oamenii/ și spun ceea ce oamenii au nevoie să inspire/ oricâte măști strălucitoare ne-am pune/ n-o să ne luminăm niciodată la față/ nu este o problemă să înfrângi ego-ul/ ci unde îi îngropi cadavrul/ nu există metaforă mai frumoasă/ ca adevărul gol-goluț/ chiar dacă sărutul/ e cursul de predare al unei limbi străine/ și coincidența/ destinul privit prin ochii altuia/ chiar dacă-n colecția de fluturi/ sunt îngeri pentru toate zilele”.*

„Nu există metaforă mai frumoasă/ ca adevărul gol-goluț” – exprimare remarcabilă și justificare deplină a trudei depuse la temelia Cuvântului, a Logosului dintru început și fără sfârșit care ne adună într-o fericită comuniune de spirit.

De asemenea, *Poet prin lumea orbilor* este textul edificator pentru justificarea demersului artistic și a crezului asumat de Ionuț Caragea. „*la naștere am rupt tăcerea ca pe un cordon ombilical/ și am rămas să trăiesc hrănindu-mă/ singur prin gura cuvintelor mele/ am învățat să merg ca un baston/ prin lumea orbilor/ când m-am oprit/ mi-am privit narcisist propria creație/ într-un ochi/ într-un ochi de apă/ ...am plecat înaintând/ prin propria viață ca un poet/ împotriva curentului/ căutând sursa inspirației mele/ voiam să-ntorc toate cuvintele ce mi-au fost date/ și să trăiesc din nou tăcerea/ ca pe un ritual de împerechere/ cu eternitatea”.*

Ionuț Caragea știe ceea ce este, el și-a asumat toate riscurile, și-a tras jerseul poeziei direct pe cavitatea umorală și, chiar dacă acesta ar fi ultimul lucru pe care l-ar avea de făcut, el nu dă înapoi dinaintea destinului său artistic, considerând, mai mult decât o datorie înalt morală aceea de a și-l împlini cu simț de răspundere și spirit de jertfă, așa cum a declarat într-un poem: trebuie să știi la ce te înhami și la ce trebuie să renunți, astfel că se hrănește „*singur prin gura cuvintelor mele*” – căroră li se substituie, până la identificare perfectă.

Vechile întrebări pe care și le-a pus omenirea dintotdeauna: „De unde vin?” ; „De ce am venit?”; „De cine fug?”; „Unde vreau să ajung?” – fac parte din neliniștile sale existențiale și el

vine cu argumente filozofice proprii în poemul: *Inimă de poet*: „mai bine să-ți ascuți inima și să greșești/ decât să trăiești cu regrete tardive/ mai bine să investești în dragoste și suferința ei/ decât să-ți vinzi sufletul/ pentru o stare de bine/ doar pentru o stare de bine/ poetul tot poet rămâne/ și chiar dacă-i rătăcitor printre cuvinte/ sau exilat departe pe o insulă pustie/ poetul tot poet rămâne/ cu inima lui uriașă/ cât o patrie/ bătând în pieptul unui copil/ căci asemenea unei plante fără lumină/ în trupul omului fără dragoste/ crește o mătrăgună/ înveninându-i sângele/ numai cine cunoaște singurătatea/ va stăpâni cuvântul/ numai cine cunoaște durerea/ va stăpâni timpul”. Acesta este un poem antologic în totalitatea frumuseții și a realizării sale artistice.

Tema veșniciei căutări a „ceva” și a neliniștilor datorate acestei căutări/frământări perpetue, este de asemenea abordată, și aici paradoxul este prezent în toată splendoarea lui: „Ceva din mine caută singurătatea, ceva caută oamenii./ Bine că am ce alege./ Ceva din mine caută lumina, ceva caută întunericul./ Bine că pot arde, bine că mă pot stinge./ Ceva din mine caută liniștea, ceva caută larva./ Bine că există cuvântul./ Ceva din mine caută moartea, ceva caută nemurirea./ Bine că există cerul./ Ceva din mine caută ceva din tine./ Bine că există iubirea./ Ceva din mine caută adevărul, ceva caută minciuna./ Bine că există cugetul./ Ceva din mine caută totul, ceva caută nimicul./ Bine că există ceva care caută ceva./ Ceva din mine caută suferința, ceva caută alinarea./ Bine că există lacrima./ Ceva din mine caută fericirea./ Bine că există speranța./ Ceva din mine caută agonia, ceva caută/ extazul./ Bine că mai pot să respir./ Ceva din mine îl caută pe Dumnezeu, ceva/ îl caută pe diavol./ Bine că am în cine să cred și de cine să mă lovesc./ Ceva din mine caută uitarea, ceva caută amintirea./ Bine că mai există visele./ Ceva din mine caută o secundă, ceva caută/ un minut./ Ceva caută o oră, ceva caută o zi, ceva caută o lună./ Ceva caută un an, ceva caută o viață./ Ceva caută mereu ceva./ 27 decembrie 2008”. (Ceva din mine caută ceva).

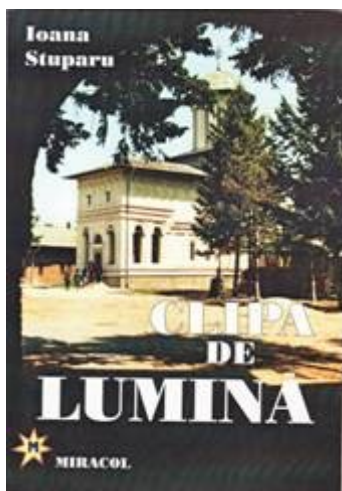
Faptul că Ionuț Caragea are curajul și temeraritatea de a-și mărturisi propriile stări în aceste poeme-confesive este remarcabil, constituind o terapie freatică pentru el și pentru cel care citește.

„De la o vreme îmi bat amintirile în cuie/ sunt colecționarul poemelor de unică folosință” (Colecționarul poemelor de unică folosință) – încheie Ionuț Caragea acest superb volum de versuri.

Sincer, direct, prea puțin preocupat de stil și forme, Ionuț Caragea a dobândit deja un stil inconfundabil – pentru că, inconfundabil este și Poetul în accederea sa pe treptele cele mai înalte ale creației artistice. Mai mult livresc decât orfic, mai mult orfic decât imagistic, Ionuț Caragea se înveșmântă în straiul Cuvântului și bate-n ferestrele Timpului, râvnind secunda eternității posibile, a înveșnicirii prin propria sa creație, ceea ce îi reușește pe deplin în acest volum, probându-și valoarea și înălțimea la care a ajuns într-o ideatică originală, cât se poate de fericită.

Ionuț Caragea demonstrează cu prisosință și cu acest nou volum că și-a dobândit un nume de marcă în lirica actuală și că strădania lui de a se face înțeles devine benefică pentru cine este dispus să primească un dar neasemuit, precum cuvintele de față, prin care poetul se autodefineste, așa cum este, ceea ce e cu totul și cu totul admirabil.

Galați, 5 mai 2009

O SCRITOARE MISTICĂ ÎN SFÂNTĂ INTIMITATE
CU DUMNEZEU

IOANA STUPARU, *CLIPA DE LUMINĂ*, Editura Miracol,
București, 2001

„În lumea asta am nevoie de puțin, și din puținul acesta am nevoie de și mai puțin” – spunea Sfântul Francisc de Assisi. De fapt, cât îi trebuie omului ca să câștige veșnicia?

O clipă. O Clipă de har, o Clipă de Lumină. Dar *Clipa de Lumină* trebuie să fie atât de intensă, încât să ilumineze toată viața, astfel încât să nu rămână nici un ungher întunecat. Să fie o Clipă de Lumină totală, definitivă, care să lase o aură împrejurul frunții.

Cine gustă din această Lumină neînserată, nu mai iubește umbra.

„O bucățică de Lumină” – așa cum se exprimă scriitoarea Ioana Stuparu -, îți pătrunde în suflet, pe măsură ce te adâncești în cartea de față.

Și așa, fărămă cu fărămă și, bucată cu bucată, te trezești într-un luminiș existențial, în Da-sein-ul tău, locul de unde survine ființa, proaspăt ca pentru un nou început, învelit în această aură, parcă nepământească, benefică, a lumii viziunilor sale.

Ioana Stuparu deține niște formule magice (un fel de „Sesam, deschide-te!”) – pe care, împărtășindu-ni-le, avem surpriza să ni se deschidă, nu o ușă, ci, un nou orizont, echivalent cu această Clipă de Lumină.

O Clipă de Lumină poate fi de ajuns să spulbere norii, întunericul, ceața, tulburarea în care ne zbatem, îndeobște?

Ioana Stuparu ne asigură că da.

„Nimic nu se poate compara cu o Clipă de Lumină.

O clipă de Lumină, primită chiar și numai o singură dată în viață, te poate mângâia pentru toți anii de suferință.”

De fapt, ce sunt aceste „mărturisiri”, făcute, nu la ceas de taină, nu la confesional, dar, în plin soare, cu toată gura și cu toată inima, cu întreaga forță, cu ultimele respirări, parcă pentru a ne face părtași la trăirile sale mistice.

Sunt vise, viziuni, trăiri, experiențe, întâmplări, amintiri, pe care, cu toată convingerea, Ioana Stuparu le consideră „miraculoase”.

Sunt semne ale Bunătății și Milostivirii Divine, turnate în noi.

Depinde doar, de modul cum sunt receptate. Unii le ignoră, alții le resping de-a binelea.

Ioana Stuparu ne invită să nu trecem nesimțitori și orbi pe lângă ele, să luăm aminte atunci când auzim ciocănitul discret al lui Hristos, la ușa inimii noastre. El nu ne forțează, nu ne impune nimic. Stă la ușa noastră și bate. Cine-i deschide și-l invită în căsuța inimii sale pe acest Drumet Divin, are parte de El. Și, la rândul său, va fi primit în Bunvoința Divină, la Masa Mielului, la Nuntă, al cărei Mire este chiar Hristos.

Pentru aceasta, e desigur, nevoie de înțelepciune și, de ce nu? De o Clipă de Lumină harică, un crâmpei de Veșnicie, în care să-l întrezărim pe Dumnezeu, să-i observăm pe ceilalți, să ne privim cu luare aminte, pe noi înșine, așa cum suntem și nu așa cum ne place să părem în ochii celorlalți.

Îl vom vedea pe *Al treilea eu*, într-o fulgurație reală, nemistificată.

Și, în funcție de cât de mulțumiți vom fi de propria imagine, ne vom putea construi drumul, calea, pelerinajul nostru terestru spre Patria cerească, acolo unde vom fi îmbăiați, nu într-o clipă de Lumină, precum aici, pe pământ, ci, chiar în Lumina cea de tot neumbrită.

Aceste meditații, reflecții spirituale, gânduri și amintiri au menirea de a ne introduce într-o lume nebănuită în care domnesc pacea launtrică, înțelegerea, comuniunea întru Hristos, Binele numit Iisus.

Autoarea ne face părtași, totodată, la singurătățile-împreună pe care omul e nevoit să le trăiască în propria locuință, alături de „casnicii ei”, atunci când nu există comuniune spirituală desăvârșită.

Și ne mai învață că, orice om e supus greșelii și că trebuie să iertăm. Iertarea și îngăduința, răbdarea și cumpătarea sunt virtuți neasemuite și ele sunt date, doar persoanelor capabile să înțeleagă că, fără ele, viața ar fi un șir lung de tristeți, dezamăgiri și dezastre sufletești, ceea ce l-ar duce pe om la ruină psihică și spirituală. Împăcarea vine, de fapt, din suflet.

Povețele Ioanei Stuparu sunt de bun simț și ele sunt ca un manual de terapie divină, de bună cuviință, manual de Liniște și, de ce nu, de împăcare cu sine și un Manual de Fericire, în cele din urmă.

„*Clipa de Lumină*” - este o carte mai puțin obișnuită, fiindcă ea este scrisă de o creștină laică, nu de un sacerdot ori de un mistic.

Experiențe stranii, la granița realului cu metarealul, trăiri extraordinare, vise prevestitoare, premoniții, semne, toate acestea scot la iveală o ființă adânc înrădăcinată în Dumnezeu.

O carte autobiografică, tainică, senină, de o sinceritate crudă. Crâmpeie de amintiri, de trăiri mistice, de stări și de sentimente. Toate dăruite nouă.

Destul să crezi și te afli în cer. Ioana Stuparu se află în cer, fiindcă ea CREDE.

Și, cine crede, e atât de sigur de Paradis, de parcă s-ar afla deja în el.

Ioanei Stuparu i se face permanent, după credință.

Rareori sunt persoanele care se dezgolesc așa de sine, până nu le mai rămâne nimic al lor. Care ne așează sufletul în palmă și ne spune: „Priviți-l! Cercetați-l! Judecați-l! Îndrăzniți!” Așa cum Iisus Hristos le-a spus ucenicilor: „Nu vă temeți! Îndrăzniți! Eu am cucerit lumea!”

O ființă care se expune ochilor noștri lacomi, uimiți peste poate. Curiozității noastre morbide însetată de senzațional, Ioana Stuparu se oferă.

Ea ne privește blând, dezarmată, cu mâinile ridicate, ori – îngenuncheate – a rugă -. Pentru noi. Pentru a ne salva sufletele, fiindcă ea a auzit strigătul nostru tainic, din adâncuri de ființă, cererea noastră de ajutor, strigătul omenirii, exprimat magistral într-o sintagmă: „Salvați sufletele noastre!”

Întru aceasta, luptă și se zbate.

Ea are capacitatea de „a vedea” uneori cu vederea interioară, cu ochiul pineal. Vede în alb-negru. Uneori, ne vede în întuneric, alteori în lumină. De multe ori, stăm ascunși în spatele unui zid, a unei pâcle de întuneric. Și ea ne caută, orbecăie după noi și, o dată găsindu-ne, ea ne trage de mână spre Oaza ei de Lumină. Ne smulge pur și simplu din întunericul nostru existențial, să ne arate ceva nemaivăzut: SUFELTUL LUMINII.

Ea l-a văzut. Îl cunoaște și vrea să ni-l împărtășească.

Desigur, atunci când citești o carte, cauți similitudini, o anumită empatie. Și, cu cât asemănările sunt mai multe și mai frapante, îți place mai mult. Te recunoști chiar în ea, în unele privințe.

Autoarea manifestă o bogată trăire interioară, ilustrată prin semne, numerologie, simboluri, care, traduse ori nu, capătă în scrierile ei, nuanțe deosebite.

Cartea gradează emoțiile, până la adevărate conflicte interioare, pe care, autoarea le rezolvă, printr-un rafinat și iscusit monolog care se limpezește într-o clipă.

Câteva trăsături sunt de remarcat: autoarea este egală cu sine însăși și cu cei din jur, nu se abate de la principii, nu abdică de la ideile proprii; este perseverentă, tot ce spune are o coerență firească, un sens.

Este mai puțin preocupată de procedeele stilistice, dornică să ne transmită trăirile sale și să ne familiarizeze cu ele. Este darul ei pentru noi.

Găsim în carte fragmente admirabile din copilărie, în subcapitolele: „*Cartea de sub streășină*” și „*Zborul fără aripi*”.

„*Zarea era hotarul pe care de multe ori mi-am dorit să-l trec*” - spune autoarea, alergând cu imaginația precum o adevărată împărăteasă a câmpiei ce se închipuie.

Unele capitole sunt adevărate omilii – nedoctrinare – chiar dacă par a avea uneori, un aer didacticist, moralist, îndeobște.

Din toate, trebuie reținut mesajul umanist, cald, pacifist, creștinesc, al unei scriitoare cu un condei iscusit care, și în această carte, ne oferă o confesiune minunată, sinceră, nemijlocită. O eliberare. O descărcare sufletească și, de ce nu, un fel de catharsis.

„*Sunt lăsată să-mi amintesc singură calea pe care o voi urma*” – mărturisește autoarea. Și: „*Din anii pe care i-am trăit până acum și din evenimentele prin care am trecut, am înțeles că fiecare lucru în parte, are legătură cu alt lucru, că aici, pe pământ nimic nu este întâmplător și că acolo sus este cineva care vede tot, știe tot, iar eu fără ajutorul lui, nimic nu pot, nimic nu sunt...*”

Și faptul că Ioana Stuparu îi mulțumește lui Dumnezeu în fiecare moment pentru orice, este semn că se află în fărâma de Lumină destinată.

Ilustrăm în încheiere cu un mic fragment, adevărat poem în proză, scris cu simplitate și sensibilitate acută, fragment care ni s-a părut edificator despre sufletul neasemuit al Ioanei Stuparu:

„*Ca o scenă mi-a fost viața, pe care am făcut tot timpul repetiție cum se moare.*

Am fost să mor de dor și de tristețe. Și de singurătate mi s-a făcut să mor. Am fost să mor din prea multă iubire. Dar cel mai mult și tare mi-a plăcut să mor, a fost de fericire.

Nu mă-ntreba cum e să mori. Nu-ți voi spune, pentru că sigur nu vei înțelege. Este unic felul de a muri, al fiecăruia. Nimic nu se copiază.

Întrebă-mă mai bine, dacă mai vreau să mor și-ți vor răspunde că da, aș vrea să mor din nou.

De dor aș vrea să mor din nou. De prea mult dor, aș vrea să mor mereu. Mai bine să mă sting de dor, decât să-mi fie sufletul pustiu!

Să nu-mi mai aibă dorul loc în piept și nici afară să nu vrea să iasă. Iar pieptul să-mi pocnească în fărâme, precum pocnește un boboc de mac, atunci când nu poate dorul să-l cuprindă.

Bucăți de dor să-mi fie semnate, ca să răsară mii dintr-o fărâmă și numai o bobită să m-atingă iarăși, să mă învie dorul pentru un nou dor.

Aș vrea să mor din prea multă iubire. Să fie multă, fără de hotare. Să dau din ea la toți care-mi vor cere.

Să izvorască fără să mai sece. Izvoare din izvoare să se nască. Să fie multe, cât cuprinsul lumii.

Iar din izvorul dat la fiecare, măcar un strop la mine să se-ntoarcă. Și să se facă din mulți stropi o mare.

O mare de iubire din nou să mă inunde.

Eu să revin la viață din prea multă iubire și iar să mor, iubire dăruind.

Dar cel mai mult când mi-am dorit să mor, a fost de fericire.

Atunci când am primit o clipă de Lumină, din Lumina Lumii.

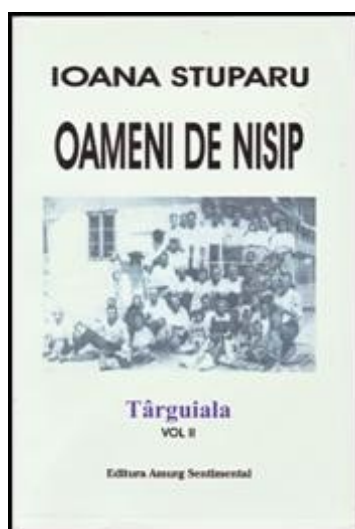
Pluteam ușor, precum un puf de păpădie, purtat spre cer, doar de o adiere blândă!

Și nu știam cine mai sunt și unde-mi e sălașul.

Pluteam, și eram eu și-mi era bine.”(pp.192-193)

Îi mulțumim Ioanei Stuparu pentru că, scriind această carte, ne-a deschis într-un fel ochii, la ceea ce este cu adevărat important în viață: pregătirea pentru adevărata Viață.

Galați, 19 februarie 2009

CĂRȚI ȘI AUTORI - OAMENII DE NISIP ȘI GLASUL
PĂMÂNTULUI

IOANA STUPARU, „*Oameni de nisip*”, vol. I, București, Editura
Amurg sentimental, București, 2006

Se zice că țărâna unde te-ai născut, nu-ți va scrijela niciodată talpa. Ea nu te poate răni chiar dacă umbli cu tălpile goale prin noroaie și zloată. Legătura ancestrală dintre om și pământul pe care l-a strivit sub tălpi pentru prima oară este aproape mistică. Dimensiunea și valoarea acestei taine o poate înțelege doar acela care nu se mai află pe meleagul natal, dar poartă acest loc sfânt în sine ca pe o icoană. Un om rupt, (dez)rădăcinat de locul de unde survine ființa (dasein) este un om infirm. El trebuie, sub orice chip să se întoarcă. Nu suportă depărtarea. Unii se întorc în mod real, ceilalți, fac acest drum îndărăt, prin intermediul imaginilor, al amintirilor, al aceluia dor, care, cu ochii închiși, devine și mai acerb, mai însetat de zborul în sine. Dor care se instalează definitiv în ființă și care îl conduce el însuși pe om pe acest drum, pentru a-i trezi amintirile, nostalgia, a căuta semnele tainice ale unei copilării depărtate.

Ioana Stuparu a ales calea evocării satului în scris. Cu boaba lacrimii scrie. Cu propria respirație. Poate de aceea, scrierile sale sunt atât de autentice. Ea întreprinde această călătorie inițială către sine, dintr-o nevoită, dintr-o stare de urgență, o necesitate stringentă. Nu poate altfel. Fiindcă, fără bagajul acesta informațional afectiv până la revărsare, n-ar mai fi întregă, chiar dacă uneori, povara a devenit grea, aproape insuportabilă. Autoarea execută incizii în propria carne, până la sânge, pe viu și privește rana. Da, e a ei, face parte din ființă. Nu totdeauna amintirile sunt benefice. Dar, ele vin, chemate și nechemate și stăruie, până la obsesie.

Ioana Stuparu a scris despre acestea ca să se elibereze. Nu se explică altfel faptul că, uneori, autoarea lasă totul baltă, în mijlocul vârtejului și trage o fugă la Mârșaniul ei iubit, să se încarce de mireasma de reavăn a pământului zămisitor de viață. Dă fuga-n livada copilăriei,

rupe cea mai gogonată prună moțățală și mușcă din ea cu poftă. Are gustul dulce-acruț-amărui al copilăriei. Ea reprezintă paradisul pierdut, universul fermecat, hiperboreea sa.

Apoi, pregătește cele necesare datinii și începe să tămâieze livada. Alege un copac, îl tămâiază și-l dă de pomană primului drumeț care se-ntâmplă pe cale.

În alte locuri există obiceiul ca gospodarul să meargă-n livadă cu un topor și să amenințe fiecare copac mai încet la rodire, somându-l să dea fructe, cu aceste cuvinte: „Copacule, te tai!” Și copacul, de teama ascuțitului satârului, fructifică în anul acela.

La Ioana Stuparu intri-n poveste ca-ntr-un codru fermecat, ori în Dumbrava lui Sadoveanu, unde toate vorbesc și te îmbie să le ascuți. Natura este principalul personaj în narațiune.

Mai întâi îți pleci urechea să auzi glasul pământului, respirarea ierbii, șoapta frunzelor, sclipățul lunii, deslușești graiul fiecărei viețuitoare și nu te miri de această comuniune insolită. Omul a rezonat întotdeauna cu natura, pe care și-a ales-o drept sfetnic, stăpân, rudă de-aproape, cea care-l ține în viață. Chiar dacă uneori au existat și încleștări și lupte surde între om și natură.

De data aceasta, câmpia e cea care te îmbie la tăifăsuire, pământioru' nisipos, cu plantațiile lui de grâu, orz, secară, popușoi, cu livezile de pruni moțățali ori cu zambilele din grădini care răspândesc un miros năucitor în tot satul. Până ce, moleșit, ispitit, învins, te lași furat de genele serii, fie în pătuc, fie în cenușar, acolo unde se joacă pruncii. Pentru ca din nou, la crapătul zilei, să pornești la câmp.

Structura narativă e împărțită în capitole, iar acestea, în scurte fragmente, după firul liber al inspirației și năvala amintirilor. Cu toate acestea volumul este omogen și stilul este confesiv.

Cartea începe cu o sudalmă, cu un blestem foarte atipic, împotriva celui care a bătut primul țărș la întemeierea satului. Un blestem, o anatema, cum numai o femeie credincioasă poate profera, cu năduf, atunci când nu mai poate răbda și se răzvrătește cu pumnii amenințatori spre cerul surd și mut pe care-l socotește vinovat de tot ce i se întâmplă. Strigăt de neputință și de înzadar, o implorare a proniei, ca să pogoare asupra sa și să-i curme suferințele, ori măcar să i le aline.

E și un strigăt de revoltă și un strigăt de nădejde în același timp, fiindcă din cer vin toate. E o așteptare, o chemare cu glas înalt, a divinității, să-i dea un semn de bunăvoință.

Amintiri, mărturisiri, evocări ale satului natal și ale oamenilor lui. Un drum inițiat, în căutarea rădăcinilor. Drum în cutele ascunse ale memoriei care se despliază treptat, scoțând la iveală fapte și vorbe pe care le credeai definitiv pierdute. Înspre strămoși sau de la strămoși, drum dus-ntors, suiș-coborâș, o călătorie în susul apei pentru a bea o gură de licoare din izvoru-nceputului.

Ioana Stuparu are o înțelepciune nativă. Ei nu-i trebuie să se cațere pe culmile ideii, ca să exprime un adevăr. Ea-l rostește simplu și atunci, își opresc apele cursul, de uimire. Simplă, ca pământul și aerul, ea știe rostul tuturor lucrurilor și, în chip deosebit, rostul cuvântului pe care nu-l folosește în deșert, ci doar acolo unde se potrivește cel mai bine. Și mai are darul rarissim de a merge la esențe, de a atinge miezul lucrurilor, măiestrie puțin întâlnită la prozatori, care se pierd în elucubrații filosofice și estetice, făcând „teoria chibritului” în timp ce vâlvățiile se înalță până la cer.

În cărțile ei, nu tocmai consistente din punct de vedere al grosimii se află istoria. Istoria unei comunități restrânse, dar care este nucleul, centrul universului și în felul acesta, devine istorie universală, fiindcă în ea sunt cuprinse zeci de istorii și de destine. Autoarea operează cu simboluri, cu arhetipuri.

Prototipul țaranului meșter, gospodar, cinstit, cu frică de Dumnezeu, prototipul mamei, al soacrei, al copilului de țaran, al moașei comunale, al rudei cărtitoare și gâlcevitoare pe care nimic și nimeni n-o mulțumește.

Dar mai ales, glasul satului, gura lumii, devenită personaj, de care se ține cont în toate. Rușinea, pudoarea, smerenia, credința, își au loc de frunte în morala țaranului. Și ele, dacă nu

sunt respectate, e vai și amar pentru că judecata satului nu te iartă și, mai ales, nu te lasă să mergi mai departe. Poți fi anatemizat, afurisit de glasul satului, mai rău ca de biserică.

Glasul pământului, mai bine zis, acel duh al pământului care există în fiecare țăran, o cheamă înapoi pe autoare în locul de unde s-a desprins. Și ea nu se poate sustrage acestei chemări din adânc. E ca un amoc, ca o vrajă, o taină care depășește închipuirea.

Cu minuția istoricului, etnografului și a biografului, Ioana Stuparu descrie satul ca pe un personaj. Și din această descriere răzbate căldura și dragostea pentru acest areal în care a văzut lumina zilei:

„În partea de apus sau de din sus a comunei Mârșani se află jauri întregi de pământ nisipos, unde abia dacă găsești un bulgăre, ca să dai cu el de-a zvârlita în cineva. Este nisip, fir cu fir, bob cu bob... Mai ales la Tinichița sau la Tursan, unde se îngroapă roata carului până la căpătâna, iar piciorul desculț până la gleznă. Unele vite, care sunt mai slăbănoage, sunt ajutate ca să scoată carul din nisip, chiar dacă este gol. Te dai jos din căruță, îți proptești umărul în loitră și împingi, ajutându-ți animalele. Vara, pe căldurile mari din luna lui cuptor, poți să coci oul în nisipul de la Tinichița. Te arde la tălpi, de parcă ai călca pe plita încinsă. Acolo, dacă nu pui bălegar cu nemiluita, nu scoți boabe, nici cât ai semănat. Nici pirul nu se face. Coceanul de porumb crește un piculeț mai înalt de o palmă, iar dacă ai norocul să fie un an ploios, se fac ghijurile de porumb aproape cât latul de palmă. Dacă scoți câteva târne de ghijuri la pogon, zici că ai prins pe Dumnezeu de picior. Nici nu te mai gândești cât ai muncit cărând bălegar, căruță după căruță.”*

Personaj arhetipal, Mitru Leu – bătou – e prototipul țăranelui în ale cărui vene curge sânge vârtos și nu apă chioară. *„Mitru e om, nu jucărie! Adevărat om!”* – aceasta este părerea consătenilor despre el. Autoarea îi face un portret admirabil: *„Era mai iute decât argintul-viu. Umbla fără preget, ca să-și pună toate treburile la punct. Fierar și tâmplar de meserie, lucra în atelierul din băătătura lui. Însă cele două meserii nu-l împiedicau cu nimic, în a ști ce se întâmplă și la câmp. Nu avea astâmpăr. Nu știu când dormea, nu știu când se odihnea. Nu era mare de statură: omenia din el îl făcea mare. Dacă vorbeai ceva cu Mitru Leu, cuvântul lui era ca și faptă. Nu ducea vorba de colo-colo. Nu-i plăcea vrajba dintre oameni. Mai bine răspundea scurt:*

- Știu, și bine fac că nu spun!

După acest răspuns, erai sigur că, oricât ai încerca, nu mai poți scoate o vorbă de la el. Considera pe toată lumea. Nici măcar de un copil nu-și bătea joc. Pentru el, toți erau oameni. Ochii căprui și privirea ageră, dar blândă, observau tot. Nimic nu-i scăpa din vedere. Când vedea că scârțâie ceva între cei ai casei, intervenea pentru a limpezi apele. Avea felul lui de a cunoaște sufletul omului. De aceea, găsea repede calea de rezolvare a problemelor din familie”.

Portretul este întregit și presurat cu perle din gândirea lui sănătoasă:

„ Când vorbești cu omul, uitate-te-n ochii lui, ca să vezi dacă te minte sau nu! Ochii omului vorbesc mai mult decât gura!, spunea Mitru Leu.

Avea felul lui de a gândi:

“Dacă nu-ți vezi lungul nasului, degeaba te uiți mai departe! Pentru că ori nu vezi nimic, ori vezi împopistrat”.

Meseriaș, fierar, tâmplar, *„Mitru Leu era cunoscut nu numai în Mârșani și în satele învecinate, ci îl cunoșteau oameni care locuiau la zeci de km depărtare.”*

De aceea, când patriarhul casei dispare, toți se simt descumpăniți, iar amintirea dăinuie în amintirile țărănilor din satele dimprejur, fiindcă i se dusese faima de mare meșter:

„- De când a murit Mitru Leu din Mârșani, eu n-am mai avut căruță care să-mi placă. Ța lucra, nu se juca! Vopseaua și picturile lui, nu le făcea nimeni. Cum doreai, așa îți făcea picturile pe loitre. Avea darul lui, de la Dumnezeu!” – spune un călător, altuia, în tren.

Limbajul folosit de Ioana Stuparu e direct, despozobit de orice formă de zorzoane stilistice. Naturalețea cu care își alcătuieste, nu numai discursul, dar și cadrul, acțiunea, personajele, meditațiile asupra vieții și întâmplărilor cotidiene, fac din cartea Ioanei Stuparu – o carte cât se poate de vie și autentică.

Este un limbaj oltenesc, presărat cu ziceri, proverbe, cimilituri, deprinderi de limbaj din bătrâni, toate alcătuiind un univers în care, o dată pătruns, îți vine greu să mai pleci și constituie o frescă vie a vieții ultimei jumătăți a veacului trecut, cu pitorescul neasemuit și parfumul vetust care-l învăluie.

-Tot îți mai e dor de Daneți? – o întreabă cineva pe Florica, venetică în Mârșanui.

-Îmi e și mi-o fi până oi muri! – mi-a răspuns ea cu sufletul înfocat. După ce-oi muri, gata, se termină dorul!”

Și aici se relevă un adevăr: dorul are sfârșit, o dată cu omul.

Alături de Florica, de Mitru Leu, comuna Mârșani – este personaj principal:

„Comună mare și frumoasă, așezată în partea de sud a țării, la 45 de Km depărtare de Craiova.”

Situându-l în timp și spațiu, cu alte cuvinte, făcându-i loc în Istorie, Ioana Stuparu îl înveșnicește.

De asemenea este descrisă Valea Tursanului, la fel de detaliat ca pe un poem în proză, pentru că este colțul de rai la care visează autoarea:

„Valea Tursanului, care mișună de viață, din zorii zilei, până seara târziu. Un “colțișor de Rai”, o oază în mijlocul nisipurilor, una dintre minunile pe care ni le-a lăsat Dumnezeu, mârșănenilor. Valea Tursanului, din care izvorăște apă limpede și bună, de nu te mai saturi bând. Valea Tursanului, cu poienițele pe care ne întindeam pânzele, ca să le înălbim. Valea Tursanului, cu găldaiele de nămol, în care băgam cânepa la topit. Valea Tursanului, unde veneam în zorii zilei de Joia-Mare, din Săptămâna Patimilor, ca să vărsăm apă pentru morți. Valea Tursanului, ale cărei pâraie pleacă pe câmp, șerpuiind zglobii, ca să ude bostanele mârșănenilor.”

Înveșnicirea satului este un procedeu folosit de mulți autori. Și acesta (satul) își revendică drepturi legitime la existență. El are personalitate, cu toate că e disprețuit de Florica, femeia care consideră că, la Mârșani sunt numai „oameni de năsip”, „oameni de fâsălaie”, „farfarale”, „nimicuri”.

Autoarea este o povestitoare din stirpea lui Sadoveanu, ori, mai curând din cea a lui Marin Preda. Te conduce pe unde o poartă amintirile și te face părtaș la viața satului. Mârșăneanca Ioana Stuparu, împământenită aici, cunoaște toate datinile, poveștile cu duhuri rele din pădurea Bratovoieștiului, istorisite vara, pe timp de seară, când se aduna lumea, la taină. Povești cu iele sucitoare de minți, basme, balade, întâmplări de groază, auzite ori închipuite. Povești cu Sarsailă preschimbat în dobitoace și oameni. Există multe superstiții între oamenii locului. De pildă: *„iei un cocoș în căruță ca să-ți fie păzitor și să-ți alunge duhurile rele, cu cântatul lui”.*

Pofta de a povesti a Ioanei Stuparu este nestăvilită. Cu minuțiozitate, ba chiar cu oarecare scrupulozitate, de parcă ar vrea să nu uite nimic, Ioana Stuparu, Ioana Stuparu, în felul său unic, descrie cadrul povestirii, casa lui Mitru Leu, proțăpită pe linia mare de după răscrucea Muscoaicăi, abia parcă te așteaptă. Dacă te poartă drumurile și interesele pe acolo, aproape că nu mai ai nevoie de nici un ghid, de hartă sau busolă și nici să întrebi sătenii. Sunt de ajuns descrierile autoarei care te conduc exact unde ai nevoie. Ioana Stuparu dovedește un simț deosebit al orientării. Nu numai drumurile sunt descrise amănunțit, ci și oamenii și vestimentația lor, cu aceeași precizie a detaliului.

Legea compensației dăinuie între oamenii de nisip, astfel că orice faptă are răsplata ei și adevărul iese la lumină precum untdelemnul la suprafață. Așa este și cu Ilie, omorât de un vecin. În cele din urmă, în ceasul morții, vecinul a trebuit să recunoască fiindcă, deși *„începea să moară, îl întorcea moartea îndărăt”*, până s-a mărturisit văduvei. Credința că pe cel ucis îl duci în spinare, face parte din legea nescrisă a compensației, care, de fapt este Legea de aur a creștinismului, rezumată astfel: Orice faptă are o răsplată, sau: Cu măsura cu care măsoară, cu aceea și se va măsura, cu varianta ei: Nu face altuia ceea ce nu ți-ar place să ți se facă ție.

Dezlegarea pentru a muri este, de asemenea, un lucru deosebit de semnificativ.

De asemenea, există în popor credința că toți copiii care mor de mici, se fac îngeri. Oamenii se roagă la cei plecați pe cealaltă lume și le cer mijlocirea la necaz, la cumpănă, la alegerea unui partener de viață.

Sătenii respectă cu sfințenie obiceiul locului: sora mai mică nu e scoasă la horă „fată mare”, până nu se căsătorește sora mai mare.

Ioana Stuparu descrie momentul pețitului de către Ștefan, băiatul lui Mitru Leu din Mârșani, care o dorește de soție pe Florica, fiica Oanei.

Expresii de felul: „a umbla din câșlă-n câșlă”; „stătu așteamătu”; „făcută cocârlă”; „al limănit el, de gard”; „dădu de-a-nboul!”, „pământ făsălău; „vrăbii se gălăgesc”, „a încherbăla”; „tinga cu apă rece”; „vinitică”; „chisăr”; „de-a aruncatele”; „adinenia”; „oblamnicul pe cap”; „țaița”; „cunie”; „pămâncioru” ș. a. au un farmec aparte și sunt explicate la Glosarul final.

Căldarea de aramă în care se face săpunul, avea să fiarbă și apa pentru nașterea celei de-a treia fiice a Floricăi: „*Câți copii o fi petrecut căldarea asta! Numai eu de când o știu, săraca!*” se gândi tușa. *Puse lemne groase, ca să țină foc și plecă în odaie, la Florica*”.

Femeia chemată în ajutor, numită convențional „tușa”, e bună la toate, inclusiv la a face pe moașa. Buricul copilului se taie cu un ciob de scoică. „*Copilul e așezat pe strat de fân, la vatra focului, să stea acolo până la ursitori*”.

Faptul că femeia aduce pe lume o a treia fată, e motiv de mare mânie pentru țăran, fiindcă nu are cine-i duce numele mai departe.

De asemenea, faptul că moșica nu a fost aleasă dintre cumnate, e motiv de mare gâlceavă. Obiceiul era ca lehuza să nu se miște de lângă vatra focului, trei zile, până nu vin ursitoarele la copil. Masa pregătită pentru ursitori e un prilej de sporovăială și de forfecat satul. Întâmplările au haz, povestitoarea turnându-se sare și piper din belșug.

Dar și superstițiile se țin de capul oamenilor, atunci când nu dai copilul „în rîndul lumii” – adică nu respecti datina.

Ioana Stuparu descrie și tradiția înmormântării – anume că mortul nu trebuia să fie lăsat singur, ca să nu-i fure sufletul Sarsailă.

Tema dezrădăcinării de satul natal, abordată de Ioana Stuparu este una cât se poate de acută. Înstrăinarea este purtată în suflet, ca pe o rană deschisă, întreaga viață. Personajul Florica are „norocul” – abia după ce moare să revină la satul ei, Daneți.

Cu farmec, cu o putere evocatoare și măiestrie deosebite, Ioana Stuparu, fără să-și ia nici o măsură de precauție, dezarmată dar și dezarmantă, în același timp, ni se descoperă în linia întâi, cu sufletul descheiat și cu pieptul deschid, așteptând glonțul nostru. Și se miră atunci când nu aude șuierul la ureche.

Partea a III-a a cărții debutează cu portretul mezinei, Floirica, numită „Fetița”, prilej pentru Ioana Stuparu să-și amintească isprăvile copilăriei, dar și sfânta ascultare de părinți, precept moral de care trebuia, musai, să ții seamă.

Hazul, ori mai bine spus, harul de povestitor al Ioanei Stuparu nu mai poate fi pus la îndoială. Ea povestește cu umor nostalgic, întâmplările familiale din primii săi ani de viață, făcând referire totodată, la obiceiurile locului, la starea materială și spirituală a sătenilor din acel segment de veac.

De fapt, lucrarea poate fi folosită și ca o monografie locală, romanțată, o frescă a satului oltenesc din prima ½ a secolului XX.

E interesant cât de viu este limbajul narațiunii și al dialogului la Ioana Stuparu. Ea folosește, așa cum am spus, dialectul oltenesc, cu dezinvoltură, aplomb și franchise, ceea ce dă un șarm deosebit scrierii. Citind, preiei expresiile, devenite familiare, și te trezești că le folosești și tu.

Și mai interesant este că Ioana Stuparu furnizează informații etnologice despre arealul respectiv, despre datinile ursitorilor, înmormântărilor, horei, tămâiatului colacilor, obiceiul lehuziei – trei zile pe vatră, al furatului de fete, al nunților și al sărbătorilor creștinești, al datului

copilului la grindă, din acest punct de vedere, cartea fiind un document prețios. Ea relatează și despre obiceiuri mai puțin cunoscute, cum e acela al „*aruncatului copilului*”.

Se reliefează portrete admirabile de țărani și țărane, cum sunt: Onița, „*sufletul mahalalei*”, la poarta căreia se aduna lumea ca să tăinuie, mai ales când se însera. Mai jucau câte-un rustem, câte-o „Boierească” sau orice le venea în minte.

De asemenea, Ioana Stuparu descrie minuțios și jocul numit „purceaua”, un fel de țurcă, băieții având „moace” din dafin, pe care le loveau una de alta, ca să atingă „purceaua” și s-o bage la „bilcă”, adică într-o gropiță.

O altă datină e împărțirea, în dimineața Ajunului de Crăciun a „*laptelui de bou*”, obicei, nemaîntâlnit în alte zone.

Portretul Anicăi, arhetipul femeii evlavioase, analfabete, de la țară ne duce cu gândul la panseurile lui Petre Țuțea, care spunea că o babă nespălată pe picioare, în fața unei icoane, face mai mult decât toată teologia.

Mistica tăierii porcului de Ignat, are ceva din măreția și simplitatea lumii moromețiene.

Tot de Anul Nou, oamenii își dau copii „la grindă”.

Autoarea descrie și datina vărsatului apei pentru morți în dimineața Jorii Mari, precum și obiceiul încondeierii ouălor în Vinerea Mare, și Prăznuirea Paștelui și împărțitul la cimitir pentru cei răposați, toate aceste datini păstrate cu sfințenie și reînviată în carte.

Apoi, ritualul Primei Împărțășanii, al primei Spovezi a copiilor este descris cu mult farmec.

De fapt, întreaga carte a Ioanei Stuparu este un Imn închinat țăranului român mijlocas al secolului trecut. Un imn închinat Clipei eterne izvorâtă din inima câmpiei.

De peste tot dintre rânduri răzbate un suflu duios, un aer de mângâiere și un duh blând al aducerii aminte. Citind, trăiești alături de toți, participi cu toată ființa la evenimente și în aceasta constă valoarea de neegalat a cărții, în faptul că este foarte veridică. Pe tot parcursul scrierii, vocea auctorială se face, nu numai simțită, dar și auzită, așa, în dialect, și-ți cade dragă, prinzi o simpatie deosebită față de tot ce povestește ea, ceea ce se întâmplă destul de rar în proză, când, uneori, chiar te iei la ceartă cu autorul sau cu personajele.

Participarea la viața comunei e atât de intensă, încât devii și tu mârșănean – într-o căruță cu lubenițe, mergând pâșa-pâșa, în puterea nopții – prin pădurea Bratovoieștilor – recunoscută ca fiind bântuită de stafii, ca să ajungi în zori, în târg, la Craiova, în Cetatea Banilor.

Vizitarea orașului este o mare dezamăgire pentru fetița de șapte ani, pentru că toate erau la fel ca la ei acasă. Și mai ales, că, nu are ce povesti copiilor la întoarcere, pentru că, în afară de case îngrămădite și oameni mergând grăbiți, fără să-și dea binețe unul altuia, ca în sat, ea nu vede nimic spectaculos.

Deseori, un umor sănătos, molipsitor și tonic răzbate dintre rânduri. Nu o dată am râs cu poftă, citind singură anumite pasaje.

Un singur lucru constați la finalul lecturii: că-ți pare rău că s-a terminat.

E pur și simplu uimitor cum, femeile simple, găsesc explicații logice tuturor lucrurilor, orânduite din fire. Pentru femeia de țară, este firesc, tot ce intră în rânduială și nu i-ar da prin gând să schimbe niciodată această stare de fapt. Ea știe una și bună: așa a lăsat Dumnezeu. De ce să schimbe omul ceea ce a lăsat Dumnezeu atât de bun și frumos?

De fapt, cartea Ioanei Stuparu este o monografie romanțată a satului oltenesc, scrisă cu atâta măiestrie, încât ar trebui să-și afle locul într-o Istoriografie a localităților Olteniei, cu deosebirea că monografiile locale sunt scrieri exacte, științifice, istorice, bazate pe date precise, în care nu are loc nici un pic de imaginație.

Geografia folclorică a imaginațiilor și arătărilor despre Rai, Iad, lumea de dincolo, Dumnezeu și sfinți, este foarte variată, ca și tradițiile care decurg din aceasta. Peregrinând prin toate acestea, dar și prin mulțimea de obiceiuri îndătinat, autoarea le înveșnicește. Și arealul

oltenesc la care face referire autoarea, este extrem de bogat. Un autor contemporan numește acest folclor, *travaliul fanteziei populare*, cu abrevierea TFP. Atunci când intervine în narațiune fabulosul, imaginarul, autorul așează această siglă-avertisment pentru cititor. Este un procedeu stilistic deosebit, al întrebuițării vocii auctoriale în desfășurarea acțiunii este întâlnit la mulți autori, printre care și Nicolae Breban.

Pitorescul de limbaj, de situație, măiestria cu care autoarea conduce narațiunea, fac din cartea „Oameni de nisip” o lectură savuroasă, în pofida problemelor grave pe care le abordează. Personal, consider trilogia „Oameni de nisip”, o izbândă a autoarei, încununată cu succes, de vreme ce ediția s-a epuizat foarte repede.

8 Martie 2009

FASCINANTA LUME A POVESTIRILOR IOANEI STUPARU

Ioana Stuparu, *Grădina care s-a suit la cer*, Editura Florile Dalbe, București, 2007

În suita de povestiri intitulate, atât de inspirat, „*Grădina care s-a suit la cer*”, autoarea aduce în prim plan valorile morale creștine, uitate sau ignorate astăzi: cinstea, respectul, rușinea, pudoarea, dintr-o vreme când acestea erau socotite virtuți de căpătâi ale omului și nu se concepea încălcarea lor, fără a aduce grave prejudicii personalității umane, și fără a cere o compensație pe măsură. Flăcăi și fete mari sunt puși față-n față să-și probeze demnitatea și, cu toate că dintru început, câțiva băieți pun la cale răpirea unei fete de la horă, ajunși la o rudă, în alt sat, își dau seama cu toții de grozăvia faptei lor. (*La furat de fete*).

Unchiul protagonistului, Fane, ca un veritabil judecător, analizează la rece fapta flăcăilor și pune de îndată lucrurile la punct.

Dovadă că sufletul tinerilor era încă nepervers, este că nici unul nu știe cum să procedeze și ce să facă mai departe în atare caz. Și situația creată îi depășește. Ei acționează în virtutea inerției și a unei ambiții puerile, pentru a demonstra că nu sunt cu totul proști.

Faptul că fata, plângând apelează la demnitatea și cinstea unchiului, implorându-l să o scape de rușinea aceasta și să o elibereze din mâinile răpitorilor de ocazie, rugându-l în genunchi, să nu permită ca flăcăii s-o necinstească, reliefează buna creștere creștinească, învățătura de acasă și are darul de a răsturna situația. Tinerii, din răpitori, devin pârâți și sunt nevoiți să suporte oprobiul satului. Aceste lucruri dovedesc că valorile morale sunt la mare cinste în acele locuri și ele sunt puse pe primul plan în întemeierea vieții.

Băiatul care pune la cale totul, luându-și două ajutoare, pentru a-și îndeplini planul, nu este nici el prea convins de propria acțiune și, cu o îndrăzneală care nu-l caracterizează, ia o hotărâre supremă: o dată ajuns la unchiul Fane, declară că vrea să se însoare cu fata, ceea ce ar

fi și făcut, dacă unchiul accepta compromisul. Intenția lui nu este tocmai rea, ci vrea să-i servească o lecție fetei care a râs de el și i-a spus că băiatul nu-i de nasul ei.

Însă dovada supremă de dispreț și dezaprobare față de astfel de acte, venită din partea unchiului, este că acesta le spune tinerilor:

„Nimicurilor!”

Și autoarea utilizează aici procedeul numit faptă compensatorie, conform regulii de aur a creștinismului: „nu face altora ceea ce nu ai dori să ți se facă ție”, pentru că, așa cum spune românul, există „măsură pentru măsură”.

Autoarea remarcă starea psihică a personajelor. Toma, „*buimac de la un timp încoace*”, „*nu făcea nimic cu rost*”, îi răspundea maică-si „*în doi peri*”, era „*cu gândul în altă parte*”, părea deocheat, după expresia maică-si, era fără chef de vorbă. Nae, când aude de planul lui Toma e speriat. Când se aruncă în căruță lângă fată, Toma are „*glas răgușit, gâtuț de emoție*”, semn cert că nu mai încercase asemenea acțiuni în viața lui.

Gâlceava băieților din căruță îl face pe Nae să exclame:

„*Mai bine dați-i drumu' fetei, să se ducă acasă și să terminați cu gâlceava!*”

La rândul său, unchiul, este pus într-o situație inedită pentru că în neamul lor, nimeni nu le mai făcuse o asemenea „rușine”. Auzind de isprava flăcăilor simte că „*parcă l-a trâsnit ceva în moalele capului*”.

Din toți, singură Anicuța e parcă mai stăpână pe situație. După revenirea din prima spaimă, ea gândește lucid și cât se poate de practic. Vrea să bage vrajbă între băieți pentru ca aceștia să se certe. O dată ajunși la unchiul prinde curaj și îi povestește pe larg cele întâmplate.

Indignarea unchiului atinge punctul culminant și-i spune lui Toma:

„*Ptiu, râsu' lumii, ce ești! a zis ridicând pumnul și rămânând cu el în aer, de parcă încremenise.*”

Dojana unchiului, pe un ton care „*te făcea să intri în pământ*”, are efectul unui duș rece pentru flăcăi. Ei nu știu cum să îndrepte greșeala și să dreagă mohorul.

În cele din urmă, „*cei trei flăcăi mai aveau un pic și se făceau una cu pământul*” - se face auzit glasul autoarei povestirii.

Fapte și vorbe, vorbe și fapte. Întâmplări care, toate la un loc alcătuiesc, ceea ce se numește viață. Cele mai multe au un final fericit.

Nu toate, însă. În povestirea „*Blestemata zestre*”, finalul e cât se poate de dramatic, dar, cunoscând psihologia țăranului, nu se poate spune că nu te-ai fi așteptat la așa ceva. Uneori, povara vinei, a neputinței, a neînțelegerii celor din jur, sunt atât de copleșitoare încât nu mai vezi nici o ieșire. În ajun de nuntă, Lisândrina, o tânără mamă a unui copilăș de cinci luni, sătulă de gâlceava soacrei care voia ca zestre o mașină de cusut nouă ca să se laude în sat cu ce i-a adus noră-sa, sătulă de dojenile tatălui că nu ascultase și se dusese după Triță, într-un moment de cumpănă, hotărăște să-și ia viața. Recurge la acest act disperat, atunci când își dă seama că viața ei valorează cât o blestemată de mașină de cusut, râvnită de soacră-sa, fâgăduită de părinții ei, care, ca să spele rușinea familiei sunt gata să suporte orice cheltuieți. Și cum „*făgăduiala de zestre e act curat*” – tânăra femeie, dându-și seama de imposibilitatea tatălui de a-și ține făgăduiala, nu poate înfrunta rușinea satului și, după ce alăptează pruncul și îl așează cu grijă între perne, recurge la acel act fatal, cu ochii țintă la copil. Și asta pentru că, după multe frământări sufletești, nu reușește să-și dea răspuns la întrebarea. „*Unde să mai găsec înțelegere?*”

Înfrățirea omului cu animalul, tovarășul său de povară și muncă, fapt atât de frecvent în viață, este subliniată în povestirea „*Murachezu*”, povestire absolut emoționantă și admirabilă despre această legătură trainică, de o viață, dintre Iacov și calul său cu acest nume. Parcă pășești aici, direct în povestirile lui Marin Preda din „*Întâlnirea din pământuri*”. Om și animal înfrății, credincioși unul celuilalt, astfel încât, atunci când Murachezu cade-n bătătură, în fața cuniei, cu un picior umflat, Iacov ia o hotărâre eroică: să-l opereze singur pentru a-l salva, tentativă de altminteri, eșuată. Calul moare iar Iacov îl îngroapă în grădină și-i pune o cruce de lemn la cap,

ca și unui om. Apoi, povara durerii și a neputinței, a supărării îl răpun și pe stăpânul animalului, la scurt timp.

Folosind limbajul specific arealului oltenesc Ioana Stuparu dă farmec scriiturii și o notă de autenticitate acestor „bucăți”, rupte din viață, cu toate că nu folosește multe mijloace de expresie, ci doar un dialog viu, alert, susținut care reliefează cu măiestrie, starea sufletească a personajelor. De asemenea, umorul sănătos ca și firea mucalită a unor figuri emblematice ale povestirilor, dau la iveală o prozatoare de marcă, viguroasă, spumoasă și foarte plăcută.

La Ioana Stuparu, toate sunt făcute de Dumnezeu „cu rost”. Rostul Doicăi Oana era „*să descânte de scrântitură*”. Fiindcă fusese născută din gemeni și ajunsese o „izănită”, căpătase acest har și-l practica în sat cu cel mai mare succes.

Iar când îi vine rândul să bolească și simte că i se apropie ceasul este păzită de fiică-sa, măritată cu un rumân la trei mahalale distanță. Dar și aceasta a cam obosit și are și „*o sumă de treburi de făcut*”, astfel că o întrebă pe Doica Oana ce are de gând, și să facă ce-o face. Bătrâna doică îi răspunde fiicei:

-De, fa, mamă, eu aș vrea, da' dacă nu vine să mă ia!

Oamenii satului au un înțeles al lucrurilor fără echivoc. Atunci când îi vine fiecăruia ceasul, dacă nu mai e în stare să-și afle rostul, nu mai merită să trăiască. Este legea care stăpânește: cel ce nu mai e bun de nimic, trebuie să moară, treburile și Timpul nu stau în loc, gospodăria necesită îngrijire, animalele la fel. Ei nu prea au timp de meditații și de remușcări, de analize psihologice, fiindcă timpul nu prea e răbdător cu ei.

Temeiuri înveșnicite și îndătinat sunt păstrate însă chiar și după zeci de ani în sufletele celor care, chiar dezrădăcinați de vatra strămoșească, de albia părintească, își aduc aminte cu sfințenie de ele.

Astfel, obiceiul de a da răposatului un pom de pomană, reînvie în sufletul autoarei, care săvârșește cu evlavie ritualul tămâiatului copacilor și le dă răposaților familiei câte un prun de pomană „*ca să aibă și ei acolo, în cer, grădină cu prune mățățale pârguite*”.

În povestirea „*Moțatele*” întâlnim o altă credință îndătinată în oameni, și anume, aceea că, în perioada prenatală, dacă viitoarea mămică pofteste ceva sau îi place un lucru sau o ființă mai deosebite, s-ar putea ca fătul să iasă cu acele caracteristici ale persoanei sau obiectului preferat.

Astfel, o fetiță a ieșit cu un smoc de păr negru în creștet precum o găinușă moțată din ogradă, iubită de mamă.

Bunica e cea care dezleagă misterul și, după săvârșirea ritualului, totul revine la normal:

„Mai ții minte, anul trecut, când dintre toți pușorii de la cloșcă, îți era dragă o puicuță în mod special? Și tocmai fiindcă era moțată. Ai uitat să-ți aduci aminte și să te rogi lui Dumnezeu să nu-ți dea un copil moțat ca puicuța aia... Așa e?”

-Așa e. Nici prin gând nu mi-a trecut!... Într-adevăr, îmi era atât de dragă puicuța aia, că o țineam numai în brațe, după cum știi! Și tot timpul îi mângâiam și-i pupam moțul. Acuma ce trebuie să fac, oare?”

-Acuma n-ai decât să iei fetița în brațe, să te așezi cu ea pe pragul de la ușa casei și s-o pui la sân. În timp ce fetița sugă, să te rogi lui Dumnezeu să facă ce știe El, ca să aibă și Alina noastră părul ca al oricărui om! („Moțatele”)

Figura Lelioarei, privighetoarea care cântă precum Lătăreața, are darul să înmoaie inima celui ai aspru dintre profesori, domnul Goagă, de fizică, spaima școlii, care o privește pe fetița cântăreață, cu ochi blânzi, umeziți și se adresează copiilor „*cu voce de om*”.

Iată cum, cântecul oltenesc sensibilizează și e capabil să îmblânzească sufletele cele mai tari.

Reînviind aceste întâmplări din copilărie și din viață, Ioana Stuparu săvârșește un act de îndestulare față de propriul suflet mai întâi, veșnic flămând de acel dor față de propria copilărie, dar și pentru noi, cititorii care ne umplem de miresmele suave ale propriilor noastre amintiri.

Ceea ce-și propune, de fapt, literatura, de a ne așeza în față o oglindă în care să ne putem privi, chiar dacă nu mai suntem aceeași, chiar dacă greu ne mai putem recunoaște. Pentru că, filtrate prin sita vieții, amintirile capătă înțelesuri noi și nu mai sunt văzute cu ochii de atunci.

Iar faptul că Lelioara a devenit mai târziu renumita cântăreață de folclor Ionela Prodan, este încă un mister la care asistăm și care se distaină sub privirile noastre, grație scriitoarei Ioana Stuparu.

Chipuri dragi, reînviată de autoare cu măiestrie și cu un umor stenic și sănătos, chiar și atunci când este vorba de lucruri grave.

Pe Ioana Stuparu o cheamă rădăcinile. Rădăcinile de care nu s-a rupt nicicând, după propria mărturisire. „*Un foc lăuntric ce arde mocnit*” o cheamă: „Vinooo!” Și ea răspunde: „Vin acum!” Pentru că nu se poate împotrivi acestei chemări, pe cât de tainice, pe atât de arzătoare. Acest foc, mărturisește autoarea, „*din când în când se aprinde arzând cu flacără*”.

Și atunci, Ioana Stuparu se lasă abandonată „*în voia dorului*”.

Fie că sunt relatate cu o fină ironie, la persoana I, fie că sunt povestite la persoana a III-a, vocea auctorială se face simțită, punctând pe alocuri lucrurile cu adevărat esențiale ca în povestirea „*Negocierea cu hoțul*”.

În ultima proză, „*Un gând bun pentru suflete diferite*” – autoarea ne dezvăluie câte ceva din Odiseea debutului său editorial cu volumul „*Clipa de lumină*” și evocă figura celei care avea să devină Măicuța Filofteia, prin bunăvoința căreia, cartea a văzut lumina tiparului.

Prozele, în ansamblu, reunite în acest volum prezintă o frescă a satului românesc de la jumătatea veacului trecut până azi și sunt fărâme luminoase din sufletul cald și generos al autoarei, care, iată, acum se dorește împărtășit, cuminecat, celor care au măcar un dram de bunăvoință necesar, să le primească și să le recepteze, ca atare, așa cum merită.

Galați, 12 noiembrie 2008

POVESTEA UNUI SUFLET RĂSTIGNIT ÎNTRE CER ȘI PĂMÂNT

ADRIAN BOTEZ, *Povestea unui colecționar de audiențe*, Editura Corgal Press, Bacău, 2003

Năvalnice și tumultuoase precum fluviul în revărsare, de o prospețime interioară neașteptată, poemele colocviale semnate de Adrian Botez în volumul sus amintit, demonstrează, o dată în plus, că spiritul nu cunoaște granițe în comunitatea lui socială și în comuniunea lui cu omul. Aceste aparente „audiențe” în anticamera lui Dumnezeu, așteptând să fie ascultat, înțeles, acceptat iar uneori contrazis, ricanează conștiința, silindu-l pe poet la o examinare riguroasă, ca dinaintea unei sfinte spovedanii. El își pregătește atent discursul, și, din spirit de frondă, se autoflagelează în mod repetat, precum asiaticii se biciuiesc pe spinare până la sânge pentru a-și mortifica simțurile. „*Cu o scânteie de jungher/ exasperat – spintec/ oglinzile// până la foșnetul pasului/ Sfântului Duh*” (*Misteriu medieval*).

De fapt acest spirit neliniștit, veșnic în dispută cu sine, ascunde tocmai marea nevoie de comunicare și de comuniune electivă cu semenii, dar și o mare timiditate, înfrântă anevoie și conștient că suferința benevolă, asumată conștient, face parte din viață: „*mă siluiesc – sălbatic – pe mine/ însumi – deci/ exist*” (*Mă siluiesc – deci exist*)

Celestul și teluricul se amestecă permanent, într-un melanj voit în toate poemele, deoarece suntem alcătuiți din partea pământescă și scânteia de divinitate din noi, care însuflețește lutul: „*Unde e răsăritul?*” *mă-ntreabă/ prima lacrimă – sângerând din inima/ aprinsă a lumânării// „aici” – arăt eu – cu vârful/ care-mi străpunge inima – al/ săbiei ecuatoriale*” (*Misteriu medieval*).

Se pare că starea aceasta de tulbure zbatere a cărnii împotriva spiritului, și a spiritului împotriva cărnii, îi este proprie lui Adrian Botez, ca și nouă, de altfel. Un teren de luptă în care se duc bătălii permanente.

Revendicări, târguri, pacte, admonestări, iertări, împăcări, toate acestea conduc – ca și într-o iubire – în cele din urmă la acel catharsis, la care jinduieste omul care poartă: „*piroane și aripi – de-a valma*” (*Nu ți-e dat să fii rob*).

Cu o autoironie mușcătoare, dar având rol moralizator și pedagogic, autorul își așează pe tipsie capul, în mâinile noastre sufletul, pe masă – inima la discreție, își întinde mâinile spre încătușare și picioarele spre înlănțuire. Dar spiritul – ce nu poate fi înlănțuit – biruie și se înalță deasupra pidosnicelor dureri și răni fizice. Iată câtă demnitate respiră din acest poem: „*Nu ți-e dat ție – biet muritor – a ști/ nimic din Taina Copacilor – dar/ îți este lăsată – din veac pentru veac/ tăria de-a întinde – ca-n tre foști camarazi de arme – sau/ loiali adversari – mâna ta/ Morții: nu e totul decât o-ntâlnire ce-a fost/ hotărâtă – cu mult înainte de a fi/ stele pe cer/ fii curtenitor cu Oaspetele învăluit în/ mantie neagră – arată-i ce-i/ franchețea umană:/ unui aristocrat nu i se cere să/ iubească – ci să știe cum să se poarte – larg generos – față de/ Moarte//*/ am greșit doar când mi-am închipuit că trebuie/ să-mi încovoiez umerii sub poveri/ care nu sunt ale mele: himere/ minciuni crescute din ugerul fricii – făcute/ să m-abată de la/ statuara lumină*” (*Reflecțiile unui candidat la senatul roman*).

Tulburătoare aceste invocații interrogative către Dumnezeu: „*Doamne – dă-mi atâta suflare/ în mijlocul muzicii învăpăiate/ s-ajung – vers cu vers/ să-mi tălmăcesc/ neputințele// acolo-ntâlni-voi și umbra – pe care/ viața întreagă – am auzit-o/zburătăcind în delir/ - zbatându-se/să schimbe ordinea/ orelor - de deasupra capului meu: umbra// îngerului – umbra – amară de/ lumină – a josnicei mele/ neînțelegeri// în îngerul meu izbăvit – voi topi/ îmbrățișarea din urmă// pe îngerul meu – răstignit/ oglindă umilă-ți voi fi ție/ Hristoase*” (*Sfârșit de rugăciune*).

Autorul își impune în toată creația sa, comandamente morale înalte: „*slab poți să fii – uneori – cât mai/ rar: ticălos/ niciodată*” (*Bilanț*); „*cine greșește din credință – nu/ greșește*” (*Bilanț*), nu e de mirare, fiindcă poetul are: „*versul smuls din rărunchiile durerilor mele/ cu patimă/ trecute*” (*Bilanț*).

Diferitele ipostasuri sub care se prezintă autorul, fie ca *Bătrânul Ovidiu*, fie drept *Robin Hood-ul paginii*, când *Anti-Pavel*, când *Francois Villon*, haiduc, justițiar, el pune la cale pedepse exemplare: „*pe toți ce vinul l-au sfidat – eretici/ I-am pus – din bălți – s-adune mii de-ofelii// Acum – când armile contra firii/ Sfărmate zac – sau târâsc pocăință - / puteți veni – apostoli ai iubirii/ Să dați aureolei iar ființă// Eu voi pleca – atlet al nimicirii/ Mă cheamă alte pagini de blesteme/ Dar să vă temeți – sclavi ai sclivisirii/ voi trece peste moarte – peste semne// Veți constata doar: cerul nu vă rabdă/ Și cai mâncând jăratie vor răpire/ Pe toți cei spâni la suflet și la faptă/ Și-i vor izbi – din cer – pe mări de lire// Va fi o noapte-atoateînvierii:/ S-or smulge-n flăcări munții de gunoaie -/ Voi fi un oarecare duh al primăverii -/ De bucurie – mă voi face ploaie*” (*Robin Hood-ul paginii*).

Și totuși, Villon-escul trubadur al suferinței, cununat cu durerea, în iureșul unui superb joc de aparențe, spune: „*Vă par la toți nebun și hahaleră/ Dar nu vedeți hârjoana mea cu moartea:/ Când toți trădează – eu sunt cel ce speră/ Când toți vă-ncăierăți – îmi dărui partea// Căci versul meu e muzică la îngeri/ Și ce-a fost rană – e acum lumină/ Adus-am rost în rai cu-a mele frângerii/ Căci și Hristos pe stihul meu suspinul*” (*Ultimul cântec al lui Villon*).

Poetul se vrea eliberat de orice fel de constrângeri, chiar și de cele „religioase”. El nu poate fi încorsetat în minte și inimă de dogme alcătuite de om, spiritul său se apropie de Înalțul Divin, fără a fi împins, îmbrâncit de ambițiile lumii. Așa, pur și adevărat, doar așa, se va putea înfățișa într-o zi, dinaintea Celui pe care-l consideră, necondiționat, Domn și Stăpân.

„*Legat burduf de/ păcate – mi-ai luat dreptul de a-ți/ respira cerurile*” – rostește Adrian Botez – ca și cum ar spune, o dată cu Dostoievski: „Sunt om și nimic din ce-i omenesc nu mi-e străin” – dar revolta e îndreptată asupra protopărinților, cei care l-au condamnat la o vină ce nu-i aparține. Și, drept consecință: „*plouă/ torențial – peste toate drumurile – pe care mi s-a spus că/ voi întâlni lumină și/ izbăvire*” („*Există, oare, viață înainte de moarte?*”).

Iată o întrebare fundamentală, care, citită pe un zid, a fost pretextul, poate, al unui alt cortegiu de întrebări, cu, sau fără răspuns, al altor frământări în exasperarea de a fi, în care uneori nu întrezărește limanul, pentru că nu înțelege de unde vine și încotro se îndreaptă: „*nu mi se dă șansa răstignirii/ pentru ceva: nici măcar pentru/ mine// doar o durere atroce și absurdă/ aiurarea durerii*” („*Există, oare, viață înainte de moarte?*” *Inscripție pe un zid din Londonderry*).

Privită astfel, viața pare o lungă penitență, până la dizolvarea durerii omenești în Durerea Absolută ori în Fericirea Absolută.

De aici și penitența aspră la care se supune omul, precum dreptul Iov, nădăjduind că astfel pătimind, calea va fi netezită spre Viața care, doar o dată cu Moartea, începe: „*Orgiastic vampir – îmi sug rănilor: furibund/ rup cicatrici// nu admit să mi se fure – neprețuit/ hohotul de a fi blestemat; singurul mod/ de-a cinsti această rătăciună/ singură viață – înghesuită la colț de neant*” (*Mă siluiesc – deci exist*).

Ori, altundeva: „*adorm cu pistolul la/ tâmplă: pentru prima oară – voi visa/ mângâietor*” (*Cu pistolul la tâmplă*).

Dar toate acestea sunt posibile pentru că: „*Diavolul și-a turnat – peste trufie – și/ purpura: plesnesc/ cercurile butoiului/ lumii*” (*Misteriu medieval*).

Cârtind, revoltându-se împotriva propriei sale condiții de creatură, supusă regresiei, erorii, supusă pidosnicilor trupești și chiar celor de suflet, poetul mărturisește: „*absurdă –nașterea mea – în această lume – ireductibil/ străină – a fost actul meu de protest – contra/ tiraniei divine// cu un ultim efort – ricanând/ șoptesc la urechea cerească: <<de tot ce/ s-a-ntâmplat – nu-nvinuiesc/ pe nimeni!>>// și NIMENI – turbatul – se năpustește/ bolid – pulverizând/ înscrisul pe văzduh – testament// ar fi cam timpul – Doamne – să te/ maturizezi – ca / artist.*” (*Cabotinism divin*).

De notat că toate aceste revolte îndreptățite, aceste acuze și revendicări nu se fac decât cu o singură dorință – aceea de a se apropia, cât mai mult de Divnitate, de a ÎNȚELEGE ceea ce nu e de înțeles pentru făptura umană, de a accepta, ceea ce cu greu se acceptă, pentru că omul nu cunoaște Planul Divin, și motivul pentru care a lăsat suferință mai multă decât bucurie, ură mai aprigă decât înțelegere, război mai degrabă decât pace.

Și echilibrul fiind încălcat, omul se străduiește să pună lucrurile la punct, considerând, cu deplin temei, că Planul a fost rău întocmit; de aici toată răzvrătirea: „*am ostenit de durere și ură/ nu mai căutați la această adresă pe nimeni:/ un morman de lovituri anonime – a rămas în urma mea// călăii dorm – pe securi știrbite/ culcați: ceasurile trec– unul prin fața celui alt/ provocând – sfidătoare – infarctul/ vulcanilor// iarna extrage săgeți – din rănilor albe/ uitate/ evangheliile abia mai bâlbâie – printre/ slovele dumbrăvii – arse de/ lună// fotografia celui pe care trebuie să-l/ucid – am pierdut-o: și de-atunci/ tot mai mult – victima – mi se spune - / seamănă cu mine// nu-i de mirare: anamnezic/ știu că Dumnezeu – o vecie/ asta s-a chinuit să mă-nvețe/ neizbutind: să fiu/ victimă*” (*Cabotinism divin*).

De fapt, chiar în împotrivirea de a se socoti victimă, omul cade victimă...

Neliniștit din fire, Adrian Botez nu se poate împăca deloc cu ideea unei lumi strâmbe ab initio, a unui plan rău întocmit și paginile Genezei, chiar de la cele dintâi, îl uimesc peste măsură fiindcă nu acceptă, pe lângă frumusețea și desăvârșirea creației, deopotrivă, strâmbătatea, care impietează rotundul, mușcătura din colțul de cub care-l face imperfect și-i strică armonia.

Dar cum să existe armonie perfectă, de vreme ce, chiar omul a stricat acest echilibru?

Jinduitor până la sfântul nesațiu de alte spații, perfecte, ideale, transcendente, poetul nu-și găsește cu nici un chip liniștea, locul și rostul; de aici i se pare că a fost azvârlit într-un imens iureș lumesc ce nu-i este propriu și în care nu se poate simți acasă, fiindcă, deja se află *înotător învederat împotriva curentului*, adică a ambițiilor și deșertăciunilor lumești. Un lucru clar a

înțeles omul (poetul): acela că nu are dreptul să îngenuncheze în fața nimănui: „Nu Ți-e dat să fii rob:/ de aceea/ înțelegi – și/ Te sfâșii// Toate-s scrise – pe/ frunzele arborilor – nervurile/ Stâncilor – în/ Hieroglifele păsărescului zbor: ireal de/ clara caligrafie: cartea Ta – unicat al/ Stelarei Bibliotecii/ tuturor care-ți spun: <<Te lovim – pentru că ești merit loviturii – nu ai drept să ripostezi -să/ Te mânii>> - arată-le vag cu -mâna - spre copleșitorul freamăt de ocean – al/ cereștilor pagini/ acolo se plămădește Fulgerul Frazei – tainic și/necruțător// piroane și aripi –de-a valma // toți s-asculte: unii/ poate nici n-au Literă// alții – însă se/ vor cutremura – și se vor strânge în/ Tine – ca-ntr-un trunchi de copac – pe timp de furtună – așteptând/ în ochi cu noblețea morții – să cadă/ Fulgerul – geamăn: pe trunchi de copac – și pe / Om” (Nu ți-e dat să fii rob).

În toată această răzvrătire, omul – demn și neîndoit în suferință, neșovăitor în credință, încercat peste poate, are un singur lucru de acceptat: de a rămâne, până la sfârșit, de o exemplaritate în gând și în faptă, vrednică de martiri și mucenici, care au mers la moarte cântând, or cu zâmbetul pe buze, pentru credința lor. Întru aceasta își îndreaptă rugăciunea Poetul, de a-i fi convertite în lumină toate faptele, toate stările: „Cer mereu iertare Domnului:/ m-aude oare?! simți – Doamne – când pun în palma Ta – boarea/ otrăvită – a sufletului meu?// Te vei îndura – să mi-o înapoiezi/ respirație curată / lumină luminată?// îndură-Te – cu mult mai deplin – decât am făcut-o eu/ pentru mine// nimeni nu are de ce mă iubi -/ dar de ce atâta năpastă?” (Sfârșit de rugăciune).

Tehnica ruperii versului în chiar mijlocul lui este un procedeu care ține de originalitatea poetului și de nevoia de respiro pe care o necesită ideea, atât de densă și plină de nuanțe.

Nu e de mirare, așadar, că Poetul se socotește un „Războinic înfrânt”.

Admirabilă, în schimb, înțelegerea de rost și temei, în scurta poezie: *Ghetsemani*: „cine nu arde – va fi vinovat:/ santinelă – adormită în/ avanpostul/ Ghetsemani”.

Astfel de zicere justifică demersul liric în totalitate – ca pe un act asumat și sublim al creatorului care-și dăruiește prinosul pe altarul creației sale, cu prețul – de multe ori – al propriei vieți.

O poezie de o frumusețe și înțelepciune dincolo de mușuroaiele de cuvinte: „Dimineața – cu mult înainte de-a începe lumea/ să fie mințită - prin/ oameni: e liniște curată – în/ ochiul păsării trezite – la fluturarea/ plecării ultimei stele// e singura clipă de mulțumire deplină – a/ lumii: clipa/ de-ncredințare – c-au fost –și mai pot veni/ veni/ vremuri – când s-oprească la masă/ Scări fulgerânde – de/ Îngeri// apoi – deodată/ crâncenă – își/ suflecă proletarele mâneci – și coboară/ la slujba dogorii – din/ iad: mereu/ ziua de/ azi” (Dimineața).

Un poem tulburător, prin accentul său intim este *Hoinar*: „Invalid de suflet – mă mânăncă piciorul/ filozofic// am destulă țară – pe/ degetele mâinii/ drepte// îmi lăcuiesc cu grijă – unghia/ lirică// locuiesc în mine – cu/ chirie/ nu-mi lipsește nimic – din ceea ce nu trebuie nimănui// veșnic hoinar – globule roșii/ m-au luat la ochi// voi plăti consumația – de/ viață – într-o altă/ viață// acum – e prea târziu – sau// prea devreme – depinde de/ poziția inimii față de/ soare” (Hoinar).

De asemenea, un pastel admirabil este *Graalul cicorii*: „Fierbe albastru potirul cicorii: duh sfânt/ se scală în el/ veniți – preacinstiți cavaleri: aici/ e Graalul – în umila/ cutremurătoarea de lumi – floare a/ câmpului – ascunsă-ntre - umbre târzii – toate/ florile”.

Aceleași accente intime în poezia: *Cucerirea cerească*: „Nu mă-ntreba câte vântoase și câte/ păsări – am însoțit cu mintea mea – deplin părtaș/ să mă ia – silindu-le – la/ Marea Străbateră a distanței dintre/ ce ești – și/ ce poți – cu mult mai senin adevărat – deveni// nu mă-ntreba cum arată pieptul meu – aprins de/ împărăteasca respirație – a/ Zborului – peste toate – tot mai măruntele/ planetare gunoaie – tocate de/ ritmice – zvâcnirile mele spre/ zei de sus// nu mă-ntreba – căci nicicând nu voi accepta/ să mă-ntorc – umil iarăși – cu gândul – din Cucerirea Cerească”.

Sentimentul religios, atât de pur, de genuin în esența lui răzbate acut din poemul *Aleargă*: „*Aleargă la pruncul Iisus – ajungi/ înaintea păstorilor-crai: tu singur/ lumii vei duce – Taina – pe care/ prea târziu au sosit evanghelii s-o prindă: și ea/ între timp – se uscase – începuse s-arate – deja/ istovire de tâlcuri// aleargă – aleargă – târziul poate/ nu-i de tot târziu: strecoară/ Cheia de Aur – printre/ uscate de eonii de secetă – frunzele/ Copacilor// învie iarăși – Grădina – din Iesle*”.

Și cât de fidel se autodefinește poetul și totodată, cu câtă simplitate își rostește crezul artistic: „*Strivite degete-ntre/ canaturile porții fiecărui vers:/ cu răstigniri și învieri presar/ arida – umilita-ntre/ umilite – pagină de carte// spre Albie – n-au apele decât o călăuză: jertfelnic/ Cântecul Rănilor – izbăvit în Cuvinte*” (*Cântecul rănilor*).

În *Povestea unui suflet*, Adrian Botez își dă adevărata măsură a credinței sale pătimitoare în Hristos: „*nici nu am pe altcineva a iubi/ Hristoase: Te-am trădat – dar/ mult mai rar decât/ pe mine// nu vin ca sclav la Tine – Hriste: vin/ să-mi recunosc rănile – / Rănile Tale// când cumpliiți soldați Ți-au bătut/ cuiele – au străpuns – dintr-o dată/ și palmele mele: cu sângele// Palmelor smulse din Cruce – am scris această/ Poveste – a unui suflet/ posac – înduplecat la iubirea de/ Tine*”.

Și în mărturisitorul Domnului *Toma cel mai credincios* cu care se confundă, pentru că, el, în pofida faptului de a dori să cunoască nemijlocit, avea ascunsă în tainița inimii, credința în „*Domnul meu și Dumnezeu meu!*” cea mai frumoasă mărturisire a iubirii de Hristos: „*dintre apostoli – cel mai mult Te-a iubit/ Toma: Învierea Ta îi era/ secretul cel mai/ adânc și fierbinte – apărât în cele mai incredibil de/ afunde tainițe – ale sufletului// și când niște frați nătângi/ l-au izbit în obraz – fără urmă de prevenitoare delicatețe – cu vestea/ Adevărului – dureros de secretul său/ viciu – sărmanul s-a fâstâcit – ca de-o/ prearușinoasă vină – a exclamat disperat/ apărându-se – astfel – de brutala/ indiscreție – apărând neapăratul divin: „nu-i adevărat/ nu se poate”// da – nu se poate – nu trebuie să se/ poată – a-i smulge singura justificare/ a febrei sale existențe de vis// <<nu – spune el astfel – voi nu știți să împărtășiți/ Hristosul>>*”.

Cu o autoironie cât se poate de fină și stilată, poetul își exprimă punctul de vedere și totodată se definește; „*n-am sufocat vise – decât din nebăgare de seamă – distrat/ fiind eu din naștere/ n-am fost neom – decât în/ cea mai mare parte a timpului/ îmi place grozav să le cânt păsărilor – păcat că eu/ dorm tot timpul/ și-n general – sunt foarte diferit de cei care fojgăie toată ziua/ prin mine – ca prin mediul lor ambiant/ optim*” (*Diferența*).

Vehement și incisiv în sens profilactic, poetul înaintează în zigzag printre rânduri, spre inima cuvântului cheie – singurul care i-a mai rămas nealterat; „*vizionarea lacrimii nu e permisă decât la/ televizor – iar orice revoltă necesită/ preambalare – ștampila cu termen de garanție și – evident/ tot cortegiul de taxe - // două lingurițe – pe stomacul gol – contra/ sentimentelor – și câte-o bulină vânăută după masă/ (în cazuri cronice sau mai complicate – clismare) – dacă/ simțiți că privirile o iau razna – spre/ cer// e liniște și prosperitate – în cea mai bună dintre/ lumi (cu excepții nesemnificative – precum/ dispariții spontane de/ popoare de zei – sau/ cursuri de ape – sau/ mări// cu excepția morții – prin inaniție/ a viselor)// trăiți-vă-n pace eternitatea de/ casapi de zei – o eternitate/ real – nederanjată de vreo boală de inimă// (e complet ineficient și – deci/ contraindicat – să mai reinventezi/ inima - Profilaxie.*

Dar iată surprinsă magistral, condiția de Poet: „*sfinții se uită la tine pieziș – iar/ arhanghelii te percheziționează/ de-a binelea: nu cumva ai/ traficat pe sub mâneci („te știm noi – iluzionistule”) – vreun gram/ neștampilat – de/ ilicită dumnezeire// așa că – Poete – privindu-L/ de foarte departe – cu jindul de frate – sus/ pe semenul imperial de pe Cruce – rebel și umil contrabandist de/ credință și vise – zgârie/ munte și lemn – cu degetele vii – și așteaptă – jos -/ din sângele – propriu și sterp – disperat/ al mâinilor tale - // să scrii – pe șesul orizontal al Golgotei/ cronica zenitului ei.*” (*Condiția de Poet*).

Aidoma sunt surprinse fațetele fără echivoc ale singurătății: „singurătate: mucegai invizibil care – treptat/ se prinde – la suprafața ființei// târziu – îți dai seama – că/ toate lucrurile s-au depărtat de tine/ până la o distanță la care mirosul/ devine – probabil/ suportabil// ești băgat în seamă – ca un/ vacuum – sau vâltoare – în care/ nu e bine să intri// toți îți spun greșit cât e ceasul/ doar-doar vor depărta – cât mai mult – boala ta/ penibilă – cu certitudine molipsitoare –/ de ei// nu te mint cu gând de a-ți/ face rău – ci doar/ pentru a încerca binele/ lor – cât ține// se felițește reciproc – din priviri – că au perceput/ la timp – nuanța atât de subtilă – a / aerului infectat – din zona/ singurătății// și au făcut ce trebuia să facă// bolovanul se uită – placid – cum dispăre/ treptat – pe porțiuni – din propriii săi ochi” (Singurătate).

Exasperarea existențială atinge uneori dimensiuni nebănuite ca în : *Cu pași tragici traversăm comedia*: „cereri peste cereri am făcut să mor/ funcționarii cântă duios din trompete – și/ semnează ce vor/ mă-ntreb cum mi-ar sta pe cal alb – masivă/ inutilă statuie – în for/ pe cal alb – și domnițe – ciopor/ să se fandosească/ în jurul comandamentului de piatră al lumii// cu fâșâit distrofic – o filă se prelinge/ din gheara de sfinx a visului meu:/ citesc pe ea secreta zi când mă vor/ înainta – zeu” (Cu pași tragici traversăm comedia).

Aceași stare de dezesperare angoasantă răzbate și în poemul *Confesiune*: „deopotrivă – așteaptă/ ziditul în piatră – ca și cel în/ disperare – moartea: singură schimbare/ ce-a mai rămas posibilă – în/ viață// de ce nu-și iau zilele? – se-ntreabă/ cei ce stau în lumină/ nu și le iau – pentru că nu le au// om și păcate – condamnați împreună a sta – tot mai/ înghesuși – în mereu mai strâmtul întuneric al/ singurătății// prizonieri ai delirului – ei/ nu cunosc când îi vizitează/ Hristos: o umbră în plus – pe/ perete// a gândi:/ aduce febra/ minciunii – închipuirea/ care-i sleiește cu nădejdea deșartă// alungă-ți nădejdea – și vei putea tu deveni/ ție suportabil// nu plăcerea e partea – pe lume – a/ omului – ci nesfârșitele – înăbușitele-n subteranele sufletului – și – pietrei - / chinuri/ întunericul – e/ mai autentic decât oricare lumină frivolă// întuneric autentic – garantat și/ grozav de fertil: beznele vii – sumedenii de temnițe – ale/ acestui pământ – un pământ mai mult/ întuneric – decât/ pământ// cine vă permite – să nu știți că/ omul – cel mai adesea – arată/ așa?”

Și totuși, miresmele vieții în dau târcoale în acest „întuneric (...) mai autentic decât orice lumină frivolă/ (...) garantat și/ grozav de fertil” – aceste miresme îl amușină și îl îmbie, în toată prospețimea lor: „A trebuit să albesc – pentru a ști/ cât pot fi de/ rebel – și de/ tânăr// nu mă-nspăimântă – căruntețe/ ci-mi torni în vine – năpraznicul/ vin al – nebuniei/ sacre// de-acum știu; mi-a mai rămas/ să mă măsoar – doar cu/ zeii” (A trebuit să albesc).

Treptat, revin culorile, gusturile, acele bucurii sacre de a-ți fi poftă de un coltuc de încredere, de un coltuc de tandrețe, ca de un coltuc de pâine fierbinte, bucuria regăsirii unei melodii îndrăgite e îmbietoare precum strugurii pe ciorchine: „mă bucur mult – că/ dimineața aceasta – am regăsit/ o melodie frumoasă – pe care o/ crezusem pierdută – pentru totdeauna – undeva/ în podul prăfos al memoriei mele// poate că nu meritam – dar Dumnezeu/ mi-a dat-o-napoi:/ e darul Lui: sublim dar – la care mă-nchin – și cad în genunchi// vreun drumeț – care/ trece – întâmplător – pe sub fereastra mea/ când eu fredonez – șovăielnic/ dar tremurând de entuziasm – melodia poate/ o va-ndrăgi – dintr-o dată – o va-mpărtăși/ de parc-ar fi fost/ a urechilor și sufletului său/ de când lumea// să ne gândim – neconținut – la drumeții întâmplători – adevărații/ trimiși ai lui Dumnezeu – semne ale – iertării păcatelor noastre – de/ Sus// binecuvântat fie întâmplătorul/ drumeț – binecuvântată întâmplarea/ amintirii de muzici” (Regăsirea melodiei).

Câte ceva din „tăcerile Galileeanului” ori din „Cuvântul Galileeanului” – trecute prin propria conștiință și transfigurate artistic, răspândite ca din gură de apostol, a păstrat autorul pe toată întinderea liricii sale: „nu v-am învățat să fiți umili – ci/ trainici// pe unde treceți – să luminați – pentru ei/ ațipiți în orbire – chipul/ Adevărului Vieții: cu el doar se sparg – berbecește – porțile/ Tatălui – spre-a vă dovedi vrednicia de/ Fii// pe cei cuprinși de/ furiile destrămării – să-i mângâiați cu/ liniștea imaginației// să nu deveniți ibovnici duhorii și pajii/ Încăpățânării Neantului – v-am spus// dar – mai cu seamă – v-am predicat/ să plecați hotărât – de lângă cel ce/ zâmbește-n

delirul unei lumi – de ne-nțeles întru nimic/ vouă – o lume în care/ fără sfortare-i respiră aripile.”
(Din Cuvântul Gaileeanului).

A doua carte este intitulată Licornul și în ea regăsim poeme de naștere, de viață, de moarte și Înviere în care poetul e cu gândul mereu îndreptat spre rădăcinile ființei, dar mai ales spre Viață: „*Printre amorțitele degete – îmi scapă/ Viața: unde se duce?// Mereu – în urmă – către/ Cel care-am fost – și/ Nicicând n-oi mai fi// Frumoase rădăcini are omul: acolo – adânc – la/ Urma urmelor – stă ghemuit/ Făt-Frumosul// (...) Fuge viața din noi – azyârlindu-se în/ Anonimitatea văzduhului:/ Dincolo – o așteaptă – dintotdeauna și/ De la-nceput – nunta cu/ Făt-Frumos// (...) Scutură-ți – de mine – aripile/ Viața: aș vrea – măcar/ Să nu întârzii din cale/ Un înger”.* (Făt-Frumosul).

Dar și stări de pace lăuntrică, în care omul se înfrățește cu lumina ireală – Lumina Taborică, împărțându-se din Duh: „*Stațiune de relaxare totală a lucrurilor/ Lumină ireală: singura liniște adevărată/ Sub care fac plajă – o plajă perfect netulburată/ Ca-ntr-un tablou impresionist:/ Adormitele – în propriul/ Sine perfect sticlos – lucruri// E-atâta imperială – netulburată indiferență/ Rafinat animalică: toate lucrurile/ Au redevenit heraldice însemne – animale subtil dumnezeiești/ Înalt civilizate – până la transparența/ Paradisiacă.”* (Studii de lucruri).

Nici erotic, nici senzual, nici obsedat de plăceri nepermise, Adrian Botez cântă iubirea în felul său, înălțând-o deasupra celorlalte sentimente, într-o discretă și cât se poate de curată entropie în sublimitatea trăirii ideatice: „*o ramură de cireș – plină ciucur de/Intenții tulburi – tremură deasupra mea// (...) Nici nu știm unde – în ce balamuc de/ Puritate voi ajunge – cu atâția// Copaci puși pe savant studiu – jur-împrejurul// Ghimpilor inutili ai neliniștii mele.”* (Paznici).

Ca într-un tablou impresionist, autorul surprinde atmosfera lăncedă a Veneției cu apusurile ei leproase și cu miasele din canale: „*Lingave strofe se deșiră vremea/ Apuse nestemate ard în sânge/ Pe trepte de-eșafod grațiatul plânge/ Perna gondolei linguşește lenea// Spre fulgerele apei din lagună/ Bolborosind blesteme or slăvire/ Și-aruncă dogele inelul de safire:/ Răspuns e-un hohot sau sughiț de strună// Leprozerie de palate ațipite/ Păgână desfrânare de tăcere/ Toți demonii-n adâncuri fac avere/ Orele gem – în ceasuri surghiunite// O vrajă rea se plimbă pe canale/ Pustiu de giuvaere – molimi de podoabe/ Plutesc cei sugrumați de zvonuri oarbe/ Cad alchimiști în focuri de furnale// Sfâșietor – povestea e cu zâne/ Dar orice rază-i prefăcută-n bezne/ Iar Cavalerul e legat de glezne:/ În ieri uitatul – adormit-a mâine.”* (Veneția pregătită).

Întreg volumul este foarte dens și interesant, plin de sensuri oculte, pe care, decriptându-le, află înțelesuri firești de o frumusețe stranie și adâncă, ricanând sensibilitatea cititorului.

În partea a treia: Carte pentru Hristos și neamul meu, aflăm poeme în aceeași tonalitate, cu o notă în plus de vibrantă simțire pentru țărâna de-acasă, pentru neam, pentru limbă, pentru om și, în chip deosebit, pentru divinitate.

Poeme de credință și iubire precum, o *Ctitorie de Logos*, o frumoasă *Prigoană de Doină*, care ar putea fi cântată vocal și vocal-instrumental; *Cântecul Cavalerilor Rourei*; *Hristos urcând Golgota*, ca și *Hristos al Apocalipsei*, tot atâtea ipostaze ale sentimentului religios și civic al lui Adrian Botez. Îi întâlnim, de asemenea, pe Iosif din Arimateea; pe Simon din Cirene, dar mai este prezent aici și *Naiul sfânt* (al lui Gheorghe Zamfir).

Ca personaj colectiv, *Poporul român*, reflectat cel mai bine în *Rugăciunea unui copil*, care, aidoma unui înger păzitor, mijlocește pentru acest neam obidit. Iar în *Biruința*, aflăm o schiță de autoportret: „*sunt un biet cerșetor – ținând scripca de gât/ buzunarele-mi sunt forfotire ce ceruri/ dar nu-mi este din lume nimic urât/ chiar de greierii-mi pleacă-n regatul de geruri// lăcașul mi-l fac pe la muchii de lacrimi/ prin piele îmi iese iubirea ca roua:/ Te supără - Hriste – aruncă-mă la crini/ să pot a răzbi la NÂSCAREA A DOUA”.*

Într-un limbaj dinamic, viu, incisiv, cu trimiteri livrești, foarte rar liric, dar nu lipsit de liricitate și sensibilitate („*peste ochii arzători ai vinului din/ pocale – se coboară – viclean – pleoapa/ lunii.*” (Misteriu medieval).

Sintagme proaspete, reușite, inedite, precum: *ugerul fricii; terasa Nimicului; desfrânare de tăcere; umbră amară de lumină; catifele de trăsnet; panseuri lirice: „crezi că-i puțin să n-ai nimic?” (Scurtă dare de seamă);* ca și o licență poetică: „*adus-am rost în rai cu-a mele frângerii*” – fac poezia lui Adrian Botez agreabilă, interesantă, născătoare de emoții estetice.

Dispus să-și reconfigureze trăirile în versuri – azvârlite ca un curcubeu-legământ – Dumnezeu/om peste lume – Adrian Botez, prin lirica sa, poate seduce ochiul cu frumusețea, cu nuanțele, cu inefabilul pe care le poate isca în sufletul cititorului.

Galați, 14 august 2008

Sfântul Maximilian Maria Kolbe

Cavalerul Neprihănitei,

PROLEGOMENE LA CEI TREI „IONI” MISTICI
AI LUI ADRIAN BOTEZ
SAU DESPRE LOJA IOHANICĂ ROMÂNEASCĂ

ADRIAN BOTEZ, *Loja Iohanică Românească. Pentru o nouă hermeneutică, aplicată asupra textelor lui ION Creangă, ION Luca Caragiale, ION Slavici*
Editura Rafet, 2006

Teatru în teatru, film în film, pictură-n pictură, analiza analizei, pe cine-ar interesa un astfel de studiu, întocmit de subsemnata, asupra prestigioasei opere hermeneutice a lui Adrian Botez?

Printr-o îndreptățită sfială, pe care doar eu pot să mi-o explic și adeseori, nici chiar eu însămi, am ezitat să intru intempestiv în intimitatea cărții sus amintite, cu gândul - doar - de a-mi nota câteva impresii ca să nu uit, căci, vai, tare mai uităm de o vreme încoace, reperele fundamentale care ne-au marcat formațiunea spirituală – convinsă *a priori* că n-o să fiu vrednică de harul de a descifra în toate subtilele și tainicele ei înțelesuri, această prodigioasă lucrare.

Mă intimidau grozav titlul incitant consistența (584 p!), densitatea lucrării, cu trimiteri multiple către note de subsol, cu o bibliografie impresionantă, ca și aspectul și rotunjimea întregului. Mi și mi părea o impietate să stric, fie și cu un cuvânt inoportun acest rotund.

Însă, har Cerului, inutile s-au dovedit spaimetele, temerile, îndoielile mele, avute *ab initio*.

Încă de la Preliminarii. a – Cuvânt către cititor: Despre singurul furt binecuvântat de Dumnezeu..., am avut o revelație: aceea a unei lucrări parcă scrise cu deget de Duh infuzat, o deschidere totală, aidoma deschiderii Cerului azuriu, în zilele fără pic de scamă, pentru a primi Lumina Taborică. Și eu mă vedeam (supremă demnitate!) la poale de munte, cu fața prăbușită la

pământ, mușcând țărâna și firul de iarbă, neîndrăznind să privesc, de teama orbirii, Chipul transfigurat sublim, luminos al Cuvântului, înveșmântat în haină albă ca de omăt. Și-mi astupam urechile dinadins, precum Ulise legat de catarg să nu aud sunetul sirenelor și cântecul nimfei Circe, să nu aud muzica aceea angelică și glasul vibrant din adâncul de sus, desemnându-L drept Fiu prea iubit, întru care am bineplăcut” ().

Și în timpul negrăit de scurt al acestei epifanii, pacea luntrică planând în chip de columbă și poposind pe umărul infinit al Logosului revelat, și cei doi martori veterotestamentari, încadrându-L perfect, înveșmântați și ei în Lumină, Ilie și Moise și corturile pe care Petru, Iacob și Ioan – ucenicul cel preaiubit de Mântuitor – ce le-ar fi putut ridica acolo, la poalele Muntelui Tabor, pentru cele trei persoane celeste care se arătau în plină splendoare și putere a harului, pentru că, spusese Petru: „Ce bine ne este nouă aici!” ().

Apoi, Înălțarea acelor pe nori și ucenicii prăbușiți în adorare smerită lăsând în urmă nespūsă pace și bucurie lăuntrică.

Ziceam: Încă din prima pagină a Preliminariilor... s-a revelast plămada de Duh existentă între copertele cărții.

O, o, o, departe de a fi o persoană mistică, am uneori intuiții uluitoare chiar și pentru mine. Dar, mă bucur, mă bucur, mă bucur, să țin în brațe acest Prunc de Cuvânt, ca și când l-aș alăpta pe Însuși Duhul Frumosului și al Miraculosului, ca și când L-aș alăpta pe Însuși Mesia, pogorât în chiar Armonia aceasta Cosmică pe care omul se străduiește s-o strice.

Fiindcă, mă avertizează autorul încă din pagina întâi, ca o motivație a demersului său:

„1 – dacă tot am avut grația acestui moment de intimitate cu Dumnezeu, prin RÂSUL CURAT - de ce n-am consolida, acest Râs, într-o construcție eternă, într-o constelație miraculoasă și superbă? De ce n-am tenta, în mod prometeic, să coborâm, din ceruri pe pământ, pe verticala unei nesmintite coloane de Templu Cosmic, umbrele divine care se agitau, în spatele cortinei cerești, pe când noi, oamenii, pe Pământ - RÂDEAM? Să facem o potecă statornică, bătătorită, între comorile cerești, oculte – și proiecțiile lor pământeste, vădite ca sentimente, concepte, etc? Haideți să ne cucerim dreptul de a accede la rădăcina cerească a Râsului – la Arheii Râsului Demiurgic!”

Și de aici, ce parfum, ce banchet de culori, delicii spirituale dintre cele mai elevate! E ca și când aș fi intrat într-o pădure fermecată, unde copacii, iarba, animalele, păsările vorbesc, chiar și cerul trimite semnale sonore oculte ori epifanii descifrate doar de cei ce știu să citească în stele ori în semnele veacului.

Autorul atenționează încă de la prima frază a Preliminariilor...: *„Această carte, ce-o ai sub ochi, cititorule - nu vrea să ți-l fure pe Marele Vrăjitor, care te-a introdus, pe când tu erai copil, în minunatul castel al Magiei Albe a Râsului: RÂSUL DEMIURGIC – indus, magic, de entitatea spirituală cu numele ION CREANGĂ* .

Și cel care scrie aceste rânduri n-a făcut excepție de la Cultul Marelui Vrăjitor – căci era și este (subsemnatul) un om oarecare, deci normal: a râs – a râs cu lacrimi de rouă și cu inimă bună, căci și el a fost copil, odată... Ar fi o crimă morală incalificabilă să ne negăm, prin uitare țâfnoasă, singura stare existențială BUNĂ, din punct de vedere spiritual: COPILĂRIA.

Și atunci, de ce să se scrie o carte despre cum am râs noi, cândva – purificator, cathartic? Cumva, oare, pentru a ne explica Râsul?(...) Râsul curat, ca și Plânsul curat, au origine divină, deci, sunt INEXPLICABILE. Și trebuie să fie și să rămână, deci, intangibile.”

După care face o expunere de motive a demersului său hermeneutic prin măruntaiele Amintirilor și Poveștilor lui Creangă, după ce ne relevă că:

„2- Prima tentativă de a „fura” Arheii Râsului din Cer a îndrăznit-o, în legătură cu opera lui Ion Creangă – VASILE LOVINESCU. Un spirit de mare înălțime, un INIȚIAT (aici, autorul explică într-o notă de subsol că: „Are inițiere alawită, obținută în Elveția (Basel), la sugestia lui Rene Guenon și prin Titus Burkhardt și Frithjof Schuon („nu e vorba de o inițiere la Islam, cum greșit s-ar putea crede, ci de integrarea într-o organizație esoterică universală – sufism – încă vie și

efectivă” – precizează grupul de inițiați guenonieni-lovinescieni, Roxana Cristian, Florin Mihăescu, Dan Stanca, în notele bio-bibliografice, la studiul lui V.L. Steaua fără nume).”

Și, recunoaște autorul: *„Cel care scrie această carte e conștient că, în lupta dublă, cu Arheii Râsului, care nu se lasă furat, ca niște simple găini domestice – și cu moștenirea de acțiune magică a unui înalt inițiat – oricând pateu fi înfrânt și dat pierzării. Dar a lăsa iarăși, nescrise și nedescifrate (măcar în intenție) hieroglife ale OMULUI și ale NEAMULUI ROMÂNESC – „iaste inimii durere”... „Biruit-au gândul să mă apucu de această trudă” – chiar dacă,, pentru mulți, ea va apărea ca zadarnică și nu de seamă.”*

Adrian Bote vrea să văduvească de sensuri Amintirile... Poveștile, întreagă biografia fascinantă și neasemuit de bogată a „povestașului” humuleștean. Este o adâncire în sinele celuilalt și o dedublare de duh, pe care și-o asumă cu demnitate și cu umor egalabil, poate cu cel al hâtrului învățător moldovean și pentru faptul că aceștia doi au aceeași sorginte moldovenească (și poate nu întâmplător, Adrian Botez este născut la Gura Humorului – nume predestinat!)

Cu un statut de exemplaritate stă modelul său moldovean, trăitor în alt veac, dar cu care-și află comuniuni de spirit, tradiție și limbaj: *„Ion Creangă NU POATE să spună altfel de lucruri, decât ESENȚIALE!!! El și Aminul-Eminescu – această funcție o au; iar Aminul-Emiescu, în calitatea sa de șef al lojei inițiatice în Tradiție (precum vom demonstra mai jos, cu ajutorul prețios al lui V. Lovinescu), are voie să-și spună-pronunțe clar- ezoteric, acest adevăr – și o spune, atunci când mărturisește funcția de Candelă a Lumii, pe care o are Neamul Românilor. Da, tocmai în Amintiri căci viața simbolurilor, dacă nu vă e cu supărare – tocmai în copilărie funcționează de minune! – de credem în Făt Frumos și în Moș Crăciun – iar, apoi, uităm și ucidem în noi Făt-Frumosul și Crăciunul... Adică, luați de valul mercantilismului- „realismului” (fals) al lumii acesteia – uităm-ucidem cea ai profundă parte a Ființei Noastre - cea cosmico-divină, prin care am putea să ne împărtășim cu/ din Dumnezeu...”*

Și explicația imediată a acestei întreprinderi temerare: *„Noi, scribul acestei scrieri de față, considerăm că nimic din ce se încearcă pentru re-împăcarea omului cu Dumnezeu – nu este zadarnic ori demn de dispreț. Și vom căuta, în cititori, forțe complice pentru această întreprindere, în fond, profund religioasă și creștină.*

Iată, cititorule, că, de fapt, stând în fața paginilor acestei cărți, ești, fără să știi, complice la un furt. Dar ce furt! Nu-i de colea: un furt din „ograda solară” a lui Dumnezeu – ori din Grădina cu Mere de Aur a Hesperidelor... Te vei încumeta, oare, cititorule, să devii „răufcător”, dimpreună cu scriitorul? Adică, mai exact, ești, oare, pregătit sufletește pentru cea mai grozavă spargere din cosmos: aceea a Porților Infernului Ignoranței?!”

Atâta savoare în frază, extraordinară succesiune asociativă de imagini, cu înclinație spre esoteric, atâtea răsfângeri de sine-n cuvânt și mai cu seamă în Verbul dinamic, caustic, penetrant în sufletul cititorului, vrednic doar de mării clasici...

Și, continuă Adrian Botez ca să îndulcească sentimentul de culpă, cu o *pledoarie pro domo*: *„Astfel de „răufcători” nu sunt condamnați la chinurile veșnice ale Gheenei (care, d fapt, Mama Gee, a tuturor oamenilor, din Adam purceși) – ci, dimpotrivă, trăiesc sub veșnica binecuvântare divină. Căci Dumnezeu se bucură să fie bine căutat și corect găsit de către om – Omul, pe care, de-o istorie întreagă, Dumnezeu îl așteaptă să revină în Paradis. Dumnezeu așteaptă MAXIMA FERICIRE de a fi „jefuit” conștient, de ceea ce a dăruit inconștienței lui Adam Protogonos. Și inconștiența a ocultat darul. Omul uită, mereu și tragic, că este mereu, neîntrerupt, în Paradis! Nu poate fi DECĂT în Paradis: „Crezi, oare, că întâiul Adam a izbutit, în Paradis, să distrugă măcar o singură floare, măcar un singur fir de iarbă? (...) Crezi, oare, că divinitatea ar putea să creeze un spațiu care să nu fie Paradisul? Crezیم oare, că prăbușirea constă în altceva decât în a ignora tocmai faptul că ne aflăm în Paradis? (s.a.) – întreabă, retoric, genialul orb J.L. Borges, prin gura lui Paracelsus” (Jorge Luis Borges, Cartea de nisip (Roza lui Paracelsus), Univers, Buc, 1983, p. 345).*

Cu smerenia celei total neinițiate în tainele propuse de autor, în oferta sa hermeneutică, pertinentă, dar cu aceeași curiozitate a epistemologiei, împrumutând „uneltele” („sculele”) de „Meseriaș al Marelui Furt de Tine Însuși, de propria-ți Nemurire,” cu „forțele numite: suflet, spirit, credință, inteligență, intuiție, imaginație, clarviziune, bună-credință, etc”, la invitația lui Adrian Botez, am purces cu pași neauziți la „Sfânta Lucrare a RĂPIRII SINELUI (...) DIVIN, - în sintonie cu „entitatea spirituală cu numele Ion Creangă”.

Relevând „căderea lumii din Vârsta Întunecată” (Kali Yuga), până la cel mai de jos capăt al Osiei Lumii – cădere care aduce după ea, toate inconvenientele orbirii spirituale, scufundării în materialismul, egoismul și pragmatismul cele mai sinistre” - Adrian Botez ne avertizează despre „Pericolul prin „științe”/ vs/ șansa sotriologică prin ȘTIINȚĂ” – autorul spune:

„Oamenii de acum nu mai cred în spiritualitate – ci în tehnicitate, nu mai cred în aerul tare al Olimpului, Sinaiului, Taborului, Golgotei – nu mai cred în pura și amețitoarea pneuma, în ether-aitheros, în băutura eilor (ambrozie și nectar, soma, amrita, hydromel etc.) – ci în mlaștina bolborositoare, pestilențială – dar fascinantă, în maleficul ei ultim – a Materiei Brute-Prakrti. Și nici măcar în aspectul ei inițial, de Mamă Pasivă, ce se pregătește să-l primească pe Făt-Frumosul-Demiurg (Spiritul-Purusha) – ci n aspectul ei putrid, de ultimă fază a descompunerii – nu doar inutil, sterp – dar și otrăvitor.”

Savoare, succulență, miresme de mir, într-o carte de hermeneutică? Și iată că se poate, pentru că, pe lângă structurarea acribică și densitatea subiectului, sunt inserționate în real, precum fărâmele de cuminecătură în potirul euharistic, „părțile” din gândurile, din ființa autorului, care se implică afectiv și efectiv în actul creației.

Într-un gest suprem și conștient de scuturare de scamele și cenușa prezentului, Adrian Botez ne poartă în realul-virtual al lumii tehnocrate, super și năucitor avansate, vai! Dar atât de lipsită de sensibilitatea și parfumul (vetust?) al valorilor trecutului, rămase doar pe retina nostalgică a inimii (sau nici atât! Sau nici atât?).

„Și această omenire sclavă mașinilor, această omenire ajunsă în culmea lenei de a ființa REAL – această omenire pe cale de a fi înghețată de o paralizie spirituală totală – își exhibă mașinuțele de tot felul (expresii ale impotenței și sterilității spirituale tot mai totale), cu o mândrie neroadă, inconștientă. Căci tocmai „vânzarea sufletului” către MAȘINI („high tech”!) este una dintre dovezile majore ale vidării spirituale, ale haosului axiologic și vital, ale amplificării zonei de entropie spirituală, în care a intrat omenirea. În loc să se consolideze pe dinăuntru, pentru a fi capabilă să înțeleagă și să determine ea însăși Minunile Învierii, la care a făcut-o părtaşă Hristos-Dumnezeu, acum 2000 de ani – ea, omenirea paraplegică se complace în a-și exhiba fragilitatea sterilă, în a-și admira neputința spirituală, disipată în monștri de fier negru și în ecranele, fulgerând luciferic, din zona siliciului – ale calculatoarelor, bransate la Molohul Central, la perversul ucigaș de personalitate, vampirul care extrage din minți ultima picătură de orientare spre Adevărul Sacru: Monstrul Caracatiiform, Tentacular – INTERNETUL”.

„Mais ou sont les neiges d’antant?!” – se întrebă Adrian Botez – așa cum s-a întrebat odinioară vestitul vagabond al poeziei, trubadurul iubirii, Francois Villon.

Iată: „Superbele Idei Platoniciene zac, leșinate, agonizante, în sinistrele cuști de fier ale „tehnologiei înalte” („high tech”). E jalnic, neliniștit – și dezvoltă (sau ar trebui să dezvolte) în noi un imens sentiment de culpabilitate și insecuritate spirituală. Pe Hristos îl răstignim, zilnic, pe crucea fascinației față de propriile noastre cărje spirituale înjositoare, de propriile noastre ticăloase dezertări spirituale, atentate împotriva Spiritului: dezertăm în armata arogantă și stupidă, vicleană, alienantă prin continua stare de minciună – armata MOLOHULUI DE AUR, a falselor valori – întrucât se trimite la virtualități: băncile, banii - și iarăși computerele – devin zeii noștri, ridică ficțiunea egoistă, brutală, lacomă, sanguinară – la rang de Divinitate Atotputernică. De fapt, Atotanihilare (din punct de vedere spiritual).”

Citindu-l, ascultându-l, însușindu-l pe Adrian Botez, în intimitatea gândurilor Domniei sale, nu pot să nu mă gândesc la glasul lui Ioan Botezătorul propovăduind în pustiu. Cu toții știm aceste adevăruri, dar ne folosim de binefacerea acestei înalte tehnologii, nu întotdeauna în chip

ziditor. Însă, câți au curajul să le rostească, să le afirme cu voce de stentor, așa precum o face acest autor de excepție? Parcă îți vine să spui: Duhul Sfânt vorbește prin gura lui, la fel cum altădată, vorbea prin gura profeților.

„Pragmatismul – susține Adrian Botez – este, în mod esențial, caracterizat prin indiferență față de adevăr.”

Subscriem.

Iată ce idee formidabilă – axiomă perfectă: *„Umanitatea și-a înjosit corpul astral (corpul sentimentelor) și și-a pervertit inteligența, pentru a înjosi ȘTIINȚA – în „științele” derizorii, strict pragmatice. În fapt, nimic nu e știință – înafară de ȘTIINȚA SACRĂ”* (s.n.).

Și aici, autorul ne avertizează că suntem în fața următoarei primejdii: *„Ne luciferizăm de dragul lui Lucifer. Trăim în Imperiul Marii Umbre a Sfârșitului – iar glasul amăgitor al Anticristului devine tot mai seducător – iar noi, tot mai vulnerabili în fața acestei seducții malefice.”*

Și aceasta, pentru că ne-am uitat sau ne facem că uităm reperele sacre: *„Cine mai ascultă azi glasul firav, de aur și cristal diamantin, al basmelor? Am asurzit cu toții, se pare. Cine mai crede și mai vede, extaziat, minunea firului de iarbă, a rourei, a mirabilelor insecte și stele, a zborului fluturilor-îngeri, păsărilor-îngeri? Am orbit - și, ca orbii lui Bruegel, ne tragem unii pe alții, în groapa pierzaniei spirituale. Cum glăsuiește și Evanghelia după Matei (Biblia, Institutul Biblic și de misiune al B.O.R., Buc., 1944, p.1117): Orb pe orb de va povățui, amândoi vor cădea în groapă.”*

În fața acestei crize spirituale, a orbirii sufletești, cu ochii închiși în opacitate (ochiul nostru vede în mod orb!) – este nevoie de ochiul intim, cel special, care să descopere adevărul, limpede, neîncetșat, despuiat de văluri.

Autorul adresează îndemnul: *„Priviți singurele structuri valabile, dotate cu forțe soteriologice concentrate: miturile trecutului, ca realitate reïterată ciclic, spre originalitatea energetică – ca recuperare (soteriologică) a adevăratei vârste de aur – pentru spiritualitatea umanității terestre.”*

Cartea Domnului Adrian Botez este o adevărată sărbătoare a spiritului învingător asupra materiei. Și cine se apleacă asupra ei cu luare aminte, va afla bogății neasemuite.

În continuare autorul oferă postulate morale, citându-l pe Rene Guenon (Domnia cantității și semnele vremurilor, Humanitas, Buc., 1995, p.194), dar nu sub forma unor directive, ori imperative, ci mai degrabă sfaturi despre ceea ce nu trebuie să facem pentru a ne salva sufletul de pervertire: *„Nu permițeti răsturnarea simbolurilor (...) – căci vă răpiți singura șansă de mântuire, eliberare spirituală. Nu lăsați „adversarul” satanic să pună stăpânire „pe locurile care au fost sediile unor străvechi centre spirituale”(…) Nu-l lăsați pe „vrăjmaș” să transforme totul în pulbere atomică.”*

O abordare atât de originală a universului Poveștilor și Amintirilor lui Ion Creangă, e de natură, cel puțin să ne incite curiozitatea, dacă nu să ne adâncim în tainele oculte ale creației sale, de care, poate nici humuleșteanul nu era pe deplin conștient. Dar, motivează Adrian Botez: *„Am citat atât de copios din G. Guenon, Marele Inițiat (inițiat în sufism – dar, de fapt, inițiat în Unica Știință Sacră) – în speranța că se vor afla cel puțin câteva spirite receptive, câțiva cititori convinși (sau care vor accepta să fie convinși) să părăsească atitudinea, malefică, de scepticism - și să ne urmeze, prin labirintul simbolurilor Științei Sacre, spre lumina mântuitoare. Căci ce altceva sunt Amintirile din copilărie, ale lui Ion Creangă – decât un superb pleonasm pentru ANAMNEZĂ – pentru ceea ce sufismul islamic numește DHIKR (...)=AMINTIREA VERBULUI DIVIN ÎNTEMEIETOR (DEMIURGIC), Incantație a Verbului Divin?”*

În orice caz, provocarea fiind lansată, am încercat să mă cufund, împreună cu gândul autorului, în acel tărâm mirific, precum Alice în Țara Minunilor, gustând din desfătărilor limbii moldovenești, atât de mierii și fascinante. Fiindcă îmi stăruia în auz, chemarea tainică a autorului acestei prestigioase lucrări: *„Să încercăm, cutezători și harnici cititori, să ne reintegrăm demersului inițiat, real, pentru a simți, în final, transfigurarea propriei noastre ființe. Căci acesta este scopul cu care a scris Maestrul Spiritual ION CREANGĂ cartea sa inițiativă: pentru*

obținerea rezonanței cu „stările superioare ale ființei și cu Divinitatea însăși.” Pentru obținerea unui traseu, identic cu ceea ce numea Iisus Hristos „Calea, Adevărul și Viața”. La finalul parcurgerii acestui traseu, va trebui să simțim că ne-am autodepășit, auto-sacrificial, ființa umană trecută, și că suntem în preajma a ceea ce sufiții numesc hudur – prezența reală a divinității.

Fructul copt, căzut de-a lungul osiei lumii, se va reinstaura ca Fruct Verde, Fructul de Smarald (sau Creanga da Aur), în Vârful Copacului Cosmic.”

Mărturisesc, cu mâna pe inimă că înainte de a citi această carte, nu aveam nici un fel de apetență pentru aceste simboluri pe care nu le înțelegeam. Și ceea ce nu înțelegi, ești tentat să nu accepți. Dar am luat totul ca pe o aventură, ca o expediție formidabilă în realul-virtual, să pot dobândi noi sensuri ale creației acestor trei mari magicieni ai cuvântului.

În cea de a trei parte a Preliminariilor, Adrian Botez face referire la *Geografia sacră și delimitarea de ignoranții sacerdoțiului*.

Și aici, sunt necesare unele precizări, că dacă nu există deschiderea necesară, ochii, oricât de larg deschiși s-ar afla, tot orbi rămân. Cu alte cuvinte, doar unei categorii de inițiați îi este dat să descifreze sensul, miezul, mustul Cuvântului Sacru. Și aici autorul ilustrează cu parabola comorii care are un destinatar bine determinat, iar celorlalți le rămâne ascunsă.

„Se spune că atunci când o comoară este căutată de cineva căruia, pentru un motiv oarecare, nu-i este destinată, aurul și pietrele prețioase se schimbă pentru el în cărbune și pietriș vulgar; amatorii moderni de săpături ar putea să tragă foloase dintr-o astfel de <legendă>.”

Autorul semnalează existența unei <geografii sacre> sau tradiționale și, de asemenea a unui „simbolism geografic ca și un simbolism istoric, și ceea ce le dă semnificația lor profundă este valoarea simbolică a lucrurilor, pentru că prin aceasta se stabilește corespondența lor cu realități de ordin superior; dar, pentru a determina în mod efectiv această corespondență, trebuie să fii în stare, într-un fel sau altul, să percepi în lucrurile însele reflexul acestor realități.”

În strădania de a-l situa pe Ion Creangă într-o zonă spirituală terestră, Adrian Botez, citându-l pe R. Guenon, afirmă că: „Ion Creangă ar trebui, cu necesitate, să se înscrie în zona buddhistă sau hinduistă – pentru a „merita” să fie luat în discuție. În mod sigur există astfel de elemente de spiritualitate în opera lui Creangă– căci spiritul românesc nu se poate sustrage (și ar fi absurd să presupunem așa ceva) foarte relei axe tradițional-spirituale indo-europene. Și totuși, nici nu putem trece cu ușurință peste nuanțele românești, care fac mai viu și mai atractiv peisajul lungului itinerar spiritual, de la Oceanul Indian, până la Oceanul Atlantic.”

Cât privește noțiunea de geografie sacră, autorul are următoarea explicație:

„Bethlehem se traduce și ESTE, efectiv: Casa Pâinii (Vieții) – înainte cu mult (istoricește) de intrarea, în Templul Ființei, a Pâinii-Hristos. Tot așa, Pipirig (intrat sub incidența dhikr-ului-anamneză, Amintirile lui Ion Creangă) este Pyrhos-Cetatea Focului (și Cetatea Îngerilor-Păsări, prin repetarea incantatorie a silabei pi) – înainte de epifania lui David-cel-Trimis-și-Bun. Și chiar înainte de anamneza-AMINTIRE a lui Adam Protogonos de către Regele Ioan al Crengii de Smarald (In, fiul Smarandei-Smaraldei Creangă). Iar Humuleștii nu pot fi decât Prakrti, arsă de Pyrhos-Purusha – dând boțul de humă arsă, pe Adam Protogonos-Cel Roșu. Sfera Roșie a Luceafărului (Venusian)”.

Prea multe înțelesuri oculte! Abia prididesc. Și totuși...Să facem primii pași spre o cât de mică inițiere.

De aici, necesitatea pentru critic, în accepțiunea lui Adrian Botez, atât de înduhovnicit în verbul lui humuleșteanului, de a oficia în chip sacral și cultic, sacerdotal, textul ca pe un text liturgic, al operei genialului Ion Creangă: „Critic pentru sacerdoți? Așa ceva nu există și nu poate exista. Cel mult hermeneut - - urmându-l pe zeu în refacerea podurilor dintre lumi (de aici, și numele de pontifex). Iar hermeneutul sacerdoților trebuie, în mod obligatoriu, să fie, el însuși, sacerdot. Sau, măcar, să aibă habar de actul sacerdotal și de consecințele acestuia, în plan cosmic și uman.

Singurul hermeneut, inițiat n actul sacerdotal al operei lui Ion Creangă – rămâne și va rămâne, pentru posteritate-eternitate, Vasile Lovinescu. Totdeauna, hermeneuții operei lui Ion

Creangă vor trebui să spună: „apud Vasile Lovinescu”. Măcar din când în când – și măcar ca temelie pentru investigații mai rafinate, mai apropiate, mai familiare cu fulgerele rodnice și periculoase care înconjoară zona de investigare-„reanimre” a VERBULUI SACRAL.”

Intrând în Capitolul I – Anistoria literaturii și metafizica personalității: LOJA IOHANICĂ ROMÂNEASCĂ, Adrian Botez începe cu frază axiomatică: „Nu există istorie – ci există Dumnezeu Unic.” El ne face părtași la istoria milenară a omenirii, prelungită prin noi înșine care, la rândul nostru reprezentăm istoria prezentă și pe cea viitoare.

Considerații extrem de interesante face Adrian Botez în subcapitolul: b-Anistoria actului artistic. „Să nu uităm că orice cultură a fost, mai întâi, CULT – și orice act artistic trăiește prin suspendarea timpului istoric. Deci, ACTUL ARTISTIC este, măcar ca percepție instinctivă (înafara voinței, a conceptualității umane), anistoric, atașat de MODELUL DIVIN-FIINȚIAL. Arta este ultima modalitate instinctuală umană.”

Și, continuând aceeași idee: „NU EXISTĂ EVOLUȚIE, CI MODELARITATE: actul artistic, ca și cel religios, se conformează în jurul unui MODEL SPIRITUAL-DEMIURGIC – față de care dezvoltă clarificări, apropieri, depărtări – sau, în cazurile cele mai fericite (mai apropiate de MODELUL DIVIN al Creației Unice): REVELAȚII.

Apoi autorul aduce precizări despre cultura națională a fiecărui popor și despre izvorul acestei culturi: „Fiecare cultură națională există datorită SPIRITULUI NAȚIONAL, acea structură spirituală inefabilă, și, totuși, extrem de pertinentă, care imprimă, din interior către exterior, dinspre Arhanghelul Neamului spre oamenii-Neam – caracteristicile de simțire, gândire, comportament, etc.”

Adrian Botez exprimă sintetic păreri despre spiritele naționale așa-zis „difuze” și, în consecință, oferă exemple de culturi: franceză, rusă, americană, care-și revendică identitatea culturală, uneori reușind, de cele mai multe ori, nu.

Îndreptându-se, în chip firesc, către spiritualitatea românească, Adrian Botez afirmă: „IV- Dar cu spiritualitatea românească ce se întâmplă, în anistoria ei artistică? Au românii un CENTRU MODELAR – sau nu au? Neamul care nu are Centru Modelar dispăre din însuși Proiectul Cosmic. Or, EMINESCU afirmă (și nu doar el!) că românii au o misiune mistică, de la Traian-taumaturgul încoace: „Trebuie să fim un strat de cultură la gurile Dunărei – aceasta este singura misiune a statului român și oricine ar voi să ne risipească puterile spre alt scop, pune în joc viitorul urmașilor și calcă în picioare roadele muncii străbunilor noștri. Aici, între hotarele strămte ale țării românești, trebuie să se adune capitalul de cultură din care au să se împrumute (s.a.) frații noștri de prin toate țările de primprejur, dimpreună cu celelalte popoare mai înapoiate decât noi” (Misiunea noastră ca stat, în ziarul Timpul, din 2 nov. 1879).”

Autorul aici își expune punctul de vedere asupra structurilor existențial-spirituale românești: „Afirmarea noastră este clară și concisă: „Hristosul românilor, Artistul-Hristos Modelar s-a întrupat – și este EMINESCU. În jurul lui se zbat, mai departe sau mai aproape, ecourile față de Revelația-Model – care ecouri coonfirmă (se supun) sau infirmă (refuzând, luciferic, supunerea) Modelul(ui) Divin Revelat. Prin apariția lui Eminescu-Revelația, literatura română a încetat să fie difuză și istorică: evenimentele-ființe spirituale potențiale (în adormire-așteptarea Hristosului) se rotesc în jurul EVENIMENTULUI UNIC. Trebuie, însă, să conștientizăm necesitatea de RITUAL-PENTRU-EMINESCU (mai exact, noi, neamul-elita, ca existență ritualică, ca întoarcere a ființei la originaritate. Se raportează la El, se conformează sau deformează, în raport cu EL-EMINESCU.”

Apoi, Adrian Botez simte nevoia să puncteze: „Și, pentru a nu scăpa din vedere nimic din alternanțele simbolic-spirituale ale mitului ființial românesc, adăugăm (cf. Adrian Botez, art. Anistoria literaturii române, în rev. Salonul Literar, Focșani, iunie-oct. 1998): „De fapt, modelul GETO-DACIC s-a întrupat în Modelul Divin Românesc: MIORIȚA și EMINESCU, din punct de vedere spiritual, s-au contopit: Modelul Divin al Cuvântului și cu cel al Hieroglifei. Când MIORIȚA tace, grăiește Hieroglifa-Eminescu – când tace Hieroglifa, simțim cum saltă în noi (NOI=elita spirituală a Neamului) expresia ritualului geto-dacic (condensat în MIORIȚA). Elită spirituală înseamnă SPIRITE TREZE – elita spirituală nu trebuie să fie neapărat intelectuală.

(...) *Elita spirituală poate reforma temporalitatea: succesiunea uitării poate fi reorganizată în ritualul Eminescu-Centric, Spiritualo-Centric. Orice gest și cuvânt al nostru poate fi <reglat>, prin smerenie și anonimizare a noastră, în funcție de modelul cristico-eminescian – care face mai lesne de vizualizat spiritul-modelul pe care l-a subliniat, după ce l-a dublat, în eternitate: modelul DACIA – modelul sacru.*”

Și, o afirmație șocantă, provocatoare: „...Este imperios necesar să se desfășureze istoria literaturii române: să se desfășureze treptele uitării –și să se vizualizeze cercurile concentrice ale Spiritului Național, în jurul Centrului-Revelație-Eminescu (...) Eminescu este acest Centru Interior-Golgotă, este vizualizarea în cuvinte simultane-vibrație cosmică-demiurgică (fiindcă acesta este darul GENIULUI, să re-creeze simultaneitatea de vibrație verticală, a cuvintelor orizontale, prin redarea forței interioare Cuvântului: acest fenomen e perceput ca <forță de seducție> - de fapt, este forța de TRANSFIGURARE, întru divin, a Cuvântului) a Arhanghelului-Spirit-Național.

Remarcabilă ideea: „darul Geniului, să re-creeze simultaneitatea de vibrație verticală a cuvintelor orizontale”.

În secvența a III-a, „c-Loja Iohanică Românească și metafizica personalității, Adrian Botez avansează idei la fel de incitante: „*Marile Spirite, pentru noi, capătă ceva din propria noastră neputință de fixare și concentrare. (...) În concluzie, Marile Spirite sunt, prin esența lor, CRISTICE – întrucât preiau asupra lor niște forme ontologic-spirituale nespecifice lor; karma, traseele divergente, centrifuge (parțial) – toate acestea fiind similare păcatelor umanității, pe care le-a luat asupra sa Hristos. Marile Spirite, deci, în imanența și transcendența lor (concomitente), au înscrisă DIMENSIUNEA SOTERIOLOGICĂ. Această lume există – și există cu șansă de regresie sacră, în „copilărie”-Paradis – datorită prezenței divine efective, prin epifania Marilor Spirite.*

Următorul capitol este dedicat tânărului „apostol-ucenic imberb, Ioan, care, la Cina cea de Taină, stătea cu capul pe pieptul lui Hristos. De aici și denumirea de IOAN AL INIMII.

Autorul expune în continuare teoria Sfântului Graal, avansând ideea lui V. Lovinescu din Mitul sfâșiat care „vorbește despre faptul că Iosif din Arimateea, în drumul său de ducere a Potirului Graal în Țara Verde (Țara Smaraldului) – Irlanda, la druizi, s-a oprit la jumătatea drumului dintre Ierusalim și Țara Irlandei-Smarald – făcând popas în Țara Sarasului. Or, interpretează Adrian Botez, Țara Sarasului este Nordul României (Maramureșul și Nordul Moldovei), întrucât Dragoș Întemeietorul este „comite de Saras”. La fel, deci, și pădrul său – vărul Bogdan, co-întemeietor al Moldovei. (Cf. *Romanele Mesei Rotunde*, Univers, 1976, p.81: *Povestea Sfântului Graal: Saras*).

Sub percepția acestor realități, Adrian Botez fixează cadrul specific: Moldova-Împărăția Verde – pentru stabilirea Sfântului Graal.

În subcapitolul 2- Metatron și Mikael-Hristos, autorul, pornind de la „*dublul sens al numelui de IOAN: hanan, în ebraică, ce are în același timp sensul bunăvoință – și cel de laudă. Rezultă că „Jahanan= a-îndurarea lui Dumnezeu, dar și lauda lui Dumnezeu”, specifică: „Primul sens ni-l dă pe Sfântul IOAN BOTEZĂTORUL, iar al doilea sens – pe Sfântul IOAN EVANGHELISTUL. Îndurarea=descendentă, lauda=ascendentă.”* Și aici vine cub un argument covârșitor în asocierea numelor lui EMINESCU și CREANGĂ, cu chipul lui IANUS BIFRONS (Cel cu Două Fețe). „*Mai e nevoie, oare, acum, după ce am adus aceste informații suplimentare, să mai subliniem chipul de IANUS BIFRONS, alcătuit de EMINESCU și CREANGĂ? Să mai reamintim, doar, că Ion Creangă zice (Cf. Ion Creangă, Opere, vol. I, Minerva, București, 1970, p.200) despre sine că este IMBERBUL (caracteristică a lui IOAN AL INIMII-Evanghelistul): „când mă vedeam în oglindă, barbă și mustețe ca în palmă.”*

Făcând în permanent referire la lucrările lui V. Lovinescu și ale lui Rene Guenon, privitor la tandemul EMINESCU-CREANGĂ, Adrian Botez face unele afirmații despre Loja Iohanică al cărei Rege-Preot, „*MUȘATINUL ASCUNS (Frumosul-Făt-Frumosul Solar, dar Soare Ocult, Soare Negru) s-a refugiat în „peștera” ignoranței și orbeniei oamenilor normali, în peștera istoriei, într-un secol al Golemilor-mașinării – și s-a înscris la „starea civilă”. Se numește*

MIHAI EMINESCU. N-a știut nimeni acest lucru? L-am presimțit mulți – și până astăzi, presimțirea a avut vreme să devin revelație.”

Mărturisesc că nici o clipă, nici o clipă, citind versurile eminesciene, încă dinainte de a ști să citesc și până astăzi, nu m-am gândit la aceste sensuri oculte. Ca de altfel nici legat de „Amintirile din copilărie” ori „Poveștile lui Ion Creangă. Nici poveste! Le gustam ca pe niște delicii sufletești și atât. Cu această carte, orizontul gândirii se lărgeste și se diversifică. Iată ce scrie Adrian Botez cu privire la Loja Iohanică a neamului românesc: „*Neamul românesc, cel puțin în secolul al XIX-lea (dar noi știm, (n.a.) secret, că, sub alte nume de stare civilă, „faptul” sacru călătorește, sfidând istoria, din secolele anterioare, în secolele ulterioare secolului XIX) – și-a consacrat oculo LOJĂ IOHANICĂ, pe care toată lumea a privit-o și încă o privește, fără s-o vadă. V. Lovinescu spune clar, definitiv, numele MAESTRULUI lojei: „Menționez un fapt semnificativ, pentru acela care nu crede în hazard. NUMELE LUI EMINESCU ESTE AMIN”* (s.a.).

„Bine – spune în continuare Adrian Botez. Știm, deci, că MAESTRUL lojei iohanice emergente (oarecum) a secolului Al XIX-lea este Eminescu: AMIN înseamnă: a-Confirmarea-Subsumarea Treimii; b- Desăvârșirea ca Revelație și Epifanie întru Sfânta Treime.

Cine sunt, însă, membrii lojei iohanice?

Răspunsul la această întrebare dovedește că ghicitoarea „Mănăstire-ntr-un picior/ Ghici, ciupercă, ce-i?” – nu este creație a copiilor pentru copii, ci creație a înșelătorilor-„mușaiilor”, pentru îmbătrâniți-complăcuți între cojile-keliphoturi (-Kelifa (pl. Kelifot)=coaja, învelișul lucrurilor (ebr). Căci relațiile lui Amin-Eminescu sunt „la vedere”, emergente, știute „de toată lumea” – cu TREI IOANI: ION Creangă, ION Luca Caragiale și IOAN Slavici.”

În continuare, Adrian Botez face o asociere pertinentă între numele Ion Ștefănescu-Creangă și apartenența la Loja Iohanică: „*Ion Creangă își marchează, astfel, prin nume, atât apartenența la LOJA IOHANICĂ, protejată-dominată de AMIN, cât și rolul său se stăpân al Crengii de Aur și al Focului-Știință Sacră a Primordiilor. Ion Creangă marchează, prin nume, apartenența la topos-ul sacru al Nordului (Locul Divinității) – al Capătului Polar, orientat spre Steaua Polară, dar și loc al Grădinii Hesperidelor. Topos Sacru al Axei Spirituale terestre și românești, deopotrivă.”*

Și mai specifică Adrian Botez: „*Deci, din șirul celor trei din loja iohanică, Ion Creangă este PRIMUL, pentru că este CREANGĂ – și nu doar ION-IOAN.”*

La fel procedează autorul și în cazul celorlalți doi, explicându-le numele prin sintagme inițiatice.

Capitolul II este intitulat: Sunetul Clopotarului – vibrația primordială. Întemeietorii Reverberației anamnezice și face referire la: „*dhikr-ul propriu-zis, de conformația sonoră a Vibrației Anamnezice: amintiri din copilărie*”.

Adrian Botez îl citează din nou pe V. Lovinescu, *Incantația sângelui*, despre „rudenia” spirituală Eminescu-Creangă: „*Din studiul de mai sus al poemelor postume ale lui Eminescu, pe care le-am ales – rudenia cu Creangă și cu poezii anonimi populari este incontestabilă, pentru că este vorba de eroi fără moarte – cu alte cuvinte, de funcții cosmice (sublinierea lui Adrian Botez) ce trebuie să dureze până la sfârșitul ciclului; iar pentru cine cunoaște anumite elemente de bază ale esoterismului și ale desfășurării ciclice, faptul că Eminescu a vorbit, cu o jumătate de secol înainte de apariția cărții lui R.Guenon, *Le Roi du Monde*, despre un mister inviolabil, deținut de anumite cercuri necunoscute – anume întrunirea într-un singur principiu și o singură ființă a dublei puteri, sacerdotale și regale, cum reiese fără contestație posibilă din poemul Miron și frumoasa fără corp (Voievodul cu mitră sacerdotală, îmbrăcat în straie arhieresti), îl arată pe altissimul poet participant la un secret polar superlativ pe vremea aceea, și <complice> (sublinierea lui Adrian Botez) cu anumite ființe deținătoare ale acestei taine, dintre care singurul cunoscut a fost probabil Creangă”.*

Și mai explicit, cu privire la Moș Nichifor Coțcariul : „*Dintre argumentele afirmației asupra comunității inițiatice Eminescu-Creangă – se detașează și următoarele, referitoare la citatul nostru din debutul dhikr-ului „secund”, Moș Nichifor Coțcariul (cf. V. Lovinescu, op.cit., p.137),*

„Va să zică: <<De la râșniță la Dane/ Și la borș de Pipirig>> - satul lui David Creangă bunicul lui Ion Creangă, satul lui Moș Dediu și Ciubuc Clopotarul, când au descălecat din Ardeal, deci și al lui Ciubăr Vodă, prin frumoasa cumătrie de care vorbește Creangă. Din mii de sate, Eminescu nu a putut găsi altul? Ce e cimilitura aceasta grotescă? Dane este un plural feminin. Pipirigul este vegheat de un munte cu două vârfuri simetrice, numite Chițigaia Bună și Chițigaia Rea. În Moldova, Chițigaie înseamnă cucuvaie (sublinierea lui Adrian Botez). Pasărea intelectuală prin excelență, pasărea Athenei, supraveghează Pipirigul? Bună, Rea, înseamnă, bineînțeles, pozitiv și negativ. Complicitatea Eminescu-Creangă nu este mai mult decât insinuantă?”

Cu o savoare fără precedent pentru o carte de hermeneutică, Adrian Botez ne dezvăluie legături tainice dintre onomastica humuleșteanului și semnele esoterismului universal. De asemenea, dintre anumite întâmplări hazlii și starea de Armonie orfică. Uneori, chiar dacă greu de pătruns pentru un neinițiat, aceste explicații aproape stranii, cabalistice, misterioase, care parcă țin de miturile ancestrale ale lumii, uimesc și incită la meditație. Decodificarea acestora ține de apetența fiecăruia de a primi aceste simboluri misterice.

E vorba de o mistică întâlnire a simbolurilor vechi cu cele noi, într-o simbioză aproape oracolară, ținând de predestinare.

Capitolul III are un titlu cel puțin incitant: Drumul ca inițiere. Descoperirea Pietrei Filosofale. Acesta da, exercițiu de gândire orientală.

„Există, până și în unele manuale alternative actuale, un fragment dintr-o devoalare a Inițierii prin Drum și foarte clară prezență, în text, a chipului funcțional al Pietrei Filosofale (găsite și pierdute) – dar nimeni nu-l ia (fragmentul) și nu le ia în seamă (devoalările) – tratându-le doar ca pe niște întâmplări foarte amuzante...”

Și, spune mai departe Adrian Botez: *„Drumul se mai numește și Cale - iar Calea Regală (Drumul Împăratesc) înseamnă „calea directă, calea dreaptă” (cf. Jean Chevalier/Alain Gheerbrant, op.cit., vol. I, p.237). „Via Regia” va fi termenul prin care Bernard de Claidvaux denumește viața monahală – Cale a Iubirii și Sacrificiului de Sine – dar și termenul prin care alchimiștii își denumesc arta lor.”*

Adrian Botez face precizări despre ceea ce se numește Drum Inițiativ: *„Un drum spiritual, al încercărilor – având ca finalitate Izbânda Finală a Spiritului, adică re-întâlnirea Sinelui Divin – se numește Drum Inițiativ. Din moment ce s-a ajuns la Broșteni, înseamnă că David-Cel-Trimis-și-Bun-Călăuza-Hermes, precum și Borca-Rugăciunea au izbândit întru divinitate. S-a ajuns la Templul Inițierii, cu două aspecte/ ipostaze: cea Paradisiacă și cea Infernală – Școala și, respectiv, Bordeiul (cu Țapul și cu Caprele Satanice) al Irinucăi. Dar, ciudat, EIRENE, în limba grecilor, înseamnă PACE... Și spune Iisus: „Fericiți făcătorii de pace, căci, fii ai lui Dumnezeu se vor chema. Deci, fie prin Irina-cea-Mistică (ascunsă în Bordeiul Alchimic) se va face cu Paredrul ei „devoalat” – Maestrul-Profesor – ucenicul Misticalui Paloș Arhanghelic – fie doar datorită ei, Irinei-Eirene, se va produce trimiterea/ transmiterea lui Nică/ Dumitru (Demeter – deci, Nică în dublă ipostaziere: catehumen, în drumul spre Centrul Spiritului – și năzuitor spre Fertilitate-Înviere!) la o instanță spirituală superioară, care va produce unificarea forțelor spirituale, întru confirmarea inițierii întru divin/divinitate.”*

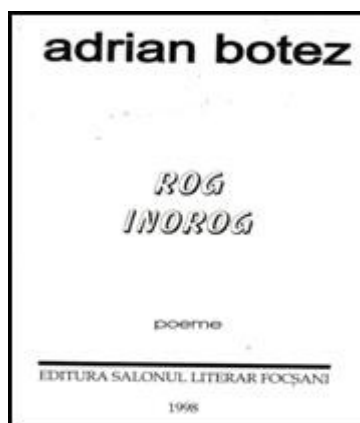
De observat aplicarea acestor simboluri la Amintiri din copilărie.

„Și, într-adevăr, doar datorită „fricii” de Eirene-Irinuca, Nică și Dumitru vor descoperi Focul Spiritual al Pietrei Filosofale – vor face încercarea biruirii Satanei – apoi, după spargerea Cuptorului Alchimic, vor fugi înapoi, la Pipirig, unde vor fi „prelucrați”, superior și „profesionist” alchimic, prin „mila”-atoateînțelegerea Anastasiei și trecuți prin barzaq-ul-Urcior – în Zona Mirului-Jarului Alb...- rezultând „Învierea a Doua!”

Cocioaba Irinucăi este poziționată „chiar sub munte” – este, deci Bordeiul Îngropat – de fapt rezumatul tărâmului celălalt, al Zmeilor. Locuitorii acestui Bordei Alchimic sunt ciudați, dar, în mod sigur, au funcții complementare:

a-pe de-o parte, Treimea Zmeilor, formată din: I- Centrul Echilibrator al Timpului-Spațiului, Eirene-Irina-Împăciuitoare Vremilor: „nici tânără, nici tocmai bătrână”; II- Bărbatul e, și el, neutru aparent – căci nu e descris cu vreun atribut particular, dar acesta, tocmai pentru a echilibra, complementar, pe III- Fata Zmeilor, care are un surplus de elemente particularizante, care o situează, clar, în zona neoamenilor, a monștrilor infernali terifianti (nu neapărat evident agresivi): „o fată balcâză și lălâie, de-ți era frică să înnoptezi cu dânsa în casă”. Dar, ca orice Zmeu care se respectă – care caracteristica dinamică, a peregrinului/peregrinei (caracteristică ce o și înscrie în zona cvasi-invizibilității): „Noroc numai că de luni dimineața și până sâmbătă seara n-o mai vedeai; de ducea cu tată-său la munte, la făcut ferestrea, și lucra toată săptămâna ca un bărbat pentru nimica toată: doi oameni cju doi boi, la vreme de iarnă abia își puteau scoate mămăliga. Ba la mulți se întâmpla de veneau sâmbătă noaptea cu câte un picior frânt sau cu boii stâlciți, și aceasta le era câștig pe deasupra.”

Nu-i așa că, citind Amintirile... nimeni nu s-ar gândi la aceste înțelesuri?

Cronică literară

ÎN AMURGUL LUMII CUVINTELOR - POEME PENTRU ZIUA MÂNIEI

ADRIAN BOTEZ, *Rog inorog*, poeme, Editura „Salonul Literar”,
Focșani, 1998

Adrian Botez este, fără doar și poate, cel mai original poet pe care mi-a fost dat să-l cunosc, răsfoind, (răscolind) prin ceasloavele prăfuite, dar și cele de ultimă oră ale liricii românești.

El este fără pereche. Creația sa, atât de diferită de vulgul cotidian care aduce osanale nesfârșite dimensiunii trupești a omului, și-a pus amprenta, marca ei prețioasă pe domeniul, atât de râvnit al literaturii și locul său nu poate fi ocupat de preopinenții zilei, oricât s-ar da aceștia de ceasul morții.

Adrian Botez nu se încadrează, nu se aliniază, nu se confundă.

El este altfel, cu totul altfel, și nu rostesc aceste cuvinte din complezență. În tot ce întreprinde, prin multiplele raze pe care le răspândește, în încercarea disperată de a-i lumina pe cei din preajmă, se poate vedea acest semn al unității care nu cunoaște locul comun, cărările bătătorite, deși inspirația lui este uneori livrescă. El realcătuie, rescrie, reiterează marile teme ale literaturii universale, cu aceeași dezinvoltură și măiestrie, de parcă ar fi scrise acum. Vasta,

colosala erudiție pe care a acumulat-o prin străduințe jertfelnice, supraomenești, ar putea speria, intimida, pentru că se ridică la cote de neatins.

Spirit enciclopedic, oferă însă, cu reținere, fărăme din monadele minții, atât de bine organizate, doar atât cât putem noi oamenii, îngurgita, îndeobște.

Dar, ce asupră de măsură conține verbul său, esențializat, cristalizat, strălucind dincolo de retină!

Dacă ar fi să ne raportăm la alte personalități enciclopedice, care și-au înscris pana în cartea de aur a liricii noastre, Gellu Naum ori Emil Botta ar fi palide umbre.

Dar mai bine să lăsăm clasificările, pentru că, locul lui Adrian Botez pe podium este, de asemenea, singular. Pe treapta pe care stă opera sa, copleșitoare, vastă, nu mai încap nimeni, și aceasta, nu pentru că autorul și-a propus această performanță, alungându-și eventualii concurenți în competiția pentru câștigarea nemuririi, ci pentru că, privind în jur, nu prea are cu cine concura, grăbiți, pripiti și dezordonați, trufași și indiferenți, îmbrâncindu-ne suveran, în Arca Bunei Speranțe, ca să apucăm un loc, așa cum suntem cu toții. De aceea, în competiția desăvârșirii la care trudește continuu, Adrian Botez aleargă singur. Ia trofeul, se întoarce învingător, îl arată mulțimii, care, în mod ciudat și paradoxal, nu-i scandează numele, nu-l afișează cu litere uriașe pe postere, pe ecrane gigant, ci preferă, așa cum gloata nu l-a preferat pe Nazarineanul cu fruntea însângerată de spini, biciuit și gol, pe un oarecare Baraba, cel care știe să-și câștige faima cu fel și fel de tertipuri, ori pe prototipul lui Baraba, care speculează fiecare secundă, fiecare sentiment și orice dram din grația auditoriului, cu spirit gregar.

Departate de Adrian Botez aceste mârșăvii, aceste tertipuri nedemne de spiritul său care tânjește spre alte dimensiuni, de bună seamă. El se înfățișează ochiului, (urechii), puținului auditoriu, rămas după terminarea Fiestei, în arena însângerată, după Marele Spectacol (*Bâlci al deșertăciunii*), în tot ipostasul: stingher, învăluit în taină ca într-o armură medievală, brav Cavaler al Mesei Rotunde și neasemuit. Prin impozanța sa intelectuală însă, alungă idolii de tinichea pudrați cu aur.

Și, cine are curajul, puterea, răbdarea să se apropie, îi va descoperi însemnele regești pe frunte. Și va mai descoperi ceva, privind mai cu luare aminte: cununa de învingător, pe fruntea, numai broboane de sudoare de sânge, la fel cu a Hristosului din Grădina Ghetsemani, în timp ce ucenicii dormeau somn prăbușit, în loc să vegheze în rugăciune.

Per ansamblu, s-ar putea vorbi despre o anumită viziune pesimistă asupra lumii, (și cum ar putea fi altminteri pentru cineva care nu se îmbată cu scursorile aparenței!)

Dar această viziune este preferată pentru „ziua mâniei” și ea nu e decât una, cât se poate de realistă, mai degrabă un strigăt disperat, o chemare impetuoasă, rostită - nu în șoaptă, cu glasul rugii închipuie cu gândul aiurea, ci mai curând, cu glas de stentor. Căci timpul *nu prea mai are răbdare*, semnele veacurilor s-au întetit și, dacă omenirea nu se trezește, fie și acum, în al 12-lea ceas, dezastrul iminent va cotropi nu numai ființa, dar și lucrul și aerul și apa și înconjurul și departele.

Adrian Botez și-a asumat acest rol (refuzat de mai toți – pentru că nu este deloc comod), de a trage semnalul, de a propovădui (în pustiu, firește!) despre Sosirea Vremurilor cele de pe urmă. Și cu cât strigătul său este mai înalt, mai viguros și uneori, plin de mânie sfântă, cu atât semenii își fac urechea toacă.

Chiar metafora din titlu, atât de subtilă, e menită a ne dezvălui realitatea.

Autorul este însă un nesupus, în fața oricăror legi omenești, și el, cu orice preț va striga înainte, chiar când va rămâne văduvit de sunetele atât de trebuitoare lucrării sale de modern arhanghel.

Nu arareori răzbat, în mijlocul anatemei pentru blestemățiile semenilor, rugăciuni de o puritate angelică: „Doamne, în credința în Tine,/ închide-mă: creșterea uriașelor aripi de îngeri/ s-o aud – umerii mi-i ardă:/ vecia zborului – sclav tainelor dumnezeiești/ sfântă fie-mi/ Temniță” („La marginea lumii”).

Care anahoret, sihastru, monah ori prelat s-a rugat mai cu aplecare către cele înalte?

Setea de curăție, de vrednicie duhovnicească – e mai arzătoare decât a celor ce urmau să se scalde – pentru abluțiune – în apa lustrală trecută prin cenușa rămasă de la arderea ramurilor de finic din Ziua Floriilor, când poporul L-a întâmpinat pe Domnul în Ierusalim cu crengi de palmier și cu straie așezate dinaintea copitelor de asin, în cântări de: „Osana! Binecuvântat este cel care vine în Numele Domnului!”

Suferința asumată strecoară rana prin apa leșioasă și curăță, nu numai trup, dar și „păduchii sufletului”, astfel că: „*îl primesc în mine pe Isusul leșiei: mâna Lui și-a mea/ rănite spânzură/ pe aceeași aripă de cruce*” („*La marginea lumii*”)

Nu e de mirare, așadar că, în urma participării la martiriul lui Hristos – va primi cununa (chiar dacă însângerată) a muceniciei – coroana cerească a învingătorului, cea care nu se vede decât cu dioptriile inimii. Pentru că, Adrian Botez este, ca și Sfântul Apostol Pavel, purtător de stigmate nevăzute, ne dinăuntru, la fel de dureroase ca și cele care se văd.

Învingător de lepra păcatului, de fire slăbănogită, de laxitatea conștiinței, de orice ispită, parcă neatins de zgură omenească, ai senzația că acest poet vine din altă lume și, fără îndoială, trăiește în altă lume. El a fost ales din lume dar nu aparține lumii. I s-a dat un nume, a fost îndreptățit și, de bună seamă, va fi mântuit. „*Doamne pălmuit de bestia ploii: obrazul/ Tău orb mă privește-ațintit:/ simt crescându-mi în frunte – corn de/ inorog – cea dintâi ramură a / cereștii coroane*” („*La marginea lumii*”).

Într-adevăr, inorogul, acest animal fabulos pare să-l tuteleze și mitul lui, scrijelat cu sânge pe inimă, este amintit mereu de autor în creația sa.

E un adevăr necontestat că orice libertate a firii se transformă-n lanțuri grele, în zăbrele și-n obezi care-l pot înrobi pe om mai vârtos ca obezile de la picioare: „*nimeni nu e drum pentru tine: neputincios,/ te zbați între zăbrele fără număr: libertățile/ firii*” („*La marginea lumii*”).

Dar, tot atât de adevărat e faptul că Dumnezeu i-a dat omului puțința de a alege: „*poți nimeri/ piatră – în fruntea lui Lucifer – sau/ dimpotrivă – sorbit în urechea lui Dumnezeu – șoaptă/ să fii*” („*La marginea lumii*”).

Personal, prefer aceste versuri tumultuoase, aglutinate în încărcături semantice, uneori cu înțelesuri oculte, din care răzbate, precum creștetul ghiocelului firav – scoarța vârtoasă a pământului – ideea pură, înălțătoare și plină de miresme divine, decât versul dulceag, cu „floricele pe câmpii” frunzele galben aurii, inimi mai mult sau mai puțin sfărâmate și multă persuasiune spre partea picantă, plină de voluptăți și miere a vieții, foarte abundente în poezia de azi.

Deși nu e un poet facil, Adrian Botez nu poate fi asumat decât cu responsabilitate și reală dorință de a-ți îmbogăți orizontul și chiar, parcurs cu atenție, poate dezvălui bogății nemăsurate cu talgerul, cu terezia, ci doar cu pepita, dar cu atât mai de preț.

Și aceste pepite răscumpără travaliul (numai dacă este cinstit!) al descifrării sensurilor din aceste poeme elevate, uneori cu înțeles dublu sau multiplu, din volumul „*Rog inorog*” al distinsului poet Adrian Botez.

Astfel de nestemate sunt: „*vâr mâna – adânc – în buzunarul văzduhului:/ nu dau decât peste bulbucii/ răsuflării mele de ieri*” („*Hot ghinionist*”); „*evanghelia fulgerelor o port sub cămașă:/ n-o propovăduiesc decât în fața emfazei/ paranoice – a pădurilor// munților*” („*Evangelizare*”); „*fără noimă-s speranță – ori/ frică: Christos n-alege – el doar/ despică*” („*Poem scurt*”); „*Moartea-i venită pentru neagra recoltă/ a DE TOATE SFÂRȘITULUI*” („*Raport cu privire la... nedatat și resemnat*”); „*nu poți fi înțelept – oare – decât cu/ craniul în față?*” („*Din meditațiile unui bătrân pușcăriaș*”); „*nu mă por ruga nimănui – decât/ mie – pentru/ moartea trupului de tristețe*” („*Din meditațiile unui bătrân pușcăriaș*”); ș.a.

Și totuși, omenescul își face loc (rost?) într-un amar rictus care ar putea semăna cu o imensă dezamăgire, ori chiar lehamite. Nu e prima oară când autorul dorește să se situeze, ori de o parte, ori de cealaltă, în susul ori în josul cărării, numai să nu rămână „căldicel”, pentru ca mai târziu să nu riște a fi scuipat din gura lui Dumnezeu: „*când va începe – și pentru mine/ viața?// când voi ucide – când voi iubi?// nu am dreptul – spun mereu – la nimic:/ unde-i – din mine*”

– firavul lucru făcut/ care să-l hotărască - pe Dumnezeu – să dea din cap/ într-un sens – sau în altul?” („Numai întrebări frontale”).

Tragismul existențial, asumat cu bună știință, devine pentru autor, scara pe care va trebui să se înalțe, nu „pe scara uitării”, dar a accederii către divinitate.

Deseori poetul este bântuit de viziuni stranii: „Neantul își aranjează/ cu trubadurească afectare – imperiale – faldurile/ vocii” („Rugăciune și fundal”).

„Dumnezeu/ m-a despiedicat: mânz al/ Apocalipsului – în/ cumiștenia pământului” („Paradox”).

Unele versuri sunt panseistice: „Spală-ți îndelung Cuvântul în fulgi de lumină/ apoi dă-i drumul: pui care-a învățat să zboare” („Fondul morții internaționale”).

Ori: „amintește-ți/ trăsătură cu trăsătură – chipul de/ goană al vieții:/ să nu tânjești – mai târziu/ după lucruri pe care le ai acum/ cu dreptate – înapoi/ PĂSTRĂTORULUI” („Fondul morții internaționale”); „Lung a fost împrumutul – deplină și curată/ fie recunoașterea/ datoriei” („Fondul morții internaționale”).

Cu o luciditate durută, autorul se recunoaște în triplă ipostază drept: autor, spectator și actor în teatrul lumii: „lent înțelept – ai lăsat să-ți lunece din/ mână – țândări să se facă – frumosul zadar al/ teatrului lumii/ ești – tot – numai liniște de icoană” („Fondul morții internaționale”) – ultimul vers fiind de o frumusețe și puritate negrăite.

Dar poetul nu e câtuși de puțin legat (molipsit?) de spiritul ei imund (mundus imundi!), ci spune iată: „ești - tot – numai liniște de icoană”.

Poate că, doar prin titlurile, uneori prea descriptive, autorul păcătuiește, în dorința de a ne explica ceea ce nu trebuie explicat în poezie, titluri care, dincolo de puterea de sugestie, relevă conținutul, făcând să se diminueze acel inefabil „plăpând, înaripat și sacru” (Platon).

„În amurgul lumii cuvintelor” - este o expresie a stării de spirit tutelare a poetului: „abia veniți din sânge – cer să le crească dinții/ cristalele nu mai știu ce vorbesc – păsările nu mai/ știu ce zboară// străină jivină scoate ochii la toate/ tace – apoi scapă-n hăuri/ cheile de la cetate/ strivești între buze un vierme în loc de cuvânt/ liniile din frunza palmei au fost luate de vânt// cerșești să-ți ajungi umbra – s-o pipăi/ s-o întorci cu fața la/ soare ea nechează – și-i neagră: dă drumul la Fiare// pân’ la gât ți-a ajuns scrisoare/ desfă ștreangul Literei – năpârlește-ți/ închisoarea” („În amurgul lumii cuvintelor”).

Un autosarcasm mușcător și lucid îi biciuie gura cu crini în „Schizofrenii cotidiene”: „Când mă trezesc din somn – nu mai am/ nici un drept – nu-mi sunt propriul stăpân // mă alungă toți către toate:/ n-ajung// neadunat din miriade spații și porunci surzitoare: degeaba/ întind pasul – gata să devin o simplă linie orizontală/ continuă – degeaba// nu-l pot prinde din urmă/ pe cel care-s eu –mereu mi-o ia/ înainte c-o lungime de zeu – lăsându-mă pradă/ sfârtecării: iloticul – cotidian/ al treziei// târziu – noaptea/ dezbinarea ființei mă frânge-n genunchi mă-ntâlnesc – rânzându-mi batjocoritor:/ mă alătur – în tăcere – foamei năprasnice de/ ridicolul meu – și adorm”.

Și ah! cum mustește suferința, durerea, în orice clipită, nepermițându-i păsării sinelui să zboare slobodă, neîngrădită de lanțurile de aur ale coliviei: „Dumnezeu – cu mine – nu merge/ umbră să-mi fie// am spart – preventiv – toate oglinzile:/ să nu mă sinucid/ în rest – pălăvrăgeala ucigașă a/ dezvățatelor noime// îngerii își apasă – cât pot de tare/ arterele deschise: pe buze livide – mai stăruie/ surâsul cu care au fost – de-ACELA/ trimiși// lume de schizoizi muribunzi: nimeni nu solicită pansamente pentru/ suflet// se formează – pe jos – băltoacă:/ inutilă – lumina” („Îngeri inutili”).

Nici belșug de sunete flajeolete, nici vals pizzicato, nici strune ciupite de mână măiastră – precum baladele trubadurilor și menestrelilor medievali, care închinau ode domnițelor și prințeselor în fața castelelor n-ai să găsești la acest poet. Dar, sunetul tăiat în diamantul minții, despică (văz)duhul în stropi parcă veniți din lumi fabuloase, din meta-realul unde hălăduie cu închipuirea:

„se-nmoaie pământul – sub/ osânda de ape// frică: pământul se ține de cer/ ce se va întâmpla când – amorțit/ se va prăbuși în – hohotele duhurilor - / flăcări?” („Elemente de anchetă guvernamentală”).

De fapt, întreg cosmosul participă la neliniștile metafizice ale poetului, născătoare de pronie lirică: „ce veste cernită le-a dat cerul? Pentru care/ seraf – năprasnic alungat de la fața Domnului – se tânguie – amarnic – spiritele văzduhului nopții? abia/ au așteptat somnul temnicerelor trupuri – să se poată/ smulge spre – vârtejuri de iad/ cerul// nu vor îndupleca pe nimeni – mă vor ține/ doar pe mine – treaz – cu totul/ inutil dirijor al – cosmicei cacofonii// ori – poate – tocmai eu sunt seraful – și doar/ prin – miraculos stârnota – furtună/ aflu/ din limbajul nearticulat – dar vehement – al de pretutindeni/ vaierelor – despre propriul exil – înmormântarea mea – în/ mistică insomnie” („Noapte de februarie”).

De fapt, autorul o știe: omul nu poate trăi înăuntrul unui cerc și în afara acestuia, nimic să nu-l intereseze. Suntem cu toții locuitori ai aceleiași sfere și tot ceea ce este înăuntru ne afectează pe toți. El participă implicit la toate răscolirile de cuget ale semenilor, pentru care se simte responsabil, o povară pe care singur și-a așezat-o pe umeri: „unde omul începe să zbată – neputincios – din silabe/ tunetul întronează – Cuvântul// așa – peste gângave Casteluri – peste bâlba/ țanțoșă – a Cetății – au crescut – înapoi/ pădurile fulminantului discurs de la FACEREA LUMII.” („Privind nesociale ruine”).

Iată carisma ideologică a acestui poet: A MURI PENTRU IDEE: „cine moare pentru Idee – nenorocire/ și crimă năpustește în pânzele/ lumii: trebuie respectat – pradă lăsat// bolnavei imaginații zidești ziditoare// cu frică/ cinstiți-l: pe el – jertfire/ la temnița-nverșunării divine de a da/ Chipuri Lumii: pe imposibilele/ TOATE// oameni: foetusii – așteptând/ legănați în adâncul oceanului/ veșnica încercare – veșnica reîncepere// cu toți – fără UNUL – nu se va-ntâmpla nimic: ei/ nu vor învia – spre a muri în – Idee// înainte – la urmă/ doar Ideile rămân: priviri inspirate/ un pic nebune – ale zeilor” („A muri pentru Idee”).

A da Chipuri Lumii – o altă imensă responsabilitate care incumbă din personalitatea poetului care, aidoma Creatorului, participă afectiv și efectiv cu întregul program de atitudine umane, trăite ori asumate prin co-participare.

În „Scurt tratat despre mișcare” – există multe alte mici poeme precum respirările într-un uriaș trup. De altfel, aceste mici panseuri lirice sunt delimitate de autor prin spații și pauze astfel: „în ochiul viscolului se aruncă toate păsările/ dincolo de retina frigului vei întâlni fantasme zburătoare” // „îmi iubesc ura – orhidee neagră/ pe scara vertebrelor – coboară/ clinchete de gheață” // „după fiecare crimă – îmi mai crește o față/ m-au dat jos cu forța din orice dimineață”// te-am trimis să mâni – de aici/ valurile toate – să le îneci în larg; nu existe martori c-am plâns în ochii/ apelor”// soț muritor – înșelat/ al zeilor”// „ce-ai să strivești – Doamne – dacă voi/ luneca dintre solzi – și duh mă voi face?” // „de toate drumurile mă voi dezbrăca/ mă voi lecui de mușcătura veninoasă a/ Mișcării// înafara trâmbițelor care/ semnalizează locul stării – desfășurat de stare voi sta/ mistuindu-mă chiar în Flacăra Ta” // „dezbară-Te de mine - năravul lipicios/ și orgolioasa Ta migăleală/ dantela Creației – se va destrăma”.

Există aici în acest poem format din alte 7-8 poeme, o condensare de idei aidoma spiritelor degajate de acele mici poeme nipone numite haiku ori tanka.

La fel este construit poemul „Tulburări digestive – la cel mai înalt nivel diplomatic” - din condensări, axiome, panseuri lirice, exerciții spirituale, respirări: „isteria istoriei – peste tot lasă/ văzduh uluit: cine-o fi îndrăznit – până acum – să-l/ înlocuiască – pe el – atât de/ doctul/ NIMIC?// moartea e tot mai insistentă în viața mea// atâta cenușă: nici un pic – jar// teama să trec drumul: mă voi îneca/ fără un strigăt; și strigătul – plictisit/ m-a părăsit// din ce sunt construite – oare – viețile – de se dărâmă așa/ sârguincios?” etc.

O autoironie profundă și dureroasă ca scrijelarea cuțitului dincolo de pielea subțire, răzbate din toate colțurile poeziei și ea se găsește, desigur și în miezul de foc al gândirii autorului: „eu nu se sprijină de eu – nici măcar nu poate cădea:/ așa de repede îl părăsesc – în jur – toate – încât/ rămâne suspendat – într-o totală lipsă de/ identitate// am mințit toate numele

pământului: nici unul/ nu mă numește// încurc locul pe-aici – trebuie să-mi înghit – pe nemestecate/ făptura – cât mai degrabă// fâlfâi – pacoste de noapte – ferindu-mă de ochi cu privire/ oricând – stă cineva să dea cu piatra// Iisus – cu spatele: am fost/ mai adulter” („Brambureală existențialistă”).

Drama existențială care pare să-l mistuie – nu e neapărat singurătatea, ci spaima de a nu fi inutil, de pleca fără să lase o umbră temeinică pe care urmașii să poată călca drept, cu toată talpa, așa cum noi, pășim uneori, doar pe tălpile lăsate de Dumnezeu pe nisipul plajei, în care, băltoace de apă clipocesc turbure la orice atingere. Dar ce dureros de adevărat sună acest minuscul poem intitulat : „*Stingerea datorilor*”: „*sunt singur – inel sfărâmat între pietre de moară: Cine-a avut de dat – a dat/ totul – ca să mă doară*”.

Cel de-al doilea ciclu, intitulat sugestiv „*Pasteluri domestice*” - cuprinde, în aceeași linie originală, poemele împrejurului în care „*Mor mere*”; întâlnim un „*Peisaj cu amor*”; călătorim prin „*Veneția*”; ca să ne obișnuim cu „*Pastelarea eternității*”. Ciclul mai cuprinde un foarte frumos „*Pastel medieval*” în care poetul se regăsește în ipostaza Cavalerului din La Mancha: „*ghemotoace de spini – zac cavalerii pe/ stîns – câmpul zănaticei lupte// eu – Regele Spadelor – nu mai însemn/ decât lină lumină în amurg// La Mancha: hotarul de unde începe lumea/ cealaltă – lumea pe dos – mântuita lume// ridicol Arhanghelul – are/ spada mai lungă decât/ Ecuatorul: iadul însuși-neîncăpător/ a vomat această sfântă sabie*”.

În „*Pastel mistic*” – îl întâlnim pe poet în ipostaza lui Iona zbatându-se în burta chitului: „*dintre pașii ritmici ai horei/ culeg capetele zdrobite și șarpe// cupa se sparge pe masa altarului/ un vultur se vede – în parte// cu genunchii scriu pe piatră nume de demoni/ din gură îmi iese – deschisă – o carte// Iona – o Iona – nu e scăpare:/ cresc colții din apă – și/ marea-i prea mare*”.

A trăi moartea – ca sentiment implicit în vuietul vieții, este tema poemului „*Apariția semnificației*”: „*nu-mi pot imagina cum aș trăi fără/ moarte: datorez/ toată minunile vieții mele – morții// ce preț ar avea o pajiște/ fără boarea semnificativă/ a unui amurg?*” Această idee este în sintonie cu alta: „*Durerea însăși e necesară pentru a simți bucuria că nu te doare nimic*”.

Un veritabil autoportret liric există în poemul: „*Vagabond al lumii*” „*mâinile mi se scufundă în buzunare/ ca-n peștera lui Aladin// trec pe străzi; ninsoarea pufului de salcâm/ pâlpâie coroane – fierbinți și zburatice – în jurul frunții mele:/ Rege Zdrențáros al Marilor/ Dispariții și Pagube*”.

Excelent este micro poemul „*Breugel cel Bătrân*” – motivul celebrului tablou al orbilor, al acestui gigant pictor – mai revine în scrierile lui Adrian Botez: „*orbul pe orb trage: picioare se împleticesc – vesele/ printre cuiburi de șerpi*”.

Foarte expresivă este și poezia „*Drepturi și obligații*”: „*nimeni – decât Dumnezeu – nu a dat viață și chip// dacă va desfigura fie și imobilitatea/ pietrei – dacă va lua viața – fie și/ unui vis lunatic de greier – acela// va trebui să se înjuge la Moara de Foc a tuturor chipurilor/ să sângereze în locul/ sângelui// viața străină – căreia/ cu mână de orb – nu i-a luat/ prețul din mâna divină*”.

Dar iată că Adrian Botez comite și mici poeme foarte reușite „*După maniera haiku*”: „*zeu – adăpostit într-o firidă a casei/ demn – răbdător – așteaptă/ în dreptul lui – rugăciunea// tremură piele se mînz abia născut/ apa izvorului – pe pietre// ce semn dă – oare – zeul – scuturând brusc/ petale – peste/ incremenită – mâna mea:/ fascinată de întinderea albă a foii/ nu mai știe să scrie/ adună-ți ultimele – lui Atlas – puteri:/ da – pământul s-a clătinat/ poți să te așezi/ mulțumit – înapoi – la masa de lucru// argint și ceață/ peste alei: fiecare copac își știe locul din/ paradis// vesel/ cărți arzând/ l-au îmbrățișat – în rugul literelor/ pe sfânt*”.

Un poem cu iz mistic este „*Tratament preventiv*”: „*ridică talpa de pe . fastuoasă – rochia mărilor/ culege din ochii orbi a rapsodului – lacrima/ care – peste o clipă – s-ar fi năruit în/ cuvânt// numai așa va mai dărui câmpul/ fân pentru ieslea arsă de stea*”.

Tehnica paradoxului este întâlnită în „*Metafizica grecului*”: „*pământ: clipa de odihnă a mării// stelele sunt semne pe cer: pe acolo/ am trecut; să-mi caut cale/ în părți/ pe care niciodată – mintea – nu le va îngădui: părțile/ întregi*”.

Aceeași tehnică oximoronică se întâlnește în poemul „*Claustrofobie*”: „*fiecare clipă este un țarm: / mă poate salva de pământ – mă poate/ face să sper – în minunile/ largului mării*”. Excelentă această perlă a paradoxului!

Ciclul mai cuprinde poeme foarte reușite precum: „*Așteptare*”; „*Apocalips la domiciliu*”; „*Acasă la ape*”; „*Căutări de ieșire*”; „*Taine*” – în care poetul încearcă o autodefinire: „*cine sunt eu - ar fi imposibil de explicat/ de aceea – las să se apropie – din/ adâncuri – strălucirea de nesuportat// Christos: săgeată Noimă – care/ fulgeră – înverșunat – cerul lui Dumnezeu*”.

O rugăciune extrem de simplă și în același timp, foarte penetrantă este poezia „*Pax*”: „*Doamne – așază-ți capul/ în sfârșit – pe piatra sufletului meu*”.

Ciclul se încheie cu un „*Post Scriptum*” – ale cărui ultime versuri sunt: „*cântă-ți cântecul – orbule/ dar Taina n-o să mai ardă/ nicicând*”.

Al treilea ciclu al volumului, intitulat: „*Misterii*” - cuprinde poeme cu adevărat mistice în care sentimentul religios primează și este dezvăluit cu discreție și subtilitate. Astfel, este „*Mistica pâinii*”: „*binecuvântat omul care – flămând/ se-mpărtășește – sincer – din dulceața pâinii// binecuvântat – omul care – în/ cerul gurii- pe Christos ascunde*”.

Mai există: „*Mistica literei*”; „*Mistica nașterii unei flori*”, un poem foarte frumos intitulat „*Maica Domnului*” – care merită citat integral: „*copil – cu pumnii – lângă inimă – strânși de frig/ am pornit să mă-nfizeze copacii// trec și ascult veșnicia – câte o stea/ cuibărită peste noapte în pieptul fiecărui foșnitor cavalier// cearcăn durere – Maica Domnului/ m-așteaptă-n cărare: trezită parcă din somn/ îmi strecoară (ca o apă mă scaldă – din/ creștet spre picioare): Spini - pentru frunte – pentru palme și/ fără strigăt nici gemăt – dispere*”.

Un alt poem tulburător de frumos este „*Pax*”: „*dacă ridic brațele – îmi voi lua zborul/ nu voi mai jindui după înger:/ în plin freamăt de fulgere – mă voi afla// nimic și nimeni nu va sta de pază/ la Poarta Mișcărilor: voi putea să ies/ cu tot cu mine – dincolo de Temniță – în mijlocul – încins de puritate al – aerului// între gând epileptic și – piscul de slavă:/ nici o cădere// bolovanii păcatului s-au desprins – odată cu rețezării/ genunchi: eu țâșnesc și/ fruntea se sfărâmă de minunea/ întregă-a luminii*”.

Tema morții apare în „*Scrisoare de amor – morții*”: „*cea mai măreață clipă a/ vieții tale; ai întâlnit moartea – în stare/ pură// moartea își dezvăluie – languroasă/ farmecele cele mai intime – doar pentru tine// dar tu – om bun și prost/ nu înțelegi: sunt lucruri în lume – pe care/ dar cu Dumnezeu le împarți*”.

În „*Acte majore*” – poetul spune în final: „*cu inima nu mășor și nu număr:/ pas cu pas – împing vremea-n/ prăpastie*”. La fel de frumoasă este și „*Agheazma tinereții mele*”: „*agheazma tinereții mele – limpidă și/ sfântă: așa vei rămâne// până în clipa în care/ oarecine – o să clatine vasul/ în care te păstrez – deasupra/ prăpastiei*”.

O notă aparte face poemul „*Cântece pe vechi motive medievale*”: din care cităm un mic fragment: „*lepăd de la mine – Doamne – ultima trufie:/ a mai înțelege ceva// sufletul aurului – de mult nu-mi răspunde/ nici flăcării nu-i mai sunt bun// primește-mă – Doamne – așa/ fără cuvânt*”...

Tot în acest poem autorul preamărește măreția suferinței: „*nebulia rămâne: cea mai/ rezistentă - la apocalips – parte a omului// măreție are nu omul: suferința lui*”; pentru ca, în alt loc din același poem să spună: „*cântecele au aripi prea grele/ cât aș da pentru – pas măreț de profet// moartea vine dansând printre clopote.*”

Motive cavaleresti sunt și în poemele: „*Trubadurul nu prea știe ce spune*”; „*Drum cu cavaleri*”; „*Către Don Cervantes*”, din care cităm câteva versuri: „*sfințenia mea e-n toate cărțile – risipite pe/ mese de joc// îndeletnicirea de căpetenie a degetelor:/ pipăie mistice goluri – între/ lună și soare// (...) făptura mea princiară se îmbată măreț/ la toate ospețele uitării// de aceea – sunt de o politețe desăvârșită/ în fața morții*”.

Al patrulea ciclu este intitulat : „*Carnavaluri*” și cuprinde poezii în același ton ironic, autoironic și persiflant, uneori dezvăluind adevăruri cât se poate de fruste. Se detașează: „*Cum*

am ajuns să văd lumea”: „*fi-am scos din ochi – cu un colț de batistă/ gunoiul lumii// apoi – cu băgare de seamă – am șters/ batista – de propriul meu ochi*”.

De asemenea, există și o „*Ars Poetica*”. Unele poeme sunt scrise în vers clasic: „*Balada clișeelor*”; „*Madrigal bizar*”; „*Minore și majore*”; „*Carnavalul ia sfârșit*”; „*Afiș de nebun*”.

Ultimul ciclu se numește: „*Vicisti, Galilae (sau Întoarcerea la Ritual)*” și cuprinde poeme concluzive despre restaurarea ființei, rugăciuni și un poem-cheie numit „*Vă dau boala mea când citiți poezie*” - precum și, în „*Epilog: „Mit Untertanigkeit, Scardanelli*” – în care decriptează titlul volumului: „*șarja Cavalerilor – în/ Grădina Merilor// rog/ inorog:/ Cuvântului – Crai/ dă-i al meu rai*”...

Prin acest volum care, deși a apărut acum zece ani și este distins cu Marele Premiu la Salonul Literar Dragosloveni, ediția a 26-a, noiembrie 1997, Adrian Botez și-a dat întreagă măsura potențialului liric.

Galați, 28 septembrie 2008

ESEU

UN MENESTREL CÂNTÂND SERENADE DOMNIȚEI POESIS PE HARFELE VÂNTULUI

THEODOR RĂPAN, *Poștalionul de seară. File din jurnalul unui heruvim*, Editura Semne, București, 2005. Desene de Damian Petrescu.

Precum un modern menestrel strunindu-și lăuta pe harfele vântului, Theodor Răpan, cântă serenade Domniței sale Poesis. Nimic nou. Numai că sunetele scoase din alăuta sa, întrec cântecele rapsozilor, îndeobște, care se nevoiesc a descifra notele cerești ale Zeului Eol.

Fie că vrei să le spui poeme în proză, poezie poematică, poezie ritmată, rimată, proză poetică, proză imagistică, oricum le-ai numi – aceste bijuterii de mărgărint care fac obiectul volumului mai sus citat, au darul de a îmbunătăți ochiul și inima și a te purta pe meleaguri fabuloase. Cu toate acestea, ele-l definesc pe poet, lăsând un vâl subțire de inefabil să-l învâluie,

să ne învăluie-mpreună, într-un dans de naiade, ori măcar într-un dans nesfârșit de păsări flamingo. Prin vâlul de tul se poate întrezări conturul zenitului spre care te poartă închipuirea.

Un Poet și un Nume care conține în sine, Numele lui Dumnezeu (Theo) – nu putea și nu se cădea să treacă neobservat. Și el e observat, cultivat și curtat de nume remarcabile ale culturii române, care și l-au revendicat drept emul: Nichita Stănescu, Gheorghe Tomozei, Cezar Ivănescu, Artur Silvestri, Alexandru Andrițoiu, Tudor Opriș, Aurelian Titu Dumitrescu și mulți alții, care nu mai trebuie validate de timp ori de publicul cititor, pentru că și-au dobândit deja, dreptul la nemurire.

Neliniștit, vulcanic, intempestiv, cel care declară sentențios: „*Eu scriu fără vestă antiglonț!*” - în „*Mărturisirea de credință literară*”, Theodor Răpan nu se dezmente: năvălește pe baricadele Poeziei, hotărât s-o apere cu pieptul deschis, pentru că e Regina lui, Frumoasa, Neasemuita, Stăpâna, Aleasa. Chiar dacă uneori umblă desculță pe la uși străine, cerșind un colț de încredere.

Theodor Răpan este *Cavalerul Poesiei*, Cavalerul acestei Domnițe Sărace și frumoase în sărăcia ei, la fel cum Seraficul Francisc de Assisi a fost Cavalerul Domniței Sărăcia – Madona Poverta.

De ce nu, Cavalerul Tristei Figuri, călare pe Rosinanta, în lupta cu monștrii morilor de vânt, care macină, macină cuvinte?

Poetul vrea să cucerească toate redutele Frumosului. Și de aceea s-a înarmat până-n dinți: iubire, cu inteligență, tact, răbdare, erudiție, spirit de jertfă, curaj, eroism. Pentru că, e un curaj, nu-i așa, să lupți cu morile de vânt!...

Da, el e neînfricatul, bodyguardul firavei, sensibilei, delicatei, dar, în același timp, seducătoarei Domnițe Poesis. I-a jurat credință și i se pleacă, sărutându-i dreapta, cuviincios. Ar putea să se arunce în foc pentru un surâs de-al Domniței sale! Ar putea să doboare balaurii neîncrederii, ai indiferenței, ai neputinței. Ar putea nimici cu buzduganul, toți zmeii zilei prefăcându-i în vârcolaci. Ar putea, cu pieptul deschis, fără vestă antiglonț, să lupte liber și să răpună toți monștrii.

Din mii de fărâme Poetul și-a alcătuit-o, a modelat-o, a șlefuit-o cu drag, doar cu mângâierea privirii și a cântecului său fermecat, cu puterea vorbelor sale care înduplecă până și pietrele.

Acum o contemplă și se bucură. Este creația sa, ruptă din coastă. Este femeia lui, născătoare de prunci sănătoși, care să-i ducă numele. Este mama celor vii, Eva, frumoasa, ispititoarea, vicleana, s i n g u r a pe care o poate adora fără rezerve, până la pierderea conștiinței.

Cine mai are spiritul acesta de jertfă, de luptă, de dăruire? Puțini.

A-i culege mărgărint de rouă de pe cuvinte, este aproape o datorie. Pentru că, în această rouă se află diamantul.

Postalionul de seară. File din jurnalul unui heruvim, cu desenele reputatului grafician, Damian Petrescu, este un volum edificator pentru ceea ce am susținut și el nu este singurul. Dar, facem referire la el, fiindcă ne-a parvenit de curând, făcându-și loc în inimă, în chip negrăit și aproape nepermis de liber. Ca și când ar fi locuit dintotdeauna acolo.

Atâta concentrare, atâta esență în distilarea pe care, generos ne-o pune la dispoziție, încât, nările ameteșc, genele picură boabe de rouă, pleoapele se moleșesc, inima își schimbă ritmul, iar mâinile, ah, mâinile caută prin hălțile de aer, mâini pe măsură, mâini siameze.

Theodor Răpan, după cum mărturisește „*rănit de viață și sfios în rugăciune, mă încumet, iarăși, să trec vâmile Deșertăciunii*”.

Pentru că, ar fi și mai vinovat dacă n-ar face-o, s-ar face în mod nepermis vinovat de uitare, precum, incognito, praful peste rostirea de gând.

Theodor Răpan împarte cu noi *ipohondriile visului, întru dezduțerarea „Clipei cea repede”*.

Un poet, așa cum spune Theodor Răpan „*definitiv condamnat la galerele Focului*” în fericit tandem cu un „*graphist*” de geniu – Damian Petrescu, s-au hotărât să înveșnicească Dorul într-o clipă definitivă. „*Cuvântul prin care voi (re)naște nu are glas! Are doar simțire! Jertfirea prin Poezie e tot ce mi-a rămas!...*”

„*Mirul vindecător al mărturisirii*” – stă cheazășie că merită această ofrandă.

Theodor Răpan ia în derâdere cât se poate de serios „*Jocul cu moartea*”. El s-a decis să și-o aleagă aliat, chiar dacă nu prietenă, măcar tovarășă, însoțitoare, într-o convivialitate stranie în care spiritele-și dau mâna, iar cei de aici „*stau la taifas*” cu cei de dincolo.

„*Am ajuns chihlimbar, ambră răstignită într-o cabală. Mi-aș fi dorit să fiu cobră, dragon al deșertului, pasăre-spin. Poate vâsc, viață în mers*” (Ab initio).

Caligrafia dorințelor poeticești de prefacere e cât se poate de amuzantă, și aici intervine imaginația, fabulosul: de la Ibis – în care visează să se prefacă, la „*leuștean viforos*”, de la furnică la „*val împietrit de mirare*”. Câte metamorfoze-metempsihoze nu suferă gândul. Iată: „*în stîndard/ de opal, în ștevie și mărgean neștiut.*” (Ab initio).

Antinomiile, oximoroanele sunt la ordinea zilei în poezie.

Pentru cel ce spune: „*Mă leg să duc la capăt nemurirea de sine! Nu-mi jertfesc nici cap/ de hidră! Doar ceasornicul din turn culege clipă de clipă puful acestui/ poem nerostit, neștiut, izbăvire a gloriei mele postume...*”

Nu e de mirare că, „*de sub lichenii visului mă alintă, semeț, chiparoșii*”.

Văzul îl tulbură fiindcă „*Dincolo de ape, minunea că-mi furi/ îngerimea, strigătul vieții, tăcut. În poartă, majestuoasă schiloadă, stai tu, viață a mea, despletită și inocentă plină de bubele disperării, învinsă păpușă de cobalt, precum această silabă în fugă...*”

Remarcabilă imagine – și cât se poate de inedită.

Colocviul cu moartea, cu care autorul vrea să încheie un troc, e cât se poate de edificator pentru condiția trecătoare a omului:

„*Mă vezi? Uită-mă! Ce ai văzut, nu există! Ce știi, nu ajută./ Ce iubești, ucide! Ce scrii, nu se-nțelege! Ce urlat sinistru e dorul!...*” (Ab initio) - devine un tăcut și tulburător solilocviu, o ceartă cu sine, o gâlceavă a „neînțeleptului” cu lăuntru și cu lumea. Și Radu Stanca stat la o masă cu moartea, la fel de tăcuți, la fel de enigmatici și de înstrăinați, fiecare cu sine și împreună.

Și iată perle nipone, respirații de gând în spirit de haiku, presărate în nisipul fierbinte al plajei: „*Cu ochi de iarbă azi mă tac lăstunii*” (Ab initio).

Dezesperarea, stăpână și sclavă, aliat și dușman, trebuie învinsă doar cu arme pe măsură: „*Mărită-te cu mine, dispărea! Secundă, învinge-mă!*” (Ab initio).

La Theodor Răpan, ca la mulți poeți, îndeobște, Viața și Moartea se împletesc uneori armonios, îngăduindu-se fără antagonii de prisos pentru că ele sunt surori, realități necesare. Doar că locuiesc separat, nu pot sta niciodată în aceeași încăpere, în același cort, în același suflet. Cu toate acestea, Moartea poate „viețui” în gând și-n cuvânt, armoniindu-se cu ființa, doar în verbul poetului: „*De te-aș prinde moarte vie!*” (Cezar Ivănescu).

Și Theodor Răpan spune: „*Va fi nuntă în ceruri, sănii de gheață aduc soboare de lupi și gutui însângerate, catapeteasma oftează, oftează. Zbor petrecut de nesațul căldurii mă-ncinge! Cântecul lumii, tăcut, risipirea coclește. Nici o șansă să mor împăcat! Nici o rugă nu ajută acestei boli neînvinsă, necercetate. Sluțirea mă poartă spre vad! Dincolo de baierile morții, saltimbancii dau camătă ortul strigării. Las la o parte gândul, vrejul de seu, și-n semn de supunere alfabetul tăcerii învie.*” (Îndemnul din oglindă).

Dar cu ce îndrăzneală (îndrăzneala e apanajul poezilor – sfiala în verb nu e productivă!) – spune poetul:

„*Să însămânțăm roua în patul răvășit de-ntuneric! Și, la final, să-nchidem ușa cu zăvorul tăcerii! Mă mai vezi?*” (Îndemnul din oglindă).

Iată ce faptă face Theodor Răpan: „*Îți trimit sufletul pe o frunză de dud!*” (Scrisoare în contumacie – lui Damian Petrescu, viscolit de persiile Dorului!).

Pentru zborul la care se-ncumetă Theodor Răpan sunt necesare aripi pe măsură. Aripile pitice iscă un zbor pitic, de aceea, năzuința spre Înalt este îndreptățită, chiar dacă poetul calcă „peste umbra cuvântului” :”Mă opresc la ultima literă a înțelesului. Nu mai am curaj. Cerneala rostirii mi se usucă, ființa din ou sângerează. Din prispa casei, nu cutez cerul. Din prepeleacul morții, implor sărutul cu care-n vintrele plăcerilor târzii voi preamări nimicul și femeia. Tăcut și liniștit, mă voi stinge așa de simplu și de majestuos, încât doar viața mea pe tine te va plânge! Și te invoc, Passoa, și te răzbun, Damian!”(Scrisoare în contumacie...)

Și ce clar își exprimă demersul: „A fi poet nu e ambiția mea. E felul meu de a fi singur.” (Scrisoare în contumacie...).

Emul al lui Nichita Stănescu, Theodor Răpan își asumă propriul drum, propriile idei creatoare: „Privesc la mătrăguna surâsului. Nici o undă smulsă din undă. Nici un cocoș smuls din țipăt. Mă taci, de parcă aș fi poteca spre Rai! Mă sudui, de parcă aș fi luminarea. Ca un curcubeu venit pe-nserate, ca o bătaie de inimă, ca un poem de amor strivit de emoție, tipărit din silabele răpuse, pe un așternut vechi de 80 de ani...” (Scrisoare în contumacie...).

Metaforic până la scurgerea ochiului de albeață, până la sfarocul limbii, Theodor Răpan crede-n marea prefacere din lut în Cuvânt – de aceea se nevoiește a mlădia acest lut, ca să modeleze trupul și sufletul Cuvântului.

Aproape fiecare alcătuire de vers este un simbol, o metaforă încarnată: „Hai, vino, pasăre cu glas neștiut, să culegi din cerneala sângelui meu prima fărâmă de zbor! În rest, privesc la nori cu îngândurarea ghitolinei prinsă de botnița unui vis nevisat, sudui în gând și iubesc lacrima ploii...Sub pleoapa uitării, mă bârfesc chiparoșii! Amant al trădării necercetate! Sunt sângele mortului dus pe-nserate să are ogorul de nuntă, izbava de-a fi clopotarul! Și vinul, preaplinul... În poarta de nuc – geruie întristarea! Numai el, cel din spatele umbrei, surâde...

Rindeaua de gheață – arhitectura cărnii tale, cum gustul amar mă învinge...

În fața Golgotei, orbul surâde: nu vine groparul!”(Învingere).

Daimonul, „melanholia” sunt boli necuvenite, dar acceptate și asumate de poeți – acești serafi și heruvi neastâmpărați, deloc sfielnici, zburdând pe câmpiile înalte ale cuvintelor!

Uneori, în pofida abundenței metaforice, limbajul e voit descriptiv, și textele devin mici casete muzicale pe care, dacă le deschizi, cântă, ba mai apare și câte o balerină-ntr-un picior, care se învârtește în ritmul muzicii. Dar, în ele găsești bijuterii nebănuite. „Aș fi putut cu efuziunile mele să dărâm Pantheonul surpării în sine! Dar cumpăna duhului moare, gustul de salcâm înflorit împietrește, detaliile dispar...

În batiștea de iarbă mov și tristă, măicuța mea înnoadă o lacrimă-n batistă...” (Cumpăna duhului).

Iar eu aș fi vrut să nu-mi placă aceste poeme,să nu mă arunc în apa lor, răcoroasă și limpede. Mă încăpățânam să nu le degust, să nu le simt aroma, mireasma, sucul, savoarea. Aș!... Ele m-au învins, m-au copleșit, m-au sedus, așa cum seduce, de fiecare dată simțul estetic în fața simțului datoriei, așa încât am spus, precum profetul Ieremia: „M-ai sedus, Doamne, și m-am lăsat sedus, ai fost mai tare decât mine și m-ai biruit!”

Într-o ciudată „Călătorie pe umbra sunetului” poetul spune:

„Nu mai sunt demult un pridvor cu garoafe în chip de poet! Omul de ieri a murit sugrumat de Păcat! Omul de mâine, nu s-a născut încă! Nefericit, exist prin ambivalența rostirii culpei comune!

Sub cenotaful clipei îngerii strigă: doboară-ți ipsosul vrerii din zid, ipotecă nesigură! În rest, liftul care mă poartă prin blocul plin de cadavre zglobii, suportă, suportă, suportă...”(Călătorie pe umbra sunetului).

Sau, în următoarele versuri:

„Privirea mea a-mbătrânit sublim. Ca floarea soarelui eu îmi îndrept privirea: un heruvim, un înger clandestin?...

Mai privesc în departe aproapele umbrei. Înapoi, numai ceață ajunsă la os! Niciodată nu mi-am imaginat răstignirea decât ca pe o clipă furată! Mărinimos sub etern chiparos!...

Mă simt purtat de-o aripă nebună ce într-o zi mă va strivi de lună și nu voi înțelege nici o stea, lumină izvorând din tâmpla mea...

Curajul îmi lipsește, cerul doare! Sunt penitentul Clipei viitoare...

Ce-a mai rămas?...” (Ieri ca și azi, mâine, virtutea...”).

Theodor Răpan se roagă lui Dumnezeu să-l facă stăpân pe ogorul cuvintelor:

„Dă-mi să ar Cuvântul, desperecheat și tandru lăncier” (Am gândul bun la tine, Doamne!)

Pasărea Poemului țipă-n văzduh iar din grumazul ei ies sunete nemaiauzite.

Volumul de față este, de fapt, un pretext al împletirii gândurilor, transpuse-n epistole, cu Damian Petrescu, devenit personaj absolut indispensabil, un fel de alter-ego al autorului. Și aceste gânduri și cuvinte care se înlănțuie, se cheamă, se alungă și se îmbrățișează, alcătuind un rotund fără știrbire. De fapt, acest tăcut solilocviu este al unui veșnic eu în căutare de tu: *„Toate literele alfabetului în care acum tac vor dezerta, și-n speranța unei confuzii generale își vor tăia venele melanholiei cu ultima custură a visului. Așa stau de galeș la sânul Domnului meu, încât pîtpalacii nici nu mă mai recunosc, darămite să sară în sprijinul leprosului imn...*

Stau de vorbă cu umbra inimii mele. De mult nu mai gândim la fel. De mult nu ne mai știm bătăturile sufletului, orbecăm prin delta unei speranțe învinse, și nici în liniștea dintre plauri nu se mai află acel gondolier împietrit de mirare...”(Cosmogonia ratării de sine).

Un soi de alcătuire, întrebare-răspuns, sens și replică, există în poemul sus citat: „

Mai știi ce suntem? Mai știi istoria ploii? Nectarul din mare? Misiva lui Walt Whitman apune pe masă. Ascult-o și plângi! Îngenunche și pleacă! Suntem... Ce suntem?

„Suntem Natură. Multă vreme am fost absenți, dar acum, ne-am întors. Devenim plante, trunchiuri, frunzișuri, rădăcini, scoarță de copaci, suntem stânci, ne tolănim pe pământ. Suntem stejari, creștem în luminișuri unul lângă altul. Suntem amândoi în turme de sălbăticiuni, firești ca oricare dintre ele, pascănd împreună. Suntem doi pești și înotăm în mare împreună. Suntem ceea ce sunt florile de salcâm, lăsând, dimineața și seara, miresme pe cărări. Suntem, de asemenea, obișnuitele necurătenii ale animalelor, suntem legume, minerale. Suntem doi ulii de pradă, ne rotim sus și privim în jos. Suntem doi sori strălucitori, noi care ne mișcăm ca aștrii pe orbită, noi care suntem ca două comete. Suntem rătăcitori prin pădure, în patru labe și cu colții scoși, sărind pe pradă. Suntem doi nori care, dimineața și seara, plutim în înălțimi. Suntem două mări ce își amestecă apele, două zglobii valuri rostogolindu-se unul peste altul, înfășurându-ne unul în altul. Suntem atmosfera, transparentă, primitoare, accesibilă, impenetrabilă. Suntem zăpadă, ploaie, frig, întuneric, suntem amândoi fii al planetei și în același timp demiurghi ai ei...”

Și încă ceva: sunetul mut al ratării de sine! Jertfire, robire, popas! Sub crucea grea a păcatului, orbirea de tine mi-e glas...

Simt c-am rămas ca un cer fără stele...” – toate acestea ne dezvăluie tandemul poet-pictor și comuniunea spirituală care-i leagă.

Psalmul laic „de rostit pe-nserate” are frumusețea frustă a florii carnivore care ademenește și devorează cu lăcomie insectele. „Mielul cel fraged de dor se ivește. Ploaia – viesparul din inimă-mi flutură și de acea insolentă fantasmă te bucură, căci ziduri de purpură viața, azi, mă suspină! Te aduc în patul cenușii mele, inocentă te siluiesc ori nu știu, în candela de foc a credinței, rămâie-mi, rămâie-mi, înalt nenoroc...

Iscoadă nebună, roi pe ascuns încuibat, în bordeiul credinței, surpă-mă! Poete, fii trist! Prin hambarul mirosului putred, mă ascund, eu, alchimistul...

La hora de jar a mâinilor, visul meu, iată, se gudură...(Psalm de rostit pe-nserate).

Theodor Răpan „își povestește sufletul”. Și-l povestește într-un mod inedit și ni-l așează în căuși. Luați-l, devorați-l, amușinați-l, mursecați-l cum vreți. Eu nu mai sunt al meu, sunt al vostru. Și sufletul meu nu mai e al meu, e al vostru. De fapt, al cuvintelor: „Sosesc în calești de migdal heruvimii, îi gonesc printr-o fulgerare de baghetă pe arhonți, în altarul supunerii nu încape-ndoială, sunt poetul nebun, turburarea, canceros blestemat, vișorul cărnii mele a uitat alfabetul că sunt un fir de iarbă din veac scăpătat...

Privești la mine cu ochii văzduhului. De aceea, sunt trist și aștept. Vor veni boii pământului să-mi are ispitele, iscoadele poftelor mele muri-vor pe acea cataractă ivită în crud asfințit. Nici o rugăciune! Ploaia întârzie! Sub cumpăna dorului, eu m-am legat să fărâm cu penița norocului acest poem de sânge...

Pierdute, știu, sunt toate de acum: se-mpurpură pe meterezul nopții hlamide estaticice! Cer pace, pace neagră și alint, între fecioare șarpele strecoară nectarul nesecat din sfânt potir. Azi timpul încă nu-î, ingenuncheat să-l chem la ceasul înălțării mele...”(Definitivă-n iubire e rana).

Scrisori trimise-n ether, Bătrânului Nichita sunt de o frumusețe limpidă și tulbure în același timp: „Înșelăciunea mă știe pe de rost. Doar speranța în femeie, în verb și-n tine, Bătrâne, îmi spulberă forța trăgaciului absent. Nici un mormânt nu mă recunoaște. Ce va mai fi, nu există! Există în schimb, un pișicher de poet care se dăruie muzichiei din lan. Mai există apoi, un graur noptatic, ce-și bea din căușul palmelor drogul somnambul și abia perceptibil în lumea criticii literare. Din zațul rămas, pe icoane de boji și sulfină, el împletește chiar acum o cunună pentru familia ariciului din stamine, pentru vântul îndoielilor caste, pentru scorburi și zei neștiuți...

Ce am fi fost fără glas, spune tu, Nichita: tetradrahma disprețului cu care te voi iubi până la moarte? Plante, cuvinte, leprozerii inventate?...”(Neîngăduita stare a îndoielii ucide grația. Domnului Nichita Stănescu, în lipsă!)

Cu toate că poetul cultivă versul alb, mai ales în forma lui epică, prozodia îl dă de gol pe sonetist, pe baladier, pe menestrel, în multe din texte, care, chiar dispuse altfel, au ritm, rimă, măsură, și toate atributele poeziei clasice.

„Silabele-au uitat să mă mai doară! Șira spinării gândul înconvoaie! Din grea risipă cerul gurii mele, înmănușează grindina și-o ploaie ce nu va înseta pământul sterp omizilor rămase palimpsest!

Să râd nu pot, duhovnice părinte, sub pavăza sfielii iau aminte și mă supun cuvintele-n măcel: mi-e paznicul poftirii temnicer!

Cum soarele și luna stau mirate, dă, Doamne un potop în predicate și geruie stindardul biruinței. Nu surp nimic sub lacrima credinței! Iar din micimea cerului știut, adună-mi, mamă, stele de-mprumut...

Mă duc și eu, acolo unde tata, își odihnește vorba, înțeleapta...”(Chip din chip, poet adevărat).

Chiar atunci când rima e întâmplătoare, versurile au cadență și ritmicitate, muzicalitate și măsură. ”N-am răs niciodată de aburul ceții! De toarta văzduhului mă agățam. Toate iubitele mele se logodeau cu trifoiul! Toate cuvintele se răstigneau...

*Fericit în pierdere, dureros la câștig, am împărțit din azima dorului chipul sălbatic. Mă scaldau pe-
nnoptate sălciile fericirii, altminteri de alții furate...*

*Cum viața da ocol pe înserate, în acea dimineață cuțitul spunea o poveste cu nouă păcate,
pecetluite-ncet și majestuos, în catifea!*

De-atunci hălădui crud și neaflat cu masca fericirii împăcat..” (Masca din zori).

Bagajul sentimental, garderoba aleasă cu grijă din cele mai fine țesături, să-mpodobească
ființa, are în componența sa elemente precum: rădăcini, frunze, cucută, măcriș, busuioc,
caprifoi, iască, cărceii vițelor, sălcii, muguri, ramuri, trandafiri, dar și inefabile miresme, ale
femeilor care „apun pe jghebul nopții fulguită-n pripă”, ori: „buruieni și aloe spuzită”; „pleava
lunii”, „cuminecătura magnoliei”, „stalactite învinse de-un gând pățimaș!”, „strigătul însingurat al
solstițiilor” ș.a.

Sintagme, metafore neașteptate, cum sunt: „potirele verii”; „sorbul furtunii”; „mierlele
atinse de ftizie”; „sunt saltimbanc înmugurit pe roată” (Excelent!), „aracii de lumină ai morții”.
Versuri admirabile precum: „Dintr-un sărut într-alt sărut – vrana sfioasă cu ochi de pisică în
prispa stelară a sorții” (Cântec de înserare), ori: „Depart, mă suspină nemișcarea” (Cântec de
înserare).

Litaniile (cum altfel?) se spun pe înserate, la ceas de taină, sunt șoptite de buze arzând:
„Vino la mine! Sunt înfrântul! Mângâierea n-o dăruiesc decât păuniței. Un inel despletit sub
runele verbului. Cast, mă pun chezaș istoriei rescrise. Sălășluiesc cu toatele - grămadă! Durere.
Trădare. Deșertăciune. Omizi nevindecate sub gloria luptei.

*Privește! Bruma morții mă vindecă! Pe o frunză de leușten îmi presar melanholia, ca apoi, pe
șindrila de aur a vântului, să îți trimit în dar inima.” (Salt mortal pe acoperișul nopții. Litanie de
spus pe înserate).*

Muzicalitate și ritm în poemul: *Silence*: „În oglinzi cocorii orb vibrează, uitarea se preface-
n matostat, pe sub/ Cămăși de cântec, fără leac, descânt tristețea – iată-mă scăpat!// Morman de
vorbe iarba inventează în timp ce moartea iarăși m cutează!// Privesc și tac!”

Credincios sieși, poetul se-ntoarce de unde a purces: „Mă întorc din Ithaca. Prin păduri,
lupii. Mâini tremurânde. Frunze. Alint.

Numai eu, templier fără voie, paznic al Clipei, mă topesc de dorul săgeții.

*Te îngân, Ariel: „sunt săgeta,/ roua sinucigașă ce zboară/ una cu drumul în ochiul roșu/
cazanul dimineții.”*

La oblânc, tinerețea și crezul celest. Voi muri de urât!” (Metempsihoză).

Pentru ca, obosit de peregrinări să dorească întoarcerea: „Sunt la capătul sufletului. Iarna
mă bântuie mincinoasă într-un timp neștiut. Rugul a cuprins orașul întreg, înțesat cu îngeri de
gheață. Din ochii lor cei lacomi de-ntristare picură agheasma credinței. Te ascult, te ascult...”
(Elegie pe o coajă de nucă).

În economia volumului există și fragmente de proză poemătică. De exemplu: *Splin*, cu un
moto splendid din Sylvia Plath: „Iubire, iubire, tu anotimp al meu”.

Un banchet de metafore, ospăț de sintagme născute parcă a priori din ugerul nesătul al
Cuvântului, în aurora-nceputului firii. Ex. „printre buștenii clipei mă smeresc”; „stoloni de
lumină răsfițați prin unghere”. Sau, versuri panseistice, cum ar fi: „Ceea ce nu se poate descrie
reinventează ritmul credinței...”

Un poem remarcabil *Via Dolorosa*, pe care îl transcriem integral pentru frumusețea și
valoarea lui stilistică: „Am cunoscut, am cunoscut cândva, bucuria. Imateriala ajungere-n vârf cu
tălpile goale. Împreunat cu fantasmă și leacuri divine, cu durerea zborului trasă pe roată...”

Toată nefericirea cactușilor, dezolarea, imaculări de-o clipă, povârnișul gloriei, lacrima ascunsă și totuși tulburătoare, ulciorul gravid al izvoarelor, ritualul noului așternut, prima virgulă, ultimul punct, lista obiectelor abandonate...

Și am privit Zeul în ochi și nimeni nu a zis nu. Apoi, mai crud ca oul de sânziene, viu, mai viu și mai periculos decât zirconiul, încotoșmănat ostentativ în hainele unei după-amieze iluzorii și dolofane, cu bisturiul înfipt în otrăvuri de lux, explodând lacom și totuși în iarnă, mască incașă, multicoloră, mult răsfiată și veselă...

Jurnalele consemnează: pe aerul negru al marmurei albe odihnesc căprioare...

O, tandră mângâiere a înaltului, ca o sulfină ruptă din tine, eternitate aproximativă, rece și fraged anotimp deasupra tuturor celor mie întâplate!

Deodată, seninul se întoarce la celălalt chip și-n vârtejul rotirii secundele plâng. Așa îmi trece viața, cu ochii-cadran pe această clepsidră de fum și uitare...

– *Ah, inimă a desfrâului, inimă a râului prefăcut în cișmea însetată...*

Aspirația către Înalt sublimează eșecurile, înfrângerile, îndoielile, spaimetele, angoasele, așa cum reiese din poemul *Cardiogramă*.

Un capitol aparte este cel intitulat: *Pe adresa vântului* și are mai multe subcapitole: *I. Poștalionul de seară; II Fuga din Rai; III Sum/Esse/Fui; IV Revenirea; V Ende Gut, Alles Gut* – care are un moto din Carl Sandburg.

Menționăm jocul măiestrit al sintagmelor și metaforelor, într-o splendidă jerbă de culori vii, cu nuanțe deosebite: „*tâțâna ruginii*”; „*nimeni nu prășește otrava splendorii*”; „*mă las năpădit de piranhe lihnite de dor*” (*Elegie pe o coajă de nucă*); „*oasele mirării*”; „*penajul sticlos al silabelor*”; „*îngeri de smoală dau foc luminii din tine*” (*Fuga din Rai*); „*Cine să înțeleagă respirația pământului*” ș.a.

Dar și locuri comune, cărări bătătorite: „*cămașa trădării*”; „*înfernul inimii*”; „*cuțitul vieții*”; „*oasele întristării*”; „*gustul trădării*”; „*cerul spart*”; „*pasărea somnului*”; „*potirul însetat al sărutului*”; „*gloria clipei*”; „*povara speranței*”; „*fiară rănită*”; „*tainele inimii*” (titlul a două romane); „*ușa gândului*”; „*zbor furat*”.

Peste tot însă, întâlnești versuri remarcabile: „*Peste dunele lunii, ciocârlii în răspăr, răsucesc fuioare de triluri neauzite*” (*La sânul Domnului*).

Și o încercare de definire a Poeziei: „*Poezia e metresa șesului pârjolit*” (*Timeo Danaos...*).

Un poem notabil este și *Pumnalul înflorit* cu referire la poetul Gheorghe Tomozei.

E absolut inegalabil acest amestec de teluric-celest din unele poeme: *Icar fără voie*, „*Salcâmul, deci! Pe Moromeți așteaptă-i! Elitre, pătrunjel și cucuruz! Expatriat din cartea astrilor, constat cum tăcerea exultă mirodenii de târnosire și eucaliptul devine umbră sub umbră, temelie nesurpată, ifos divin! Rănirea din lucruri continuă, nedeclarat război al fantasmelor, același preluđu al mironosițelor, vara...*

Numai cuvântul se furișă sub un alt înțeles, în timp ce dragostea noastră suspina: fânul cosit, Inorogul, aricii în noapte. Și totul se petrecea în aproapele frunzei, ca o trădare de moarte. Nu râde: viața-i o năpârcă de jad, care, în forma ei absolută, își transformă veninul în pește...

Adumbrire, ochii mei obosiți de albastru, elefanți de prerie, citesc evangheliile în ediții de lux. Abia apoi cărăbușii mă recunosc după umbletul nopții, cocoțat pe uluca din spatele spitalului cu genii...

Cine mă strigă? Să răspund vântului? 'Naltă lumină, deschide mormântul! Sunt ologul din colț ce învață să zboare...”

Theodor Răpan se folosește de citate din autori clasici și contemporani, români și universalii pentru a-și motiva demersul liric. El este un rafinat, un elitist, livresc și senzitiv în același timp.

Acestea sunt pretexte pentru, de loc de neglijat – creația sa proprie.

În final, poetul are și o *Retrospectivă la „Muzeul de păstrăvi” (Rescrierea unei cartografii)* - un fel de mărturisire sui-generis. De fapt, e vorba de un summum metaforic, un fel de cuprins, poem în poem, carte-n carte, imagini superbe – transpuse în rimă, dar și în vers alb, cu orchestrație amplă ori rimă întâmplătoare.

S-ar zice că sunt distihuri albe, uneori terține fără rimă, iar altele sublime poeme într-un vers, cum sunt acestea:

„Oblânc la oblânc săgetez întristarea. Și o dată cu raza mortul învie!”

„Slăvită fie astăzi dimineața! Și pruncul din cuvinte-mi spală fața”;

„Deflorate ispite, voi, crizantemelor”;

„Lung suspin în noiembrie, tata!”

„E-așa de aproape coasa, mă strigă necuprinsul!”

În aceste versuri, ca și în altele este concentrată atâta poezie, încât te dor ochii, urechile, mirosul de atâta privit, amușinat, adulmecat, pipăit!

Nu am făcut specificații despre poemul care dă titlul volumului, *Poștalionul de seară*, poem emblematic, nu numai pentru acest volum, dar pentru întreaga creație a poetului Theodor Răpan. Redăm în încheiere câteva fragmente:

„În podul inimii am auzit deodată pași: cineva se furișă spre măduva gândului, ca o picurare de rouă peste pietre, nădușit de nemișcare, paparudă sfioasă...

Sunetele toate se schimonosesc de uitare, cărămizie, pulberea toamnei socotelile îmi încurcă și zic:

– Melc, melc, codobelc, piei din calea poftirilor mele, arici fumegos cu sarica lumii în spate, cârțiță a somnului, vino cu mine! E vremea să mor de-ntristare!

Într-o mare de stele m-am îmbăiat. Pe alăuta memoriei am plâns. În capcana mea nu căzuse nici un pește, nici măcar, mormoloc, uitarea...

Am ajuns să răvășesc, necredincios, porțile. (Așa disperat nu am fost niciodată). Privesc de la fereastra alfabetului cum tu, regină neagră, te streкори, unduind către mine. În van! Glas de nibelung împlinit pe furiș, trece poștalionul de seară!

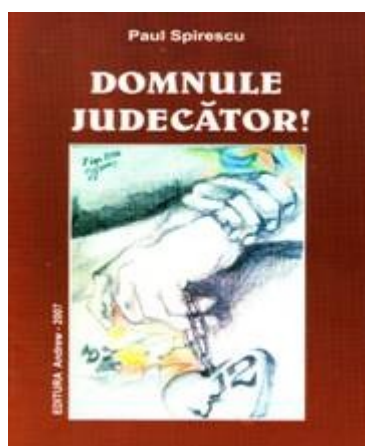
Spune altceva! Descrie-mi setea, strănutul și noaptea! În catacombe, o molie dezertează, prefăcută-n lumină...

– Cuvântule, dezbracă-te încet! Descalță apoi potcoava puterii și spune-mi: pe ce cărare mi-am rătăcit înțelesul, pe ce ușă a zilei să-mi luminez înflorirea, cui să sărut mâna uscată de dor?

Pronie cerească în răstignire: fiarbă apele nevânturate! Luna îngână: să mergem, să mergem la vânătoare de fragi! Soare uimit, dinspre noapte: lacrimile îi mucezesc lângă ape; nimeni nu crede preaplinul inimii...

Cum să aflu poarta ce duce spre Cântec? Alerg sfios pe o cărare a raiului. Dincolo de izvoarele nopții, de ruinele celui de-al treilea război al Troii, de cumpăna fântâni, peste mersul rahitic al somnului, spre culmea amară și dulce a sărutului...”

Galați, 4 martie 2009

HILOZOISMUL ÎN LIRICA PANSEISTICĂ

A LUI PAUL SPIRESCU

PAUL SPIRESCU, *Domnule Judecător!*,

Editura Andrew Focșani, 2007

Copertă și ilustrații: Fevronia Spirescu

Colocviul lirico-dramatic al poetului Paul Spirescu avut cu un Judecător Treimic, imaginar sau nu, este un bun pretext pentru un excurs liric prin fundamentalele probleme și preocupări ale omenirii de care nimeni nu e străin.

În apelul acesta imediat și stringent, se ascunde, de fapt, un adevăr cutremurător care ține de credință în special și, spațiind sintagma, frângând-o în trei părți esențiale, obținem definiția Pantocratorului: DOMNUL E JUDECĂTOR!

Dar cum știm bine din Scriptură, Milostivenia întrece Judecata, îndeobște și orice om se adresează și invocă Îndurarea Divină, înainte de a fi judecat. Să ne gândim la Psalmul 50, cum începe cu apelul omului la Îndurarea Divină: „Miluiește-mă Dumnezeu, după mare Mila Ta/ și în mulțimea îndurărilor Tale șterge fărădelegea mea./ Căci fărădelegea mea eu o cunosc/ și păcatul meu înaintea mea este pururea”.

Unul din Sfinții Părinți ai Bisericii spunea: „Să nu hulim spunând că Dumnezeu este drept.”

El este Milostiv, căci dacă ar fi după a Sa Dreptate, toți oamenii ar fi osândiți. Aceași Milostivire care acoperă dreptatea și o învelește cu aripa Sa ocrotitoare, maternă și paternă în același timp.

Însuși modul de adresabilitate, cu reverență, ca în fața unei Instanțe civile: Onorată Instanță, Domnule/Doamnă Judecător/oare, este mai mult decât edificator.

Poetul se adresează Divinității, Instanței Supreme, cu multă reverență, și nicidecum ca în dialogul intim pe care-l poartă în rugăciunea diurnă ori nocturnă.

În pofida semnelui de exclamare care presupune un ton imperativ, discursul are un caracter mai degrabă de confesie, destul de intimist, uneori ridicând probleme parapsihologice și chiar de dedublare a personalității, în care omul se vede pe sine prin ochii fapturilor și ai lucrurilor din jur. Fiindcă și lucrurile pot avea ochi. E o concepție foarte originală și interesantă, o altă viziune a sinelui sau, cum spunea Nichita: „O viziune a sentimentelor” – prin ochii altcuiva care privesc în tine. Astfel în *Hilozoism*, un fel de preambul liric al cărții, poetul spune: „Mă vede un cerb din adânc de pădure/ Cum îmi depăn istoria pe îndelete și tac./ Cum mă vede un nor, o cometă de foc, o secure,/ O creastă de munte, o scorbura de copac.// Toate lucrurile din juru-mi au ochi, au retine./ Au pupile de aer/ Prin care mă văd eu pe mine.”

Primul capitol, intitulat nu tocmai original, *Anotimpul uitării* – debutează cu Crezul poetic al autorului, în care, chiar primul vers este destul de șocant: „Orice poem e o rană deschisă spre Cer” – și în această afirmație-panseu este cuprinsă întreaga jertfă a creației și a creatorului ei. Mai este subliniată aici și angajarea poeziei, care este în linia cristianistică, pentru că în afara lui Dumnezeu nu poate exista nimic. Versurile, în felul acesta capătă valențe de mărturisire: „Uitați-vă, prieteni chiar la poemul acesta/ Cum îl poartă blând pe bunul Iisus/ În drumul spre Cruce” (*Ars Poetica*).

De fapt, autorul avansează ideea că întreaga viață a omului este un îndelung și obositor proces în care nu se știe cine câștigă și cine este perdantul. Și, depozitie după depozitie, cu martori sau nu, împricinații se prezintă la Judecata civilă, iar când le vine vremea, la Judecata Supremă, „mai dreaptă/ și mai înaltă” (*Transcensus*).

Autorul profită de câte un mic răgaz să strecoare și povățuiri creștine, precum florile perene pe un câmp nesfârșit: „Astăzi – lecția de purificare/ Cazi în genunchi,/ Închină-te cu limba/ În cerul gurii,/ Dă-ți foc părului,/ Oaselor,/ Și pregătește-te pentru marea sărbătoare/ A Țărâniei!” (*Didactica Magna*).

Într-o invocație destul de potolită, spusă în mezza voce, poetul de adresează Maicii Domnului astfel: „Maică, rogu-te vino la mine și mângâie-mi ranele,/ unge-mi cu vin și cu smirnă buzele arse de vânt și de soare,/ mi-au ruginit, înfipte-n mâini și-n picioare, piroanele,/ lemnul aspru al crucii îmi mișună șerpi veninoși pe spinare.// vino, maică, la mine la cruce și pune-mi batista pe fruntea fierbinte,/ știi doar și tu că unde nu este speranță nici dragoste nu-i,/ vezi doar și tu că până și Iuda mă minte, se minte,/ până și Toma mi-ncearcă credința cu sulița lui.// până și oamenii-n care-am crezut aruncă în mine cu pietre/ și nimeni nu suflă o vorbă și nimeni nu plânge,/ până și îngerii dorm și chiar bunul meu Petre/ îmi joacă la zaruri cămașa pătată de sânge.” (*Vis pe cruce*). Este interesant de remarcat cum omul se substituie în durere și pătimire lui Iisus, așa cum și El a suferit și s-a jertfit pentru noi, chiar dacă la o altă scară.

Starea de neliniște, angoasă, anxietate, îndoială străbat precum săgețile zariștea și în locul în care ajung, răsar flori sângerii ca în lanul cu grâu sufletesc, doldora de rod: „Păsări de foc,/ Îmbujorate,/ Pângărind aburul de cenușă al Cerului,/ Ochii mei bolnavi de rana/ însingurării/

(...) Ploile de peste veac – martori tăcuți/ Ai ultimului cântec de lebadă,/ Vai, ce resemnat bat astăzi, Doamne,/ La poarta Tu.”

Răsfântă-n oglinzi, „nevăzută, lumea din ceruri,/ Își varsă sevele/ Peste lumea văzută/ de jos” (Timp în oglindă).

Exaltând tocmai aceste stări existențiale, ori mai degrabă jindul de încăfiind, poetul îl ia drept martor pe acest Judecător, pentru a i se confesa, mai degrabă decât a revendica, pentru a mărturisi mai mult decât a se dezvinovăți, pentru a închea o înțelegere dreaptă și tainică, parafată cu un fel de arvună, care să-i garanteze „liniștea regăsirii”: „N-ai să-l mai vezi niciodată alergând,/ Orbecăind pur și simplu/ Printre culorile întortocheate ale curcubeului./ (...) Acolo,/ Tocmai acolo sus,/ În punctul întâlnirilor de taină/ Dintre Viață și Moarte./ Când zorii albaștri de ziuă își scârțâie serenada/ Peste tâmpile noastre bolnave,/ peste singurătatea noastră/ În expansiune,/ Ori pur și simplu când fiecare lucru din lume/ Se retrage agale,/ În taină,/ Spre propriul său început,/ Sau, mai degrabă, Domnule Judecător,/ Când vuietul aspru al vântului/ Spulberă nemilos tinerețea copacilor somnoroși,/ Ei bine, chiar în clipa aceea/ O sfârșeală nebănuită vei simți în coșul pieptului/ Și ceasornicul din turnul primăriei îți va vesti/ Adevărata liniște/ a regăsirii.” (Liniștea regăsirii).

Viziunea lumii, aidoma unui deșert, este, de fapt, la scară mai mică, propriul pustiu sufletesc, care-și întinde limbile de nisip „în toate colțurile universului” – în căutare de oameni, ca în dialogul dintre șarpe și Micul Prinț: „-Te simți cam singur în pustiu. – Singur te simți și printre oameni”, - îi răspunde șarpele.

„Doamne – Dumnezeule, ce pustiu/ Peste tot/ Numai nisipul fierbinte al deșertului/ Și gustul de cenușă/ Din cerul gurii,/ Într-un cântec unic/ Și înălțător./ Numai ghilotina argintie a lunii,/ Mângâindu-ne ceafa/ Cu îngăduință.”

Ceea ce e de observat, extrem de puțină iubire răzbate la suprafață din această carte de poeme. Ea se confundă adeseori cu așteptarea, cu singurătatea, cu deșertul de suflet: „Luceferii ne tot băteau în geam/ și-n casă lumi de vișor stăteau să se aprindă,/ doar eu, ca un nebun, mămpreunam/ cu umbra umbrei tale din oglindă.” (Poveste de dragoste).

Între experiența senzorială și realitatea fizică – există un hiatus. Și mai trist este că nu există nici măcar dorința de apropiere, de contopire, de empatie cu persoana iubită. Și de aici, credem, senzația de apăsare, de gol pustiitor până la sfâșiere de lacrimă.

Starea de angoasă se prelungește nepermis și seamănă cu o cameră galbenă, cu un microunivers concentraționar, de „exil interior”, în care omul devine o biată găză, în continuă zbatere, prinsă sub un clopot de sticlă: „Și-atunci și acum, ploi de toamnă/ Devastau ținuturile întinse/ Ale singurătății./ Mai avem un singur pas,/ Îmi spuneai,/ Numai că pasul acesta durează/ O veșnicie./ Numai că veșnicia are miros/ De lebadă moartă.” (Doar atât).

Faptul că poetul pune adeseori, amfilada cuvântului „atât” ori „doar atât”, ori „gata”, indică bariera psihologică, pragul care rareori este trecut în aceste singurătăți colective și mai ales în singurătatea de cuplu.

Și nu e de mirare că se întâmplă atâtea în lumea pe care nu și-o asumă și care, la rândul ei îi repudiază pe poeți, pentru că: „În lumea asta care se destramă/ Care-a ucis și dragostea de mamă// În care barzii nu mai vor să cânte/ Nici Dumnezeu să ne binecuvânte// În care proștii știu să se aclame/ Și visul se măsoară-n kilograme// Și-n care doar acela care are/ Nici nu îmbătrânește nici nu moare// Iar toți acei care trudesc să fie/ Se fac de râs, de plâns, de Poezie.” (Litanie).

Cum altfel ar putea simți artistul, când i se măsoară visul, verbul, respirarea, lumina și umbra, când se simte constrâns și de natură și de lucruri și de ființe și toate se convertesc într-un frig copleșitor care acoperă toate stările: „Și frigul, vai frigul/ Domnule Judecător,/ Ieri dimineață un copil delirând/ Își măsoară umbra lăbărțată peste pământul reavăn/ Tocmai cu liniștea fierbinte a Cerului,/ Parfumul adânc desuet al petuniilor,/ Visul vinovat vânzând veșnicii/ Și frigul, vai frigul,/ Domnule Judecător,/ Ce limpede ne străluminează oasele acestea bolnave/ De cancerul singurătății!” (Vai, frigul).

De fapt, aceste Confesiuni cu accente puternice de Lamento, precum Plângerile lui Ieremia, reflectă întocmai starea Poetului prin excelență, care, chemat, apoi ales din lume, precum apostolul, este însemnat cu pecetea însingurării și a suferinței și prin această jertfă continuă, îndreptățit și, în fine, mântuit, în Cuvântul pe care-l proclamă și cu care se confundă: „Ce multe adevăruri de taină,/ Ți-aș fi putut spune azi-noapte,/ Frate,/ Dacă nu s-ar fi sinucis fără veste/ Porumbeii în zbor,/ În aripi cu nori cenușii,/ Hohotind pe-nfundate,/ Cu visele mele risipite/ În visele lor.” (Confesiune).

Stările sunt acutizate la maxim în mărturisirea intitulată *Scrisoare*: „Toți pruncii zămislîți cu sufletul la gură/ Și apoi sufocați în pungi de plastic,/ Amăgitoare/ Tot întunericul și toată lumina/ Singurătății mele bătuite de cancere stelare,/ Toate acestea, prietene, mă așteaptă să vin/ Și să-mi primesc condamnarea/ La o altă singurătate, cu mult mai adevărată/ Și mai încăpătoare.” Este ca și cum ai spune: O singurătate, în interiorul căreia altă singurătate, în interiorul căreia altă singurătate mezină, fiecare tinzând să-și depășească propriile limite.

Poemul amplu care dă și titlul volumului, fragmentat în șase poeme, are același fundal al singurătății manifeste, ca o iminentă amenințare a ceva ce trebuie să se întâmple inevitabil: „...gata,/ a trecut anotimpul memoriei/ vine iarna/ singurătății noastre,/ cerul se rostogolește,/ vine anotimpul uitării...” (Anotimpul uitării, 2). Și: „...gata,/ vine ora singurătății noastre,/ biciuiește-ți nervii,/ simțurile,/ dă-ți vâzul în vileag,/ auzul,/ gustul, mirosul, pipăitul,/ vinde-ți sângele pustiu/ arterelor, venelor,/ marea evadare abia începe,/ fii pregătit!” (Anotimpul uitării, 3).

Din toate aceste stări se decantează, mici globuri luminoase, fulgurații, scurte blitz-uri ca niște respirații haiku: „Din șa, cerul nu e decât/ vegetala natură/ A clipei” (Anotimpul uitării, 5); „Mugurii norilor cred că ne învață/ cum se pornește ninsoarea/ primordială.” (Anotimpul uitării, 1); „Poți fi cu adevărat tocmai atunci/ când încetezi să mai fii” (Anotimpul uitării, 6).

Poemele în stil clasic sunt foarte reușite, fie că sunt în formă de catrene, fie de sonet. Spre ilustrare, alegem: *Vis de octombrie*, în care frumusețea imaginii obnubilează ideea singurătății acute: „Pe-acest tărâm de iască și pustiu/ De câteva milenii n-a mai căzut zăpadă/ și în amurgul toamnei etern și sângieriu/ securea stă pe ceafa mea să cadă// mi-aș face vânt să evadez în lună/ dar fructele-i sunt acre și necoapte/ și stelele-au fugit spre miazănoapte/ și cerul are gust de mătrăgună// călăul stă încremenit în așteptare/ securea-i este gata ridicată/ așteaptă doar un gest discret de-ncurajare/ și gestul nu mai vine niciodată// îmi curg pe lângă tâmpile nori de fum/ și trupul meu se-nveșmântează cu argilă/ e ca și cum sunt mort deja, e ca și cum/ călăului de moartea mea i-e silă.” Și aici plutește o amenințare, o teamă fără obiect, anxioasă, apăsătoare, înnegurând cerul inimii și pe cel al minții.

A doua secvență lirică, intitulată *Ca respirația unui zeu*, oferă multiple pretexte de a rosti sentințe, adevăruri, gânduri aforistice în formă de poeme: „Până la urmă fiecare lucru /Începe cu el însuși” (Altădată); „Până și îngerii ne privesc cu mirare,/ Ca pe niște arbori fulgerați./ Căzuți la pământ” (Invitație la călătorie). „Fierbe neființa în lucruri, cum altădată soarele stătea tolănit/ În oglinda fierbinte a Cerului” (Poem în oglindă).

Sau: „Falnic acopăr cu mantia mea/ curcubeul cunoașterii”, culminând cu o imagine paroxistică: „Vai,/ Cazanul nesfârșit al sufletului universal,/ Cum fierbe și fierbe sălbatic/ La flacăra mică!” (Curcubeul cunoașterii).

O notă aparte face poemul *Hypocrite lecteur*, cu trimitere la poemul Confiteor al lui Cezar Ivănescu: „Chiar tu ai scris, cititorule, cartea aceasta/ Într-o noapte grea și amăgitoare/ Tu ți-ai părăsit la Zidul plângerii copiii, nevasta/ Tencuindu-i în zid din cap și până-n picioare// Tu ai colindat toate diminețile, nopțile, zilele/ Fără de preget și fără tocmeală/ Prin grădinile largi ale lumii scuturându-și tomnatic zambilele/ În cazane de pucioasă și smoală// Tu ai descuiat lacăte și ai rupt lanțuri/ Și ai potrivit chei ruginite și rupte/ Tu te-ai opintit blestemând prin hârtoape și șanțuri/ Cu spinarea încovoiată de aprige lupte// Tu ai descifrat ale vremilor aprige semne/ Înscrise în pergamente străvechi de mătasă/ Și ai întrevăzut în pietre, în stele și-n lemne/ Dâra destinului, groasă// Tu ai săvârșit această dumnezeiască greșală/ Întrupată-n cuvinte de bronz, ispitită-n

Pustie/ Mângâie-mi deci creștetul, cu palma ta blândă, domoală/ Și ia-mă la tine acasă, rogu-mă fie!”

Este ciudată apetența acestui poet de a văduvi de frumos împrejurul, cu imagini șocante, parcă anume ca să viruseze realitatea. Este un fel de sado-masochism, pentru că inserția în contingent nu e pe măsura imperativului său.

Și totuși, chiar în mijlocul acestora, se decelează imagini blânde, stenice, metafore și alte figuri de stil remarcabile.

Foarte sugestivă este și poezia *Alt vis de poet* în care autorul se dezvăluie, așa cum este și nu așa cum alții îl văd: „*Poet cum sunt, în fiecare noapte/ Mă plimb prin labirinturi de pădure/ Mă cert cu rugii care mai au mure/ Și mușc din sfârcuri care mai dau lapte// De-atâta dor nebun de primăvară/ Zăpezile mi se topesc în oase/ Dau foc la flori, la păsări și la case/ Și focul chiar pe mine mă doboară// Asmut secundele din fiecare oră/ Și Timpul chiar pe mine mă devoră.*”

Este și aici existentă nota aceea de biciuire a sinelui, de dorință de suferință și de scufundare în propria durere, stare care pare că îi prieste.

Imagistica atinge punctul maxim în poemul: *Țipătul cailor*: „*Și caii, vai țipătul cailor,/ Domnule Judecător,/ Nechezatul lor prelung,/ Sfâșietor,/ Ca un țurțur de gheață, spânzurat/ De bolta înstelată a cerului,/ (...) Caii tineri, caii liberi,/ Priponiți în visul de taină al geambașilor,/ Țipătul lor, tropăind peste pajiști întinse,/ Albastre,/ Botul lor umed, cu nările întăritate/ De aromele primordiale,/ Vai, cât de greu îmi răsună în timpane/ Domnule Judecător/ Liniștea aceasta amară,/ Ca o absență galopantă, străluminând din vecie/ Țipătul înaripat al cailor.*” Aici autorul a comis două pleonasmе: țurțur de gheață și bolta înstelată a cerului. O mică neglijență stilistică.

Spectacolul viziunilor stranii, la limita realului cu metarealul izbucnește ca o explozie de artificii, ori o ploaie multicoloră de confetti în poemul *Iuminare*: „*Văzusem până și dezastrul pianelor dezacordate,/ Ca o mărturie amară că tot ce trebuie să se întâmple/ Odată și odată tot de întâmplă./ Până și corul disciplinat al negreselor/ Cu turbane din pânză strălucitoare,/ Până și țipetele trandafirilor/ De noapte,/ Cu petale schimonosite de culoare,/ Cu rădăcinile înfipte direct/ În capacul de sticlă al sicriului,/ Sigur că da, domnule Judecător,/ Până și toate acestea îmi par/ Mai aproape,/ Mult mai aproape/ Decât întâiul și cel din urmă/ Cântat al cocoșului.*”

Tot pe tărâmul viziunilor stranii se întâmplă și aceasta: „*Un ochi se sparge/ Într-o mie de alți ochi/ Condamnați la vedere,/ Nu mai există lumină în Univers,/ Decât cea venită din înaltele sfere...// Undeva, cândva, Dumnezeu ne poartă/ Foarte departe prin singura poartă./ Lumea-i deja de tot cumpărată,/ Viața-i ciudată,/ Moartea-i un vis fără margini/ De fată” (La început).*

Poezia lui Paul Spirescu sparge orizontul cu lacrima, zgârie sufletul cu ascuțișul silabei, zgâlțâie umbra din țâțânila ei, înveșnicește secunda, conferind o aură tragică verbului a fi-fire, condiției însăși a omului, care, „*în zbor legănat*” este supus vremelniceii și zbaterii inegale împotriva zidurilor: „*În zbor legănat,/ Cântecelme mele – săgeți otrăvite/ Izbesc în catapetasma memoriei,/ Pasămite// Lumina se sparge surd de arborii grădinii/ Și frunzele privesc în sus,/ Cum altădată Maria Fecioara/ La pruncul Iisus// Hai repede, repede, prietene al meu desfrunzit,/ Nu mai avem aer nu mai avem ore,/ Nu mai avem secunde,/ Oceanul își izbește falnic valurile de țarm/ Să ne cucerească/ Să ne inunde.*” (*Zbor legănat*).

Și după ce apele se mai decantează, se produce catharsis-ul, desprinderea de cele lumești și înălțarea râvnită, dar, desigur, acest lucru nu se face fără spasme și dureri: „*M-am ridicat deja deasupra/ Legilor întortocheate ale lumii./ Îmi legăn cu fervoare trupul bicisnic,/ Cioturile brațelor retrase din umeri,/ Ca o corabie feniciană în derivă,/ Scârțâind din toate încheieturile./ Bat cu disperare la poarta Ta,/ Dumnezeule,/ Și ecoul îmi răspunde abia/ Peste o mie de ani*”. (*Sacerdoțiu*). De observat că aici, autorul se adresează lui Dumnezeu, fără apelativul „Domnule Judecător!”

Conștiință veșnic trează, glasul cetății, ochiul neadormit al milei, Poetul stă de veghe la fruntariile zării între zenit și nadir și înregistrează cu minuție zborul secundelor, aidoma unor păsări albe zburătăcind în infinit: „*Fără nici o taină, Noaptea-i prea adâncă,/ Prea departe este lumea de apoi,/ Doar Poetul, singur, se mai roagă încă/ Vremii care vremuiește peste noi.*” (*De veghe*).

Într-un joc dureros de aparențe, omul, la cumpăna anilor, viscolit de iubiri neîntâmpate, de jinduri firești, de visuri prea brutal curmate, agățat, spânzurat de cumpăna ideii, de „pânzele albe ale corăbiilor nebune/ Navigând către cer” – este în măsură să spună: „Nu-i niciodată prea târziu prieteni/ Nu-i niciodată prea devreme nu/ Doar colbul rătăcirilor trecute/ Ca pulberea pe ochi se așternu// C-am vrut și noi să ne iubim ca frații/ Și ne-am trezit în zgomote de ură/ Că am furat din taina părintească/ În noaptea grea de cuminecătură// Astfel vă spun și vorbele îmi zboară/ Și se târâsc cuvinte prin noroi/ La început n-a fost nimic, doar ploaia/ Doar viscolul care mușca din noi.” (Zicere).

Și ultima secvență lirică *Visul hoților de cai* cuprinde câteva poeme în care Timpul stă gata să cadă – sabie peste grumazul firii: „Și timpul, vai timpul/ Domnule Judecător,/ Ca un poet minor, scrijelindu-și versurile/ Cu briceagul/ Pe scândurile putrede/ Ale Veșniciei!” (Pantha Rei).

Două poeme haiku – strălucesc precum bobitele de diamant din ochii copiilor: „Nu țipa! Pe turla înaltă a bisericii/ Oricând s-ar putea să cadă/ Un visător” (Haiku I); „Dacă oamenii, în loc de tălpi/ Ar avea rădăcini,/ Oare capetele lor/ A fi flori?” (Haiku II), remarcabile aceste bijuterii de gen, reluate și citate de diverși poeți în scrierile lor.

Emblematică, poezia *Visul de taină*, dă mărturie o dată în plus, despre zbucliumul iluminant în beznă al truditului hârtiei; „Mă sting cu fiecare poezie/ Pe care-o scot din beznă la iveală,/ Care mai bine de o veșnicie/ Mă bântuie, mă minte și mă-nșeală,// Îi pipăi tandru slovele nebune,/ Le șlefuiesc cu dalta mea de-argint/ Și noaptea, când e ceas de rugăciune/ O mângâi, o dezmierd și o alint,// O învelesc cu pletele-mi stelare/ S-o apăr de vântoase și de ger,/ În toiul nopții suflu-n lumânare/ Să-i fie zborul liniștit spre cer.// Mă sting cu fiecare poezie/ Pe care-o fierb la foc tăcut în vatră,/ Care mă recunoaște și mă știe,/ M-adulmecă, mă mușcă și mă latră,// Mă sting în fiecare poezie/ Care din veac, pe mine ea mă scrie.” Iată aici entropie foarte frumoasă – om-lucrare, care relevă arderea, laboratorul intim, vatra în care, în alambicuri misterioase, se produc alchimii născătoare de frumuseți.

Menționăm că volumul beneficiază de o grafică excepțională, adevărate miniaturi ale operelor de artă, ale artistei plastice Fevronia Spirescu, în perfectă și profundă sintonie cu versurile. E o simbioză remarcabilă încât, aproape nici nu mai știi cine a scris versurile și cine le-a ilustrat, de parcă ar fi aceeași mână și același suflet.

Volumul *Domnule Judecător!* – constituie încă o izbândă a acestui original autor, al cărui „strigăt clandestin” se disipează în „Metafizica lacrimii”.

Drept pentru care subscriem și noi fără rezerve și din toată inima.

Galați, 9 august 2008

FATA VERII – PORTRET LIRIC

A ȘTI SĂ DESCIFREZI GRAIUL PÂINII

În marea galbenă „despletită de pletele verii”, o copilă aleargă să culegă îmbrățișări de la spice, din lamura grâului. Ea speră să afle, nu graiul necuvântătoarelor din poveste ci, graiul pâinii, graiul acela aburos, reavăn și abinemirositor și miezos și cald și gustos și sățios care o îmbie să asculte „șoapta pământului”. Nu, nu se sperie nici de „obrazul pământului ud/ înăsprit de zdrențele ploii”, pe care-l mângâie cu palmele de catifea.

Apoi se îndepărtează „fluierând prin pădure” – plângând verde pe trunchiul unui copac plin de răni „de la nașterea frunzelor”.

Dorul ei nu e rană, „amintirea nu e o lacrimă tristă”. (Când o să mai știu oare).

Dar pe unde nu hoinărește copila aceasta nurlie? „*Pe cărări celtice*”, fluierând a dorul de acasă, răscolind mirosuri în flori de castan, pre când „*întunericul moare/ într-un ochi de oglindă.*”

Ce caută? Ce vrea fetița în ștanțele „*cu formă de talpă?*”

Desigur, mărturisește fata verii: „*caut pașii timpului în mine*” (*Cărări celtice*). Da, pe cărările verii, „*când rana galben-a frunzei/ valsează în ultimul pas al toamnei*” – ea strigă șoptit:

„*Voi acoperi privirea/ cu urmele iernii din mine*” (*Catren*).

Toate cuvintele îi sunt de folos și de spăsenie. Dar ea jinduiește la „*clipa împietrită-n sărut*”.

Iat-o cum lunecă pe plaja pustie „*în lumina prelinsă-n cristale de nisip*”.

Nălucile își țes „*umbra din soare*”, „*în aripi de păsări*”.

Parcă-i vulcan această crăiasă a verii, cu „*lava topită de suflet*”, vrând la rândul ei „*să topească pietrele lumii*” (*Clipă împietrită-n sărut*).

Dar câte nu aflăm despre minunata poveste a fetei verii!

„*Pe roata Carului Mare*” unde înfloresc mușcate „*din amarul pământului*”, ea naște-n priviri o amintire, ori „*oseminte seci de amintire*”, chiar „*atunci când fluturii/ mai sărutau încă lumina zorilor/ cu ultima patimă/ a celor rămași/ dintre oameni,/ stăpâni pe-o coroană/ de spini*” (*Coroana de spini*).

Și iat-o din nou „*Când Prometeu încă mai caută amnarul și cremenea într-o zi/ între răsărit și asfințit*”.

Ea vrea să afle „*De ce frunzele sunt verzi și nu albastre?*”

Și chiar le închipuie albastre și atunci „*lacrimile cerului*” se risipesc „*pe un trup albastru de frunză crezând că se naște în alt cer*”.

Dar ce nu face crăiasa verii cu bagheta ei fermecată din creangă de-alun!

„*Cu toate întrebările adunate în privire*” și cu răspunsurile strânse în pulsul inimii „*de ce oamenii uită să trăiască pentru ei înșiși și trăiesc pentru cei din jurul lor?*”

În periplul ei „*pe margini de gânduri*” – ea „*descuie uși ferecate ale adâncului – mai adânci decât limpezimea cuvintelor*” și se așează comod „*la sfatul minții cu sufletul*”.

Pe „*Drumul sufletului*” – fata verii aude „*huruitul greu al carului vieții*”, cum „*se poticnește într-un potir tainic rămas de la Cina cea de Taină, înrămată într-o icoană exilată în pustnicie*”(…) „*Este Chivotul încrustat în potir!*”

Dar câți „*oameni exilați în trupul timpului*” – nu întâlnește pe „*o cărare pe care pașii se măsoară în secunde!*”

Fata verii cumpără și vinde „*bucăți de suflet*”, „*abia străbătute de pulsul trăirii, îmbrăcate cu zdrențe de sentimente*”. Și aceste „*bucăți zăcânde în coama netrecerii timpului*” – spune crăiasa verii, „*le-am acoperit cu ultima suflare, creștinește, cu balsamul celui din urmă amin*”.

Dar, nu numai atât, ci, „*arzându-le apoi în incineratorul alimentat cu flăcările lacrimii*”, le purifică din suferință în amintire, spulberându-le cenușa către câmpiile Elizee ale trecutului fără viitor”.

Fata verii cu păr răsfirat în lanuri aurii, adună aceste bucăți de suflet în traista sa fermecată, „*într-un puzzle cu chip de inimă*” – care apoi „*vor urca spre Tatăl, pe aripile ultimei suflări eliberată de fînța-mi*”.

Apoi, această năstrușnică fată spune: „*M-am împrietenit cu un gând, răzleț fulger de gândire care îmi șoptește că mi-au rămas agățate cu frânghii și o sută de noduri de arterele brăzdate cu clipele trecerii, o portocală, un măr și nucă, vestigiu dintr-o vară de acasă*”.

Dar ce dulci sunt verile de acasă! Mai dulci chiar decât „*coacerea între răsărit și apus a portocalelor prezentului în care a rămas captiv soarele*” (*Fructele timpului*).

Și fetița verii, aidoma sorii soarelui cu ochii spre Astrul Stăpân, rătăcește „*pe poteca netedă de cuvinte-bolovani sădiți dureros în târziul fînței, când mă întorceam pe drumul plecării cu ochi miopi de-atâta viață scursă prin artere pline de amintiri*”.

„*Mărul, portocala, nuca*” – în traista fermecată și bagheta care preface totul în aur de raze, în aur de grâu, în pulberi de lună, în așchii de stele, în aur de petale de răsărită.

„Și sufletul meu în inima naturii, în crud-verde, răsărit-orange (...) în așteptarea culorii apei în iriși, a culorii macilor în inimă, culorii ierbii în ființă, în verde sângele copacilor tineri cu fiecare primăvară, bătrâni cu fiecare toamnă”.

Da, „natura crește în om precum omul crește în natură”. Și „din nou Timpul care trece prin... ceasornicul cu mere, portocale, nuci, în locul cifrelor care alunecă în a fost...este... va fi... întâmpinarea timpului, unicul însoțitor pe cale...credincios... tăcut...trecător...” (Frucele timpului).

Și mai departe, crăiasa spune: „Strâng cu privirea cioburi de răsărit uitate pe retina orizontului ca icoană vie.”

Apoi fata verii din nou aleargă „după un pantof pierdut de-o cenușareasă evadată din altă poveste”. Aleargă, aleargă, „către o zare” să cucerească „o ultimă redută a unui vis rămas străin de univers.”

„Mă cheamă, albastru” – „o scoică” – spune fata, „să îmi dea de știre că o sirenă a adormit în pădurea de alge pe malul unui râu banal de albastru...”

Să ne așezăm în hamacul de petale precum Degetica, ori în bărcuța din coajă de nucă și să ascultăm povestea crăiesei: „Am îmbrăcat ultima cămașă cu amintirile unui înger pe care l-am dăruit chemării unui copil, l-am pus împărat peste cuvinte și lacrimi iar eu am rămas pe malul râului care plânge în litere roșii, să desfîr firul nopții către dimineți în care îmi răsar încă aripi de înger, până-ntr-o zi” (Gânduri).

Ce frumoasă poveste ne deapănă din caietul neprihănirii, fata verii! Ne poartă pe tărâmul ei galben și verde și azuriu și ne îndeamnă să fim iar copii alergând, atunci când ne cheamă albastrul... Ea dorește „a trăi odată cu/ învierea soarelui din noapte” (...) „în zvârcolire de pleoape.../ rostogolite roșu/ pe cale de maci...” (Maci).

Și în timp ce: „meduze mișcă malul/ menuetul mistic/ măsoară melodios/ momentul mișcării mării...” – „minutele mor/ mistuind minutarul.” (Marea maternă).

Fata purtătoare de doruri, îmbrăcată în dor și-ntr-o „veșnică clipă uitată într-o scorbura când pădurile încă mai miroseau a verde” (...) „Mi-e dor de drumurile din mine” – spune crăiasa – „Care toate duc către țărnul mării lângă un far abandonat de tăcerea ruinelor atât de grăitoare, cu fiecare căramidă uitată din vechime ce se profilează cu umbra crescută din soare către margini de țăr scaldat de ape” (Mărturisire).

Ea știe: „Nemărginirea sufletului (...) încape doar într-o lacrimă, că firul de nisip al clipei va rămâne pandantivul trăirii cu imaginea amintirii și atunci voi fi poate doar lumină...din Lumină...” (Mărturisire).

Priviți-o, e ea, fata verii: „astâmpăr de dor de trăire/ în oseminte crestate de tăcere” – când mărturisește: „Nu știu să mă chem cu nume uitate,/ nici orizont de trăiri nu știu să chem în priviri./ Mă opresc la o răspântie de drum pietruit/ agățat de o troiță, lângă un câmp/ adunat doar în maci.” (Nume uitat).

Și dacă nu e de ajuns, mai aflați: „Mai simt încă/ briza din aburul mării/ cu gust sărat de valuri/ crescute în...sau poate... din mine...” (Spinarea lunii).

Ea nu e singură, are o însoțitoare fidelă: „Zâna mea de marmură albă decupată, pleacă să cutreiere cele șapte minuni ale lumii. Coloana Infinitului privește spre ele și îmi promite gânduri timbrate în alb, după o lungă meditație la Masa Tăcerii./ Zările se descos de nori, melcii au evadat către un petic de cer colorat verde, iar eu ghicesc în firimiturile rămase către dimineți cu două răsărituri.” (Șuetă abstractă de primăvară).

Dar, ați ghicit. E vorba de Vara alegorică, alegoria verii, care „în freamătul frunzelor – gânduri ce aduc a zumzet de albine încolăcite în jurul unui refren galben precum ceara și curgător ca mierea cea miere, răpită florilor în dimineți cu raze din soare prăbușite arzător pe obrazul de vară al pământului”. (Vară alegorică).

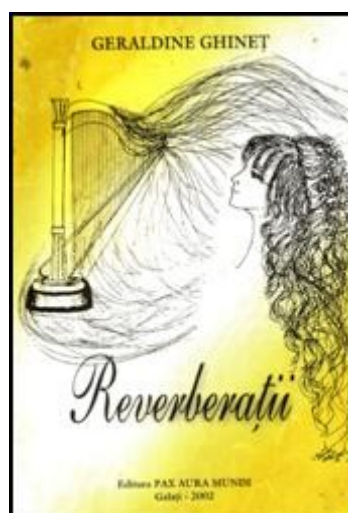
E ea, care spune: „surprinsă de geană de lumină m-am cuibărit în sfârșit în scorbura inimii tale cu un oftat prelung ca un monolog fără sfârșit, crestând așa, într-o doară și fără motiv, timpul cu

fluturii care mai au totuși aripi când sărută lumina și mâinile riduri săpate de fire de nisip ale timpului, când... "a fost"...devine „este” și când „va fi” va învia din amintiri”. (Vară alegorică).

Cum, nici după toate aceste descrieri din vârf de penel și de pană de gâscă de aur, nu o recunoașteți?

Bine, văd că tot eu trebuie s-o prezint: e ea, poeta și prozatoarea, fata cu nume de cântec, fata verii, MIRELA NICOLETA HÎNCIANU.

Galați, 6 septembrie 2008

**LUMINI DE GÂND, LUMINI DE SUFLET,
REVERBERATE-NTR-O LACRIMĂ**

**GERALDINE GHINET, *Reverberatii*, Editura PAX AURA MUNDI,
Galați, 2002**

**Printre oamenii grăbiți și indiferenți, printre atâtea lucruri defuncte
și clipe stinghere, se naște un înger cu ochii orbiți de adieri.**

Are sufletul întipărit de-a dreptul pe față. Rotundul albastru îl sprijină. O aripă de stea fluturândă îi desenează pe chip, cruci de lumină.

De unde vine? mă veți întreba, din ce în ce mai uimiți. De ce a părăsit cerul, munții lumii, pădurile spațiale, eternele lacuri, galaxiile neștiute?

Ce caută? „*Lacrimile noastre de porțelan uitate într-un pahar de zenit?*” „*O lume nouă/ în care oamenii să n-aibă sânge/ în vene/ ci lacrimi?*”

Iată cum își lipește „*pielea sufletului/ de scoarța rece a copacilor*”.

„*Picături de sânge cristalizate în cioburi*” – îi alcătuie toată ființa și-n timp ce „*o vijelie nebună îl respiră*” - pe el, îngerul – în „*eterna cetate a cotidianului*” – în care a binevoit să coboare, ni se dezvăluie, așa cum e: „*Sunt o privire stingheră/ Ce o păstrezi lipită de retina ta.../Triumf al vagului./ Suflet reverberat în coșul inconștientului*” (Regret).

Mărturisindu-și adevărata motivație a peregrinărilor pe aceste meleaguri, poeta spune: „*Am reușit să fur nota de aur/ A privighetorii./ Și cânt.../ Cânt despre lumină/ În umbra amintirii.*”

Și-n clipa aceea, strălumiți de o rază binecuvântată, înțelegem: este un înger binevestitor. A venit să ne arate Lumina: „*Într-o frunză de verde/ Cu sălcii încremenind în extaz*”.

Nu i-a fost lesne să-și dezvăluie desenul secret al ființei. Pentru aceasta a trebuit să se roage de vânturi: „*Purtați-mă departe/ o sămânță să fiu./ Izbiți-mă de maluri/ martiră să fiu.*”

Se cuvine răbdare și veghe. Nu putem trece nepăsători pe lângă o asemenea făptură care se oferă tuturor drept ofrandă, drept ardere-de-tot și care-și rupe „*sufletul în fâșii*” ca să ni-l dăruie. Cât nu e prea târziu, pentru că: „*Lângă icoana clipei trecute/ Într-o zi îmi voi pierde ochii/ în vreun contur nedefinit./ Îmi voi vinde mâinile/ Vreunui negustor ambulant*”; pentru că, de oboseala dăruirii, îngerul va spune: „*Începe să mi se facă frig în pielea asta*” – și într-o zi, când vom hoinări, la fel de neatenți ca și acum, nu vom afla în locul său decât: „*O semnătură de zăpadă/ Lângă colțul ars al visării*”.

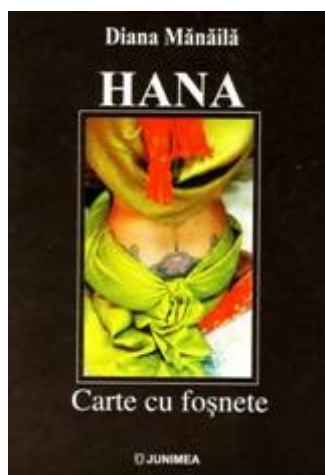
Și, printre atâtea „*arome uscate*” – nu va rămâne decât un mănunchi de poeme cu „*iz de lumină*” și „*pereții castelului de nisip*”, care „*se ridică mareț dintre gunoai*”, și într-un „*Zig-zag frânt./ Linii ce se sărută, se îmbrățișează/ Într-o uitare blândă.*”

Să nu ne lăsăm pradă acestei blânde uitări, pentru că – în locul îngerului, țipa-vor cuvintele, amplificându-se, născând alte și alte cuvinte. Iar țipătul mut al ecoului căzut printre rânduri ca-ntr-o peșteră adâncă, se va întoarce înmulțit, înmiit, rezonând în sufletele noastre, într-o reverberație infinită...

Așa încât, nu vom mai ști niciodată „*cine pe cine supune și cât*”, în această *vanitas vanitatum* – printre „*ramuri lactee*” în care îngerul „*născut între ape*” – va înnoda etern pentru noi, curcubeu „*pentru a lega țărmlul de ceruri*” și pentru ca obsesiv „*sfâșiat de raze divine*”, să rămână o picătură din noi, reverberată subtil în armonii celeste. Și-n clinchetul cristalin stârnit de râsul zglobiu al stelelor, vom putea spune: „*Îți simt privirea/ Pe umăr curgând/ Și glasul tău e-al meu./ Și zbor și cad/ Și merg și stau/ Și trupul meu e-al tău./ Găsesc timid un fulg de nea/ Căci mâna ta e-a mea./ Și râd și plâng/ Visez și dorm/ Căci eu și tu sunt eu.*”

Salut din toată inima sosirea acestui înger binevestitor pe nume Geraldine, care nu e decât amintirea copilăriei și a tinereții din noi, reverberată într-o „*oglinză a timpului*”, de care, apropiindu-ne, simțim, „*mirosul de cer*” și „*ecourile unui vis uitat*” care din când în când se zbate de grațiile coliviei să iasă slobod afară, în plină lumină...

Galați, 26 septembrie 2008

POPAS DINCOLO DE FIRESC ÎN CARTEA CU FOȘNETE

DIANA MĂNĂILĂ, *Hana. Carte cu foșnete*, Editura JUNIMEA, Iași, 2007

Având girul regretatului Cezar Ivănescu, de curând plecat în patria poezilor, volumul *Hana. Carte cu foșnete*, al Dianei Mănăilă reprezintă premiul Editurii JUNIMEA la Concursul Național de Poezie „Porni Luceafărul...”, ediția a XXVI-a, 2007.

Într-o reprezentare grafică deosebită, volumul se înscrie în linia poeziei post-post-moderniste, apreciat de critică și bine primit de cititori – atât câți mai sunt – de poezie.

Cartea propune „un popas dincolo de firesc”, pe tărâmul magic al cuvintelor, al foșnetelor care se adună și se risipesc, întorcându-se în ecoul, rezonând pe cele mai senzibile corzi ale inimii. E vorba, neîndoios, de iubire, în subtilele ei nuanțe. Iubirea care dă înțeles și temei de rămânere vieții, în rotundul ei ideatic.

O suită de inefabile destăinuiei, învoalate-n metaforă, așa cum numai o femeie știe să le împărtășească, nu vehement, nu țipăt ori isteric, ci, șoptite parcă la urechile vântului, gata să le spulbere-n țării, acolo unde, doar acolo, vor fi ascultate cu adevărat, înțelese și acceptate cu îngăduință.

Auzind filele cum foșnesc în „cartea cu foșnete”, ai senzația unor „semne de zbor/ peste tăceri despletite” (Ea).

Ea. Femeia care: „nu rostea cuvinte” și „nu avea privire, nici petale/ ea rotunjea iubirea între aripi”.

Miracolul maternității o face pe Ea (femeia care se confundă cu autoarea) – să perceapă cu cel de-al șaselea simț, că „Hana este semnul lui Dumnezeu. A pășit într-o zi pe sufletul meu”.

Plămadă care-i crește-n viscere și care-i șoptește poemele dinăuntru, unul câte unul.

Nicicând nu s-a vădit legătură mai tainică decât aceea dintre mamă și prunc. Fiecare ascultă respirările celuilalt, îi presimte mișcările, își îngemănează bătăile inimii, își împletesc fuioare de sânge pe iriși, până: „linia vieții devenea un orizont/ de sânge/ prin care vulturii treceau în altă lume/ iar orbii se roteau curcubeu (Ea). Fiindcă, mărturisește poeta, „Ea este Hana / Hana nu este ea(Hana este cuvântul care ține de mână/ atât de tandru, atât de firesc (...)/ făcându-i păsări căprui în locul amintirii.” (Despre poemele dinăuntru).

Și în timp ce miracolul sfânt se alcătuie, fibră cu fibră, genă cu genă, respirație cu respirație, lichid cald țâșnind dintre gene, lichid roșu suind în aorte, știe, abia presimțind că, „numele ei sunt acele poeme/ în care femeile lumii deșiră pământul/ îi împletesc fular lui adam// între irișii goi/ ea descântă lumina/ din care hana își va decupa inima” (Despre poemele dinăuntru).

Dar iată și *Destăinuirile Ei*, pline de o senzualitate conștientă și netrucată, precum: „acea arcuire acidulată a secunde pe linia sânilor/ istovitorul zbor împrejurul ideii de libertate” (Prima destăinuire. Inelul pierdut).

Care este firescul femeii, îndeobște? Acela de a-și transforma iubirea-n foșnet de dragoste.

„Acum am revenit la firesc sau poate doar/ mi-am așezat trupul în formă de cuvânt și îl rescriu de o mie de/ ori în mii de milioane de forme și doar așa-s frumoasă, albă/, italică, zveltă, ca un miros de floare de măr”/ (...)Zâmbetjul mi s-a făcut crăița de prins la urechea vântului,/ pe înserat” (A doua zi. Despre azi).

Conștientă de feminitatea, de inefabilul pe care-l împrăștie, prototip al Evei prin excelență, poeta spune: „cu șoldurile neîmblânzite jur/ pe ultimul răsărit de mai, pe o agudă coaptă/ jur pe o piruetă nocturnă/ că nicio femeie din lume nu te întristează mai tare ca mine/ nicio femeie din lume/ nu știe să-și lipească urechea/ de inima ta ca de un super glue, de un ghioc/ prin care ea își ascultă atent unicul transfer/ veritabil de sânge, curgerea rubinie din tine/ în gândurile ei maculate/ (...) sunt disponibilă te iubesc ca și cum mi-aș desena/ liniștea pe ghețari/ scriu numele meu pe tâmplele-ți albe/nici o altă femeie nu te va boteza mai frumos decât mine” (Prima destăinuire – Inelul pierdut).

Aflarea perechii, a jumătății de măr și a celeilalte aripi, necesită trudă, așteptare și, de cele mai multe ori, ieșirea în crucea drumului precum Sunamita în noapte, la porțile cetății, căutându-și doimea: „...pe când eu udă sub ploaia de vară te căutam pe străzi ca și pe o/ idee uitată, ca și cum bunica mea dusă în lumea tăcerii ar fi/ privit pe sub lespezi spre un degetar de lumină. Așa te căutam” (A doua zi – Despre Azi).

Aceste poeme epice, impregnate de un lirism debordant, din ciclul *Destăinuirile Ei*, sunt de natură să transmită fiorul freatic al dragostei. Dragostea – acest joc inconfundabil de-a

nemuritul e prezentă peste tot în lirica acestei tinere poete, așa cum e și firesc: „(...) *sărutul ne va/ coace gutuia din fereastră, vom face lumină pe trupul tău/ cald...știi, îți poate părea desuetă gutuia galbenă cu miros de/ părinți (...) hai să ne împodobim tâmplele! Tu să-mi însângerezi întunericul, să-mi încălzești ideile despre/ cum se iubește o femeie de fildeș... eu îți voi colinda sângele pe/ sub brad*” (Cea de a treia – Idei de Crăciun) (...dulcegării de iarnă).

Entropia, trecerea, schimbarea dintr-o stare în alta, mereu din ceva în altceva, plecarea-venire, moarte-înviere, logodnă perpetuă și nuntă cu surioara țărâna, apoi răsărirea în fir, în boboc, în spic, în sămânță, acest ciclu cosmic din care noi suntem doar o fărâmă, se face simțită în *A patra – Plecarea: (Țărâna-i înțeleaptă ca o mamă... și cu brațe largi): „Știi, uneori fluturii își lasă coconii pe buzele mele și totul/ devine rotire, literele fac aripi multicolore și se desprind, mi se rostogolesc peste țesuturi...acolo se așază împreună cu vântul, mă apasă pe vene. Lichidă, mă preling pe degetul ierbii.// Într-o zi, îmi voi lipi cerneala de pietrele reci, ca și cum// mi-aș tatua plecarea...”*

La Diana Mănăilă – spiritul ludic primează. Ea știe să se joace frumos, n-a uitat această fermecătoare îndeletnicire vitală a copilului și, se pare că vârsta, are prea puțin de-a face cu jocurile ei, pe care le născoceste singură, le joacă, de obicei singură, sunt doar ale sale, rareori primește în joc pe altcineva: „*leg cuvintele sub formă de șotron/ sărind într-un picior în casa inimii, casa de coral/ acolo îmi găsesc liniștea/ o copilă o trece dintr-o palmă într-alta/ ca pe un cordon de nisip/ din care își înalță castele// (***)//, de măștișor, aș vrea să-mi împletesc sângele cu o stea/ vei regăsi atunci o urmă de Diană în dreptul cerului*” (A cincea destăinuire – Destăinuire în coral).

Erotismul nu lipsește, cum e și firesc, din lirica acestei tinere poete, dar e nuanțat, reținut: „*...acum știi că pot să-mi pudrez genunchii în roata/ soarelui, până la apus. Sunt din nou o prezență sensibilă, ochii/ au cărbuni nocturni, simt pielea mea umezindu-i secvențial/ pleoapele; este adevărat, îmi lipsește apa; mi-e sete, buzele mi/ se încrețesc spontan, Enya tace, tace odată cu mine, până la/ înnoptare: acum sunt sigură și atât de plină, simt o altă femeie/ acolo...este ca și cum el m-ar cuprinde de umeri și m-ar iubi*” (A șaptea destăinuire – Nocturnă).

Cu toate acestea, Diana declară nonșalant: „*Eu nu am fost îndrăgostită niciodată./ Am fost doar prinsă într-un joc de-a degetele împreunate,/ undeva, într-un cub închis, un simplu alcov cu scadență pe viață./ Trupul sticlos se unduia încet, la fiecare pagină întoarsă, la/ fiecare semn al mirării...cum zboară timpul! Parcă ieri Lhasa/ era în concert la Mardeille!/ Pe atunci sânii mei căutau cerul cu mirarea unei Eve respinse.*” (A noua destăinuire și ultima – Adevărul).

În partea a doua a volumului, *Eu, înnaripând cerul, și lipindu-mi urechea de inima Hanei* – miracolul maternității fizice și psihice se face simțit. Dar și al celei spirituale, al conceperii poemului – care e tot o minune a lui Dumnezeu: „*Scriu cu mâna altuia/ cu mâna celui ce-ar fi iubit fecioarele zvelte fecundând iarba cu/ tălpile moi/ cu mâna celui ce-ar fi răcnit dimineața în satul lui cu opinci la/ icoană/ a celui exilat printre lacrimi/ printre Sânziene și mir.// Scriu cu degetele împletite-n horă a închinăciune și a bucurie.*” (p. 27).

Ultimele versuri din fiecare poem al Dianei, subliniat în italice este concluzia, esența întregului și uneori, sună ca o sentință. Dăm câteva exemple: „*Nici o altă femeie nu te va boteza mai frumos decât mine*”; „*(...) Zâmbetul mi s-a făcut crăița de prins la urechea vântului,/ pe inserat*”; „*câteodată recunosc doar conturul/ buzelor ce nu-mi aparțin*”; „*V-am spus, eu nu am fost îndrăgostită niciodată!*”; „*oare și ele, cuvintele, se înalță la ceruri?*”; „*eu sunt anonima cu maci coliere*”; „*încă un copil/ pentru care iubirea/ capătă un sens al rupturii*” ș.a.

Doar pe câteva idei se calchiază versurile Dianei Mănăilă, dar acestea sunt fundamentale: viață, iubire, maternitate, contemplarea de sine; feminitate; farmec. Ele degajă un aer stenic, sănătos reconfortant, fără grimase, spaime atavice, coșmaruri, probleme grave existențiale. Ea este în perioada de grație în care trăiește și atât. Și bucuria acestei trăiri plenare se revărsă spre noi. Ca o gură de oxigen, ca o transfuzie de lumină, în stare să reanimeze, să tămăduiască, să revigoreze pe cei din jur, indiferent de vârsta lor biologică.

Și prin aceasta, poezia Dianei Mănăilă, își atinge scopul.

Galați, 26 septembrie 2008

FLORINA ACESTEI LUMI ȘI CELE ȘAPTE POVEȘTI CU TICĂIT MONSTRUOS

Florina Zaharia, *1863-1894 așteptarea fără brațe*,
Editura Opera Magna, Iași, 2007

În peisajul liricii actuale de ultimă generație, parcă evadând dintr-un „possssster” și hoinărind „goală pe străzi”, împreună cu „alexandru”, cea care își spune „nueufiorina”, se detașează net de linia postmodernismului manifest, croindu-și cale pe canavaua, deosebit de originală a expresivității sui-generis, „o linie trasată ca un alint/ în pielea pufoasă”.

Ea scrie cu pana Păsării Paradis, pe nisip, deși știe că valul îi va linge cuvintele în secunda cât o lacrimă zvântată de vânt, și nu se va alege nici de data aceasta cu nimic.

Cu intuiția ei ascuțită-ndelung, precum pana smulsă din aripă, Florina percepe lucrurile așa cum sunt: „Știam că nu e nevoie de cuvinte/ că voi vorbi de sub pleoape/ având retinele în cămășuțe de noapte/ încinse rostogolite/ că tu mă vei auzi prin toate felurile de tăcere/ și că vom atinge curând unul în celălalt lumina// știam că voi aștepta la nesfârșit/ față în față cu inversa mea/ simțeam cum timpul se umple/ și crapă.” (Inversa).

În lumea asta care nu o încapă, așa cum cuvântul nu încapă uneori în gură, în minte, în inimă, ci se întoarce la locul de unde-a ieșit, ea spune; „sunt florina acestei pagini./ sunt eul acestui scris...ființa lui invizibilă/ adevărul acestei ființe roade ușor/ din toate colțurile pielii ale inimii ale lumii.// sunt florina acestor priviri/ de pe partea cealaltă a scrisului/ dintr-o altă structură a ființelor, a cuvintelor/ sunt florina acestor nepotriviri/ într-o continuă încleștare pufoasă și caldă ca o casă/ sunt trupul casei.// sunt florina acestei lumi închise./ sunt numai ceea ce mă doare.” (Inversa).

Precum un bulgăraș de lumină rostogolit într-o peșteră, la glezna unei stalactite, poeta spune: „sunt florina întunericului din care am încercat să ies.”

De fapt, întreagă cartea e o lungă confesiune rostită cu ochii, cu nările, cu degetele, cu toate simțurile în așteptare. Așteptarea e pentru Florina, „ceva ce nu atingi/ decât/ înnodând bătăile aripilor” (Așteptarea).

Tema „așteptării fără brațe” - această sintagmă atât de originală, este, ca într-o simfonie, reluată de fiecare instrument, în aceeași tonalitate, dar în nuanța și timbrul specific fiecăruia. Așteptarea e în trepte: „florina așteaptă așteaptă așteaptă”. Ai zice că e o așteptare monotonă, dar nu, este gradată emoțional. Iată: „ea nu știe că/ golul s-a întins otrăvit peste tot” și o altă fază: „a atins ușa” – pentru ca în cele din urmă a atins: „casa/ a cuprins adevărul”(pag. 17).

La Florina Zaharia, așteptarea e: „atât de lungă/ cât drumul sângelui care nu te ajunge/ oricât ar alerga/ zile, dimineți,/ Câmpii interioare și munți.”

Faptul că e o stare perpetuă din care nu vrea să iasă, oricât de multe tentații ar exista, dezvăluie esența acestei așteptări, încărcată de taine, de stări contradictorii, de inefabil: „te-aștept cu pupilele căscate/ cu depărtarea asta crescută la sân/ hrănită cu lapele copiilor mei/ dezlipite, pleoapele au devenit o fașă umedă/ cu care înfășor venirea ta/ nu vreau nu vreau nu vreau să vii/ vreau să te găsesc înăuntrul așteptării/ acolo unde camera lovește în marginile ei/ în mine” (Carne și mentă).

De fapt, obiectul așteptării poate nici să nu existe. Ci doar așteptarea în sine să se instaleze definitiv până și pe umbră, ca o venire de unde nici măcar n-ai plecat: „Te-aștept/ privind drumul în locul din care ai plecat/ e un drum lung/ din care cresc zile și nopți de carne vie.../ e un drum pe care nu ajungi/ dar care a umplut lumea cu alte drumuri/ te aștept cu mâna streășină la ochi/ pe un drum rătăcit fără relief/ cu îndepărtarea punct de reper/ poate nici nu vii/ poate urmele pașilor tăi se sărută în iarbă/ sau au altă treabă și nici nu mai ajung la mine.” (Drumul).

Dar nu întotdeauna așteptarea este calmă, tihnită, fără evenimente: „e marți tună și fulgeră/ așteptarea trece prin foc/ e cerul rămas fără drum”.

E stranie această simbioză, apoi, această entropie, când, până la urmă, devii una cu așteptarea: „Așteptarea a coborât și a urcat/ suflu în ea ca în pădăii/ mă-nvârt/ așteptarea se rotește în mine până amezăm/ și cădem/ și zâmbim și ne amestecăm/ rămâne cu mine.” (Drumul).

Nu întotdeauna este comod să locuiești în ea și ea să te locuiască, fiindcă ești atât de intim legat de ea, uneori te stingherește și o stingherești deopotrivă: „așteptarea/ simt cum i se formează inima/ (suge din mine tot)/ mă ocupă total enorm/ iar eu sunt culcușul ei moale/ placenta și lumea/ sunt o palpitație uriașă/ un roi de gâze negre urâte” (Drumul).

Aceeași stranie entropie se întâmplă și cu alte lucruri care, trec dintr-o stare în alta, influențând ființa și făcând-o uneori să se asemuie cu lucrul până la identificare: „Merg dincolo de carne/ cu poemul în mână/ strada nu mă mai așteaptă/ intră în mine prin rochia descheiată./ sunt trotuar/ crăpătură/ îmi iau sandalele-n mână și pășesc/ merge strada/ strada pe care în fiecare dimineață// fugi din sângele meu/ merge până la capătul lumii.” (street).

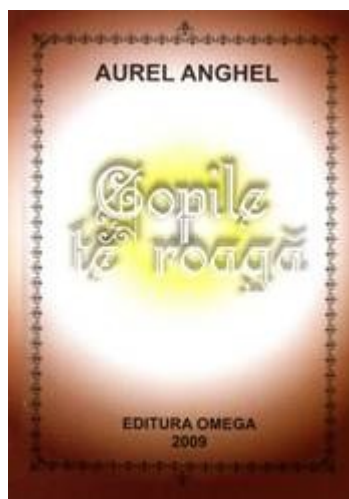
Mai clar, mai entropic este sentimentul trecerii în lumină, în sânge, în aplecarea peste cuvinte și mai ales în trecerea în cer, pe care autoarea îl simte făcând parte din sine: „*eu care fug dar nu știu să fug/ sunt plină de lumină/ și lumina e o băltoacă la semafor/ răstorn drumul pe care umbli/ te aștept la capătul celălalt/ carnea mea nu atinge trupul/ decât într-un chiot vesel de așternut negru// nu mă umplu nu mă încap/ înlocuiesc sângele cu o după amiază eternă/ mă las peste cuvinte și simt cerul și zmeul înălțat/ de copiii dein curte/ eu care fug dar nu știu când fug/ și mă strivesc de roțile sângelui// știu că nu ești aici...dar strada e plină de tine.../ mă ud cu sângele meu/ să mă umplu/ să-mi crească și mie inima/ până la umărul tău măcar*” (Fuga).

Florina, cea care se confundă cu așteptarea, care se confundă cu versul într-o perfectă stare de imponderabilitate: „*sunt eu cea care plec/ fără să ating drumul/ fără să cunosc sfârșitul/ cu privirea ta atârând de oasele zilei/ în care am început să scriu din nou/ un pământ de cuvânt/ din viața căruia lipsește o zi lipsesc și eu/ atât de departe am umblat/ fără să găsesc fereastra lumina// sunt eu/ cea care împotmolesc tăcerile/ și dezleg vântul/ sunt eu/ cea care plec/ păzind drumul de ceilalți.*” (pag. 25).

Florina. O voce distinctă, de un lirism tulburător, un condei exersat îndelung, cea care și-a croit o cale cu totul originală în hățișul de voci lirice ale răscrucii de veac. Cea care și-a pus amprenta cu buzele, cu unghiile, cu sângele inimii pe cuvântul pe care îl stăpânește cu deplină responsabilitate.

Florina, o fată cu sânge de zână care inventează pentru noi *povești cu ticăit monstruos*, despre cum desenează ea cerul, despre cum ascultă ea clipele, despre așteptarea care trece prin foc, despre sângele spart al poemului, despre cuvintele care nu mai sunt ale sale, despre a fost odată ca niciodată...

Galați, 26 septembrie 2008

UN APOSTOL LIRIC UNS CU UNTDELEMNUL CUVÂNTULUI

Aurel Anghel, *Copile, te roagă,-versuri*, Editura Omega, Buzău, 2009

O privire de ansamblu asupra liricii acestui interesant autor ne relevă un spirit deschis spre viață, spre umanitate și universalitate, spre tot ce-l înconjoară, într-o autentică „*joie de vivre*”, care face să cânte totul în preajmă, florile se deschid, păsările își încep trilul, fluturii – zborul nubil și întreaga natură zâmbește sprintărară, iar vântul îi mângâie gura cu dulci adieri.

Două teme majore străbat creația sa: dragostea de meleagul natal și, implicit, legătura ancestrală cu strămoșii, prelungindu-se în urmași, și, reverența față de Divinitate, reper suprem de care se leagă orice mișcare, aici, pe pământ, și dincolo, în cer.

Între aceste repere, Aurel Anghel primește și transmite învățături și iluminări de la firul de mohor, care-i arată în iarbă Poezia; apoi de la mac, care-i colorează Poezia în sânge, de la Pălămidă, care îl sfătuiește cum să pitească în ușorul câmpiei Poezia. Și, îndeobște, de la orice lucru ori ființă, fiindcă ele sunt creații ale lui Dumnezeu.

Și nu cine știe ce filozofie încâlcitoare de minți, ci lucruri simple, ca pământul și apa, ca sângele-n vene, simple ca însăși originea autorului, crescut și trăit sănătos și curat, într-o atmosferă unde trona dragostea și căldura și duhul casei, grija genitorilor săi, transmisă cu limbă de moarte, luminând ca o aură.

Între toate, icoana mamei Ioana, cea a tatălui, Ion, a bunicilor, icoana grâului și cea a pământului, repere existențiale, icoanele dorului de cântecul românesc picurat în doină și baladă, în zicere înțeleaptă, rămasă drept pildă, - răzbat până la cumpăna veacurilor și chiar a mileniilor. E ca o făclie transmisă din strămoși în strănepoți, dovadă că spiritul românesc e viu și viu va rămâne, cât va trăi neamul acesta.

Fuioare de gând, caiere albe de cuvinte atârinate la gât ca niște cruciulițe încrustate cu jertfa Mântuitorului, ca să ne aducă aminte cum, unde ne-am născut, cine și ai cui suntem și ce avem datoria morală să facem mai departe, dincolo de măiestria artistică, de simțirea poetică, filtrată prin lacrima și laptele grâului, amestecate cu ale mamei, supte deopotrivă din sânul câmpiei.

O responsabilitate, un act civic și moral de mare valoare umană, pe care poetul, scriitorul, exegetul, o împlinește plenar, iată, și prin acest volum de versuri.

Psalmii parafrizați, versificați în stil original, transpuși cu o mare încărcătură emoțională ca și rugăciuni, stau mărturie a Crezului său de creștin, a crezului artistic și a demnității de Copil al lui Dumnezeu.

Prin însuși titlul său, volumul de față este un cald îndemn la trezire, la rugă, la trăirea unei vieți cu adevărat creștinești, văzută de la înălțimea morală a spiritelor ascetice, care s-au nevoit în sfințenie și acum, poartă cununa de învingător pe care și-au câștigat-o.

La „*marginea lumii cuvintelor*”, Aurel Anghel, prin Cuvântul său, sporește Lumina din lucruri și ne deschide o cale. Nu neapărat nouă – dar, cât se poate de proprie, dreaptă și lină, spre cunoașterea Adevărului veșnic.

Subliniind, nu o dată, că tot ce suntem, tot ce avem, aparțin Înaltei dimensiuni a Sfintei Treimi, autorul încearcă, prin cuvinte și imagini superbe, să ne facă să descifrăm o nouă hartă spirituală, „*a unui cer fără margini/ pictat de heruvimi*” (*Numele meu*).

De aici, ideea că numele (ceea ce-l reprezintă pe om ca entitate, ca ontos), „*vine din permanenta curbare/ a spațiului înfinit*” (*Numele meu*).

Cu „*nume de zeu vegetal/ trecut de prima rodire*” (*Numele meu*), și-a înscris fila de aur în Cartea Vieții, pe coperta căreia este încrustat cuvântul: Credință. La care, adăugăm noi, celelalte două virtuți teologice: Speranța și, nu în ultimul rând, Iubirea care animă totul, care face să încolțească, să crească și să înflorească spațiul dintre mirabilele sale cuvinte.

Și, nu cu încrâncenare, nu cu temere deșartă, ci, bazându-se pe temeiul cristic, autorul dorește : „*La nunta stelei mele/ o strună de vioară nuntită de arcuș*” (*Numele meu*).

E vorba, desigur, de o nuntă cosmică, mioritică, la care participă toate elementele. Un loc aparte în volum, îl ocupă o versiune proprie a *Acatistului Domnului nostru Iisus Hristos*, întocmit ca „*sextine pentru ruga cea de toate zilele*”.

Un popas contemplativ întru cele spirituale, în care omul și Divinitatea se întâlnesc, stau de taină și-și acordă reciproc, încredere și prietenie.

Aducerea de mulțumire și de laude Creatorului și Mântuitorului, Măicuței Domnului și Sfinților, cererea de intercesiune din partea acestora, la Dumnezeu Tatăl, este un act de pietate cât se poate de vrednic pentru un creștin și chiar o îndatorire sfântă.

Aurel Anghel, pornind de la versetele veterotestamentare din Cartea Psalmilor, prin actualele cântări psaltice versificate în stil original, prin poeziile spirituale și prin întreaga sa atitudine, degajă un aer bun, blând, stenic, de bucurie și pace, aducându-ne un spor de încredere și speranță în Milostivirea Divină.

Ceea ce nu e lucru puțin, dimpotrivă.

„Învăță-mă și pe mine/ (...)să înțeleg necuprinderea Ta” (Acatistul Domnului nostru Iisus Hristos), ne relevă un suflet râvnic, veșnic în căutare de adevăr și de îndeplinire cu bunătățile și darurile divine.

Un suflet care dorește să fie încălzit *„cu căldura Duhului Sfânt” (Acatistul Domnului nostru Iisus Hristos).*

Iertarea divină conferă creștinului frumusețe, prospețime, forțe noi de a o lua de la capăt, încredere și seninătate, dar și parfum de bună mireasmă.

Ea trebuie încununată cu strigăte și cântări de „Aleluia!” pentru că nimic nu e mai important pentru un creștin, decât să-l ierte pe aproapele său și să fie iertat la rândul lui de Dumnezeu – condiție sine qua non a mântuirii.

Hrănit și adăpat cu apa vie a iertării, omul credincios nu poate, la rândul lui, să nu ierte.

Și astfel, devine un propovăduitor al iertării, un vestitor al Veștii celei bune și un apostol peste milenii.

Ceea ce se și dovedește, cu prisosință, prin cuvântul bun și înțelept, în cartea de față, de o reală simplitate, prospețime, puritate și frumusețe a versului, devenit făclie și candelă pentru cei care încă mai orbesc prin întuneric.

Să luăm aminte cu smerenie și cu frică de Dumnezeu la cuvântul răsărit din lacrima inimii și a minții, care dă roadă vrednică, spre mântuirea, și a noastră.

Este de remarcat, cu câtă delicatete, tact, înțelepciune și spirit pedagogic se adresează Aurel Anghel – nu în chip didactic, protocolar, moralizator, ci, părintește, blând, povățuitor, micuțului care abia învață rugăciunea.

Și, se știe că, educația religioasă se face mai întâi în casă, apoi în Biserică și în Școală. Familia-Școala-Biserica, aceste foruri educaționale, unite în spirit bun, concură la educarea religioasă a copiilor, de care depinde, mai târziu, întreaga comportare a tânărului și a adultului.

Cine nu beneficiază de aceste daruri, va fi un infirm, poate pentru întreaga viață și-i va fi foarte greu să recupereze, să aducă la zi, ceea ce a pierdut în primii ani de viață.

De aceea, cartea Domnului Aurel Anghel, alături de manualul de religie și de alte lecturi suplimentare, constituie un bun îndrumar pentru elevi, dar și pentru cei care doresc să înainteze în drumul lor spre desăvârșire.

Aurel Anghel nu dă sfaturi aride și sentințe ci, cu multă smerenie, se așază în postura învățăcelului care caută pe toate căile, cercetează toate sursele și-i cere lui Dumnezeu să-l lumineze și să-i arate pe cea dreaptă.

Și, de asemenea, el se recunoaște în cel păcătos, în vameșul care, într-o superbă atitudine de inspirație, cu umilință, își bate pieptul la ușa pridvorului bisericesc, neîndrăznind să înainteze, ci, prăbușit în genunchi, cere iertare și se recunoaște vinovat, prin aceasta înfăptuind, cel mai autentic act de credință și totodată act de pocăință, dar și act de iubire în fața Dumnezeului nostru, rugându-se cu vorbele vameșului din pilda evanghelică, devenite *RUGĂCIUNEA LUI IISUS HRISTOS sau RUGĂCIUNEA INIMII: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-m pe mine păcătosul!”*

„Floarea credinței este Cuvântul” și prin el, *„vei cuceri pământul”*, spune Aurel Anghel și aceasta este mărturisirea lui.

Slujind acest Cuvânt, el se recunoaște în apostolul liric modern, pentru care, Iisus Hristos este, nu numai un reper fundamental, dar, singura modalitate de a ajunge la Supremul Adevăr, la Adevărul Veșnic.

„În inima mea, a izbucnit cuvântul bun” – spune autorul, parafrazând versetele Psalmului 44 *„Celor ce vor scrie cuvântul spre pricepere”*.

Și iată, Cuvântul lucrător, spre cunoaștere, pricepere și înfăptuire, îi tutelează întreaga lucrare.

El implică și o responsabilitate uriașă, așa cum cere Sfânta Scriptură, unde se spune: *„Din cuvintele tale vei fi mântuit și din cuvintele tale vei fi osândit”*.

„Pentru aceea te-am blagoslovit în veac” - spune Domnul și poetul se face Ecoul glasului său, la fel ca prorocii, înțelegând prin aceste cuvinte, harul ce i s-a dat și, îndeosebi, faptul de a nu neglija acest har. Cu alte cuvinte, a nu îngropa talantul în pământ.

Și Aurel Anghel sporește acest talant, îl înmulțește, pe măsura darului primit, a inimii sale generoase, a sufletului curat și a chemării ce i-a fost adresată.

Galați, 24 ianuarie 2009

PE DRUM DE VALURI

NORY BELLU, „În brațele Dunării”, Editura Pax Aura Mundi,
Galați, 2008

Încă de la început, autoarea ne poartă pe „tulburătoarea muzică a valurilor”, într-o călătorie care nu știm unde va duce. Ne luăm după urmele spumelor lăsate-n siaj, care nasc povești adevărate și închipuite. Suntem purtați de snopii de apă ai fluviului zbuțuit, într-un tumult dantelat de bănuți scânteietori și alunecăm lin, la prora unui vapor cursier, privind fascinați „măreția apelor fremătând, pline de neastâmpăr” care ne atrag ca o vrajă.

Ce sirene, ce știmate vor ieși la suprafață pentru a ne suci-răsuci inimile? Intrăm în joc, fascinați.

Autoarea relatează cu un farmec de neegalat și o bogăție metaforică rar întâlnită, călătoria pe ape a Ruxandrei, o tânără care stătea pe covertă pierdută în reverie. Ne împrumută visele, dorurile, amintirile ei care se amestecă năvalnic, cu ale noastre.

Cântecul apei estompează durerea, spală gândurile, limpezește mintea. Te scufunzi în această stare de oniro-luciditate, cu toate simțurile parcă adormite.

În legănarea lui lină, de nălucă plutitoare, vaporul se îndreaptă spre digul în construcție, pe imensul șantier din Insula Mare a Brăilei.

Avem de-a face aici cu magia valsului ce „se înălța dintre valuri ca un nimb feeric de note vrăjite ce-o învăluiau, în strania lor frumusețe fără seamăn, vibrând intens pe coardele sufletului ei rătăcit.”

Este vorba de trimiterea la mit, la legende cu sirene sau cu Olandezul Zburător – procedeu întâlnit în prozele fantastice din toate timpurile și, în literatura noastră, la nuvelele lui Cezar Petrescu.

Acțiune de mare amploare de la mijlocul secolului trecut, îndiguirea care urma să se realizeze în imensul șantier din Insula Mare a Brăilei, constituie cadrul în desfășurarea acțiunii, având ca protagonistă pe tânăra Ruxy care va fi angajată ca tehniciană pe șantier.

O viață nouă, un oraș nou, speranțe noi. Ce-o va aștepta aici? Rămâne să descoperim, citind romanul, scris cu atâta precizie a detaliului.

Pe fundalul acesta se desfășoară dramele cotidiene ale personajelor principale. Ruxy, rămasă orfană și crescută de doi părinți vitregi, Pia, care urmează să devină mamă singură, din pricina prejudecăților.

Pe „drum de valuri”, două prietene se întâlnesc, hotărâsc împreună asupra viitorului, își făuresc soarta, muncind și visând în cântecul monoton al bătrânului fluviu care, e atât de înțelept, încât nu se mai miră de nimic. A văzut, a auzit, atâtea destine desfășurându-se prin fața valurilor sale, uneori obosite...

Tot „pe drum de valuri” se naște și iubirea dintre Ruxy și Flavian, ofițer secund pe o navă de curse.

Dar să nu anticipăm. Să lăsăm firul povestirii să curgă nestingherit, ca și minutele, orele, zilele, anii noștri...

O poveste romantică despre o epocă a marilor transformări, a marilor avânturi constructive și creatoare. O epocă în care, unii și-au găsit, iar alții și-au pierdut echilibrul.

Insertii onirice în real, dau farmec aparte scriiturii. Povestitoarea ne devine prietenă, cunoștință veche, tăifăsuim cu ea, intrăm în dialog firesc, empatizăm, rezonăm. Se creează acel feed-back atât de necesar treimii: autor-carte-cititor. Uneori, extremele își schimbă rolurile. Devii participant, scrii și tu, împreună cu autoarea, istoria. Istoria unor vieți contemporane.

Romanul, foarte generos, cu 360 de pagini, structurat în 25 de capitole, are un stil descriptiv în care intriga se încheagă alene, o dată cu dezvăluirea personajelor principale.

O carte care merită citită. Dacă nu pentru altceva, măcar să știm cum a fost, ce sacrificii enorme, ce jertfe au fost necesare, pentru a clădi lumea nouă.

Destine și eroi. Jertfe, de care, se pare că noi am uitat, acum, când le avem pe toate, gata construite. Și când venim furibunzi, să demolăm totul, fără a ne lua măsuri de precauție și fără a ști dacă mai putem pune ceva în loc. În urma noastră, doar ruinurile...

Și mai ales când, gâlcevitori și trufași, tindem să uităm ce a fost, fie bun ori mai puțin bun, în epoca recent trecută.

O cartea care trezește amintiri, conexiuni, astfel încât, te trezești a revendica, similitudini. Precum cercurile concentrice în apa în care ai aruncat o pietricică. Cercuri care se prefac în vălurele, atingând cu sunetul lor abia îngânat, coardele cele mai sensibile.

Apărută la Editura Pax Aura Mundi în 2008, cu o grafică excelentă, cartea a fost îngrijită de regretata poetă, prozatoare, ilustratoare și traducătoare Angela Cioltan Zainea. Care a avut răbdarea, bunăvoința și priceperea de a o migăli și a ne-o așeza sub ochi, astăzi. Un dar postum venit din Patria Îngerilor.

28 martie 2009

PREZENTARE CARTE

SĂ DESCHIDEM POARTA SPRE GRĂDINA FERMECATĂ,

Ana Maria Gîbu, *Grădina mea*, Editura Lumen, Iași, 2009

Grădină de vis, grădină de sunete ori de cuvinte? Reală ori imaginară?

Întrebări de prisos.

Am deschis poarta spre Grădina Fermecată. Cu nerăbdare și curiozitate, parcă mi se părea că nu voi mai ajunge acolo. Eram cu sufletul la gură. Pășeam pe urmele Lizucăi și ale lui Patrocle în „Dumbrava minunată”. M-am lăsat călăuzită de pașii care mi-o luau înaintea, purtată de miresele suave, de chemarea înflorită a culorilor, mii, de nuanțele lor pastelate.

Un colțisor de rai, o grădină sufletească. Oare se cuvenea să pătrund în ea fără invitație? Și totuși, am îndrăznit...

Fiecare om are grădina lui reală sau închipuită. Florile acestei grădini se numesc: prietenia, iubirea, înțelegerea și alte virtuți aflate la loc de cinste în Cartea Vieții.

În Grădina aceasta neasemuită, închipuită de un alter ego al meu, păstrat într-un colțisor de retină, o fetiță de doar 12 ani care își îngăduie să viseze, am regăsit nealterate de timp, comorile copilăriei, ale tinereții, ale maturității și acum, ale senectuții, pe care în zadar am încercat să le îngrop la rădăcina arborilor, vreme de-o viață. M-am regăsit, de parcă m-aș fi privit în oglindă. Fiecare vârstă are dimensiunile ei spirituale. Și fiecare spirit are vârstele lui.

În fața mea s-a deschis un misterios labirint vegetal și am pornit-o în căutarea luminișului ființial, acolo de unde survine eul fiecăruia.

O mulțime de arbori îmi făceau semne discrete din frunze, dându-mi binețe: „Bine-ai venit în Grădina fermecată!” Auzeam glasuri, ciripituri, șoapte, auzeam foarte clar, glasul ecoului rezonând răscolitor în adâncul meu.

Florile își înclinau lujerii, în reverențe grațioase. „Noi suntem trandafirii! Noi suntem trandafirii!” – strigau mii de flori în jurul meu, la fel ca în cartea „Micul Prinț”.

Și mă gândeam la Floarea Micului Prinț, de pe planeta lui îndepărtată, floare atât de orgolioasă, roșind foarte ușor, cu doar patru spini meniți să o apere.

Eram răspunzătoare de ea. Pentru că ea era floarea mea, fără seamăn pe lume.

Mă aflu poate la un bal? De ce nu? La Balul Florilor, firește.

De câte ori nu ignorăm raiul din sufletul nostru? De câte ori îl lăsăm nestropit cu lacrima de rouă a dimineților? De câte ori, raiul nostru nu devine „pârloagă”, pământ secetos, crăpat de vânturi și arșiță?

Putem deveni grădinari dăruți ori nepăsători, lăsând bălăriile să ne cotopească. Urzici și scaieți, iederă sufocantă, pălămidă ori mătrăgună, ne pot otrăvi florile. Trebuie să facem ceva și cu semințele de neghină amestecate printre cele de grâu bun.

Dar, iată ce surpriză! În raiul acesta pământesc, zburdă desculțe, muzele poeziei și ale muzicii: Clio și Eutherpe. Dansează înlănțuite, invitând în hora lor pe fiecare curios care se încumetă să pătrundă în acest tărâm de vis.

În vis încap toate: castele fermecate, piramide-n deșert, croaziere pe mări și oceane, zâne și feți frumoși, nelipsiții pitici și vrăjitoare, gnomi, naiade, ondine.

Un verde primordial se întinde ca o uriașă pătură moale și pașii desculți se afundă în el. E iarbă, e mușchi, e mătasea broaștei, cine mai știe? Tălpile nu se mai satură de atâta răcoare!

Grădina aceasta este în stăpânirea Maicii Fecioare. Ca să fii locuitor, ori numai vizitator al acestei Grădini fermecate, trebuie să împlinești câteva condiții: candoare obligatorie, sinceritate absolută, suflet deschis înspre cardinalele puncte, lumină-n priviri, credință neștrămutată, speranță înmugurind, zâmbet larg pe buzele fremătânde, inimă generoasă, ochi cât cuprinde zenitul, mâini care doresc să mângâie, brațe deschise spre îmbrățișare, glasul de catifea, pași mășurați, statură potrivită, dreaptă, neclătinată. Sunt cam multe cerințe. Dar măcar una sau două dacă îndeplinești, restul vin de la sine.

Și dacă toate acestea fi-vor respectate și tu vei putea fi un beneficiar al comorilor ei tainice, care nu se dezvăluie decât sufletelor înmiresmate, stropite cu mirul iubirii.

O Grădină veșnic înflorită este semnul fast al Divinității. Ea poate măsura veșnicia clipei.

Inima Neprihănită a Maicii Domnului este asemenea Grădină înflorită.

Aici este un loc pregătit pentru fiecare din noi. Ea ne așteaptă, ne invită pe toți. E loc berechet, doar-doar să știi să afli porțița deschisă.

Un sfânt a spus următorul lucru: „Cine o iubește pe Prea Sfânta Fecioară Maria e atât de sigur de Paradis ca și când s-ar afla deja acolo. Căci, copiii Mariei sunt Copiii Paradisului”.

Eu am aflat acest loc, grație unei copile, Ana Maria. Să fie întâmplător că numele ei înmănușează numele mamei Preasfintei Fecioare și numele Maicii Domnului?

O fi Ana Maria zânică cea bună? Oi fi poposit în vis ori în poveste?

Abia răsărită dintre flori, fiind de-o seamă și măsurându-și statura cu ele, Ana Maria a descoperit cheia porțiței care duce în Grădina Fermecată. Ea știe să stăpânească Împărăția Florilor. Ba, mânuiește destul de abil bagheta (citiți: condeiul!) pentru a îmblânzi cohorte întregi de cuvinte care devin supuse și ascultătoare.

Iar într-o distilerie specială Ana Maria prepară parfumuri pentru noi toți.

Cum să nu te îmbie?

„Curatul” din Grădina Anei Maria invită la curățenie, la simplitate sufletească, la deschidere spre orizontul atât de înălțător al spiritului uman, picurat în roua metaforei. Ne invită la căutarea aceluia magic „izvor de cuvinte – ascuns în suflet”.

Ana Maria, acest copil minunat spune:

„Și cred că toți avem un drum în viață/ Un rost, un scop, un dor de împlinit,/ Prin ce scriu astăzi eu îmi pun speranța/ Că voi zidi un vis spre infinit.”

Așadar, cuvintele din Grădina sa nu sunt sortite uitării, aruncării în vânt, ci ele sunt cărămizi la temelia unui vis spre infinit.

Ana Maria, poetă, cântăreață, cu numeroase premii muzicale, laureată a Concursului Internațional de Poezie Românească STARPRESS 2008 – organizat de Revista Româno-Canado-Americană STARPRESS, în colaborare cu Asociația Scriitorilor de Limbă Română din Canada.

Descoperită de o mare iubitoare de români, care nu-și precupește eforturile de a pune în lumină cultura românească și pe slujitorii ei, doamna director general al Revistei Internaționale STARPRESS, Ligya Diaconescu, realmente plăcut impresionată de talentul extraordinar și de evoluția spectaculoasă acestei micuțe ambasadoare a poeziei în țară și în străinătate.

Încă de la primii pași prin Grădina Anei Maria, facem cunoștință cu autoarea care ne adresează invitația în Grădina ei de Lumină, parfum și culoare! Unde ea, aidoma zânei bune, poate face orice: *„Când e cald, pot comanda norilor/ să aducă stropi de ploaie florilor./ Dacă vreau pot face fulgii de zăpadă,/ Moi, pufoși și reci din cer să cadă” (Grădina mea).*

Întâlnim aici și multe icoane. Dar, printre acestea, icoana mamei, *„Floare între flori”* - stă la loc de cinste în inima Anei Maria. Iată-i portretul: *„Părul ei de sânziene/ Parcă împrăștie lumină./ Ochii – două albăstrele/ Râd ca florile în grădină./ Pe obraji roz ca floarea/ Delicatului bujor,/ O sărut cu duioșie/ Apoi îi șoptesc ușor:/ <Ești atâta de frumoasă!/ Te sărut de mii de ori!/ Ești cea mai frumoasă floare/ Din grădina mea cu flori!>” (Mama, floare între flori).*

Mama: *„Cu chip de zână și glas îngeresc/ Îmbracă întunericu-n lumină” (Mama, îngerul meu drag).*

Inima acestui copil minunat stăpân pe Grădina de cuvinte este: *„O inimă poate fi o cupă de crin argintie/ În care se adună cuvinte-mărgăritare/ Când multe nestemate,/ Frumoase, calde, duioase sunt adunate/ Ele se revarsă cu dărnicie/ Pentru oricine.”*

Prietenia – pentru Ana Maria este sentimentul cel mai generos, cel mai cuprinzător și mai înălțător totodată. Ea vrea să fie prietenă cu lumea toată, cu luna, cu vântul, cu soarele, cu apele, pădurile, firul de pădăie, cerul înalt, pe toate vrea să le teaurizeze în acest sentiment minunat, în această stare de har, paradisiacă, numită: Prietenie!

Dorohoi – orașul în care locuiește micuța „minune” – a cuvântului – este și el, prietenul fetei, pentru că: *„În orașul meu, toamna/ Se deschid florile cunoașterii/ (...) În orașul meu, mereu/ Oamenii mai au timp să miroase o floare.” (În orașul meu).*

Ceasul din vechiul turn al Primăriei devine și el personaj în povestea Anei Maria și *„Își cântă vechea melodie/ Balada spre eternitate” (Ceasul din turn).*

Este uimitor ce spirit de observație are acest copil. Nu e de mirare că orologiul cântă *„balada spre eternitate”* dar și *„Castanii cu făclii pe braț/ Acești bunici blânzi și tăcuți/ Și-apleacă crengile veghind/ Trecerea pașilor pierduți” (Ceasul din turn).*

Un filon de trăire autentică concretizat în dragostea față de neam și limbă (și cum s-ar putea să fie mistificată la o asemenea vârstă?) răzbate în poemul *Țara mea: „Cea mai mare bogăție,/ Ce-o păzim cu strășnicie,/ Este limba strămoșească,/ Limba noastră, românească”.*

Însă nu întotdeauna Grădina este însorită. Ana Maria constată neliniștită acest lucru și-l pune pe seama necredinței oamenilor care îl mânia pe Dumnezeu: *„Nori negri, cai sălbatici de furtună/ Cu tropote de tunet vin mereu./ De sus, din ceruri, lacrimi mari și grele/ Revarsă peste lume Dumnezeu.” (Potopul).*

Singura avere a omului este, după părerea micuței autoare „credința în Dumnezeu”, astfel încât, în fața viiturilor și tulburărilor vieții, omul rămâne doar cu această credință: „*Acum singura avere/ Pe care o mai am și eu/ Este doar credința mare/ În preabunul Dumnezeu!*”

Poeme rugăciuni, izvorâte din sufletul curat de copil, rugăciuni pentru bunăstarea lumii, pentru pace, pentru cei înstrăinați de casă, pentru cei bolnavi și săraci, pentru cei flămânzi și fără adăpost, pentru cei nefericiți și singuri, rostește această copilă, mângâindu-i pe toți prin cuvintele sale – tămăduitoare – alin în încercări și suferințe.

Însă, mai presus de toate, Ana Maria în credința sa nestrămutată vede în fiecă floare, Chipul lui Iisus: „*Și toți copacii de afară/ Rotesc în vânt volanele de flori./ Și fiecare floare ce răsare/ În locuri pârjolite ieri de ger,/ Mi-aduce aminte de acela care/ A înviat și s-a urcat la cer.*” (De Paște).

Ana Maria nu uită nici de jocurile și jucăriile copilăriei, fie cele de acasă ori de la școală, fie cele virtuale pe care le poate crea cu ajutorul „șoricelului” pe Internet.

Ana Maria închipuie din cuvinte un tren al vieții care i se pare „*un drum predestinat*”. În el urcă pentru o călătorie de patru ani, împreună cu toți cei de-o vârstă cu ea și cu scumpa învățătoare care, spune ea: „*ne dă cheia să deschidem/ Ușa către viitor.*”

În Grădina Anei Maria, până și stropul de apă, personificat, prinde glas și se roagă: „*De aceea, bunule om,/ Eu acum vin și te rog:/ Lasă-mi apele curate,/ Limpezi și neîntinate.*”

Este emoționant cum, această foarte tânără autoare, abordează cu o candoare dezarmantă, probleme majore, destul de spinoase, precum e cea a poluării mediului și a apei.

Legendele reînvie în pajiștile Grădinii și mai ales, cea a Sorei Soarelui, Sirenei.

Firul de iarbă, Macul, Zorelele, fluturii, Baba Toamna, Ghiocelul, Fulgul de zăpadă, Mama fulgilor de zăpadă, Moș Crăciun toate sunt personaje îndrăgite, locuitori ai Grădinii fermecate.

În prezentarea de la sfârșitul cărții, care ține loc de încheiere, Ana Maria mărturisește:

„*Eminescu a crescut îmbrățișat de poeziile sale. După ce el s-a ridicat ca un luceafăr la cer, poeziile sale s-au împărțit într-un milion de bucăți de inspirație. De-a lungul anilor, fărâmele de inspirație au ajuns la anumiți oameni, printre care m-am numărat și eu.*

Acea fărâmă de inspirație care a ajuns la mine a încolțit și s-a dezvoltat și m-a transformat într-un copil căruia îi place să scrie.

Ca un vultur în zbor, m-am ciocnit de greutatea dar nu le-am dat importanță, și am trecut mai departe, peste ele. (...)

Aceasta sunt eu, Ana Maria.

Sunt un copil obișnuit care și-a creat o grădină de vis și mi-am invitat toți prietenii în ea.”

Cât de simplu și de frumos explică Ana Maria geneza însăși a Poeziei! Acele „*bucăți de inspirație*” desprinse din poeziile lui Eminescu, sunt fărâmele harului care au atins-o și au miruit-o.

Personal, am aflat întâmplător (dar, pentru că nimic nu e întâmplător anume!) – din paginile revistei „Slova creștină” de acest loc minunat, stăpânit de o fetiță, loc pe care l-am vizat adeseori cu ochii deschiși. La rândul meu, mi-am invitat toți prietenii în Grădina Anei Maria.

Dacă vrei să vii și tu cu mine, afla-vei un rost și un adăpost, o oază de tihnă sufletească, răcoare și liniște pentru rugă.

Să adăstăm. Să nu pregetăm nici o clipă. Cât nu-i târziu, acordă-ți o șansă. Poți deveni locuitor cu acte în regulă, doar cu buletinul alb al încrederii.

Dă-mi mâna, prietene și lasă-te ca și mine în voia pașilor. Scoateți legătura cenușie de pe ochi și un înger de 12 ani ne va conduce,

El ne va fi punte, scară spre cer, reazem și aripă.

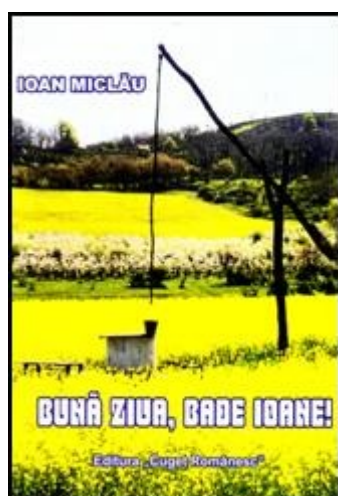
Haide, ai curaj. Intrarea e liberă!

Mulțumim Anei Maria Gîbu că ne-a călăuzit pe alei cu soare în Grădina Fermecată.

Și, mai ales, mulțumim Doamnei Ligya Diaconescu, director general al Revistei Internaționale STARRPRESS, și aceluși înțelept prieten al Anei Maria și al nostru, George Filip, că ne-a făcut-o cunoscută.

Și dorim ca ea, oricât de înalt i-ar fi zborul, să nu părăsească niciodată acest loc încântător care se măsoară doar cu ochii copilăriei.

9 Florar, 2009

BUNĂ ZIUA, BADE IOANE!

IOAN MICLĂU, *„Bună ziua, bade Ioane!”*, Editura Cuget Românesc, 2009

UN COLȚ DE ROMÂNIE ȘI O FĂRĂMĂ DE ACASĂ

„Nu știu dacă Ioan Miclău și-a luat țărână din grădina casei părintești, ca să-și învelească trupul cu ea când o fi să fie - spune Pr. Prof. Al. Stănciulescu-Bârda. Sunt sigur, însă, că a luat cu sine atâtea amintiri, cât să-i ajungă pentru o veșnicie. Își învelește sufletul cu ele, când îl pătrunde frigul străinătății; își șterge lacrimile dorului, își doinește neîmplinirile și puținele bucurii ale vieții.

Și toate astea le rabdă cu stoicism, știind că astfel își ispășește vina de a fi POET”.

Am citat aceste cuvinte ale distinsului cărturar teolog, nu întâmplător. Pentru că harul, deși e gratuit din partea Divinității, el este perceput de un creator autentic, ca pe o jertfă continuă, o ardere nesfârșită. Un Foc Sacru care te mistuie și totodată nu se mistuie. Un foc a cărui „sfântă cenușă” deși e împrăștiată în cele patru vânturi, lasă urme. Și urmele acestea sunt vizibile DOAR PE SUFLET. Acolo rămân și după ce omul (creatorul) se înalță spre Cerul „fără oase”, așa cum spunea un distins poet (Gheorghe Istrate): „*Amiroase, Doamne, amiroase/ Iisus, a ceruri fără oase*”.

Ioan Micău este un astfel de poet jertfelnic. El aduce ofranda sa la Masa Cuvântului. El aduce tot ce are mai bun în sine – jertfă – Limbii Române. Mai mult, se aduce pe sine ofrandă, nu pentru a străluci în ochii lumii, ci doar pentru că nu poate face altfel. S-a născut cu poezia în genă. O poartă peste tot și, fără doar și poate, cu ea va pleca, așa cum spune părintele Al. Stănculescu-Bârda, „*când o să fie*”.

Poezia este noima, starea de urgență și starea sa permanentă, în același timp.

La ea trudește – rob – de o viață. Nu numai cu ajutorul condeiului, dar cu toate fibrele sale. Pentru că poezia nu se scrie doar cu pana lui Pan, cu granitul, ori cu cerneala sepiei. Ea se scrie uneori și cu sânge. Sângele ei se încheagă pe boarea de suflet.

Inflexiuni eminesciene, topârceniene și coșbuciene, minulesciene, dar și prelucrări de folclor din zona unde a văzut prima dată Lumina, într-un cuvânt, picuri de rouă din poezii atât de îndrăgiți, tezaurul spiritualității noastre, străbat lirica lui Ioan Micău, scriitor cu multă simțire în glas, în inimă, în gânduri. Și, așa spune, în epidermă, în oase, în fibrele intime. Și faptul că-i cinstește pe clasici este un motiv de meditație pentru cei care astăzi, îi aruncă la Coșul Istoriei.

Nu trebuie să te manifesti neapărat în manieră editorială ca să fii poet. E de ajuns scânteia de har care ți se aprinde în ochi și în inimă. Un astfel de poet „din fire” este Ioan Micău, a cărui operă nu se măsoară în ditirambii sortiți hârtiei ori plasmei. Tot ceea ce întreprinde este „*În numele Tău, Poezie*”, așa cum sună titlul unei cărți recent apărute, a unui reputat autor vrâncean.

Acest mult-puțin-deajuns îl ajută să respire. Prin porii ei inefabili.

În pofida imensei distanțe care-l desparte de țară, Ioan Micău nu s-a desprins nicicând de meleagurile de origine, ci le poartă cu sine pe dinăuntru, în buzunarul de la piept. E imposibilă ruperea, chiar și a unei fărâme de patrie din sufletul său, smulgerea din da sein, de locul de unde survine ființa, Bihorul unde a văzut pentru întâiași dată Lumina. El și-a cărașit, precum melcul cochilia, România cu sine. O are cu sine și în sine, de unde nu există smulgere. Astfel că, în îndepărtata Australie unde locuiește, are un colț de Românie, o fărâamă de Acasă pe care o păstrează intactă, curată, primenită precum odaia de oaspeți, odaia cea bună de la țară, mirosind a busuioc și a gutuie, a rozmarin și a copilărie.

Fie că migălește la editarea revistei „*Iosif Vulcan*”, fie că pritocește lucrurile în biblioteca personală devenită bibliotecă publică, pe care o păstorește în propria locuință, punând-o la dispoziția românilor de acolo, fie prin creația sa publicistică, lirică sau epică, Ioan Micău dovedește cu prisosință că este un bun ROMÂN.

De altfel, câți mai știi, îndeobște, cine a fost Iosif Vulcan, în ce perioadă a trăit și cu ce s-a ocupat? Dar iată că un român, împreună cu alți români, îi cinstesc memoria, îl cultivă, îi continuă truda pentru propășirea culturii românești.

Ar fi o lecție pentru învățământul românesc care scoate din manualele școlare scriitori clasici, atât de prestigioși pe motiv că nu sunt la modă. Și britanicii ar trebui să-l scoată pe bătrânul Will și germanii pe Goethe și francezii pe Moliere și exemplele ar putea continua. Și ei sunt destul de prăfuiți și peste ei au curs secole. Secole, ca niște râuri însă, ori ca niște fluvii uriașe care au purtat cuvintele a milioane de scriitori și poeți, pretutindeni.

Memoria Cuvântului este ineputabilă. Și noi nu trebuie s-o limităm. Nu generațiile hotărâsc. Nici patina vremii așternută peste filele îngălbenite. Ci SPIRITUL care transgresează spații și vremuri.

Este clar că spiritul care-l tutează pe Ioan Miclău este cel al geniului eminescian pe care îl stoarce de înțelesuri și sensuri, și care se dovedește a fi pentru el, nesecată fântână de inspirație.

Aproape toate poemele, indiferent de tematică, sunt scrise în manieră clasică, eminesciană, ca un sfânt omagiu adus poetului național, de care-l leagă fire freactice. Pădurea, (codrul), dorul, iubirea, strămoșii, creația întreagă, istoria și chiar apetența pentru zeitățile Olimpului.

Pornind de la scrierile bardului de la Ipotești, Ioan Miclău concepe doine, balade, pasteleri, poeme istorice, filosofice, toate păstrând în filon o iubire tainică pentru neam și pentru limba strămoșilor, dar și un anume ocltism percutant care se răsfrânge în vers. Chiar dacă uneori, realizarea artistică nu e la înălțimea năzuinței poetului, miezul de foc al ideii străbate toate învelișurile și iese la suprafață precum ghiocelul străpunge scoarța pământului, înălțându-se zvelt, în pofida frigului, a zăpezii și a frăgezimii sale. E poate, cea mai mirabilă apariție din lumea naturii văzute și cea menită să te înduioșeze și să te îmblânzească.

Un ciclu interesant este cel dedicat tainelor Creațiunii și îndeosebi poemul „*Atracția originii*”: „*Vezi a zilei liniștire, cum ființa ți-o deschide?/ Gândul vesel cum alungă toate grijile perfide?/ -O, dar viața-i lungă cale, însemnată cu măsură./ Mii de generații, genii, mari imperii o bătură./ Și-ncă cine poate spune unde are să sfârșească./ Nici măcar când începutul nimeni nu-i să îl găsească./ Dar ce-i drept, a lumii scrieri s-au păstrat și se tot scrie/ Că viața-i descifrată clar,/ ca scrisul pe hârtie./ (...)/ Însă Dumnezeu ne dete duh, din Duhul Său cel veșnic./ Fapt ce nu ne va desparte de izvorul Său cucernic./ Omenirea ține ochii și speranța înspre ceruri/ Legătura ne atrage zi de zi în mii de feluri.*” („*Atracția originii*”).

După Ioan Miclău enigma Creațiunii a fost și rămâne Arta: „*Da, doar basm ne e viața, iar eternul o grădină./ Unde locul ce-o consistă, fie duh, ori fie piatră./ Deopotrivă cresc și-n taină după dragoste suspină./ Asta e enigma mare a Creațiunii Arta!*” („*Din neguri*”).

Altă idee notabilă este că lumea se naște din moarte și din viață: „*Însăși moartea e o floare ce spre viață se tot zbate./ Adunând căderea vieții de o toacă și-o frământă./ Ea de n-ar fi, ale vieții cărării secate/ Căci din moarte și viață naște lumea noastră sfântă!// Uite,vezi cum se adoră vântul cu o piatră dură./ Cum prin galaxii se-alungă meteoarele eterne?/ Doar când roua ancestrală pune stropi pe arsa gură/ Ele strălucesc cu raze ce Divinul lin le cerne!*” („*Din neguri*”).

Vrând să dea contur liric realității diurne, autorul intră într-un dialog firesc cu Omul de lângă, cu acela de departe, cu Homo Universalis, împărțându-i eternele frământări născătoare de întrebări cruciale.

Cât de adevărat spune Ioan Miclău în poemul „*Ovidius*”: „*E dragostea zidire de Bunul Dumnezeu/ Și-o simt cum se așează pe-ntreg sufletul meu.*”

Se observă – tot sub influența eminesciană – abundența de licențe poetice, care aduc un farmec vetust versurilor clasice.

Convivial, cu deschidere amplă spre oameni, spre cunoaștere, Ioan Miclău își extinde plaja tematică spre: poezii din dor de acasă, legende, cum e aceea despre Floarea „drete”, o specie de lotus unică în Europa, care se găsește din Cuaternar, la Felix-Oradea, legenda lui Atlantis și a Saharei, legenda despre Durostor și Caliacra, versuri despre Sfinții Părinți ai Bisericii, cum sunt: despre Episcopul de Hippo, Fericitul Augustin, poezii despre izbânzile minții, despre spiritualitate și în special despre sufletul de creștin, foarte multe poeme scrise din dor de Eminescu și în spiritul lui, așa cum am mai subliniat, câteva frumoase Doine, („*Acolo sus lângă izvor*”; „*Florici multe-s în Bihor!*”); câteva poeme despre dialogul omului cu Natura, legendele Zeilor. Un ciclu aparte este cel închinat istoriei și culminează cu poezia „*Chemarea strămoșilor*”, câteva fabule și un frumos „*Cântec de leagăn*” care, spune autorul, este „*O poezie adevărată*”.

În toate poemele predomină o adiere de pastel alexandrin sau eminescian, cu întreaga natură ce freamătă, suspină și răspunde chemărilor poetice ale omului, cu întreaga încărcătură de stări: „*Freamătă viori de vânt/ Cu suspine-n loc de graiuri/ Par chemările iubirii/ Unor depărtate raiuri/ Cu grădini ca pe Pământ*” („*Melodii din Univers*”) - și de asemenea, în același

pastel: „Prin stejari înalte lire,/ Ce-nting corzile de ramuri,/ Lăsând frunzele să sune,/ A Naturii idealuri,/ Zeul răspundea subțire:// Vrei tu, dar, urmaș nevrednic,/ Să vezi ce ochiul nu prinde,/ Ce urechea nu-nțelege?/Geamăn codrului te prinde,/ Și alegeți-l de sfetnic.” („Melodii din Univers”).

Altă idee remarcabilă din același poem: „Ce e-n jurul tău e-n toate,/ Cu același plin în spațiu”.

E subliniat faptul că Dumnezeu e-n toate lucrurile din jur – și acest panteism îl găsim în poemul mai sus citat: „Dar în toate sta cel Sfânt,/ Duh al vieții unduioase,/ Iar întunecimea-i somnul/ Unei nopți orgolioase,/ Pe Pământul nostru strâmt:// Line sunete eterne,/ Melodii din Univers,/ Vin duios și melancolic,/ Iar auzul le discerne/ Așezându-le pe vers.”

Pentru Ioan Miclău – Istoria suspină, sufletul doare până la os, strămoșii strigă. Pământul strămoșesc icnește, vorbește, oftează și plânge: „Cât amar și câtă trudă știți voi, oare, c-am purtat,/ Să lăsăm viitorimii loc și trai mai minunat?/ Degerând, flămânzi, în lupte, pierzând sângele curat,/ V-am pus temelie școlii, dar puțini ați învățat?// Decebal vă cere seamă iar Traian își ceartă Roma,/ Ați ajuns pigmei la cuget, dragostei pierzând aroma! Otrăvit-ați codri, râuri, cu-ale voastre vagi științi -/ Ascultați, vă strig' strămoșii: „Nu sunteți deloc cuminți!”...// Strigă Basarab și Dragoș cu un duh al lui Hristos:// „Deșteptează-te Române nu visa fără folos!”/ Oare ți-ai uitat mândria și viteaza ta chemare,/ Cum din codrii tăi cei veșnici răsuna pe-nținsa zare?// Mircea, Ștefan, asprul Țepeș și Mihai, pe cal în spume,/ Vin prin valurile vremii cu-al lor steag cinstit de lume;/ Horia și Iancu-n buciurm foiesc Munții Apuseni,/ Nelăsând străbuna vatră la veneticii mireni.” („Strigă strămoșii”).

Judecata Pământului este cumplită însă și e făcută ca un rechizitoriu, tot în manieră eminesciană, epigonilor. El nu iartă pe cei nevrednici de jertfele sale: „Pe când voi, viitorimea, sfârtecați pacea-n politici/ Cu grămada de partide ce-aduc sterpele lor critici;/ Ridicați pulberi și cețuri, pierzând aerul frăției,/ Ce strămoșii îl zidiră scut și leagăn, României!// Întrebat-ați voi Poporul, ce în cugetul lui are/ Și ce cale-i potrivită spre continua-nălțare?/ Ori, besmetici de mărire, nu vedeți acea-ntristare,/ Ce în inimile multe sună a înmormântare?// Din voi trage-se poporul? Ori voi sunteți din popor,/ Cu o datorie sfântă să zoriți spre viitor?/ Vă mai zguduie în sânge dorul Neamului străbun/ De-a vedea Românul mare, neplecat la umiliința celor ce supun?// Voi vă supuneți la alții, ce-s străini de-a voastre vise,/ Parcă ei au fost fondorii cronicelor noastre scrise,/ Ce ne-arată obiceiul, portul, limba din vechime,/ Năzuințele și vatra și-a Românului mărime!// Dar luați Letopiseții ăstui Neam ce îl distrugeți/ Mai amarnic ca dușmanii despre care vă tot plângeți!// Ridicați un suflet mare, cârma Țării să o ție,/ Cel puțin ca să rămâneți c-o fărâmă de mândrie!” („Strigă strămoșii”).

Un rechizitoriu care poate fi calchiat perfect pe vremurile contemporane.

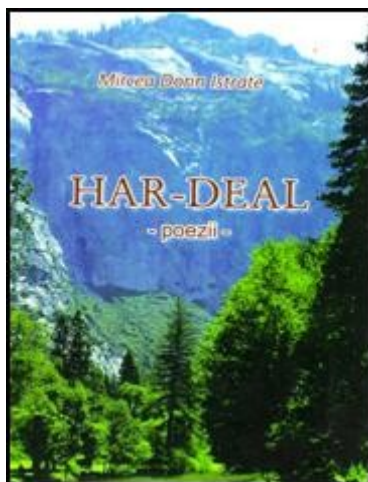
Pe toate le acceptă conștiința poetului, dar nu și pierderea demnității, a mândriei, a respectului de sine, pierderi mai groaznice decât aceea a vieții.

Clopotul Mioarei de pe gura de rai străbună este auzit de poet de departe, din lume, de ajuns să-și aplece urechea la pământ. E ca și glasul pământului care-l strigă: „Dintr-un vârful de munte pe-altul, dimineața-și leagă zorii/ Iar pe-un plai, gură de rai, sună clopotul Miorii/ Și-l aud de-aici din lume, pun urechea la pământ,/ Aud buciurmul lui Horea, al lui Iancu aprig cânt.” („Zori de zi”).

Dar și suspinul Neamului „cugetând spre împlinire/ cu puternica voință în a inimii simțire” („Zori de zi”).

Așadar, Ioan Miclău, „din a inimii simțire”, scrie de acolo, de departe și se aude până aici, colea, cărți pentru noi, românii. Și pentru a-și domoli, veșnic neostoitul dor de meleag.

Și tot din această pricină „clipotul ce-l face unda de izvor când pică” - se încheagă în sufletul poetului, într-o melodie unică, așternută-n vers scump, vers sfânt, vers cu adevărat românesc

**UN RAPSOD MODERN AL SATULUI ARDELEAN ADUCE
ELOGIU ȚĂRANULUI ROMÂN**

**MIRCEA ISTRATE DORIN, *Har-Deal*,
Tipografia Andra, Târgu Mureș, 2008**

Poezia ardeleană, prin falanga ei de reprezentanți străluciți dintotdeauna și de acum, reprezintă un reper temeinic al literaturii românești, prin vibrația autentică și prin fiorul nedisimulat pe care-l iscă în cugetul oricărui bun român, care nu poate să rămână nesimțitor, atunci când o cultivă și o simte pătrunzând de-a dreptul în fibra cea mai intimă a sufletului.

Însuși cuvântul „Ardeal” provoacă fiori mistici, pentru că el cuprinde verbul „a arde” și e mistuitor până dincolo de cenușa rămasă de la focul cel sacru. Focul cel furat de Prometeu din Olimp, cel care avea să-i aducă omului, schimbarea substanțială a existenței, dar și o iluminare, o purificare și o ardere pe măsura năzuințelor sale spre înalt, spre sublim, spre cele divine.

Mircea Istrate Dorin, poet „târziu”, acumulând noian de simțire și tot hrănindu-se din filonul acesta nesecat de iubire, de dor, de jertfă eroică pentru neam, de nădejde și speranță pentru rotundul ființei naționale, nu face nici el excepție de la firul roșu al vrednicilor săi înaintași.

El este un poet al simțirii, al rodului greu și aproape căzut, care va hrăni omenetul. Parfumul acestui rod îmbie, invită, ademenește. El are în componența sa inefabilă, crâmpeliul de veșnicie, crucea, sărăcia (o, ce frumos amiroase – sărăcia – curăția – de duh, în spiritul fericirilor cristice!)

Dar mai cu seamă, îndelunga răbdare, speranță, luceferii, legendele plaiului, credințele ancestrale, casa și ogorul, infinitul, hotarul, crucea carului mitic, neuitarea, lacrima din belșug, tina, snopul, arătura, moara, coșerul, fânul cosit, „amirosul de pământ” (Nichita Stănescu), toate acestea alcătuiesc universul liric al acestui rapsod modern al satului ardelean.

Din acest univers nu lipsește, firesc, melancolia, „grele poveri de iubiri/ puse-s în saci de uitare,/ macină mori amintiri/ vraja îmi umple pahare” (Melancolie). Și, în mijlocul tuturor acestora, el – poetul – „osia carului greu/ ține pe ea veșnicia,/ acolo de-a pururi mi-s eu/ noaptea visându-mi pruncia” (Melancolie).

Desigur, în centrul imaginii – efigia țăranilor „crucificați pe glie”, „nedezlipiți de veșnica țărână”, care merg cu vremurile „mână-n mână” - și totuși, deși vremurile se schimbă, Măria Sa, Țăranul rămâne același: „Sub vânt, sub ploii, pe arșiță, în soare/ Mereu cea noapte prinsu-i-s-a-n picioare/ Trudind din greu l-amară-mbucătură/ Să-mi aibă nesătulă, știrba gură” (Amară soartă).

Palma țăranului e preamărită și privită cu evlavie, ca fiind efigia, emblema vieții însăși, în poemul *Aspră palmă de țăran*: „Cea aspră palmă, tăbăcită/ De coada sapei ori corman/ E semn de soartă chinuită/ A vieții sale de țăran.// Cu EA mi-a răsturnat hotarul,/ Cu EA făcut-a nouă casă,/ Și semnul crucii în altarul/ Bisericii, cu-a lui mireasă// Cu EA și-a mângâiat copiii/ și boii lui, cei buni de muncă/ Și strâns-a mijlocul Mării/ La joc, în sat, în fân, pe luncă// Cu EA și-a apărât moșia/ În cele groaznice războaie,/ Cu EA mi-a-nviorat câmpia/ Și cântul drag, din vechi cimpoaie// Cu EA făcut-a toate cele/ În lumea care i-a fost dată,/ Iar când s-a ridicat la stele/ A fost icoana, sărutată// În palma ta, țăran român/ Stă cel trecut și amintirea,/ Iar toate ce-ai făcut, rămân/ Să îți slăvească nemurirea.”

Truditorul țăran, înhămat la „Carul cel mitic”, legat de glie cu funii ancestrale, nevăzute, cu speranța „cărare bătută” - așteaptă de la Măritul, să-și întoarcă fața către dânsul, cu Îndurarea Sa Divină. Mântuirea lui o constituie „bobul și sacul”. El își duce poverile de bucate „în arșița mare, în vânturi și ploaie/ în ruga fierbinte, pe Domnul să-nmoaie” (Stăpânul de grâne).

„Munca-n robie ce nu contenește” – este pentru țăran – nu o dulce poveste, ci, „E crucea pe care țăranul o poartă/ Din cruda pruncie, primită ca soartă” (Stăpânul de grâne).

Autorul aduce un emoționant elogiul țăranului român, împletindu-i din spice „cunună de aur”.

„De-aceea-n altare de suflet te-oi pune/ Pe tine, țărane, stăpânul de grâne,/ La tine, mărite, mă rog de iertare/ Că slabe cuvinte ți-aduc închinare.” (Stăpânul de grâne).

Cu toate greutatea și asprimile traiului, țăranul nu-și uită datina creștină și „Prescura face-i-o nevasta/ Din grâul nou și-un ban din pungă.// Or pune-n sfânta sărbătoare/ Ca să se spele de păcat/ La cea biserică-n altare/ Lângă icoana de-nchinat.” (Sărmanul).

Și autorul nu-și dezmente rădăcina ancestrală și stirpea adânc-țărănească pe care o poartă cu sine și mai apoi, lăsa-o-va moștenire, la rândul său: „Sunt huma Ardealului meu românesc/ Născut pe o vatră străbună/ Din vrerea și legea ACELUI ceresc/ Ce vrut-a aici să mă pună.// Mi-e satul cuiabarul în care-am crescut/ Cu mintea visând în afară,/ Aici învățat-am la toate-nceput/ C-un popă și-un dascăl de țară.// Avere puțină ce-am strâns-o-n desagă/ E aur primit moștenire/ Mi-ajunge s-o cheltui o viață întreagă/ Și încă s-o las nepieire// Că ea e DUREREA acestui pământ,/ SPERANȚA ce moare și-nvie,/ DREPTATEA de care mereu e flămând/ Țăranul ce-asudă pe glie.// Ne tragem țaria pe care-o-nmiim/ Lăsând veșniciei o urmă,/ Din vatra și neamul

ce încă-l iubim/ Și care se-nvăluie-n brumă.// Vremelnic prin viață la cruce de timp/ Pripon eu am fost de uitare/ M-oi duce de-acum, că-i vânt anotimp/ Pe ceea neîntoarsă cărare.// Rămâne-or uitării mai toate ce-s bune/ Ce nouă ne fost-au putere,/ Iar cei ce s-or naște, vor trece prin lume/ Lipsiți de a țării avere.”(Moștenita avere).

Satul în viziunea lui Mircea Istrate este „buric de lume”, „loc de început”: „Tu, satule, buric de lume/ Și-a vieții lungă rădăcină,/ Icoana ta cu cele bune/ Pornita-i rază de lumină.// La mulți ești drum de începuturi/ Și neamu-ntins pe-a ta cărare,/ Strămoșii fost-au nalte scuturi/ Să facă vieții înălțare.// Iar azi de sunt pe-a mea cărare/ Și drept am stat pe calea vieții,/ E că puterea ta cea mare/ M-a întărit în fața sorții” (Loc de început).

Și, cu adevărat aromele leagănului dintâi nu pot fi întâlnite nicăieri în lume pentru că sunt cu adevărat unice și de neconfundat: „Întipărit în ochii minții/ Rămâne colțul cel de rai/ Acolo m-au crescut părinții/ În satul meu, în dulce grai.// Aici m-au desfătat miresme/ De rozmarin și de mohor,/ De busuiocul cu fantasme,/ De mușetelul din răzor.// De soc, de nalbă și crăiță/ De cea zambilă înflorată,/ De viorea și crăciuniță/ Și-mbujorată de mușcată.// De mere coapte și gutuie,/ De pere galbene, zemoase,/ De strugur ce pe-arac se suie/ Să țină umbră pe la case.// De fraga ca o sărutare,/ De zmeura cu gust de miere,/ De zarzăr copt în caldul soare,/ De nucii dulci, închiși în fiere.// De câmp spălat de sfânta ploaie,/ De fân cosit în lunca joasă,/ De stâna-n deal cu caș de oaie/ Și afumat cârnat de casă,/ Miresme ce-au rămas eterne/ Când simțurile fost-au unde,/ Le ține timpul ce se cerne/ În amintire, bine-ascunse.” (Arome).

Autorul evocă figura „Cosașului” în versuri emoționante în care se ghicește dragostea și respectul sfânt pentru acest trudit al pământului care „s-a dus să prindă iarba-n rouă/ să-i fie munca mai cu spor// Și-a pus în straița înflorată/ Călcâi de pită și o ceapă/ Slănină, brânză frământată/ Și un urcior cu rece apă.// Ajuns pe ziuă la hotare/ O caldă rugă spune-n gând,/ Își face-o cruce –nchinare/ Și-și ia postate pentr-un rând.// Obolul coasa-și ia din iarbă/ În brazda largă, hămesită,/ Sudoarea-i picură din barbă/ Sub pălăria-i ponosită.” (Cosașul). Un portret cât se poate de veridic, zugrăvit cu multă căldură sufletească și autenticitate a simțirii.

Pagini la fel de tulburătoare scrise cu sângele amintirii, sunt cele care îi evocă pe eroii căzuți la Oarba de Mureș, acele mii de țărani luptători, iluștri eroi anonimi ai neamului, care și-au lăsat țărânei, drept mărturie, osemintele „drept verighetă” – cum ar fi spus Nichita - cununați cu țărâna: „La Oarba în deal, scrisă-i a noastră scriptură/ Mormintele-s pagini iar crucea-i gravură/ Cristoși is în ele, eroi neînfricați/ Cu visele scurse-n pomelnic de tați (...) La Oarba în deal doarme-n somnu-i ostașul/ Departe de casă-i plugarul, cosașul,/ Sub lespedea rece și-acum visează/ Că țării-i de veghe în sfântă amiază// Ce preț are viața de-ostaș, lumânare/ Aprinsă prea vrednic la nalte altare/ Și-o filă-n a neamului cărți de istorii/ Înscrișă cu sânge de aure-n glorii.” (La Oarba în deal).

Și cine a spus că poezia dragostei de țară s-a vestejit ori a pierit? Că simțul, autentic patriotic nu mai e de actualitate? Iată că acest poet ardelean, infirmă cu hotărâre aceste păreri.

O notă aparte face și poemul: „Cruce de istorii” în care autorul evocă figurile proeminente ale istoriei glorioase a neamului românesc.

„Tu Blajule păstrezi icoane/ N altarul tău de măreție,/ De mari bărbați ce-au vrut să-ntoarne/ Cea deznădejde-n bucurie.// Pe-a ta Câmpie-a Libertății/ La cruce de istorii dată/ Mi-au strâns arhanghelii dreptății/ Opinea multă-nflăcărată.// Sămânța sacră de dreptate/ Ei pus-au din a lor simțire/ În mari cuvinte, dar și-n fapte/ Rămase semn de pomenire.// Să știe nația română/ Că unde-s mulți puterea crește/ Și pumn se face slaba mână/ Când vrei dreptate, creștinește.// Așa gândit-a Crăișorul/ Și moții săi cu chip de piatră,/ Că libertatea-și ia obolul/ Din trăitori pe astă vatră.// Alături fostu-i-a Ciparu/ Bărnăuțiu, Axente și Șaguna/ Și luminatul Mureșanu/ Uniți în gând, cu toții una.// (...) Tu Mecca noastră frământată/ Ai fost cândva buric de lume,/ Și-o mică Romă luminată/ În plaiuri veșnice române.// Ești filă-n cartea de istorii/ Și vers doinit de poezie,/ Troiță-n marginea uitării/ Și lacrima de nostalgie.”

În același ton elegiac se prefiră și versurile din „Sânzâiene”, evocatoare ale tinereții pierdute, ale dorului după meleagul părăsit.

Evocarea domnitorului Ștefan cel Mare este, de asemenea, semnificativă pentru cinstirea eroilor și sfinților neamului.

Nostalgia timpului scurs ireversibil, „*Micul monstru*”, care înghite totul, pe nesimțite, luând obol – viețile –și, îndeobște – tot ce e organic și chiar anorganic, - este prezentă în multe poezii.

Icoanele primelor iubiri sunt evocate cu sfințenie în „*Aroma de-nceputuri*”, „*Codana*” ș.a.

Tradițiile sărbătorești sunt reînviată în poemele: „*Urătorii*”; „*Îngerașii*”, „*Cosașii din Ardeal*”; „*Noapte Sfântă*”; „*Brăduțul*”, „*Mulțumire*”.

O parabolă interesantă este reușită în „*Dunăre, Dunăre*”, în care bătrânul fluviu este văzut ca „*fata voluptoasă,/ mare, plină-nvolburată,/ leneșă ori mlădioasă/ tulburată ori curată.*”

Omagiul lui Eminescu îi este adus în poemul „*Perpetuum călător*”, care, spune autorul: „*ne fie margini de uitare,/ Și-altar de dragoste și dor/ Și leacul dulce de-alinare*”.

Și iarăși, evocarea sfinților bătrâni, a eroilor neamului, muiată în lacrima nostalgiei și a pietății creștine, în poemul: „*Purtătorii crucii*”: „*Voi purtătorii crucii din Ardeal/ Mereu furați, mințiți și răzvrățiți/ Voi ce purtați în suflet ideal/ Ajungă-vă, cât fost-ați umiliți!// Istoria umplută-i cu statui/ Ce-au semănat speranțe de mai bine/ În inima și mintea fiștecui/ Ce vine suitor până la mine.// Bogdan și Horea, Iancu și Mihai/ Și-au pus alături țara și norocul,/ Voința numai vie tu să ai/ Să-ți împlinești dorința cu sorocul.// De ce să fiți mereu vânduți de cei/ Aflați în fruntea țării la ntâmplare,/ Luați-vă speranța de la ei/ Că n-au spre voi cinstita aplecare.// (...) În voi și-a pus speranța Crăișorul/ Și jarul său nestins de libertate/ Cinstiți-i dară numele și dorul/ Luați-l ca model, în demnitate.*”

Pasteluri, doine, balade, cântece de vitejie, cântece de dor de țară, legende uitate, evocări luminoase, cum e cea a bătrânei mame, în poemul cu același titlu, toate izvorâte dintr-un simțământ tainic de dor aprig pentru meleag, reînviată acum sub forma unor „*clipe de viață*” stau mărturie a curgerii timpului, dar și a dăinuirii acestora în inimă autorului.

Nu lipsesc nici poeziile de dragoste, în același ton nostalgic, cum sunt: „*Iubito, lasă-ți toate cele*”; „*Îndoiala*”; „*Întrebă*”; „*Vreme bună*”; „*Pe cărările de vise*”; „*Cuibul dragostei*”; „*Înfruntare (Iubire-Ură)*, ș.a.

Chipuri de meșteri, cum e cel al olarului anonim, „*neștiutul nostru faur*” sau cum e „*Lăutarul*”, vădesc măiestria portretistică a lui Mircea Istrate, care a creat din aceste figuri, adevărate efigii: „*Neștiutul meșter faur,/ Plăsmuit-a truditorul/ Cloșca cea cu pui de aur,/ Iar din vise, Gânditorul.// Coifuri, fibule, ulcioare,/ Hora de la Frumușica,/ Sfinți curați ce-mi țin altare,/ Blide, străchini, și ulcica.// Mici biserici adunate/ Vechi cetăți prinse-n blazoane/ Ii cu flori înmiresmate,/ Lăzi de zestre și icoane.// Muritori ca fiecare/ Lut i-acuma de ulcele/ Dus demult în cea uitare,/ Risipit în toate cele.// Ce e lut și ce e aur/ Mâna, țina, gândul, harul?/ El lăsatu-le-a pe toate/ Ca să-și bucure amarul.// Eu le-oi ține că-s născare/ Din a noastre începuturi,/ Sărutându-i mâna care/ Aur a făcut din luturi...*” (Anonim).

Chipul Bunei, rămasă „*în deal*” este la fel de tulburător ca și evocarea altor figuri, cum e cea a Lelei Ana.

Evocarea tatălui este înecată-n lacrima iubirii și a nostalgiei, în poemul „*Robul pământului*”. La fel ca și cea a „*Bătrânilor ardeleni (Ultimul val)*, și cea despre „*Bunii mei*”.

După peregrinări nenumărate prin lume, ca tot omul, poetul visează întoarcerea acasă, în versuri remarcabile, în poemul „*Acasă m-oi întoarce*”.

Simbol al țaranului, „*Stejarul*” –de strajă pe deal – sugerează înfrățirea omului cu natura. Poetul aduce și un elogiu fierbinte strămoșilor daci în poemul „*Elogiu*”.

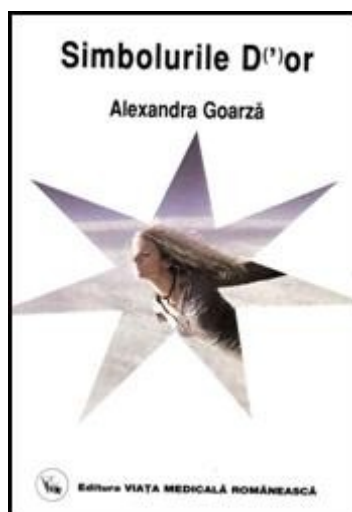
Dar nu numai reînvierea trecutului, ci și meditații asupra vieții, morții, timpului, naturii, milostivirii divine, se regăsesc în poemele: „*Vis necuprins*”; „*Ascunsa taină*”; „*Întoarce întrebări*”; „*Perpetua schimbare*”; „*Efemer*”; „*Vechi și nou*”; „*Contraste*”; „*Clipe de viață*”; „*Stea căzătoare*”; „*Întrebări*”; „*Himera*”; „*Sita vremii*”; „*A lumii începuturi*” ș.a.

Poetul e de părere că icoanele se întorc în prezent cu singurul scop: „*trecutul să-l puneți în noi, viitorul*” (*Vă-ntoarceți icoane*).

Utilizând toate mijloacele artistice într-un volum unitar și bine structurat, precum și un condei riguros și original, poetul Mircea Istrate Dorin ne oferă imaginea autentică a unui univers părăsit odinioară și regăsit în amintiri, în evocări, în paginile acestea atât de tulburătoare și de vii, născătoare de sentimente și de dragoste pentru neam, pentru dragostea și respectul sfânt față de țară.

„Puterea trecutului” – reînvie astfel, cu forța desăvârșirii – în aceste „clipe de viață” înscrise pe răbojul Timpului, acum și de-a pururi.

Galați, 8 noiembrie 2008
Ziua Sfinților Arhangheli
Mihail și Gavril

UN STRANIU PARADIS CONVERTIT ÎN SIMBOLURI ȘI SEMNE CABALISTICE

ALEXANDRA GOARZĂ, „*Simbolurile D ()or*”,
Editura VIAȚA MEDICALĂ ROMÂNESCĂ, București, 2009

Din lumea ei „*de soare, ploaie, vânt cu cetini*”, Alexandra Goarză, dansând „*pe ritmuri de curcubeu*”, cu oboseala maturului încercat de înfrângeri predestinate, ne spune cu un sfert de glas: „*mă-ndrept spre umbra-aleasă*”.

Este ciudat cum, o adolescentă care ar trebui să se îndrepte spre lumină cu pași siguri, alege umbra ca punct final, spre care-și îndreaptă pașii nesiguri. Treptele sinelui său se înalță dinadins și drumul e lung și istovitor și nici un muc de lumină în jur. În această orbecăire, în mod ciudat – ludică, un fel de v-ați ascuns în beznă, Alexandra Goarză se joacă singură. Ea și-a creat universul propriu în care nu încap alte

făpturi, deși poeta nu-și ajunge sieși și caută mereu însoțitori de joacă, pe care, vai, o dată găsiți, îi alungă, îi îndepărtează, îi renegă, pentru ca imediat să i se facă dor de ei și să-i recheme.

Jocul ei, așa e înscris undeva, să se desfășoare în deplină singurătate, în întuneric, în suferință, durere, neînțelegere și în exasperarea de a trăi. Un fel de mal-de-vivre, anxios și tulburător, vecin cu un coșmar care nu se mai termină.

Unde ar putea fi pacea lăuntrică necesară străbaterii treptelor spre Lumina, care s-o susțină de subsiori și s-o învețe zborul liber, în bătaia celui dintâi zefir, aducător de iubire?

Și iubirea, atâta cât e, se contorsionează, se răsucește după vreme. Verbe și sintagme precum: *mor, cad, mă sufoc, mă agit, am plâns, mă doare, „o durere iar m-apasă,/ pieptu-mi țipă, sunt plumb în zbor/ încep să mă sufoc/ și cad și...mor” („Penultima”); plâng isteric, sunt rece, clănțan, durere, dor, gând departe, lacrimă sânge, adjective precum: amar, confuz, îndurerat, străin, muribundă ș.a.*

Sintagme din aceeași familie bacoviană: „*obraz stins*”; „*buză tremurândă*”; „*iubire moartă*”; „*lumi străine*”; „*umbră*”, „*ceață*”; „*mormânt*”; „*cruci*”; „*regret mare*”; „*suflet – cimitir de amintiri*”; „*ura ta pentru...*”; „*cameră rece, umedă, întuneric*”; „*corp trist, ridat de mușcături și vreme*”.

Titlurile poemelor însele dau mărturie despre aceste stări: *Oboseală, Fixație; Confuzie; Ura ta pentru...; Uitare; Dezamăgire; Acerbă; Simțul morții ș.a.*

Și, arar: „*sânul fericit*”; „*susur de apă*”; „*picur de zâmbet*”; „*aura-mi vibrează deși totuși plâpândă*” („*Ruga dintre foc și apă*”); „*inima-ți licărește*” ș.a.

Și o invocație de iubire, printre puținele versuri memorabile: „*Apa mea de pe pământ/ eu sunt focul înalt din adânc*”. („*Ruga dintre foc și apă*”); „*Ți-e inima mereu pustie și-necată în beție*” („*O curvă*”).

Câteva momente aurorale, scurte blitz-uri prevestind marea Poesie, dar atât de firave, atât de firave: „*încerc să-mbrățișez o zare*”; „*plouă-n linii de căldură divină*”; „*pleoapele-ți sunt fluturi*”; „*dansăm printre gânduri*”; „*dansez pe-un nor*”. Și chiar o strofă aproape perfectă: „*E seară și zboară licurici printre gânduri/ De miresme de fluturi și beție-n ceață/ Și-ai să-ți aduci mereu aminte de trupu-mi/ Învăluit de vise și dulceată*” („*Seci din mine, sec în tine! - titlu impropriu*”).

De asemenea, sintagme precum: „*tremur ghemuită*”; „*mă-nvinețesc*”; „*mă târăsc cu-a mea frică*”; „*ecoul doare*” „*totul moare, cade*” „*și-aud cum totul îi numeric și mă lovește, arde*”.

Poeta are „*lumina-n ochi apusă*”. Și spune: „*Sunt piatr-acum, aruncă-mă de tot, lovește-mă să crăp*” – („*Ura ta penru...*”); „*miros de toamnă moartă*”; „*sângele țipă în jungla sufletului nostru*” („*Tu și leoaica*”); „*e frig și plouă în nervurile din mine*” („*Uitare*”).

Știm că poezia poate acționa precum o terapie spirituală, un balsam care să tămăduiască. Puterea cuvântului e taumaturgică. De aceea ea trebuie să inducă stări de bine și binefacere spirituală, să edifice. Dar și să elibereze de angose. E terapia cu Lumină. Scriind, Alexandra se eliberează de neguri. Dar aceste scrieri trebuie mai întâi ele eliberate de zgura poverilor din trecut.

Un straniu univers bacovian reînviat la o scară mai angoasantă, fără muzicalitatea și incantația genială a acestuia din Lacustră, din Verde crud, etc., o băntuie și pe Alexandra. „*Totu-n jur e minciună,/ Mizerie și perfidie,/ Cu frig și ploii,/ Cu negru noroi// Și curge pe pereții triști uitarea,/ E rece, întuneric și pute,/ Și țipă î n noapte cățeaua săraca/ I-au murit și ei puii; e sânge// Și-i sânge și plouă mizer,/ Îs noroaie și totul se scurge,/ Sunt iarăși în tristul meu cerc/ Unde din nou totul doare și plânge// E viscol și a și-nghețat,/ S-a făcut târziu, luna-i pală;/ Iar eu pe marginea șoselei șed/ Aștept revenirea-ți în sufletu-mi pustiu,/ Cu un soare ce cândva mi-ai dat/ Subțiri raze de vise// Iar vântul un braț și mai rece-mi aruncă/ Peste trupu-mi singur, părăsit*”. De altfel, folosirea auxiliarului a fi sub forma prescurtată și populară „*is*” este total nepotrivită și nepoetică.

În continuare poeta spune: „*Și-ncerc cu gândirea-mi bolnavă să-mi imaginez marea/ Și-n loc de vânt, să mi te amintesc pe tine, idee,/ Ce zbori mereu alinată de raze- planeta din visele mele,/*

Pustie și vânăta de ploaie,/ Planetă de sânge mizeră,/ Cu mult noroi și durere,/ E noapte și stelele-mi dansează în păr/ În scena din planeta viselor mele.// Idee,/ Amăgire,/ Deși nu prea te știi,/ Îți simt picătura rece și aspră/Lovindu-mi corpul străveziu.../ Haide vin-n lumea mea!/ Să te virusezi cu ea,/ Să-ți curgă ca seva prin tine/ Până-n nervurile-ți fine/ În toată carnea...// Idee din planeta viselor mele plouate ce le șterg cu raze subțiri” („Dezamăgire”).

Există ruperi de ritm la poezia liberă, asonanțe și abundență de cuvinte nepoetice. Ex: „Îți plouă vis greu, însetat de iubire și căldură,/ Și te plângi că ești saturat de minciună, invidie, ură;// Plouase-ncet și calm până nu demult/ Acum când furtună, când totul uscat,/ Cu flori încruntate și negre/ Că-ți plouă neîncetat, într-unul din visele-ți grele.// Și vântul izbește-n geamu-ți cam tare/ Și-ți este și frig și carnea te doare,/ Căci plouă cu vorbe și fapte murdare,/ Ca lovituri în tobe-ți doboară capul/ Simți că te duci de tot la dracu’!” („Acerbă”).

Un univers întunecat, apăsător, din care, parcă, nu există ieșire, un „Straniu paradis” cum a spus – genial – Laurențiu Fulga în romanul cu același titlu.

„Sunt focul cel etern - spune poeta, implorând: „hai, apa mea iubită!”

Alte imagini sugestive pentru ilustrarea acestei stări: „lupi ce azi ne devorează cadavrul iubirii”; iar în „Ultimele vorbe?!” – poeta spune: „Lacrimi îmi curg pe obrazul rece și mi-e teamă/ Că mă transform în sare tristă,/ Și am crezut că iubire există,/ Dar totu-i prea tăcut mormânt de vise și jocuri proaste...”

Foarte multe expresii de felul: „mi-e scârbă”; „mi-e silă”; „mi-e jale”; „pute”.

Apelativele autoironice cu care poeta se gratulează sunt: „drogată”; (de mai multe ori); „flămândă”; „asta e, fato”; „vulcanică”; „impulsivă”; „iubirea mea din droguri, vise și beție!”; „Și cum trăgeam mult, ca nebuna, din țigară”; „urlu ca o descrierată!”

O structurare tematică mai riguroasă ar fi fost de dorit și o disociere de cuvintele argotice.

E clar că „jucăriile” și „jocurile” Alexandrei sunt cele de cuvinte, anagramările și criptogramele pentru care are mare apetență și le folosește în majoritatea titlurilor.

Un alt grupaj, scris relativ recent (noiembrie 2006 – ianuarie 2007) este intitulat „Hai să visăm împreună!!! IDEEA din vise”.

El cuprinde în mare parte proză onirică, dar în același ton sumbru și încărcat.

„E seară, sunt singură, nu știu pe unde merg, doar pașii mi-i aud și frunzele țipând sub ei, și rare gânduri triste ce zboară spre nu știu unde, vreau să le îndrept spre undeva, dar nu mai știu nimic, sau poate nu mai vreau să știu nimic. Am o apăsare, dar nu o pot descrie; nu mai aud ce vor alții. Sunt tristă.(...)”

...sunt atât de indiferentă în ultimul timp... și greu înțeleg multe, parcă nu aș trăi aici, cu voi, parcă sunt din alte timpuri...

Și nu mă întreba dacă sunt timpuri noi sau vechi, pentru că nu știu... Nimic nu știu..” („Gânduri și frunze”).

„Și tot fețe triste, rele, crisplate observ” – spune Alexandra Goarță, cu toate eforturile sale disperate de a ieși din starea de splin. Ea nu face, prin aceste versuri, decât să se adâncească și mai mult în acest labirint, trăgând după sine eventualii privitori care, din curiozitate, uimire, sau alt sentiment, ar fi tentați s-o urmeze.

În cele din urmă, pe urmele ideii pe care o așteaptă și o pândește, Alexandra ne invită: „hai să zâmbim la lună...” („Gânduri și frunze”).

Da, a zâmbi la lună este apanajul poezilor.

Colocviul/solilocviul său cu IDEEA în sine, destul de interesant, se desfășoară însă, în aceeași stranie linie obsedantă, aproape patologică: „Da, știu cine ești, IDEE...Ești doar un străin, pe un tărâm ce promite poate multe și crezi că totul e ca un joc și că-l vei învăța repede...Dar sunt atâtea reguli pe care nu le vei putea îndeplini, pentru că nu le vei putea înțelege...”

Eu nu cred că e doar un joc, sau cel puțin nu unul chiar atât de simplu...Gândește-te bine!

Mergem să zburăm în cercuri; și poate am mai fost pe-aici...Ne ținem de mână. E un vârtej ce chiar promite multe;

(Ne vorbim prin priviri și gesturi inventate.)

Deci deja începe jocul. Zâmbesc în colțul gurii, să nu mă vezi...

Chiar vrem să credem că vedem și suntem..., mai bine cred că-l construim chiar acum...Tu ce părere ei?

Da, magia curge. Stelele desenează-n ceruri ca petale de flori infinitul roșiatic de toamnă. Drumul e croit și cu viitorii fulgi de iubire, așa că trebuie să avem grijă; asta când va fi iar vară... Drumul pe care mă urmezi; e jocul nostru; hai să visăm, IDEE!

(Zâmbim.)

Ne place...Da...E frumos, pentru că e la început... Dansăm printre gânduri..." („În cercuri")

De fapt, cred că aici e vorba mai curând, de o imperioasă nevoie de dragoste, de tandrețe, de înțelegere, de prietenie, de comuniune și de pace lăuntrică.

Scrisă sub formă de dialog, imaginat ca un scenariu cu pauze de indicații regizorale, scrierea aceasta se dorește originală.

Secțiunea a II-a „*Tablouri neînramate*” - concepută în aproape doi ani – continuă linia stărilor anterioare, uneori mai accentuate, alteori mai disipate: „*Sunt doar eu și ecoul trist...*” spune poemul de început („*Missen call*”).

Dialogul imaginar cu iubitul relevă trădarea și neputința întoarcerii la primii fiori: „*Degeaba tot încerc să mai visez,/ Degeaba să mai scriu,/ Tu te-ai evaporat în focu-mi,/ Ești suflet dezintegrat în gândurile mele,/ Împrăștiat în unde străvezii...// Și stau și eu acum și tac și-aștept iară un vis;/ Un vis, să pot să mai trăiesc...*” („*Slabe conexiuni*”).

Și aici se relevă un adevăr: poetul, ca să trăiască are nevoie de vis.

Dar aici, iubirea trupească, pasiunea este prezentă, mai mult decât în prima parte a volumului, ceea ce o face pe poetă să exclame. „*Sunt pe drumul lent al plăcerii în care mă topesc și mă hrănesc/ Cu tine...așa trăiesc*” („*Passion*”); pentru ca imediat, poeta să spună: „*E oboseală și tristă sufocare ce parcă mă orbește./ Sunt mută și închisă într-o cutie neagră de prea multe vorbe rele cu mâini reci și tălpi murdare/înțepate-n ace./ Plutesc pe ape și ascult marea șoptindu-mi a iubire./ Ciocănesc în timpan zgomotele împrăștiate ale ploii, bat enervant, în prostie, a sânge ruginind/ în cuiele-mi ce ustură spre nebunie.../ Și gândesc la tine, la mal și fin nisip cu scoici moarte și alge prea subțiri;/ Mi-e dor!*” („*DoArE*”).

Universul Alexandrei este lipsit de liricitate. Sunt constatări epice, reflecții descriptive, contemplație, onirism și, ici-colo, câte un fior liric.

Ex. „*Mă doare țeasta, carotida îmi zvâcnește,/ Eu mă gândesc la tine, să te-absorb, culoare-n cadre și suflete de colț*” („*Nou*”). Și exemplele sunt nenumărate.

„*Băltesc trupuri în sânge și cu bucăți de carne,/ Încerc să-ți închid pleoapa, dar crapă,/ ca un bulgăre de sare...// Și-ți place să privești*” („*Sărutul morții*”).

Exprimarea este destul de bolovănoasă, lipsită de inefabilul poetic care te îmbie la visare și aceasta și din lipsa de experiență și sărăcia mijloacelor de exprimare.

Există și o încercare de pastel în vers clasic, fără a păstra regulile prozodice. („*Re-*”).

Cuvinte prozaice și dure care nu au de-a face cu poezia și retează percepția poetică: *deshidratat, glod, schelet, pute* (repetat obsedant!); *enervant*, „*mirosul pielii calde și vibrânde sub laba mea*”; „*scump firicel de iarbă/ cam beteag*”; „*fac deplasări*”; „*în lumina ochilor încercănândă*”; „*voma literelor*”; „*dezgust*” (de foarte multe ori); *mizerie, perfidie* – cuvinte total nepoetice – care nu ar trebui folosite.

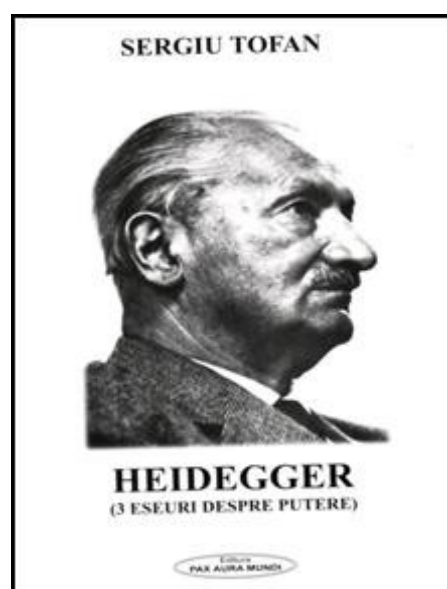
Prozele poetice din ultima parte a volumului sunt ceva mai luminoase.

Deseori sunt intercalate versuri traduse în limbile italiană, engleză. Jocuri de cuvinte, anagrame, criptograme, care pun imaginația la contribuție.

Poezia Alexandrei Goarză este o poezie de stare, intimistă, descriptivă, de jurnal, de sertar, sfidând orice reguli, poezii care, doar pentru autoare pot însemna ceva un fel de hemografie – stănesciană – adică scrierea cu sine însăși.

Am încercat să-mi păstrez obiectivitatea și să analizez stilistic acest volum foarte dificil. Pentru că Alexandra, fără să imite pe cineva din generația post douămiistă, se străduiește să-și facă un drum, în căutarea unui ton original, potrivit structurii sale sufletești de acum. Sperăm că-l va găsi cât mai curând.

Galați, 21 noiembrie 2008

EVENIMENT CULTURAL INEDIT :

***TRIPLĂ LANSARE DE CARTE – LA BIBLIOTECA
JUDEȚEANĂ „V.A. URECHIA”***

**SERGIU TOFAN, „HEIDEGGER (3 eseuri despre putere),
Editura Pax Aura Mundi, Galați, 2009; ALEXANDRA
LUCIA TOFAN, „Relația Biserică-Stat (opinii ortodoxe despre
gândiri catolice), Editura Pax Aura Mundi, Galați, 2009;
MIRCEA TOFAN, „Poem despre nevroză”, Editura Pax Aura
Mundi, Galați, 2009.**

Sub genericul intitulat sugestiv: *DE TREI ORI TOFAN*, în ziua de 11 martie 2009, a avut loc, la sala Mihai Eminescu a Bibliotecii V.A. Urechia din Galați, o triplă lansare de familie, vizând trei domenii importante ale culturii: filozofie, religie, literatură. Trei domenii diferite, care se intersectează și se ating în punctele cheie, sub aripa aceluiași Duh.

Este un eveniment inedit, un „spectacol simfonic al cărții” sub trei ipostaze: filozofic, teologic și filologic. Toate având un numitor comun: Libertatea. Libertatea gânditorului, libertatea actului poetic și libertatea cetățeanului trăitor în lume.

Așadar, filozoful Sergiu Tofan, teologul Alexandra Lucia Tofan și poetul Mircea Tofan – o familie, care iată, și-au conjugat eforturile, și-au dat mâna și și-au lansat împreună și fiecare, produsul gândirii și al simțirii proprii.

Și nu întâmplător, dacă ar fi să ne luăm după chiar moto-ul cărții lui Sergiu Tofan: „*Poezia, gândirea, politica au în comun faptul că ele pot fi opere cu o mare putere.*” (Heidegger).

O carte substanțială, de 544 de pagini, a filozofului, eseistului, profesorului Sergiu Tofan, dedicată și intitulată: „*HEIDEGGER (3 eseuri despre putere)*”, apărută la Editura Pax Aura Mundi, Galați, 2009.

Despre personalitatea lui Sergiu Tofan s-a exprimat directorul Bibliotecii V.A.Urechia, Domnul Ilie Zanfir, subliniind câteva date biografice, domeniile de afirmare, activitatea publicistică și filozofică precum și principalele volume editate. Sergiu Tofan, filozof, politolog, eseist, redactor șef la revista „Dominus”, lector, conferențiar universitar, profesor la Universitatea „Danubius”, director al Direcției de Cultură și Culte, colaborator la diferite reviste, autor de monografii, al unui Dicționar apologetic al Evului Mediu Patristic și al unor lucrări filozofice.

Despre volumul lansat a făcut referiri prof. Ivan Evlampie scoțând în evidență originalitatea autorului privind abordarea unui asemenea subiect de referință pentru filozofia modernă universală și anume lucrarea lui Heidegger „*Ființă și Timp*” – un monument al edificiului filosofic, subiect abordat din trei perspective: Politic, Teologic și Poetic. Modelele de analiză oferite de autor, decurg, firește, din opera lui Heidegger. Se face un excurs biografic foarte necesar și contextual în expunerea tezelor sale.

Asistăm la un dialog inedit între Martin Heidegger și Sergiu Tofan. Și, după cum mărturisește autorul, „*Aceasta este o carte născută dintr-o trădare*”, argumentând că nu toate trădările sunt ignobile. Autorul dă mărturie că, empatic vorbind, dintotdeauna, și-a pus aceleași întrebări ca și Heidegger.

În prima secvență privind: *Politica*, după expunerea bio-bibliografică, atât de necesară, autorul trece la Mesajul textelor heideggeriene, făcând o Introducere în metafizica (politicului), apoi vorbește despre Artă și politică, despre Esența puterii, Adevăr și politică; O proto-teorie a globalizării; despre Teoria acțiunii; Eliberarea de spiritul vindicativ și, în sfârșit despre opiniile Comentatorilor.

În cea de a doua secvență, consacrată abordării teologice, Sergiu Tofan abordează următoarele teme: „Pe urmele zeului absent”; „Lecția fenomenologiei”; „La trântă cu scolastica”; „De la Augustin la Luther și înapoi; despre „Hannah și iubirea”; „Albert cel academic, „Ontologie și temporalitate; „Esența creștin-ității”; „Teologia” epistolelor”; „Filosofia ca nebunie”; „Teologia lui Holderlin; „Nietzsche și zeul absent; „Teologia „Poemului doctrinar”; „Arheologia logosului”; „Fără-de-mântuirea lumii”; „Cunoașterea uitării ființei”; „Mesagerii Divinității”; „Sfera purei cazne”; „Intervalul și tetrada”; „Stranițetea sufletului” și alte teme foarte interesante, abordate de originalul autor în perspectivă heideggeriană.

Heidegger este adus „La judecata de apoi a teologilor”: Rudolf Bultmann, Dumitru Stăniloiaie; Hans Jonas, Francis Schaeffer, Michel Henry, Christos Yahharas, Jea-Luc Marion.

Și, în final, Perspectiva Poetică – o abordare foarte interesantă a textelor lui Martin Heidegger.

Drept CONCLUZIE, Sergiu Tofan ne propune un postulat la fel de original:

„*Arta ca „poezie” este mai puternică decât politica (aceasta reprezentând puterea doar a oamenilor asupra altor oameni) sau decât teologia (căreia îi este rezervată doar puterea reciprocă a două ființări: cea umană și cea divină).*”

Doar poezia are puterea de a ține ființa în ființă”.

Excelent formulat de autor pe cât de profund, pe atât de adevărat.

Prof. Ivan Evlampie a scos în relief în cuvântul său, spectacolul hermeneutic oferit de Sergiu Tofan, efortul substanțial pentru interpretarea textelor, înțelegerea Puterii din perspectiva comentatorilor ca și Limbajul pe care-l îmbracă textul heideggerian.

Profesorul și realizatorul de emisiuni TV, Cristian Biru a făcut, la rândul său referiri pertinente la remarcabila lucrare a lui Sergiu Tofan.

Și profesorul, istoricul, filozoful și teologul Ion Cordoneanu s-a referit în cuvântul său la cartea despre Martin Heidegger, considerat, „ultimul mare metafizician al secolului XX”.

Cât privește cea de a doua lucrare lansată, *„Relația Biserică-Stat (opinii ortodoxe despre gândiri catolice)*, a autoarei Alexandra Lucia Tofan, apărută tot la Editura Pax Aura Mundi, Galați, 2009, așa cum s-a exprimat Mihai Androne – profesor, istoric, filozof și teolog la Universitatea „Dunărea de Jos” Galați, este „cartea matură a unei tinere”, o carte armonioasă, susținută cu argumente temeinice și cu date istorice exacte. S-a subliniat importanța Conciliului Vatican II care a constituit un declic în Istoria Bisericii Universale. La acea dată, Conciliul Vatican II renunță la teoriile teocentrice galicane în favoarea unui liberalism care lăsa libertate gânditorilor să se inspire din valorile creștine. Esențialul care rezultă din această interesantă lucrare este faptul că BOR și Biserica Catolică – au găsit un punct de vedere comun – calea libertății care e de preferat unei gândiri dogmatice închistate, care nu lasă nici o porțiță liberă, spiritului creator.

Autoarea face referință la Sfântul Augustin și apelează la autoritatea acestui titan al teologiei care ne-a lăsat cărți de referință, printre care: „Cetatea lui Dumnezeu”.

Cea de a treia lucrare lansată, este volumul de versuri semnat Mircea Tofan și intitulat: *„Poem despre nevroză”*, carte scrisă *„în memoria lui Mihai Dan Condache (Chucky) și a tuturor inadaptaților”*.

Autorul, în vârstă de 22 de ani, este un tânăr în căutarea identității.

Poetul și exegetul A.G. Secară, secretar general de redacție la revista „Dunărea de Jos” - a făcut referiri la volum, subliniind că este o eliberare și o rupere din inconștiență, dar și o încercare de a se apropia de lumină.

Tânărul poet apelează de mai multe ori, la unul din modelele sale, Gellu Naum, pentru a-și sprijini demersul liric: *„prin gellu naum/ îmi venea să plâng de atâta lumină în oasele/ electrice/ greierii tresăreau în vrie/ morți îngerii solicitau nevoia de geometrie”*.

O poezie tulbure, încețoșată care tinde spre iluminare, spre nevoia de rotund, și care apelează la paradigmele generației sale de la care nu-și dezmente apartenența, cu toată panopia de imagini și versuri neo-neo și post-post moderniste, până la țipăt.

Mărturia finală a tânărului autor, cu valoare de explicație este edificatoare: *„acesta era un poem despre nevroză/ un poem cu gust de sânge/ și miros de piersică// un poem care urla prin gura mea/ și care durea prin inima mea.”* Ca și „mulțumirile” finale, la fel de insolite: *„mulțumesc: // disperării/ fricii/ paranoiei/ durerii/ puterii de a mă chinui/ depresiei/ nopților nedormite/ suferinței/ și nu în ultimul rând:/ nevrozei.”*

Evenimentul inedit de la Biblioteca Județeană „V.A.Urechia” din seara zilei de 11 martie 2009, a fost o reușită culturală și un reper pentru tineret, pentru elevi, studenți și publicul de vârstă medie doritori de cunoaștere, prin diversitatea temelor abordate, prin originalitate, prin valoarea istorică, artistică și umană a textelor editate.

13 martie 2009

SEMNAL EDITORIAL

O PUBLICAȚIE PROFUND PATRIOTICĂ : REVISTA PRO MEMORIA 1940-1945

Zilele Basarabiei, sărbătorite nu demult, au coincis cu apariția noului număr al revistei *PRO MEMORIA 1940-1945*, nr. 1 (20) martie 2009. *Revista românilor persecutați, refugiați, expulzați sau deportați din motive etnice*, apărută sub egida Federației „Pro Memoria 1940-1945, avându-l ca redactor fondator și coordonator pe profesorul Barbu I. Bălan.

Editată în condiții grafice deosebite, revista debutează cu un „*Apel către Națiune*” – sub formă de cântec, în adaptarea proprie a lui Ionel Iacob Bencei, care ne surprinde și ne emoționează în aceeași măsură, și de această dată, prin seriozitatea mesajului, profund patriotic, al versurilor: „*Treziți-vă, români, din adormire! / Ca să lăsăm acelor ce vin / O punte românească de iubire / Pe Axa CHIȘINĂU-MOISEI-UZDIN*” - această strofă ținând loc de moto. Iar

refrenul, la fel de vibrant patriotic: „Să se potolească dorul/ Ce ne mistuie ca frați,/ Să bem PACE din izvorul/ Care curge din Carpați”.

Cuprinsul volumului, pe cât de generos, pe atât de însemnat – are mai multe secțiuni/capitole, primul fiind destinat Memorialului.

Astfel, Ioan Bejan amintește că se împlinesc „150 de ani de la Unirea Principatelor Române”; Dionisie Radu scrie un articol „În memoria lui Avram Iancu la 185 de ani de la nașterea lui”.

Tot în această secțiune, sunt preluate din presa online, versuri de Grigore Vieru: „Sunt naționalist”, un articol omagial dedicat acestui uriaș poet, scris de Ion C. Hiru, intitulat: „Grigore Vieru a plecat spre Eminescu”, precum și versuri omagiale pentru același poet, semnate: George Baciu, Al. Florin Țene, precum și „Bocetul Neamului” – al subsemnatei, închinat aceluiași confrate iubit.

Sunt menționate și alte personalități, a căror memorie este cinstită: Suzana Coman Bosica; prof. dr. Ioan Câmpeanu și colegului de redacție dispărut: Augustin Chiș.

O a doua secțiune cuprinde *Documente. Studii. Cercetări*, debutând cu o încercare monografică scrisă de Ioan Corneanu și Lacrima Teocan despre „Carei – Cetate de margine de Țară Românească” – partea a doua; mai amintim un articol despre „Gărzile Naționale – brațul înarmat al Marii Uniri” – scris de Traian Corneanu.

Vasile Tutula și Barbu I. Bălan aduc informații de preț despre „Unul dintre registrele refugiaților ardeleni” (I) articol în care sunt menționate alfabetice 122 de persoane care au primit carnet de refugiat de la Prefectura Județului Câmpulung în anii 1940-1943.

Tot Vasile Tutula ne poartă „Pe urmele bunicilor mei, plecați în refugiu” (1941-1945) și aici avem mărturii ale mătușii autorului: „Începând din toamna 1940, îmi relata mătușa mea Măricuța – au început greutățile și calvarul pentru telceni, bichigeni, hordoani și toate satele din jur, de pe valea Sălăuței și a Someșului. Oamenii își făceau bagajele și o luau peste munți, spre Moldova. Foametea era prezentă peste tot. Nouă, la români, ne dădeau ulei, zahăr, făină de 2-3 ori mai puțină ca la unguri. Autoritățile de ocupație străină și-au adus oamenii lor la primărie, la școală. Peste tot erai obligat ca să vorbești ungurește, iar dacă nu știai, cel mai bine era să nu zici nimic și să-ți vezi de drum...”

„Atunci tata și cu mama s-au hotărât că singura scăpare este să trecem Munții Rodnei, pe la Rotunda – Cârlibaba. Am trecut noaptea granița impusă...ne-or dus niște călăuze din Rodna și Șanț. Am avut noroc că ungurii nu și-au dat seama că am trecut, numai după vreo 2-3 ore, când au tras cu armele la pasul Rotunda. Dar...era prea târziu, noi, frații, cu tata și mama eram deja pe al doilea pământ românesc, la Vatra Dornei. Zona era plină de refugiați din satele județului Năsăud, din Maramureș, Satu Mare, Sălaj, dar și de prin Bihor și de la Cluj...”

Și, încheie autorul: „Familia bunicilor mei Ștefan și Maria Tutula nu s-a mai întors din refugiu de la Sadova, ultimul domiciliu, decât abia în a doua parte a anului 1945, când Ardealul de Nord va reveni ACASĂ, la Mama ROMÂNIA”.

Sunt mărturii dureroase, cele mai multe zguduitoare. Drame, răni care nu se vindecă.

Foarte documentat, Ionuț Țene relatează fapte istorice legate de Guvernul de la Cluj – februarie 1945 : „Pseudo-guvernul de la Cluj, al unei „Transilvanii independente”, din februarie 1945, a fost expresia aceluși transilvanism de factură ideologică maghiară, care s-a folosit de-a lungul anilor de toate metodele și modelele politice pentru a submina statul român. În iarna lui 1945, liderii transilvanismului au profitat de ocupația sovietică și de situația administrativă nesigură din Ardeal, pentru a îmbrățișa ideologia comunistă, în vederea atingerii scopurilor proprii de rupere a unei părți din teritoriul României.”

Monica Mariana Moraru are un articol despre „Istoria orală și valențele ei”, arătând că la Cluj există un Institut de Artă Orală care face investigații asupra unor teme istorice de mare însemnătate.

O rubrică a revistei este intitulată: „Antologia celor mai frumoase poezii și proze din timpul tragediei refugului românesc” referitor la „tragedia provocată de dictatele de la Viena și

Moscova din 1940, care au sfârtecat trupul României Mari și au smuls din vetrele lor strămoșești, aruncându-i pe neașteptate, pe drumul amar al pribegiei, sute de mii de români”, așa cum menționează Vasile Lechințan, cercetător principal la Direcția Județeană a Arhivelor Naționale, și în cadrul acestei rubrici sunt publicate două poezii emoționante scrise de Pompeiu I. Pop.

Un al treilea capitol se referă la „Opinii și comentarii”. Constantin Mustață își continuă eseul cu un nou episod intitulat: „Nesfârșitul drum al antiromânismului”, intitulat, de această dată: „Imposibilele uitări” – articol cutremurător despre drama românilor: „În Ungaria, românii dispar sub volbura istoriei. Nu mai au școli, în biserici, cu mici excepții, slujbele se țin în limba ungurească. (...) „Dacă există, totuși, un liceu românesc în toată Ungaria? <Nu! Nu există nici un liceu românesc. Liceul Nicolae Bălcescu este pur unguresc, în care doar limba română se predă românește. În rest, de la Educație Fizică și până la Muzică vocală sau Biologie și Istorie, absolut totul se predă în limba maghiară. Iar limba română se predă n regim de limbă străină, precum franceza, engleza, chineza sau germana!>

E drama – continuă autorul articolului – românilor dintr-un oraș aflat la cinci kilometri de granița vestică a României. De aici, spre Vest, prezența românilor e tot mai redusă, deși, cândva, cel puțin până la Tisa, ei au fost majoritari. Ici-acolo, cum este și la Bekecsaba, mai sunt biserițe sau urme ale acestora, care mai amintesc încă generațiilor de azi, de existența românilor ortodocși pe aceste meleaguri. Ce a mai rămas din Biserica românilor, este aproape în întregime maghiarizată. Fără preoți, cu biblii ungurești...Un jug care apasă greu!”

Autorul aduce informații despre dramele actuale ale românilor ca și de cele din trecut: „Sunt drame care se consumă și azi sub ochii îngăduitori ai unui guvern vinovat. O Românie care și-a uitat fiii și interesele naționale. Un guvern momit să vegheze la interesele altora. O avere fabuloasă, <Moștenirea Gojdu> oferită Budapestei după un gulaș oferit la recepția unor demnitari, sau la o partidă de vânătoare, în schimbul ghiftuielii cu fazani. O moștenire privată, cu o proprietate gestionată de stat, de care a fost dezmoștenită Biserica Ortodoxă Română.

Câte uitări! Au fost uitate și suferințele gazetarilor români, care și-au ridicat glasul împotriva șovinismului unguresc în expansiune fără precedent. Eugen Brode a fost condamnat de șapte ori, Ioan Russu Șirianu de trei ori, Ioan Slavici de patru ori, ca și Vasile Lucaciu. Câte trei condamnări au suferit Popa-Păcurariu, Aurel Mureșianu, Septimiu Albini. O listă care conține încă peste 60 de nume. Spre sfârșitul veacului, alte sute, până la Marea Unire, prin care cei mai de seamă ziariști români și oameni de cultură, suferind ani grei de închisoare ungurească.

Și grozăvia dezvăluirilor continuă cu alte și alte cazuri de atrocități, pe care, semnatul articolului le semnalează cu durere și luciditate.

Dan Tănăsă aduce la zi problema „Legiferării pe criterii etnice”.

Ion Lazăr scrie despre „Ziua unității în credință” - un vis aproape împlinit și apoi bântuit de „Stafia dezbinării”. E vorba de secvențe din volumul cu același titlu, apărut recent la editura Mega, Cluj-Napoca.

George Bara semnează articolul „Bisericile maghiare, unelte politice ale PCM și UDMR”, articol din care cităm:

„Biserica Ortodoxă este întotdeauna ținta preferată a organizațiilor „umaniste” care susțin separarea Bisericii de Stat și acuză preoțimea de implicare politică, chiar dacă sunt puține cazuri în care preoții ortodocși au candidat pe listele vreunui partid.”

Găsim apoi comentarii la un material difuzat pe internet „Despre moartea lui Mihai Eminescu – autor necunoscut, apărut în Napoca News. Autorul comentariului răspunde la două întrebări, oferind date inedite, pe care redacția PRO MEMORIA le-a considerat importante.

Întrebările ar fi:

„1. Acum, la 120 de ani de la moartea sa, putem afirma că Eminescu a fost ucis pentru convingerile sale politice?

2. Cine a avut interesul ca acest mare poet român să fie discreditat?”

Întrebările, ca și răspunsurile, sunt comentate pe larg, cu digresiuni în istoria literaturii române, cu exemple și date concrete din actualitate.

În încheiere, semnatarul articolului își exprimă ferm părerea în legătură cu acest subiect: *„Un fapt rămâne sigur: Pe Eminescu, „luceafărul poeziei românești”, n-o să ni-l scoată din suflete denigratorii lui oricât s-ar strădui și oricât ar investi dușmanii românismului în această trudă zadarnică.”*

Capitolul destinat *„Povestirilor și mărturisirilor”* este foarte incitant și începe cu o mărturie tulburătoare a lui Ciprian Iancu, intitulată *„Copilărie în iadul Siberiei”*. Este vorba de fetița de nouă ani – Lucia Scorțescu – *„trimisă să moară în Gerul Siberiei, pentru că aparținea unei familii de învățători români. A fost salvată de mama ei, care a căutat-o prin taiga, și așa a putut să se întoarcă acasă. A așteptat-o însă o viață plină de greutate, într-un regim criminal.”*

Ion Șerdeanu semnează articolul *„Din săptămâna patimilor noastre...”* – cu referire la un episod dramatic din viața autorului, din ziua de Paști a anului 1940, sărbătoare tristă pentru că, pe la mijlocul lui martie, *„fuseseră mobilizați toți flăcăii cu armata terminată și bărbații până la 50 de ani, Plecaseră, purtând pe spate saci transformați în ranițe, prin omături până la genunchi. Oamenii erau necăjiți, fiindcă evenimentele îi smulgeau brutal din rosturile lor. Dar neamuri străine râvneau din nou*

la pământul nostru. Și Țara îi chema s-o apere.” (...) *„Nimeni nu bănuia atunci că numai peste câteva luni pământul românesc va fi sfâșiat și va începe răstignirea noastră...”*

Margareta Lar istorisește în episodul *„Vin vremuri grele (1)”* - evenimente dramatice din *„Golgota ardeleană”*, text reprodus din volumul *„Bârsău 1405.2005”*, editat la aniversarea a 600 de ani de la atestarea documentară a localității.

Alte informații despre *„Evenimentele din anii 1940-1945 în localitatea Chiuiești din Județul Cluj”* – sunt istorisite de Gavril Fărcaș, iar Gheorghe Bocănicu, Fiu al Vechiului Mănăstur, relatează fapte din *„Mănăsturul Clujului”*.

Volumul se încheie cu *„Prefațări și recomandări editoriale”* dar și cu o rubrică specială de *„Satiră și umor”* care are ca semnatori pe Ionel Iacob-Bencei cu : *„Azi la noi – rechizitoriu postdecembrist – pasișă-pamflet după poezia <Noi> de Octavian Goga”*; o prefață la volumul *„Ce mare-i epigrama”* – de Marius Mălai, Editura Napoca Star, Cluj-Napoca, 2008, semnată de Eugen Albu, *„Restituiri – epigrame de Zeno Turdeanu (culese și selectate de Valentin Vișinescu și Ion Bindea)”* și alte pagini de satiră și umor.

Bine încheiat, volumul *„Pro Memoria 1940-1945”*, reprezintă punctele de vedere ale unor membri ai Federației Naționale și Asociațiilor Județene ale românilor persecutați, refugiați sau deportați din motive etnice.”

Există multe feluri de a-ți manifesta dragostea de neam. Dintre toate, cel mai nimerit este de a cinsti memoria înaintașilor, îndeosebi, a celor care și-au dat obolul pentru propășirea neamului românesc, dar și pe cei - puțini – rămași în viață, care au trecut prin momente dramatice fiind marcați pe viață.

Este cu adevărat o vocație, aceea de a asculta și rezolva doleanțele semenilor, de a nu fi răpus de ciuma indiferenței, atunci când îți vezi fratele căzut, lovit, batjocorit, marginalizat. Pilda samariteanului milostiv stă mărturie despre atitudinea omului față de semenul său și Iisus ne-a dat-o anume pentru trezirea conștiințelor și sădirea sentimentului de compasiune pentru durerile confrăților, nu în spirit de vendetă, dar de îndreptare a lucrurilor în modul cel mai pașnic cu putință.

Animați de aceste simțăminte, membrii Federației se ocupă de astfel de nedreptăți comise de regimul trecut față de confrăți, dar și de abuzurile actuale ale regimului.

Act de reparație materială și morală, memorial, cinstire, evocare, omagiere, revărsare a simțămintelor în versuri și proză, apărarea drepturilor celor rămași în viață, toate acestea sunt obiective propuse de Federația Națională și Asociațiile Județene ale acestor români și care își găsesc expresia fericită într-o publicație onorabilă, cu apariție trimestrială, sub egida Federației Naționale.

În demersul milenar al istoriei, nu de puține ori, omul s-a întors cu mânie împotriva semenului său, provocând conflicte, scânteii, nu arareori generând în dezastre și în conflagrații mondiale.

Motivele? Pentru a-și manifesta superioritatea, puterea, ideile, pentru a-și impune voința, a acapara teritorii, a subjuga conștiințele prin propriile idei, devenite ideologie, care a atins punctul culminant în fanatism, rasism, irendentism, xenofobie.

Superioritatea omului în raport cu semenii a avut întotdeauna consecințe negative. Impunându-se cu forța, în anumite împrejurări conjuncturale, regimurile totalitare au făcut victime.

Uneori aceste victime nu aveau altă vină decât aceea de a se fi născut.

Dumnezeu ne-a făcut egali și El a propovăduit libertatea și egalitatea între creaturile sale. Nici stăpâni, nici sclavi, ci doar OAMENI – ai domnului tuturor celorlalți.

Dorința de expansiune teritorială și administrativă a avut de asemenea, un rol nefast în istoria omenirii.

Pe coperta IV a volumului „Pro Memoria...” întruchipând o floare a soarelui, știrbită, stă scris: „24 de petale (județe) au fost rupte din Corola României Mari prin dictatele sovieto-naziste-fasciste și hortiste din 1940. Dintre acestea, o parte au renăscut în Patria Mamă.”

Această imagine este deosebit de edificatoare.

Tinerii de astăzi nu au de unde să știe despre ținuturi precum: Caliacra, Bălți, Cahul, Cernăuți, Cetatea Albă, Hotin, Ismail, Lăpușa, Orhei, Soroca, Storojineț, Tighina ș.a. despre care, în regimul trecut se vorbea mai puțin (cu voce joasă cu ochii speriați împrejur), sau nu se vorbea deloc, au fost teritorii românești.

Revista Românilor persecutați, refugiați, expulzați sau deportați din motive etnice „Pro Memoria 1940-1945” și-a propus, încă de la apariție, să reînvie momentele cruciale din istoria sângeroasă a României Mari.

Specificația de pe coperta IV din volumul „Intoleranță și crimă” – de I. Corneanu și V. Moiş – este cutremurătoare și edifică în acest sens, împrăștiând „memoria” celor care au uitat, sau, aducând la cunoștință celor care nu știu, date exacte:

„Pierderile suferite de România în anul 1940 au fost considerabile: Basarabia cu 44.422 Km pătrați și 3.190.000 de locuitori; Bucovina de Nord și Ținutul Herța cu 5.220 km pătrați și 569.000 de locuitori; Transilvania de Nord-Vers cu 42.350 km pătrați și 2.609.000 de locuitori; Dobrogea de Sud cu 7.726 kilometri pătrați și 420.000 de locuitori”.

DE LUAT AMINTE!

Galați, 6 mai 2009

ESEU LIRIC

CA O SPERANȚĂ-N AMURG – PÂNZELE AUROREI

Privind picturile Speranței Aurora Cernitu

Pe acest tărâm fabulos, culorile se iubesc printre lacrimi, cu Poezia. Din oglinzile mișcătoare ale vitraliilor ies ghirlande de lacrimi învârtite ca niște eșarfe în zbor, pe trupul de ghips al lui Cupidon.

Sub portaluri tăcute reînvie himerele de lut ars ale zeilor anonimi modelați de mâini nevăzute. Bizarre gondole plutesc fantomatic pe valurile învinețite ale Lagunei...

Un orologiu, în turn, coboară secunde grele pe scara gigantilor...

Parcă te afli în pântecele unui fruct de zăpadă, putrezit înainte de coacere, într-un hambar plin cu mirodenii.

Jupuită de apă și aer, culoarea se insinuează treptat și dă năvală subit într-un iureș albastru.

Pe trepte purpurii - o zeitățe păgână.

În oglinda cea viermănoasă, un drum șerpuiește, spre singura casă nelocuită. Umbrele zdrențuite ale melancholiei, șerpuiesc bizar sub nisipul clepsidrei. O suită de măști fluide mărșăluiesc într-un extaz înfricoșător. Saltimbanci dansează sarsuella pe scheletul Luminii. Pe creștetul năpădit de iarbă și sânge al unui soldat anonim, coboară o albă columbă. Arlechino – cu o eșarfă de vise la ochi, condamnat la zidul iubirii.

Un peisaj crud, în albastru miozothis al unei lumini refractate. Un orb mergând îndărăt prin tunelul ciclam al oglinzii...

Lacrimi de mir din ochii lui Colombino.

Spre Răsărit, se zărește poarta ancestrală a lumii.

Cântec de stuf – pe o harpă nemângâiată precum țipătul călifarilor roșii.

Plescăitul lopeților în luntrea cea zveltă. Cristalul de apă – în briză nocturnă despică ochii devoratori ai infernului. Printre ruine de alb, se-aude distinct isteria furtunii.

Tânguitoare himere...

O palidă stea se prăbușește cu zgomot, mistuită de setea tâlcuitoare a ursitoarelor mării.

Un grifon cu aripa întoarsă în sine luptă cu duhul neliniștit al apelor moarte, locuite de știme.

Lumini cavernoase, nelocuite, ca pânzele pustii ale unui păianjen, în – tulbure -, praful, căzând în rafale pe întunericul scâncind melodios al adâncurilor abia presimțite...

Amurgul lunii stă prăbușit într-o tăcere spectrală.

Într-un teatru pustiu conspiră fantezele. Spaima strecoară în sânge o inchiitudine de peșteră necercetată.

Volute de aer între noi și lamura lacrimilor. Stelele gem năucite de strălucirea absenței. Câțiva pereți se despică de la sine să-nghită incertitudinile.

Privești însetat, ca-ntr-un adânc de fântână. În genunea închipuirii – miresele prihănite de îngerii nopții.

Silueta unui sărut pecetluit de suave însemne heraldice...

Preludii și fugi johannsebastiene pe hârtie orange, desenează aureole pe obrazul luminii adormite.

Pantomime: vise scufundate în valuri precum scafandrii într-un ocean obosit, cutreierat de olandezi zburători și de corăbii fantomă.

Noaptea se iscă din trupuri luminoase ca o narcoză.

Doar arlechinul a rămas în cercul pustiu, să execute cu grație pantomime lejere, zorilor insidioși pe care răsuflarea pietrelor îi animă...

Ce arabescuri înscrise pe cer, cu foșnet diafan de elitre, de sufletul dispersat în spațiul amar dintre lumină și umbră! Lumina rotită a farului dezvăluie o amintire fugară, (des)figurată, înghițită de iedera roșie, tentaculară a Timpului, descompus și patetic, ca o meduză sălcie pe țărnul misterios unde-și află cimitirul așchii de scoici părăsite de perle...

Ești martorul mut al înzăpezitelor priveliști absorbite de ochiul întors înspre sine, cu pupile amenințătoare și lacome. Apoi, vântul spulberând un troian de nisip, năzărit în albastrul-cristal de clepsidră...

O plasmă spirituală curgând prin infernul memoriei – lepră stacojie – pe tâmpla anesteziată de aduceri aminte.

Mâinile nimănu – arcade îmbinate ca niște potcoave de aer pe o pajiște verticală, stau sentinele până când inima va semna cu țărâna un pact de neagresiune...

Vocile erminiilor însămânțează stranii cuvinte înveșmântate în văluri la tâmpla unei biserici...

Pânze, vele, voaluri aruncate în vânt. Pe urma lor, periplu inițiativ prin propriile zone ale trăirii: eros-creație-moarte – și – ca o ecuație necunoscută, tu însăși născând arta de a te naște. Un anotimp al tuturor lucrurilor. Joc de sigle sub imperiul unei avalanșe de semne oculte: trecerea pe nesimțite în eternul nimic care străjuie pergola cu inefabile roze din fața scaldătoarei Vitezda, unde vin să se curețe de lepra luminii marii orbi ai stirpei de monștri angelici...

Apoi auzi pașii dus-întors ai îngerului tristeții într-o proiecție mută de sunete nearticulate. Depărtate și vagi, pete de întuneric. Numele tău rezonând într-o peșteră oarbă...

Stalactitele înstrăinării, stalagmitele panicii, iubirea crucificată-n amurg pe mormântul păgân al unui zeu anonim cu picioarele de caolin...

Însuflețite deliberat, culorile te constrâng cu tandrețe.

Aerul capătă forme și rotunjimi temporale.

Clipa îți scapă subit printre degete și, în liniștea fragmentată, un foșnet de păsări anonime învește spațiul precar de dispută, cu diagrame solare,,,

UN INFINIT VIRTUAL, o ușă de sticlă taie aerul însoțit în felii de verde natur, implacabil, așa cum despică secunda, făcând să vibreze, celulele viului.

Timp deviat din albia scurgerii – trecând într-un timp mai alcătuit, un infinit în alt infinit scindat în punctele cardinale care împrăștie culorile speranței...

În aerul insurgent, ciacone de Johann Sebastian. Salomeea sărută aureola capului retezat, așezat pe o tipsie de aur...

Vetust arlechin plonjând pe pânza orange, având în ochi, percepția abia presimțită a morții...

Fantome diurne scormonind relicvare de piatră, într-un străvechi ritual de semne oculte, înscrise pe cenușa spulberată din urnă...

Ce aripi crucificate! Ce duh migrator acoperă ochiul livid al Selenei! Dinspre zenit – ecouri de vânt.

Sefarimi de lumină pregătesc cu evlavie cina punerii înaintea. Ursele mari și minuscule străjuie orizontul. Pe altarul ceresc falfâie aripi crucificate.

Din bolta fierbinte picură straniu, lacrima oarbă a pietrei ca o sudoare de sânge pe un bolovan de lumină din Grădina Măslinilor.

Peregrinări închipuite, mirifice călătorii fără țintă...

Din întunericul tău, cum dai viață Luminii cu flacăra de amnar a ochilor fervoroși, aprinzând un rug solemn și nestins al prezenței divine...

Flăcări încolăcite pe coamele vântului, sinuoase cărări de aer fierbinte tăind valurile incandescente...

Din pânze ies ochi crescuți fără de lege într-o euforie a solitudinii, dintr-un timp apus de curând și unul care nu va veni niciodată...

Așa și moartea orange aleargă spărgându-se-n cioburi prin încăperile purpurii ale trupului...

Prin interstițiile pietrei, insulițe de iarbă sprijinindu-se de lumină, la fel cum zidul se agață de iederă, iar sunetul clopotului sunând de vecernie se sparge-n celule de-albastru.

Cântecul Aurorei se naște-n lumina nedeslușită-a zenitului, sub zodia fără de stele a nadirului sacru, incendiat de un cântec parcă fără cuvinte. În harpe de purpură – caligrafii enigmatice – modelând trupul rece al serii.

Fecioare telurice și feți naufragiați, cu pletele incendiate de duhuri dansează-n cadență pe dunele palide, dansul neprihănitei Selene...

Printre galerii de lumină – dans pe balansoarele aerului și uguitorul suspin de iubire al columbilor rotați, înfiorați de liniștea răsăritului tăind oblic azurul.

Ce aer vânzolit de ciocuri sălbatice ale condorilor fără aripi!

Ai vrea să despici oglinda lichidă a cerului și ca un arlechin selenar, cu alge în plete pitice, să treci într-o suavă gondolă lacuna infernului înfășurată-ntr-o etolă striată, scrutând sânul orb al luminii sălbatică, căzută ca o caligramă sonoră pe stucul barbar ornamentat al șemineului.

O lume redusă la câteva chipuri, prin hubloul albastru prin care se revarsă fluxuri de har arzând la focul nestins al liturghiei cuvântului...

Copiii orbi scurmă cu unghiile după așchii de stele telurice.

Iată serafimul luminii, trece lunatic și orb prin cetatea hărăzită-nvierii.

Gândurile – capete de himere – ies la iveală ca niște amulete purtate la sân de înțeleptul păgân...

Ca din nimic se iscă suavele cețuri albastre, în peisajul dantesc populat cu un popor îngeresc. Dantelărie de sunete imateriale, împodobite cu feronerie în care se dizolvă tăcerea nopților feriale...Mă năucește imaterialitatea parfumului, fără contururi, cu o identitate tandră și iluzorie...

Pe grumazul amiezii serene se naște-n dureri, o lacrimă ispititoare de o limpidă frumusețe lăuntrică...

Melancolia cade-n extaz ca-ntr-o fântână aflată-n răscruce. Mă aflu-n deșert presărat cu leșuri de statui incolore. Dau firimituri de cuvinte, hrană păsărilor acvatice. Fantoșe de aer se-ntorc cu fața spre blânda Selene.

Văd câțiva îngeri căzând pe caldarâmul eternității, văd cai dansând în zăpadă, văd inorogul și pe Miguel de Cervantes în edenul râvnit al copilăriei...

Ce sunete diafane într-un deșert plin cu fete morgane!

Umbrele tremură-n somn sugrumate de limbi de lumină. Întunericul a ațipit într-un ungher de nevină. O muzică monotonă – canon de Johann Pachelbel. Din albia trupului se aud incantații în ritmul apei lăuntrice.

Aer ondulatoriu în soarele intrat parcă în putrefacție, dantelărie de spumă, țipăt de albatroși într-o carte cu îngeri pictată cu anluminuri..

Secera lunii decapitează întunericul catifelat al târziului.

O rămășiță a zborului în așteptarea epifaniei eterne... O aripă fără de pasăre...

Și în fanarul liric: o statuie cu obrazul ciupit de vărsat, modelată antum de un sculptor infirm de ambele brațe, pe strada pustie a morilor care macină flori de tei odorând aerul insolit al cetății. Un venetic sideral sucește mintea cuvântului zugrăvind vitralii într-o lume mișunând de negustori ambulanti, de comiș voiajori, talciocari, pudarei, oligofreni, trepăduși suverani pe casele de toleranță. Pe ziduri în ruină, coșcovite și igrasioase sunt desenați sicomori.

Din mătasea verde a șanțurilor răsar orhidee și crini imperiale, iasomie – mirosind nerușinat de frumos în pârloua cu ștevie și leuștean, cu o pădure de lobodă albă îngrășată de mirul binecuvântat al culorilor.

În aerul tremurând se revarsă haruri sublime, belșug împuținat – pisanie sfântă – vibrând a picuri de sânge din monadele pure ale sunetului divin izvorând din luminișul ființei.

Cum să măsoari veșnicia, fără să te faci una cu piatra, fără să te nimicești, zămisbind-o?

Lacrima ta – e un picur din marea ființă a Eternității...

Galați, 26 februarie 2009

BIENALA ARTELOR – CEZAR IVĂNESCU

-ediția a I-a-

UN PROIECT REMARCABIL ÎN DESFĂȘURARE LA GALAȚI

FIINȚĂ ÎNTRU SPIRIT - POEZIA

Nici nu se putea mai nimerit cadru de desfășurare a simfoniei artelor contemporane decât Muzeul de Arte Vizuale! Aici și-au dat întâlnire, într-o suită de manifestări care vor avea loc în perioada 8 mai – 8 iunie 2008, creatorii de pictură, sculptură, grafică, arte decorative, muzică, artă fotografică, poezie adunând mulți oameni de cultură, iubitori ai frumosului sub orice chip de reprezentare, într-un ambient reconfortant și stimulativ pentru creație, la Vernisajul expoziției deschisă în acest scop și care va fi deschisă în toată această perioadă. Partener media: Radio România Cultural, care a și difuzat mai multe știri astăzi despre eveniment.

Prilej pentru decernarea premiilor acestei Bienale Cezar Ivănescu.

Pe simeze așteptau cuminți operele creatorilor cu nume de răsunet în arta plastică din Galați, din țară și din străinătate, precum: Aurelia Călinescu, (Sibiu) Gheorghe Mihai Coron, Gheorghe Andreescu, Mariana Tomozei Cocos, Sterică Bădălan (Galați), Zamfira Bârză (Iași), Daniela Tamara Codrean (Baia Mare), Elena Dăscălescu, Maria Iliescu, Petre Lavrente, Vasile Pop Negreșanu, Gabriela Ricșan (București), Adrian Moldovan (Viena), Mihai Pamfil (Iași), Petru Tulei (Tecuci); Cristian Radu, Ion Radu, Gheorghe Mosorescu (Brăila), și mulți alți gălățeni participanți la această bienală. La secția sculptură, Alexandru Pamfil, (Galați), Alexandru Pamfil jr. (București); Silviu Dan Pamfil (Iași); Gheorghe Terescenco, Adrian Vădeanu, Gheorghe Nour, Relu Angheluță, Cătălin Buruiană, Eduard Constandache (Galați); Dan Mateescu (Tecuci). Pentru grafică, Jana Andreescu, Cornelia Nicolăiescu Burlacu, Laurențiu Burlacu, Crenguța Corina Macarie (Galați); Xenia Stan – București; Simona Soare – Berlin, Magda Isăcescu – București; Nicolae Placiov – Tecuci. Iar artele decorative sunt reprezentate în expoziție de: Mădălina Berzentu, Miruna Hașegan, Cristina Ramba Hîrțescu (Iași); Gheorghe Gogescu, Vintilă Mihăiescu, Viorela Mihăiescu (București), Sorina Fădor Vădeanu – Galați. Și fotografia artistică este reprezentată de Eugen Harasim – Iași.

Manifestările au ca rod și editarea unui superb catalog *IN MEMORIAM*, în care sunt expuse scopul, punctele de vedere asupra operei lui Cezar Ivănescu, două interviuri realizate de poeta și publicista Angela Baci, precum și numeroase reproduceri, poezii, autografe ale autorului. În expoziție se află și câteva vitrine cu opera lui Cezar Ivănescu precum și numeroase fotografii de arhivă și documente din periodice care reînvie aspecte din activitatea sa de poet și animator al culturii, ca redactor la revista “Luceafărul” și semnatarul rubricii “Numele Poetului”, în aceeași revistă.

În ambianța plăcută, festivă, caldă, creatori și admiratori de artă și poezie, au schimbat impresii, gânduri, vizitând expoziția și întreținându-se în spiritual poetului omagiat.

Cuvântul de deschidere a fost rostit, firesc, de organizatorul acestui proiect, sculptorul-muzeograf Alexandru Pamfil care a ținut să sublinieze scopul manifestărilor dedicate marelui poet dispărut, și anume, acela de a face înțeleasă poezia acestuia, de a aminti de memorabilele spectacole de muzică și poezie prilejuite de întâlnirea cu poetul Cezar Ivănescu, în numeroase localități, când acesta cânta din chitară pe compoziții proprii și recita din versurile sale, fiind foarte iubit și apreciat de public, în mod deosebit, de publicul tânăr, adunat în jurul Maestrului, fie la cenaclul Numele Poetului, fie la diferite manifestări.

Poeta și publicista Angela Baci a citit un fragment din interviul cu Cezar Ivănescu, din volumul “*Mărturii dintre milenii*”, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2007, volum premiat la secțiunea eseu/publicistică, de U.S.R, filiala Iași, 2008.

Directorul Bibliotecii Județene V. A. Urechia, Domnul Ilie Zanfir, care a organizat una dintre ultimele manifestări publice cu poetul Cezar Ivănescu la Galați, cu prilejul lansării volumului: “*Hana. Cartea cu foșnete*” – al tinerei poete Diana Mănăilă, în luna decembrie 2007, luând cuvântul a subliniat importanța și grandoarea acestui proiect de comemorare și omagiere a poetului, și faptul că Biblioteca Județeană este deschisă permanent acestui gen de manifestări cultural-artistice, care adună oameni de spirit din multe colțuri ale țării și chiar din străinătate.

Manifestarea a atins punctual culminant o dată cu decernarea premiilor bienalei, de către un juriu format din: Mariana Tomozei Cocos – critic de artă, membru al U.A.P.R. – președinte; Angela Baci – poet, publicist, membru al U.S.R.; Alexandru Pamfil – sculptor, membru U.A.P.R.

Premiile BIENALEI ARTELOR INTERNAȚIONALE “CEZAR IVANESCU”, ediția I-a, mai, 2009, Galați sunt următoarele:

- PREMIUL BIENALEI – d-ul VINTILĂ MIHĂIESCU;
- PREMIUL JURIULUI – d-na AURELIA CĂLINESCU;
- PREMIUL PENTRU STIMULAREA CREAȚIEI TINERE – d-na CRISTINA RAMBA HÎRSESCU;

- PREMIUL PENTRU PICTURA – d-na MARIANA TOMOZEI COCOȘ;
- PREMIUL PENTRU SCULPTURĂ – d-ul ALEXANDRU PAMFIL;
- PREMIUL PENTRU GRAFICA – d-na CORNELIA NICOLĂIESCU BURLACU
- PREMIU PENTRU ARTĂ DECORATIVĂ – d-ul GHEORGHE GOGESCU.

Concepția și organizarea expoziției și a catalogului: Alexandru Pamfil – în colaborare cu Muzeul de Artă Vizuală Galați, Clara Aruștei (fiica poetului Cezar Ivănescu), Angela Baci, Mariana Tomozei Cocoș, și mulți alții.

Ochii poetului Cezar Ivănescu, de pe simeză, în superbul tablou al Zamfirei Bîrzu, parcă mai atenți ca oricând, au privit cu înțelegere și bunvoință pe toți participanții la acest moment comemorativ, adunați ca să-i cinstească memoria.

S-au citit versuri ale Poetului și câteva sonete închinete acestuia. Într-unul din sonetele memoriale, Sterian Vicol spune: *“Fericit cel care-n noaptea de Înviere/ bea vin tăiat cu lapte, lăudând Domnul/ și CARTEA ca pe cea mai iubită femeie!”* (*Fericit cel care – Sonet in memoriam Cezar Ivănescu*).

Deși nu a fost prezentă, fiica poetului, Clara Aruștei a ținut să transmită organizatorilor și participanților la expoziție și la comemorare, salutul său și mulțumirile călduroase Muzeului de Artă Vizuală din Galați, personal domnului director Dan Basarab Nanu și organizatorilor acestui regal de poezie și artă vizuală românească.

Interferența artelor care s-a vădit în chip deosebit în această zi, este subliniată și de Mariana Tomozei Cocoș, critic de artă, în Catalogul memorial, în care aceasta spune:

“Inițiativa lui Alexandru Pamfil de a organiza o bienală de arte plastice dedicată poetului Cezar Ivănescu este legată în mod firesc de tradiția cultivată de muzeu, în cele patru decenii de existență, de a evidenția interferențele între artele vizuale și literatură, muzică sau alte arte.

Modul de concepție al manifestării pune în valoare atât viabilitatea operei unui mare creator cât și ecoul pe care aceasta îl poate avea în percepția artiștilor care operează cu imagini, indiferent de tehnica abordată.

Opera lirică a lui Cezar Ivănescu - în care sensuri adânci, metafizice, un simț al sacralității, al frumuseții lucrurilor simple se împletesc, o operă continuând “linia regală a poeziei românești”, așa cum spunea poetul – oferă un bogat univers de corespondențe spirituale creației artistice.

(...) Trebuie să precizăm că intenția curatorului nu a fost să ofere “ilustrații” la opera lui Cezar Ivănescu ci să dea posibilitatea artiștilor ca pornind de la atmosfera dezvoltată în lirica poetului să re-creeze universuri proprii îmbogățite de acestea. Astfel, privitorului i se propun “lecturi în imagini plastice”, meditații “tăcute” dar care capătă sonoritatea emanată uneori de culoare și formă.

(...) Expoziția organizată de Alexandru Pamfil reprezintă o premieră pentru Muzeul de Artă Vizuală. Răspunzând solicitării domnișoarei Clara Lucia Aruștei – fiica lui Cezar Ivănescu – de a marca memoria unui dintre cei mai mari poeți români contemporani, Alexandru Pamfil a transformat simpla reconstituire documentară a unei vieți într-o manifestare al cărui deziderat este să deschidă o altă perspectivă asupra acestei personalități: aceea de sursă de inspirație pentru artele plastice.”

Partea documentară a expoziției este susținută de Clara Aruștei, fiica poetului. Grație acesteia, se pot întâlni în vitrine exemplare din cărțile scrise de Cezar Ivănescu de-a lungul anilor, publicații, manuscrise, fotografii, corespondență.

În catalogul memorial, Corneliu Stoica, critic de artă, menționează:

“O expoziție de artă plastică și documentară organizată întru slava Poetului cu voce inconfundabilă, unul din cei mai importanți scriitori români de după Mihai Eminescu, geniul cu care adesea i-au fost comparate originalitatea și profunzimea versului. A plecat pe neașteptate și a lăsat în urmă amintirea unui Om cu o viață tumultuoasă, care s-a consumat jertfelnic, și o Operă bogată, complexă, făurită cu truda aceluia pe care cuvântul scris a evhivalat cu o piatră fundamentală așezată la Cătoria Limbii Române.

Desigur, Omul, Viața și Opera sa nu puteau să rămână fără ecou în conștiința artiștilor plastici. Unii au dovedit-o chiar în timpul vieții sale. Și dacă gălățenii au fost cei dintâi care i-au ridicat lui Mihai Eminescu în orașul lor, în 1911, statuia în marmură, ce înobilează de atunci Parcul Municipal, iată că astăzi tot ei au avut primii inițiativa de a-i organiza Poetului Cezar Ivănescu, un alt mare fiu al Moldovei, o expoziție de importanța celei de acum. Aici, la Dunărea de Jos, Don Cezar a avut prieteni statornici, oameni care l-au iubit și l-au prețuit, în repetate rânduri a recitat și a cântat pe scena Teatrului Dramatic “Fani Tardini”, s-a întâlnit cu iubitorii de literatură și muzică, a sprijinit debutul și aparițiile editoriale ale unor scriitori. Este îmbucurător și nespuse de plăcut ca într-un Album cu autografe al unei instituții gălățene de învățământ preuniversitar, Școala nr. 29 “Sfânta Ana”, să întâlnim astăzi o poezie a sa, intitulată “Doină”, datată 5 decembrie 1979, pe care o reproducem cu emoția celui care a trăit momentul acela când Don Cezar a caligrafiat stihurile în pagina albă a albumului cu grafia inconfundabilă a scrisului său.

(AICI SE VOR COPIA AMBELE VARIANTE DIN POEZIA DOINA, SCANATĂ, DIN ALBUM, PAGINA 10.) (DIN ANEXĂ).

În Septembrie 1996, la Satu Mare, Cezar Ivănescu îi scria în autograf, artistei plastice Aurelia Călinescu în Catalogul editat de Inspectoratul pentru Cultură al Județului Satu Mare, Muzeul Județean Satu Mare și Uniunea Artiștilor Plastici Satu Mare, (catalog pus nouă la dispoziție de pictoriță), poezia “Miri înstelate” – după un tablou cu același titlu al Doamnei Aurelia Călinescu) – pentru Alina Olar și Alin Aruștei:

“!Miri Înstelate, Miri Înstelate,/ încununați, surori și frați!// !Țară de Aur, sferică,/ a Domnului Biserică!// ! în Țara mea de toamnă vin,/ nu am plânsoare să mă-alin,// nu mă mai poate alina/ frunza pe ram, de aur grea!// !dumnezeiesc e-acest tărâm/ eu de plânsoare mă sfărâm!// ! acest Ierusalim ceresc/ în care urlu și jelesc!// !Miri Înstelate! Miri Înstelate,/ în țara mea martirizați,// ori otrăviți, ori spânzurați/ Miri Înstelate, Miri Înstelate!// !Țară de Sus, Țară de Jos/ îl scuipi în față pe Hristos!// !În țara mea de toamnă vin/ și plâng și nu pot să mă-alin!// !adorm și-n visul groazei văd/ cel mai cumplit cumplit prăpăd// cum pruncii toți împerecheați/ zboară la cer, nemângâiați,// zboară la cer batjocoriți/ ori spânzurați, ori otrăviți,// zboară ținându-se de mâini,/ lăsându-ne aici bătrâni,// urâți și răi, hulpavi, vomați/ de greața Timpului din maț,// lăsându-ne aici așa/ cum merităm, osândă grea// nemişcând de-acum de loc,/ bătrânii lumii la un loc!// !Miri Înstelate, Miri Înstelate,/ mă rog de voi să mă luați// ca pe-un Alin o Alină/ căci nimeni azi nu mă-alină!// !Miri Înstelate, Miri Înstelate,/ Încununați, surori și frați!// !Țară de Aur, sferică,/ a Domnului Biserică!”

La această bienală, Aurelia Călinescu a primit Premiul Juriului pentru câteva lucrări de excepție: “Poetul – Șiva I”, acril/ pânză, 765 x 710 mm și “Poetul – Șiva II”, admirate de cei prezenți.

De excepție este și portretul lui Cezar Ivănescu realizat de Zamfira Bârzu, de asemenea admirat și apreciat.

În interviul cu Angela Baciuc, din 2003, consemnat în Cartea “Mărturii dintre milenii”, Cezar Ivănescu spunea: “Din nefericire, și vreau să subliniez acest lucru, așa suntem noi oamenii, descoperim și regretăm valoarea cuiva abia după ce dispăre și...lasă un gol imens lângă noi, dar mai ales în noi...”

Cât de adevărate sunt aceste cuvinte. Ele au fost simțite, mai ales la deschiderea acestui grandios program de manifestări omagiale, dedicate poetului Cezar Ivănescu, de către toți participanții, creatori sau numai consumatori de artă contemporană.

Încercând să acopere acest gol imens lăsat de dispariția fizică a poetului, organizatorii s-au străduit cu toată dragostea să-l aducă în memoria publicului pe remarcabilul poet, să-i facă opera cunoscută, să-l omagieze prin lucrări de artă care vor rămâne multă vreme în istoria artelor plastice, fotografice și în istoria literaturii române, ca tot atâtea dovezi de afecțiune și iubire față de cel care era deschis tuturor generațiilor, dar în chip deosebit, se ocupa de debutul

tinerilor poeți, urmărindu-le evoluția și îndrumându-i spiritual. În felul acesta, este știut, Cezar Ivănescu este un creator de Școală de Poezie care nu va fi uitat de cei care au avut fericirea să fie debutați de acesta în paginile ziarului de cultură “Luceafărul”, în cadrul cenaclului “Numele Poetului” ori în diversele manifestări organizate în acest scop.

Personal, am avut această onoare de a fi apreciată de poetul Cezar Ivănescu și să debutez la “Numele Poetului”, sub aripa ocrotitoare a Poetului, în luna februarie 1985, iar apoi, pe parcurs, să mă bucur de prietenia, afecțiunea și generozitatea acestui mare om al culturii românești și universale.

Și obligația morală este de a face cunoscut acest fapt, cu orice prilej.

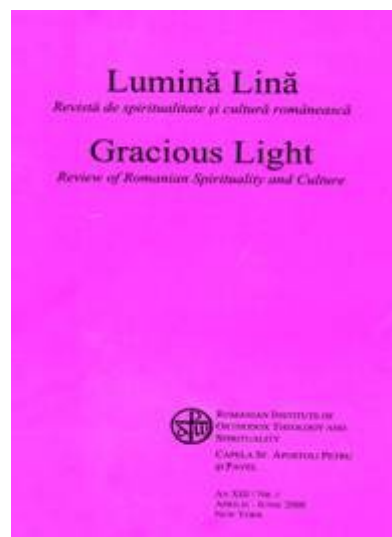
Drept pentru care, la dispariția sa, i-am închiânt unsprezece sonete, din care-mi îngădui să reproduc unul, din cartea “Ultima logodnă”, apărută la Editura Arionda, în 2008:

“Drept moștenire – Sonet pentru Ario Paradis: Versul fără moarte, prins în amfilade/ Ne-ai lăsat acolo, nouă moștenire/ Câștigându-ți astfel, drept la nemurire/ Epigonii astăzi, te-au condus spre Hade.// Vreau să-ți scriu de-ndată, n-are rost s-amân/ Tot ce-odinioară, n-am știut a scrie/ Consângean în viață, Domn în Poezie/ Tu rămâi și-n moarte Îngerul Bătrân.// Stă acum și plânge o sârboaică, Dara/ La Srbska Kafana, plânge ostenită/ Nu vrea să-nțeleagă că e părăsită/ Ei îi închinaseși muza și chitara.// Don Cezar e astăzi, pasăre-n departe/ Depășind stihia, înviind din moarte...”

Joia Mare, 24 aprilie 2008. După o viață risipită în cuvinte, Poetul Cezar Ivănescu pleca discret, în Patria doar de el închipuită, undeva, pe Planeta Poeților, lepădându-se de toate, pentru a se reîntoarce, acum, după un an, în toi de Florar, la ceas de taină, să ne întâlnească pe noi, cei de azi, și mai ales, pe cei de mâine.

A plecat să cânte *Doina* la mioare, păstorind cuvintele limbii românești. Ne-a dăruit cu mult *Rod*. Plâng amfiladele de la început și sfârșit de vers, plânge Limba Română. Însă, dovadă a spiritului său nemuritor, opera sa dăinuie și ne face să ne aducem aminte cu drag de el, Poetul uns cu Mirul Poeziei eterne. Să ne bucurăm împreună de acest neasemuit privilegiu, lăsat nouă drept moștenire, o dată cu opera sa.

Galați, 8 mai 2009

UN EVENIMENT DE O ÎNSEMNĂTATE EXCEPȚIONALĂ:

ZILELE REVISTEI „LUMINĂ LINĂ” LA GALAȚI.

În vechiul Porto Franco, la Mila 80, unde se află situat, pe malul fluviului, orașul Galați, în ziua de 20 august curent, a avut loc un eveniment cultural remarcabil inițiat de Uniunea Scriitorilor din România și de Biblioteca Județeană „V.A.Urechia”.

Este vorba despre lansarea ultimelor numere ale prestigioasei reviste new-yorkeze a românilor din diaspora LUMINĂ LINĂ, care a împlinit 15 ani de la prima apariție. Deși în urbea noastră, rare sunt asemenea prilejuri de sărbătoare a spiritului românesc, iată că, grație unor oameni de cultură remarcabili, cum e Pr. prof. dr. Theodor Damian, - directorul revistei, personalitate complexă și animator cultural, promotor neobosit al culturii, spiritualității, datinilor și tradițiilor românești în lume, acest eveniment a putut să se desfășoare în condițiile cele mai fericite, spre bucuria, împlinirea și comuniunea spirituală a românilor de pretutindeni. Scriitori remarcabili de peste ocean au venit să-și prezinte prinosul muncii lor, să-l ofere confrăților din România, într-un turneu de promovare a valorilor românești, din acest

colțisor de lume, dar și a creațiilor scriitorilor din diasporă, care, prin intermediul revistei, sunt cunoscuți, apreciați, citați aici, în țară. Fiindcă orice pod are două capete, fluidul energetic se transmite pe toată lungimea lui, dintr-o parte în alta, în cel mai fericit chip, spre bucuria tuturor, deopotrivă.

Și, dacă nu ne-ar fi teamă de vorbe prea mari, am spune, pe căile freatice ale Poeziei, ale culturii și artei, în general, oamenii se unesc, intră în comuniune spirituală, formând **URIAȘA FAMILIE A NEAMULUI ROMÂNESC**, oriunde s-ar afla situat pe glob. Este o minunată cale de apropiere sufletească care-ți dă un sentiment de apartenență, de securitate, de pace lăuntrică, așa cum reiese și din recenta Antologie a Cenaclului literar „Mihai Eminescu” din New York, intitulată semnificativ *Lăuntru și Departele*, volum editat de Theodor Damian și Aurel Sasu și apărut nu demult la Editura Tipo Moldova.

După cum spunea Paul Claudel, „acordul fizic și metafizic al omului cu universul nu se poate face decât prin creație” – oamenii care creează, au un limbaj al lor specific, nu le trebuie mult să se recunoască, să se întrepătrundă în spirit, să se cultive și să se promoveze, dacă nu intervine jocul exacerb al orgoliilor personalităților. Dacă s-ar înțelege că **ESTE LOC DESTUL SUB SOARE PENTRU FIECARE DIN NOI**, marea comuniune spirituală s-ar putea înfăptui în chip perfect, până la simbioză, până la entropia culturală.

Moderatorul acestei mirabile întâmplări culturale a fost distinsul scriitor, publicist, om de cultură, Vasile Andru, venit anume să cinstească meleagurile noastre cu personalitatea sa carismatică, enciclopedică, cu o deschidere spre nou și spre semeni, fără egal.

Acesta l-a prezentat pe părintele Theodor Damian, cărțile și revista pe care acesta le conduce de atâția ani. De asemenea, a prezentat cărțile nou apărute: *Semnul Isar*, carte de poeme a lui Theodor Damian, *În voia vremii*, a scriitoarei brăilence Oma Stănescu, a evocat personalitatea lui Ronald Gasparic, poet brăilean dispărut în chip tragic la vârsta de 21 de ani și căruia i-a publicat postum volumul de versuri *Rămân pământ de soare*, apoi, cartea Angelei Baci *Mărturie dintre milenii*, apărută recent la Editura Limes, Cluj-Napoca, cartea lui Dionisie Duma, *O pată de sânge care vorbește*, apărută la Editura Pax Aura Mundi, în 2008, în ediție bilingvă, și în excepționala traducere a lui Mike Frolich, precum și cartea domniei sale *Grădinile ascunse*, apărută la Editura Paralela 45, Pitești. Toate aceste volume ca și pe autorii lor, au fost prezentate cu multă căldură, profesionalism și afectivitate deosebite.

De asemenea, a fost prezentat și poetul, scriitorul, editorul și redactorul șef al revistei „Origini=Roumanian Roots,” Gabriel Stănescu, care a citit din cea mai recentă apariție a sa, un volum de versuri bilingv, un foarte expresiv poem, despre „America, America”, poem ce ilustrează visul american.

Părintele Theodor Damian a adus în discuție într-una din intervențiile Domniei sale conceptul de dublă definire, considerându-se pe sine, ca și pe cei care și-au păstrat și cetățenia română, îndreptățit, chiar dacă a primit o nouă cetățenie, să-și păstreze identitatea spirituală și culturală a țării de origine.

Și nici nu s-ar putea altfel, fără ca omul să se simtă scindat sufletește.

Acest veritabil Ambasador al culturii și spiritualității românești, acest păstrător al tradiției și datinilor de acasă, păstor al turmei de creștini ortodocși din New-York, profesor la Metropolitan College of New York, Facultatea de Științe Sociale, cel care a înființat în 1993, Institutul de Teologie și Spiritualitate Ortodoxă și paroh al Capelei „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din New York, care, de peste 20 de ani, slujește diasporei românești, făcând eforturi supraomenești să-i țină uniți pe români, întru aceeași spiritualitate, promotorul cenaclului literar „Mihai Eminescu” din aceeași metropolă americană, unde găzduiește, de tot atâția ani, oameni de cultură din America alături de români stabiliți acolo, ori numai în vizită, polarizând talente autentice în paginile revistei **LUMINĂ LINĂ**, este și un neobosit publicist în majoritatea

publicațiilor ARP și, prin creația proprie, ori prin antologiile cenaclului, își exprimă punctul de vedere și profesiunea sa de credință literară.

Numeroși autori români își găsesc locul potrivit între copertele revistei Gracious Light, Lumină Lină, Revistă de spiritualitate și cultură românească, fie că trăiesc aici, acolo, sau oriunde pe glob. Așa sunt: George Alexe, Dan Anghelescu, Adrian Munteanu, Dan Brudașcu, Nicolae Petre Vrânceanu, Liviu Pendefunda, Lucia Olaru Nenati, Gellu Dorian, Mihaela Albu – care este și redactor șef al revistei, Daniel Dragomirescu, Gheorghe Neagu, Violeta Miron, Gheorghe Mihail, Antologia cenaclului, prezentă în orice număr, unde semnează: Mariana Nan, David Vecsler, Paula Cămărașu, Diana Petronela Adomnicăi, Ioana Vlad, Elena Olariu, Marcel Miron și mulți alții. Apoi, rubrica de Reportaje, unde semnează: George Alexe, Ghe. Brehuescu, Madeleine Delva, Elena Liliana Popescu, Alecu Goțea, Vasile Andru – cu mai multe eseuri deosebit de interesante: *Cenaclu ca spațiu inițiativ; Pe axa New-York-Sucevița*, ș.a. Studii, cronici literare, opinii, Memoria Exilului românesc, rubrici de spiritualitate, rubrica „Universală”, care promovează literatură din toate colțurile lumii, reportaje, o rubrică de evocări, In memoriam, și multă poezie, își găsesc expresia în aceste pagini generoase, apărute cu o grafică de excepție și cu o îngrijire pe care, doar imensa dragoste față de Cuvânt și-o pot insufla.

Și acesta, doar spicuiind câteva titluri din ultimele două numere ale revistei.

Evenimente remarcabile, pagini de foto album, anunțuri și o retrospectivă trimestrială întregesc imaginea de ansamblu și ne introduc în atmosfera culturală a românilor stabiliți ori numai în trecere prin Țara tuturor posibilităților.

Turneul de promovare a revistei Lumină Lină a avut loc în mai multe orașe din România, cum sunt Vatra Dornei, București, Iași ș.a.

Și toate acestea în ideea apropierii pe cât posibil a creatorilor, a stabilirii de conexiuni spirituale, de punți între spirite congenere, a cunoașterii cât mai bine a identității fiecăruia și a respectării tuturor ca oameni și în calitate de creatori.

O superbă pledoarie pentru Cuvântul ziditor, pentru Poezie, pentru afinități între spirite. Dar, mai cu seamă între oameni de același neam, de aceeași credință și aceeași limbă. În aceeași revistă Lucia Olaru Nenati are un studiu-comunicare pertinent despre: *Modalități de afirmare a identității culturale a românilor din străinătate*, prezentat la *Simpozionul internațional „Români majoritari/Români minoritari: interferențe și coabitări lingvistice, literare și etnologice”* - organizat de Academia Română, Filiala Iași, în septembrie 2007.

Mihaela Albu, de asemenea, are un studiu despre *Ziarul Lumea Liberă din New-York – document și memorie a exilului românesc*; I.P.S. Arhiepiscop Adrian Hrițcu, scrie despre: *Psihologia emigrantului*. Un alt foarte interesant reportaj se referă la *Ortografia eternității* - scris de Ioana Hunian. Tot Mihaela Albu ne îndeamnă *Să nu uităm nicicând să iubim Poezia*, George Alexe este prezent în paginile revistei cu *Un elogiu adus imaginației creatoare*. Daniel Gligorie ne arată cum e *Să vezi la fiecare pas lucrarea lui Dumnezeu*, privitor la cartea de întrebări și răspunsuri: *Veșnicia de zi cu zi* a P.S. Episcop Calinic al Argeșului și Muscelului. În fine, Andrei Vartic aduce un elogiu In Memoriam lui *Teoctist, ziditorul întru Dumnezeu* iar Grigore Vieru face un portret *Pr. Prot.Dr. Casian Fetea: o plecare neașteptată*.

Multe și nuanțate lucruri aflăm din paginile revistelor, cu adevărat comori de spiritualitate universală.

Revenind la manifestarea culturală dedicată Zilelor Revistei LUMINĂ LINĂ de la Galați, subliniem că au fost prezenți în Sala Mihai Eminescu scriitori, oameni de cultură și artă din județ și din municipiu: poetul și panseistul Constantin Oancă din com. Corod-Galați, pr. Ion Croitoru, autorul cărții „Îngerul pâinii” – din com. Liești-Galați, poetul Paul Spirescu din Adjud, poeta publicista și redactor al revistei „Tecuciul literar-artistic” și directoarea Editurii

Eleonora, din Tecuci, doamna Eleonora Stamate, care a oferit o diplomă de onoare a revistei, părintelui Theodor Damian, pentru promovarea prieteniei și a cuvântului în lume și i-a dedicat un poem foarte emoționant.

Scriitorii gălățeni au fost reprezentați de Angela Baciuc care și-a lansat recentul volum de interviuri: *Mărturii dintre milenii*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2007, tânăra poetă Diana Mănăilă, Paul Sân Petru, Simon Ajarescu. Dintre oaspeți, au mai citit versuri: Săndel Stamate din Liești, Dionisie Duma din Tecuci. Un adevărat regal de POEZIE și cultură, încununat cu poemul-testamentar *Semnul Isar* – excepțională mărturie despre viață, a lui Theodor Damian. Cărți interesante, de excepție, dăruite cu generozitate tuturor celor prezenți, cu autografele autorilor, într-o ambianță mirifică, în care timpul și spațiul n-au mai contat și sufletele s-au îngemănat în aceeași respirație de Duh, pe care, doar arareori ne este dat s-o trăim cu adevărat. O adevărată revelație, o comuniune de spirit care s-ar dori repetată, ori de câte ori ne e dor de Înalt, de sublim, de valori adevărate ale culturii de aici și de pretutindeni.

Galați, 20 august 2008

UN SCRITOR CU SUFLETUL PE FAȚĂ:

STANISLAV LACOMCHIN, „*MOZAIC*”, proză, versuri, dramaturgie,
Editura SINTEZE, Galați, 2009

S-ar părea că nu există dileme, frământări creatoare, strădanii artistice chinuitoare pentru autorul de față. Scrisul pentru Stanislav Lacomchin este un joc amuzant, prilej de destindere, ocupație de vacanță, de week-end ori de sărbătoare, când toată lumea e plecată la promenadă ori primește musafiri. El nu zăbovește îndelung asupra paginii, chinuind plaivazul între dinți și transpirând abundent, așa cum o fac alți scriitori.

Autorului de față, condeiul i-o ia înainte, îi dă cu tifla, și el se ține după condei, abia prididind, cu sufletul la gură. Mai bine zis, cu sufletul pe față. E bine, e rău, cine știe? Dar, în nici un caz, nu-și ia scrisul în derîdere, în pofida unor subiecte amuzante, care și-ar găsi foarte bine loc într-o antologie de umor.

Fie că scrie proză scurtă, poezie, teatru, proză ritmată, autorul este egal cu sine, de o sinceritate dezarmantă, cu mijloace simple de expresie dar cu trăire autentică și cu un simț al adevărului cât se poate de relevant. Transfigurate artistic, prozele acestui scriitor, tratează diferite subiecte, pornind de la banalul cotidian, până la fapte ieșite din comun, numite de el însuși „spicuri din viață”.

Stanislav Lacomchin se remarcă prin ușurința de a construi personaje și dialoguri, pornind de la o intrigă simplă, aparent banală, dar care capătă pe parcurs, înțelesuri multiple,

conducând acțiunea cu măiestrie și har, până la finalul, care, nu de puține ori se dovedește neașteptat, paradoxal. Un „mozaic” de întâmplări comune, ale unor oameni cât se poate de obișnuiți în aparență, dar, a căror carismă se luminează treptat, pe măsură ce înaintezi în lectură, fiecare personaj dovedindu-și specificitatea în câte o împrejurare-cheie, care constituie pretextul nuvelei.

O revedere romantică între doi foști iubiți, pe coverta unui vapor, când amândoi constată cu surprindere și nostalgie că viața a trecut pe lângă dânșii, fără să-și consume actul incandescent care le-ar fi putut schimba destinul.

Un Don Juan urban, numit Mitică, găsindu-și o parteneră pe măsura faimei lui: Didina; suntem în plin Caragiale; întâmplări nostime, pretexte după anecdote sau folclor umoristic, gen bancuri și poante, încheagă un subiect facil și amuzant, fără substrat psihologic.

O întâmplare având ca protagoniști o familie de artiști de circ, caractere remarcabile cum e cel al Martei și al soțului ei, Allberto, săraci, onești și demni în viața și munca lor - în contrast flagrant cu directorul circului Globus, un anume Krauss, care-și exercită dreptul de patron, iar când este refuzat, recurge la amenințări și la sancțiuni, ceea ce-i determină pe artiști să părăsească Circul, la fel de săraci precum au venit, dar demni în hotărârile lor.

Multe proze au ca eroi, artiști de teatru, de circ, muzicieni ori pictori. Teatrul e domeniul predilect al autorului pentru că el a trăit în lumea artei pe care a iubit-o cu pasiune și dăruire, toată viața.

Născut la Galați, în 9 august 1930, autorul a fost actor semi-profesionist în trupa de teatru condusă de T.Mazilu, între anii 1952-1954, iar mai apoi la clubul Salom Alehem, între anii 1959-1965.

Din 1969 până în 1986 a fost actor amator la Teatrul Nostru, condus de regretatul actor Lucian Temelie, unde a dat măsura adevăratului talent artistic, luând o serie de premii, medalii de aur și titlul de laureat între anii 1972-1985. Ca scriitor a debutat în cenaclul Casei de Cultură „Gheorghe Gheorghiu-Dej între 1952-1955 și cel al Casei de cultură a sindicatelor între 1975-1985, ca și cel al Casei Armatei, până în 1989.

Autorul a debutat în cotidianul Galațiului și în diverse alte reviste, dar și în culegeri de poezie și proză editate pe plan local. Recent a publicat și în regvistele on-line „Ecol”; „Cărticica de copii”, ale ARP.

În creația nuvelistică, de o factură aparte, este proza „Geșeft”, având drept cadru ambiental un târg de provincie la începutul anilor '50, cu atmosfera lui vetustă, parfumul aproape uitat, dar cu un farmec aparte al târgurilor înțesate de negustori evrei, lume pestriță. Stanislav Lacomchin creionează caractere admirabile, surprinse în anumite ipostaze ale existenței lor: Sami – un negustor evreu care vinde coloniale și covrigi, intră într-un admirabil dialog cu un puști isteț care luptă cu viața; Ilie – foarte bine prins în nuvelă, un samsar cinstit și generos. Geșeftul pe care-l pun la cale cei doi este un prilej de a-și arăta omenia și frumusețea caracterului.

Nuvela „Mogoșoia” – cu o încărcătură de dramatism cu totul extraordinară, este un document autentic și istorisește drama care a avut loc pe Dunăre, la Mila 80, lângă Cotul Pisicii, cu vasul de călători care trecea Dunărea spre Dobrogea, vas intrat în coliziune cu o barjă sub pavilion bulgăresc, impact care a avut ca deznodământ pierderea a câteva sute de vieți omenești și scufundarea vasului românesc, supraviețuind doar câțiva pasageri. Dovadă că moartea nu are ultimul cuvânt, este faptul că, un bărbat și o femeie, afectați deopotrivă de pierderea partenerului de viață în acest nefericit accident, hotărâsc să-și unească destinele și să meargă mai departe, formând un cuplu, în cele din urmă, fericit.

Tot istoria unui cuplu face obiectul nuvelei „Retro”, de data aceasta e vorba de doi colegi de teatru care se reîntâlnesc după zeci de ani și în pofida diferenței de vârstă, încheagă o relație afectivă.

Cât privește lirica, Stanislav Lacomchin păstrează canoanele poeziei clasice, iar paleta nuanțată a versurilor, cuprinde teme de dragoste, pasteluri, câteva poeme antirăzboinice! și

elegii, în care-și proclamă iubirea pentru ființa pierdută. Versurile sunt simple transcripții ale unor stări afective care-l stăpânesc și pe care dorește să le împărtășească. Peste tot, romantismul este la el acasă. Multe poeme sunt retorice, în care autorul își pune multiple întrebări privind sensul existenței pământești și, mai ales, existența cerească. Există, desigur și reversul întrebărilor, în poeme ca „Să nu mă-ntrebi de ce”, dar care, ascund întrebări și dileme mai dureroase și, de bună seamă, inutile.

Tristețea, angoasa, nostalgia, suspinul, singurătatea și chiar plânsul, răzbat în aproape toată lirica autorului. „Avertisment”; „Perla vieții” – sunt poeme antirăzboinice care militează pentru sănătatea și liniștea planetei.

„Fetița de sub felinar” – o poveste tristă, versificată, despre soarta unui copil sărman și a prietenului ei, cățelușul Lăbuș, răpuși de frig într-o noapte geroasă de iarnă, are darul să emoționeze cititorul până la lacrimi. De asemenea, „Scrisoare de departe” – care evocă starea și condiția de imigrant care se confruntă clipă de clipă cu dorul de casă și de toți cei dragi, rămași în colțșorul de rai în care s-a născut. „Verigheta”; „Clepsidra”; „Zbucium”; „Nunta”; „Lacrimi” – sunt tot atâtea crâmpie dureroase din existența autorului, care și-a pierdut ființa iubită.

A treia secvență a volumului, destul de consistent, cuprinzând aproape 450 de pagini, este alcătuită din două piese de teatru și o scenetă versificată.

„Un caz în familie” – evocă destinul trist al unui tânăr orb talentat violonist care, în cele din urmă își găsește fericirea în persoana unei studente la Conservator, care-i împărtășește sentimentele.

Intriga se țese în jurul acestor două personaje, dar acțiunea se desfășoară în 4 acte, 7 tablouri, evocând starea unei familii mijlocii din a doua jumătate a veacului trecut, gen „Gaițele” lui Al. Kirițescu, având multe personaje, fiecare cu interesele sale.

Cea de-a doua piesă, „Stradivarius”, „în două acte și 4 sau 5 tablouri”, cu două finaluri, la alegerea regizorului, este o comedie spumoasă. Întreaga acțiune se petrece într-un bufet de gară al unui oraș de provincie. Un artist amator, înfrigorat și flămând, este gata să-și vândă pe câțiva lei, pentru ceva de mâncare și o sticlă de bere, vioara Stradivarius, moștenită de la bunicul său, celebru artist care a colindat lumea împreună cu – nu mai puțin celebrul Georges Boulanger. Aflăm și povestea artistului Georges Boulanger, celebrul interpret de muzică de cafe-concert al secolului al XIX-lea, român de origine, care a colindat lumea cu vioara sa, câștigându-și faima cu celebrele sale melodii, în cafenelele Parisului. Două personaje suspecte, puse pe câștig, caută să profite de situație și să cumpere vioara pe care Pițurcă o lăsase amanet la barman, pe nimic, pentru a o valorifica pe o sumă imensă. În cele din urmă, aceștia doi sunt demascați. Autorul lasă cititorului plăcerea de a construi un final pe măsura așteptărilor fiecăruia. Tehnica autorului în aceste două piese este remarcabilă. El construiește intrigi și dialoguri cât se poate de naturale, cu marea artă a conversației și creionează caractere originale, care câștigă sufragiile auditoriului sau ale spectatorului, ori, dimpotrivă, stârnesc antipatie pe tot parcursul piesei.

În toată creația sa, pe o plajă de aproape 6 decenii, Stanislav Lacomchin s-a dovedit egal cu sine însuși, un constructor destoinic la edificiul Cuvântului și un scrupulos meșteșugar al intrigilor, care, fie în proză, fie în vers ori dramaturgie, îmblânzește și conduce cuvintele ca pe niște ființe, în pajiștea plină de flori înrourate a Limbii Române.

**CEZARINA ADAMESCU,
REDAȚIA AGERO-STUTTGART
3 IULIE 2009**

UN CUIB DE VULTURI ROMÂNESC ÎN BANATUL MONTAN
OAMENI, LOCURI ȘI VEȘTI DESPRE „VEȘTEA” DIN MEHADIA

Nu pot decât cu adâncă sficiune să scriu câteva rânduri, vestitoare de gânduri bune, despre o vatră de spiritualitate română, pe care, vai! nu m-am învrednicit s-o descopăr eu însămi până acum! Ne scurgem pașii lăuntrici pe lângă multe locuri și lucruri binecuvântate de pronie, cu ochi închiși ori abia mijiiți, în plină lumină, de parcă ne-ar fi teamă să-i deschidem.

De ce prea graba aceasta, pripeala, neluarea aminte? Zadarul ne ispitește flămând, lacom chiar, gata să ne devoreze lăuntrul.

Cum să-l îndupleci? Și, de câtă răbdare și veghe mai e nevoie în orizontul acesta obscur, limitat, înfășurat uneori în pâcla nepăsării, a indiferenței, a suficienței?

Câteva nume de oameni. Câteva nume de cetății. O vale. A Cernei. O vatră luminoasă încărcată de spirit autentic românesc.

Câți oameni de seamă nu și-au purtat pașii, nu și-au odihnit ochii și sufletul în zariștea văii? Și câte amintiri rămase ca o amprentă uriașă pe Timp și pe Veșnicie, nu stau azi mărturie în cărți și hrisoave, că aici, trecutul e viu, foșnitor, ardent și tăcut precum pietrele, deopotrivă?

Și, așa cum consemna Alexandru Jebeleanu într-o superbă metaforă: „Umbre de scriitori pe prispa Mehadieii”...ne dau binețe, ne fac cu mâna, îndemnându-ne la smerenie...

Memoria vie a acestor locuri – oamenii de azi, cinstindu-i pe cei de ieri, cu un adevărat cult pentru trecut și pentru înaintași, evocându-i, într-o sfântă prelungire de spirit. Pe căile freactice ale istoriei tumultoase, zbuciumate, dar și pe căile inefabile ale poeziei, ale artei în genere, spiritele își dau întâlnire aici, ori pe alocuri, între pagini de carte ori de reviste.

O istorie care își cere dreptul la un prezent demn și la un viitor pe măsura trecutului.

Zestre păstrată cu discernământ și înțelepciune, încredințată pe mâinile inimoșilor fii ai acestor meleaguri binecuvântate de Dumnezeu.

Vestea bună e că „Vestea” constituie buletinul de identitate spirituală al Mehadiiei, al arhetipului bănățean, acea identitate a neamului românesc în cel mai autentic sens al cuvântului.

Și esența acestuia, de bună mireasmă, penetrantă și vie, trezește simțurile amorțite ale unora și ale altora –veșnic puși pe murmur și pe gâlceavă. Dar și simțurile celor care cinstesc acest topos sacru denumit îndeobște, vatră milenară.

Tradiția, istoria, spiritualitatea, cultura, îngemănate – formează rotundul acela armonios numit sufletul românesc.

Iar miresmele de cuvânt care ne îmbată, izvorând din acel spiritus loci – pot pătrunde, nu numai prin piele, dar și, în sânge și în oase precum și la încheietura sufletului cu inima.

Rost și devenire s-ar putea numi întâlnirea providențială, emoționantă, dar firească precum aerul și apa, cu această publicație, devenită deja, de notorietate, ridicându-și prestigiul cu fiecare număr și înălțându-se la cotele unei demnități pe care doar oamenii aleși o posedă.

Nu-mi rămâne decât să salut cu prietenească emoție acest important periodic social-cultural, atât de inedit în spațiul românesc, sperând într-un schimb mirabil de opinii și de creații, ale scriitorilor de pe Valea Cernei cu scriitorii danubieni de la Mila 80, într-o fericită comuniune de spirit.

Galați, 13 martie 2009

II.

M E M E N T O

ESEU

CÂND VIAȚA DEVINE OPERĂ. GRIGORE VIERU ȘI POEZIA LACRIMEI SALE

**GRIGORE VIERU, *CELE MAI FRUMOASE POEZII*,
Editura JURNALUL, București, 2009**

Grigore Vieru

A intrat deja în tradiție ca, periodic, *JURNALUL NAȚIONAL* să ofere cu generozitate cititorilor săi, CD-uri, DVD-uri și cărți de colecție, de mare valoare patrimonială, la un preț foarte accesibil, colecție îmbogățită cu voci din fonoteca de aur, ori cu lucrări din fondul de carte național, fapt îmbucurător pentru marea majoritate a cititorilor care nu ar avea altfel, posibilități de achiziție.

De această dată, luni, 16 februarie 2009 Jurnalul Național a avut binecuvântata inspirație de a edita la Editura *Jurnalul*, volumul antologic de excepție, dedicat memoriei marelui Poet național basarabean GRIGORE VIERU, volum numit cu titlul unei colecții a Editurii Albatros, *CELE MAI FRUMOASE POEZII*, un tiraj foarte generos de 50.000 de exemplare, care au ajuns în mâinile cititorilor din ambele țări.

O selecție riguroasă a poeziilor din întreaga creație a prestigiosului Poet plecat de curând și în chip năprasnic dintre noi, ne stă la dispoziție, astfel, spre aducere aminte și spre cinstire a memoriei sale.

Este, de fapt vorba, de retipărirea, la inițiativa inspirată și generoasă a Domnului Marius Tucă, director al acestui ziar, a antologiei: „*Strigat-am către tine*”.

Volumul, frumos îngrijit, beneficiază de o prefață generoasă, scrisă de Poetul Adrian Păunescu și, în mod cu totul emoționant și tulburător, având în paginile sale, și Ultimul articol al

lui Grigore Vieru, ca o replică în urma atacurilor din presă, acest articol fiind comentat cu mare mâhnire în suflet de către Poetul Adrian Păunescu.

Este vorba de un zguduitor text apărut în cea mai importantă publicație literară românească din Basarabia, „Literatura și Arta” – în ziua de 15 ianuarie 2009, text intitulat „*Noi atacuri golănești în presa oficială*”, în care, cu mare durere, Grigore Vieru divulgă faptul că a fost din nou „descoperit” spion român, în două ziare, „*Flux*” și „*Moldova suverană*” și Poetul își revendică dreptul de a-și apăra demnitatea și onoarea de om.

Într-un scurt Post-scriptum la textul cu pricina, Grigore Vieru întreba respectivele ziare: „*Cum poți fi spion al Limbii strămoșilor tăi, al Istoriei neamului tău, al propriilor suferințe?*”

Aproape că nici n-ar mai fi nevoie de comentarii, atât este de absurdă ideea ca acest uriaș Poet, să fie spion.

Textul este comentat în volum de către Poetul Adrian Păunescu în articolul numit: „*Marele spion român în spațiul românesc*”.

Poetul Adrian Păunescu, pe sfântă dreptate, încearcă o reparație a memoriei Poetului basarabean, „*un fel de gest de participare la reconstrucția casei poetului, după ce acesta s-a mutat în altă casă, cea veșnică*”.

„*În cele mai bune poezii ale sale – scrie Adrian Păunescu, Grigore Vieru e simplu, nu numai ca iarba, nu numai ca pâinea, ci și ca Biblia*”. Magistral exprimat acest adevăr!

„*Trebuie să-ți fi ajuns sufletul un trist și searbăd deșert (chiar dacă multilingv) ca să bagatelizezi, din dehidratarea ta de care nimeni nu e vinovat, cărțile, viața, și, acum, mormântul lui Vieru.*”

Din ce perspectivă scriu eu toate acestea? Din convingerea că, atunci când supraviețuitorii „cumplitelor vremi de acum” își vor crea vizibilitatea necesară către valori, ei vor descoperi în Vieru pe unul dintre cei mai valoroși, mai importanți și mai curați poeți ai limbii române.

Vieru e marele spion român în spațiul românesc și, de curând, în cer:

Simplu ca iarba.

Simplu ca pâinea.

Simplu ca Biblia.

2-3 februarie 2009

Adrian Păunescu

Prefața poartă un titlu omagial grăitor: „*Peste viață și moarte, Opera*” – Adrian Păunescu despre Grigore Vieru- **POETUL DIVIN AL NEAMUMULUI ROMÂNESC.**”

Prilej pentru prestigiosul bard român de a-i evoca în emoționante pagini, viața și opera marelui dispărut, prieten și frate – Grigore Vieru, de a scoate la iveală o prietenie pe viață și pe moarte în care nici una din părți n-a trădat.

Poetul de referință al Basarabiei și al întregii țări – așa îl numește Adrian Păunescu pe Grigore Vieru.

Cutreierând „*pe harta mică a României Mari*” - care este Poezia, Grigore Vieru „*se confundă, prin profesia lui,/ cu tragedia de la granița poporului său*” („*Sens unic*”) - scria Adrian Păunescu în iunie 1992 în Jurnal de front, când a mers, alături de Grigore Vieru pe linia întâi în Transnistria („*Cu Vieru, în 1992, pe granița latinității. Transnistria, linia întâi*”).

Acolo, Grigore Vieru, cu o forță nebănuită, în pofida vocii scăzute, dar cu rezonanță și foarte percutant în sufletele românilor, așa încât, glasul său este auzit de sute de soldați: „*Grigore le vorbește cinstit și convingător./ Are în tot ceea ce zice, în toate gesturile lui,/ Ceva de călugăr inspirat și hieratic*” („*Să nu vorbiți despre Unire*”).

Prefața se încheie cu ultimele zile din viața marelui Poet, zilele de chin și agonie în care milioane de oameni se rugau pentru revenirea sa, dar și cu un poem tulburător, versuri pe care le redăm integral pentru dureroasa și înlăcrimata frumusețe sălbatică a lor, versuri rămase în conștiința participanților:

„IARTĂ-NE, GRIGORE! – versuri citite de autor la ceremonia funerară: Se-ntunecă pământul și lacrimiază cerul,/ Se-ndoliază frații și mamei îi e rău,/ Trec lumânări aprinse, spre Rai, la Chișinău,/ Bat clopotele-n țară la moartea lui Vieru.// De fapt, pe cine pierdem? Noi nici nu știm prea bine,/ În vălmășagul vremii isteric și corupt:/ Adevărata țară se află dedesupt,/ Cu marii morți pe care-i uităm fără rușine.// Mai până ieri, Vieru venea la noi în casă/ Și ne purta de grijă, cu sufletul lui bun,/ Și în zadar cuvinte, în cinstea lui se spun,/ Cel prigonit în viață, de viața lui se lasă.// Îngheață parcă focul, pe toate-aceste vetre,/ Pe unde el, divinul, a suferit nedrept,/ Când iudele, zdrobindu-i și cap și scris și piept,/ Pe străzi și în ziare, au dat în el cu pietre.// Cinstit și vulnerabil, dar ne-ncercat de teamă,/ Siberia sfidând-o cu-n pâlpâit plâpând,/ El țara lui întregă, purtându-și-o în gând,/ Credea suprem într-însa, ca-n propria lui mamă.// Și, totuși, n-are nimeni o simplă remușcare/ Pentru calvarul zilnic al marelui poet?/ Și totuși, n-are nimeni o urmă de regret,/ Că prea urâtă-i viața și prea absurd se moare?// Drogați de bălălia puterii și a pâinii,/ Bolnavi de egoismul abject și diavolesc/ În ură și-n trădare, copiii noștri cresc,/ Mai oameni decât omul, or să ajungă câinii.// În cel ce pleacă astăzi, din strâmba noastră lume,/ A lăcrimat o țară și s-a ascuns un neam/ Și eminesciana pereche, râu și ram,/ Îl știe după nume și-nvață să-l rezume.// Se află în morminte o Românie-ntregă/ Și am rămas deasupra, nevrednici, noi, cei vii,/ Și ne e dat blestemul să nu-i putem găsi/ Decât în niște lacrimi care de ei ne leagă.// S-a-ntunecat pământul și lacrimiază cerul,/ Românii plâng plecarea poetului divin,/ Și semne dinspre case și din morminte vin,/ Acum, spre Eminescu a și pornit Vieru.// Nefericită vreme-a noroielor majore,/ Din nou se-așează vama și granița-ntre frați,/ Așa că pentru drumul pe care-ai să-l străbați,/ Îți murmurăm adio și iartă-ne, Grigore. 19 ianuarie 2009”.

Adevărul este că, Poetul Grigore Vieru va rămâne pentru tot românul iubitor de mamă, de poezie, de neam și de limbă (la Poet acestea se contopesc într-una singură care poartă numele de Iubire) – o nevindecabilă rană.

Un bogat material documentar, omagial și evocator, însumând 32 de pagini de jurnal, presărat cu fotografii și poeme oferă *Suplimentul de colecție*, cu mărturii emoționante, rupte din carne și din sânge, rupte din lacrima ierbii, ale celor care l-au cunoscut și iubit pe Grigore Vieru. S-au folosit imagini din arhiva familiei Vieru care ilustrează cât era de iubit și apreciat.

Iată câteva din aceste mărturii:

„Îmi amintesc tot mai mult acea aură creată în jurul chipului său, mai tânăr decât îi era vârsta, și pe care vedeam adunată toată suferința și bucuria poporului care ni l-a dăruit. Și m-am mirat în sinea mea că avea ochii albaștri și părul rarefiat ca al unui copil alintat. (...) Și nu voi uita niciodată cum Grigore Vieru ne-a spus că nu ne îmbrățișează, ci ne cuprinde. La plecare, și-a desfăcut ușor coșul pieptului și ne-a înghițit în ființa lui.” (Daniela Șontică).

Una din imaginile folosite în *Supliment* înfățișează piatra de pe mormântul pe care și-l pregătise Poetul, alături de mama sa, și pe care se vede inscripționat, epitaful pe care și l-a compus: *„Sunt iarbă, mai simplu nu pot fi”*.

Mărturia fiului său Călin este înduioșătoare, fiindcă revendică un timp al copilăriei în care și tată și fiu se confundau în joacă: *„Tată, eu am descoperit niște figuri care mă vor ajuta să-i trântesc pe colegii de clasă.”* Tata a intrat imediat în rol și mi-a zis: *„Ia demonstrează-mi!”* Vreo săptămână după aceea ne-am tot trântit prin casă ca doi copii. Acum îmi dau seama cât de mult am profitat de caracterul lui copilăresc. Era atât de ușor să-l conving să-mi ia o jucărie”.

Și fiul Teodor mărturisește: *„În clasa a treia învățam poezii scrise de tata, mi se părea cât se poate de firesc să fie așa, mă bucuram și eram mândru că profesorii vorbeau la orele de limba română cu multă admirație de Grigore Vieru și de creația lui. Din patriotismul lui ne-a transmis și nouă, dar din talentul de a scrie, din păcate, nu.”*

În cuvinte cât se poate de simple, soția Poetului, Raisa Vieru evocă principalele momente din viața lor.

„Nu făcea parte din nici un partid. Partidul lui a fost Limba Română și poezia.”

O mărturie generoasă oferă prietenul său, Poetul Adrian Păunescu despre cum l-a cunoscut și ce i-a legat atât de strâns:

„...la rândul meu citisem în urmă cu mult timp o carte a lui Grigore Vieru dedicată mamei, în alfabet chirilic. Și îmi dădea aceeași impresie pe care mi-o lăsau fotografiile românilor din Ardeal îmbrăcați în haine militare austro-ungare. Așa era poezia lui Grigore Vieru în alfabet chirilic. Și el, în poeziile lui tipărite în alfabet chirilic, spunea adevăruri românești de o profunzime excepțională și de un curaj care putea să-l ducă la zid, la Curtea Marțială, pentru că după ce numeroase poezii evocau figura mamei, nevoia fiilor de mama lor, nedreptatea care se face mamei, el venea cu acest final, simplu și genial: „Mamă, tu ești patria mea!” Era decodarea întregii lui suferințe, fiindcă el pe de o parte își iubea mama de la Pererîta, pe de altă parte își iubea mama simbolică – țara, România – asta a fost una dintre obsesiile poeziei lui”. (...)

„Chiar dacă Basarabia nu se va întoarce la patria mamă în următorii doi, trei, cinci ani, chiar dacă nu se va întoarce, Doamne ferește!, niciodată, Grigore Vieru, poetul basarabean, va rămâne în mod ireductibil un mare poet român. Iar poezia patriotică nu e pentru el o glumă, un joc de țurcă, nu e pentru el o pălăvrăgeală sinonimică și tautologică, ci un destin, o suferință.” (...)

„La Vieru poezia e un mod de a se despovăra, o mărturisire, Vieru este unul dintre marii poeți de dragoste ai lumii, unul care consideră și poezia patriotică tot poezie de dragoste.”

Adrian Păunescu îi face un portret neașteptat:

„Avea un halou de lumină, care impunea și în fața securiștilor moldoveni și ruși.”

Emoționantă este și prietenia care l-a legat de Nichita Stănescu, prietenie evocată de Adrian Păunescu:

„Când povestea despre întâlnirea lui cu Nichita și despre felul cum l-a dus Nichita la un zid și i-a spus: „Urcă-te pe umerii mei și ai să vezi casa lui Eminescu”, iar dincolo nu era nici o casă, dar Nichita i-o descria și Vieru îi spunea: „Da, da, o văd, o văd”.

Dragostea de aproapele era esențială pentru Grigore Vieru. Iată ce spune, în acest sens, Adrian Păunescu despre cum iubea Poetul și cum se apropia de oameni:

„Vai, cum vorbea în public, cum se apropia de ardeleni, de oamenii simpli, cum se apropia de intelectualii din Ardeal! Voiau să fac mari festivaluri cu el, unii dascăli au și venit pentru el de prin zona Petroșanilor la Geoagiu să-l întâlnească, să se bucure de geniul lui. Și el ținea foarte mult la cititorii și în genere la contemporanii lui. În noaptea accidentului, venea de la serbarea Eminescu, el n-a apucat să se izoleze, n-a putut să disprețuiască oamenii. A știut bine să iubească și să transforme iubirea lui de femeie, iubirea lui de țară, iubirea lui de mamă într-o operă poetic absolut fenomenală, așa cum spun în finalul prefaței pornind de la un vers al lui Grigore de pe crucea de la Pererîta: „E simplu ca iarba, e simplu ca pâinea, e simplu ca Biblia”. Acesta e, în haosul momentului, portretul lui Grigore Vieru.

Adrian Păunescu vorbește și despre clasicitatea lui Grigore Vieru și faptul că trăsătura lui fundamentală era – omenia.

De asemenea, subliniază faptul că i s-a decernat o medalie prea târziu, când acesta nu mai era în viață.

Jurnalista Violina Crăcană, secretar de redacție la „Flacăra” lui Adrian Păunescu, dă o mărturie emoționantă:

„Nu mai știu exact când l-am văzut prima oară. Dar parcă îl știu de când lumea. Aș îndrăzni să spun că era un om continuu.”

Ilustrul poet Nicolae Dabija spune: *„Grigore Vieru a fost mai mult decât un poet. El a fost un simbol al Basarabiei înstrăinate.” (...)* „A alcătuit abecedare, manuale pentru școală, a compus cântece care să ne îmbărbăteze. Poeziile lui Vieru, odată scrise nu mai erau ale lui. El era al lor. Profilul poetului, felul de a fi, de a rosti cuvintele, parcă fusese modelat de acestea. Unele dintre

poemele sale deveniseră cântece. Multe deveniseră folclor. Lumea le rostea, trecându-le din gură în gură, omițând numele autorului.”

Tot Nicolae Dabija face aprecieri elogioase cu privire la opera lui Grigore Vieru:

„Pentru noi, Grigore Vieru a însemnat un model de scriere.

Scrisul lui s-a situat la hotarul dintre Ceva și Altceva, mereu Altceva, Poetul durându-și zidirea pe fundamentul pus de marii cititori ai literaturii române, el sporind-o în înălțime cu pietrele proprii. Spre deosebire de unii tineri condeieri care au îmbătrânit fără să se maturizeze, Vieru n-a fost tânăr niciodată. El s-a născut bătrân. Ca poet, evident.”

Poetul Arcadie Suceveanu spune: *„O dată cu trecerea timpului, s-a constituit mitul Grigore Vieru, aura sa poetică și mesianică a crescut. Poetul a devenit, în chip firesc, simbolul renașterii naționale, figura tutelară a Basarabiei. Pentru mulți, el simbolizează Poetul.”*

Șirul mărturiilor continuă și sunt toate emoționante și tulburătoare.

În mod surprinzător, fostul președinte Ion Iliescu, declară:

„În cazul marelui dispărut, biografia și poezia s-au întâlnit într-un singur și tulburător destin. Nu e deloc întâmplător că viața pământească a lui Grigore Vieru s-a oprit după ce se întorcea de la o manifestare consacrată poetului nostru național Mihai Eminescu. Pentru Vieru, Eminescu a fost marele român al istoriei, a fost icoană și sens. Eminescu a fost cel care l-a ajutat să nu fie în exil în propria limbă, a fost drumul dintâi și cel de pe urmă.”

Academicianul Mihai Cimpoi spune, la rândul său:

„A fost o Ființă întru Poezie. Între El și Poezie se poate pune un semn de identitate absolut. Cu o înfățișare isusiacă, fragil, întruchipând Copilul și poetul, Copilul-Poet, a purtat o aură de sfințenie care ne aruncă raze de lumină și înseninare și după plecarea sa supărată dintre noi (din cauza murdăriilor și insinuărilor unor trădători și impostori.)”

Academicianul Eugen Simion face unele aprecieri însemnate cu privire la personalitatea Poetului:

„Partea frumoasă a lui e aceea care l-a transformat într-un fel de simbol al Basarabiei este faptul că el și-a asumat acest destin al lui”. (...)

„Lacrima lui este o poezie duioasă, o poezie înduioșată, plin de roua singurătății și roua durerii, a suferinței, însă această voce biblică într-un fel, mesianică se aude, se simte în versurile lui.”

Academicianul și istoricul Răzvan Theodorescu îl numește pe Grigore Vieru: *„eroul luptei naționale pentru alfabet latin și limba română”, amintindu-și: „L-am întâlnit ultima oară la Academia Română la 18 decembrie 2008, la decernarea premiilor Academiei, și acolo sub cupolă a fost ultimul gest pe care l-am făcut față de Grigore Vieru, atunci ne-am spus ultima dată „frate Răzване” și „frate Grigore”, pentru că el într-adevăr trăia într-o atmosferă de emulație și de tradiție pașoptistă, patriotică.”*

Unul din cei opt sute de mii de români basarabeni care în timpul celor două refugii au plecat din calea Armatei Roșii, Alexandru Mironov, mărturisește despre Poet:

„Apariția lui Grigore Vieru a însemnat aer proaspăt.” (...)

„Popular în Basarabia, și nu numai, Grigore Vieru avea o extraordinară capacitate de a striga foarte tare vorbind încet.”

Alte mărturii emoționante sunt date de oameni de cultură și artă: Benone Sinulescu, Mirabela Dauer.

Maestrul Gheorghe Zamfir spune: *„Vieru rămâne, cred eu, cel mai mare poet după Eminescu. Se făcea un calcul că ar fi Argezei. Alții ziceau că Voiculescu. Alții că ar fi Nichita Stănescu. Eu cred că este Grigore Vieru. Fratele Vieru era un om al Crucii, un poet care—și căuta calea spre sfințenie.”*

Rapsodul Tudor Gheorghe, cel care-i cântă cel mai mult versurile, spune și el:

„Versurile veneau la Grigore Vieru dintr-o stare poetică firească. Scria dintr-o spontaneitate interioară extraordinară. El este unul dintre cei mai mari poeți pe care i-a dat limba românească.”

(...) „Numele lui deschidea inimile tuturor. Tot ce era de sorginte moldovenească la numele lui nu aveau decât să lăcrimeze, să simtă, să se bucure. Erau la picioarele sufletului său”.

Președintele Ligii culturale pentru unitatea românilor de pretutindeni, Victor Crăciun, dă și el o mărturie admirabilă:

„A urmat primul Pod de Flori care cuprindea opt puncte nodale, din nord, de la Miorcani la Galați.” (...) ...deși suferind, a plecat din spital pentru a veni la marea sărbătoare a fraților de pe cele două maluri de Prut. Grigore Vieru împreună cu preotul satului s-au folosit de o barcă și au trecut în România la serbarea de frățietate. Numai că, aproape incredibil, deși era o duminică încă friguroasă de început de mai, mulțimea a sărit în Prut, în jurul bărcii lor, trecând apele ca Moise din Biblie și jucând „Hora Unirii” în mijlocul Prutului. Ajunși pe malul drept, oamenii l-au luat în brațe, producându-se o fabuloasă întâlnire care, dacă se generaliza, atunci Basarabia revenea la Patria Mamă.”

Actrița Rodica Mandache spune:

„Grigore Vieru avea demnitate și o eleganță firească necontrafăcută, tandrețe și delicatețe sufletească, tensiune și încărcătură de subînțelesuri. A fost un mare artist neliniștit, aspirant la puritate și desăvârșire. A fost un mare român. Un luptător necruțat cu sine și sincer. Iar sinceritatea lui avea transparența aerului.”

Apreciata solistă Anastasia Lazariuc mărturisește:

„Prin versurile sale, prin harul său de a pune fiecare cuvânt la locul potrivit, Grigore Vieru ducea povestea unui popor simplu care s-a luptat cu atâtea suferințe. Cât voi trăi îi voi cânta cântecele. Prin versurile sale sper să pot transmite tot ce a lăsat în urma sa marele Grigore Vieru.”

Acestea sunt o parte din mărturiile unor personalități menite să contureze personalitatea Poetului dispărut. Vor mai fi și altele.

Deja, inițiativele au pornit să-i revendice locul pe care-l merită. Așa este și Blogul personal, creat în ziua în care Poetul ar fi împlinit 74 de ani, pe data de 14 februarie 2009. El cuprinde Biografia, Creația, Mediateca, Mărturisiri, referințe critice, fotografii, versuri, versuri dedicate Poetului, cântece pe versurile sale, Linkuri. Adresa blogului omagial este www.grigorevieru.md. Și oricine poate trimite mărturii și documente pe această adresă. O inițiativă merituosă a realizatorilor blogului.

O altă inițiativă admirabilă este cea din 26 septembrie 2008, când, Școala primară nr. 83 din Chișinău a luat numele de Școala primară Grigore Vieru, prin Decizia 54/5 a Consiliului municipal Chișinău/ 8 august 2008, manifestare festivă la care a participat Poetul cu familia, academicianul Mihai Cimpoi, oficialități și peste 500 de copii și cadre didactice din această școală, după cum relatează Raisa Ciobanu în Blogul amintit.

Ar fi total inoportun și neproductiv, o încercare de exegeză a poeziilor din volumul *CELE MAI FRUMOASE POEZII*, pentru că ele deja au fost selectate, validate și antologate de oameni de cultură responsabili și nu mai pot fi puse la îndoială.

Valoarea lor este pentru posteritate. Vom aminti volumele din care s-a făcut selecția: *Făgăduindu-mă iubirii*, *Sângele crucii*, *Pod peste lacrimi*, *Moșul din leagăn*.

Cartea însumează 288 de pagini și a apărut în condiții grafice deosebite.

Iar faptul că ea a fost editată într-un număr atât de generos este meritul Jurnalului Național și al directorului acestuia.

Nu putem decât să mulțumim inițiatorilor și realizatorului acestui proiect, în urma căruia, ne bucurăm astăzi de versurile prea iubitului frate, Grigore Vieru.

Și nu putem încheia decât cu versurile testamentare ale Poetului din Blogul personal.

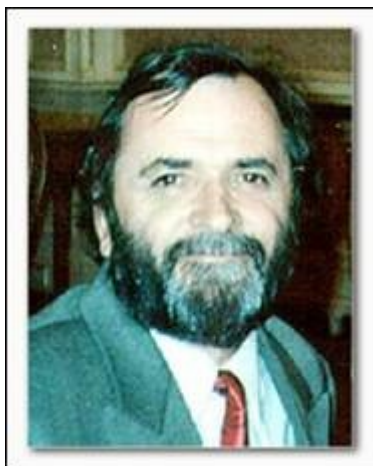
DACĂ N-AR FI IUBIREA, M-AȘ TEME DE VIAȚĂ:

„Dragi feciori, pe-acest pământ,/ Nici eu veșnic nu mai sunt,/ Nu sunt veșnic, voi pleca,/ Unde voi mă veți uita,/ Și de unde nimenea/ nu s-a mai întors cândva./ V-am crescut, v-am ridicat,/ Mă pot duce,/ Mă pot duce împăcat./ M-au pândit jivinele,/ M-a iubit și binele./ Eu mă duc, copii cuminți,/ N-am averi să le-mpărțiți./ Vă las numai visul meu./ Care a trudit din greu./ V-am crescut, v-am ridicat/ Mă pot duce,/ mă pot duce împăcat./ Între voi pe-a vieții scări,/ să nu fie

supărări,/ Că zilele pe pământ/ așa de puține sunt./ Și nu-i alt noroc mai drag/ decât fratele din prag./ V-am crescut, v-am ridicat/ Mă pot duce,/ M pot duce împăcat./ Lângă doină și izvor/ Nu-i ușor să-ți fie dor./ Nu-i ușor să fii curat/ Pe pământ înstrăinat./ Vă las dorul cel durut/ Și nădejdea de la Prut./ V-am crescut, v-am ridicat,/ M pot duce,/ Mă pot duce împăcat.”

Galați, 23 februarie 2009

MEMORIAL ANDREI VARTIC

A TĂCUT VOCEA BASARABIEI?!...

Abia dacă ni se zvântaseră lacrimile pentru fratele preaiubit Grigore Vieru, la patru luni de la plecarea sa intempestivă și iată, o nouă năpastă în Ființa sfârtecătă a Basarabiei. A plecat dintre noi spre o lume liberă de toate constrângerile, scriitorul, publicistul, realizatorul de emisiune radio la postul românesc „Vocea Basarabiei”, analist, comentator, editorialist, om de cultură, colaborator valoros al publicației internaționale Agero, ANDREI VARTIC.

Ce a însemnat el pentru revista Agero? Mai mult decât o legătură trainică de prietenie cu țara, cu lumea, cu Universul. Un om de nădejde. Un condei ferm, vigilent, ager. Un om cu o demnitate de neclintit. Un prieten. Un frate.

Scriitor militant, angajat, Andrei Vartic știa să pătrundă în miezul incandescent al evenimentelor și, cu ochi de Argus, cu vocea limpede, cu suflet descoperit, formula concepte, păreri obiective, devenite adeseori, axiome.

El face parte din falanga de aur a cărturarilor români, om de cultură total, care și-a închinat toată truda creativă în slujba binelui nației sale. El este, fără doar și poate, din aceeași familie spirituală cu Grigore Vieru.

Vocea sa a pătruns până dincolo de timpanele, în zadar înfundate cu dopuri, ale politicianilor zilei. El a fost „Vocea” care striga „în pustiu”, toiagul deșertului, ca al Înaintemergătorului vestind Împărăția lui Dumnezeu. O voce vibrantă, frumos timbrată, nuanțată ce nu se uită.

Nu știa să vorbească în șoaptă. Vorbele sale trebuiau să pătrundă. Și s-a făcut glas de clopot, sunet de toacă, glas de trâmbiță pentru neamul său. A așezat întotdeauna, mai presus de sine, binele nației.

Astfel de oameni, cu genă de eroi populari, sunt din ce în ce mai rari. Cei mulți adoptă politica struțului.

Avântat în lupta spirituală pentru dobândirea drepturilor cetățenești, a limbii române, a libertății de expresie, el și-a manifestat Crezul până în ultima clipă. Nu și-a cruțat, nu și-a drămuț forțele. S-a avântat în lupta spirituală cu dușmanii de cuget românesc, cu pieptul deschis, cu mâinile goale, cu privirea înainte.

A trăi și a scrie permanent sub imperiul amenințării, într-o continuă stare de urgență, de necesitate, sub strictă supraveghere ca sub lupă, nu e ușor.

Editorialele sale postate la Agero și la alte reviste de prestigiu din lume – făceau lumea să se cutremure. Să simtă fiori. Să se trezească din somnul buimac în care se complăcea. Aveau efectul unui duș binefăcător și aducător de sănătate fizică și spirituală. Trezeau conștiințe amorțite. Puneau pe gânduri. Oricât de indiferent ai fi fost, tot simțeau o zguduire.

„Basarabia, pământ românesc?” – sub această deviză s-a desfășurat, desăvârșindu-și opera și lăsând-o moștenire urmașilor.

A-i contura personalitatea, fie și numai după opera lăsată cheazășie, nu este prea ușor. Pentru că el a fost o personalitate complexă, dificil de înregimentat în canoane.

„Suflet din sufletul neamului” său, - cântându-i în lacrimi și rugi, „bucuria și amarul”. Dar și apărând-o, pe baricade.

„Vocea Basarabiei” – a rămas de ieri, fără Tribun.

Dincolo de funcția de deputat în parlamentul Republicii Moldova, de consilier prezidențial, de filozof al culturii, de fruntaș al mișcării de eliberare națională din Republica Moldova, fondator și promotor al portalului „Vocea Basarabiei”, Andrei Vartic a fost un OM de OMENIE care suferea pentru durerea semenului său și-și împărțea monadele sufletești cu cei simpli și mulți, cu cei curați și săraci sufletește.

Spirit cercetător, neliniștit, veșnic în căutarea Adevărului ce ne face liberi, Andrei Vartic nu s-a dat în lături atunci când a fost vorba să vorbească în public, să ia atitudine, să-și ascute condeiul și chiar să se avânte în luptă pentru idealurile țării sale.

1990-1994. Deputat în primul Parlament al Republicii Moldova din partea FPM. Propune în Parlament: Banca națională de Informații a Moldovei ca nod WWW (1990); Modelul Mușatin: tradiții agricole și industriei informaționale (1991); economia de piață cu Omenie (1992). Participă activ la crearea structurilor democratice ale Republicii Moldova: regulamentul parlamentului, legea de funcționare a Guvernului, legea cu privire la economia de piață, stoparea pe cale pașnică a conflictelor regionale din fosta URSS. Fondează (5 septembrie 1991) fundația culturală “Basarabia” și editura “Basarabia”. Editează revistele “Quo Vadis” și „Fără machiaj”.

Cu toate frământările sale, a fost un Om al Păcii, al înțelegerii, un moderator între cauze potrivnice.

Din 1990 organizează anul mai multe expediții de prospecție în zona de locuire a dacilor carpatini. Părăsește viața politică și se dedică în exclusivitate cercetării civilizației dacice.

Andrei Vartic nu a fost român doar cu vorba sau cu numele. El a aparținut afectiv și efectiv neamului, căutând cu toate puterile sale rădăcinile dacice, s-a preocupat de istoria strămoșilor noștri, a simțit cu toate fibrele ființei că e urmaș al unui neam viteaz și neînfricat, căruia i-a adus cinste și respect maxime.

1994-1998. Elaborează Enciclopedia CD-ROM "Dacian Civilization HigWay" și Metodica cercetării multidisciplinare a civilizației dace. Crează Institutul Civilizației Dacice din Chișinău (ICIDAC). Cercetări active în zona cetăților dace. Descoperă scrisul topografic și geometric al dacilor, noi stațiuni, ceramică pictată și teracote dacice, deosebit de valoroase (Măgura Călanului, Cucuiș, Valea Bodii, Uroi, Naia etc). Propune ridicarea civilizației dace în rangul cel mai înalt al civilizațiilor antice.

Descoperă topografia cosmogonică a dacilor. Susține în aula Academiei Române (19 mai 1995) comunicarea "De la sociologia monografică la cea entropică". Valorifică moștenirea științifică a lui D. Gusti.

Despre studiile, monografiile, cărțile acestui spirit enciclopedic au aflat multe publicații din țară și străinătate.

Participă la numeroase sesiuni științifice naționale și internaționale în probleme de informatică, filosofie, civilizație dacică: World Watch (Snagov, 1995), NATO ARW (Chișinău, 1996, Athena, 1997), ASE București (1996), Zilele academice timișene (1995), Kaluga (1997) etc. Publicații științifice în reviste din România, SUA, Rusia, Grecia, Olanda, Marea Britanie. Este ales în conducerea unor instituții culturale și științifice internaționale.

Este decorat de Președintele Republicii Moldova cu medalia "Meritul civic".

Editează revista DAVA INTERNATIONAL, unde îi apar studiile "Istoria s-a început la Mitoc", "La umbra vâscului în floare", "Pelerinaj la Densuș" și altele. "Vals domol în vreme de lacrimi" este publicat de revista "Lumina lină" din New York. În expediția dacică de la Solstițiul de vară confirmă practic "citirea" încrustărilor cosmogonice ale dacilor. Editează pe Internet materialele Primului Congres Internațional de dacologie și rezumatele celui de al II-lea. Este ales în conducerea UNITEM.

Faptul că Andrei Vartic a avut curajul de a-și afirma credința strămoșească și convingerile politice i-au adus adeseori neajunsuri fiind urmărit și anchetat de KGB pentru „vederi apolitice și credința în Dumnezeu”, precum și pentru organizarea unor manifestări pro-românești și antitotalitariste (de ex., în vara lui 1968 – o acțiune de protest în legătură cu invadarea Cehoslovaciei de către trupele sovietice). Din acest motiv, timp de șapte ani după absolvirea facultății nu este primit nicăieri la lucru. În schimb, este reținut de miliție de mai multe ori – la Moscova, Vilnius, Leningrad (Petersburg), iar la Chișinău este internat cu forța la spitalul de psihiatrie (vara 1972). Pentru a-și asigura existența, muncește „la negru” (construiește case) în Siberia. Concomitent, frecventează marile biblioteci și muzee din fosta URSS. Scrie și publică în versiuni „samizdat” mai multe studii și eseuri (*Despre structura informațională a poeziei, Informație și rostire, Lupta cu urâtul, Despre dominație, Dacii și informația, Eminescu și Marshal McLuhan, Rezonanțe renaștentiste în Balcani etc.*).

În aceeași perioadă scoate, în tiraje simbolice, dactilografiate de autor, și câteva cărți în versiune „samizdat”: *Drum prin rime, Arta iubirii, Jurnal baltic, Ion, Pod peste fluviu, Scrisori din Bizanț* etc. Abia după 1989 fragmente din aceste studii și cărți au apărut în publicații de la Chișinău, Iași, București, Kiev, New York, Toronto etc.

Biografia acestui ilustru om este presărată cu momente dramatice și chiar spectaculoase, așa cum reiese din cele scrise de Vlad Pohilă care i-a alcătuit-o.

Vasta, prodigioasa și originala activitate a lui Andrei Vartic generează opinii și atitudini împărțite – de la aclamare până la huiduială, de la admirație – la agresivitate, de la extaz - la

reticențe etc. Unii probabil nici nu sunt capabili să sesizeze - nu ca să cuprindă - omnizența acestui om de aleasă simțire artistică și intelectuală în peisajul spiritual de la noi și dincolo de hotarele Basarabiei. Vom cita o apreciere care stă drept dovadă a unei clare înțelegeri a eforturilor intelectuale și civice depuse de dânsul: „Andrei Vartic este, în cultura noastră, un polihistor, în sensul atribuit acestui termen de Constantin Noica în „Modelul Cantemir”. Matematician de formație, el este deopotrivă regizor, actor, poet, publicist, istoric, arheolog, jurnalist, pedagog, agricultor, critic de arte, critic de teatru, informatician, încă multe de toate, ipostazele lui alcătuind în ochii minții noastre un șirag de mărgele. Iar salba de mărgele, prin esența sa, înseamnă nu împrăștierea, ci strângerea lucrurilor într-un întreg. Pivotal care face ca multiplele preocupări ale sale să nu diminueze integritatea sa și să aibă în toate o prestanță care să nu fie inferioară aceleia a persoanelor care au ales calea specializării, să facă din el un specialist în ceea ce s-a apucat să facă, este vocația restituției. Din toate domeniile în care se manifesta, el adună informații pentru o definire cronotopică a neamului nostru” (Alexe Rău).

Pentru a ne contura o imagine cât mai aproape de adevăr a personalității sale uriașe, adăugăm că el este Membru al Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova; membru al UNITEM. Deține Premiul de Excelență al Asociației Române pentru Patrimoniu – „Pentru opera eseistică eminentă de susținere a tradiției, a valorilor și conștiinței originilor românești”(2006); Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova (2006, 2007); Medalia Meritul Civic (1996). Medalia Mihai Eminescu (pentru trilogia teatrală din opera lui Mihai Eminescu) (2000).

Cărțile sale sunt copleșitoare prin varietatea domeniilor abordate, prin originalitate, prin performanță. Ce ar mai fi de adăugat?

Adânc implicat în viața politică și socială a țării, Andrei Vartic a îndrumat pe mulți, a ținut loc de faclă nestinsă a spiritualității, cea fără de cenușă și a creat curente de opinii cu întreaga sa operă, trasând coordonate morale și etice de necontestat pentru orice om de bună cuviință.

Numele său va rămâne pe veci încrustat în memoria Ființei Neamului românesc pe care l-a slujit în chip jertfelnic.

Ca puțini alții, Andrei Vartic a simțit în carne, în inimă, în suflet, pe limbă, „*dulcele românesc al ființării*”.

În prag de Rusalii, să aducem un gând pios, fratelui de curând plecat, Andrei Vartic, pentru ca să-l putem nemuri la rândul nostru, în cuvinte, așa cum a făcut el cu patria sa, cu neamul, cu tradiția și limba dulce căreia i-a fost fidel, până la moarte.

Dumnezeu să-l odihnească și condoleanțe întregii Basarabii pentru pierderea acestui fiu iubit, acestui om de valoare inestimabilă.

Iar noi să ne rugăm pentru el, să aprindem o candelă pentru sufletul zbuciumat, pentru tot ce a făcut pentru neam, pentru noi, pentru civilizația și cultura românească.

3 Mai 2009

ECOURI CU INSERTII STĂNESCIENE LA COMEMORARE

POEZIA CA VIAȚĂ DINCOLO DE VIAȚĂ

Dincolo de a fi o stare existențială, un *modus vivendi*, Poezia, ridicată la rang de virtute, pe treptele superioare ale afectivității, își lărgeste aria de influență asupra tandemului creator-cititor, devenind Viața-de-dincolo-de-viață. De fapt, viața la care aspiră orice creator de Poezie.

Nu întâmplător, poate, mi-am intitulat primul volum dedicat lui Nichita Stănescu: „*Dreptul la nemurire* sau *Nichita, Azi*”, întrucât, prin creația sa, poetul își câștigă acest drept, dăinuind spiritual peste veac, indiferent de areal și epocă.

„*Cum a fost atunci,/ La fel va fi ATUNCI./ Nimic nu este altceva/ totul este totul./ Iar eu sunt Tu.*”

Iată cum se săvârșește acea contopire, empatie perfectă între cititor și creatorul de Poezie. Ce am dorit eu cu aceste volume omagiale, trei la număr până în prezent? Nu să mă afirm „la umbra nukului în floare”, ca să-l parafrazez pe Marcel Proust. Nu, așa cum s-a exprimat un ziarist, că dragostea prea mare înseamnă „fariseism”. Ci, cu tot dinadinsul, am dorit să scot în evidență imensul tezaur al limbii știute și reinventate, atât de original, care a făcut din Nichita Stănescu un creator de școală, un lider desăvârșit, urmat de mii de emuli, mai mult sau mai puțin inspirați, dar, animați de aceeași admirație și prețuire pentru maestrul lor.

Mai mult, am dorit să-l fac iubit și pentru cei care nu-l cunoșteau ori nu-l iubeau din prejudecata puerilă, de altfel, că Nichita este prea dificil de citit și, mai ales, de recitat. Am vrut să dovedesc contrariul, că el poate fi recitat admirabil și poezia lui trebuie (re)descoperită cu fiecare volum, postum ori antum. L-am citat cu aldine, cu verzale, în bold și Arial, în toate

modurile posibile, într-o empatie perfectă, până când, *mutatis mutandis*, aproape că mă confundam cu scrierile sale. De cincizeci de ori l-am comemorat și omagiat, în felul meu, singură ori cu prietenii, de câte două ori pe an. Citindu-i versurile, recitându-l, scriind despre el, fiind în preajma lui și încercându-mă de acea energie pe care o mai degajă și astăzi Marea Poezie. Și într-o zi de 13 decembrie, așteptând în zadar, să aud la radio sau să văd pe ecran măcar o emisiune despre el, l-am „consolat” spunându-i: „Lasă bătrâne, că te comemorez eu”. Așa a început totul. De la o singură poezie dedicată lui. Apoi totul a decurs de la sine. Spiritul său și-a întins aripile și mi-a trimis îngerul care-i servea și lui drept daimon.

Vestitul poet și traducător din elină, îndeosebi al tragicilor greci dintre care, dramaturgia lui Euripide în întregime (19 piese cunoscute), Alexandru Miran, numea Poezia, într-o admirabilă carte a sa, „Cetate de refugiu”.

Și într-adevăr, Poezia este un loc de scăpare, un „Turn al lui David”, un loc unde te simți apărat, protejat, sigur de viață.

Câți nu și-au tras Poezia pe trup și pe suflet, ca un jersey călduros și răcoros, în aceeași măsură? „Senzația că nimic rău nu ți se poate întâmpla./ Filigranat, jerseyul Poeziei./ Precauțiile inutile,/ de vreme ce mâinile miros/ a salcâm, a merișor înflorit,/ a tuberoze.../ Nici un deznodământ/ din pricina ninsorii/ Nici un dezastru” – scriam eu mai demult într-un volum.

Câți nu și-au făcut din Poezie un „Adăpost pentru Rugă”?

O încercare superbă de definire a Poeziei nichitastănesciană este aceasta:

„*Totul pentru a rezema/ ceea ce se află/ de ceea ce va fi.*”

Și altăoară, spune:

„*Ca o pasăre disperată bătând/ în invizibilul și durul geam/ așa mi-am scufundat capul în apa dură/ și invizibilă a cuvintelor.*”

Și chiar panseul-definiție:

„*O, voi prieteni,/ Poezia nu este lacrimă/ ea este însuși plânsul./ Plânsul unui ochi nenăscut./ Lacrima ochiului celui care trebuia/ să fie frumos./ Lacrima ochiului/ celui care trebuia să fie fericit.*”

Iar la întrebarea:

„*Cum vedeți Poezia, acum, față de celelalte arte?*” Nichita a răspuns, așa cum numai el putea să răspundă: „*În chip amoros și îmbrățișător.*”

În legătură cu creația poetică, Nichita spunea: „*Nu se știe cine respiră pe cine.*”

Chemând daimonul, muza sa, Nichita zicea: „*Cine ești tu,/ Cel care ești,/ și unde ești,/ Când nimic nu este?// Mă rog să fii,/ de mine însumi mă rog să fii./ Arată-te.*”

Și, uimirea, peste măsură, atunci când acesta vine ca un foc: „*Vine focul, îți zic. Vine focul./ Schimbă-te în cuvinte.*” Schimbarea în cuvinte este un imperativ moral pentru Nichita, de aceea el execută ordinul daimonului său: „*Schimbă-te în cuvinte precum îți zic.*”

Ori daimonul poetic sosește în zbor precum o pasăre și trebuie să-i simți adierea aproape imperceptibilă: „*Ca o pasăre Ibis,/ Ca o pasăre Ibis,/ Tocmai tu,/ tocmai tu.../ De ce tocmai tu?/ De ce tocmai tu?/ Ca o pasăre Ibis,/ Ca o pasăre Ibis?*”

Nu e de mirare că, aflându-se permanent într-o stare de grație, Nichita recunoaște că-l devoră: „*Leoaică tânără, iubirea.*” „*Mâinile mele sunt îndrăgostite,/ Vai, gura mea iubește!*”

Roadele acestei iubiri – născătoare de pronie, sunt darul pe care ni l-a lăsat Nichita:

„*Cuvintele sunt pruncii mei/ pe care-i alăptăm/ cu viața noastră.*”

Și într-adevăr, într-o continuă jertfă de sine, Nichita spune:

„*Ceea ce e unic el însuși/ se doare pe sine.*” Și faptul că el e conștient de propria zidire, îl face să rostească: „*Ce nuntă, Doamne, împărată,/ Între ce știu și ce se simte.*”

Iată cum, în cuvinte simple ca aerul și apa, ca sângele trecând în artere și vene, Nichita definește rostul Poetului: „*A face ceva pentru cuvinte/ iar restul pentru oameni.*”

Ceea ce doresc să spun este că, eu încerc, și am avut adeseori certitudinea că am și reușit, prin volumele omagiale Nichita Stănescu, să-i fac cunoscută opera, personalitatea, firea sa neasemuită.

De aceea, vă îndemn, ca, de două ori pe an, cel puțin, într-o zi de sfârșit de martie și în alta în miez de Indrea, 13 decembrie, când el s-a făcut pe sine stăpân și rege pe planeta poezilor, încununat cu lauri, încă din viață, la Struga, când a devenit Regele Poeziei, ori premiat cu Herder, să faceți, iubiți poeți de pretutindeni, următorul lucru:

„La moartea acestui/ prelung menestrel/ cazi tu în genunchi/ și roagă-te.”

Pentru că, prin creația sa, Nichita a recunoscut: *„Încerc să pătrund,/ să mă adaug,/ să fiu.”* Și s-a adăugat, a pătruns și ESTE.

Și nu întâmplător, pentru că: *„Născut dintr-un cuvânt/ îmi duc înțelesul/ într-o pustietate divină”.*

Nichita ne dă mărturie astăzi, că Poezia pe care și-a tras-o jerseu peste suflet, i-a fost totul: și azimă și mamă și tată și iubită, prietenă, uneori asupritoare, scaldătoare în care se scufunda până-și pierdea respirația, strună, arcuș, culoare, țărână.

Și mai ales, Patrie. Patria lui, Poezia nu i-a zgâriat niciodată talpa. Nici limba numită duminică, pe care și-a ales-o drept Patrie.

De aceea, el spunea: *„Aș minți dacă aș spune/ că nu regret nimic,/ dar iar aș minți/ dacă aș spune că regret ceva”.*

Iar întrebat fiind, de ce scrie, Nichita a răspuns: *„De ce scriu? Pentru că/ Poezia este o lacrimă care/ plânge cu ochi!”*

Da, el a rămas pentru noi, chiar și după cele 101 de anotimpuri scurse de când pribegește pe planeta poezilor: *„Oricând și oriunde,/ naștere, zestre/ a lui A FI schimbându-se/ în ESTE”.*

Și Nichita ne-a fost. Și ne ESTE. Și mai ales, NE VA FI.

În căutarea lui, în aceste anotimpuri în care el s-a prefăcut din A FI în ESTE, eu mă întreb și azi: *„Unde ești tu cel de/ atunci,/ unde fugi?”* Și tot eu răspund: *„Mă rog să fi./ De mine însumi mă rog să fi./ Arată-te.”*

Galați, 31 martie 2009,
de ziua lui Nichita Stănescu

EFIGII MORALE: ANGELA CIOLTAN-ZAINEA

ÎNGERUL MEU DIN OGLINDĂ

A scrie despre un prieten înseamnă a-ți așeza dinainte o oglindă. A te privi în ea cu atenție și a te recunoaște. În chipul prietenului tău se reflectă, de fapt, propria-ți personalitate. Și această proiecție e cu atât mai fidelă, cu cât, prietenul ți-a fost mai aproape.

Prietenia este proiecția eu-lui tău în sine celuilalt. Este aproape o sosie, un alter-ego, și așa trebuie perceput. În el te regăsești totdeauna, chiar dacă nu ai domă. Îți recunoști cuvintele, gesturile, privirile, atitudinile, slăbiciunile, tristețile, înfrângerile și, mai ales, toate dorurile irosite în zadar.

Ferice ce cei care se bucură de un asemenea privilegiu!

Îngerul meu a purtat el însuși numele unui înger: Angela.

Mi-e greu să vorbesc despre Angela la timpul vinovat al uitării. Ea a ieșit momentan din sfera noastră vizuală, din timpul nostru material, dar nu și din cel spiritual. Timpul său este acum, continuu. Și întru aceasta, ea este privilegiată față de noi, care ne mișcăm între limitele unui timp relativ, încă.

De aceea, aleg această cale de a vorbi despre mine, reflectând-o pe ea, așa cum am cunoscut-o, timp de mai bine de 20 de ani.

O persoană care avea cultul neasemuit al prieteniei, ce le cuprinde pe toate: încredere, loialitate, devoțiune, sinceritate, respect, și, nu în ultimă instanță, iubire.

Angela știa să dăruie. Știa să se dăruie cu toată ființa. O componentă fundamentală a personalității ei, era aceea de a dăruia. Avea sufletul mlădios ca o trestie, ca o rămurea fragedă.

Dăruia timp, dăruia cuvinte, gesturi, zâmbete, șoapte, tăceri, lucruri. Și mai ales, își împărțea prinosul sufletesc, răsfrânt în acele imagini, desene, ilustrații, pe care le-a oferit,

fiecăruia dintre noi, fără altă răsplată, decât aceea de a vedea înflorindu-ne pe chip, zâmbetul, ori o luminiță în ochi.

Nu știa să-și ascundă comorile cu care o înzestraseră Creatorul, doar pentru sine. Pentru că, la cel bun o comoară, dacă ea zace îngropată?

Dăruind, după principiul steinhardt-ian, dobânda averi nemăsurate. Își sporea avuțiile. Devenea neasemuit de bogată și de frumoasă. Nu mai cunoștea vârstă.

Noi toți, care ne-am înfruptat pe săturate din averile ei, astăzi ar trebui să ne simțim jefuiți, săraci, înșelați.

Dar nu. Bogățiile ei încolțesc semințe în noi, dau lăstari, rodesc, hrănesc la rândul lor și-și cer dreptul la împărțășire.

Iată, de pildă: Angela ni l-a dăruit pe Karl Orfs în *Carmina burana* pe care-l ascultam mereu împreună și ea ne traducea, de fiecare dată textul din latinește, până îl învățasem și noi pe de rost.

S-a pierdut această Cantată profană?

Nu, dimpotrivă. O ascultăm cu mai mult nesaț și ne aducem aminte, de fiecare vorbă de la serile noastre petrecute împreună, de la colocviile de muzică și poezie pe care le găzduia în casa ei, cu atâta generozitate. Când, la un ceai de iasomie, cu boboșe de măceș, de struguri, afine, cireșe, vișini, feliuțe de citrice, cu biscuiți făcuți anume, după o rețetă proprie, ne îmbătam cu aromele Poesiei și ale Muzicii!

Ori, în lungile plimbări văratece, seara, pe faleză, când recitam ori cântam arii și fragmente din opere și operete! Câteva femei: Olguța, Pușa, Natalie Lenuța, Capoțica. Unele din ele ne privesc acum „de sus”, dintre stele. Sufletul acestor colocvii nocturne era Angela, lieder de grup, lieder spiritual, guru nostru, profesorul nostru de „limba gramatică”, de engleză, de franceză, ghidul nostru turistic prin bazilica Sfântul Ștefan din Viena, prin insulele grecești, prin „Italia, patria Artei”, prin atâtea locuri vrăjite unde nu ajunsese decât cu închipuirea și cu poveștile Angelei.

Ascultam până ne pierdea graiul, transpuși, răpuși de frumusețea de neasemuit a muzicii clasice, înfiorați de doruri ancestrale, cărora nu știam să le dăm nume.

Angela era neîntrecută în toate. A fost și a rămas pentru noi un mentor spiritual de la care am învățat sumedenie de lucruri bune.

Expresii englezești de la „Five o'clock tea”, mușatisme – în care era expertă – și le recita cu o măiestrie demnă de marile actrițe, versuri ionbarbiene și mironraduparaschivești, „cânticele țigănești” despre „Rică – fante de Obor”, „De-ale lui Nastratin Hoge la Isarlík” și de-ale „Domnișoarei Hus”, amestecate cu limmerick-uri anglicane, haiku și tanka nipone, gazeluri orientale, epigramele lui Cincinat, dar și poemele și sonetele lui Vasile Voiculescu și acele suculente proze: „Ciorbă de bolovani” și „Revolta dobitoacelor”.

Neîntrecută era și în reproducerea dialogurilor caragialiene și ne antrena să-i dăm replicile din renumitele comedii. Iar Leanța interpreta „Chirițele” lui Alecsandri și „Coana Manda. Eu eram cu vestitele cuplete ale Stelei Popescu și cu lungi monologuri dramatice.

Adevărate spectacole deveneau serile noastre!

În pauzele dintre scrabble și câte o partidă de bridge, ne ajuta să descoperim frumusețile gratuite ale naturii, cum să deosebim plantele milenare tisa, tuia și laricea, pentru care, ca biolog, avea o bogată documentație, dar și o pasiune mistuitoare.

Ne învăța tainele existente într-o picătură de rouă și cum se văd la microscop microorganismele, ca într-un carusel fermecat.

Ne purta adeseori în lumea vrăjită a plantelor și, în excursiile noastre la Grădina publică și pe faleză, ne vorbea despre fiecare firisor de plantă, învățându-ne cum să ocrotim și să iubim natura și mai ales viețuitoarele, creaturi ale lui Dumnezeu.

Mănunchiul de femei care-i cultivau prietenia, se simțeau în preajma ei, ocrotite, fiindcă părea să aibă răspunsuri și sfaturi bune la toate întrebările și neliniștile noastre.

Era corectă până la o miime de milimetru, onestă, cu simțul datoriei foarte adânc împlântat în sine. Și mai ales, avea spirit de jertfă. Din spirit de jertfă, nu-și precupețea propriile forțe.

Nu-mi aduc aminte, în cei peste 20 de ani de prietenie, s-o fi auzit mințind, denigrând pe cineva, ori judecându-l. Pentru fiecare avea o înțelegere și bunăvoință absolut îngerești.

De unde izvorau toate acestea?

Din propriul genom. N-ar fi putut fi altfel. A fost și a rămas pentru noi, un model exemplar de trăire creștină, de iubire și caritate față de semenii, de rectitudine morală.

Fiindcă, nu-și putea dezminți numele. Nume de înger.

Chip blând de copil al lui Dumnezeu. Fire blajină și dreaptă.

Sămânță de sfânt.

Un om. Un prieten de nădejde.

Acum?

E o stea luminându-ne cărarea în această vale a plângerii în care am rămas atât de puțini, atât de singuri!

Știa c-o să plece. Ne-a spus. Încet, să nu ne tulbure, să nu ne mâhnească prea mult.

S-a dus să ne pregătească și nouă un loc, acolo, în patria celor ce-o seamă cu ea.

N-am putut s-o oprim.

Avea crugul ei, dinainte trasat. Și l-a urmat, fără murmur.

Vorbele ei însă, au rămas.

Au rămas și desenele.

Și faptele, înscrise cu litere parcă de foc, în cartea vieții sale, de unde nu există ștergere.

Și nici uitare. Cum să uiți bătaia aripei de înger? Cum să uiți chipul răsfrânt în pupilele tale, cu mii de irizări?

Și mai ales, cum să uiți lumina care o înconjură, o însoțea și o pătrundea, astfel încât o susține și azi, dincolo de privirile noastre?

Și-a pregătit cu migală zborul. Și-a șlefuit îndelung elitrele. Și-a netezit aerul. Cu vorbe, cu fapte, cu gesturi.

Un nume: Angela.

Un chip: serafic.

Urmele sale, copiii săi spirituali – cărțile ilustrate de ea, la care a migălit cu acribie și dragoste, cu har și cu răbdare, micindu-și ochii și încovoindu-și spinarea pe foaie, - pe care ni le-a dăruit.

Și care astăzi stau mărturie.

Îi sprijină aerul. Îi netezesc zborul. O susțin și o ridică de subțiori, până la înălțimea la care ea însăși a năzuit să ajungă.

Statura ei spirituală e coloana infinitului nostru.

E un zbor desenat de o mână nevăzută.

Pe care-l vom urma, la rându-ne, când va sosi clipa.

Clipa de Lumină a fiecăruia.

Galați, 16 martie 2009

UN ARHITECT DE SUBLIM ȘI CETATEA LUI SPIRITUALĂ

Gânduri de lumină pentru „Cetatea lui Bucur”

La ceas de Lumină, în freamătul lumii, a apărut o nouă zidire: Cetatea lui Bucur. Nu, nu e virtuală, e o Cetate adevărată. Noua cetate, neasemuită. O cetate menită să dăinuie. Care nu cunoaște ruina, carii, rugina. O cetate care-și cheamă, în sunet de clopot și alăută, pe „meșterii mari/calfe și zidari”, împreună cu Anele lor preaiubite, să jertfească la temelie câte o fărâmă din inima

fiecăruia.

Cetatea - ca o casă infinită – cu fruntea atingând bolta, cu ferestre și uși deschise, în patru vânturi. În care sunt chemați iubitorii de absolut, cei care încă mai beau absint din coarne de bour sau din pocalele de lut ale regilor.

Mitul Cetății reînvie. Și peste ofranda depusă la tâmplă, oricâte imperii ar cădea, nu se năruie. Pentru că întemeietorul și-a așezat inima la piciorul altarului ei.

Dintr-o stea fără nume, Meșterul veghează lucrarea, care, ca orice lucrare abia începută, înaintează timid, cu păreri de turlă spre bolta azurie. Parcă țâșnind din pământ.

Și oricâți invadatori ar da buzna, ea e temeinic apărată. Pentru că are – în zidul dinspre Răsărit – jertfă vie – cu mâinile desfăcute în formă de cruce, zidită – femeia, cea care acceptă jertfa cu supunere, cu dragoste supremă, fără murmur.

Un Meșter care, până-n ultima clipă, a construit, a edificat și a modelat suflete, ca pe bucățile de împărțășanie.

Ca să rămână și după. După ce el va pleca.

Ce om e acela care nu lasă în urmă, măcar un edificiu?

Ce om e cel care construiește chiar și peste ruine?

În pământul-beton al megalopolisului trufaș și indiferent, a răsărit peste noapte, o zidire. Se zărește din depărtare. Din toate părțile deodată. N-o poți ocoli. Nu-i poți escalada zidurile. Trebuie doar să bați la poartă și să intri. Acolo, încă de la primii pași, te vei simți Acasă. Bucuros de comuniunea cu ai tăi, pe care-i regăsești neschimbați, bucueroși la rândul lor, de reîntâlnire. Adică te simți în siguranță. Adică în sintonie. Peste tot, pe aleile înconjurătoare, simți adierile Duhului.

Maestrul veghează, privește atent, așteaptă și, din când în când, slujește drept călăuză. Cu lumina izvoditoare din înțelepciunea lui, nesecată. Din generozitatea și tactul său, din bunătatea supraomenească, din gentilețe.

Un Meșter cu o mie de calfe. Adunate de peste tot.

La rândul său, Calfă de Dumnezeu.

Zidarul primește porunci din Înalt, despre noua construcție. Câte materiale mai sunt de trebuință, ce liant miraculos trebuie să folosească, astfel ca pietrele să se îmbine perfect. Orice fisură poate fi năruitoare.

Nu e loc de gâlceavă când lucrarea așteaptă.

Nici de trufii omenеști, nici de lene, și nici de încrâncenare.

Zidurile par vii, pentru că-n ele stau rânduite gânduri, năzuințe, vise, cuvinte, tăceri, gesturi simple.

Ale Zidarului care a plămădit, a înălțat, a îmbinat peste toți, perfect, Sufletul Luminii.

Pământesc și ceresc își dau mâna în nevoia imperioasă de comuniune.

Nici o fereastră cu gratii.

Nu sunt zăvoare la uși.

Fiecare calfă aduce o piatră de râu, o cărămidă, mortar, ciment, azbest și le depune smerit, în lucrare.

Printre șuvițele tăcerii și ritmul trepidant al ciocanelor, precum sarabandele ploii torențiale de vară, apa sălcie și vinul aromitor al sângelui, izbucnind pereții tâmplilor.

Zidul uriaș e proaspăt sfințit cu agheasmă. Rămasă din nopțile de priveghere.

Pietrele gem.

Îngeri se cațără pe schele nevăzute.

Trupurile își părăsesc umbrele.

Da, aici e loc destul pentru lăstărit. Cuvintele stau atârinate de gâtul prezentului.

Glasul pământului se aude tot mai distinct. Aure mișcătoare în jocul ciudat de lumini și de umbre.

O nouă naștere ca un prunc de lumină care ne invită să-l îmbrățișăm cu iubire.

Cetatea Bucuriei. Ca un imn de slavă adus Creatorului.

Ca *Oda Bucuriei* ce-și înalță acordurile triumfale de la zenit la nadir.

O Cetate bătând cu turlele sale la porțile ceriului.

Vin meșteri și calfe să bată piroane în aer, cu ciocane de lumină în mâini. Nu, lutul nu e învingător, de vreme ce sufletul se înalță.

Se sfarmă lumina în mii de cuvinte și cioburile ei ni se prind, precum paietele, de inimă.

În Necuprins, prinde viață, un nou edificiu. Un loc de (Re)Naștere, de Înviere și de Înălțare. De Pogorâre de Duh, cu toate grațiile și harurile sale.

În parcela de cer numită Imperiul Mediatic, al cărui suflet a fost/este/și va rămâne în veac, Meșterul Arhitect de sublim, Artur Silvestri.

PĂMÂNT DE STEA – ȘI DUH DE POEZIE

RONALD GASPARIC, *Rămân pământ de soare*, poeme. Ediție îngrijită de Vasile Andru. Prefețe de Cezar Ivănescu și Vasile Andru, Editura Paralela 45, 2007

Moto:

*„Pe sufletul meu fumegând
timpul miroase a cruce”
(Imagini, 2)*

Ronald Gasparic umple un spațiu gol lăsat în literatura română de pleiada de poeți care, plecând, au devenit stele surâzătoare, începând cu Daniel Turcea, Sorin Mărculescu, Anta-Raluca Buzinschi, Petru Aruștei, Paul Emanuel, Dan David, care, așa cum spunea poetul Cezar Ivănescu: *„De la Iulia Hașdeu la Nicolae Labiș și de la acesta la Dan David sau Aurel Dumitrașcu, literatura română a edificat mitul tragic al poetului tânăr”*.

În Portetul pe care i-l face Vasile Andru în prefața volumului *Rămân pământ de soare*, poeme, Editura Paralela 45, 2007, se spune:

„A trăit 21 de ani. A scris poezie și eseu. L-au atras electronica și rugăciunea.

Așa s-ar rezuma, în trei propoziții, cea mai scurtă biografie a lui Ronald Gasparic.

S-a născut la 23 martie 1970, dintr-o familie de intelectuali. La 11 ani, în 1981, obține un premiu pentru poezie de la revista „Cronica”. Aici publică primul poem. De atunci a publicat, în fiecare an, în reviste, între care „Amfiteatru”; „Contemporanul”, „Limba și literatura română”; „Luceafărul”, poezie reflexivă despre locul său în lume. A fost student la Iași, la facultatea de Electro-energetică. Era pasionat de muzică, filozofie, calculatoare.

Moare la 24 iulie 1991, victimă a unei agresiuni bestiale: în vacanță, în Brăila, este bătut și ucis de fiul unui fost locotenent-colonel de miliție, împreună cu câțiva complici, foști colegi de

clasă. Ronald este ucis ca-n balada clasică, după apus de soare. Pe o stradă din orașul dunărean. Și tot ca-n baladă, este ucis fără motiv, sau pentru motivul că cel mai bun poate fi jertfă.”

Într-un anume fel, destinul lui Ronald Gasparic se aseamănă cu destinul însuși al Poeziei, nu atât prin tragismul sfârșitului, cât prin fragilitatea, și totodată forța, prin caracterul premonitoriu al mesajului liric rămas, vai! atât, din tânărul superb care a vrut, cu versul său, să omoare lumina. Adică s-o supună, s-o îngenunche, să-și facă provizii de ea, pentru ceasul întunericului care va veni foarte curând.

S-a visat pământ de soare, pământ de stele, pământ de ape, pământul lunii, pământ de lut, pământ de carne și duh. Pământ însuflețit de Duh de Poezie. Duh de cuvânt. Duhul secunde grăbite. Timpul său s-a scurs pe cuvinte. „Umilind visul” cu „silabe de lacrimi”. Lumina străpunsă de pumnal, lumina lăuntrică.

„Un înger cu aripi de pământ”, acesta a fost Ronald Gasparic.

În viziunea acestui copil teribil al Poeziei, Lumina este o *Pasăre a Existenței/ când eu nu sunt/ decât trilul ei/ în întuneric*” (Definiție).

El, tânărul imberb, „mai bătrân decât veșnicia”, cel care spune: „eu nu sunt/ decât o strălucire în întuneric” (Ce ne facem?)

Conștient de lumina pe care o radia ființa sa împrejur, lumina izvorâtă din sine, ca o aură pe frunte de sfânt, cea care nu se împuținează și nu cunoaște întuneric, ci răzbate printre ziduri, iată cum se autodefiniște într-o scurtă schiță de portret liric: „Poetul/ în universul său straniu/ Corabie/ cu trup și suflet/ și aripi/ de eternitate”. (Umbră de rază).

Cel care a spus în chip surprinzător: „Gândul se pierde prin sânge/ Stropind viața cu suflet/ Iar versul își continuă Infinitul” (Forme).

Asemenea cuvinte sunt sortite să rămână, așa cum a rămas în inimile și conștiințele contemporanilor săi, poetul: „M-am apucat într-o zi de lună/ Și am văzut un soare mort/ De atunci în fiecare zi îmi fac mormântul/ Îl luminez cu plante și-i aduc jertfe./ Un soare mort înseamnă pământ/ Încep să dispar, inima mi-e ceață/ iar corpul o stea// Vocea îmi plânge în mâini/ Rămân pământ de soare și/ Călăuză îmi sunt.” (Rămân pământ de soare).

Poetul se recunoaște: „Un exilat știindu-și viața pe de rost.// Sub cer de cer/ Un strop de univers însângerat” (Rememorări la timp zero) (Funcție dirrac).

Absolut cutremurător e poemul *Ursitoarele* în care tânărul Ronald Gasparic, conștient parcă de tragismul destinului său frânt, spune: „Un suflet trist se așterne pe pleoape./ Ce soartă cumplită mi-au spus ursitoarele./ Ce chin născut cu mine!// Voi străbate lumea aceasta infinită/ Căci nemuritoare gânduri/ Îmi beau sângele cosmic.// Sunt lacrima planetei ce curge din ochi de stele/ Prelinsă de obrăjii codrilor ce se închid când dorm/ Și mort, mă voi naște din pământul meu de pământ// Bătrân, voi rătăci căutându-mi sfârșitul/ Strigându-mi în somn ursitoarele/ Voi râde scăpat dintre ele, murind în trecut.” Un alt poem-oglină, la fel de edificator prin luciditatea și directetea lui este *Eu*: „În trei puncte stătea sprijinit/ Sufletul meu/ A căzut o stea/ Și a mai rămas agățat în două puncte/ Sufletul meu./ A mai căzut o stea/ Și am rămas aproape eu./ Iar când se va stinge/ Ultima fărâmbă de iubire/ Sufletul meu va zbură.” De remarcat seninătatea, neîncrâncenarea tânărului care vorbește despre moarte la fel de firesc ca despre naștere.

Ca și Pablo Neruda, Ronald Gasparic a simțit ispita de „a fi un om infinit”. Și într-adevăr, poezia lui, trimisă ca un arc în infinit este expresia unor victorii și înfrângeri care fac din om rațiunea de a fi a universului.

Zguduitoare în perspectiva destinului frânt nepermis de curând, sunt poemele acestui tânăr, prevestind, nu o dată, sfârșitul prematur: „Dragostea mea, gând de lebădă/ Înger născut pentru a sfârși/ Dintr-un răsărit de soare în raza de lună/ vers împlinit în ideea morții ce va fi” (***).

Cât de limpede răsare ideea aceasta, precum și aceea a împlinirii prin creație. Creație în care viața poetului – și s-a vădit din plin acest lucru – se prelungește într-o alonjă subtilă, într-un viitor care nu-și îngăduie să uite trecutul. Present nu există. Doar aceste delimitări convenționale – trecut-viitor, în are alunecă, precum butucul pe scoc, ultimul rest, puținul atât de prețios,

nestemat are a rămas în amintire, în carne în sufletul celor care l-au cunoscut și iubit, al celor care s-au bucurat de prezența, vai! atât de fugitivă a sa, în această lume!

Pentru ceilalți – descoperirea unui poet autentic, sensibil, intuitiv, exersat, în care naturalul, firescul era la el acasă, un copil teribil al Poeziei, așa cum am mai spus. Dar trebuia oare să fie străpuns ca de un vârful de silex – pentru a afla acest lucru? E greu de făcut speculații și prognosticuri, la ce nivel ar fi ajuns. A fost comparat adeseori cu Labiș, prin tragismul destinului și vârsta – aceeași - la care și-au luat amândoi rămas bun de la viață. De talia cui ar fi ajuns, dacă drumul său nu s-ar fi curmat atât de brusc, nu poate ști nimeni. Ori, mai bine, să gândim că, trăind, și-ar fi depășit cu mult, propria sa înălțime spirituală. Cel mai sigur este că, demersul său în poezie, ar fi fost singular, cu totul original, sedimentându-și o operă durabilă, profundă, merită oricărui dicționar al literaturii române și universale.

Nu e de mirare, așadar, că Ronald Gasparic își scria, încă de la primele poeme, scrijelate pe aluatul de suflet, drumul, ca un crug al stelei, înălțându-se în căderea sa: „*În noaptea neființei/ Când moartea se recrează din viață/ Mă-nstrăinez de pământ/ Învolverat de existență/ Urmând înspăimântat/ Doar timpul despărțit de spațiu.*” (Drum).

Aproape cu teamă citesc și mă-nfior, cât de clar avea viziunea morții acest copil nepereche: „*Cândva îmi veți striga numele/ Și eu nu voi răspunde decât cu ființa mea,/ Pe care nu o veți mai simți, ci doar înțelege./ Cândva vă voi striga eu, dar atunci nu voi fi/ Decât ecoul strigăturii vostru.// Poate odată veți înțelege că nimeni nu/ m-a trăit și nu m-a omorât./ Poate odată veți înțelege că numele/ pe care l-ați strigat e semnul durerii/ și al fericirii, e semnul trăirii mele/ dincolo de dimineți și înainte de apusuri.// Numai atunci mă veți iubi și numai atunci/ va exista pentru voi trăirea mea pe pământ.*” (Numele).

Cum e și firesc, poetul iubea viața (și cum altfel?) până la durere, până mi presus de propria ființă: „*Am înțeles întotdeauna/ că pentru a simți iubirea/ trebuie s-o iubești.// Și pentru asta/ viața are mai puțin sens/ decât iubirea.// Eu iubesc și voi iubi mereu/ atât de mult încât acum/ nu mai trăiesc.*” (Iubire).

Cel ce-și cerea, cu doar un an înainte de plecarea sa, „*dreptul de a dăinui*”, care făcea „*un apel la veșnicie*”, solicitând circumstanțe atenuante, ajuns în fața „*juraților nemuririi*”, aducând „*ca singur alibi/ al existenței mele pe pământ/ viața*” (Apel), tânărul poet, căzut în Universul oblic, al cărui verb fundamental a fost verbul A FI, în diferitele sale ipostaze, moduri, timpuri, persoane și sinonimele lui A FI, A EXISTA, A SE AFLA, A SE GĂSI, A DĂINUI.

A doua secvență a volumului, intitulată Universul oblic, are ca moto: „*Doamne Dumnezeu,/ nu mă lăsa să-Ți fiu neînțeleș/ Doamne Dumnezeu,/ nu mă lăsa să-mi fii neînțeleș*”.

Și în timp ce: „*Cuvântul sărută mâna poetului*”, el spune: „*Eternitatea mă salută/ În fiecare dimineață a sfârșitului/ Picătura din ploaia de stele/ Învăluind absurdul în speranță./ Încerc să dau definiția/ Divinității mele negrăite/ Pe apusul gândului de umbră.*” (Gând despre ideea de sine).

Și aceste versuri care ar putea lăsa perplex pe oricare cititor, prin stranietatea lor: „*Eu,/ Acceptând/ Moartea desăvârșită/ În schimbul/ unei vieți/...nemurindu-mă*” (***)

Și iată cât de frumos se autodefiniște poetul: „*un înger cu aripi de pământ*” în poemul: *Între nord și neplâns (II)*: „*Am cântat iarba prin rouă/ Ce pusesse stăpânire pe dorul din mine/ Și sufletul meu mi se curbese/ Asemenea unui spațiu plâns.// Pe afară mi-aleargă fără trup/ sufletul tău/ Îngândurat că nu-s decât/ Un înger cu aripi de pământ*”.

În câte ipostaze nu-l întâlnim de-a lungul volumului! „*Eu, cerșetor la porțile Cerului/ îmi voi rupe sufletul de la gură/ Împărțindu-l/ între razele tale botezate pe pământ*” (Pe chipul tău).

Poetul s-a vrut un emul al lui Nichita, după cum mărturisește în *Imagini, 2*: „*V. Nichita, nimeni altul, nimeni altul/ nu-i nemărginire/ singur*”.

Dar și poemul *Desnuda*, „*Atunci când te dezbraci/ De umbra amintirilor/ Și amintirea mea/ Te îmbrățișează ca și cum/ Amândoi ne-am fi născut/ Din același izvor de pământ./ Te sărută imaginea mea/ Pe tine nefiindă/ În sfera ce cu tine/ Pe tine te cuprinde.*”

Și parcă din adâncul de dincolo, poetul ne vorbește, nouă, celor rămași, vai! să-i rostim ultimele cuvinte: „Credeam în pasărea oarbă a tinereții/ Reușind cu totul să mă desprind/ Am văzut moartea cu ajutorul morții/ Am murit totuși încă sunt viu/ Cât timp nu sunt distrus total/ Materia a luat locul la altă parte/ Am omorât această pasăre ca să schimb/ Am omorât-o, am întrecut-o dar nu am/ reușit s-o elimin./ A rămas moartă dar totuși a rămas/ Poți să mori dar tu rămâi iar ea dispăre./ Oare totul este infinit?/ Ar însemna să fim și noi înfîniți cu/ o mică pauză ca să reușim să consumăm/ ceea ce am creat/ Cobor scările și am ajuns de unde am plecat./ De la naștere am pornit sub naștere am ajuns/ M-am născut din nou din nou dar acum sunt născut mort./ Am iubit o floare dar ea era fără miros/ O floare frumoasă dar nemuritoare la fel ca mine/ Eu rămân altfel decât sunt/ Ea rămâne la fel cum e. Ne asemănăm/ eu prin suflet iar ea prin frumusețe.” (Bilanțul de nașteri).

Ori, altă oară: „Și încă străpuns/ de blestemul întregirii//...// Și chiar moartea de voi fi/ În viața vremii/ Voi învia și voi săruta/ întâmplarea” (Mereu aceeași).

Poezia de dragoste își găsește o expresie fericită la acest tânăr poet: „Găsită-ntr-un căuș ce s-a golit de trai/ Iubito, te păstrez în vatra de cuvinte/ Și dacă poți să mai rămâi când nu mă ai/ Să nu mă blestemi că te am în minte” (Șoapte).

Dar chiar și în poemul de dragoste persistă o straniețate, dincolo de realul-imaginar, ceva unic și crud și sfânt și deosebit de dureros în esență: „Fata aceea plecase când ajunse la capăt/ Și se întoarse și iar plecase/ Fata aceea era foarte frumoasă/ Și nici nu alerga ci mergea foarte încet/ foarte încet/ Și capul în față-i era plecat/ nu foarte plecat/ Și poate trăia fata aceea/ dar foarte încet// (...) Ea – de câțiva ani de când murise/ Și eu câțiva ani de când mă născusem/ Și cum diferența de ani era mică/ ne-am căsătorit/ Și poate că trăiam fericiți/ Dacă ne vedeam măcar o dată/ O singură dată// Eram fericiți, prea fericiți/ Pentru anotimpul în care trăiam/ Se întâmpla prima dată./ Acest anotimp nu-l știam/ Nici la poli nici la ecuator/ Nu-l întâlneam// Și eram foarte fericiți/ Căci nu era nici prea cald/ Nici prea multe umbre/ Aveam doar puțină emoție/ Pentru că nici locul, nici anotimpul/ în care trăiam/ Nu-l cunoșteam// Plecase de mult de foarte mult timp/ O uitasem aproape/ Cu toate acestea în fiecare zi ea intra/ La mine în casă/ Dar ea nu mă vedea, și nici n-o vedeam/ Plecase de mult de foarte mult timp/ O uitasem aproape/ Dar ea venea la mine acasă/ și ne iubeam și visam”[Fata aceea].

Un ciclu intitulat Țara magicienilor ne poartă spre un ținut în care, așa cum spune titlul, se întâmplă lucruri nemaivăzute: „În țara magicienilor totul se vindea/ Unul își vindea respirația sa de zeci de ani/ Pentru a nu mai simți aerul aceleiași vieți./ Altul își vindea privirea, iar altul atingerea pe pământ/ Memoria, visele erau de vânzare// Cineva își vindea temperatura mâinilor,/ Pielea înfiorată a sufletului care adia ca vântul/ Suflet pe care l-am cunoscut sau pe care am vrut să-l cunosc// Și atunci am văzut sufletul meu/ Rătăcind acolo unde adia sufletul său/ Atunci respirația mea nu mai exista/ Și nici privirea și nici atingerea ei pe pământ.” (În țara magicienilor I).

Se pare că acest tărâm este cel al copilăriei, al suavităților de care nu s-a rupt încă definitiv: „Magicienii aveau degetele întinse în imaginea gândului/ meu/ Pentru a prinde răceala nopții în care m-am născut./ Acolo au fost diminețile în care plângeam stâncile roase/ de valuri/ Așa cum lacrimile rodeau stâncile obrazilor mei/ Iar lacrimile mele erau ca marea./ Eu născându-mă din nou, în răceala nopții/ Unde magicienii aveau degetele întinse în imaginea/ gândului meu.” (În țara magicienilor 3).

Ronald Gasparic a crezut în Cuvânt, în Poezia care s-a dovedit rațiunea existenței sale: „Așteptați până se va scrie/ ultima poezie a lumii/ și atunci,/ doar atunci/ ascultați/ bătăile aripilor/ unui fluture” (Niciodată). Bătăi care, iată, spune Ronald, „bat odată cu inima./ Să nu ascultați niciodată/ bătăile aripilor unui fluture/ pentru că el/ ca și mine/ caută lumina/ până când/ până când/ aripile lui/ se vor cuibări în falduri/ ca o inimă curbată în falduri/ într-o secundă de profeție” (Niciodată).

Și, în altă poezie – filiația față de Nichita Stănescu este evidentă: „Nu lăsați lacrimile să cadă/ pe poeziile poetului/ pentru că el,/ poetul,/ va crede că poeziile plâng/ iar poeziile,/ poeziile poetului/ nu plâng niciodată” (Nu lăsați).

Iar altă dată, despre misiunea profetică a poetului, Ronald Gasparic scrie: „Între aripa unui poet și pământ/ toate poeziile se vor scrie/ se scriu/ pentru că/ poetul e un profet./ Astfel, dacă va ninge,/ Se va spune că fluturile și poetul/ n-au murit,/ pentru ca/ zborurile lor de fluturi,/ poeziile lor de poet/ să rămână/ eterne în veșnicia lor,/ veșnice în eternitatea lor.” (Astfel, dacă va ninge).

Motivul fluturului este foarte frecvent în lirica lui Ronald Gasparic și nu e de mirare, căci el simbolizează frumusețea, fecunditatea, zborul dar și efemeritatea existenței.

Fluturile este asociat însă cu poetul care polenizează cuvintele din care vor ieși mai târziu, flori proaspete, înmiresmate, ce-l vor atrage cu parfumul lor.

Unele poeme par un strigăt de împotrăvire în fața implacabilei condiții omenеști, supusă degradării, decrepitudinii și morții. Este un fel de simbioză între zăpadă, fluturi și poezie, artistic redată în câteva poeme: „Afară ninge/ Și fluturii,/ Și fluturii/ cu aripile lor plutitoare/ n-au murit./ Ei nu mor niciodată când ninge/ pentru că undeva prin ninsoare trebuie să existe/ o lampă arzând/ unde fluturii,/ unde fluturii/ să-și usuce/ aripile lor plutitoare.” (Aripile lor plutitoare). Și în alt poem: „Un fluture/ a atins cu aripa lui/ un copac, un pământ și o stea/ și fiecare cuvânta/ cu un singur cuvânt,/ doar cu un singur cuvânt/ cu limba lor de/ copac,/ pământ/ și stea/ în limba lor de/ copac,/ pământ/ și stea./ Printre cele cinci degete de poet,/ printre cele două aripi de fluturi/ ecoul zăpezii/ căzând,/ ningând/ se strecoară în lumea misterelor,/ în lumea misterelor/ acolo unde există/ zăpada, fluturile și poezia.” (Zăpada, fluturile și poezia).

Toată lirica lui Roland Gasparic se învârte, firesc, între starea de dinainte de naștere, de după naștere și starea de murire. „Acolo unde jos este hotărârea de a mă naște/ Cu degetele mâinilor desfăcute/ Pline de noroiul pruncului ce-am fost,/ Neștiind că ploaia nicicând nu-mi va inunda/ lacrimile plânsului meu.// Acolo jos ești tu plângândă/ Ca o fereastră udă de ploaia/ Ce pâlâia în spatele umbrei mele/ Acolo jos ești tu/ O vară apusă odată cu răsăritul./ Iubind universul atât de oblic/ Ce m-a adus la tine/ Pe mine cel care n-a știut niciodată/ Că ploaia nu-mi va uda nicicând/ Lacrimile plânsului meu.” (Universul oblic).

Ronald Gasparic se declară la un moment dat un „trudabur al nimănuui”

Poemul *Primăvara mahnită a toamnei*, „-Primăvară mahnită a toamnei,/ Astăzi nu mai cântăm și nu mai dansăm/Odată cu aripile crescute în ochi,/ Și tot astăzi trebuind să murim/ Cu două anotimpuri ale vieții de a fi/ Cu două anotimpuri ale existenței de a viețui.// -Primăvară mahnită a toamnei,/ Nu-mi este frică de crengile copacilor tăi înalți./ Zburând voi atinge norii,/ Și știi de ce?/ Pentru că sunt un trubadur al nimănuui/ Pe întinsul glaciațiunii atât de uscate.// -Primăvară mahnită a toamnei,/ Ești zeul naturii existente/ Iar eu doar acela care te iubesc.”

Sentimentul religios al poetului transpare în cele mai multe poeme: „M-am retras pe Pământ/ Între nisipul pe care îl simt între degete,/ Și steaua pe care o aud strigându-mă.// M-am retras pe Pământ, pieritor al durerii/ Și nu în Sinele meu pentru că astfel/ Nu mai aveam nimic de sacrificat./ Iar privind-Te, Doamne, ca pe cineva minunat,/ N-aveam să-mi plâng niciodată ființa, spunându-Ți:// -Nu există loc pe Pământ în care/ Să nu-ți iubesc Sinele prin care/ Eu am putut exista.” (Pământul).

În alt superb poem *Nonrugăciune*, care, de fapt, este o chemare către Înalt, Ronald Gasparic spune: „Mi-am rupt sufletul de la gură/ Ca să-l împart cu tine pământ/ Cerșetor la porțile cerului/ Marele Liber ale cărui slave/ -Albastre stele de tristețe- / Dezbrăcate de falsele podoabe/ Ale luminii provizorii/ Păstrează dorul veșnic al strălucirii/ Din botezul nașterii de raze.// Sărman dezrădăcinat al nemărginirii/ În care ochii ți-au săpat răni de rugă/ Și printre pierdute neființe amorfe/ Încerci să-ți întreci propria-ți tălmăcire/ Micimea ta obsesie a măririi mele/ Îmi spulberă trupul/ Pe scurte cărări de himere/ Viața se duce cu drumuri de stele.”

De asemenea, în poemul *Iluminat I*, iese în evidență sentimentul religios.

O suită de poeme de dragoste dau mărturie că poetul a trăit plinar, a iubit, a suferit, a trecut prin toate coridoarele dragostei: *Banca de pe țărmul iubirii; Vedere-Revedere; Iubito, Îmbrățișarea; Fericirea* ș.a.

„*Iubită e dragostea pe care am iubit-o*” - spune Ronald Gasparic. Cum altădată, cu opt secole în urmă, Sfântul Francisc de Assisi a spus: „Și mult trebuie iubită Iubirea Aceluia care ne-a iubit”; și care se lamenta deseori: „Iubirea nu e de ajuns iubită!”.

„*Întâi am avut o singură aripă care îmi crescuse deasupra/ ochilor/ Și ochii mei au zburat mai sus decât vedeam/ Apoi o altă aripă despărțindu-mi gleznele/ Învățându-mă să alerg mai repede ca trupul/ Mi-am dorit aripi pentru fiecare parte a Sinelui meu.// ...// Le-am strigat și le-am implorat până când/ Una din aripi mi-a strâns mâinile atât de strâns/ Încât am simțit durerea strigătelor și a implorării.//...// Numele meu a fost rostit pentru a se naște/ Numele meu l-am rostit pentru a-l naște.//...// Deasupra mea a nins cu fulgi negri/ Iar zăpada din jurul meu a fost neagră./ Cea mai frumoasă culoare mi-a fost hărăzită/ Iubind-o, pentru că numai iubind culoarea dragostei,/ Iubești soarta ce-ți sărută nașterea,/ Apoi viața, apoi moartea.*” (Povestea vieții mele).

Un poem amplu în care se relevă sentimentul cosmic este *Corul întregului univers*, în care viziunea poetului este că omul se confundă cu pământul, într-o simbioză specifică, fiecare trăind destinul celuilalt: „*Eu și pământul am început să trăim/ Fiecare prin destinul celuilalt, iubindu-ne/ Prin Cerul care ne acoperea inima noastră,/ Inimă de Om sau de Pământ, aplecată sub Cer.*” E vorba aici de o entropie Pământ-Om-Cer, legați unul de celălalt, fără putință de separare.

Și mai bine reiese această entropie pe parcursul poemului, în versurile următoare: „*Atunci am spus:-dacă Cerul e jos eu sunt Cer/-dacă Omul e sus eu sunt Om,/ Atunci Pământule,tu Pământule ai spus:/ -dacă Cerul e jos eu sunt Cer/ -dacă Pământul e sus eu sunt Pământ/ Și am strigat amândoi:/ -Cer bogat în stele, stea bogată în ceruri,/ Lasă-ne să ne creăm secole/ Scufundate în Florile Pustiului ce suntem,/ Lasă-ne să ne numărăm secundele prin tăcere/ Pentru a mai câștiga măcar o clipă din veșnicia ta de Cer.*” (Corul întregului univers).

Sau în aceste versuri: „*Cu carnea în trupul meu de Om, cu pământul în trupul tău/ de Pământ/ Am murmurat șoapta poeziei noastre:/ Ce folos că-n vers/ Toamna umblă în trupurile noastre/ Ca într-o undă de pământ/ Pentru o clipă de repaus/ A cosmosului ce sunt/ Mai departe de moarte/ și prea aproape cu-a fi.*” (Corul întregului univers).

Poemul vieții lui, cântat de Corul întregului Univers este deosebit de răscolitor: „-*Vorbește măcar o dată despre tine Cerule,/ Cântă măcar o dată despre mine, Cor al întregului Univers,/-Despre mine cânt, pentru că eu nu sunt decât voce/ Morților înălțați în Univers;/ Iar tu Om nu ești primul viețuitor/ Și nici primul muritor,/ Lasă-mă să cânt, lasă-mă să cânt poemul vieții tale/ Poemul Universului unic pe care ți l-am creat.// Eu și pământul meu pe urmele întoarse de Cer/ Am văzut gândul fugind pe trepte de timp/ În spațiul ce-l înconjur, dilatându-se de lângă amintiri.// Și astfel am prins trecutul, prezentul și viitorul/ În cea mai frumoasă/ Poezie de dragoste/ Oferită/ Imposibilului.// Și am fost atât de plecat/ Încât plecarea existentă în mine/ Mă recunoaște pe mine/*

Cântând acum în Corul întregului Univers/ Pentru alt muritor/ Poate mai puțin tânăr/ ca mine.”

Rareori mi-a fost dat să descopăr o viziune mai profundă a cosmosului, ca în acest poem filozofic.

Personaj central – Cerul – este preponderent în lirica lui Ronald Gasparic. Iar omul – fragment de Univers trăiește cu strania nevoită de a se reîntoarce din întregul din care a fost smuls prin naștere.

Această viziune cosmică apare de mai multe ori în poemul *Imagini din memorie*, poem remarcabil prin profunzimea ideilor și a trăirilor. Și aici se mai naște o idee notabilă: aceea a descoperirii Eului în universul numit *Universul Copil*, precum și universul îndepărtat numit *Universul Oglindă*.

În ultima parte: Bătrân de-atâta copilărie pierdută - sunt preponderente poeziile de dragoste, dar și cele filosofico-meditative asupra sinelui și asupra vieții și morții, a rostului

omului în Univers: „*Se-ntâmplă/ Să fiu/ Șansa oferită/ de eternitate*” (***) – spune Ronald Gasparic.

Și într-adevăr, șansa lui este de a dăinui.

În *Apă topindă* poetul spune: „*Destinul e singur iar cerul tot/ cerne singurătatea Eului meu*”.

În *Strofă pentru Iisus* Ronald Gasparic reliefează altă idee notabilă: aceea a jertfei de sine-n creație: „*Egalitatea răstignirii cu versul – această/ Nestructurată moarte*”.

O stranie idee a dedublării se regăsește în poemul *Pasăre Phoenix, întoarce-te!*: „*Astăzi am fost eu./ Și eu cu mine am trecut pe lângă voi./ Eu, învăluit în umbra-mi prevestindu-mă*”.

Numeroase poeme în proză precum: *Gloata, Meșterul Manole, Pasăre Phoenix, întoarce-te!*; *Apă topindă*; *Imagini din memorie* - sunt pretexte pentru a expune gândul picurat în strofe. O altfel de interpretare a baladei argeșene – foarte originală se află în *Meșterul Manole*.

Iar în poemul *Și eu, nimeni...* poetul spune: „*Și eu nimeni/ trăind etern/ Cu moarte și istorie/ Cu naștere și eternitate/ Prevestindu-mi viitorul imposibil/ Copil de atâta bătrânețe pierdută/ Recreându-mă din razele/ Incertitudinii/ Și-mpodobit cu gândul,/ Eu, învăluit în umbră-mi.*”

Ronald Gasparic a reușit, așa cum a spus Monica Lovinescu în scrisoarea către tatăl poetului, datată Paris, 28 septembrie 1996, „*o supraviețuire prin operă și legându-i numele, prin concursul de poezie, de generația poetică în care ar fi trebuit să i se afirme harul*”.

În dialogul său cu eternitatea, Ronald Gasparic ne trimite semnale binevoitoare, transpuse liric și e în stare, chiar și după plecarea sa, să ne tulbure sufletul, semn că lirica sa remarcabilă îi va prelungi, așa cum și-a dorit, existența.

Volumul postum beneficiază de girul unor importante personalități ale literaturii române, Cezar Ivănescu și Vasile Andru care i-au scris cele două prefețe și de un aparat critic generos, cu anexe, în care semnează: Vasile Andru, Cezar Ivănescu, Nicolae Turtureanu, Athena Bondoc-Teognoste, Liana Buligan, Ioan Holban, Costin Tuchilă, Ion Murgeanu Radu Cernătescu, Doina Todorovici, Alex. Ștefănescu, toate aceste referințe apărând în presa literară a vremii.

La Brăila se organizează Festivalul-concurs româno-canadian „Ronald Gasparic, la care participă concurenți și personalități din lumea întreagă. De asemenea, dovadă a popularității de care se bucură acest tânăr poet în lume, sunt serile de poezie organizate în memoria lui în Canada și în țară.

Se cuvine să-i dăm și noi cinstea pe care o merită.

„Nu e greu să mori. E greu să trăiesc mort. Și eu dacă nu scriu, mor” – așa scria Pavel Dan, autorul cărții „*Urcan Bărânu*” – un alt mit tragic al literaturii române, mort la 30 de ani, cuvinte ce i s-ar putea atribui și lui Ronald Gasparic. Dar el a trăit și trăiește în inimile noastre, prin tot ce a scris și ne-a lăsat, cărți care astăzi, grație unor personalități binevoitoare ale culturii românești, ne sunt puse la dispoziție, împreună cu un bogat material bio-bibliografic.

Înconjurat de acea aură tragică specifică celor plecați prea devreme, poetul Ronald Gasparic ne-a lăsat în auz, precum Micul Prinț, răsul fără de seamăn pe lume al stelelor și, când vom privi la ele, uimiți, vom ghici, negreșit, pe care din ele s-a strămutat, pentru un timp sau pentru o veșnicie.

Galați, 4 septembrie 2008

EVOCARE: ANDREI VARTIC

UN VOIEVOD AL SCRISULUI STÂND DREPT ÎN FAȚA ALTARULUI

Ca în marea majoritate a editorialelor sale, și în ultimul articol, intitulat: „*Războiul civil din al treilea mandat*” – jurnalistul editorialist Andrei Vartic se dovedește a fi un apărător vajnic al Limbii Române, al istoriei naționale, al neamului său, al libertății de expresie și al presei libere, care a înțeles că fără luptă aprigă nu va putea birui. El a luptat. Cât l-au ținut puterile. Ca și confratele său, Grigore Vieru a înțeles că fără Limbă nu există istorie, fără istorie nu există neam. Fără neam, nu există țară. Fără țară nu există oameni ci doar fapte orfane, străine, singure, abătute.

Vocea lui s-a identificat cu *Vocea Basarabiei* și s-a făcut ecou puternic izbîndu-se din perete-n perete, din gard în gard, din vad în vad, apoi a urcat în țării să spargă norii și să pornească potopul. Potopul care ar aduce curățirea de noroi și de mîzgă. Apoi vocea s-a făcut aripă, purtată de vînt în cardinalele zări, patru la număr, care se întretaie în formă de cruce.

Și-a făcut din Cuvînt sabie de voievod și scut de războinic. Și-a făcut din Crezul său ideologic și cel artistic, acoperiș, turn de scăpare împotriva năvălitorilor de orice neam.

Până la un timp, ca și pe vechii haiduci, l-au ajutat codrii, râurile, munții, izvoarele, câmpia, țărâna și pâinea de-acasă, femeia și copiii lui, bunicul deportat la Magadan și mort printre străini, căruia doar marea i-a știut mormântul.

Acum, cine să-l mai ajute? Cine să-i mai iasă în cale? Cui să-și mai strige amarul? Măine îi vor astupa gura cu țărână.

Maica lui Basarabia și sora lui mai mare România îl plâng, îndoliate pe feciorul nesupus, răzvrătit pe sfânta dreptate.

A plecat cu inscripțiile și oasele și vasele lui de lut cu tot. Îi vor sta la căpătâi, ca unui vrednic fecior de dac ce s-a aflat, în veșnica lui căutare de urme. Urme palpabile de oase, de rocă, de ispisoaice. Dar ce voia el să răstoarne? Ce voia să demonstreze cu orice chip? De ce se lupta precum Don Quijote cu morile? De ce nu stătea cumișel acasă, lângă prunci?

Pentru că nu-i stătea în fire. Demnitatea este uneori, mai tare decât moartea. Și pentru ea, trebuia să nu îngenunche. Să nu se predea. Să lupte până la ultima suflare. Capătul s-a vădit a fi o zi ploioasă de 2 iunie. Era obosit de atâtea zbucium, de atâtea jertfe, obosit de înzadar, de atâtea pierderi din jurul său, pierderi dureroase ale fraților de-un sânge cu el, care piereau unul câte unul. Și se întreba fără pic de teamă: Cui îi va sosi acum rândul?

Ultima lui baricadă a fost cea din 6-8 aprilie 2009. În ultimul său articol, vorbea tot despre război. De „*Războiul civil din al treilea mandat*”.

Starea politică și socială a națiunii îl umplea de indignare și de compasiune. În aceeași măsură. Scria odinioară, în mai 1980, la Cahul: „*Nu MIZEz pe MIZERie, dar două butoaie cu scrumbie putredă și un camion cu cartofi n-au putere să plaseze acest pământ moldovenesc, arat în lung și-n lat, în arealul civilizației moderne. (...) Dintr-un popor mioritic am retrogradat în unul de robi*”.

Verbul său e tare, e colțuros, e aprig, se face topor și secure. Când se abate, vajnic deasupra capetelor, nu ezită și rade.

Terminase de mult cu poezia, cu „*floricelile pe câmpii/ hai să le-adunăm, copii*”.

Nu prea mai era timp de zăbavă. Istoria își cerea dreptul legitim la sânge.

Scria fără înflorituri, fără dulcegării. Limpede, cu acuitate de brici, retezând firele nedorite din barbă. Nu-și precupețea însă, cuvintele. Și nici forța. Și nici sănătatea. Le oferea strămbătăților zilei, doar i-o ajunge și s-o îndestula de răutatea ei.

Ca un voievod moldav s-a ridicat cu scepstrul condeiului într-o mână și cu coroana de spini pe creștet. Mulți curteni l-au vândut pentru un blid de linte.

„*Orice om ucis pe nedreptate e un sfânt. Câți sfinți o fi avut Moldova între 1940 și 1953?*”
(*Nu MIZEz pe MIZERie*).

A avut modele exemplare, înaintașii săi care i-au lăsat cu limbă de moarte să nu se lase îngenuncheat: Căzut, dar nu înfrânt. „*Închid ochii. Nu vreau să văd cum arată acești oameni. În față îmi stă bunelul, Ion Vartic, îmbrăcat în palton negru, cu pălărie neagră și baston. Așa se îmbrăca duminica. Mă lua de mână și ne duceam la biserică. Stătea drept în fața lui Dumnezeu cât ținea slujba. Nafură nu lua în gură și nici cu vorbe nu-și spurca gura până nu ieșea popa din biserică. De la el am deprins marea artă a grecilor. Bunelul era agricultor și avea mâini crăpate de muncă. Duminica, însă, asistam la o metamorfoză extraordinară: ele deveneau mâini de filozof. Și Universul exista fiindcă Ion Vartic al lui Vasile al lui Ion Vartic, venit din Dănceni, fostul județ Leușeni, de pe lângă Neamț, sta drept în fața altarului.*”

Câți mai stau azi drepți în fața altarului? Puțini. Aproape nimeni. Peste tot, unde te uiți, spinări încovoiate, capete plecate, genunchi îndoiți, priviri piezișe, cruciș sau în lături. Cine te mai privește în ochi, fără teamă?

Andrei Vartic se află acum în fața altarului. Doar că stă întins, el care a stat totdeauna drept precum paltinul. Și parcă spune: Fraților, „*sunt neputincios. Singur. Mi-e strașnic*”.

Avea dreptate când spunea: „*Tragedia e că omul nu poate suporta singurătatea și vrea teribil să fie mereu în preajma altora. Înconjurat de alții te îngrădești de moarte*”.

(*Nu MIZEz pe MIZERie*).

Dar ce teribil adevăr a rostit odinioară: „*Pentru suflete nu poți hotărî hotare*”.

A ținut până în ultima clipă cronica fierbinte a poporului, scrisă cu lacrimi, cu revoltă și sânge.

Scotea castanele din foc cu mâinile libere. Visul lui: reîntregirea țării. Întoarcerea la patria mamă.

Iată ce scrie în articolul: „*Bătălia pentru alt 28 iunie. Un material ce nu s-a putut publica în Basarabia*): „*Ajunge cât am plâns la 28 iunie 1711, 1883, 1936, 1940 sau 1991. A venit timpul să ne batem, demn și curajos, pentru alt destin al acestei zile, cel al unității de necontestat a neamului românesc. Fiindcă nici sub ruși, nici sub comuniști. Nici sub guvernările neocomuniste ale nerealizatului stat Republica Moldova nu s-a reușit îndepărtarea dramatică a Basarabiei și Bucovinei de fînța noastră națională, care a fost și a rămas una, românească...*”

În articolul: „*Basarabia de ziua Europei*”, Andrei Vartic scria cu un curaj care-i face cinste:

„*De ziua Europei este bine să ne spunem nouă, basarabenilor, dar și Europei - de mai multe ori, până dispare vacarmul străzii, dar și al mass-mediei - că Basarabia este pământ european fiindcă a fost, este și va fi pământ românesc. Viitorul acestui hotar al civilizației europene, zidit anume pe Nistru de strămoșii noștri cu puternice cetăți militare și spirituale, nu poate fi scos nici din contextul lui românesc, nici din cel european. Poporul român, inclusiv românii din Basarabia, sunt sortiți să apere actuala civilizație europeană – deci și bunăstarea ei - ca și în timpul Marii Migrații a popoarelor. Fiindcă spațiul carpato-dunărean și nistrean în care locuiește poporul român este locul genezei și devenirii sale. De aceea, a cere de la instituțiile politice europene dreptul Basarabiei de a se reunifica necondiționat cu România și de a face parte din Uniunea Europeană, așa cum s-au reunificat cele două Germanii, nu este doar un proiect politic sau civic românesc. Este un mare proiect european, fondat pe dreptul Basarabiei de a nu fu izgonită din Europa din cauza raptului sovietic din 28 iunie 1940, o realitate politică dreaptă ce țintește devenirea pașnică a întregii Europe. De ziua Europei, la 9 mai 2008, prin mulțimea drapelurilor europene care au fost fluturate cu entuziasm sincer în centrul Chișinăului, Basarabia a demonstrat că este ce a fost – străvechi pământ românesc, hotarul Europei democratice și prospere de pe Nistru. În numele stabilității sale de mâine anume Europa are nevoie să-și întărească necondiționat acest hotar, primordial și pentru întreaga umanitate*”.(Chișinău, 10 mai 2008).

Parte din „*dulcele românesc al fînțării*” – Andrei Vartic iubea Miorița, îl iubea nespus pe Eminescu, iubea originea și rădăcina poporului român, demonstrând cu argumente vechimea lui milenară. Plaiul mioritic a fost pentru el altar de jertfă.

„*Colindând Pădurea Neagră (care e la izvoarele Dunării) Martin Heidegger a ajuns la potecile care se terminau în pământul ce mustea de apă. Așa el a descoperit izvoarele Daseinului, adică a participării acum la construirea destinului universal al fînței. Tot așa, colindând, dar mergând pe urmele magului călător prin stele (și asta se întâmpla pe la anul 1875), Eminescu a descoperit în adâncul Codrului izvoarele mistice ale fînțării acum, acelea care echilibrează setea veșniciei de temporalitate (și spațialitate) și a temporalității (și a spațialității) de veșnicie. Acele izvoare fac posibilă nașterea lumii din „goluri” și, prin „unde de timp”, dispar iar și iar, fără urmă, „în stingerea eternă” (ce formulă genială a terțului inclus i s-a revelat lui Eminescu în „Andrei Mureșanu”). Așa de înalt, universal și mândru este neamul românesc în comparație cu cea mai filosofică națiune modernă a lumii*”.(„24 ianuarie, sau dulcele românesc al fînțării”).

(...) *La 24 ianuarie este frumos ca toată nația românească să se mândrească simplu că și Basarabia, măcar prin Alexandru Hâjdău, Alecu Russo, Mihail Kogălniceanu, B. P. Hașdeu, Constantin Stere, Vasile Pârvan sau Paul Goma îndulcește acest dulce al României fără a fi pretins vreodată altă medalie decât sacrificiul pe altarul patriei*”.(„24 ianuarie, sau dulcele românesc al fînțării”).

Editorialele lui Andrei Vartic au avut întotdeauna comentatori pe măsură: istorici, oameni de cultură, critici. Articole precum: „1946, arhetipul foamei bolșevice” – *Seria: Nu uitați Basarabia, este pământ românesc!*”; „Arta refuzului de a fi român” sau „Roze pentru Paul Goma”, au fost incendiare și au stârnit polemici.

Iată de pildă, ce scria despre Paul Goma: „A trecut și 26 septembrie, România a ajuns și membru UE, iar Paul Goma (foto)a rămas tot un alungat din țară. Adică un „dușman al poporului”... De necrezut - în România anulului 2006 un scriitor care a luptat deschis cu regimul comunist, care a fost lipsit și de drepturile cetățenești, și alungat din România, și dar afară din Uniunea Scriitorilor nici până azi nu a redevenit cetățean român (ce să mai vorbim de cei 3,5 milioane de români din Basarabia, cărora imperialismul comunist rusesc le-a luat în iunie 1940 cetățenia română și i-a condamnat la moarte cu sutele de mii tocmai pentru că se declarau români?). De ce elita politică și intelectuală ce conduce statul român contemporan nu l-a scos pe Goma de pe „lista neagră” nici după decembrie 1989?”

Ar merita poate, citată acea minunată „Poveste dacică” – închinată poetului și filozofului Alexe Rău. Este de fapt o parabolă, așa cum s-a folosit deseori de această subspecie literară:

„Pe-un mal al unei mări, dar tot peste nouă mări și nouă țări, era odată o împărăție. Și acea împărăție avea tot ce trebuie ca să nu fie umilită de împărații din jur: împărat harnic la așezarea țării și deștept în bătălii, împărăteasă frumoasă, oaste vitează, generali corupți, primari hrăpăreți, soți bețivi, soții nepotolite la ocărât, poeți invidioși, femei cucernice, călugări iluminați, țărani harnici, evrei așa cum ni-i descrie Mihail Sadoveanu în „Baltagul”, hoți de drumul mare și babe cotoroanțe, draci și îngeri, codri la fel de adânci ca și marea din jur, munți înalți și cărunți, vânat cât vezi cu ochii, orașe și sate, și mănăstiri, și râuri pline cu pește. Și, ca în orice poveste, Bunul Dumnezeu mai dăruise pe împărat și împărăteasă cu un fiu, Făt Frumos. Era și el așa cum cere legea poveștilor românești, adică creștea într-un an cât alții în șapte, era voinic, deștept și milos, ba își făcuse toate lecțiile și la școala ursitelor, găsisse adică calul ce mânca jărat, avea buzdugan mai greu decât toate buzduganele din lume și când îl arunca în sus nu cădea jos cu săptămânile, de se minuna și Sfântul Petre de puterea lui. Avea și paloș pe care îl mânua de parcă era un fir nevăzut, și la lupta cea veche, corp la corp, fără sabie și fără coif, rămasă de la daci, de care se temeau și romanii lui Traian, era meșter mare, că zbura peste copaci, și stânci, și râuri mai repede ca un vișor; și carte știa, mai ales cea pe care o învățase de la sihaștrii din munți, cartea stelelor și a găurilor de nimic din care se nasc stelele. Ce se mai poate adăuga la aceste calități ale lui Făt Frumos? Era bărbat în toată legea și le curgeau ochii fetelor tuturor împăraților din jur după el, dar și al fetelor din împărăție, că, vorba ceea, ochiul vede și inima cere indiferent de rangul social. Cu toate astea Făt Frumos, ați ghicit, era trist, foarte trist, și nici el nu știa de ce este atât de trist. Se urca pe o stâncă uriașă de pe malul mării și privea (fără rost, spuneau sfetnicii de la curtea împăratului) zările în care nu se vedea absolut nimic și despre care cei mai bătrâni marinari spuneau că nu duc nicăieri și că poți să plutești ani de zile, vieți după vieți, fără număr, și totuna nu ajungi nicăieri, va fi numai apă și apă, numai stele pe cer care nu duc nicăieri”.

Și, încheierea magistrală, care aduce și cheia de lectură: „Această poveste am auzit-o într-o noapte ploioasă și rece într-un cort minuscul așezat la poarta cetății Sarmisegetuza, la cota 1045. Vântul gemea din fagii cei nați, tunetele ne striveau auzul, fulgerele străluminau zidăria dacilor, dar eram mai mulți acolo, cei mai mulți eram din Basarabia, îngrămădiți unul în altul, unii trăgeau și câte un gât de palincă tare, de la munte, iar cel care povestea, un om al locului, de fapt un necunoscut care zicea că îl cheamă Vasile Lupu, se jura că a auzit această poveste de la păstorii din munții Suryanului și ai Cibinului. Atunci când stau la focurile lor de noapte din preajma cetăților de la Grădiștea de Munte, Tilișca, Craiova, Moigrad sau Căpâlna, ciobenii își spun asemenea povești până după miezul nopții, și minunea e că de pe crestele cele înalte ale munților lor ei văd uneori, în zilele senine, acea mare unde s-or fi putut întâmpla cele relatate mai sus”.

Istoria poporului și cea universală l-a fascinat toată viața. În: „*Arta puciului la români*” - el mărturisește acest lucru:

„*Necunoscută și nemiloasă, grandioasă și grandomană, sângeroasă și sângerândă, strașnică și incredibilă, cutremurătoare, mai cutremurătoare decât toate istoriile pudrate ale imperiilor europene, este istoria poporului român. Fiecare își poate da exemple pe acest făgaș, chiar și pe cele bocitoare sau batjocoritoare. Fiindcă poporul român este un popor a-tipic, unul care s-a înverșunat să reziste sedentar, anonim și ortodox la hotarul cel mai nomad al tuturor hotarelor europene. Un popor pentru care scrisul, sau „vorba lungă”, sau felul de a bea cafeaua sau poloboacele de vin sau țuică, au fost mereu încercate și întrecute de fapte (încă nu s-a născut, cu părere de rău, și asta poate e spre bine, Shakespearul care să descrie anume aceste fapte!), unele mai socratice decât cea a lui Socrate (vezi moartea lui Mircea Vulcănescu sau patimile lui Pan Halipa în închisorile comuniste), altele mai hidoase decât toate hidoșeniile lumii (vezi atrocitățile Mineriadelor sau alungarea unui milion de români din Basarabia după crearea artificială a republicii Moldova la 27 august 1991). Fenomenale ne sunt mănăstirile, dar și Marile Adunări Naționale (ultima s-a întâmplat la 27 august 1989, la Chișinău), uriași schivnicii meditativi, universali Eminescu, Brâncuși sau Enescu, dar încă și mai grandioasă, neogotă, demențială, de mărimea viiturilor distrugătoare ale Dunării și Carpaților, este lupta românilor pentru putere (în majoritatea cazurilor o luptă anonimă, impredictibilă, nebagată în arhive și letopisețe, ne-luată în seamă nici măcar de actorii acestei lupte)”.*

Andrei Vartic i-a demascat pe acei care, dincolo de masca mediocrității, doresc să parvină și ajung la un exacerbat cult al personalității.

Cultul pentru valorile sacre, autentice, a fost unul din temeiurile vieții și ale scrisului său. În articolul: „*Iustin Pârvu sau urcarea pe Muntele Sfânt al Ceahlăului*”- Andrei Vartic îi face un portret magistral acestui ierarh luptător și el pentru ortodoxie și pentru valorile și tradițiile neamului:

„*De peste 30.000 ani, poate chiar de la apariția omului în spațiul de geneză al poporului român, Ceahlăul adună manifestările sacre ale Omului, Ceahlăul este munte sacru, Coloană a Cerului și loc de mântuire a omului. Chiar și în cele mai dure timpuri ale Marelui Ghețar paleolitic, locuirea Ceahlăului a fost mereu intensă și toate reperatele arheologice arată că și atunci, ca și acum, în alt fel de timpuri dure, menirea locuirii omenești a Ceahlăului era și este una sacră. Atunci când un cărturar, Dimitrie Cantemir, scria de Ceahlău ca despre un Olimp al antichității, asta avea în vedere: că și înaltele curți adunate la Constantinopol știau că Ceahlăul este "Munte Sfânt". De la 1992 încoace sacralitatea acestui Munte a fost revitalizată de Iustin Pârvu, născut în satul Poiana Largului, județul Neamț, într-o familie de țărani. Oricine poate face un click pe unul din motoarele de căutare ale Internetului și să afle cât a suferit, și câtă suferință a transformat în lumină această adevărată minune și legendă a neamului omenească, Iustin Pârvu.*

Universitățile lui au fost viața simplă țărănească, o modestă școală preoțească, un calvar ostășesc până la Don, în cel de al doilea război mondial, apoi neconținut, și pentru mulți ani, până în 1964, necruțătoarele închisori comuniste și apoi, iar și iar, smerită viață monahală. Și în tot acest timp (s-a născut la 10 februarie 1918) a crezut cu toată puterea ființei lui în Dumnezeu și în rostul ființei omenești ca parte din lumina prin care se manifestă Dumnezeu. După 1989 a vrut să se retragă în cea mai adâncă sihăstrie, dar voia Domnului a fost să meargă la Muntele Sfânt al Ceahlăului și să construiască acolo, pe un loc sfințit de strămoși, Mănăstirea "Sfântul Petru". Ucenic al părintelui Cleopa (la Sihăstria Neamțului), a devenit între timp el însuși mare duhovnic și aprinzător de foc duhovnicesc în inimile a sute de călugări. După construirea Mănăstirii "Petru Vodă" zeci de mii, sute de mii de credincioși au reluat pelerinajul spre Muntele Sfânt al neamului românesc atrași de lumina blândă a acestui om simplu și modest, pentru care trecerea dură a timpului a însemnat doar încă și mai multă iradiere de bunătate, răbdare și lumină”.

Și, în sfârșit, tot ca un apărător neînfricat al valorilor naționale, Andrei Vartic a scris articolul „Despre <Gloria Națională> a lui Mihai Eminescu”.

Acest brav român nu a avut dorință mai mare decât aceea de a-și manifesta românitatea, de aceea era revoltat pe acei care se rușinează de acest nume, considerat sfânt pentru el:

„Evreul, dacă ar fi român, ar spune dimineța: Mulțumesc lui Dumnezeu că sunt român, că mă trag din viță de Basarabi și Mușatini, că Zalmoxis l-a învățat pe Socrate la Potidea, în 432 BC arta leuirii sufletului omenesc cu ajutorul "rostirilor frumoase", că oalele de la Cucuteni sunt dinaintea piramidelor și-s mai frumoase decât cele de la Suza și Samarra, că neoliticul timpuriu de la Gura Baciului este una din minunile lumii etc, etc. Românul, însă, nu spune aceste cuvinte fiindcă Noica e de fapt alt Noica, Eliade e alt Eliade, Cioran e alt Cioran și toți trei au fost elevii lui Nae Ionescu, care....Care l-a învățat și pe Mihail Sebastian. Dar, oare, uriașele temple din Munții Orăștiei, care mai stau și azi în zloata vremii și a muntelui fiindcă strămoșii românilor le-au construit din andezite tăiate la milimetru, nu pot da amărăților de la Grădiștea de Munte măcar un dram de mândrie națională? Oare pictura exterioară a bisericilor din nordul Moldovei nu are dreptul să reprezinte poporul român în marea galerie de artă a lumii? Oare minunea arhitectonică de la Pătrăuți, construită de Ștefan cel Mare în 1487, nu poate reprezenta omul peste tot în Univers? Chiar dacă mândria de a fi român și-ar reduce acțiunea numai cât ține o luncă unde-și cântă greierii printre frunze de brustur, și se fugăresc copiii printre sânziene înflorite, și sună înalt clopotul bisericilor din Strei sau Butuceni, tot ar trebui să-i mulțumim Domnului pentru că ne-a dat ochi să vedem anume așa, românește, lumea în care trăim. Și cu stele-făclii, și cu mori aduse de furia apelor când pe firul vertical, când pe cel orizontal al acestui străvechi pământ”.

Andrei Vartic a ajuns de câteva zile în Patria visată. Mare cât o pâine dospită care să hrănească tot norodul, din ambele părți ale Prutului, capabilă să țină de saț omenirii. Acolo și-a întâlnit frații de neam și se înfruptă din ea împreună.

Este pâinea lacrimilor Basarabiei, pâinea aburind de roua sudorii acestui neam care-și caută cu disperare obârșiile.

Galați, 4 Florar 2009

PORTRET ARIONDA ADAMESCU

DESTINE SFÂȘIATE. POVESTEA BASARABENCEI : ARIONDA

Mintea mea tulburată de o durere atroce și de neînchipuit înregistrează haotic, frânturi de amintiri din acest poem scump și unic, scris cu sângele inimii, care se numește – nume atât de rar – Arionda!

S-a născut în 10 aprilie 1919, în Olănești, Cetatea Albă, pe atunci teritoriu U.R.S.S. La doi ani, s-au refugiat în România, la Iași, să caute de lucru pentru familie. Prin alte împrejurări familia Nițulesco a ajuns la Galați, unde a stat până în 1940, de unde au fost deportați în Siberia.

Arionda avea 21 de ani și era căsătorită cu un roman, Ion Bararu, fapt ce i-a permis să rămână în țară.

Ani, Arionda, Anuța, Anionda a fost o femeie extraordinar de frumoasă, dar nu i-a plăcut să profite de această frumusețe. N-a învățat la înalte școli dar viața a învățat-o tot ceea ce trebuia să cunoască. N-a studiat teologia dar știa mai multă religie decât un profesor emerit. Nu s-a fardat niciodată: Dumnezeu a înfrumusețat-o și nu i-a mai trebuit nici o altă podoabă. N-a cunoscut fericirea dar a tânjit după ea cu un dor fără sațiu. Puținele clipe de bucurie care i-au fost oferite de copiii ei, au fost plătite scump și adeseori i-au prilejuit întristare. Avea un bun simț înăscut, un axiz moral ireproșabil, o înțelepciune proverbială, o modestie și o pudoare deosebite. Era fără pereche! Cuvintele ei de ordine erau : dăruire, suferință, jertfă!

S-a născut săracă și toată viața a slujit acestei sărăcii, cu credință. N-a vrut nimic pentru ea, dar a dorit totul pentru alții. N-am văzut niciodată pe cineva care să dorească atât de puțin pentru sine. N-a cunoscut invidia, ura, dușmănia, orgoliul, vanitatea, deși a avut parte de ele de la alții. Era străină de minciună și de viclenie, deșertăciunile lumii le-a tratat cu un dispreț suveran și, mai degrabă, cu silă. Era o...sfântă! Iubită de Dumnezeu și de Maica Fecioară. A avut privilegiul unor viziuni în care Maica Domnului i-a arătat colțisorul de Rai pe care i l-a hărăzit. A distins clar binele de rău, rușinea de nerușinare, păcatul de virtute. Inima sa nu cunoștea ascunzișuri. A îndurat chinul, foamea, războiul, teama, durerea, trădarea, singurătatea, boala, nefericirea. Au fost darurile cu care a fericit-o Dumnezeu pe pământ. Nu și-a abandonat copiii, familia, pentru un trai mai bun, mai îndestulător, mai tihnit. Comportamentul său a fost fără cusur. A primit toate cu răbdare din mâinile Domnului, la fel ca dreptul Iov, n-a cârtit, n-a murmurat, n-a blestemat atunci când a fost aspru încercată, spunând ca și Iov atunci când totul se năruia în jurul său : “Nu înțeleg dar cred”.

Văduvă la 27 de ani, paralizată la 28 de ani, pe patul morții la 33, ridicându-se greu și învățând din nou alfabetul pașilor. Nu L-a abandonat niciodată pe Dumnezeu, nu L-a gonit din inima sa, nu L-a renegat, nici măcar n-a întrebat nimic, a tăcut și a plâns mocnit. A păstrat toate în inima sa, cumpănindu-se. A făcut tot felul de munci anevoioase: a cărat cărămizi, a reparat lăzi de lemn, a spălat sticle de lapte, a vândut loz în plic și înghețată, a sărat pește la pescăriile statului, a făcut menajul unor străini, pentru o bucătică de pâine copiilor ei.

Părinții ei, Alexandra și Filip Nițulescu, precum și fratele ei Leonida, au fost deportați în iunie 1940 în Siberia. Nu i-a mai văzut niciodată și i-a căutat timp de 50 de ani, prin toate forurile internaționale. A tânjit după ei și s-a simțit străină, cu toate că-și formase în România o nouă familie.

După moartea primului ei soț, Ion Bararu, la numai 36 de ani, mare invalid de război, Arionda se căsătorește cu Nicolae Adamescu, din căsătorie rezultând doi copii: Constantin și Cezarina.

S-a pensionat la 55 de ani și până la moarte a avut o pensie de 349.000 de lei. Din ea și-a plătit cu o scrupulozitate sfântă cheltuielile către stat, la care n-a întârziat nici o zi din principiu. Nu și-a cumpărat niciodată o poșetă nouă sau vreun accesoriu la îmbrăcăminte. Purta haine demodate, prefăcute, uzate de prea desele spălări. Totul cumpărat de la solduri. Cu toate acestea, orice pune pe ea, îi stătea bine.

În fiecare an, la ziua de naștere, își îngăduia o singură favoare : să se fotografieze bust, mici portrete în alb negru și sepia, ca să vadă, de la an la an, cum mai arată. Își ascundea frumusețea naturală cu o pudoare care astăzi nu mai are nici o valoare. A citit mult, cu deosebire în ultimii ani, când boala a țintuit-o la pat și nu-i mai permitea să-și găsească alte îndeletniciri.

N-a cochetat cu scrisul dar a simțit ca pe o asuprire, nevoia de a-și așterne, singurei ei prietene, - hârtia -, tumultul de gânduri și vise. Simple și bătrânești, atât de simple încât s-ar putea confunda cu ale atâtor milioane de mame creștine. Nu știa și nici nu i-ar fi trecut prin minte să întrebe ce înseamnă o sintagmă, o metaforă sau altă figură de stil. Stilul ei era frust, direct, dezgolit de podoabe. Și dureros de sincer. Blând și umil.

Făcea parte dintre acei “fericiți”, curați cu inima care-L vor vedea pe Dumnezeu. Dintre acei “fericiți” smeriți care plâng, în speranța că într-o zi vor fi mângâiați. Dintre acei atât de blânzi încât nu suflă în mukul de lumânare și nu îndoaie trestia frântă.. Dintre acei flămânzi și însetați după neprihănire, omenoși și milostivi care vor afla într-o zi îndurare.

N-a primit nîcînd vreo moștenire, știind că într-o zi va primi moștenirea cerească. “Domnul este partea mea de moștenire și cupa mea cu sorți”- spune un psalm.

Din toate acestea și-a agonisit o sfântă arvună pentru viața veșnică. Și-a dăruit casa, mobilele, acareturile pentru a se întoarce goală în marea lui Dumnezeu, așa cum se ivise pe lume. O privilegiată care vorbea cu Isus și cu Prea Sfânta Fecioară Maria. Așa cum conversezi cu un frate, cu un prieten apropiat. Era prietenă cu toți sfinții și mucenicii, le știa durerile și martiriul la fiecare.

Un suflet cu frica de Dumnezeu dar cu mare iubire de oameni.

Nimeni nu pleca din casa ei neomenit. Dăruia totul. Iar când nu mai avea ce dăruia, se dăruia pe sine. O dezgolare totală de toți și de toate pentru a fi umplută cu harurile sfinte promise acelor care nu încalcă în picioare cuvintele sfinte. A cerut în rugăciune chinurile lui Isus pe cruce și a avut privilegiul să le primească. Făcea, fără doar și poate, parte din ceata celor drepti și aleși. Aleși să îndure pentru mântuirea altora.

Trupul său robust, a fost însă ruinat de o boală care nu iartă. Cu un ultim suflu s-a agățat de viață s-a predat în mâinile noastre tinere care deodată au devenit neputincioase s-o mai întoarcă din drum. Din drumul pe care a pornit singură. Neprihănită și singură. Într-un pustiu populat de suflete dintr-un imens deșert care se numește viață. Această Vale de lacrimi în care Arionda nu mai avea ce căuta, de care se depărta, se dezgolea, se înstrăina, devenea surdă. Pleca singură, fără să privească înapoi, ca un miel la tăiere, ca o pasăre care abia se deprindea cu Înaltul.. Acolo unde avea să-L întâlnească pe iubitul ei Isus și pe Măicuța Domnului... În părticica promisă. Până să ne luăm la revedere, ne-a alunecat din mâini și s-a stins precum un licurici dimineața. Era în 10 decembrie 2000 și împlinise în ziua aceea 81 de ani și 8 luni. Atât. Această femeie al cărei nume este și va rămâne : Mama.

Galați, 10 aprilie 2009

Când mama ar fi împlinit 90 de ani

III.

PUBLICISTICĂ, JURNALISM CULTURAL

CÂTEVA CONSIDERAȚII DESPRE STAREA ACTUALĂ A CULTURII

SCRIITORUL ROMÂN ȘI ANCHETA LUI VIOREL DINESCU

Salut cu prietenie inițiativa distinsului poet și publicist de a analiza cu o sumă de personalități marcante ale culturii naționale, starea actuală și perspectivele literaturii românești în special și a culturii mondiale în general. Invitația mă onorează și mă stimulează în egală măsură, provocându-mă la reflecție adâncă și e un bun prilej de luare aminte, pentru că un scriitor nu poate rămâne indiferent la „suferințele culturii”, cum sună genericul unei emisiuni de pe Radio România Cultural.

De aceea, mă bucur să răspund la această anchetă serioasă și pertinentă, asupra fenomenului cultural de aici și de pretutindeni, făcută în revista „Dunărea de Jos”, a Centrului Cultural Galați.

Poetul Viorel Dinescu a adresat unor oameni de cultură șapte întrebări și voi încerca să mă rezum la acestea, atât cât spațiul îmi permite.

1. Cum caracterizați tendințele culturale ale vremii noastre? Să fie intertextualitatea o formă culturală „elitist” – cleptocrată?

Răspuns: Consider că, așa cum Dumnezeu i-a ales pe proroci, pe apostoli și ucenici, i-a predestinat, i-a strigat din țara și din casa lor, i-a scos din lume, le-a dat un nume nou, i-a motivat, i-a încercat prin foc așa cum încerci puritatea aurului, i-a investit cu o sarcină clară, aceea de a vesti Împărăția lui Dumnezeu, pentru ca în cele din urmă să-i îndreptățească și să-i mântuiască prin propria lor lucrare, la fel s-a întâmplat și cu scriitorul. El este, fără doar și poate un ales.

Există un paradox aici. Deși scriitorul a fost dintotdeauna ochiul vigilent, neadormit al lumii și trebuie să-și păstreze obiectivitatea și luciditatea în orice împrejurare, chiar și când scrie despre lucruri suprareale, el trece evenimentele și afectele lui și ale altora prin filtrul propriei sale subiectivități și sensibilități, a tonului liric sau epic care-l caracterizează. Este firul roșu care trece din sinele propriu în sinea cre ației. El caută, la fel ca un arhitect de construcții cu amfilade, perfecțiunea, măsura și forma ideală. Iar creuzetul în care se toarnă această formă perfectă este, fără doar și poate, propria conștiință.

Unii, chiar sunt foarte aproape de această formă ideală, alții se străduiesc să ajungă la ea, dar sunt încă departe, dar cei mai mulți, nici nu se sinchiesc de forma perfectă, iau acest mesaj din Înalt în derâdere, crezând că literatura se poate face doar în concediu, în pauza de masă ori în week-end. Literatura, cu excepția celei de gen, nu este prilej de umor și divertisment, ci „altceva”, altceva, cu mult mai important și mai de luat în seamă. Cum zicea Nichita: „*Iar pământescul/ mănâncă de foame cerescul*”.

Fără o dăruire jertfelnică, actul culturii nu se poate înfăptui și se transformă în – cu totul altceva. Așa cum, fără Drumul Crucii n-ar fi existat Înviere.

Cu toate acestea, nu poți să nu ții seama de conjunctura actuală. O ruptură definitivă de contingent riscă să-l afunde pe creator, în oricare gen s-ar manifesta, într-un labirint mai întortocheat decât al lui Dedal.

Și dacă firul Ariadnei nu se află în mâinile tale, ori măcar, pumnul de cenușă care să-ți are drumul spre Luminiș, nu te poți orienta și te trezești rătăcit, buimac, confuz, abulic, prins în mreajă precum Ulisse, în grațiile nimfei Circe. Dopuri strașnice în urechi i-ar trebui creatorului, să-l apere de agresivitatea vulgului și a kitsch-ului la toate nivelele, apropo de intertextualitate.

Și acest fir luminos este creația înaintașilor.

De asemenea, cred că, omul de cultură trebuie să procedeze la o selecție riguroasă informației, tocmai pentru că, fiind atât de risipită și destul de încurcată, precum ițele plasei de pescuit, poate să fie „prins”, fără putință de scăpare.

Despre intertextualitate, pot spune că, dincolo de a fi o formă „elitist”-cleptocrată, ea trebuie să fie asimilată în măsura în care oferă răspunsuri și conduce la adevăratele valori culturale, care nu pot fi altfel decât perene, și nu la kitsch.

Există, desigur, o cultură a competiției, care înglobează toate genurile și dacă e practică fair-play, poate fi stimulatorie și ziditoare de suflet.

Ceea ce contează e să fim conectați la marile valori ale civilizației omenirii, ca să nu ne trezim „pe dinafară”. Și, mai ales, globalizarea culturii, să nu însemne pierderea identității culturale, a tradițiilor și datinilor, a valorilor limbii străvechi, ci, dimpotrivă, sporirea lor și investirea cu noi mijloace specifice.

Condiția este, așadar, ca această concurență să fie loială, constructivă, stimulatorie și nu distructivă, falimentară. Iar loviturile sub centură nu sunt sub nici o formă admise.

2. Există, în plan literar, un conflict între generații?

Deși există, eu nu l-aș numi conflict (sau în orice caz nu ar trebui să ducă la conflicte dramatice), ci, mai degrabă la diferențe de idei, de opinii de experiență, de stiluri, spre îmbogățirea spirituală a tuturor.

De pildă, furia, negativismul, teribilismul generației douămiiste a generat voci și opere remarcabile, inedite, inconfundabile, iar valul imediat următor, respectiv, debutanții anilor 2004-2005, s-au întors la vechile repere, sunt mai ponderați, mai așezați, fără a fi neapărat histrionici.

Exhibiționismul și violența de limbaj nu duc la marea poezie și, îndeobște, nu dăinuie. Ele rămân, oricât de importante s-ar considera, simple exerciții de stil – fără conținut și fără suport temeinic, cu alte cuvinte, vorbe goale, pentru că o scriere care nu are fundament și oarecare suport moral, nu rezistă.

Și dacă e să vorbim despre școli și curente, fiecare „nou val” – tinde să-l detroneze pe celălalt, e firesc – pentru că societatea evoluează. Important e să nu contestăm valorile anterioare, ci să le cultivăm și să le cinstim.

Ceea ce contează sunt valorile care se cern, se decantează prin sita temporală. Consacrarea vine, de obicei după această decantare.

3. Cum considerați încercarea de a desființa unele personalități literare ale trecutului mai apropiat sau mai depărtat?

Există în cultură, dar mai cu seamă în literatură, așa-numitul *canon*. Eu știu că există un singur canon, și acela este legat de scrierile Sfintei Scripturi, atât ale Vechiului cât și ale Noului Testament, care a fost stabilit de un colectiv de 70 de bătrâni și înțelepți ai Orientului. Aceștia au hotărât, după nenumărate deliberări, și au ales, care anume dintre numeroasele scrieri biblice care circulau sub forma unor apocrife, este inspirată de Duhul Sfânt. Și, se știe, de asemenea, că există și scrieri biblice deuterocanonice.

Vorbind despre canoanele laice, literare, e bine de știut și înțeles, pe ce criterii au fost stabilite și, mai ales, de către cine și cu ce autoritate. Autoritatea supremă care ar putea stabili cu adevărat, canonicitatea unui autor și a operei sale, nu o poate da decât Timpul. Nici măcar gustul comun, gustul majorității, care s-a dovedit, de fiecare dată a fi, dezastruos, falimentar, îndoielnic, pentru că aici intervine spiritul gregar. Și de aceea s-a ajuns la adevărata nenorocire – pervertirea gustului și răsturnarea valorilor, în funcție de necesitățile și de preferințele mediului, ale contingentului. Ori, valoarea nu constă în preferințele vecinului. Trebuie să învățăm a alege și a discerne grâul de neghină, buruiana de floare, cu propriile simțuri.

Iar a desființa niște valori literare autentice ale trecutului – pe criterii îndoielnice și conjuncturale – numai pentru că nu sunt *în trend*, mi se pare cu adevărat o nenorocire, dacă nu cumva o blasfemie și o profanare grosolană. E ca și când ne-am renega părinții și strămoșii, istoria, eroii, religia, neamul, limba, țara, fapte foarte grave și impardonabile.

Și aici s-ar putea vorbi mult despre scoaterea din manuale (cu ce drept?) – a celor mai importanți scriitori români, numai pentru că nu mai sunt la modă. Dar oare Shakespeare, Goethe, Homer, Virgiliu, Ovidiu, Euripide, ca să ne raportăm doar la reperele arhicunoscute, mai sunt la modă? Nicidecum. Și totuși, ele rezistă de mii de ani, în pofida atâtor valuri de modă, de care nu se mai știe nimic.

Cred că obligația noastră morală este să le cultivăm, și, dacă nu le iubim, măcar să nu le desființăm. Și mai ales, să-i lăsăm pe ceilalți să le aprecieze și să le cinstească, dacă noi nu suntem în stare și suntem ispitiți să le călcăm în picioare.

4. Actuala „falangă” de scriitori, artiști plastici, muzicieni își poate susține pretenția de elimina cu totul și de a înlocui experiența înaintașilor și valorile esențiale ale culturii milenare mediteraneene bazată pe cea a Greciei antice și a Romei?

Această întrebare decurge, firesc, din antecedenta. Valorile esențiale ale culturii milenare mediteraneene, cu osebire din Grecia antică, nu pot pieri, pentru că atunci ar pieri neamurile însele. Ele au creat civilizații, culturi, au dezvoltat limba țării respective, au cultivat gustul estetic și îndeosebi au păstrat etosul. Și mai ales, din ele își trag seva, scriitorii și poeții, oamenii de artă, ai veacurilor următoare, care se nutresc din ei, fără ca aceștia să-și împruțineze spiritul.

Din orice „falangă” ai considera că faci parte - e bine să-ți cinstești modelele, Niciun om de cultură, artist ori literat, nu poate trăi fără modele, fără arhetipuri. De la aceste modele pornind, se poate creiona, schița, croi și parcurge drumul propriu, se poate contura vocea originală sau cărările bătătorite.

A crede că poți clădi pe nisip ori pe valuri este cu adevărat o utopie, din care, se știe, nu te poți alege cu nimic.

5. Credeți că prin abolirea unor criterii formale cultivate până pe la jumătatea secolului trecut și prin înlocuirea acestora cu versul liber, fără gramatică, cu despărțiri grotești în silabe, poezia capătă mai largi aripi?

E bine că am intrat pe terenul propice și atât de fertil al poeziei, fie de azi, fie din toate timpurile.

Criteriile formale în poezie, sunt necesare, într-adevăr, dar dacă ritmul interior, seva, fluidul, mesajul transmis sunt autentice și cer noi modalități de exprimare – cu condiția să transmită emoții estetice -, pot fi înlocuite, dar cu alte criterii pe măsură care să ducă la aceeași finalitate, adică la edificarea sufletului.

La un drum original în poezie însă, nu poți ajunge, decât dacă ai parcurs, cel puțin mintal, toate etapele demersului liric, incluzând și acele criterii formale: rimă, ritm, prozodie. Ori măcar să ai habar de ele, dacă nu poți să le cultivi.

Odată, pe când citeam poezie la Casa Artei, un tânăr poet care se numea Eugen Reinhardt a spus că el numește poezie doar pe cea care-l provoacă la orgasm (scuzați expresia!). Tot ce nu-i provoca această descărcare lichidă și vâscoasă de surplus hormonal – nu era poezie pentru el. Dar, atunci când un alt poet l-a întrebat care sunt poeții români preferați, a spus că el nu citește poezie românească. Insistând cu întrebarea care este ultima carte de versuri a unui autor străin, citită, a fost foarte evaziv și nu și-a amintit nici un autor preferat și nici titlul vreunei cărți. Dar avea această mentalitate curioasă, că poezia românească nu se ridică la înălțimea gusturilor lui.

Revenind la întrebare, poezia adevărată, indiferent dacă respectă criteriile formale, trebuie să-ți provoace o anume stare de spirit specială, un anume fior, o stare de bine, și, mai ales, să-ți transmită un mesaj.

Și, cred că în aceasta constă adevărata ARS POETICA.

6. În ce măsură economia de piață sprijină dezvoltarea culturii sau dimpotrivă, o obstrucționează?

Dacă vorbim despre economia de piață și despre sprijinirea culturii – e o mare nenorocire. Pentru că, nu numai că există incompatibilitate, dar, chiar și adversitate. Aș zice că, precum în Legile lui Murphey, cu cât o carte e mai valoroasă, cu atât se vinde mai puțin, cu atât este mai puțin receptată. Și sunt preferate doar cărțile foarte comerciale, care știm și noi cum sunt. Desigur există și excepții.

Păreră mea este că economia de piață, nu numai că nu sprijină cultura, sau o sprijină într-o măsură infimă și numai pe criterii de clan, de castă, pe criterii bănești, care nu au de-a face cu valoarea, dar, așa cum bine ați spus, o obstrucționează. Sistemul, în general, este foarte defectuos în această privință. El este parcă dinadins pus pe demolarea valorilor care, de cele mai multe ori sunt marginalizate, ignorate, dacă nu chiar uitate cu desăvârșire.

Aici funcționează criteriul : Cine e mai „întreprinzător” (citiți: mai cu tupeu, mai insistent, mai agasant și mai persuasiv).

O să vă dau două mici exemple. Am asistat, nu demult, într-un oraș vrâncean la *Săptămâna Bibliotecii*, în cadrul Anului european al dialogului intercultural, ediția a XXV-a, din octombrie 2008, care a avut ca organizatori: Consiliul Local, Primăria Municipiului și Biblioteca Municipală, inițiativă foarte laudabilă, de altfel. În ziua respectivă a avut loc un dialog pe tema interculturalității cu participarea Domnului Radu Cârneli, poet și traducător, Laureat al Academiei Române, Doctor Honoris Causa al Universității Bacău și a Domnului Constantin Călin – critic și istoric literar, profesor universitar, cărturar de seamă al României, dialog urmat de o sesiune de lansări de carte.

Una din aceste duble lansări de carte de poezie (neapărat bilingvă!) a fost a unui ilustru anonim, care, prin tenacitatea lui (și probabil și alte mijloace!) a „reusit” să-și publice cărțile – într-un tiraj acceptabil, cu sprijinul Primăriei, care a binevoit să-i organizeze o lansare de pomină, cu protocol și cu tot tacâmul. Acest debutant care a ocupat locul (și a adus din alte orașe scriitori să-i susțină demersul, cu surle și trâmbițe) – alături de cele două nume ilustre ale literaturii românești care s-au „alipit” – acestei manifestări de anvergură, unde s-au cheltuit în cel mai serios mod, banii contribuabililor. Distinșii oaspeți, cu o operă zdrobitoare, tradusă în mai multe limbi și o muncă de cercetare istorico-literară și lingvistică, absolut copleșitoare, de o viață, au stat „la rând”, ba așa zice, chiar retrași și modești, pentru că nu aveau destule cunoștințe la Primărie, pentru a fi cinstiți, așa după cum meritau.

Și acest lucru, în situația în care, municipiul respectiv se bucură de prestigioase nume de autori, cu operă covârșitoare, care „stau deoparte”, din bun simț și din discreție și sunt nevoiți să-și editeze cărțile cu propriile mijloace! Traduceri cu totul excepționale și lucrări de referință pentru cultura românească și universală sunt ignorate cu bună știință, preferându-se autori de ultimă oră, răsăriți peste noapte, care nu sunt obișnuiți să stea la rând, dimpotrivă.

Întrebarea care se pune este următoarea: E drept ca Primarul sau Consiliul Local să stabilească criteriile de valoare ale unui distins critic literar, autoritate în materie. sau a unui poet și traducător de excepție, ambasador al Poeziei pe toate meleagurile lumii? Cred că e mai degrabă vorba de o răsturnare de valori, sau, dacă vreți o prăbușire a valorilor NAȚIONALE și INTERNAȚIONALE în funcție de mărirea sa, banul, numai pentru că anumiți indivizi, știu să se „descurce”, să „se învârtăscă”, să-și facă loc cu coatele și cu picioarele în cultura română – ba chiar tinzând cu disperare să fie tradus în engleză, franceză și italiană?

Un alt exemplu care îmi stăruie în memorie și este de același calibru, la fel de trist, este sprijinirea în județul nostru, de către Primărie, a unor scriitori incerti și a unor volume care lasă mult de dorit, cum e cel intitulat: „Gălățeni de pomină”, a unui alt așa-zis poet, volum în care sunt ridiculizați principalii autori gălățeni, luate în bășcălie nume consacrate și respectabile ale culturii. Și toate, numai și numai pentru că acest autor „insistă”, bate la uși, intră pe ferestre dacă este afară, perseverează. Nu fac *pledoarie pro domo*, din simplul motiv că eu nu am încercat niciodată să solicit ajutor de la Primărie, pentru editarea unor cărți. Nici nu mi-a trecut prin cap așa ceva. Dar iată cum sunt promovate și încurajate nonvalorile!

Nu vreau să mai aduc în discuție problema catastrofală a difuzării culturii românești! Aici, parcă e un blestem, nu cred că mai e de făcut ceva, fiindcă iată, au trecut aproape 20 de ani și lucrurile nu s-au îmbunătățit, dimpotrivă.

Sistemul este absolut ucigător pentru autorii care, nevoiți să-și suporte cheltuielile pentru editarea volumelor pe speze proprii, sunt supuși umilinței extraordinare a sistemului de difuzare foarte defectuos, catastrofal (așa zice, jefuitor la drumul mare!) care, în afară de faptul că percepe TVA-ul extrem de nedrept pe carte tipărită, dar percepe și un procent de 40-45 % pentru vinderea în librării și pe tarabe.

Nu e de mirare, așadar, că majoritatea autorilor, în fața acestui jaf organizat, nici nu-și mai trimit cărțile în librării și chioșcuri, ci, preferă să le ofere unor biblioteci, instituții ori prietenilor.

Și că marea majoritate a revistelor cultural-literare de prestigiu din țară, nu mai ajung în provincie, ci doar în capitală, din „lipsă de fonduri”, ori pentru că tirajele sunt rușinos și penibil de mici și editorii lor luptă să supraviețuiască de la număr la număr!

Ca să nu mai vorbim de starea bibliotecilor – cele care au rezistat (extrem de puține!). Și în acest sens, regimul de tristă amintire, este net superior prin organizare, publicitate și difuzare a culturii și a cărții și revistelor, până și-n cel mai îndepărtat cătun românesc, unde te puteai delecta cu noutăți de ultimă oră.

Despre distrugerea sistematică a bibliotecilor, caselor de cultură și căminelor, ce să mai spunem, ca să nu fim acuzați că propovăduim în pustiu? Cred că, dacă mi-ar fi spus cineva dinainte, cum va fi în primele decenii de după revoluție în cultura românească, aș fi zis că visează și că e imposibil să se distrugă o cultură întemeiată pe secole de muncă.

Oricum am regresat cu aproape un secol, chiar dacă mijloacele de comunicare s-au înmii. Iarăși un paradox: cu cât s-au înmulțit mijloacele de comunicare, omul a devenit mai singur și se află într-o gravă CRIZĂ DE COMUNICARE INTERUMANĂ.

Scriu astăzi, în mod straniu, în ZIUA INTERNAȚIONALĂ A INTERNETULUI, (29 octombrie 2008) sărbătoare declarată recent, în timp ce Regele Internet este cinstit și omagiat, pe bună dreptate!

Și totuși, am nostalgia celor 8 biblioteci publice din orașul Galați, la care eram abonată prin anii '60, când existau - lucru curios astăzi – chiar și biblioteci stradale, în casele unor oameni cumsecade care împrumutau vecinilor cărți după toate regulile biblioteconomiei.

Și dacă stăm să le numărăm astăzi, cred că mai rămân degete la o singură mână! Vă las pe Dvs, să concluzionați, cum sprijină economia de piață dezvoltarea culturii în secolul XXI!

7. În ce măsură literatura extrateritorială românească exprimă niște adevăruri perene ale culturii românești? Se identifică tendințele justificate ale oamenilor de cultură din Basarabia, Bucovina, Voivodina și din alte părți cu direcțiile care se susțin și se lansează în Capitala României?

Literatura diasporică românească nu poate exprima adevărurile perene ale culturii românești, decât în măsura în care se află în sufletul și inima celor care rămân în orice altă parte a lumii ar trăi – adevărați români. E ca și cum mi-ați cere mie acum să vorbesc despre literatura basarabească, când nu mă aflu în interiorul ei (deși sunt pe jumătate basarabească, după mamă!) Și totuși, câtă vreme vor exista poeți ca Grigore Vieru, Nicolae Dabija, Dumitru Matcovski, se poate vorbi despre un românism autentic, indiferent de direcțiile care se lansează și se susțin în Capitala României, direcții care nu sunt neapărat în sintonie cu cele ale altor părți ale țării.

S-a văzut și s-a auzit despre actualele tendințe „de la centru”.

Un român veritabil nu trebuie măsurat și socotit după locul în care s-a născut sau în care-i duce la un moment dat existența. Câtă vreme există, așa cum spunea Constantin Noica, adevăratul „sentiment românesc al ființei”, indiferent de areal, ceea ce este cu adevărat remarcabil.

Galați, 29 octombrie 2008

ATELIERELE DE LECTURĂ ALE POETEI ANGELA BACIU – Joi, 21 mai 2009,
Biblioteca Județeană V.A.Urechia Galați
Ediția a II-a

**UN PROIECT REMARCABIL CARE PROMOVEAZĂ LIRICA FEMININĂ ȘI NOILE
TALENTE LITERARE**

Există persoane care, prin statura lor spirituală, împrăștie în jur căldură, bunătate, Lumină, înțelegere, manifestând îngăduință și răbdare față de cei ai domă, care nu au avut însă, aceeași șansă de afirmare.

Există (mai există) persoane care, deosebit de generoase, privesc alături, în jur, în urmă, în față și ating cu scânteia privirii adâncimile inimii.

Există oameni providențiali, fără doar și poate, care te întâlnesc la timp, te iau de mână și te conduc, pe un drum la care doar ai cutezat să visezi, sau poate nici atât.

Există astfel de ființe, din fericire, care fac din orice întâmplare, un prilej de comuniune spirituală, o sărbătoare, un festin în care suntem invitați să ne bucurăm împreună. Oameni care nu și-au pierdut capacitatea de a se bucura pentru alții, de a se bucura gratuit, pur și simplu.

Există oameni care SE BUCURĂ atunci când te văd, le scânteiază lumina-n priviri, le înflorește un zâmbet pe chip, și simți că luminița aceea este adevărată și e doar pentru tine.

De necrezut. Mai există astfel de ființe, făpturi parcă din altă dimensiune, care se integrează perfect peisajului, sunt aici și acolo de când lumea, firești, frumoși, benefici, stenici, pozitivi. Arhitecți și constructori de vise, nu doar pentru ei, ci pentru ceilalți.

O astfel de persoană este poeta, publicista, colega, prietena Poeziei, Angela Baciú Moise care de ani de zile se ocupă de promovarea culturii, nu numai în cetatea de baștină, matricea ei de spiritualitate, ci pe oriunde trece, lăsând halouri strălucitoare și nu urme de praf stârnit pe uliță, nu urme de noroi reavăn ori uscat în reliefurile prezentului.

Oameni ai clipei care înveșnesc Timpul, care seamănă și răsădesc flori, care plămădesc aluatul inefabil de suflet și apoi se așează cumiți să-și contemple opera.

Despre această ființă providențială, binecuvântată de Dumnezeu cu toate harurile posibile, frumusețe fizică și spirituală, inteligență, har, talent, perspicacitate, simț al măsurii, putere de organizare și o mare și autentică modestie, așa cum le stă bine oamenilor de caracter, s-a vorbit și se va mai vorbi.

Ea însăși a înnobilit numele unor personalități ale culturii românești, scriind despre ele, cu aceeași generozitate și dragoste, trecându-le în pagini memorabile, fie sub formă de interviu, jurnal, mărturisire, medalion, evocare, portretistică, fie sub formă de vers sau alte modalități de exprimare. Cheazășie stau cărțile sale, multe, dintre care, ca un corolar strălucit, volumul de publicistică „Mărturii dintre milenii”, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2007, volum recent premiat de Uniunea Scriitorilor din România, Filiala Iași, pe anul 2008.

Înconjurată de prieteni și simpatizanți, de fani și de discipoli (dar și de persoane mai puțin binevoitoare care cârcotesc și caută fără succes, pete-n soare) - acolo unde ajunge, poeta Angela Baciú Moise – sfințește și iluminează încăperea, degajă un aer bun, pozitiv, o încărcătură de inefabil și indicibil, de necontestat.

Prin toate proiectele sale, dintre care, amintim colaborarea cu Muzeul de Arte Vizuale în organizarea Bienalei Cezar Ivănescu, proiect în plină desfășurare, altul – promovarea tinerelor talente prin cel puțin 20 de școli din județ și din țară, pentru a descoperi din aceste pepiniere, scipirile perlelor din stridii, condeie tinere, în formare, și pentru a le ajuta să-și dezvolte nestingerite talentul, proiecte încununate cu succes de fiecare dată, poeta își propune, pe toate căile, promovarea culturii naționale în toate colțurile țării și ale lumii.

Fie la radio, la televiziunile locale, în instituțiile de cultură, printre care, Biblioteca Județeană V.A.Urechia, cu care colaborează în chip fericit, fie în presa scrisă sau on-line din țară și străinătate, fie prin Asociația Scriitorilor de Limbă Română din Quebec a cărei membră este, Angela Baciú și-a câștigat un loc bine meritat în etalarea și așezarea pe locul meritat, a valorilor românești.

Toate aceste calități ale sale sunt dublate de o simplitate magistrală și o deschidere către oameni cum rar am întâlnit.

Recentul proiect, „Atelierele poetei Angela Baciú”, ajuns deja la a doua ediție, ca și altele de acest gen inițiate de ea, se bucură de succes și de invitați de marcă.

Și este ciudat cum, sărbătoarea Sfinților Împărați Constantin și Elena s-a trecut într-o sfântă sărbătoare a poeziei românești autentice la Galați, fapt care nu este deloc întâmplător. Acești doi mai Patroni spirituali au mijlocit cu ardoare pentru răspândirea poeziei sacre, la ceas de amurg, în cetatea dunăreană.

Ca de fiecare dată, gazda manifestării, Biblioteca Județeană V.A. Urechia, prin reprezentanții ei, Domnul Director Ilie Zanfir, doamna director adjunct, Letiția Buruiiană precum și șefa Secției Relații cu publicul și un număr destul de mare de slujitori ai cuvântului

din Palatul Cărții, a făcut tot posibilul ca invitații și asistența să se simtă confortabil și să petreacă un ceas de seară în tovărășia Domniței Poesis.

Întâlnirea cu poezia a fost onorată de prezența distinsului scriitor și publicist Grigore Ilisei, care a și deschis manifestarea cu un cuvânt binevoitor de salut și de prietenie.

Rând pe rând, amfitrioana, poeta Angela Baciuc a invitat pe fiecare poetă pentru a se prezenta, a citi versuri din creația proprie și a intra în dialog cu participanții.

Opt nume feminine, la care s-au mai adăugat două în final, au înnobilit seara, cu stropii de mir ai metaforei, ai imaginilor inefabile. Pe ecranul din dreapta se derulau imagini din ediția anterioară și din viața și activitatea poetelor prezente.

În cadrul manifestării, am profitat de prilej pentru a prezenta asistenței recentul volum nr. 35, al Dicționarului de PERSONALITĂȚI ROMÂNE ȘI FAPTELE LOR 1950-2000, apărut la Editura Panfilus, Iași, 2009, întocmit la inițiativa regretatului președinte al Academiei Oamenilor de Știință din România – Iași, acad. Cristofor Simionescu și cu sprijinul președintelui Academiei Oamenilor de Știință din România – Cluj-Napoca, prof. univ. dr. DHC Crișan Mircioiu, - dicționar care îl are ca autor pe Constantin Toni Dârțu și unde subsemnata deține un număr consistent de pagini. De asemenea, am prezentat publicului poemele „Se scaldă umbra în lumină” și un sonet dedicat poetului Cezar Ivănescu, intitulat: „Sonet pentru Ario Paradis”.

Poeta Dana Potorac, realizatoare a unor emisiuni la televiziunile locale, printre care: „Ora de sinceritate” (RTV Galați) și „Față-n față” difuzată la Expres TV, autoare a câtorva volume de versuri, printre care „Înger ucis” (Ed. Hypatia Galați, 1997) și „Cuvinte sonore” (Editura Alma, Galați, 2002), a intrat într-un dialog firesc cu auditoriul și a citit trei poeme care au avut mare priză la public.

La rândul ei, Simona Frosin, absolventă a Facultății de Litere, departamentul Comunicare și Relații Publice a Universității București, debutantă în revista „L’Escuirou” (Franța), a citit două poeme.

Poeta Georgia Tatu, absolventă a Facultății de Drept din cadrul Universității „Al. Ioan Cuza” Iași, autoare a câtorva volume de poezii, a prezentat asistenței trei poeme. O poetă hotărâtă cu orice chip să penetreze zidul înalt al culturii românești, fie și cu petarde, insolită, insistentă, ne-ne-sa-ră! pentru a da un plus de culoare întâlnirilor de acest fel.

Poetele Katia Nanu, Maria Petra, Carmen Racoviță, Eleonora Stamate, din motive obiective n-au putut participa la manifestare dar au trimis cuvântul lor și poemele destinate organizatorilor acestei frumoase manifestări.

Ca o prelungire a stării de grație, s-au alăturat poetelor invitate, alte două autoare, care au ținut să-și prezinte frânturi din creația lor, în stropi metaforici.

Vali Crăciun, participantă la prima ediție a Atelierelor de lectură, profesor de limba și literatura română la Colegiul Național „Mihail Kogălniceanu”, din Galați, autoare a volumului de versuri: „Semne de recunoaștere” (Ed. "Axa", Botoșani), câștigătoare a premiului de debut în cadrul Festivalului de poezie „Porni Luceasfărul...” 2004, a citit câteva poeme.

Mai tânăra poetă, debutantă în sfera mediei on-line, cunoscută aici și peste hotare, Mirela Nicoleta Hîncianu a oferit câteva cuvinte de mulțumire și trei poeme superbe în dar auditoriului, fiind întâmpinată cu aceeași simpatie și bunăvoință.

S-au oferit autografe, s-au încheiat dialoguri despre cultură, artă, poezie, muzică, de fapt, acesta constituind scopul manifestărilor de acest gen.

Organizatorii au oferit flori invitatelor și Diplome de excelență pentru merite culturale deosebite.

În încheiere, poeta Angela Baciuc a prezentat și alte proiecte interesante de aceeași esență și a specificat că urmărește pe aceste căi, descoperirea noilor talente cărora să le predea ștafeta Poeziei și a Artei în general.

Faptul că în zilele noastre găsești ființe rare cu o brumă de suflet în plus, este lăudabil. Înseamnă că nu ne-am lăsat furați de prezentul acerb și devorator care mistuie orice tendință de spiritualitate.

Poetul Tudor Cristian Roșca, membru al Uniunii Scriitorilor, filiala Galați-Brăila, a avut o intervenție fericită, salutând acest proiect cu prietenie și simpatie, și felicitând conducerea Bibliotecii pentru faptul că găzduiește manifestări culturale atât de atractive și educative în același timp.

Prilej de comuniuni electivă, de luat pulsul prezentului nestatornic și de măsurat temperatura liricii contemporane, manifestarea va avea ca rod, după promisiunile directorului Bibliotecii, publicarea periodică în site-ul Bibliotecii și în revista „Axis Libri” – editată de această instituție de prestigiu din țară, a tuturor poetelor gălățene și, așa cum și-a propus amfitrioana, poeta Angela Baci, întocmirea unei Antologii de lirică feminină gălățeană, eventual bilingvă, cu aportul reputatului traducător prof. dr. Constantin Frosin, de asemenea, gălățean.

Tot ce s-a întâmplat în frumoasa zi de sărbătoare a Sfinților Împărați Constantin și Elena, la Galați, constituie, o permanentă conectare la viața spirituală a Cetății gălățene, cu alonjă spre lirica universală contemporană, unde, fiecare dintre poetele menționate, își va găsi un loc meritat, mai curând sau mai târziu.

26 mai 2009

O DOAMNĂ A POEZIEI ROMÂNEȘTI – ANGELA BACIU-MOISE inteviu

Zi de Echinocțiu. Anotimpul florilor se instalează din nou, intempestiv, peste fire. Cu fiecare primăvară, renaștem parcă la viață. Speranțele încolțesc precum semințele. Este un anotimp sufletesc, anotimpul miremelor proaspete, suave, încărcate de mister. Foarte potrivit pentru o convorbire spirituală. Discuția cu Doamna Angela Baci-Moise se desfășoară într-un ambient plăcut și prietenesc. Scriitoarea a avut amabilitatea, chiar de ziua sa de naștere, să-și rupă din timpul destinat sărbătoririi și să răspundă întrebărilor noastre. Sunt probleme generale, care ar putea fi ridicate de orice scriitor contemporan, având în vedere „suferințele culturii” de azi, ca să folosim o sintagmă a unei emisiuni culturale radiofonice.

Astăzi este o dublă sărbătoare sufletească. Este Ziua Internațională a Poeziei, sărbătorită peste tot în lume prin diverse manifestări culturale, de toți slujitorii Cuvântului. În această zi, crucială pentru natură și pentru om, căci este și Echinocțiul de primăvară, Angela Baci-Moise, mai proaspătă ca oricând și mai dispusă să ia de la capăt anotimpurile, și-a pregătit inima pentru „un ceas de convorbire despre Poezie”.

Trebuie să specificăm că scriitoarea este o veritabilă ambasadoare a Poeziei românești, pretutindeni în lume. Este o promotoare, ca nimeni alta, a spiritului colegial, animatoare desăvârșită, amfitrioană amabilă care știe să facă bucurii și să transforme o zi obișnuită într-o sărbătoare de cuget.

Câteva date biografice cred că ar fi nimerite.

Angela Baci-Moise

Angela Baci-Moise (n. [14 martie 1970](#), [Brăila](#)) este o poetă, autoare de cărți pentru copii și publicistă din România. Începând cu anul 2002 este membră a [Uniunii Scriitorilor din România](#), filiala Iași.

Studii

- UNIVERSITATEA « DANUBIUS », Galați, Specializare : FACULTATEA DE DREPT ȘI ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ EUROPEANĂ, învățământ postuniversitar, MASTERAND ÎN DREPT EUROPEAN
- UNIVERSITATEA « DANUBIUS », Galați, Specializarea : FACULTATEA DE ȘTIINȚE ALE COMUNICĂRII
- UNIVERSITATEA « DIMITRIE CANTEMIR », București, Specializare : FACULTATEA DE ȘTIINȚE JURIDICE ȘI ADMINISTRATIVE, LICENȚIAT în Științe Juridice

Activitate literară

- 2008 – 1994 = Redactor Revista « Porto Franco », Galați
- 2008 – 2004 = Redactor colaborator Revista “Dunarea de Jos” și Centrul Cultural « Dunarea de Jos », Galați
- 2008 – 2007 = Colaborator Revista « Agero » Germania
- 2008 – 2007 = Colaborator A.R.P.-Intermundus Media
- 2005 – 2004 = Redactor colaborator ziarul « Punctul pe i », Galați
- 1999 – 1998 = Director Artistic Trustul de Presă Prima Pagină S.A. și ziarul « Opinia », Galați
- 1998 – 1997 = Redactor colaborator revista « Antares », Galați

Debut literar

Revista « AMFITEATRU », București, 1987

Debut editorial

Editura « PORTO FRANCO », Galați, 1994

Cărți publicate

- « FRAGMENTE DINTR-O CAVATINĂ », versuri, Ed.Porto Franco, Galați, 1994, (prez. Ion CHIRIC).
- « CE DEPARTE E IUBIREA ACEEA », versuri, Ed. Porto Franco, Galați, 1995
- « MACI ÎN NOIEMBRIE », versuri, Ed. Dacia, Cluj-Napoca,1997
- « SENTIMENTE CAPTIVE », versuri, Ed. Porto Franco,Galați,1997
- « MĂRTURII LA SFÂRȘIT DE VEAC », publicistică, vol.I, Ed.Arionda,Galați, 2000
- « TREI ZILE DIN ACEL SEPTEMBRIE », versuri, Ed.Limes, Cluj-Napoca,2003 (postfața de Laurențiu ULICI)
- « DRAGOSTEA CA O MÂNGÂIERE DE FIARĂ », placheta versuri, Ed.Sinteze, Galați, 2003 (prez. de Ion ROTARU și Constantin TRANDAFIR).
- « TINEREȚE CU O SINGURĂ IEȘIRE », versuri, Ed.Dacia, Cluj-Napoca, 2004, Colecția « Poeții Galațiului », trad.engleză-franceză;
- « 35 », placheta versuri, Tipografia « Don Star », Galați, 2005;
- « POEM », versuri în proză, Galați, 2006;
- “FRAȚI ȚĂRCAȚI”, poezii și carte de colorat pentru copii, Ed.Pax Aura Mundi”, Galati, 2006;
- « DE MÂINE PÂNĂ MAI IERI, ALALTĂIERI » versuri, Ed.Limes, Cluj-Napoca, 2007 (prez. Mircea PETEAN).

Afilieri

Angela Baci-Moise este membră a Uniunii Scriitorilor din România și membră în [Asociația Scriitorilor de Limbă Română din Québec](#).

1. C.A.: *Vă mulțumim că ați răspuns invitației noastre, într-o zi atât de specială pentru Dvs. Având în vedere ceea ce însemnați pentru cultura română și pentru literatură, în special, opinia Dvs. are un mare impact și sper să-și găsească rezonanța cuvenită, în mintea, nu numai a cititorilor, dar și a confrăților.*

A.B.- Va multumesc foarte mult pentru onoarea de a raspunde unui interviu pentru “Agero”, este o revista de suflet, citita in toata lumea care merita toate aprecierile.

2. C.A.: *Iubită colegă, aveți o activitate atât de bogată și diversificată, în care intră, nu numai afirmarea Dvs. ca poetă, scriitoare și publicistă, dar și promovarea culturii românești în țară și în lume, pentru început, o întrebare firească, pentru acomodare: când mai aveți vreme și pentru Dvs.?*

A.B. – Este o vorba: nu timpul trece, ci noi trecem prin timp, daca ne bucuram de fiecare clipa si ne pretuim, sigur inseamna ca mai avem timp si pentru noi.

3. C.A. : Suntem în Ziua Internațională a Poeziei, cum v-ați petrecut această zi și...ce înseamnă poezia pentru Dvs.?

A.B. – Cu bucurie am răspuns invitațiilor de a susține câteva lecturi publice, întotdeauna mă bucur enorm întâlnirea cu publicul cititor.

Pentru mine, am mai spus acest lucru, poezia înseamnă totul: fericire, împlinire, clipa, chiar...la un moment dat, a însemnat salvarea mea în fața durerii, a tristetii, a morții, voi detalia puțin mai târziu acest subiect.

4. C.A. : Colaborați la numeroase pagini Web și site-uri culturale. Credeți că această modalitate de comunicare este mai accesibilă cititorului de rând sau rămâneți la ideea cărții pe suport clasic?

A.B.- Colaborez cu mare bucurie atât pentru revistele scrise, cât și pentru cele de pe internet. Sigur că fac parte din categoria scriitorilor care rămân la ideea cărții pe suport clasic, este un sentiment minunat atunci când simți copertile cartilor, mirosul paginilor, cerneala din tipografie, nimic nu poate înlocui aceste stări.

Om și cartea - este o legătură stransă, să stai la birou sau în locul de citit, cu cartea în față, calculatorul nu-ți oferă aceste stări. Desigur, suntem în era calculatoarelor, avem nevoie de informație, se pare că nu mai avem vreme de studiu într-o bibliotecă sau altă instituție, "timpul nu mai are răbdare cu noi", avem nevoie să fim mereu conectați la zi, să primim informația "la cald" cum se zice, de aceea nu sunt împotriva informaticii, avem nevoie de ea, doar că nu trebuie să ne desprindem de sentiment. Să nu ne lăsam conduși de răceala tehnicii.

Purtam mai demult o discuție cu un scriitor trecut de o anumită vârstă și îmi spunea că nu poate să se adapteze noilor vremuri, textele scriindu-le pe hârtie cu stiloul, și nu cu...ajutorul calculatorului. Poate veți râde, dar...și eu sunt așa, utilizez internetul, vreau să fiu informată, dar...de scris...bucuria cea mai mare mi-o oferă coala de hârtie, momentul meu față în față cu ea, atât.

Intr-adevăr, această modalitate de a publica pe internet este o formă mai accesibilă cititorului și, cred, cititorului tânăr, și ar trebui pe undeva să înțelegem acest lucru. Dacă tinerii nu mai au vreme să vină într-o librărie (și cât de puține librării au mai

- 2-

ramas azi!), sau într-o bibliotecă, atunci ar trebui să înțelegem că, noi scriitorii, suntem citiți online, sau, dacă așa sunt vremurile, să iesim chiar în întâmpinarea cititorului pe stradă, sau în alte locuri.

C.A.: Considerați literatura ca destin sau ca întâmplare în viața Dvs.?

A.B. – Cred că acesta e destinul meu, nimic nu e întâmplător pe lume, fiecare gest, hotărâre, stare, oamenii pe care îi cunoaștem, nimic nu este întâmplător. Sunt momente în viața noastră când ne întrebăm ce ar fi fost dacă am fi avut alt destin, am fi locuit în alt oraș, altă meserie, altă iubire, altă...dar, atunci când îți recunoști destinul și te bucuri pentru ce ai primit în viața asta, cu bune și rele, ar trebui să-ți accepți destinul și să faci în așa fel încât tot ce faci...să se vada, să lăși ceva în urma ta.

C.A. Criticul Laurentiu Ulici spunea despre dvs. "ca urma pe care o lăsați...se vede".

A.B. – Despre acest lucru vorbeam, indiferent de destinul pe care ți l-ai ales, trebuie să faci lucruri bune, să duci până la capăt orice îți propui, și să știi că prin acțiunile tale poate alți oameni să aibă ceva de învățat.

C.A.: Aveți un număr respectabil de cărți și o activitate publicistică foarte bogată în diverse reviste și ziare. Credeți că ar fi necesar un bilanț, o clipă de răgaz pentru o antologie de autor care să vă reprezinte?

A.B.- Am socotit de curand...20 de ani de activitate literara si publicistica, multi, putini,nu ma gandesc. Mai am mult de scris, mai am multe de facut, nu cred in bilanturi, cred in lucrul bine facut. Nu m-am gandit inca la o antologie, dar...va multumesc pentru idee, cine stie?!

C.A.: *Citind bogatul Dvs. palmares publicistic și editorial, care vă reprezintă, multe persoane capătă un anume complex în dialogul cu Dvs. Cu toate acestea, sunteți o persoană deschisă spre comunicare și spre promovarea, în spirit de colegialitate a scriitorilor, nu numai din această zonă, ci de pretutindeni. S-a dovedit, prin numeroasele manifestări care și astăzi sunt în derulare că ați inclus în activitatea Dvs. proiecte și programe pentru tineri, cum este colaborarea cu cenaclul “Trimbulinzii”, dar mai ales proiectul/turneu de promovare a poeziei in randurile tinerilor intitulat “Atelierele poetei Angela Baciú”.*

Ce vă face să promovați această categorie de creatori?

A.B.- Acest proiect l-am gandit de mai multa vreme, dar, abia anul trecut am reusit, in sfarsit sa-l demarez, am cerut si sprijin, dar se pare ca unii oameni nu sunt foarte deschisi catre proiecte care nu au neaparat o finalitate materiala, de aceea l-am pornit singura, pe parcurs am primit ajutor si din partea altor colegi carora le multumesc foarte mult.

Consider ca este de datoria noastra, a scriitorilor, sa ne indreptam catre tinerii de azi, poate au nevoie de cineva care sa-I asculte, sunt foarte multi tineri talentati care nu realizeaza acest lucru si atunci, consider ca prin aceste intalniri cu publicul tanar pot sa ma apropii si mai mult de ei, sa ne putem cunoaste reciproc si intelege. Dorinta mea cea mai mare este de a cunoaste cat mai multi tineri talentati, de a-I promova si sustine, cine stie...maine ce nume mari va primi literatura romana.

C.A.Pe unde ati fost cu acest proiect?

- 3 -

A.B. -In primul rand merg in scoli, licee, colegii universitati din Galati si judetele limitrofe, dar mi-am extins aria, mergand incet-incet prin toata tara: am fost si la Bucuresti, Tecuci, Tulcea, Iasi, am cunoscut minunati tineri, deschisi, comunicativi, dornici de a cunoaste oameni, dornici de...a scrie si acest lucru e cel mai important. Si cum sa nu te bucuri cand vezi si simti asa ceva?!!

C.A. De curand, ati implinit o frumoasa varsta, cum va simtiti?

A.B.- Anul acesta am primit cateva “daruri” sa zic asa, de ziua mea: am fost sarbatorita in biblioteci, librarii, am avut recitaluri si lansari de carte, m-am intalnit cu publicul iubitor de poezie in cateva scoli si licee, am avut lansare de carte la Biblioteca “Metropolitana” din Bucuresti, am simtit pentru o zi ca m-am intors “acasa”, fiind invitata sa-mi lansez cartile in orasul meu natal Braila la Biblioteca “Panait Istrati”, unde, pe langa emotiile de a ma intoarce intr-un loc drag, brailenii m-au primit extrem de cald, de asemenea am avut si o alta lansare de carte la Centrul Cultural din cadrul “Ministerului de Interne” Bucuresti, intalniri memorabile si extrem de placute.

C.A.: *Prin tot ce faceți, aveți conștiința că sunteți un model pentru ceilalți?*

A.B.- Nu stiu daca sunt un model pentru ceilalti, in sa...mi-as dori ca prin tot ce fac sa las ceva bun in urma mea, prin versurile, interviurile mele sa ma apropii de cititor, fiecare sa se regaseasca in povestea mea de viata, sa stiu ca pot alina o tristete, o amaraciune, o durere.

Viata a fost foarte dura cu mine, au fost timpuri cand ma intrebam de ce mi se intampla mie toate aceste lucruri, scriam intr-un vers ca “la 28 de ani am inteles ca Iadul e aici pe pamant”, este adevarat, nu stim ce ne asteapta in viata, dar, indiferent de destin, viata merita traita, asa cum e ea.

C.A.: *Știm că relația Dvs. cu publicul cititor este una caldă, prietenească, deschisă, afectivă și, de fiecare dată se creează acel feed-back, acea empatie necesară unei bune colaborări. De fapt, scriitorul are nevoie de cititor, așa cum cititorul – de scriitor, e o legătură, nu numai necesară, dar și afectivă. Și s-a dovedit, la toate lansările cărților Dvs. și la manifestările cu publicul, inițiate chiar de Dvs. cum ar fi: „Poetele orașului Galați”, că ați fost întâmpinată cu mare bucurie, simpatie și interes de public. Puneți aceasta pe seama scrierilor Dvs. sau pe faptul că sunteți o persoană publică, foarte atrăgătoare, care face o bună figură în societate?*

A.B.- Intotdeauna m-a interesat legatura cu publicul, el este sincer, deschis, nu se sfieste in a fi sincer cu tine, primesc zilnic zeci de scrisori si, mai ales, mailuri, in care oamenii doresc sa vorbeasca cu mine, ma felicita, se bucura cand ma cunosc (unii m-au sfatuit chiar sa-mi deschid un blog!!!) si ma bucura acest lucru. Nu vorbesc cu cititorii mei doar despre literatura, ci si despre viata, iubire, destin, durere, moarte, ma bucur daca prin vorbele mele, optimismul meu pot ajuta pe cineva, sunt suflete care au nevoie uneori de incurajare, de o mana intinsa, de o vorba buna, de...un pahar cu apa, stiu ce inseamna sa nu primești toate acestea cand ai nevoie, stiu ce inseamna sa te izolezi, sa nu mai privesti lumina soarelui ca in tinerețe, sa nu-ti sune nimeni la usa (doar postasul cu facturile!), sa nu te caute nimeni.

De aceea, cred, ca menirea noastra este, ca macar din cand in cand sa intelegem ca nu suntem singuri, ca a fi langa un alt suflet e cel mai bun si inaltator lucru pe care il putem face si sper, ca oamenii sa ma perceapa asa. Poate ca sunt o persoana agreabila, cu toate ca, nu demult, scria cineva despre mine, ca pot in egala masura sa trezesc si

- 4 -

prietenii pe viata si antipatii, nu cred ca are legatura cu aspectul fizic, ci mai degraba ce reusesti sa transmiti. Si, credeti-ma, este minunat sa vezi prin ochii unui copil bucuria de a te vedea, sau un tanar cu dizabilitati care iti simte caldura mainii atunci cand il stringi in brate, sau lacrimile de seninatate si fericire ale unui batran atunci cand ii urezi sanatate.

C.A. Se stie ca, deseori, va intalniri cu oamenii singuri, batrani, bolnavi, copii, fara sa povestiti aceste lucruri, fara acel “spectacol” pe care il fac persoanele publice, fara presa. De ce faceti asta? Voluntariatul e un gest atat de rar astazi?

A.B.- Asa cum spuneam si mai devreme, acesti oameni au nevoie de noi, sa ne gandim ca in jurul nostru este viata, frumuseti, tinerețe, dar este si durere, tristete, boala, singurate.

Atunci cand mergem pe strada sa avem timp sa vedem si natura, magnoliile in florite, un zambet dar...si un copil sarac, un om bolnav sau tristetea din ochii unui batran. Uneori, chiar un zambet, o poezie, o strangere de mana poate insemna pentru altii atat de mult, poate chiar ... salva vietii.

C.A. : *Un cititor din alt oraș, ori țară, care nu vă cunoaște, și din întâmplare, îi cade în mâini o carte de-a Dvs., credeți că ar fi la fel de interesat, dacă nu ar ști nimic despre Dvs.? Într-un cuvânt, cărțile vă reprezintă? Și dacă da, care carte vă reprezintă în mai mare măsură, ori măcar, ce domeniu al literaturii, poezia, proza sau publicistica?*

A.B.- Sper. Cartile ma reprezinta, ele sunt sincere, nu mint in cartile mele, nu-mi insel cititorul, el este mult prea important pentru mine, si, atunci cand minti, cititorul te simte imediat, te judeca si nu te mai citeste. Sa recunoastem, fara cititori aproape ca nu existam, de aceea cititorul merita tot respectul.

Nu pot spune ce carte ma reprezinta mai mult, fiecare insemna o perioada din viata mea, in fiecare carte vorbesc despre iubire, viata, boala, durere, iubirea de dincolo de moarte. Intotdeauna voi spune ca domeniul cel mai apropiat inimii mele este poezia, am mai spus acest lucru POEZIA MI-A DAT VIATA, POEZIA M-A SALVAT, in multe momente grele m-am regasit si mi-am adunat puterile citind un vers din Eminescu, Blaga, Sorescu, Stanescu si multi altii, iar SCRISUL MI-A DAT PUTEREA DE A MERGE MAI DEPARTE. Dar, cu mare bucurie am adunat de-a lungul anilor interviurile, cunoscand atatea personalitati din domeniul

literaturii si nu numai, si ar fi fost pacat sa nu adun aceste marturii constand in interviuri, fotografii, corespondente cu si despre varfurile literaturii contemporane.

C.A.: Publicistica reprezintă pentru Dvs. un domeniu foarte familiar. Prin ea ați cunoscut o sumă de personalități de marcă ale culturii române și universale. Recent, ați luat premiul Uniunii Scriitorilor, Filiala Iași pentru volumul: „Mărturii dintre milenii”. Ce înseamnă pentru Dvs. acest premiu? O recunoaștere, o răsplată a uriașei munci publicistice, o satisfacție personală, o responsabilitate?

A.B.- - Cartea cuprinde 63 de interviuri inedite cu mari nume ale literaturii române contemporane (și îi numesc acum doar pe câțiva: Radu Cărneci, Barbu Cioculescu, Constantin Ciopraga, Dan Al. Condeescu, Alexandru George, Al. Husar, Emil Iordache, Cezar Ivănescu, Dumitru Matală, Emil Manu, Dan Mănuca, Mircea Micu, Ion Miloș, Mircea Muthu, Fanuș Neagu, Ion Pop, Cornel Regman, Ion Rotaru, Mircea Sântimbreanu, Eugen Simion, Mircea Horia Simionescu, Radu G. Teposu, Laurențiu

- 5 -

Ulici, Lucian Vasiliu, Teodor Vârgolici, Mircea Zăciu și mulți alți) din nefericire, unii nu mai sunt printre noi;

Cartea vorbește despre condiția scriitorului în epoca actuală, modele creatoare, relația magistru-ucenic, promovarea literaturii române în străinătate, reconfigurarea scării de valori, necesitatea revizuirilor, etc. Carte cuprinde și o inedită arhivă fotografică cu scriitori contemporani.

C.A. : Cărțile Dvs. v-au apărut de suferință și nefericire sau v-au provocat-o, uneori?

A.B.- Cu siguranța, întotdeauna am spus acest lucru, **CARTILE M-AU APARAT DE SUFERINTA SI MI-AU DAT PUTERE.**

C.A.: Aveți, desigur o modalitate proprie de a scrie. Scrisul înseamnă pentru Dvs., un travaliu, o vocație, o pasiune, o certitudine, un monolog cu sine, un dialog, o plăcere, un chin, o rutină, o presiune? Pe scurt, cum scrieți? Imediat ce vă așezați la pupitru, compuneți greu sau ușor? Deși, s-ar putea presupune, după cât ați scris, că o faceți destul de lesne.

A.B.- Nu mi s-a mai adresat o asemenea întrebare, nu m-am gândit, nu-mi trebuiesc prea multe condiții, e adevărat prefer la masa mea, înconjurată de obiectele personale, câteva fotografii, o ceașcă de cafea, cărți, reviste, poeme neterminate, scrisori deschise și....câteva amintiri: o scoica, o pietricică de la “2 mai”, o clepsidră, o lumanare într-un sfesnic vechi (am obsesia sfesnicelor și a lumanărilor, recunosc!), dar, pot scrie oriunde. Sunt însă și momente când nu pot, mă simt prea departe de cuvânt sau prea închisă. Alteori, un răsărit, un zămbet, o vorbă, o stradă, o casă veche, un chip, mă inspiră și pot să scriu imediat, să am o hârtie și stiloul și scriu.

Scrisul înseamnă totul, tot ce fac în rest, cotidianul, celelalte activități sunt tot pentru scris.

C.A.: „Trei zile din acel septembrie” și „De mâine până mai ieri, alaltăieri”, sunt două cărți de poezie contemporană foarte frumoase. Le încadrați în vreo categorie, poezie optzecistă, nouăzecistă, douămiistă, post modernistă? Credeți în astfel de clasificări ori Poezia rămâne Poezie, indiferent de generație?

A.B.- Nu cred în curente literare și generații (daca ar trebui să fiu încadrată în vreo generație probabil că aparțin nouăzecistilor) dar...nu mă regăsesc prea mult, cred că am din toate generațiile, nu cred în regimentari, cred în talent, în muncă, în scris. Poezia rămâne poezie, cum spuneti, indiferent de curente și generații.

În cele două cărți amintite de dvs. (prima primind și premiul Uniunii Scriitorilor, filiala Bacău), sunt pagini din viața mea, aproape jurnale, în care vorbesc despre destine și mari iubiri.

C.A.: *De câțiva ani, ați încercat și literatură pentru copii. V-a adus satisfacție, bucurie, crearea unor poezii pentru cei mici? De ce?*

A.B. Am publicat poezii pentru micuți, cartea "Frați tarcați" ce cuprinde poezii pentru cei mici, fiind în același timp și o carte de colorat, a fost o carte foarte bine primită, m-am întâlnit cu copilași în spații de joacă, locuri create pentru ei, grădinite, erau extrem de deschiși și bucuși. Cum vedeau cartea, încercau să citească imediat poeziile și să coloreze personajele, m-a bucurat acest lucru, a fost o dorință mai veche de a scrie și literatură pentru copii, îmi plac foarte mult copii și cred că nu trebuie nici un moment să ne pierdem din inocența și copilăria, când se întâmplă acest lucru înseamnă că am îmbătrânit înainte de vreme.

C.A. : *Sunteți o figură emblematică a timpului nostru. Credeți că reprezentați prototipul scriitorului total, contemporan? Prin ce?*

A.B.- Cred că doar cititorul poate spune acest lucru.

C.A.: *Sunteți redactor și colaborator al unor reviste culturale din țară și din străinătate. Credeți că revistele de această factură constituie o platformă solidă pentru cei care vor să debuteze editorial sau să se afirme?*

A.B.- Da, desigur, revistele literare, atât cele scrise cât și cele online au o mare importanță, alături de festivalurile de literatură, târgurile de carte sau seminariile, păcat însă că trăim aceste vremuri tulburi când revistele nu mai sunt sprijinite nici de cei interesați, nici financiar, însă, nu vom părăsi niciodată această "corabie" numită revista de cultură, indiferent de timpuri, întotdeauna au existat reviste și festivaluri, sunt puținele locuri și momente când putem să ne revedem între noi cât mai suntem în viață, să ne cumpărăm și să ne citim cartile, să ne întâlnim cu publicul, și, mai ales, cel mai important, să-I putem atrage lângă noi pe cei tineri, să poată fi publicați, recunoscuți, să primească premii și să fie încurajați pe acest drum.

C.A.: *Sunteți membră a Asociației Scriitorilor de Limbă Română din Quebec. Ce presupune acest lucru pentru Dvs., o colaborare intensă, o participare efectivă la programele acestei asociații internaționale?*

A.B.- M-a onorat și bucurat primirea în A.S.L.R.Q, alături de alte mari nume, colaborez cu mare bucurie cu membrii asociației, trimit texte, ne informăm asupra programului, manifestărilor, schimbărilor în interiorul asociației și statut, oamenii sunt minunați și merita felicități pentru tot ce fac acolo în Quebec, sper că într-o bună zi să îi cunosc personal și să le strâng mâna.

C. A.: *Ce proiecte aveți pe masa de lucru și cât de curând se vor împlini?*

A.B.- Continuăm promovarea proiectului "Atelierele poetei Angela Baciu", voi avea alte lansări la Tecuci, Tulcea, București, Constanța, răspund cu mare drag unor interviuri, emisiuni tv, și pregătesc o nouă carte de poezie pe care sper să o pot termina anul acesta.

C.A. : *D-na Angela Baciu, doresc să vă urez din toată inima "La mulți ani!" și doresc să vă întreb: sunteți fericită?*

A.B.- Sunt în viață, părinții mei sunt alături de mine, pot să scriu, ofer și primesc în fiecare zi iubire, da, sunt fericită!

C.A. : *De fapt, cine sunteți Dvs., stimată Angela Baciu?*

A.B.- Un om bun...

C.A.: *Prestigioasa revistă AGERO, la care colaborați curent, a ajuns la cifra record de 12.000 de accesări zilnice în lume. Cum vă simțiți, știind că tot atâția oameni vă citesc pe mapamond? Sunteți în acest fel un scriitor universal?*

A.B.- Imi doresc acest lucru, poezia mea sa aduca tuturor putina caldura, speranta, iubire, magie, fara aceste lucruri, suntem mai ...singuri, indiferent de ceea ce facem, AVEM NEVOIE DE POEZIE!

C.A.: *Un cuvânt de final pentru cititorii Dvs. și în chip deosebit, pentru cei care citesc revista AGERO...*

A.B.-Am avut si am un deosebit respect pentru revista "Agero", si in special pentru redactorul sef, poetul Lucian Hetco, exista acolo un grup de oameni extraordinari, care fac lucruri deosebite, zilnic poti citi articole speciale, interviuri inedite, poezie, cronici, imi doresc sa fie recunoscuta munca acestor oameni, nu in fiecare zi cunosti caracere atat de curate si unite, pentru tot ce fac, doresc sa urez revistei "Agero" sa fie cat mai mult citita, iubita, apreciata.

In ceea ce ma priveste, intotdeauna voi colabora cu mare drag, este o revista de suflet, condusa de un om...cu suflet.

C.A. D-na Angela Baciua va multumesc foarte mult pentru acest interviu.

A.B.- Si eu va multumesc, D-na Cezarina Adamescu, doresc sa va urez multa inspiratie, sanatate, liniste sufleteasca si va felicit pentru noua carte de poezii.

Mi-a facut o mare placere dialogul cu dvs.,si voi reveni cu mare drag.

Acestea sunt momente unice in viata, le pretuiesc si pentru acest lucru va multumesc.

Interviu inedit realizat de Cezarina Adamescu
21 martie 2009, de Ziua Internationala a Poeziei
(Galati/Bucuresti, Romania)

EVENTIMENT CULTURAL ȘI MEDIATIC DE EXCEPȚIE

SCRIITORI PE CALEA REGALĂ A POEZIEI - LA DUNĂREA DE JOS

Orașul danubian de la Mila 83 s-a bucurat în zilele de 11-12 martie, de un adevărat regal cultural, concretizat prin sosirea pe „CALEA REGALĂ”, a unor scriitori și artiști renumiți, care, în aceste zile, s-au întâlnit cu scriitorii și publicul cititor gălățean într-o fericită comuniune de spirit.

Am avut parte de momente de grație, de proiecții de film și diapozitive, de un recital renga, de prezentări de cărți și colocvii amicale, toate acestea în cadrul proiectului, atât de inspirat numit: „*Scriitori pe Calea Regală la Dunărea de Jos*”. Protagonisti au fost admirabila actriță și poetă Ioana Crăciunescu, Dan Mircea Cipariu, Mihai Zgondoiu și alți invitați.

Ne referim, desigur, la manifestarea ce a avut loc în sala Auditoriu a Complexului Muzeal de Științele Naturii, proiect organizat de TVR Cultural, de Consiliul Județean Galați, de Centrul Cultural „Dunărea de Jos”, Departamentul Editură și de Biblioteca Județeană „V.A Urechia” sub generosul generic; „Vivat Literatura!”

Proiectul „*Scriitori pe Calea Regală*”, a apărut în primăvara anului 2008, cu prilejul centenarului înființării Societății Scriitorilor Români 1908-2008 și s-a realizat cu sprijinul financiar al Uniunii Scriitorilor din România și al Ministerului Transporturilor.

El este inițiat și organizat, aflându-se în plin desfășurare, de Asociația EURO CULTURAL ART (producător), Asociația Scriitorilor din București și TVR Cultural (coordonator).

De prima călătorie în Trenul Regal, au beneficiat 45 de scriitori care au primit premii pentru Opera Omnia, ori premii ale Uniunii Scriitorilor, trecând prin 5 orașe mari din țară și întâlnindu-se cu confrății lor din orașele respective, precum și cu cititorii care îi cunoscuseră doar din cărți sau din media.

În fiecare din gărilor incluse în proiectul inițial: București, Iași, Suceava, Alba Iulia și Sibiu, s-au organizat manifestări cu cartea, lansări, expoziții, recitaluri de versuri, video-proiecții, dialoguri și colocvii între scriitori și cititori, întâlnirile devenind prilej de comuniune între spirite, pe căile freatice ale Artei.

Toate acestea s-au încununat cu frumoase SĂRBĂTORI ALE CĂRȚII, și cu dovada peremptorie că scriitorii sunt receptați și bineveniți în orice colț de țară și de lume. Cartea – principalul protagonist –, s-a bucurat de o adevărată cinste și prețuire, demonstrând, o dată în plus, necesitatea ei în corolarul artelor frumoase. Dar, nu mai puțin, autorii cărților, care au simțit pe viu, acel flux empatic între ei și cititori, dovedind că triumghiul AUTOR-CARTE-CITITOR, este indestructibil. Prilej fericit de a lega prietenii literare, de a schimba impresii, autografe, opinii, proiecte.

La Galați, în prima zi s-a proiectat filmul realizat cu prilejul primei călătorii cu Trenul Regal a scriitorilor români. A urmat un recital de poezie renga, susținut de inegalabila actriță Ioana Crăciunescu, încheiat de discuții colocviale pe marginea acestui proiect, care a avut un bun impact asupra publicului, după cum s-a observat pe moment, dar și imediat după aceea, ca un ecou prelungit al acestor manifestări culturale.

Atmosfera efervescentă și cadrul ambiantal cu totul deosebit oferit de Complexul Muzeal de Științele Naturii Galați, au făcut din această manifestare de amploare, un început de bun augur pentru înviorarea spiritului și revenirea la lectură sub orice formă și suport material.

De asemenea, a însemnat începutul unui șir de manifestări necesare, nu numai la Dunărea de Jos, dar pretutindeni unde există spirite deschise pentru a primi aceste mărgăritare de cultură și artă pentru înnobilarea sufletelor și edificarea omului pe alte trepte de civilizație.

Susținerea mediatică a proiectului inițial a fost făcută, așa cum am specificat, de Societatea Română de Radiodifuziune, de ziarul „Ziua”, revista „Cultura”, Ziarul „Financiar”, „Ziarul de duminică” și revista „Luceafărul”. De asemenea, proiectul a fost îmbrățișat și susținut de doamna Daniela Zeca-Buzura, director postului TVR Cultural, de producătorul Oltea Gârțoman și echipa condusă de directorul de imagine, Stelian Munteanu, concretizându-se în filmul documentar de 50 de minune cu titlul: „Scriitori pe Calea Regală” și cu volumul antologic cu același titlu, apărut la Editura și tipografia Brumar, editat în 1000 de exemplare și oferit gratuit bibliotecilor din gărilor vizitate. Un gest demn de o cultură modernă și civilizată, care-și face loc tot mai mult în cultura europeană și mondială.

Revenind la această, a doua ediție a proiectului, la popasul făcut de scriitorii din programul național amintit, în orașul dunărean și la Complexul Muzeal, semnalăm căldura și bucuria cu care au fost întâmpinați oaspeții de către oficialități, scriitori și cititori, dialogul viu ce s-a înfiripat imediat după vizionarea filmului, împărtășirea opiniilor și experiențelor proprii, precum și proiectele de viitor pentru orașele ce urmează a fi vizitate.

Gânduri, impresii, păreri, experiențe, schimb amabil de cărți, de autografe, schimb de noutăți și de glume, într-un cuvânt, emulație spirituală maximă.

În fiecare oraș, Poezia, Literatura în general, sunt primite cu pâine și sare, covor roșu, cu fanfară, cu flori, cu zâmbete, veselie, cu inimi deschise, așa cum se cuvine acestei componente principale a Culturii române – ambasadoare națiunii române în Europa și în lume.

Trebuie menționat că volumul antologic rezultat din acest proiect, s-a realizat cu sprijinul moral și financiar al Ministerului Transporturilor și sub Înaltul Patronaj al Majestății Sale, Regele Mihai I.

Principalul scop propus este promovarea scriitorilor români prin acest turneu de lecturi publice cu Trenul Regal amenajat în acest scop, tren care a fost pus în circulație

acum 80 de ani, de către Majestatea Sa Regală, în singura călătorie a Domniei sale, de la Sinaia la Curtea de Argeș.

De asemenea, un alt scop este donarea de cărți ale scriitorilor participanți la acest turneu, în 5 mari gări ale României și în special Bibliotecii Mitropolitane a României, - ceea ce constituie un frumos omagiu adus culturii și istoriei noastre naționale.

Antologia cu titlul „*Scriitori pe Calea Regală*”, constituie, așa cum se menționează în argumentul din primele pagini: „*o secvență a proiectului cultural cu același nume, inițiat și organizat de Dan Mircea Cipariu. Un proiect-unicat în istoria organizației breslei scriitorilor, care împlinește anul acesta un secol de la înființare. Antologia face imagine valorilor perene ale literaturii române contemporane și creatorilor ei de elită, într-o lume bulversată de false vedete și de îndoielnice ierarhii și priorități în viața culturală.*”

Volumul reunește scriitorii care au primit, din 1990 până în 2006, Premiul Opera Omnia, Premiul Național de Literatură, Premiile pentru poezie și proză ale Uniunii Scriitorilor și ale Asociației Scriitorilor din București, precum și invitați ai organizatorilor și finanțatorilor, care au stabilit criteriile de selecție. Volumul nu este o antologie exhaustivă a premiaților, ci îi reunește doar pe cei care au dorit să facă parte din proiect.

Antologia SCRITORI PE CALEA REGALĂ are un tiraj de 1000 de exemplare, din care 30 numerotate cu un ex libris de Mihai Zgondoiu.”

Prestația poezilor și prozatorilor din volumul antologic este cu adevărat remarcabilă, aceștia fiind deja validați de Istoria Literaturii Române, cât și de publicul cititor. Așadar, volumul cuprinde creații ale scriitorilor Constantin Abăluță, Adrian Alui Gheorghe, Ana Blandiana, Leo Butnaru, Augustin Buzura, Gabriel Chifu, Dan Mircea Cipariu, Nicolae Coande, Denisa Comănescu, Ștefania Coșovei, Traian T. Coșovei, Ioana Crăciunescu, Gabriela Crețan, Nichita Danilov, Gellu Dorian, Mihail Gălățanu, Horia Gârbea, Liviu Georgescu, Mircea Ghițulescu, Bogdan Ghiu, Ioan Groșan, Bedros Horasangian, Marian Ilea, Nora Iuga, Ioan Lăcustă, Iolanda Malamen, Irina Mavrodin, Ion Mureșan, Ioan Es. Pop, Nicolae Popa, Valeriu Mircea Popa, Adrian Popescu, Nicolae Prelipceanu, Dorina Ruști, Cornelia Maria Savu, Viorel Sâmpetrean, Octavian Soviany, Cassian Maria Spiridon, Constantin Stan, Nicolae Stan, Liviu Ioan Stoiciu, Robert Șerban, Lucian Vasilescu, Paul Vinicius, Varujan Vosganian.

Poezie și proză de marcă, de factură clasică și modernă, însoțite la final de Note Bio-Bibliografice despre fiecare autor.

Prin turneul în frumosul oraș dunărean, manifestarea se înscrie în tradiția evenimentelor culturale de excepție ale țării, cu rezonanță europeană și mondială.

Despre acest volum remarcabil ca și despre celelalte două volume lansate a doua zi, în același context cultural, „*Supra cea ceapă*” – de Ioana Crăciunescu și „*Poemul matrită*” de Dan Mircea Cipariu, vom reveni pe larg, într-un alt material.

13 martie 2009

ISTORII LITERARE CONTEMPORANE

Eseu: CENACLUL – CA FENOMEN CULTURAL GĂLĂȚEAN ÎN ULTIMUL SFERT DE VEAC

Este îndeobște cunoscut că, demersul unui autor este singular. Munca lui creativă, laboratorul acesta intim, revendică transpirația proprie în intimitatea unei încăperi, la diferite ore ale zilei și, mai ales ale nopții. Și anotimpurile pot fi roditoare și propice creației ori dimpotrivă.

Harul, de asemenea, se coboară în atâtea mii de raze diferite peste creștetul și inima fiecăruia, izvodind fructe de Lumină. În definitiv, fiecare face lumină cât poate – după o spusă străveche. Însă, la fel de adevărat este că, la un moment dat, creatorii de vise și iluzii (fie pe hârtie, fie pe ecran, plasmă, scenă, pânză etc.) ori alte modalități de expresie – simt nevoia unei confruntări cu alți confrăți de breaslă, mai ales atunci când se află la început de drum sau la o răscruce. De aici se naște acea inefabilă emulație spirituală proprie creației, care, dacă e folosită edificator, constructiv, poate duce la conturarea unei personalități artistice de prestigiu care să ne reprezinte ca popor și ca limbă, să ne definească în spațiul european și mondial.

De asemenea, îi poate ajuta pe creatori și pe aspiranții la cultură la găsirea aceluși drum original, propriu, specific fiecărui creator care nu dorește să străbată cărări deja bătătorite.

Spontaneitatea, ingeniozitatea, originalitatea și chiar sclipirea de geniu se nasc din mulțimile de voci care cântă în ansamblu la unison, iar într-o clipă neasemuită, poate izbucni ca o flacără, acea vibrație unică, inefabilă, care să ducă la desăvârșire în oricare formă de cultură sau artă s-ar manifesta.

Este clipa când Timpul devine Lumină, când harul te atinge și nu te mai poți sustrage. De aceea, aceste întâlniri semnificative și rodnice sunt necesare pentru orice creator. Un alt beneficiu – constatat în timp – este dobândirea unei viziuni mai fecunde asupra propriei creații și implicit, asupra propriei personalități.

Să aruncăm o privire de ansamblu asupra fenomenului cultural de la începutul anilor 1980, și mă refer la acest segment de timp fiindcă am fost martoră și participantă activă la viața culturală a cetății de la Dunăre, numită Galați, ca și creatoare și interpretă a creațiilor.

În „*Viața Nouă*” din 9 septembrie 1984, Ionel Manea consemna în articolul „*Glasurile cetății*”- bogata mișcare de cenaclu de pe lângă așezămintele culturale ale municipiilor, orașelor și comunelor județului Galați, astfel:

„O statistică furnizată de Ionel Gheorghiu, instructor principal la Centrul de Îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă, arată că în județul nostru funcționează, nu mai puțin de 25 de cercuri și cenacluri literare, organizate în 11 așezăminte culturale, 12 sindicate și câte unul de UTC și Cooperatie.”

Deci, o mișcare largă de creatori literari amatori: poeți, prozatori, dramaturgi, umoriști – cuprinsă în înalta școală a cenaclului, catalizator al valorilor autentice, adevărat atelier de creație pentru cei care bat la ușa afirmării literare. Și mai departe menționează ca efect al acestei emulații: existența Cenaclului Tineretului din Galați, condus de poetul Corneliu Antoniu – frecventat de – astăzi consacrații – Ion Zimbru, Mihail Gălățanu, Maria Timuc, Cristian Pavel, Dimitrie Lupu. Oțelarii de pe platforma siderurgică și-au creat și ei un cenaclu în 1974 – numindu-l firese „Slova Oțelului” – condus de regretatul prozator Victor Pogor, timp de aproape două decenii.

Cenaclul „Calistrat Hogaș” din Tecuci, condus de prof. Dionisie Duma, având ca participanți pe Vasile Sevastre Ghican, Lucia Cosințeanu, Marin Mârza, Eleonora Bellu este unul din reperele culturale ale județului.

Găzduite în locații propice, la Teatrul Dramatic „Fani Tardini”, Centrul Militar Galați, Casa Corpului Didactic, Casa de cultură a sindicatelor, Biblioteca Județeană „V.A Urechia”, Club SIDEX, biblioteci, sau în unele mai puțin prielnice desfășurării în bune condițiuni a șezătorilor literare, aceste grupări de oameni de diferite vârste și profesii, uniți de liantul universal care se numește FRUMOS, sub paleta lui diversă de forme și nuanțe: literatură, artă plastică, muzică, teatru, film, arte vizuale – au punctat un moment de referință în viața județului creând comuniuni și afinități electivă, fiind și o modalitate de destindere și de petrecere a timpului liber în mod cât se poate de agreabil și constructiv. De-a lungul deceniilor, au editat culegeri de versuri și proză, cum au fost: „*Imn pământului străbun*”; „*Incandescențe*”, „*Pagini Dunărene*” – ajunsă la cca. 20 de volume.

Tot membrii cenaclului au dat spectacole de poezie, muzică, epigramă, panseu, pe scenele din oraș și din țară, acompaniate de muzică clasică, muzică ușoară și muzică de cafe-concert, ambientală. De asemenea, au participat la diverse concursuri de creație și interpretare, câștigând distincții și trofee. Majoritatea grupându-se în jurul unei reviste de cultură sau artă, au organizat la rândul lor concursuri pe genuri literare dedicate diferiților poeți de pe meleagurile acestea: Grigore Hagi, Ștefan Petică, Hortensia Papadat-Bengescu.

Principalele manifestări s-au bucurat, de cele mai multe ori de prezența și chiar participarea unor prestigioși actori ca Vlad Vasiliu, Lucian Temelie, Stela Popescu Temelie, Gheorghe V, Gheorghe, Mihai Mihail, Ioan Citta Baci, Liliana Lupan, Marga Georgescu, Svetlana Friptu ș.a. care susțineau adevărate spectacole și show-uri, acompaniați de pian și vioară, având și contribuția unor artiști lirici de la Teatrul Muzical „Nae Leonard”, precum și a

unor soliști balerini care întregiau momentele neasemuite de frumusețe și desfătare a ochilor și urechilor, picurând în suflete nestematele, bijuteriile artei adevărate, purtate la piept pe dinăuntru.

Galeriile de artă „Nicolae Mantu” – au găzduit, de asemenea, cu prilejul unor vernisaje, astfel de spectacole de culoare, sunet, poezie, mișcare scenică, fotografie, armonie spirituală.

În emisiunea de pe Radio România Cultural a lui Cornel Todea „Cafeneaua literar-artistică” – din data de 4 august 2006, avându-l ca invitat pe distinsul poet Mircea Cărtărescu, s-a discutat despre importanța cenaclului în viața creatorului. Poetul a evocat vremea când participa la cenaclu și ce a însemnat această formă de manifestare pentru el, subliniind confruntările și criticile constructive și edificatoare, disputele amuzante pe marginea unei idei, între tinerii creatori, acești lupi tineri și flămânzi, în dialogul lor cu alte generații, rolul lor stimulator în formarea personalității artistice a unui om. Dar, în același timp a subliniat că un scriitor cu zece volume publicate, nu mai are rost să citească în cenaclu, dar poate, cel mult, să-i îndrume pe tinerii creatori și eventual, să formeze o școală de poezie, de muzică, de pictură, etc.

În acest parcurs fugitiv al vieții spirituale a cetății, nu putem să nu trecem în revistă un eveniment remarcabil, cu valoare de ctitorie spirituală, de care, în momentul de față, puțini își mai amintesc.

E vorba de constituirea Cenaclului Uniunii Scriitorilor la Galați. Cu acest prilej, domnul Radu Macovei, director general al cotidianului „Viața Nouă” (astăzi „Viața Liberă”) – consemna în numărul din 19 aprilie 1986:

„La Teatrul Dramatic s-a consumat ieri unul din momentele cele mai semnificative pentru spiritualitatea de la Dunăre, constituindu-se, într-un cadru festiv „Cenaclul Uniunii Scriitorilor” din Galați – organism prin care, cele mai repute condeie ale Cetății și județului s-au reunit într-o singură și puternică familie integrată marii obști scriitoricești din țara noastră. Evenimentul (...) reflectă cu elocvență nivelul atins de literele gălățene în ultimele două decenii când, de la unul la altul, numele și cărțile autorilor de la Mila 83 a fluviului și-au consolidat din ce în ce mai convingător prestigiul în conștiința cititorilor.”

Același domn Radu Macovei scrie mai departe:

„E bine să ne mai amintim în această împrejurare că în 1965 Galațiul era reprezentat în librării doar de două cărți. Astăzi (aprilie 1986 – n.n.) sunt 35 de autori, care au scris aproape 80 de volume – romane, poezii, piese de teatru, eseuri, proză scurtă sau reportaje literare. Aceste cifre nu spun încă totul, pentru că gălățenii sunt – într-adevăr, mereu prezenți în presa literară a țării...”

Ne-au onorat cu prezența la această manifestare festivă: D.R.Popescu, președintele Uniunii Scriitorilor, Mircea Radu Iacoban, secretarul Asociației Scriitorilor din Iași, Apostol Gurău, secretar al Cenaclului Județean din Galați.

„Delegația Uniunii Scriitorilor – continuă domnul Radu Macovei – compusă din D.R.Popescu, președinteleUSR, Traian Iancu – director al Uniunii Scriitorilor, Mircea Radu Iacoban, Pop Simion, redactor șef al revistei „România Pitorească”, Andi Andrieș – director Editura „Junimea”, Horia Zilieru, secretar responsabil de redacție la revista „Convorbiri Literare”, Iași, Corneliu Leu, redactor șef adjunct la revista „Contemporanul”, Ilie Tănăsache, redactor la ziarul „Scânteia”, Dan Laurențiu, redactor revista „Luceafărul”, Florin Muscalu, secretarul Cenaclului Uniunii Scriitorilor din județul Suceava, Nelu Oancea, Traian T. Coșovei, George Țârnea, Mircea Nedelciu (...).

Prima șezătoare literară a Cenaclului Uniunii Scriitorilor, care a avut loc imediat după ședința de constituire, a fost condusă de scriitorul Mircea Radu Iacoban.”

Evenimentul este consemnat în paginile revistei „Luceafărul” din 26 aprilie 1986 cu titlul: *„Cenaclul Uniunii Scriitorilor” din Galați.*

O comparație cu starea de fapt a evenimentelor culturale actuale ar fi needificatoare și chiar inutilă, dar, nu putem să nu ne punem unele întrebări în legătură cu acest subiect.

Un asemenea strălucit început făcut de Uniunea Scriitorilor la Galați, îi obligă în conștiință pe oamenii culturii. Pe atunci se visa la o editură proprie, la o revistă proprie, la un

sediul scriitorilor și artiștilor gălățeni și, de ce nu? fiindcă numărul creatorilor crescuse considerabil, la o Asociație a Scriitorilor gălățeni.

După evenimentele din decembrie 1989, sau găsit modalități pentru crearea tuturor acestora și a încă multora, ca să nu mai vorbim de existența, la Galați a Filialei Uniunii Scriitorilor din România, pentru Galați-Brăila, condusă de poetul Corneliu Antoniu.

Însă, ce s-a întâmplat pe parcurs de a dispărut acel suflu benefic inițial, este greu de spus. Ba, s-ar putea spune, cu cât mai multe posibilități (edituri, ziare, reviste, asociații, filiale) – cu atât mai puțin entuziasm, cu atât mai multă discordie între confrății de litere. Ca un făcut, ca un blestem. Se acționează pe grupulețe, pe familiuțe, pe „simpatii” și „antipatii”. În această conjunctură, este greu și pentru scriitorii consacrați, să pătrundă într-un cerc, dară-mi-te pentru debutanți.

Ai zice că acționează fatidicele Legi ale lui Murphy, și, un scriitor, cu cât e mai talentat sau mai conștiincios față de cultură și opera literară în sine, cu atât este mai marginalizat.

Nu e de mirare, așadar, că într-o zi mi-a venit ideea să scriu un text satiric, destul de dur, pe care-l redau aici, într-o încercare sisifică de a-i face pe cei abilitați, să deschidă ochii, spre binele culturii în general și al literaturii, în special, pe care o slujesc credință de mai bine de trei decenii:

FĂRĂ MENAJAMENTE -EXPUNERE DE MOTIVE. PENTRU CE NU SE POATE INTRA ÎNTR-O UNIUNE DE CREAȚIE sau: NOILE LEGI ALE LUI MURPHY COMENTATE, ADNOTATE ȘI ÎNTÂMPLATE AIEVEA

- .Scrie cât mai multe cărți și vei avea cu atât mai puține șanse.
- .Scrie cât mai bine și vei avea cu atât mai puțini prieteni.
- .Nu participa la nici un fel de agape ale unioniștilor.
- .Nu primi decât premiile care nu ți se oferă.
- .Speră și nu ai teamă și sigur nimic bun nu ți se va întâmpla.
- „Iubește și fă ce vrei!” – dar să nu iubești prea mult și să nu faci orice.
- .Fericirea de a te ști scriitor se măsoară direct proporțional cu nefericirea personală.
- .Scrie cât mai favorabil despre un confrate și sigur ți-l vei câștiga de dușman.
- .Fă-ți prieteni critici, istorici literari, exegeți, oameni de seamă și sigur nu va mai scrie nimeni despre tine.
- .Nu bate nicicând la ușa Uniunii ori filialelor și nu intra nici pe fereastră dacă ești dat afară.
- .Dacă vei ruga pe cineva să te ajute, sigur o să te înfunde mai rău.
- .Scrie cât mai bine despre cei mai puțin buni.
- .Performanțele tale devin lesne coșmarurile celorlalți.
- .Încearcă să încropești un ziar, o revistă, o fundație de cultură și imediat îți vei ruina sănătatea, nervii, mijloacele materiale, sufletul.
- .Și, încrezător de-ai fi peste poate, cu atât mai dezamăgit te vei afla.
- .Încrede-te cât mai mult în om și nu va întârzia dezastrul și nefericirea.
- .Pace fă cu toți cei deopotrivă țieți și ei – război și tulburare – îți vor provoca în inimă, în gând și în cuvinte.
- .Cu cât mai sus vei ținti, cu atât mai afund vei cădea în abisuri.
- .Încredințează un secret celui mai intim prieten și în clipa următoare va fi pe buzele tuturor.
- .Cu cât mai puțin vulgar, licențios și pervers vei fi, cu atât vei fi mai respins.
- .În tagmă de vei vrea să pătrunzi, aidoma lor trebuie a te face.
- .Dacă vei bea agheasmă precum Grigore, ai toate șansele să stârnești toți diavolii.
- .De-ți vei iubi casnicii, ei te vor scuipa și te vor azvârli afară din toate cercurile.
- .Aceste reguli de aur să le păstrezi cu sfințenie:
 - Scrie puțin sau deloc;
 - Să nu vorbești niciodată în public;
 - Să nu-ți dezvălui sufletul pentru că haita de lupi răpitori abia așteaptă să ți-l sfâșie;
 - Întârzie mult, deliberat la orice întrunire;

- Să nu-ți ții cuvântul în nici o împrejurare;
- Abjură de câte ori poți;
- Vinde-ți sufletul chiar pe două parale;
- Calcă-ți toate virtuțile în picioare;
- Fii nemilos, crud, bosumflat, infatuat, important, răzbunător. Doar așa ai șanse de a ajunge la nivelul acela spre care tinzi și vei fi cu atât mai temut printre semeni;
- Sămânța discordiei seamănă, împrăștie;
- Aleargă mereu după vânt și culege furtună;
- Vai de cei care năzuiesc spre lumină căci, iubitorii de întuneric, deîndată îi vor înghiți, nimici, scufunda în beznă;
- Semidoct de vei fi, cu atât vei ajunge în academiile cele mai înalte.
- Refuză să fii lăudat, mediatizat, premiat și vei ajunge desigur, OMUL ZILEI.
- Îmbracă-te cât mai modest, nu te spoi, nu ieși cu nimic în evidență.
- Vorbește cât mai puțin, nu te afișa în relațiile publice.
- E neapărat necesar să nu apari niciodată în presă, la televiziune, ori radioul public.
- Dacă totuși, vei săvârși vreo astfel de greșeală, nu ți se va ierta și vei fi taxat imediat.

Ultima, dar nu cea din urmă: Încredințează toată documentația necesară unui scriitor consacrat, cu responsabilități în conducere și sigur nu vei ajunge NICIODATĂ pe masa comisiei de validare.

Toate acestea, fiii mei, și multe altele de acest fel, trebuie păstrate cu mare sfințenie, pentru că ele sunt noile reguli pentru cel ce vrea să acceadă la nemurire.

Este adevărat că unele ziare, reviste, publicații culturale apărute după Revoluție s-au pierdut pe drum, înghițite de concurență sau de lipsa mijloacelor materiale, de proasta difuzare, și, în speță, de un menagement defectuos.

S-au născut alte reviste, alte asociații, alte posibilități. Au rămas, câte? Avem câteva reviste proprii, le numeri pe deget („Antares”, „Porto Franco”; „Dominus”, Dunărea de Jos”, „Școala Gălățeană”). Avem multe edituri (au fost și mai multe!) și câteva tipografii viabile (lucruri nesperate pe atunci!). Mai există doar câteva librării după ce s-a desființat în mod criminal – Librăria Centrală, cu filialele ei din cartiere.

Sistemul de difuzare a cărții este dezastruos, prin RODIPET și cele câteva librării care primesc carte, în special carte a autorilor gălățeni.

Dar, cele câteva cenacluri (le numeri și pe acestea pe degetele unei mâini și tot mai rămân degete nude!) – ființează sporadic, cu prea puțini autori și, adeseori, vrând să participe la o întrunire sau manifestare culturală la una din ele, găsești ușa închisă, fiindcă, ori s-a amânat, ori nici nu avea de gând să se țină, deși s-a anunțat în presa locală. Cele câteva posturi de televiziune locală găsesc foarte greu spațiu liber pentru emisiuni culturale. Posturile locale de radio, nu mai găsesc spațiu decât pentru reclame și dedicații muzicale ori știri preluate din presa centrală. Ce se întâmplă atunci cu cineva care vrea să se afirme în cultură?

Nu poți să nu te întrebi: ce criză de paradigmă ne bântuie? Parafrazând titlul unui roman al distinsului Fănuș Neagu, noi eram acei „*frumoși nebuni ai marilor orașe*”, sau, parafrazând titlul unui film celebru de epocă: „*acei oameni minunați și poeziile lor zburătoare!*” Zburătoare, pentru că nu toți erau destul de grijulii cu producțiile literare proprii și ele sfârșeau, de cele mai multe ori ca scrisorele, epistole aniversare pentru domnișoarele cu ștaif.

Și aici îmi vin în minte Benedict Corlaci și Dimitrie Stelaru care scriau poeme magistrale pe șervețelele mototolite de la restaurantele și cafenelele bucureștene și ele sfârșeau, de obicei, la coșul istoriei literare sau al ignoranței fără sfârșit în orice epocă.

Atmosfera acelor minunate cafenele de la Capșa, Boema, Terasa Oteteleșanu, unde se întâlneau la „un pahar de vorbă” și puneau literatura la cale, acei monștri sacri ai scenei românești și ai marilor hebdomadare bucureștene, se estompează și pierd în spatele unor

geamuri imense, cu oglinzi negre, reflectorizante, de tip termopan, pe unde nu pătrunde geană omenească și unde totul e mort, pustiit, ascuns de parcă ar fi rușinos.

Pentru că, ce-ți sugerează niște geamuri-camuflaj decât ceva pidosnic? Altele erau ferestrele largi, luminoase, de altădată, unde puteai zări totul pe dinăuntru, pentru că nimeni nu avea de ascuns nimic. Și chiar dacă nu aveai bani să intri și să consumi ceva, te puteai sătura privind și admirând, mesele gigantilor și titanilor culturii românești inter și post belice, pe care-i urmăreai fără saț cu privirea și-i admirai fără limite, pentru că aveau o purtare seniorială, boierească, în viață ca și în scris, erau generoși și sublimi. Și parcă cerul îi primea pe toți sub bolțile sale, fie mari, fie mici, fie aspiranți, fie înrădăcinați bine în istoriile literare!

Poate că magia locurilor acelea atât de colorate și pitorești prin atmosfera lor boemă, învăluită în damfuri de har și vălătuci de fum și de aburi de cafea, atât de evocate în amintirile poezilor și scriitorilor clasici și contemporani (Vezi: Fănuș Neagu, Mircea Micu, ș.a.), consta în faptul că totul era la vedere. Deși erau nevoiți să se ferească de privirile austere ale regimului totalitar, boemii artiști români se plimbau nestingheriți pe culoarele fanteziei lor creatoare, iar în marile reviste și cotidiene bucureștene era loc pentru toți, dacă se aflau, firește, sub zodia harului.

Puteai de departe, „chiar și cu ochiul liber” să-l zărești la terase ori cafenele pe Nichita Stănescu, pe Gheorghe Tomozei (prințul Tom), pe Grigore Hagiș și pe câți alții, prinși în mreaja muzelor care le-au adus nemurirea. Boemia și boeria lor spirituală era mai de preț decât cea din austerele palate regale, pentru că ei înșiși erau acei prinți, regi și împărați, suverani peste popoare întregi de cuvinte, pe care le dăruiau cu funciară generozitate de nababi, fără teamă că, risipind frumuseți inefabile, li se vor goli vistieriile.

Trebuie să menționăm prima publicație literară apărută la Galați, după revoluție, „*Porto Franco*”, în arealul spiritual dunărean și prin aceasta, în spațiul european, al cărei editor este Societatea Scriitorilor „C. Negri”, cu sprijinul Ministerului Culturii și Cultelor.

Aruncând o privire pe un program din anul 2000, an de referință pentru întreaga umanitate, citim despre „*Colocviile revistei Porto Franco*” – 26 iunie – 2 iulie 2000 – cu prilejul editării numărului 50 al revistei, când s-a organizat o suită de manifestări cum ar fi: expoziția „*Cărțile Dunării*”, a avut loc ședința Cenaclului „*Noduri și Semne*”, au avut loc lansări de cărți, întruniri în saloane literare, simpozioane, s-au organizat expoziții de pictură, s-au desfășurat recitaluri poetice, dramatice, recitaluri de balet. Participanți de prestigiu ne-au onorat cu prezența la Casa Artei, cum ar fi: acad. Mihai Cimpoi, critic și istoric, președintele Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova; acad. Fănuș Neagu, Nelu Oancea – directorul Editurii Eminescu, criticii: Alexandru Condeescu, Dan Cristea, Marius Tupan – redactor șef la revista „*Luceafărul*”; Nicolae Dabija – poet, redactor șef la revista „*Literatură și Artă*”, Cassian Maria Spiridon, poet, eseist, redactor șef la „*Convorbiri Literare*” – Iași; Valeriu Stancu, poet, redactor șef la „*Cronica*” Iași, Theodor Codreanu, critic și prozator, Gellu Dorian, poet, redactor șef la „*Hyperion*”, Victor Sterom, poet, director la revista „*Sinteze Literare*” Ploiești ș.a.

De menționat că unele reviste, devenite repere publicistice, au găzduit în acest sfert de veac tumultuos, cu multe evenimente istorice memorabile, cenacluri literare, fie la sediul lor, fie prin corespondență în paginile revistei, așa cum a fost Cenaclul „*Numele Poetului*”, de la Casa Scânteii, condus de reputatul poet Cezar Ivănescu, Cenaclul Revistei „*Flacăra*” - care a trecut apoi la „*Luceafărul*” – condus de remarcabilul poet și istoric literar Geo Dumitrescu, poetul care a ținut cu regularitate de metronom electronic, rubrica „*Atelier literar*”. Cel care, cu migala căutătorului de aur, a scormonit ca să afle în vrafurile de manuscrise, filonul, uneori abia întrezărit, al marii poezii și care a șlefuit talente precum Baruch Spinoza șlefua lentilele.

Cenaclul prin corespondență al *Suplimentului Literar-Artistic al Scânteii Tineretului* – condus de – nu mai puțin reputatul critic Alex. Ștefănescu; Cenaclul „*Dintre sute de catarge*” găzduit în paginile revistei „*Convorbiri literare*” – în perioada anilor 1980, de poetul Ioanid Romanescu, apoi de Daniel Dimitriu; cenaclul revistei „*Familia*” condus de criticul Al.

Cistelecan, apoi, „*Diligența poștală*”, al cărei conducător a fost inegalabilul poet Emil Brumaru, la revista „*Cronica*” Iași, tot în anii '80, și multe altele.

Nu putem să nu menționăm în chip special revista „*Antares*” - apărută cu sprijinul Uniunii Scriitorilor din România, al cărei director este poetul Corneliu Antoniu și acele „*Seri ale revistei Antares*” – atât de spectaculoase și rodnice, manifestări prezidate de președintele Uniunii Scriitorilor din România, la care de obicei erau prezenți: Nicolae Breban, Dan Cristea, Eugen Uricariu, regretatul Ioan Flora, Marius Tupan, George Astaloș, Doina Uricariu, Mihai Ursachi – de fericită amintire – Grișa Gherghei, Gellu Dorian, Dumitru Pricop, Lucian Vasiliu, Cassian Maria Spiridon, Valeriu Stancu și alții, manifestări de prestigiu care duc fanionul unei națiuni și mențin treaz interesul pentru cultură, nu numai românească, dar și universală.

La Serile revistei Antares în ultimii ani, se acordă titlul de *Cavaler Danubian în grad de Comandor* și medalii de aur unor reputeți poeți și scriitori români și străini.

Mai remarcăm „*Cronica de cenaclu*” – găzduită în paginile revistei „*Partener*” – Galați, săptămânal cultural, de informație și lectură pentru week-end, din anii '90 – cu rubrică permanentă.

Nu trebuie uitat, de asemenea, Cenaclul literar „*Ștefan Petică*” al Casei de Cultură a sindicatelor din Galați, condus de regretatul poet Ion Chiric și preluat de la Paul Sân-Petru și George Bârligea, care l-au condus timp de douăzeci de ani și unde s-au remarcat scriitori și poeți ca: Paula Ștefănescu, Stanciu Ene, Florică Iov, Hristache Florea, Luminița Potârniche, Valentina Teclici, Lenuța Tăune ș.a.

Acest cenaclu, în noiembrie 1992 a trecut sub conducerea subsemnatei și apoi a scriitorului Octav Eniceicu, cu noua denumire de „*Ștefan Petică Redivivus*” sau „*Noua Școală de Frumos*”, care a promovat talente autentice și a susținut spectacole nenumărate în diverse locații, la unități militare, Casa de cultură, orfeline și cămine de bătrâni, și a avut multe emisiuni la Radio Galați cu invitați de marcă.

Menționăm în context și prestigiosul Salon Literar „Anton Holban” – înființat tot în anii '90 de distinsul profesor Constantin S. Dimofte și preluat de scriitorul Theodor Parapiru, cenaclu care funcționează și astăzi, unde creatorii își lansează cărțile și sunt organizate diferite manifestări cu cartea, la Casa Corpului Didactic.

Așa cum sublinia Ionel Manea în revista „*Dominus*” nr. 74 din martie 2006, „*prin unul din rosturile lui consfințite, Salonul Literar „Anton Holban” – va deschide și va netezi drumul spre cititor al cărții de valoare, oricare ar fi ea.*”

Amintim, de asemenea, prestigiosul Cenaclu „*Noduri și Semne*” - găzduit de revista „*Imparțial*” și condus de poetul Gelu Ciorici – directorul revistei, unde își manifestă talentul o sumă de scriitori precum Ion Avram, Ruxandra Anton, Dimitrie Lupu, Petre Rău, Ion Zimbru și mulți alții.

Nu putem să nu ne referim și la „*Verva*” – gruparea umoriștilor gălățeni – care, numai în câțiva ani de continuă funcționare, a reușit să afirme și să confirme, așa cum scria Ionel Manea în articolul amintit, nume prestigioase ale umorului: Dan Plăeșu, Dan Căpruciu, Constantin Cristian, Paul Negulescu, Gheorghe Enăchescu, Florin Cristea, Petru Iamandi (traducător din limba engleză), Nicolae Precupețu, Vasile Plăcintă, Ion Grosu, Ion Moraru, Constanța Apostol, Victor Feru, Ion Bahu, Paul Buță și mulți alții, - unii laureați ai festivalurilor de umor de la Vaslui, de la Craiova și de la multe alte concursuri și festivaluri de umor naționale.

Clubul umoriștilor „*Verva*”, în 1998 a obținut Diploma de Membru de onoare al Uniunii Epigramiștilor din România, „*pentru întreaga activitate de afirmare a epigramei românești*”, organizează festivaluri de umor și editează cărți de gen, cum e „*Umor la Mila 80*”, apărută la Editura Alma, Galați. De curând, acest cenaclu a sărbătorit Jubileul de 25 de ani de activitate, prilej cu care s-a hotărât editarea unui volum antologic de umor și epigramă.

Tot în acest context, menționăm existența, de circa 5 ani a cenaclului numit „*Arionda*”, găzduit de Școala gimnazială nr. 33 Sfântul Dumitru din oraș, și condus de poeta Olimpia Sava care este și bibliotecara acestei școli. Acest cenaclu găzduiește un buchet de oameni, un buchet

de zâmbete răsfărânte spre oameni. Membrii cenaclului sunt de diferite profesii, majoritatea – dascăli, având nobila menire de a educa, de a învăța tinerele generații și a le cultiva gustul pentru frumos.

În anul 2006 s-a reușit performanța editării a trei volume colective, două pentru copii și ultimul pentru adulți, cuprinzând poezii, volume apărute la Editura Pax Aura Mundi.

Cam acesta ar fi tabloul succint al cenaclurilor gălățene actuale, puține, vorba unui pensionar, fost maestru instructor școlar la un liceu din Galați: „*Dacă ar fi mai multe cenacluri și mai puține buticuri!*”

Ca om care a slujit o viață întreagă cartea, prin profesie și prin vocație, drept „pledoarie pro domo” – nu pot să nu militez pentru reîntoarcerea la lectură, la marile valori universale, fără a neglija valorile autentice românești, cu aceasta putând să împlinim vocația universală și să atingem adevărata și înalta dimensiune umană, cea care ne diferențiază de celelalte fapte ale Universului, așa cum spunea poetul Ioanid Romanescu: „*Poezia a diferențiat și mai mult oamenii de celelalte ființe*”.

Poezia – „*acel ceva plăpând, înaripat și sacru*” – așa cum o definea Platon, cea care, după cum spunea mult regretatul poet Grigore Vieru, „*ajută soarele să răsară și femeia să nască*.”

Ce ne ținea atunci legați cu fire nevăzute și acum ne răsfiră, ne împrăștie?

Dorința de a ne vedea cât mai curând numele pe coperta unei publicații, pe frontispiciul unui cotidian, dorința care, o dată realizată, interesul întâlnirilor de spiritualitate – „aceste oaze binecuvântate de pace divină”, a pălit, s-a disipat, fiecare fiind mânat de propriile ambiții și interese, în dorința de a fi în permanență primii, eliminând concurența (uneori cu mijloace nu dintre cele mai ortodoxe).

Câtă vreme se mai scrie poezie pe lume, nu e nimic pierdut. Și poate că, acele spirite congenere, se pot întâlni, fie și virtual, prin intermediul plasmelor, pentru a făuri împreună o lume mai frumoasă, mai bună, mai alcătuită, care să nu-i răpească omului, dreptul la visare. Așa să ne ajute Dumnezeu!

Galați, 27 februarie 2009

Eseu

ZIUA INTERNAȚIONALĂ A POEZIEI – 21 MARTIE

„ACEL CEVA PLĂPÂND, ÎNARIPAT ȘI SACRU” (PLATON) - POEZIA CARE ȚINE FIINȚA ÎNTRU FIINȚĂ

„*Trăiască Poezia și marii visători*” - scria mai demult reputatul poet Ioanid Romanescu. Și faptul că Poezia nu se poate disocia de Visare, de Oniric, o așează pe treapta înaltă a trăirilor imaginative, a metarealului, a fabulosului și a stării vocaționale de grație. Să nu ne amăgim. „Tot românul s-a născut poet” – această zicere populară este adevărată, însă, nu tot românul își poate manifesta această stare în forma ei cea mai fericită.

Poezia este un suprem omagiu adus iubirii de oameni, de natură, de frumos, o iubire tămăduitoare și stenică, revărsându-se către noi, privitorii, în tandrețe mătăsoasă, esențializată în gesturi simple, dar care capătă consistență deplină prin culoare și ideatică. Poate că nu întâmplător, Ziua Mondială a Poeziei coincide cu echinocțiul de primăvară. Poezia poate fi o Re(Naștere).

Acest sentiment immanent al iubirii Renăscând în Natură, este o continuă aspirație către Înalt, către sublim, către frumosul prin excelență.

Venind din universul de sacralitate al omenescului, dar înălțate prin limbaj și metaforă, poemele sunt decupaje ale clipei eterne incendiară și exultantă, care uneori se temperează, căpătând expresia de mir a echilibrului și grandorii, născute din uimirea de sine, din bucurie și revelație harică.

Parcurgând un poem, simți aromele suave ale Înaltului, transpus în semne comunicabile, adevărate destăiniri convertite în ceremonii diurne. Un fior profund metafizic este prezent peste tot, ieșind la iveală discret, ca un gând picurat. Ceea ce uimește într-adevăr, este partea de nepătruns și insidios din existența cotidiană, ceea ce numai ochiul poetului vede și urechea muzicianului aude. O simfonie de sunete și culoare, cu pulberi ale unei reflectivități de vitraliu sfărâmat. Efluvii imateriale de poezie, curgând din toate direcțiile, ne copleșesc ca o hăituire de cețuri mișcătoare, alungate de razele soarelui. Meditații nuanțate liric induc un sentiment de irealitate cu substrat metafizic.

Adunate-ntr-un punct vibrator, precum tablourile, reflecțiile lirice sunt confesiuni necesare, transpuse în chip admirabil pe un suport virtual sau material și au extraordinara forță de a extrage din banal, din întâmplător, valori de semnificație care conferă farmecul ascuns și misterios al inefabilului.

Puse cap la cap, cu minuție de trezorier, poemele ne eliberează de vulg și de starea de angoasă provocată de imaginile despuiate, cu parfum neîndoios de kitsch, care fac deliciul amatorilor de senzații ieftine.

Faptele mâinilor, faptele ochilor, faptele minții Poetului vor rămâne, credem, desenate în chip tainic, în filigran, pentru clipa când fiecare se va simți singur și vulnerabil, orbecând în tumultul acestei trăiri după steaua de sprijin.

Un singur lucru e clar: oricât ar fi vremurile de potrivnice, Poetul nu are voie să risipească crâmpeiul de substanță divină din sine însuși, ci, cu forța interioară caracteristică unui titan, să răzbată în plină lumină, împrăștiind astfel în jur monadele sufletești cu care l-a binecuvântat Providența.

Cu alte cuvinte, orice talant îngropat în pământ ruginește și nu mai poate oferi bucurie lăuntrică nici unui ochi muritor, oricât ar încerca cineva, mai târziu, să-l șlefuiască.

Nu simți Poezia în lipsa culorii. Nu-ți poți imagina culoarea în absența sunetului. Nu poți asculta liniștea decât adulmecând miresmele de mirt ale Cuvântului. Ceremonii de sunet și culoare, transpuse în vers, eufonii fără cusur. Nu-ți trebuie ureche specială să percepi sunetul neauzit al poemelor tandre, tăcute, fluente și sugestive, intens evocatoare, ca o nespus de blândă Lumină.

Binecuvântate fie aceste tainice clipe în care sudoarea iubirii – Duh Sfânt – ne adună între coperte de carte – virtuală sau nu – ca într-o imensă confrerie spirituală ce ne îndumnezeiește. Pe când, în noi urcă presimțirea unei gingașe mâini, mângâindu-ne pe dinăuntru ființa!

Este știut că Poezia – atunci când se înalță pe culmi – ca și muzica, și arta imaginii pure – constituie acte de credință. Ele întind punți freactice între suflete, înălțându-le pe culmile inefabile ale credinței. Ea unește, înlănțuie, contopește și sprijină, tâmplă de tâmplă și inimă de inimă.

Poezia poate deveni act de credință, act de dăruire jertfelnică!

Orice creator, orice ziditor, orice, orice meșter, dincolo de iscusința minții și măiestria mâinilor care tinde spre desăvârșire, își lasă o amprență, o fărâmă din sufletul său în lucrare. Această fărâmă de suflet palpită apoi ca o inimă, făcând din lucrarea sa o operă vie, însuflețită.

Așadar, dacă vrei să cunoști un creator în intimitatea sa, în profunzimea sa, trebuie să știi să-l citești cu „dioptriile inimii”.

Eu însămi, mă recunosc în toate scrierile de până acum, în care am lăsat câte o monadă din sufletul meu, din personalitatea mea, chiar dacă uneori mi s-a părut că mă dezgolesc în fața mulțimii. Păstrând pudoarea cuvenită – fără de care nu concep o scriere – am încercat o radiografiere a sinelui în fiecare carte.

Pot spune cu mâna pe inimă că, scrierile spirituale, scrierile de introspecție acută în sine îmi sunt cele mai proprii pentru că presupun o sinceritate absolută. Dincolo de măiestria ori stângăcia lor, sinceritatea care răzbate din ele, rămâne mărgăritarul de preț, ROTUNDUL de care trebuie ținut seama.

Ca să mă exprim în spirit de smerenie, spun că, indiferent dacă era vorba de proză, vers, publicistică, teatru, eseistică, scrierile mi-au fost dăruite în urma unor rugăciuni și am considerat o datorie jertfelnică să le aștern pe hârtie, apoi să le susțin din toate punctele de vedere.

Astfel, am făcut din fiecare zi un prilej ca să împart bucuriile în dumicați, ca pe fărâmele de cuminecătură și le dăruiesc semenilor. În templul curat al lăuntrului am vrut să depun un buchetel de flori suave. În aceste timpuri NEVOIA DE ROTUND ne adună și ne leagă cu fire freatică. Să intrăm cu sufletul alb în acest punct cardinal sub mănăstirea cerului veșnic, așa cum am intra într-o legendă. O legendă adevărată. Poate că, o dată cu vestigiile prezentului, vom teauriza și stările noastre de spirit, aflate într-o perfectă vibrație.

Doar împreună mâinile noastre rodesc. Pașii noștri ating locuri pline ochi de istorie. Din inimi simțim crescându-ne aripi nevăzute. Ne-am putea chiar înălța, deopotrivă cu îngerii într-o continuă renaștere-biruință. Dumnezeu se coboară lin printre noi, ne aprinde candela inimii. E atât de aproape încât am putea chiar să-l atingem. Se face senin. Se face lumină afară și înăuntru nostru.

În fața frumuseților prezente, să rămânem dreți ca în fața unui altar de lumină, cu o floare dalbă care să ne înflorească subit în căușul de inimă.

Să pătrundem, așadar, în acest imperiu enigmatic, al Poeziei, imperiu cu veșmânt floral, prin care se strecoară blând, aerul dintre mirese, unde echitația sacadată a tăcerii ne ispitește dimineților hărăzite nesomnului. Astăzi, de ZIUA INTERNAȚIONALĂ A POEZIEI. DE ZIUA CUVÂNTULUI. A SLUJITORULUI POEZIEI, FĂURARUL, CREATORUL EI.

Haideți să ne risipim împreună în tumultul cuvintelor, ca în matricea unei blânde lumini în care se întrezăresc cozi de comete. Haideți să rostim în cinstea ei, o rugăciune! Apoi, să intrăm în ea smeriți, ca într-un templu.

În acest univers fermecat și atât de divers, prin stil, prin parfum, prin culoare, ai senzația că nimic rău nu ți se mai poate întâmpla, ațipesc toate spaimile, îți tragi peste pleoape jerseyul filigranat al Poesiei, realizând că precauțiile devin inutile de vreme ce mâinile miros a merisor, a

salcâm înflorit, a tuberoze... Și, fiecare celulă onirică, se desface la infinit, devenind ninsoare poetică.

Poezia, acest rotund ideatic iscat din geana întredeschisă, un rotund populat cu fleacuri cumiști, cu dumicați de-amintiri din seri de vecernii.

În rotundul acesta cu aripi, Poemul își află izvor, la îndemâna oricui, merinde pentru duminici, sfioasă ofrandă la-nceput de-nceput, cuiabarul râvnit pentru nașteri definitive. Imagini ale reveriei ori simple transcripții nude ale unor stări, adevărate ceremonii de sunet – ODA A BUCURIEI - cerându-și audiență la viață!

Se știe, nașterea unui prunc este un eveniment benefic care răstoarnă în chip fericit destinul celor care-l așteaptă.

Atunci când aștepti un oaspete deosebit nu știi ce să faci ca să te pregătești mai bine. Deretici prin casă, gătești bucate alese, ștergi praful, aerisești, cumperi un buchet proaspăt de flori și-l așezi într-o gastră să-ți bucure sufletul. Și când, în sfârșit, oaspetele sosește, bucuria nu cunoaște margini. Îl aștepti în prag, îi faci semne binevoitoare cu mâna. Faci orice demers ca să poftească în casa ta, să rămână cât mai mult la tine, cu tine.

Nu degeaba s-a spus deseori că actul creației seamănă cu o naștere. O naștere în duh, spirituală, o sfântă plămădă de inefabil.

Ce putere, ce forță, cât curaj îi trebuie mamei pentru a zămisli crâmpeliul de viață!

A naște înseamnă, în fond, a fi părtaș la lucrarea Creatorului, a co-participa la minunea cutremurătoare a vieții. Umanitatea – cea care a conferit, la rândul ei, părinților, forța lăuntrică de a lupta și de a nu se lăsa copleșiți de valul atât de înalt al nepăsării, în acest timp incert în care aproape nimeni nu se mai gândește la suflet, în care artistul, poetul, pictorul, actorul sunt priviți de cele mai multe ori cu suspiciune.

Când Poezia a devenit o REGINĂ ÎN ZDRENȚE, cerșind pe la uși un coltuc de încredere pentru a-și îndeplini rostul. Poezia care, înainte de a fi artă, este o STARE. Stare de grație. Stare de înger. Stare de naștere. Și de Înviere Sprituală.

Poezia – așa cum spunea Platon – „Acel ceva plăpând, înaripat și sacru” – turnând torentul bunătății divine în noi, ne înveșmântează într-o pace înaltă, în care adâncul de sus se oglindește în adâncul nostru, ne deschide ochiul inimii și ne întemeiază sufletul pe iubire.

În mod ciudat, când scriu aceste rânduri, îmi aduc aminte de o distinsă doamnă, concitadină, care scria și ea versuri pentru copii și care mi s-a adresat într-o zi: „Așa faci tu, întotdeauna, te îmbraci în zdrențe și scrii poezie”, neștiind, că, de fapt mi-a făcut un compliment grozav, din care, mai târziu, după ce mi-a trecut mirarea, perplexitatea și supărarea, s-a născut un catren pe care-l păstrez intact în căușul inimii: „Mă-nchin Domniței Sărăcia/ Neprihănitei Inocențe/ Visând să apăr Poezia,/ Regină îmbrăcată-n zdrențe.”

Să nu ne pierdem cumpătul. Câtă vreme mai avem generozitatea de a ne aduna sub auspiciile acestei REGINE ÎN ZDRENȚE, acestei stări de inefabil, de a citi și scrie poezie, încă nu e totul pierdut. Mântuirea e posibilă, fiindcă se cunoaște efectul tămăduitor al Poeziei.

Cuvine-se, aşadar, să-i redăm acestei Suverane în zdrenţe – Poezia – demnitatea şi locul binemeritat de-a dreapta Literaturii Universale!

21 martie 2009 – Ziua Poeziei

LUMEA ÎN CARE TRĂIM

DARURI DE SĂRBĂTORI PENTRU BĂTRÂNII NOŞTRI

Nu e prima oară când scriu despre iniţiativele providenţiale ale Uniunii Judeţene a Pensionarilor din Galaţi, care, înfiinţată în 1990, de-a lungul anilor, s-a făcut cunoscută, prin activitatea sa prodigioasă în folosul seniorilor. Prin consiliul ei de conducere, coordonat de Dl. Costică Chihaia, Uniunea, aduce câte o rază de lumină şi căldură în sufletele celor necăjiţi şi bolnavi, în această lume – pentru ei foarte cenuşie şi fără orizont. Fie că e vorba de împrumuturi foarte avantajoase, de tip CARP, fie prin medicamente, stimulente băneşti, daruri în alimente sau daruri de suflet, cum ar fi spectacole gratuite, fie prin tombole organizate care dau posibilitatea bătrânilor de a câştiga câte un obiect, Uniunea se îngrijeşte de soarta bătrânilor noştri.

Bătrânul, tâmpla şi umărul casei, stâlpul de sprijin de la temelia noastră, aflat la crepusculul vieţii, într-o societate modernă, cum se doreşte a noastră, are parte, de multă suferinţă şi împovărări de tot felul, prin dările şi obligaţiile către stat şi care nu se pot acoperi, de obicei, dintr-o pensie absolut jenantă.

Aflaţi astfel la limita subzistenţei, bătrânii sunt nevoiţi să stea la rânduri interminabile, ba la Casa de pensii pentru câte un bilet de tratament, ba la medicamente, ba la Fisc, ba acolo unde găsesc de cumpărat ceva mai ieftin. Nu spun o noutate. Aceste lucruri se cunosc, dar nu se

prea vorbește despre ele, sau se vorbește în șoaptă, să nu se supere cei care, ghiftuiți și mulțumiți de ei înșiși și de tot ce posedă, ar putea avea oarecare frământări de cuget. Bine ar fi și așa!

Dar, îndeobște, cugetul lor, adormit în perne de puf de lebedă sau în paturi cu saltele de apă care le leagănă visele dulci, după ce și-au îmbuibat trupurile cu tot ce le dorește buricul, - nu prea dă semne de trezire.

E timpul să vorbim cu voce tare. Să zgâlțâim conștiințele, să tragem de mânecă, să aprindem o lumină de alarmă. Poate va avea ecou.

Astfel că, o inițiativă de a-i stimula pe bătrâni, e cât se poate de binevenită.

După ce, în luna noiembrie curent, un mare număr din acești năpăstuiți ai vârstei, au primit câte o gratificație în bani oferiți de un sponsor, acum, în preajma sărbătorilor, au avut alte inițiative, la fel de providențiale.

Vineri, 5 decembrie, la ora 17,00 la Casa de Cultură Municipală, în Sala Ateneu a avut loc tragerea la sorți a biletelor câștigătoare la Tombola Solidarității Sociale.

Tombola este destinată de obicei, acumulării de fonduri în vederea ajutorării pensionarilor cu venituri foarte mici – la pragul de jos al subzistenței.

Mărti, 9 decembrie 2008 – o altă inițiativă creștinească. Un număr de 150 de pensionari cu venituri foarte mici beneficiază de ajutoare, constând în pachete cu alimente în valoare de 350.000 de lei, și împărțite la Economatul din Piața Centrală, conform listelor de priorități întocmite de conducerea Uniunii Județene a Pensionarilor.

Ar trebui să stai la ușă, ori mai depărțitor și să privești un spectacol insolit și sfâșietor prin realitatea lui. Acești seniori, cândva persoane foarte respectabile, dar care nu și-au pierdut demnitatea nici acum, stau încă din zori și, cu mâini tremurânde, cu glasuri înăbușite de emoție, de plâns tăcut, durere, ori boală mai veche, dusă pe picioare – primesc darul și lacrimază discret în batiste și le tremură bărbiile și buzele, când rostesc un *Mulțumesc! Bogdaproste!* sau *Sărut mâna!*

E un spectacol, nu înduioșător, dar cutremurător! Pentru cine are cât de cât, un firicel de inimă rămasă neatinsă de febra banilor.

Ar fi trebuit să nu se ajungă niciodată la această situație, destul de penibilă, ci, ei să-și aștepte liniștiți pensia, rodul muncii lor de-o viață, poate prin frig, prin arșiță, în condiții vitrege, să nu mai fie nevoiți să vină și să întrebe, de nenumărate ori, când se împart alimentele sau darurile de Moș Nicolae.

De câteva ori pe an, acești bătrâni, grație Uniunii Județene a Pensionarilor, sunt mulțumiți. Aș putea spune, chiar fericiți. Dar în restul zilelor??... Anii sunt lungi, zilele nenumărate. Ei trăiesc, cum s-ar spune, „din an în Paști” – adică doar atunci când primesc câte un mic stimulent din partea Uniunii.

Și de ziua lor, de 1 octombrie, Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice, sunt fericiți, pentru că, au și ei ziua lor și sunt băgați în seamă, și aceeași uniune, și-a făcut o tradiție din a le oferi, câte un dar la tombolă, care poate fi, de la un televizor color, la obiecte de uz casnic. Așa s-a făcut ca și anul acesta, 250 de pensionari să primească daruri de ziua lor, prin aceiași oameni care fac voluntariat și acte de caritate pentru acești bătrâni. Și li s-a oferit și un spectacol gratuit la Teatrul Muzical „Nae Leonard”. O mică sărbătoare sufletească.

E mult, e puțin? E mai mult decât nimic.

E infinit mai mult decât le oferă guvernanți și „aleșii” neamului.

E poate, în unele cazuri, mai mult decât le oferă, propriii lor copii, care rar își aduc aminte (dacă nu cumva uită de tot!) că au părinți, bunici, unchi.

Să medităm puțin la aceste realități ale unei țări – care se vrea ultramodernă și în primele locuri din top, care se străduiește să ajungă țările dezvoltate, cu tradiție în asigurări sociale și medicale.

Țară ai cărei conducători își neglijează sistematic și în mod condamtabil rădăcinile, spița, genitorii, moșii lor care i-au zămislit și i-au crescut în mari nevoițe materiale, prin sacrificii enorme, i-au dat la școli, mergând la câmp și muncind pe brânci pentru ca ei să ajungă în

Parlament, în Senat, în Guvern, în funcții înalte, de unde acum privesc cu trufie și în cel mai bun caz cu indiferență, cum bătrânii le mor, uitați prin aziluri, cămine-spital sau în căsuțele lor, de o vârstă cu ei sau mai vechi, care stau să se năruie, peste trupurile lor obosite și din ce în ce mai împuținată.

„Cine-și uită trecutul – nu are dreptul la viitor” – scria un mare om român.

Însă acești bătrâni știu că Dumnezeu nu-i uită. Și Dumnezeu acționează prin oameni de suflet, care, din solidaritate, din caritate, din omenie, se oferă să-i bucure.

Și acești oameni, se numesc întâmplător: Dl. Costică Chihăia, Președinte al UJPG, Doamna Chiru – care, de fiecare dată răspunde prezent și-și oferă serviciile necondiționat și cu multă tragere de inimă, Domnul Nicolae Gheorghe, care-și pune la dispoziție timpul, munca, răbdarea și harul pentru a fi în slujba bătrânilor. Și mulți alții, nenumiți, dar la fel de râvnici.

Dar oricum s-ar numi aceștia – și alții încă, fapta lor rămâne înscrisă în Cartea Vieții Veșnice pentru tot ce fac pentru semenii lor.

Dorindu-le Sărbători fericite, cu belșug de daruri și multă sănătate precum și putere de dăruire pentru cei mulți, bătrâni și săraci ai acestui burg, din ce în ce mai înfloritor și mai vesel, mai împodobit cu lumini stradale, să le spunem un SFÂNT MULȚUMESC! în comun, în numele tuturor celor pe care-i slujesc pe 18 ani, de când s-a înființat Uniunea!

Galați, 5 decembrie 2008
SENIORII SĂRBĂTORESC

REVELION - 2009 - CU ANTICIPAȚIE

Ca o încununare a unui an rodnic de muncă și dăruire pentru bunăstarea și drepturile persoanelor vârstnice, activul Uniunii Județene a Pensionarilor din Galați și-a îngăduit o zi de relaxare și de sărbătorire în cadrul festiv și pitoresc, salutând anul care a trecut și întâmpinarea celui nou, concretizată în organizarea Mini Revelionului 2009 și desfășurat în data de 29 decembrie 2008, nu întâmplător, la Casa Românească, amenajată, încă de la poarta rustică, în chip tradițional, ca să-și întâmpine oaspeții.

Aceiași amfitrioni, Președinte Dl. Costică Chihăia, aceeași inimoasă și neobosită doamnă Gabriela Chiru, mai prezentabilă ca oricând, firesc - în astfel de situații festive, Domnul Nicolae Gheorghe, la fel de proaspăt și prevenitor de a întâmpina dorințele participanților, onorați de prezența Doamnei Georgeta Modiga, Directoare a Casei Județene de Pensii Galați, au avut câte un surâs, un dar și o vorbă de întâmpinare pentru fiecare invitat.

Nu este, desigur, prima oară când se organizează Mini Revelionul de către Uniune, ci a devenit o tradiție, așteptată cu multă nerăbdare și emoție, de fiecare.

110 persoane vârstnice au beneficiat de acest dar de sărbători, în care, seniorii s-au întrecut pe ei înșiși în veselie, antren, cântec, dans, surprize și prietenii legate instantaneu, așa cum se întâmplă îndeobște, la o masă festivă.

Până s-a încălzit atmosfera și s-au așezat, fiecare la locul său, pensionarii, care sunt comunicativi din fire, și-au găsit companioni de conversație, într-o ambianță caldă, veselă, stropită cu o țuică veritabilă, de la mama ei și cu un vin gălbior, de toată lauda.

Un fapt, destul de curios, în conversațiile lor, seniorii se adresează unul altuia, cu apelativul „băiete” iar doamnelor respectabile, le spun cu multă tandrețe și căldură în glas, „fete”.

Gheața s-a spart definitiv, o dată cu dansul care a făcut toți banii. Pe o muzică adecvată de petrecere, dar asezonată cu valsuri, tangouri, blues-uri și chiar dansuri retro, conga, au făcut să accelereze ritmurile inimilor, tinerilor pensionari și pensionare.

Surprinzător este și faptul că, toți participanții, se cunoșteau parcă de când lumea, nu existau reticențe în conversații sau politețuri convenționale.

Da, pot să afirm cu tărie: viața poate fi frumoasă, și la 60 de ani, și la 70 de ani, dacă știi s-o trăiești cu demnitate, frumusețe spirituală și curăție.

„*Atât mai vreau, doar un Crăciun cu tine*” – și-a manifestat dorința Ștefan Bănică Junior și toți seniorii zâmbeau nostalgic, nevrând să țină cont că, acesta, poate fi ultimul Crăciun adevărat, cu ființa cu care, de-o viață își împărțiseră bunele și mai puțin bunele.

Viața la această vârstă este prețuită cu mult mai mult și sentimentele pot fi mai intense și mai profunde. Ritmurile muzicii au trezit din amorțire până și pe ultimul „băiat” octogenar, care, lăsând la o parte durerile de oase, a intrat în horă. Și s-a încins un potpuriu pe muzica lui Gabriel Dorobanțu de s-au întors din lăcașul lor, parcă și pietrele!

Cei operați, cardiicii și cei cu lombosciatică, au demonstrat, o dată în plus că nici o boală nu poate învinge buna dispoziție, spiritul sărbătorilor, al Crăciunului și Nașterii Sfinte, abia trecute, dar care păstrau în atmosferă pietatea și frumusețea momentului.

Gătiți, ferchezuiți, puși la patru ace, seniorii „au dat clasă” generațiilor următoare, ei, care, după spusa unui comesean: „*au făcut România Mare*” și au trăit atâtea regimuri diferite, cu aceeași îndârjire și demnitate, cu un cod etic exemplar, rămânând ca modele și efigii pentru generațiile următoare. Pentru ca azi să se bucure, în sfârșit, de roadele muncii lor.

Au uitat pentru o zi de pensiile prea mici, de criza medicamentelor, de impozite, de copiii și nepoții ingrați care nu prea au timp să-i viziteze și să-i ajute.

S-au simțit tineri, fericiți, mulțumiți. Doamnele s-au întrecut în dansul „Meneaito” și nici una nu a obosit, nu a transpirat, nu a tușit.

Dintre puținele bucurii care le-au rămas, este și aceasta de a petrece, fie și câteva ore, în compania lui Julio Iglezias, în ritmul unui blues care le amintește de tinerețea scursă cât ai clipi și de a-și simți încă palmele umede și emoția trecând dincolo de epidermă, atunci când partenerul le strânge cu tandrețe la piept și se uită cu drag la ele.

„*Noi, pensionarii, mai știm să ne distrăm, dar copiii noștri, nu, n-au timp de o distracție*” – spune vecina de masă, o doamnă onorabilă cu patru copii mari și cu nepoți.

„*Timpul se cam grăbește pentru noi, – aleargă mult mai repede decât înainte*”, constată un senior. „*Vrem să facem prea multe deodată*”.

Într-adevăr, timpul comprimându-se, bătrânii ar vrea să aibă aceeași energie de altădată, de a rezolva totul ușor și repede. Dar, toate au rostul lor și iată, un lucru făcut „bătrânește” – poate fi mai temeinic decât unul încropit în pripă.

„*Căsuța noastră, cuibușor de nebunii/ Te așteaptă ca să vii*” - fredonează comesenele la unison, cu nostalgie în ochi și cu voci ușor tremurânde.

Doamna Georgeta Modiga oferă tuturor participanților prăjituri dintr-o cutie roșie, uriașă. Este un semn de mare delicatețe și bunăvoință și bătrânii întind mâna și iau cu grijă evlavioasă și sfielnică, fursecul și-l pun deoparte, pe un șervețel curat, să-l aibă la desert.

Un punct de atracție a fost și tragerea la sorți la loteria, cu câștiguri în obiecte, organizată de Uniune, ca de fiecare dată, prilej de amuzament grozav pentru toți participanții, care s-au ales cu câte un mic obiect casnic, fie și cu un abțibild, pentru că, se știe, copiilor și bătrânilor, le place să primească daruri, indiferent de valoare, fie și simbolice. Ei se bucură și sunt fericiți din orice.

Da, pot spune, cu deplin temei, că am întâlnit în ziua de 29 decembrie, bătrâni fericiți, cu surâsuri largi, cu emoția-n obraji și în ochii, deveniți dintr-o dată strălucitori, ca altădată.

Sărbătoarea, a fost, din toate punctele de vedere o reușită, cu o organizare desăvârșită, pentru ca seniorii Uniunii Județene a Pensionarilor din Galați să se recreeze și să uite pentru câteva ore de politica nedreaptă, care-i exclude din rândul persoanelor normale, marginalizându-i, până la eliminarea treptată.

Muzică de petrecere, deservire exemplară, atmosferă festivă, voie bună, au făcut ca pensionarii din Galați, care activează la UJPG, să anticipeze trecerea dintre ani, cu două zile.

Discreție, eleganță, bună dispoziție, rafinement, sub auspiciile benefice ale acestei Uniuni umanitare, care militează pentru drepturile cetățenești, îndeosebi ale vârstnicilor. Uniune care s-a evidențiat în nenumărate rânduri, în cei 19 ani de la înființare, prin organizarea unor astfel de manifestări.

Un fapt constatat: la petreceri, românul preferă hora și sârba, celorlalte dansuri. Dar s-a dansat și Conga și nelipsitul vals nemuritor. Ba cineva a încercat să scoată, timid, o batistă mare, albă, pentru o Periniță improvizată ad-hoc, pe cu totul altă melodie, căci, frumosul obicei al acestui dans al tinereții noastre s-a pierdut.

„Astă seară la opt este bal/Dans, antren și doar trei lei biletul/ Minunat, asortat e bufetul/ Și-au adus și orchestră-n local” – cânta Ștefan Bănică Senior. Nu, orchestra nu a fost adusă-n local, dar o surpriză de proporții a fost programul susținut de interpreta de muzică populară Ștefania Ștefanov – care a delectat asistenta cu un potpuriu de cântece de petrecere, adecvat unor ocazii cu totul speciale, cântat Live.

Să le dorim și noi SENIORILOR, acum, în Pragul de An, Sărbători cu bine, cu multă sănătate, voie bună, gânduri bune și bucurii sfinte, precum și tradiționalul LA MULȚI ANI!

EPOCA ȘI SENIORII EI FĂRĂ GLORIE

SOLIDARITATE ÎNTRE GENERAȚII. UN DAR DE SUFLET PENTRU PERSOANELE VÂRSTNICE 1 Octombrie-Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice

„Cine n-are un bătrân, să-și cumpere”.
-proverb românesc-

Se spune că cinstirea vârstnicilor constituie o probă de înțelepciune, o îndatorire morală și civică a fiecărei generații. A face din omagierea lor o preocupare permanentă, este cu atât mai laudabil. Și face cinste numelui de om. Inițiative de acest fel, sunt puține în epoca noastră. Și ele sunt de obicei, nespectaculoase. Oamenii merg mai mult la evenimente răsunătoare, cu impact imediat, mediatizate peste măsură și din care pot avea și ei un oarecare profit, fie, capital electoral, fie un câștig material, îndeobște. Dar, cu adevărat dezinteresat, un asemenea act este înscris, fără doar și poate în Cartea Vieții noastre. Să nu prindim a participa, cu mijloacele noastre puține ori multe, la cinstirea genitorilor noștri, a înaintașilor care, atâți câți mai sunt, se bucură mult, până și de lucrurile cele mai neînsemnate. Ferice de cei care nu și-au pierdut capacitatea de a se bucura de lucruri mărunte, de sărbători spectaculoase, de „dulcile

nimicuri” care le-au mai rămas și care le țin sufletul legat încă de lumea aceasta. Măcar atât, după atâtea renunțări, pe rând, la mai toate privilegiile de care au beneficiat în viață. Epoca seniorilor nu e una spectaculară. Ei se retrag discret, tăcuți, îngândurați, jinduitori, cu amintirile și nostalgiile lor, cu sentimentul că n-au trăit îndeajuns, că viața le-a fugit printre degete. Când și cum au ajuns la o anumită vârstă, nimeni nu-și mai aduce aminte. Poate că s-au trezit așa, într-o dimineață de toamnă târzie, cu părul nins, cu ochii slăbiți, cu oasele mai fragile, cu dureri mai acute, cu întreg cortegiul de neplăceri legate de vârstă, de boală, de neputință, de singurătate. Și mai ales, cu pustiul din suflet care se cascadează precum hăul fără de fund al unei prăpăstii.

Patriarhul Iustin Moiescu spunea. „Oricât de frumos ar fi raiul, omul își dorește să ajungă acolo cât mai târziu”. Pentru că, vorba unui unchiș de-al meu prin alianță, octogenar, care, când era întrebat cum o mai duce, răspundea senin: „Mai bine ca sub pământ”.

Oamenii, se agață de firul acesta de viață cu disperare, fie cât de bătrâni. Și, oricât de grea ar fi bătrânețea, ea rămâne singura modalitate de a mai trăi.

Încă din 1990, ONU, prin Rezoluția 45, a fixat data de 1 octombrie ca Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice, prilej cu care, acestea, sunt onorate, omagiate, cinstite, luate în seamă. Sărbătoare statuată de la acea dată și care adună persoane din toate generațiile având ca menire iubirea și respectul față de vârstnici.

O inițiativă cu totul laudabilă, și nu este singura de acest fel, este cea a Uniunii Județene a Pensionarilor din Galați, care, prin inimosul colectiv condus de Președintele acesteia, în persoana Domnului Costică Chihaia, și anul acesta, în 30 septembrie a făcut un dar de suflet persoanelor vârstnice, printr-o festivitate solemnă care s-a numit frumos: „Sărbătoarea Seniorilor”.

Locația a fost una pe măsura sărbătorii: în eleganta sală a Teatrului Muzical „Nae Leonard”, unde, într-o ambianță festivă și cu sala plină la refuz, s-a deschis Festivitatea consacrată Zilei Internaționale a Persoanelor Vârstnice. Invitați de onoare au fost, și se data aceasta, Doamna Modiga, directoarea Casei Județene de pensii, Doamna Olimpia Buzea, directoarea a Casei Județene de Sănătate, organisme care prin natura lor se preocupă de destinele persoanelor vârstnice, precum și domnul Marius Necula, în dubla domniei sale calitate, de președinte al Asociației „Mișcarea Independentă” și președinte al Societății de Cruce Roșie, aceste două foruri care conlucrează de mulți ani pentru bunăstarea persoanelor aflate în dificultate.

Nu e deloc un secret că, această categorie de persoane are probleme de marginalizare și discriminare în ceea ce privește nivelul de trai, că mai există oameni aflați sub pragul de jos al sărăciei, care suferă de însingurare. Care suportă pe propria piele „maladiile veacului”, mai acut ca oricare altă categorie, sunt cei mai vulnerabili și cei mai puțin luați în seamă.

Doamna directoară a Direcției Județene de pensii a transmis în alocuțiunea domniei sale, un mesaj de felicitare și îmbărbătare din partea ministrului muncii, mesaj care a început cu apelativul intim: „Dragi părinți și bunici”. S-a subliniat faptul că omagierea și respectarea vârstnicilor nu este doar un simplu act de celebrare, ci și un prilej de reflecție adâncă despre starea de fapt a acestora. De asemenea s-a amintit preocuparea permanentă pentru asigurarea unui trai cât mai decent pentru aceste persoane.

Urarea de încheiere a alocuțiunii a fost de viață lungă, fără griji, cu liniște sufletească. Doamna Olimpia Buzea a adresat un mesaj din partea Casei Județene de Sănătate, amintind despre programul de eliberare a medicamentelor compensate, despre calitatea de asigurat și despre formularul E 21 care permite persoanelor vârstnice să beneficieze de dreptul de a-și vizita copiii și rudele în Spațiuni Uniunii Europene.

Domnul Marius Gerald Necula, vechi colaborator al Uniunii Județene a pensionarilor, a subliniat în alocuțiunea domniei sale, faptul că ar trebui să se organizeze alegeri cât mai multe, pentru ca actorii scenei politice, să se întrecă în a face bine persoanelor vârstnice. A mai subliniat discrepanța dintre salariile actualilor demnitari și a unor directori de Regii, care

ajunge la 350.000.000 de lei vechi, față de o pensie de 5-6.000 de lei, la cât se ridică în momentul de față suma medie a unui pensionar.

Întrebările din sală și anume, ce pot face pensionarii în acest sens, în afară de faptul de a se stinge încet și discret, neputând lupta cu sistemul, pentru că e o luptă surd și inegală, au fost cât se poate de justificate.

Domnul Marius Necula a adresat în încheierea alocuțiunii o urare simplă, ca de la om bun - la om bun, cuvinte care au mers la inima auditoriului.

Partea a doua a acestei manifestări festive a fost una cât se poate de frumoasă. Colectivul artistic al secției estradă a Teatrului Muzical „Nae Leonard” a prezentat un spectacol de revistă care a întrecut așteptările și a fost un bun prilej de a smulge zâmbete, aplauze, ovații și de ce nu, lacrimi furișe de pe obraji ușor fanați ai spectatorilor vârstnici. Orchestra condusă de distinsul dirijor Florin Melinte a oferit daruri muzicale „live”, seniorilor, ceea ce în ziua de azi e un lucru rar.

O zi fericită înseamnă mult în puținătatea de zile de acest fel, pe care seniorii noștri le trăiesc în amurg de viață. S-a prezentat un program artistic adecvat vârstei cu subiecte adaptate și aduse la zi, transpuse în cuplete muzicale superbe.

E adevărat că românul nu se dezmente ca fire. El face haz de orice; chiar și atunci când limba lui e amară și lacrimi negre îi inundă obrazul.

Un potpuriu cu chansonete din repertoriul Mireillei Mathieu, începând cu „La vie en roze”, „C’est si bon” a fost prezentat de o tânără solistă cu multă sensibilitate. Și, ca o încununare, Paul Buță, artist de notorietate națională, actor total, cântăreț, dansator, cupletist, etnolog, literat, cel care a purtat pe străzile Parisului opincile românești și pălăria moldovenească, alături de frumosul costum popular, a prezentat o sârbă moldovenească de la Chiraftei, a interpretat cuplete și a încălzit inimile și mădularele spectatorilor.

Ultima parte a acestei solemnități a fost consacrată oferirii darurilor. Uniunea Județeană, prin tombola organizată, a bucurat un număr de 250 de pensionari, care au plecat acasă cu câte un obiect de utilitate casnică, de la TV color, aspirator, pături, lenjerie, mixere la icoane și ceasuri cu icoană și altele.

Așadar, încă un prilej de bucurie pentru cei vârstnici. Măcar atât. Un semn de prețuire cât de mic care s-a transformat în bucurie imensă, nedisimulată.

Toate acestea au făcut din Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice un eveniment remarcabil, care a făcut să înflorească surâsurile celor prezenți. E ceva. E mai mult decât nimic. E noima.

Și, ne dorim să fie, an de an, din ce în ce mai mult. Cu mult mai presus decât indiferența oarbă și surdă a celor puțini și puternici, față de această categorie de oameni mulți dar, din ce în ce mai slăbiți, mai împuținați, mai vulnerabili.

Care, își vor aminti multă vreme, și vor povesti despre sărbătoarea lor și despre faptul că au fost, luați în seamă.

30 septembrie 2008

INIȚIATIVE UMANITARE

ȘI PENTRU FEMEILE FĂRĂ ADĂPOST DIN GALAȚI A FOST 1 MARTIE

Ziua Mărțișorului a însemnat o rază de bucurie și speranță și pentru femeile fără locuință stabilă, găzduite temporar în clădirea din Tiglina I, unde a ființat Căminul de copii orfani.

Un grup de femei inimoase, în frunte cu Doamna Gabriela Chiru, din cadrul Uniunii Județene a Pensionarilor din Galați au avut o inițiativă laudabilă, pregătind 12 pachete cu mărțișoare, fructe și dulciuri, pentru tot atâtea femei, fără mijloace de subzistență, care-și duc traiul în acest adăpost, ajunse într-o situație precară.

Însă Primăvara nu întreabă dacă ești sărman, fără adăpost deasupra capului, sau ai nenumărate locuințe și, aproape imposibil de numărat, camere și dependințe. Ea vine intempestiv și se manifestă deopotrivă, ca și soarele care răsare pentru toți în mod egal.

Și organizatorii care, nu pentru prima dată au avut astfel de inițiative, și femeile din adăpost, sunt conștienți că problema locuințelor nu se rezolvă într-o clipă, cu o sacoșă de fructe și dulciuri. Dar este puțin mai mult decât nimic.

Femeile s-au întâlnit și și-au împărtășit din experiențele lor de viață, din gânduri și din năzuințe. Faptul că femeile fără adăpost au avut cui spune în această zi necazul lor este mai mult decât un mărțișor. Este un semn că Dumnezeu nu le-a uitat.

Femei pe care soarta le-a azvârlit brutal în situații imposibile pentru supraviețuire. Povești adevărate. Povești cu părinți și copii, bunici și nepoți. Povești crude. Povești de viață. Ar trebui să-ți faci un picușor de timp să le ascuți plângerile.

Uniunea Județeană a Pensionarilor, prin reprezentantele ei, este atentă la toate poveștile oamenilor. Atentă și gata să pună umărul. Dacă nu să rezolve, măcar să le împărtășească, să îndrume, să sprijine cu o vorbă, cu un sfat, cu o indicație bună. Și acest lucru contează. Uneori,

mai mult chiar decât un sprijin material. Te face să uiți amarul, greutățile cu care te confrunți, nedreptatea.

Omul de lângă noi. Omul pe lângă care trecem grăbiți, nepăsători, enervați foarte, că ne disturbă programul nostru, liniștea aparentă, apa caldă în care ne scaldăm, într-o dulce reverie.

Un mănunchi de femei, alături de alt mănunchi de femei, în 28 februarie 2009 și-au dat binețe. Primele au împărțit, celelalte au primit câte un dar, puțin din puțin, dar din dar, sporind fapta creștinească, așa cum Iisus Hristos a înmulțit pâinile și peștii pe munte.

12 femei care, precum 12 apostoli, vor împărți darurile și vor duce, la rândul lor, mai departe, mesajul umanitar, creștinesc, devenit Crez, al celor care trudesc la Uniunea Județeană a Pensionarilor din Galați, sub deviza spirituală: „Totul pentru oameni”, pentru îmbunătățirea calității vieții celor mulți, celor singuri, celor sărmani și celor aflați la limita subzistenței.

Pentru toți, Primăvara și-a deschis brațele, să-i primească, o dată cu primele raze de soare, o dată cu primele flori, înmiresmând sufletele, deopotrivă.

2 martie 2009

PRIMĂVARĂ SUFLETEASCĂ LA UNIUNEA JUDEȚEANĂ A PENSIONARILOR

GHIOCEI LA TÂMPLE – GHIOCEI ÎN SUFLETE

TINERELE PENSIONARE AU SĂRBĂTORIT BALUL MĂRȚIȘORULUI

Cum era și firesc, o dată cu primul ghiocel, inimile tuturor femeilor, indiferent de înălțimea vârstei lor pe scara spre ceruri, au prins să tresalte din pojghița care le ținea prizoniere în anotimpul cel nins, și să suradă blând și timid înspre soarele, nehotărât încă.

Furate de iureșul vegetal iminent, gata de mijire în acest debut de Mărțișor, anotimpul reînnoirii spirituale și fizice, circa o sută de persoane vârstnice au avut privilegiul, în ziua când Baba Dochia și-a lepădat primul cojoc, să sărbătorească împreună, la Cantina Liceului Auto din Galați, primăvara sufletească, anunțată cu surle și tobe. Chiar dacă nu cu „votcă, caviar și bye-bye” – după sintagma folosită într-o celebră comedie de succes care a făcut înconjurul lumii.

O zi cu soare în ochi și în inimi, în gânduri și cuvinte.

Așadar, petrecere de pomină, mare bal mare, vorba cântecului: „Astă seară la opt este bal/ dans antren și doar trei lei biletul”, cu tinerele pensionare și consorții lor, nu mai puțin „tineri”, în prag de primăvară, în prag de vis, în prag de speranță.

Este vorba de manifestarea, devenită tradițională, organizată de Uniunea Județeană a Pensionarilor din Galați – de aceiași inimoși și buni întreprinzători, Domnul Președinte al Uniunii, Costică Chihăia, Doamna Gabriela Chiru, Domnul Gheorghe Nicolae, Doamna Rodica Dinu, Domnii Petre Trifu și Constantin Bălan precum și alții din conducerea Uniunii.

Atmosfera caldă, festivă și la propriu și la figurat, doamnele, gătite la ultimul ac și înmiresmate de surâsul primăverii, au primit, încă de la intrarea în local, un simbol primăvăratic, o floare frumoasă și, după caz, un buchețel estival, ceea ce le-a sporit bucuria revederii după Revelionul Seniorilor, organizat în 29 decembrie trecut la Casa Românească, în aceeași formulă organizatorică.

Se spune că la o petrecere, muzica dă tonul și face toți banii. Și a făcut. Ilustrația muzicală pregătită cu grijă și profesionalism de Domnul Cristian Brătan a fost peste orice așteptare, cu șlagăre pentru toate vârstele și gusturile, debutând cu Paula Seling și continuând cu Ștefan Iordache în cele mai tandre tangouri, precum și muzica ritmică a lui Ștefan Bănică Junior. Atmosfera s-a încălzit imediat, cu primele acorduri muzicale și cu îmbrățișările de regăsire după o iarnă destul de lungă.

Doamnele – ca niște flori îmbujorate, mamele, bunicuțele, soțiile, nepoatele, logodnicele, mătușele, tot ce poartă numele de Femeie, în această zi, toate, dar absolut toate au purtat Primăvara în suflete lăsând-o să se reverse din belșug, fie în colocviile comesenilor, fie pe ringul de dans.

Se zice că, o dată cu vârsta, dorințele se împalidează, dar nu e deloc așa. La orișice vârstă omul își poartă tinerețea spirituală ca pe o emblemă și ascunde copilul care a fost. Unii îl ascund mai bine, alții îl scot din când în când la iveală – în jocul lor cu nepoții și strănepoții, căci numai astfel li se mai permite să se „copilărească”, fără să dea de gândit. Spiritul ludic este viu la orișice vârstă, însă.

Ne-am bucurat, în primul rând că am fost împreună, că ne-am simțit, preț de o zi tinere, frumoase, dorite, iubite, alintate. Cu flori, cu melodii romantice, cu mici atenții de sezon, inimioare și păsări, potcoave și coșari, trifoi cu patru foi și îngerași, după tradiția aceasta frumoasă. Cu îmbrățișări, cu priviri afectuoase, cu un meniu gustos și consistent, cu întreaga atmosferă pregătită pentru noi, femeile care am trecut de prima

tinerețe și totuși, nu ne dăm învinse de vârstă, neajunsuri fizice, greutate și poveri de tot felul. Mesajul plin de speranță al organizatorilor, concretizat în câteva fraze de către Domnul Costică Chihăia s-a rezumat astfel: „Bine că ne-am reîntâlnit și în această primăvară, să ne reîntâlnim și la anul și la cât mai multe primăveri petrecute împreună.”

„Ți-am luat un mărțișor/ ca să-l porți cu tine tot mereu” – au sunat cuvintele șlagărului arhicunoscut și, mărțișorul primit, cu sau fără șnurul alb și roșu, poate fi purtat tot anul, pe dinăuntru, în buzunărelul de la piept, ca o amintire scumpă. Un potpuriu cu melodii nemuritoare dedicat doamnelor ne-a readus în inimă veșnic tânărul Gică Petrescu. Cine nu tresaltă la cuvintele: „Vrei să ne-ntâlnim sâmbătă seară/ într-o cârciumioară la șosea,/ unde cântă-un pian și o vioară/ și-unde nu ne vede nimenea?”

Apoi sârbe, Hora româncuțelor încinse de „veteranele sexului frumos”, au fost mai spectaculoase decât divertismentele oferite de televiziuni, fiindcă erau jucate cu toată ființa, în această zi specială. Nu a lipsit nici Julio Iglesias, preferatul doamnelor în top, pe melodiile lui dansând cu multă plăcere. O zi minunată afară, în sala balului și în suflete! Acordurile și ritmurile trepidante au vibrat sub tălpi. S-au zguduit pereți, s-au zguduit inimi, a curs transpirație la „I Meneito” – dans latino-american dar și la vechiul „Pinguin”, la Conga și la Rățușca. Fie în ritm oriental, latino sau neoș, numitorul comun a fost bucuria, spiritul de colectivitate, de comuniune care au primat și de această dată.

Și toate au fost îmbălsămate în adierea năucitoare a freziilor, a zambilelor, a ghioceilor, a lăcrimioarelor, violetelor, narciselor, brândușelor și a altor flori de sezon.

Petrecerea, organizată, așa cum am menționat, de Uniunea Județeană a Pensionarilor Galați, oferă cadrul de a petrece în mod agreabil această zi. Și într-adevăr, au răsunat pentru toate doamnele, acordurile atât de cunoscute: „La mulți ani cu sănătate!” Și: „Hai, prieteni să trăim/ sus paharul”. Adevărul e că, în această atmosferă, nu puteai să nu te simți amic cu oricare invitat, fie că-l cunoșteai sau nu. „Să răsună bucuria/să-nflorească omenia”. Bine zice cântecul popular, fiindcă, în acest context, Omenia este factorul decisiv.

Și, de ce nu, s-a fredonat la unison, împreună cu Maria Dragomiroiu: „Dar-ar naiba-n tine dragoste/ ai venit la mine când nici nu gândeam”. Iubirea poate înflori la orice vârstă, uneori mai profundă decât la vârsta propice iubirii. Și cine-a spus că sexagenarele nu pot dansa la fel de frumos ca și quadragenarele? Nici un pas împletit, nici transpirație, nici respirație greoaie, nici astm, nici palpitații, nici bradicardii ori fibrilații. Și pentru o zi, fără extraverbal, distonocalm, detralex, propanolol, captopril și alte adjuvante. Voia bună, aș îndrăzni să spun, fericirea de pe chipul doamnelor a devenit cel mai bun paliativ, cu efect mai mult decât benefic. De-ar fi în orice zi Balul Mărțișorului, n-ar mai sta pensionarii la rând la medicamente compensate!

Au fost și chiuituri și țiputuri la sârbă și la horă, ca la nuntă, vezi bine. „Brașoveanca” – dans după folclorul german dansată atât de corect și „cu inimă”, „ca pe vremurile bune” cum s-a exprimat o comeseană. Totul decent, frumos, elegant, de clasă. Dansatori redevabili, s-au întrecut pe ei înșiși, fiindcă au abordat toate genurile. N-au lipsit nici momentele de liricitate, romanticul tangou, tangoul sud-american, nemuritorul vals, salsa, blues-ul – atât de îndrăgit de doamnele nostalgice după muzica bună. Și-apoi, dansul este un bun remediu pentru călcâie dureroase, pentru genunchi care scârțâie, pentru spondiloze, artroze și osteoporoze și alte maladii terminate în sufixul „oze”, ca să nu mai vorbim de „nevroze”.

Înainte de tombola s-a desfășurat un mic moment special. E vorba de un microrecital poetic intitulat sugestiv: „Colind de mărțișor” – după care a urmat înmânarea câte unui mărțișor-editorial, concretizat într-un volum de versuri, fiecărei doamne prezente. Așadar, surprize plăcute, ambianță propice distracției decente, de bun

gust, suspans, amuzament. Fiecare participant a plecat cu un mic dar și de la Tombola Mărțișorului – mici obiecte casnice care au amuzat și mai mult asistența, prin spectaculozitatea prezentării.

Mai mult decât în oricare zi a anului, domnii și-au dansat neobosiți consoartele, „florile vieții” care le-au înmiresmat clipele bune și cele de încercări, cu tandrețe, afecțiune, bucurie și sacrificiu.

M-a frapat o pereche de dansatori desăvârșiți, înalți, frumoși, drepți, demni. El – septuagenar, ea – sexagenară – nu au pierdut nici un dans, într-o eleganță expresivă de mișcări suple și demne, de etichetă, ca la balurile de odinioară ce au adus un farmec vieții urbei. Organizate de clasele înalte în saloane speciale dar și afară, pe străzi ori în curte, pentru popor, astfel ca toată lumea să petreacă și să se bucure. Când se încingeau toți în joc, ștergând orice animozități de peste an, căci muzica înfrățește, împacă, îmbunătățește spiritele.

Trebuie menționat că Uniunea Județeană a Pensionarilor din Galați, parte integrantă a Uniunii Generale a Pensionarilor dezvoltă un sistem de relații complexe cu Direcția Muncii și Ocrotirii Sociale, cu Casa de Pensii, cu Ministerul Sănătății, cu Asigurările Sociale, cu Primăria pentru a îmbunătăți pe toate căile viața vârstnicilor, având în vedere și mărirea punctului de pensie, compensarea medicamentelor, bilete de tratament și odihnă, organizarea de excursii, oferirea de spectacole gratuite pentru pensionari și în general, pentru întrajutorarea celor care trăiesc la limita subzistenței cu sume de bani și alimente împărțite periodic. Dar și prin Casa de Ajutor a Pensionarilor, care acordă împrumuturi rambursabile pe o perioadă mai lungă, cu o dobândă simbolică. Activități prin care Uniunea s-a făcut cunoscută și apreciată pe plan județean și național, de-a lungul celor aproape 20 de ani de activitate rodnică.

Șapte ore de ambient sonor, de distracție, antren, dans, toasturi și surprize. Ce-și poate dori o doamnă mai mult? Acesta a fost Balul Mărțișorului, Balul Primăverii organizat de vârstnici, în debutul anotimpului în care toate renasc la viață. De ce nu și speranțele din inimă? „La irimă este-un leac/ cetera și omul drag” – cum sună cântecul arhicunoscut. E adevărat că tinerețea poate fi măsurată cu o terezie specială. Este terezia bunătății, a înțelepciunii, a armoniei sufletești și a celor trei virtuți creștine: a credinței, a speranței și a iubirii. Tinerețea poate fi socotită în anotimpuri spirituale, anotimpuri sufletești, trăite din plin.

Ce tineri erau seniorii și doamnele pensionare la Balul Mărțișorului!

În ziua de 1 Martie am participat cu emoție și bucurie la un REGAL DE PRIMĂVARĂ oferit de Uniunea Județeană a Pensionarilor, care mi-a redeșteptat fiorii nostalgici ai unei tinereți plecate demult, rămase doar în amintiri, în scrisori, imagini și picuri de gânduri. A fost minunat, exemplar, deosebit, încântător din punct de vedere al organizării și al desfășurării.

Ne dorim cât mai multe asemenea „daruri” într-o viață încercată cu tot felul de poveri și cu spectrul unei senectuți apropiate, de care am uitat pentru o zi, pentru două sau pentru totdeauna.

Mulțumim organizatorilor, mulțumim gazdelor și, nu în ultimul rând, mulțumim Primăverii care, venind pe neașteptate, ne-a prilejuit o astfel de zi minunată.

EFIGII CREȘTINE

PR. PETRU ALBERT LA 90 DE ANI DE VIAȚĂ ȘI 63 DE ANI DE PREOTIE

O ANIVERSARE STRĂLUCITĂ A UNUI PREOT DE EXCEPȚIE

Unul dintre puținii supraviețuitori ai teroarei comuniste împotriva clerului și a creștinilor practicanți în general, din Biserica Romano-Catolică, este și Părintele Petru Albert OFM.Conv, născut în urmă cu 90 de ani, în ziua de 16 februarie la Pildești (Com. Cordon), Jud. Neamț, astăzi preot în parohia „Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul” din Galați.

Faptul că parohia din Galați, unde slujește de aproape 15 ani, s-a gândit să-l omagieze la această venerabilă vârstă, este o dovadă lăudabilă de considerație din partea Ordinului Fraților Minorți Conventuali, din partea Parohiei al cărei preot încă se mai află, nu în ultimul rând, din partea enoriașilor care-l respectă și-l îndrăgesc, ca pe un veritabil părinte și duhovnic de excepție.

Câteva date biografice, deși foarte succinte, (cum să rezumi o viață de aproape un secol, în câteva rânduri?) vor trimite o rază de lumină asupra vieții și activității pastorale și franciscane a acestui părinte.

Părintele Petru Albert intră la Hălăucești la 10 septembrie 1934 la cursurile Seminarului și mai apoi, ale Liceului de Stat (ca particular) după care își susține bacalaureatul. Este absolvent al Academiei Teologice din Luizi-Călugăra în 1948.

Urmează apoi Facultatea de Litere și filologie din București, secția Română-Franceză, pe care o absolvă în 1953.

Profesiunea simplă o face la 15 august 1940 la Săbăoani – vechi centru franciscan din Moldova, iar profesiunea solemnă o depune la 15 august 1946 și este hirotonit la Hălăucești la 14 septembrie 1947. Funcționează ca vicar parohial la Iași (1 august 1953-15 septembrie 1959), paroh la Nisiporești (1 septembrie 1959 - 1 noiembrie 1960) și apoi vicar parohial la Hălăucești, Pustiana, Piatra Neamț, Mărgineni, Nisiporești și apoi din nou paroh la Nisiporești (1976-1991).

Deschide și conduce Seminarul Franciscan mai întâi la Nisiporești, apoi la Roman ca rector la Facultatea de Teologie până în 1994.

Este inițiatorul construirii clădirilor noului Seminar din Roman.

În 1994 este însărcinat cu redactarea și difuzarea în limba română a revistei „Mesagerul Sfântului Anton”, tipărit la Padova, făcând față cu succes acestui apostolat prin presă. Revista „Mesagerul Sfântului Anton” este cea mai răspândită revistă catolică din lume; cititorii ei fac parte din 160 de țări ale celor 5 continente. Are un tiraj de 1.300.000 de exemplare, în 13 ediții și opt limbi. Este publicată în limbile italiană, engleză, franceză, germană, portugheză, spaniolă, română și poloneză. În limba italiană, apare o ediție de 800.000 de exemplare pentru italienii din Italia, alta pentru italienii din străinătate. Există și o ediție pentru copii (Messagero dei ragazzi) și alta pentru preșcolari, „Ciao amici”, Messagero dei bambini.

Revista a ocupat un loc însemnat pe Internet.

Timp de mai bine de zece ani, părintele Petru Albert a fost Directorul redacției în limba română, manifestând o activitate neobosită și plin de dăruire, mergând lunar la Padova pentru editarea ei, strângând și redactând întreg materialul primit. Revista a apărut cu regularitate și mai apare și azi. Nume prestigioase semnează în paginile ei, precum istoricul Alexandru Zub, scriitorul Nicolae Prelipceanu, Ana Blandiana, Romulus Rusan, scriitorul Adrian Popescu și mulți alții, semnalând principalele evenimente din viața parohiilor franciscane, diecezane din țară și din străinătate.

Viața și activitatea Părintelui Petru Albert n-ar fi însă completă dacă nu s-ar aminti de perioada în care a fost încarcerat pentru credință, la diferite închisori, printre care și cea de la Sighet. Este știut că un mare număr de episcopi, preoți, frați franciscani, ca și credincioși laici au fost prizonieri pentru credința lor, în perioada comunistă. Aceștia au intrat deja în istorie, mărturie stă la Sighet, una din sălile cel mai bogat documentate, dedicată prigoanei dezlănțuite de statul comunist împotriva credinței creștine și, în special a preoților și fraților franciscani de confesiune Greco-Catolică de rit bizantin și Romano-Catolică de rit latin.

Romulus Rusan, în articolul „*Franciscanii după gratii*”, apărut în revista „Mesagerul Sfântului Anton”, Revistă de spiritualitate a franciscanilor minori conventuali, Anul XVI, nr. 92, din ianuarie-februarie 2009, scrie despre martiriul preoților franciscani, argumentând cu documente și imagini fotografice despre anii de supliciu pe care i-au petrecut aici, părinții și frații minoriți conventuali din ambele confesiuni:

„Una din fostele celule ale închisorii de pe vremuri a fost transformată – aidoma celorlalte – în sală de muzeu, iar pe pereți pot fi văzute metodele diabolice folosite de activiștii de partid și de ofițerii de securitate pentru descurajarea și reprimarea oricărei încercări de păstrare și cultivare a credinței strămoșești de către milioane de oameni simpli cărora li se spunea că: „religia este opiu pentru popor”; că preoții și episcopii sunt „rămășițe burgheze” sau chiar „agenți ai imperialismului”.(...)

Prigoana împotriva preoților franciscani din Moldova este înfățișată pe un panou aparte și îi mulțumim cucernicului părinte Petru Albert pentru că a depus efortul documentar de a ne oferi fotografiile câtorva zeci de frați alături de care slujise la altar și pe care i-a reîntâlnit apoi în celulele pușcăriilor. Cu ani în urmă, Părintele, care împlinește în aceste zile 90 de ani (La mulți ani, Părinte!) și care se ocupa de editarea „Mesagerului Sfântului Anton” chiar de la începuturile revistei, a venit la Sighet și a oficiat un serviciu comemorativ în Cimitirul Săracilor. (...) Strângând material din biblioteci și din surse private, ne-a dăruit acele fotografii însoțite de explicații amănunțite: câteva zeci de preoți franciscani conventuali smulși din parohiile lor (Luizi-Călugăra, Fărăoani, Fundu Răcăciuni, Săbăoani), unii din ei fiind miniștri provinciali, alții abia ieșiți din seminarii și facultăți, au fost arestați pentru simplul fapt că făceau parte din ordinul monahal, că purtau rasa sau că își mărturisiseră apartenența. În procesele ticluite, unii au fost condamnați, pentru „înaltă trădare”, alții au fost judecați în loturi mai mari („Partizanii României Creștine”, „Lotul Franciscan”), în timp ce alții au suferit arestări izolate. Cei ce și ispășeau anii de reclusiune dar nu dădeau temnicerilor semne că s-au „reeducat”, erau trimiși în domiciliu forțat, după care, abia eliberați, erau din nou arestați și supuși altor procese politice, condamnările fiind încă și mai aspre decât prima dată. Este destul să privim fotografiile lor de dinainte și de după detenție pentru ca să realizăm martiriul la care au fost supuși. Demnitatea imprimată de suferință în lumina ochilor și în cutele fețelor este semnul rezistenței biruitoare față de caznele și ispitele celor fără Dumnezeu.”

Printre acești martiri ai veacului XX se numără și Părintele Petru Albert, arestat în „Al treilea val de arestări – Lotul franciscan”, când, au fost încarcerați un lot de 11 preoți franciscani, lot împărțit în trei grupe. Din primul grup, a fost arestat și părintele

Petru Albert în iunie 1960 pentru uneltire: „A preconizat răsturnarea regimului și venirea la putere a vârfurilor catolicismului pentru a promova cultura catolică în țară”.

Acesta a fost principalul cap de acuzare, pentru care a fost condamnat la 12 ani, la recurs redus la 8 ani. A executat trei ani și trei luni, fiind eliberat cu decretul de grațiere în 1964. (Cf. Pr. Iosif Simon, OFM.Conv. „*Franciscanii Minori Conventuali. Provincia Sf. Iosif din Moldova*”, pag. 216, Bacău, 1998, Editura Serafica – serie nouă – nr. 39).

În sinteză, se spune în același document, „s-au pronunțat sentințe de condamnare pentru clerul franciscan, însumând 447 de ani; s-au executat 200 de ani de închisoare și 37 de ani de domiciliu forțat” (*op.cit.* p. 218).

Istoria sângerosului holocaust comunist – după calculul celor 12 autori ai volumului „Cartea neagră a comunismului”, apărută mai întâi la Paris, la 7 noiembrie 1997, la aniversarea a 80 de ani de la Marea Revoluție Socialistă din octombrie – totalizează peste 90 de milioane de victime. Stéphane Courtois, autorul principal al acestei zguduitoare cărți „a fost blasfemiât pentru că a cutezat să alăture răul comunist de acela fascist” – scrie Romulus Rusan în articolul „*Prețul libertății*”, apărut în Mesagerul Sfântului Anton din martie-aprilie 1998.

Poate că atunci când erau încarcerați, unii dintre acești martiri ai veacului XX, ei nu realizau că, aiudoma lor, sunt sute de mii de alți oameni care, pentru vini minore, bănuieli, suspiciuni, denunțuri false, erau supuși unor cazne grele până la epuizare, până la pierderea demnității umane, și, de cele mai multe ori, a vieții. Solidaritatea în suferință e adeseori covârșitoare. Dar, pe lângă solidaritate și trezirea unor sentimente caritabile, umanitare, fraterne, existau și detractori și oameni pizmași, care, socotindu-se nedreptățiți, își revărsau ura mocnită asupra confrăților de suferință, deși toți sufereau același regim de detenție. Mai interveneau și frica, lașitatea, lipsa tăriei de caracter, nevolnicia fizică și psihică, lucruri îndreptățite în astfel de condiții precare.

Pentru unele înlesniri, alți deținuți erau în stare să-și divulge confrății de celulă, s-au văzut atâtea cazuri. Viața în închisori, mai mult dezbină decât unește. Devii surd la suferința celuilalt, ești preocupat de propria ta soartă, de propria ta scăpare. Îți trebuie un caracter de granit, o ținută morală ireproșabilă ca să te menții drept, să nu înveți să urăști lumea, să nu-ți reverși amarul asupra semenilor.

Memorialul Sighet, muzeul suferințelor, închisoarea elitelor, dă astăzi mărturie, funcționând ca muzeu cu zeci de mii de vizitatori, socotit printre primele trei locuri ale memoriei europene, (alături de Memorialul Auschwitz și memorialul păcii din Normandia), locul transfigurării suferinței trupului în victorie a spiritului.

Poeta atât de cunoscută și îndrăgită, Ana Blandiana a fost ea însăși o victimă pentru că tatăl său, preot ortodox a fost, de asemenea condamnat politic, iar cărțile ei având interdicție de publicare și circulație, au fost retrase din biblioteci. O frază a poetei sună așa : „*Cred că datoria noastră este să înțelegem nu să condamnăm*”.

„*Sighetul a fost începutul. Așa declara poeta Ana Blandiana președintă a a Fundației Academia Civică – Pentru că Sighetul – de altfel singura dintre închisorile românești care s-a aflat, un timp, direct în administrația sovietică, cu temniceri necetățeni români – este locul în care, cu o claritate aproape teoretică, au fost puse în practică și s-au demascat procedeele și etapele represiunii; pentru ca aceasta să poată deveni cu adevărat eficientă, trebuiau mai întâi distruse elitele. La numai 2 km de frontiera sovietică, SIGHETUL MARMAȚIEI a fost locul unde din prima clipă a început exterminarea elitelor politice, culturale, religioase, dar și sociale, profesionale, Morale. La Sighet au fost tăiate profilactic vârfurile de orice natură ale societății, eliminându-se astfel orice posibilitate de coagulare a societății civile.*” („*Memorialul Sighet*”, În : Mesagerul Sfântului Anton, martie 1996).

„Iată ce scrie eminentul istoric Al. Zub, el însuși victimă a gulagului românesc, despre rostul memoriei: *”Existăm, s-ar putea spune, în măsura în care ne amintim, iar această măsură variază o dată cu eforturile noastre de a ne explora memoria. În fond, memoria deține taina identității noastre, pe ea trebuie să se sprijine orice efort cognitiv, dacă e adevărat că a cunoaște presupune, în sens platonice, a-și aminti”* (Nicolae Prelipceanu, *„Memorialul Sighet”*, Mesagerul Sfântului Anton, martie 1996).

Tot Romulus Rusan în alt articol, intitulat „Memoria ca formă de justiție” – (Mesagerul Sfântului Anton, septembrie 1996), relatează despre cum se trăia și cum se murea la Sighet, stând de vorbă cu doi martori supraviețuitori : „Despre toate acestea am avut ocazia să vorbim în ziua de 8 iunie 1996, în chiar incinta închisorii, cu doi dintre supraviețuitori – părintele episcop Ioan Ploscaru de la Lugoj și părintele Eugen Popa de la Cluj. Doi dintre ultimii supraviețuitori, foarte deosebiți temperamental (unul puternic și vulcanic în exprimare; celălalt interiorizat și cu o sfiiciune franciscană), dar amândoi purtând în ei, ca pe o comoară sfântă, amintirea lungilor ani de suferință și amândoi punând pe primul plan nu suferința lor personală, ci suferința tuturor celorlalți.

Ne-au povestit ore în șir cum se desfășura o zi de detenție, cum suportau foamea și izolarea, cum reușeau să înfrângă lipsurile, durerile și umilințele prin contemplație și meditație. Pentru deținuți – ne povestește părintele Popa – dealul care se vedea printre zăbrele, cântecul păsărilor sau trecerea anotimpurilor erau tot atâtea motive de mulțumire în fața lui Dumnezeu, care a îngăduit robilor săi să poată iubi, spera și crede pe mai departe. Uriașa nedreptate care li se făcea de către semenii lor era astfel zădărnicită de tăria suflatească pe care Dumnezeu o dăruia oamenilor.

Din toate amintirile rezultă că principala armă a celor care au trecut prin infernul închisorilor a fost credința în Dumnezeu. Ea le-a permis să depășească atât privațiunile incredibile impuse de temniciperi, cât și deosebirile de stare socială, politică, etnică și confesională, care ar fi putut să-i dezbină. Acest lucru rezultă și din mărturisirile celor care au scăpat, și din poezia – aproape în întregime cu tentă religioasă -, care a supraviețuit și ea, transmisă întâi prin pereți, cu alfabetul Morse, apoi memorată și salvată de la uitare de mii și zeci de mii de oameni. Orice fost deținut politic va ști să-ți repete la infinit nenumărate poezii pe care le-a învățat în închisoare și le-a purtat în memoria sa până astăzi. Era tot un fel de credință – aceea în puterea spiritului – și de cele mai multe ori ea se împletea cu credința creștină, cu lauda adusă Atotputernicului”.

Revenind la Aniversarul de duminică, 15 februarie 2009 de la Parohia „Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul” din Galați, apreciem că a fost un moment emoționant, binecuvântat de Dumnezeu, când, întreaga comunitate din Galați, alături de 18 preoți care au concelebrat, l-au cinstit cum se cuvine pe acest preot venerabil.

Chiar de la Kirie eleison” – actul de penitență – cântat de întreaga suflare prezentă și susținut de corul „Sfânta Cecilia” al parohiei gălățene, s-a simțit atmosfera festivă a ceremoniei liturgice. Se știe că, „cine cântă, se roagă de două ori”, așadar, creștinii și clerul s-au rugat de două ori, cântând Gloria in excelsis Deo și Agnus Dei, Psalmul responsorial, antifoanele și Cântările liturgice.

Cu dificultatea inerentă acestei vârste înaintate, dar și cu glasul sugrumat de emoție, Părintele Petru Albert a celebrat, alături de alți 17 preoți din Provincia Franciscană, Liturgia solemnă.

„Doamne Dumnezeule, Tu ești mântuirea noastră” - au sunat cuvintele psalmului responsorial (Ps. 31, 1-2.5.11).

Iar lecturile au fost: cea Veterotestamentară, din Cartea Leviticului 13, 1-2.44-46 referitor la prescripțiile față de bolnavii de lepră și din Epistola întâi a Sfântului Apostol Pavel către Corinteni (10,31-33; 11,1) – în care Apostolul Pavel îi îndeamnă pe credincioși ca tot ceea ce fac să facă „spre slava lui Dumnezeu” și le recomandă să meargă pe urmele sale, așa cum și el merge pe urmele lui Cristos.

Evanghelia după Sfântul Marcu (1, 40-45) s-a referit la vindecarea unui lepros de către Isus Cristos.

Ministrul Provincial al franciscanilor din Moldova, în omilia Sfinției Sale, a evidențiat viața și activitatea pastorală a acestui venerabil preot și martir întru Cristos și Francisc, subliniind că este un exemplu viu al celor ce suferă pentru credință, un model, o imagine, un simbol și – spunem noi – o efigie – a mărturisorului contemporan.

Și a evocat anii de seminar și de studenție, când Părintele Petru Albert, ca profesor, duhovnic și conducător spiritual, exercita o mare influență asupra conștiințelor tinerilor seminariști și studenți, viitori preoți, numai cu simpla prezență.

Extrapolând, Ministrul Provincial a făcut o asociere cu „Epigonii” lui Mihai Eminescu, spunând că preoții și frații franciscani sunt urmașii acestor preoți vrednici, curajoși, temerari și suferitori pentru credință.

Revenind la pericopele din Lectura I și din Evanghelie, Părintele Provincial a scos în evidență faptul că un singur lepros a avut curajul de a se înfățișa la Isus Cristos și de a-și mărturisi păcatele și acesta a fost vindecat, mântuit de păcate și de boala fizică: lepra.

„Eu stau la ușă și bat. Dacă va veni cineva și-mi va deschide, eu voi intra și voi cina împreună cu el.” Să facem în așa fel încât să-i deschidem ușa inimii, atunci când El bate.

Amintind pe scurt istoricul Ordinului Franciscan, Ministrul Provincial a spus că acesta s-a bucurat, de-a lungul celor aproape opt secole de existență, de oameni sfinți și vrednici de modelul lor, Seraficul Francisc de Assisi, Ordin înfățișat ca un imens arbore genealogic cu ramificații multiple în care se află așezați la loc cuvenit, toți sfinții franciscani.

Cât despre cei care au trecut prin focul purificator al comunismului, au avut curajul să mărturisească și să meargă pe urmele lui Isus Cristos, predicatorul a subliniat că ACEASTA ESTE CALEA. Părintele Petru Albert a acceptat să meargă pe această cale îngustă, chiar dacă a trebuit să treacă prin temnițele comuniste.

Puțini au avut șansa să vadă eliberarea, victoria și înflorirea Bisericii.

Memorialul Durerii este înscris la Sighet cu sângele preoților și al martirilor pentru libertate, pace, credință.

Ceea ce i-a ținut acolo în viață, a fost Speranța creștină.

S-a subliniat, de asemenea, activitatea editorială a Părintelui Petru Albert, faptul că a alcătuit și tipărit, sute de articole și a strâns într-un volum de 600 de pagini, intitulat „Sanctoral și Ferial” omilii pentru Timpul de peste an, pentru Advent și pentru Postul Mare, volum apărut la Editura Serafica, Roman, în 2004, predici folosite de tinerii preoți în primii ani de după hirotonisire.

În încheiere, Ministrul Provincial îi adresează părintelui sărbătorit, mulțumiri în numele Provinciei Franciscane, apreciindu-l drept un far călăuzitor pe acest drum greu al modernității pe care-l trăim.

La Împărtășanie, corul a intonat în chip sublim „Panis Angelicus” și „Agnus Dei qui tolis peccata mundi”, care se cântă în Liturghia de rit latin.

Pr. Petru Albert la finalul Sfintei Liturghii s-a adresat întregii comunități și invitaților la ceremoniei.

Cuvântul ultim, a fost, desigur, al sărbătoritului care a subliniat că: „Omul este realitatea care depășește tot universul material” și că, în Biserică, femeia are un rol hotărâtor pentru că, „mama este cea care îi toarnă copilului în suflet credința” și că: „Biserica ar fi mai puțin sfântă fără prezența ei”. „Fiecare din noi, a spus părintele, este creat pentru a ajunge la fericirea veșnică”.

„Ajută-ne, Doamne, ca Liturghia de azi să rămână în conștiința credincioșilor” - a spus în încheiere Ministrul Provincial iar întreaga comunitate a scandat în aplauze: „ÎNTRU MULȚI ANI TRĂIASCĂ, LA MULȚI ANI!” - într-o emoție și o comuniune spirituală perfectă care i-a făcut mai buni pe credincioși, i-a înălțat și i-a făcut disponibili de a primi ploaia de haruri cerești, din acea duminică, haruri împărțite cu mărinimie de Duhul Sfânt, fiecăruia.

Galați, 16 februarie 2009

DUHOVNICI DE EXCEPȚIE

UN FRANCISC AL ZILELOR NOASTRE

ȘI O ANIVERSARE PE MĂSURĂ: 54 DE ANI DE LA
HIROTONIREA
PĂRINTELUI EUGEN BLĂJUȚ Sr. O.F.M.Conv.

Nici măcar nu-l cheamă Francisc, Francesco, Francois, Ferentș sau Franco. N-a fost niciodată în Franța iar porecla "Francezul", devenită nume de botez iar apoi renume pentru fiul lui Pietro Bernardone, nu i s-ar potrivi, câtuși de puțin.

Nu s-a născut în pitoreasca Umbrie, iar tatăl său nu era neguțator de postav. Părinții săi nici măcar nu au fost bogați, ci țărani simpli dintr-o comună din nordul Moldovei. Și chiar dacă pe mama sa n-o chema Donna Pica, a fost la fel de evlavioasă și grijulie în a-i sădi în suflet fiului ei, iubirea către Mântuitor și către Maica Preacurată. De la ea a învățat primele povești despre Bambino Gesu și pururi Feciorelnica Sa Maică. Și tot de la ea a deprins că, a fi creștin nu înseamnă numai o fericire perpetuă dăruită în chip gratuit, fără discernământ, oricui, ci asumarea unei responsabilități, înseamnă a-ți lua de bună voie crucea și a-L urma pe Cristos. Că înainte de Paradis trebuie să urci măcar o dată Golgota și nu numai ca simplu privitor, contemplând cu nesaț spectacolul crucii, dar și ca osândit, doborât de povara bârnei, împodobit cu o tiară de spini.

Și poate că lucrul cel mai frumos pe care l-a aflat de la mama lui țărăncă, a fost smerenia, dar nu o smerenie slugarnică, ci demnă, măreția acestei sublime umilințe și nimiciri de sine, luminându-i ca un nimb fruntea înaltă, senină.

A fost ca și Francisc, un tânăr fermecător, fascinant. Aspectul fizic l-ar fi îndreptățit să se facă, poate, actor de cinema, vedetă de televiziune. Trăsăturile fine, delicatetea, obrazul palid, suav, ochii mari, de un albastru intens, expresivi, gura frumos desenată, o statură potrivită, ni-l aduc în închipuire pe tânărul Francisc, regele trubadurilor petrecăreți din Assisi, cântând în plin Ev Mediu serenade pe sub balcoanele unor misterioase madone, prințese sau chiar zâne.

Chiar dacă în junețe n-a ucis vreun balaur cu sulița aidoma Sfântului Gheorghe, cum i-ar fi plăcut și lui Francisc, chiar dacă n-a rătăcit, ca un truver din castel în castel în căutarea vreunei domnițe, n-are a face. În schimb, a cucerit satul și cătunele dimprejur cu vocea melodioasă, catifelată, frumos timbrată, ușor voalată, deosebit de expresivă. Din cauza emoției vocea i se gătuia uneori și i se umezeau prea lesne ochii din te miri ce pricină. Până și insectele, gândăniile, un licurici, o gărgăriță, un cărăbuș, îl emoționau și n-ar fi călcat – Doamne ferește! – o furnică în picioare cu bună știință ca și Seraficul Francisc, prietenul tuturor făpturilor pe care le-a slăvit în "Cântecul creaturilor". Ocoala cu grijă vrăbiuțele care se zbenzau în praful uliței ca să nu le strice scaldă. Avea o infinită milă pentru orice vietate creată de Dumnezeu și o recunoștință evlavioasă pentru tot acest univers, căruia, doar inconștiența sau răutatea omului îi puteau strica armonia.

Un tânăr sensibil, poate prea sensibil și vulnerabil într-o lume în care trebuie să înveți prea curând legile junglei. Mai lesne, mult mai lesne se înțelegea cu făpturile fără grai lăsate de Dumnezeu pe pământ.

Frate cu Universul, cu soarele și cu poezia; și în astfel de împrejurări nu e deloc dificil să-L descoperi pe Dumnezeu.

Și dacă despre Francisc s-a spus că a avut “un suflet simplu ca o mlădiță, umil ca o rămurică, curat ca un fulg de nea, aprins de dragoste ca un cărbune incandescent”, lucruri aidoma se pot înseila și despre acest Francisc contemporan, asemănare deloc întâmplătoare, deloc forțată, deloc stingheritoare. Și așa cum fiecare sfânt are discipoli, mai mult sau mai puțin vrednici de a-l imita, de a-i păși pe urme, de ce nu s-ar întâmpla ca, într-un sat românesc, cu o profundă tradiție catolică, având înaintași demni de urmat și vrednici de a înflăcăra mințile evlavioșilor tineri neatinși de zgura păcatului, să se nască, după sute de ani un om așisderea lui. Nimic nou în univers.

Să fii frate cu tot ce există sub soare, toată lumea să-ți aparțină și, așa cum spunea Francisc, “*Alături de Dumnezeu să le ai pe toate*” – iată un ideal de care nu erau străini tinerii din Moldova de prin comunele Hălăucești, Nisiporești, Luizi-Călugăra, Gherăiești, Prăjejști, Galbeni, Fărăoani, Adjudeni, Săbăoani, Geoseni, Izvoarele și celelalte adevărate oaze de spiritualitate cu vechi tradiții catolice.

Și cum să nu fii fascinat când îi vezi pe călugării de la Seminarul Franciscan, mărunții slujbași, slujitori în armata lui Isus cu modesta lor îmbrăcămintă cenușie și cingulul cu trei noduri mari atârnat de mijloc! Și cum să nu te cucerească de fiecare dată, spiritul lor deschis, veselia din ochi, de pe fețe, zâmbetul larg, evlavia, cucernicia, smerenia, simplitatea lor!

Dar glasurile lor calde, dragostea din suflet atunci când se apropiau de tinerii laici, împărțindu-le gesturi, priviri, zâmbete. Și peste toate – o adâncă senzație de pace, de tihnă sufletească, de înțelegere a rosturilor creștine și de încredere. Și cum poți să nu-ți spui în sinea ta (așa cum poate și-a spus și Sfântul Anton – aflându-se în prezența primilor călugări franciscani misionari care se pregăteau să plece la sarazini) : “Acesta-i locul pe care nu-l doresc și eu!”

Un părinte, slujitor al Ordinului Franciscanilor Conventuali, Alois Donea, de fericită amintire, spunea : “Cine se molipsește de Sfântul Francisc, nu se mai vindecă de această boală până la moarte!”

Acest Francisc trăitor la cumpăna mileniilor, urmaș al Seraficului Părinte din Assisi, chiar dacă n-a fost un burghez bogat, căruia părinții nu-i refuzau nimic, nici chiar o strălucitoare armură de cavaler medieval, ca să pornească în luptă să recucerească Sfântul mormânt, intrat în mâinile musulmanilor și chiar dacă nu va fi luat parte la războiul celor două comune apropiate, sau nu a fost ales în repetate rânduri regele petrecăreților și chiar dacă nu a încercat nici una din aceste căi de ascensiune la gloria lumească, ceva totuși a făcut aidoma lui Francisc. A extirpat din spațiul său lăuntric dorința de avere, de grandoare, de putere, ambițiile și slăbiciunile umane pentru ca să se pomenească gol de toate acestea, așa cum se va fi aflat adevăratul Francisc în fața episcopului din Assisi, a tatălui său Pietro Bernardone și a assisienilor uimiți, muți de groază și încântare : lepădat de cele lumești ca și de propriile veșminte, să poată spune în fața tatălui său și a întregii lumi : “Iată, de acum, am un singur Tată, pe Tatăl din Cer.” Și a ales paternitatea divină. Sărutându-și mama, a plecat să se dăruie Aceluia pe care toată viața L-a numit : “Dumnezeul meu și Totul meu”.

Și prizonieratul și boala căpătată în detenție, toate au fost aidoma modelului său și au fost necesare pentru a-i da răgazul să deschidă ochii bine pe care Stăpân vrea să-l urmeze. Chiar dacă amănuntele nu sunt întocmai, nu contează. Important este esențialul.

Visul său n-o fi fost același cu al lui Francisc iar cuvintele pe care i le-a adresat Răstignitul poate sunt altele, Dumnezeu are căi diferite pentru fiecare. O infinitate de căi, niciodată aceleași, dar toate converg spre o unică finalitate : urmarea lui Cristos, vestirea kerigmei, cucerirea vieții veșnice. Ca o ștafetă într-o competiție universală. O preiei de la cineva, alergi cu ea, segmentul tău de drum, după care o predai altuia ca s-o

ducă mai departe spre ținta țintelor, capătul glorios al drumului acolo unde te așteaptă laurii pe care nimeni nu ți-i smulge de pe fruntea îmbrobonată de sudoarea iubirii.

Predicatorul desculț din Assisi și-a găsit un discipol aidoma. Îl urmează smerit, covârșit de iubire, în ascultare desăvârșită. E sărac, modest, blând. Trei caracteristici care-și pun amprenta curând și-l vor însoți întreaga viață. A căpătat două perechi de pantofi. Nu se cuvine să le poarte pe amândouă, de vreme ce poate, fratelui său i s-au rupt pingelele, îi intră apă-n bocanci, suferă. O alege grijuliu pe cea mai bună și i-o dăruie firesc, așa cum curge sângele-n vene. Fără grimase, fără vorbărie de prisos.

La fel și cu hainele. Ce-i trebuie lui două costume? Fratele său e bolnav, e plăpând, goluț, sensibil.

A trecut de Seminar, de Institutul Teologic, vine clipa unică a hirotonirii. Acest fapt se întâmplă în 8 decembrie 1954, Solemnitatea Neprihănitei Zămisliri, la Oradea. Avea 29 de ani, abia împliniți în 7 septembrie. Alături de el a fost hirotonit și părintele Iosif Pal, cu numai doi ani mai tânăr, născut în Gherăieștii Noi, care avea să fie mai târziu, Ministru Provincial al Fraților Minori Conventuali. Fericirea nu cunoaște margini. Intră în ea prudent, dar neșovăitor. Știe că nimeni nu i-o poate smulge din suflet.

Așa cum îi stă bine unui creștin, nu vorbește niciodată despre sine. E discret, amabil, cald cu toții din jur. Un vrednic fiu al lui Francisc. Și chiar dacă nu pleacă la Sarazini să-l înduplece pe Sultan să se încreștineze chiar dacă expedițiile și martiriul în Cruciade dau greș, bunul Dumnezeu are cu el un plan alcătuit minuțios. Apostolatul său itinerant e la fel de bogat în roade, chiar dacă e întreprins în rândul creștinilor din țară. E pe rând și în același timp : preot, paroh, director spiritual, duhovnic, maestru de novici, scriitor bisericesc, traducător de cărți, predicator, catehist, inițiator de programe și bun păstrător de tradiții. Glumește uneori în chip nevinovat : “Eu sunt peticul. Cum se găsește un sac găurit, hop și eu să-i cârlesc gaura. Sau un petecuț la o cameră de automobil. Pentru cei rămași cu “căruța în drum”. Veșnic gata să pună umărul. Să scoată din încurcătură, să modereze situațiile conflictuale, vorbele contradictorii, să aplaneze, să însenineze atmosfera. Știe s-o facă în chip neasemuit.

Francisc vorbea simplu și înflăcărat, amintind de Creator și de poruncile Sale, stăruind pentru împăcare și fraternitate între oameni. Vorbea atât de duios încât convinsese și ciocârliile să-l asculte. Și noul Francisc a străbătut țara întreagă. N-a fost parohie să n-o fi călcat, în care să nu-și fi desfășurat pastorația măcar câtva timp. Util peste tot, aici și oriunde. Un preot itinerant – ai putea spune. Un simplu preot, așa cum a rămas în memoria posterității și Sfântul Maximilian Kolbe care a realizat cu o exemplară credință și modestie idealurile Sfântului Francisc și a vrut să moară ca un preot simplu, în lagăr, condamnat la moarte în buncărul foamei, oferindu-se în locul unui camarad de lagăr care era tată de copii și care trăiește și azi și vizitează lagărul de la Auschwitz cutremurat de amintire. Sfântul Maximilian Kolbe a dat în felul acesta proba supremă a credinței și a mărturiei cu propria sa viață, de ceea ce înseamnă iubirea jertfelnică pentru aproapele.

Un singur lucru n-a dorit niciodată acest urmaș al lui Francisc : să călătorească, să vadă alte lumi, alți oameni. Pentru el, lumea are același chip, al Mântuitorului. Oamenii sunt egali! Ce dacă se numesc altfel? Ei au o denumire generică, un semn, o insișă de creștin care îi distinge pe oriunde i-ar purta pașii.

“Când am să fiu acolo, în Cer, spunea unor persoane cunoscute, am să privesc și am să văd întreaga lume la picioarele mele : și Roma și Assisi și Napoli și Nazaret și Ierusalim. Deocamdată mă mulțumește să mă gândesc la ele și să mă rog pentru cei care viețuiesc pe acele meleaguri.”

Cândva a fost propus pentru cel mai înalt grad al sacerdoțiului. Și-a amintit de Francisc care din umilință n-a vrut să ajungă nici măcar preot, îmbrăcându-și cuvenitele odăjdii ale diaconului, a oficiat Nașterea Pruncului Isus la Greccio, în valea Rieti, în noaptea de 24 decembrie 1223 - cu o asemenea evlavie încât Pruncușorul Isus, înduioșat, a coborât în ieslea unde Francisc îi încropise un pat, lângă un bou și un măgar. Animale smerite și truditoare. De atunci a început în lume sărbătoarea creștinească a Crăciunului. De la Greccio, din Valea Rieti, când Francisc, în sfântă extază, a luat trupul Copilului ceresc înfășat și a început să-l legene. Cum să nu-l fascineze această minune? Cum să nu-l intereseze “Viețile Sfinților”, pe care le-a cercetat, le-a scormonit cu asiduitate, încântare, evlavie, le-a tradus și le-a interpretat, apoi le-a predicat credincioșilor.

A fost și a rămas până azi, o Lumină. Un dascăl, un confesor care, aidoma Parohului de Ars, știe să scoată din taințele adânci ale sufletului, încercat de păcat, toate secretele, fără să întineze printr-o curiozitate inoportună intimitatea, mândria, pudicitatea omului.

Orice zi petrecută alături de enoriași se preface în dar neasemuit care trebuie prețuit cum se cuvine. Și dacă nu a împlânzit niciodată un lup hămesit, ca odinioară Francisc în localitatea Gubbio, a împlânzit, în schimb, multe suflete. Și ele hămesite, însetate de lumină, de puritate, de iubire.

Așa cum îl privești azi : abia atingând pământul cu tălpile, de parcă ar încerca să se salte un picuț de la pământ, cu capul puțin plecat și mâinile împreunate, cu un zâmbet de neșters pe chip, pare că îi e milă de pământ, de surioara țărână să n-o strivească, să nu-i pricinuiască vreo rană fără de vrere. Și mai cred că, privind prea des la cer, la fratele soare, la surioara lună, la surioarele stele, la fratele vânt și la fratele aer, la frații nori și la fratele timp care îl ține alături de noi precum și la fratele foc care nu încetează să-l mistuie, într-o zi va vedea, poate același, poate alt Serafim cu șase aripi, pogorându-se blând, nu de pe muntele Alvernia, ci chiar în bătătura bisericii, pentru ca vorbind cu el și mulțumindu-i pentru toate câte există, acesta să-i lase în carne, semn viu, aidoma celui lăsat Sfântului Francisc, dovadă că l-a ales în această lume și, în chip deosebit, în cealaltă, să compună poezia iubirii și armoniei între Dumnezeu, natură și oameni, ca un vrednic și fără de seamă discipol îndrăgostit de Cristos, Francisc de Assisi.

Și va putea spune, la fel ca Sfântul Ioan al Crucii, pe care-l cinstește în chip deosebit :

“Pentru a ajunge să ai totul
Să nu dorești să ai nici un lucru.
Pentru a ajunge să fii totul
Să nu dorești să fii nimic.
Pentru a ajunge să cunoști totul
Să nu dorești să știi absolut nimic”.

(Sfântul Ioan al Crucii, “Cuvinte de Lumină și Iubire”. Traducere de Olga Gălățanu. Arhiepiscopia Romano-Catolică de București, 1995).

Astăzi, în Sărbătoarea Neprihănitei Zămisliri, 8 decembrie creștinii au aniversat și 54 de ani de la hirotonirea acestui preot de excepție, dorindu-i încă mulți ani de slujire întru Cristos, alături de enoriașii de la Parohia Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul din Galați. Dumnezeu să-l țină în putere pentru a ne putea susține spiritual pe toți întru dragostea lui Cristos și a Sfântului Francisc și să ne aducă, potrivit carismei franciscane, Pace și Bine!

Așa să ne ajute Dumnezeu!

8 Decembrie 2008, Cezarina Adamescu

IV.

ESEURI SPIRITUALE

CARTEA MEA CEA MAI IUBITĂ

SEMNIFICAȚIA CULTULUI MARIAN ÎN BISERICILE CATOLICĂ ȘI ORTODOXĂ

Editura ALMA Galați, 1998

Această carte este clădită pe IUBIRE. Pentru că, de-a lungul anilor, am constatat că nu se poate clădi nimic pe ură, ci numai pe iubire. Orice zidire întemeiată pe ură este sortită năruirii încă dinainte de a săvârși lucrarea.

Am ales Iubirea drept Temelie. Acea iubire pe care ne-a lăsat-o drept ultimă dorință Domnul nostru Isus Cristos.

Încerc a mă adresa direct inimilor semenilor mei, a întinde un pod de flori, o punte de bunăvoință către cei care – în chip virtual – o vor citi, pentru a mă face cât mai lesne înțeleasă.

Această carte este un strigăt. O implorare. O scriere în genunchi.

Așadar, scriu aceste rânduri în genunchi, implorându-vă să le citiți cu ochii – cei fără dioptrii – ai inimii.

Cartea a fost scrisă cu jertfa mamei mele pământești, Arionda și sub milostivirea Mamei mele cerești, Maria.

Fecioara Maria, despre care Sfântul Ioan Damaschinul scria:

„Cu adevărat, tu ești cea mai aleasă decât toată făptura, căci numai din tine Creatorul s-a împărtășit de pârga naturii noastre omenești. Trupul Său a fost din trupul tău, sângele Său, din sângele tău; Dumnezeu S-a hrănit din laptele tău și buzele tale au atins buzele lui Dumnezeu.”

O invitație la iubire, la „comuniune”, la catolicitate și ortodoxie în același timp, care presupun toleranță în cadrul aceleiași comunități dar și față de comunități diferite.

Pentru că, „ortodoxie – așa cum sublinia pr. prof. C. D. Popian – nu înseamnă doar posedarea Adevărului și predicarea dreaptă, ci și iubirea, legarea de Adevăr ca de propria persoană”. Și, „Intoleranța este un fenomen profund antocatholic și antiortodox în ciuda afecțiunii pe care o manifestă față de propria Comunitate sau Teologie” (Popian, D.C., „A fi catholic. Universalitatea credinței”, Editura Logos, Oradea, 1994, pp.109-110).

Dacă ar fi să rezum întreaga mea experiență spirituală, începând cu primele căutări, apoi clipa fericitei întoarceri, niciunde n-aș putea găsi cuvinte mai potrivite decât cele din *Confesiunile Sfântului Augustin*:

„Târziu te-am iubit, Frumusețe atât de veche și atât de nouă, târziu te-am iubit. Căci erai în mine și eu eram în afara mea! Și acolo te căutam; urâciunea mea năpădește tot ce-ai făcut frumos. Tu erai cu mine și eu eram cu tine. Ceea ce mă îndepărta de tine erau acele lucruri ce n-ar fi dacă nu ar exista în noi.

M-ai chemat, m-ai strigat și mi-ai tămăduit surzenia; ai scânteiat și frumusețea-ți fără asemănare mi-a alungat orbirea; ai răspândit parfumul tău, l-am respirat și suspin după tine; te-am gustat și mi-e foame și sete de tine; m-ai atins cu mâna și ard de dorința păcii tale.” (Sfântul Augustin, „Confessiones”, Traducere de prof. dr. doc. Nicolae Barbu, ediția a II-a, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1994, pp.305-306).

În *Scrisoarea către Evrei (13,8)* se spune despre Cristos că: „Ieri și azi și în veci este același”, iar Sf. Apostol Paul afirmă clar și explicit: „Este UN DOMN, O CREDINȚĂ, UN BOTEZ” (Ef. 4,5 – s.n.), totuși, aruncând o privire de ansamblu asupra peisajului religios al lumii contemporane, constatăm că acesta se caracterizează prin existența unei mari diversități de religii, mișcări religioase și spirituale, care îmbracă

adesea forme surprinzătoare, deconcertante. Este un adevărat labirint în care omul se pierde dacă nu are firul Ariadnei care să-l ghideze. Desigur, mulți oameni continuă tradiția religioasă a poporului și familiei din care fac parte, alții, sub diferite influențe se convertesc, cu convingerea că au găsit adevărata cale.

Convingerea religioasă fiind o chestiune de conștiință personală, fiecare persoană are libertatea de a alege ceea ce crede de cuviință.

Problema care se pune însă cu adevărat este cea a conviețuirii pașnice între adepții diverselor religii, deoarece unii, mânați de spirit exclusivist tind să-i elimine pe ceilalți care nu le împărtășesc opiniile sau să-i determine cu forța să o facă, ceea ce duce la tensiuni și conflicte tragice. Astfel, pasiuni omenesti și interese de grup au fărâmițat Trupul Unic al Bisericii lui Cristos în ultimul mileniu, așa încât, chiar creștinii au avut dificultăți în a se îngădui unii pe

alții. Desigur, o soluție există: ecumenismul. Din nefericire, cauza ecumenismului, pentru care mulți oameni de bunăvoință fac eforturi mari și alții se roagă, este pusă în pericol de atitudinile intolerante, adesea violente, care merg până la acte teroriste și războaie cu substrat de intoleranță religioasă.

Punând pe prim plan ceea ce diferențiază religiile, oamenii nu-și dau seama că trebuie să ia în considerație ceea ce îi unește, ACELAȘI DUMNEZEU, oricum ar fi numit! Ori, acest Dumnezeu care este Iubire, îi cere omului să iubească și nu să urască, iar Cristos cere oamenilor chiar să-i iubească pe dușmanii lor.

La răscrucea mileniilor, când sfârșitul se atinge cu începutul, mesajul esențial al lui Cristos: „*Iubiți-vă unii pe alții așa cum v-am iubit eu!*” – este mai actual ca oricând. Singura soluție este ca, înarmați cu armele credinței: iubirea și toleranța, să înfruntăm orice prejudecăți, mânie, orgoliu, călăuziți de mesajul lui Isus Cristos: „Curaj, eu am învins lumea!”

Sfântul Augustin spunea în *Confesiunile* sale:

„*Am întrebat pământul...am întrebat marea și adâncurile și viețuitoarele care se mișcă între ele și mi-au răspuns:*

-Nu suntem noi Dumnezeuul tău, caută deasupra noastră...Am întrebat cerul, soarele, luna, stelele:

-Nu suntem nici noi Dumnezeuul pe care îl cauți, mi-au zis.

În sfârșit le-am spus tuturor lucrurilor care luau cu asalt porțile simțurilor mele:

-Vorbiți-mi despre Dumnezeuul meu, pentru că nu sunteți voi Dumnezeu; spuneți-mi ceva despre El. Și ele mi-au strigat cu glas răsunător:

*-El este cel care ne-a creat. Pentru a le întreba nu aveam decât să le contemplu și răspunsul lor era frumusețea lor.”(Sf. Augustin, *op.cit.*, pag. 284-285).*

Cât despre mine, aș fi putut să aștept în tindă sau pe prispa bisericii (vai!) toată viața. Așa cum spune Alexandru Horia în cartea sa „*Vorbirea în șoaptă*”: „*Prispa îl pune pe om în fața unei răscruci fundamentale. Cel care a ajuns în pridvor trebuie să aleagă între calea mântuirii și cea a păcatului. Prispa este, deci, un loc, o decizie, un prag al opțiunii: Drumul spre Dumnezeu sau drumul spre infern. (...) În fața unei astfel de situații limită, sufletul comun se ferește să opteze. El rămâne suspendat în nehotărâre.*

(...) Prispa e un fel de „azil” pentru cei rămași mereu afară. Merge mai departe numai cel care are o fire eroică (...) Creștinul de prispa evită modelul eroic, el se mulțumește cu umila sa condiție mediocră lăsându-și sufletul pradă ispitelor și regretelor, dar închinându-se la Dumnezeu să-i aducă iertare.

*Milogul rămas în pridvor nu capătă hrana euharistică, dar primește apa sfințită pentru a-și curăța sufletul. Vom spune, deci, că duhul prispei tămăduiește, însă nu mântuie.” (Horia Alexandrescu, *Vorbirea în șoaptă*, Editura Anastasia, 1995, p.13, 17).*

Nu pot să nu sper că într-o zi, bisericile, despărțite de ambiții personale se vor uni din nou, redevenind Biserica creștină adevărată. *Una*, așa cum a dorit fondatorul ei divin, Isus Cristos.

Așa m-a biruit harul. Așa m-a învins Iubirea, astfel încât m-am simțit dintr-o dată liberă pentru un nou început, mereu un nou început ca o nestinsă lumină. Sau, așa cum spune profetul Ieremia: „*M-ai sedus, Doamne, și m-am lăsat sedus, ai fost mai tare decât mine și m-ai biruit.*” (*Ier. 20, 7*).

Încercând să aprofundez din punct de vedere dogmatic și liturgic principalele puncte de divergență între cei doi „plămâni ai Bisericii creștine”, m-a frapat faptul că aceste diferențe între cele două Biserici care la început au fost *Una*, sunt minore și ele privesc aspecte de amănunt care nu schimbă cu nimic fundamentul credinței, principalele adevăruri de credință fiind formulate deja în cele șapte concilii ecumenice la data producerii Marii Schisme din 1054.

În pofida acestor diferențe care țin mai mult de rit, esența credinței este aceeași pentru că ambele Biserici asumă același Crez și au același număr de sacramente.

Ceea ce separă, într-adevăr, cele două Biserici în urma rupturii și a evoluției lor separate este concepția asupra statului Bisericii.

Pentru Ortodoxie, Biserica, decantând adevărurile cuprinse în Crez, nu mai poate interveni prin nici un fel de precizări de ordin doctrinal, pe când Biserica Catholică își asumă o dimensiune creatoare, în sensul că, păstrând adevărurile de credință, își permite prin autoritatea conciliilor și a vocii autorizate a păstorului suprem al Bisericii Papa de la Roma, să decanteze și alte adevăruri de credință cuprinse în tradiție, ca de exemplu: infailibilitatea papală (CVI, 1870), dogma Neprihănitei Zămisliri (Imaculata Concepțiune) – 1854 – Papa Pius IX; dogma Înălțării Mariei cu trupul și cu sufletul la cer – Assumption – 1950 – (Papa Pius XII).

Am îndrăznit să aleg ca subiect al acestei lucrări, în locul unui punct de divergență care mă intrigase tot timpul: Filioque, (Purcederea Sfântului Duh numai de la Tatăl – în Biserica Ortodoxă; și de la Fiul, în Biserica Catholică), un punct de convergență tutelat de autoritatea maternă a Prea Sfintei Maici a lui Dumnezeu, cea care, cu adevărat ne iubește pe toți ca pe propriul Său Fiu și pe care Însuși Domnul nostru Isus Cristos ne-a desemnat-o, în ceasul ultim al existenței Sale pământești, ca Mamă a tuturor. Acest punct de unire, de apropiere maximă, până la identificare și care, sper că va reuși să repare, ceea ce, de o mie de ani s-a stricat în chipul cel mai nefericit, este desigur, devoțiunea, *evlavia deosebită practicăată atât în Biserica Ortodoxă cât și în cea Catholică, față de Prea Sfânta Fecioară Maria*, devoțiune care continuă tradiția neîntreruptă ce datează de la începutul Bisericii.

Studiul comparat al confesiunilor creștine este întreprins nu pentru a descoperi ceea ce le deosebește și le învrăjbește, ci pentru a pune în lumină aportul fiecăreia la păstrarea tradiției creștinești de la începuturi, tradiție care a făcut să rodească sămânța dumnezeiască a Evangheliei.

Astfel, pus sub semnul fast al divinității, al surâsului blândeții divine, sub pacea frunții Fecioarei și prin mijlocirea ei neobosită timp de două milenii pentru fiii ei, cele două Biserici ar putea găsi o cale de reconciliere.

Este în putința oamenilor, ajutați de harul lui Dumnezeu de a reface Unitatea Bisericii creștine, universală timp de o mie de ani și care, sperăm, va redeveni poate, nu peste mult timp unitară, deci, universală.

Vestitul mariolog Rene Laurentin, doctor în litere și teologie, expert al Conciliului și colaborator la redactarea textului Conciliului Vatican II, cel care a consacrat Fecioarei Maria tezele sale de doctorat, în numeroasele dialoguri cu alte confesiuni creștine, crede că, în pofida diferențelor istorice, „*Fecioara, bine înțeleasă, nu*

poate fi decât semn de unitate. Dintotdeauna și din tot sufletul, ea n-a voit decât unitatea, la fel ca și Cristos, prin Cristos și în Cristos. Misiunea sa nu este decât în slujba acestei Unități, încă de la Întrupare, unde ea a pus temeliele umane ale Dumnezeului care s-a făcut om”. (Laurentin, Rene, *Une annee de Grace avec Marie*, Fayard, Paris, 1987, pp.11-12).

Același iscusit teolog, în introducerea la lucrarea sa de mariologie „*Un an de har cu Maria*”, subliniază în subcapitolul „*De la pluralismul biblic la pluralismul confesional: „Există trei perspective teologice diferite asupra Mariei în Noul Testament:*

- 1) *Una este viziunea lui Paul (Gal. 4,4) asupra lui Cristos, născut din femeie, ca mijloc al coborârii sale (kenozei) în trup;*
- 2) *Alta este viziunea deosebită a lui Ioan: privirea nouă a lui Cristos asupra femeilor, culminând cu Maria;*
- 3) *Alta este viziunea concretă și stimulantă a lui Luca 1-2, singurul hagiograf al Noului Testament, cel care ni i-a făcut cunoscuți pe Petru, Paul, Ștefan și alte modele admirabile, în Faptele Apostolilor.*

I s-a spus pictorul Mariei căci el a pictat portretul său spiritual și esențial al misiunii sale fără pereche cu Dumnezeu.

Cele trei viziuni sunt cerute în diverse grade de cele trei mari confesiuni creștine:

- 1) *protestanții continuă tradiția lui Paul, sobră, anonimă, despuiată, căci apostolul a situat toate valorile în Cristos reînviat care l-a doborât la pământ pe drumul Damascului, mai curând decât în Întruparea, în care Mama lui L-a făcut să coboare (...)*
- 2) *Ortodocșii continuă tradiția lui Ioan, în urma formulei abrupte: „Și cuvântul s-a făcut trup”. De aici s-a născut Theotokos, și viziunea luminoasă a Aeiparthenos-ului, Pururi Fecioara indisolubil prezentă la Misterele lui Cristos.*
- 3) *Catolicii se situează în tradiția Sfântului Luca, cel care descoperă în Maria o prezentă și un model mai personal.*

Alegerea, selectarea și preferințele sunt legitime – spune Laurentin. Ele caracterizează confesiunile ca pe școli spirituale. Dar nici una nu poate să se limiteze la o parte a Scripturii, excluzând pe celelalte.

Ecumenismul are, de altminteri, funcția de a ne face să ne înălțăm la plenitudinea biblică, la plinătatea creștină, la plinătatea Revelației.” (...)
(Rene Laurentin, *op. cit.*, p. 12-13).

Acest autor, prin cartea sa despre Fecioara Maria dorește să-i facă chiar și pe necreștini să înțeleagă ceea ce este, cu adevărat, această femeie: „*cea mai cunoscută, cea mai des numită, pictată, sculptată, dintre femei, reflectată în literatură, arte și toată cultura umană. Ea nu este un vis, nici un produs artistic, această supravedită numărul 1, asupra căreia s-au proiectat atâtea fantasme și ranchiune (...)* Ea nu este deloc o creație a spiritului uman. Ea a inspirat artiștii pentru că ea există. Ea îi inspiră pentru că ea este. (...) *Maria nu este nici un produs, nici un obiect de consumație, dar acest personaj istoric, această Mamă, Mama noastră, ar fi dorit să fie mai bine cunoscută, căci toți acei care au cunoscut-o de două mii de ani încoace, n-au știut să-i mulțumească, așa cum se cuvine.*” (Laurentin, Rene, *op.cit.* p. 12-13).

Am întreprins acest demers spiritual în scopul cunoașterii mai aprofundate a aceluși adevăr de necontestat care s-a vădit de-a lungul timpurilor și este mai actual decât niciodată: Maria există. Ea ne iubește. Ne surâde. Ea ne protejează. Este atât de aproape de noi. O putem întâlni la fiecare pas. Ea a încetat să mai fie un simbol ireal, pentru că ea este, înainte de toate, o realitate istorică și actuală.

Maternitatea spirituală a Mariei exercitată în Biserică și multipla ei mijlocire eficace, maternă, neîntreruptă și universală, dau mărturie că Maria aparține Bisericii.

Istoria ei trăită ca și reflecția teologică asupra sa, ne-o arată ca pe o prezență activă, niciodată statică, urmând o evoluție graduală, crescândă, iluminată.

Prezentă în arcul liturgic încă din primele timpuri, prin nenumăratele sărbători dedicate ei, nelipsită din Canonul Sfintei Liturghii unde intră în comuniune cu noi și prin intermediul căreia Biserica îi adresează cuvinte pline de venerație, apeluri, rugăciuni și intercesiuni, prezentă în toate formele de artă prin adevărate capodopere care se adresează inimii, semn al pietății și venerației de care se bucură din partea artiștilor, Maria este de asemenea, prezentă și în casele noastre, prin icoanele creștine – expresia evlaviei pe care poporul o nutrește față de ea. Maria este prezentă și prin lăcașurile de cult care sunt sub patronajul ei ca și prin congregațiile și mișcările spirituale care și-au ales-o drept îndrumătoare spirituală, prin numeroasele apariții și minuni verificate și prezentate în autenticitatea lor de către magisteriul bisericesc, Maria confirmă prezența ei continuă în lume cu rolul bine definit de a-i îndrepta pe oameni către Isus, Fiul ei preaiubit.

Ea a devenit prin această prezență continuă în lume, obiect de cercetare teologică și un extraordinar obiect de cult și de evlavie.

„Să privim la Maria ca la cea mai mare protectoare a noastră –a fost îndemnul papei Paul al VI-lea, cu privirea la Fecioara Maria. Și „dacă voim să fim creștini, trebuie să fim mariani, adică trebuie să recunoaștem legătura esențială, vitală, providențială care ne unește prin Maica Domnului cu Isus și care ne deschide calea ce ne duce la el” - spunea același Sfânt Părinte în Omelia adresată poporului în Sanctuarul Nostra Signora di Bonaria (Sardinia). (Paul PP VI, Omelia presso il Santuario di Nostra Signora di Bonaria (Sardinia), În: L'Osservatore Romano, 25.IV.1970).

În Scrisoarea apostolică *Tertio Millenio adveniente*, prin care Sfântul Părinte Ioan Paul al II-lea invită lumea la întâmpinarea celui de-al treilea Mileniu cu credință reînnoită și cu speranță vie, figura Mariei, Maica lui Cristos și a Bisericii, are un loc aparte și rolul ei este același pe care l-a avut acum două mii de ani. Misiunea ei este și astăzi, mai mult ca oricând, hotărâtoare.

„Maica Răscumpărării, Maica iubirii frumoase va fi pentru credincioșii care se îndreaptă spre mileniul al III-lea, steaua care le va călăuzi în siguranță pașii spre întâlnirea cu Domnul. Fie ca smerita Fecioară din Nazaret, care acum două mii de ani l-a dat lumii întregi pe Cuvântul Întrupat, să orienteze omenirea noului mileniu spre cel care este „Lumina cea adevărată care luminează pe tot omul”. (In. 1,9) (T.M.A. 59).

Cu aceste cuvinte a prezentat-o și a recomandat-o Sfântul Părinte.

În această lumină vrem s-o privim și s-o recunoaștem și noi în drumul de credință: steaua noastră călăuzitoare spre întâlnirea cu Domnul.

„Vom găsi în Maria un ghid și un sprijin în cunoașterea și iubirea adevărată a lui Isus. Cultul ei, dacă este înțeles bine, va favoriza apropierea de Isus și va face mai eficiente iubirea pe care o datorăm Mântuitorului nostru Isus Cristos. (...)

Cunoscând-o astfel și urmând-o pe acest drum pe care i l-a trasat însuși Dumnezeu, vom avea mereu o lumină particulară și un exemplu puternic în întâmpinarea lui Cristos care vine. E firesc ca o mamă, așa cum este ea, să conducă cu bucurie și cu siguranță pe fiii ei adoptivi la acela pe care l-a purtat în sânul ei imaculat și l-a dăruit omenirii. Cinstea și ascultarea de ea nu sunt o piedică în descoperirea lui Isus, așa cum ar vrea unii să afirme, ci un drum firesc de iubire și prețuire a Fiului ei, Mântuitorul lumii. Este o adevărată stea sub oblăduirea căreia vom pătrunde mai ușor în misterul lui Cristos, Cuvântul Tatălui.

Sanctuarele mariane din întreaga lume au devenit în aceste timpuri catedre adevărate unde se va putea învăța mai ușor și mai bine cunoașterea lui Cristos și iubirea față de el. (...)

Ne bucură, aşadar, să vă îndreptăm invitaţia de a porni în pelerinaj cu Maria pentru a vesti lumii că Isus Cristos este stăpânul timpului şi al istoriei; al lui să fie şi mileniul trei şi lui să-i fie cinste şi slavă în vecii vecilor.” (Mesajul P.S. Sale Petru Gherghel, episcop de Iaşi, 15 august 1997. În: Revista Lumina creştinului, august 1997, Iaşi, pp.3-4).

Răsfoind tratatele de mariologie, nu putem să trecem cu vederea faptul că ele urmăresc acelaşi traiect spiritual: lucrarea Mariei în timpul vieţii sale pământeşti, având ca izvor Revelaţia Biblică, atât a Vechiului cât şi a Noului Testament şi lucrarea ei, după ridicarea glorioasă la cer, adică de-a lungul timpurilor. Cu alte cuvinte, Misterul Mariei prinde consistenţă puţin câte puţin în conştiinţa creştinilor, prin noile metode de cercetare asupra Mariei, plasând-o în contextul ecleziologic, în viaţa Bisericii şi în perspectiva istorico-salvifică, având ca izvor documentele Conciliului Vatican II, precum şi opera a doi Papi contemporani: papa Paul al VI-lea şi papa Ioan Paul al II-lea.

Pătrunzând cu sfială în acest mister, putem contempla cu bucurie şi surprindere dezvoltarea acestui destin cu totul excepţional: de la Imaculata Concepţiune la Ridicarea la Cer şi Parusie.

Astfel, Maria transcende istoria, timpul, veacurile, răsărind pururi în inima noastră, ca o stea de dimineaţă. Crugul acestei stele de dimineaţă porneşte de la prima gratuitate a harului originar, la plinătatea de merite pe care graţia divină a fructificat-o în ea de-a lungul vieţii. De la receptivitatea iniţială, acel Fiat smerit prin care s-a declarat împlinitoarea planului divin, până la ultimele extensiuni ale misiunii sale materne, de la plenitudinea harului secret al momentului iniţial, la plenitudinea vădită cu care ea străluceşte pururi în comuniunea sfinţilor.

Pentru o mai bună pătrundere în aceste taine, să ne apropiem de Maica Domnului şi Maica noastră, să înţelegem mai bine că ea este, conform istoriei, apoi, conform domei care ne-o relevă, dimensiunea nemaipomenită pe care Dumnezeu a dat-o acestei femei sărace din Palestina, şi cum să regăsim prezenţa acestei Mame pe care Isus ne-a încredinţat-o.

O istorie comună în exterior, dar cu totul excepţională în interior.

Nu trebuie să uităm, spunea Rene Laurentin, „diversitatea perspectivelor care s-au succedat în decursul secolelor, căci Fecioara ne depăşeşte şi fiecare epocă o descoperă prin sensibilitatea sa, dar nu fără deformări. Noi vom decanta particularităţile efemere pentru a da cea mai directă cunoaştere posibilă a Maicii Domnului în lumea noastră de oameni grăbiţi.

Desigur, fiecare epocă şi-a format imaginea sa particulară: cea a Sfinţilor Părinţi nu este cea a Evului Mediu, cea a icoanelor nu este cea a catedralelor noastre. Este un fapt. Dar atenţie! Să nu spunem: Fecioara nu e nimic altceva decât ceea ce noi o facem, după placul, cultura şi imaginaţia noastră. Nu, ea este acea femeie din Nazaret care a devenit Maică a lui Cristos.

Şi diversitatea imaginilor este cea a mijloacelor de expresie. Aceste mijloace, întotdeauna parţiale şi imparţiale, învechite şi întinerite, până la regretabilele deformări şi trădări care trebuie rectificate şi depăşite. Dramatizările sentimentale ale barocului şi stilizarea epocii noastre.

Maica Domnului depăşeşte toate aceste mijloace de expresie. Dar e bine ca ele să fie mai inspirate şi mai bine verificate.

Pluralismul, nu este în persoana Mariei, dar în sărăcia acestor modalităţi de expresie: imagini şi limbaj” (Rene Laurentin, op.cit., p.11).

8 octombrie 2008

ESEURI SPIRITUALE

ESTE POSIBILĂ FERICIREA CREȘTINĂ?

Din volumul în pregătire „*Legea de har a iubirii – Mic îndreptar de
Terapie divină*”

Este îngrijorător și demn de luat în seamă, faptul că astăzi s-a ajuns la o adevărată „uzurpare” a fenomenului moral-spiritual, că viața nu mai cunoaște un adevărat curs ascendent așa cum ar trebui să cunoască o viață creștină adevărată, ci un curs descendent, deviindu-și traiectoria de la vertical la orizontal, de la cele supranaturale la cele pământești.

„Dumnezeu este un lux pe care nu mi-l pot permite” – auzi adeseori în gura unor creștini prea grăbiți să-și trăiască viața din plin, aici pe pământ, nesocotind-o pe cea adevărată și veșnică.

Într-adevăr, realitatea înconjurătoare, escaladarea fără precedent a violenței, agresiunea vulgarității pe orice cale posibilă, mirajul drogurilor de toate felurile, civilizația tehnocrată până la cele mai mici amănunte, sunt de natură să-l îndepărteze pe omul contemporan de starea aceea de fericire pe care numai o viață simplă i-o pot conferi.

Nimic nu-i va putea umple golul din suflet, imensul pustiu care se deschide și se adâncește simțitor, când, înconjurat de mulțime, omul se simte singur și părăsit. Lipsa de comunicare, de comuniune sufletească își spune și ea cuvântul în această cursă a nefericirii generale.

Decalajul de vârstă și de concepții dintre generații, lipsa de înțelegere și intoleranța, mândria și orgoliul pot avea și ele un rol însemnat. Copiii nu mai comunică nici măcar cu părinții lor față de care ar trebui să fie apropiați. Educatorii și profesorii nu mai ajung decât arareori la inimile copiilor. Fundațiile pentru tineret și copii au în vedere mai mult partea de divertisment și mai puțin cunoașterea de ei înșiși și conexiunile între tineri, o educație morală sănătoasă, culturalizare profundă.

Faptul că se organizează concursuri dintre cele mai ciudate, nu întotdeauna de bun gust, având ca obiect consumarea de bere, de ardei iute, de pizza sau de frișcă, putând duce la îmbolnăvirea concurenților, festivaluri de bătaie cu portocale sau festivaluri de muzică ce nu au nimic comun cu adevărata muzică ci, mai curând, dezlănțuiri infernale de zgomote agresive și tulburătoare de mine, nu-l ajută pe tânăr să-și afle fericirea deplină, ci mai degrabă să-i sucească mințile.

Să ne amintim că, pe deplin fericit a fost Adam numai în Grădina Raiului, atunci când nu avea cunoștința de păcat, când sufletul său era neprihănit. Cu ce putea înlocui el această starea beatifică pe care, după cădere, fără doar și poate nu a mai atins-o niciodată?

Munca la care a fost supus ulterior era și ea un panaceu, dar nu suficient de îndestulător și aducător de fericire.

O dată cu căderea, omul cunoaște primul sentiment de vinovăție și culpa aceasta îi deschide ochii, făcându-l să înțeleagă starea lui de creatură albă și alunecătoare în păcat și totodată cunoaște și primul impuls de frică. Dacă până atunci omului nu-i era frică de nici o fiară sălbatică viețuitoare în Grădina Radiului, căroră el îi dăduse nume, dintr-o dată, omul se simte vulnerabil, o mare spaimă îl cuprinde pe el și pe femeia lui și amândoi se ascund „*de fața Domnului Dumnezeu printre pomii din grădină.*” De ce se ascund cei doi? Pentru că, din acel moment conștientizează păcatul lor, își recunosc vina, se căiesc și li se face rușine – iată și prima spovedanie pe care i-o fac Creatorului și Tatălui lor. Recunoscându-și culpa, li se oferă încă o șansă, nu de a reveni la starea dintâi, ceea ce nu mai este posibil, întrucât orgoliul, trufia lor și ispitirea șarpelui i-au dus la acea nebunie de a crede că ar putea fi aidoma lui Dumnezeu, cunoscând binele și răul.

Ei devin profund nefericiți în păcatul lor, care le adusese oarecare desfătare de moment, pentru că au simțit că mâna Domnului s-a depărtat de ei. Și dacă până atunci se plimbaseră nestingheriți, „goi”, fără apărare, liberi de orice prihană, știind că undeva, pe aproape, stă de veghe „*glasul Domnului Dumnezeu care umbla prin grădină în răcoarea zilei.*” (*Gen. 2, 8*), s-au simțit dintr-o dată singuri, părăsiți, fără apărare și li s-a făcut frică. Singurătatea, lipsa de sprijin din partea cuiva mai puternic, pot genera o stare de teamă. Teamă duce la nefericire. Așadar, omul a avut libertatea de a alege între: a se supune și de a nu asculta de glasul Celui Înalt, a-l urma pe Dumnezeu sau numai a-i nesocoti poruncile. Și a ales, tocmai ceea ce era plăcut vederii, bun la gust și foarte ispititor.

De acum începe șirul de suferințe îndelungi, munca în sudoarea frunții, deznădejdea atunci când pământul, „*blestemat este acum pământul din pricina ta*” (*Gen. 3,17*) îi va dăruia după trudă îndelungată spini și pălămidă iar el va trebui să mănânce iarba de pe câmp.

Rare vor fi bucuriile și împlinirile vieții lui, pentru că a stricat prietenia cu Dumnezeu, cel cărui îi datora totul: viața, perechea lui, faptul că-l pusese stăpân peste animale, condiția fericită de locuitor al Edenului și mai ales, faptul că Însuși Creatorul îi acordase încrederea și prietenia Sa.

Pe îngerii căzuți, nimic nu-i va mai putea face fericiți, pentru că au pierdut prietenia lui Dumnezeu. Nu le va mai rămâne decât invidia și ura pe ceilalți care s-au păstrat în ascultare și smerenie față de Cel mai presus de îngeri. Și atunci vor face totul ca și ceilalți muritori să fie supuși acestui supliciu de a nu vedea fața lui Dumnezeu, din pricina nenumăratelor păcate și erori comise în viața pământească.

Nici o nefericire nu o va egala pe aceea de a nu-și mai putea privi Creatorul ochi în ochi și față către față, de a-i asculta glasul blând adîind printre flori și copaci, în răcoarea zilei. Privarea aceasta o vor simți ca pe o privare de libertate, când stai în celula întunecată și gândurile nu-ți dau pace. Prietenii te-au părăsit, familia nu te mai vizitează, colegii de detenție stau și ei închiși în nefericirea lor, în propriile lor amintiri și în mistuitorul dor de acasă.

Cine poate alina o astfel de nefericire, de vreme ce omul s-a îndepărtat de Însuși Creatorul său prin păcat, prin vină? Și nici un pic de liniște nu va mai avea până când nu se va împăca din nou cu Dumnezeu.

Omul ar trebui să fie fericit îndeobște, pentru că i s-a dat o a doua șansă. Câți o prețuiesc însă? Câți conștientizează faptul că prin jertfa răscumpărătoare a lui Isus ni se dăruiește șansa de a reînnoa prietenia cu Dumnezeu? Câți apreciază că această prietenie redobândită a fost cu prețul unei jertfe sângeroase a Unicului Fiu al lui Dumnezeu? Și cine dintre muritori ar fi în stare să-și pună în primejdie viața sau chiar

să și-o jertfească numai pentru ca semenul lui să se împace cu Dumnezeu, să fie din nou bineplăcut în ochii Tatălui Ceresc?

Prețul jertfei este atât de mare iar oamenii atât de puțin îl apreciază! Nici măcar nu bănuiesc ce extraordinară șansă ni s-a oferit prin Isus Cristos, prin acceptarea supusă a Mariei, acel „Fiat!” care a schimbat total condiția noastră de condamnați pe vecie, la condiția de fericiți de-a pururi.

Ar trebui să-i mulțumim de mii de ori pe zi lui Cristos pentru că a suferit pentru noi, până la a-și da viața pe cruce, pentru ca noi să ajungem la starea beatifică de la începuturi, când omul nu cunoștea vina și se bucura în tihnă de vederea deplină a lui Dumnezeu.

Și nici atunci n-ar fi de ajuns să răscumpărăm întrucâtva imensul sacrificiu făcut de Acela care a venit în lume din Neprihănită Fecioară și nu a cunoscut nici umbra păcatului, care a dus o viață pământească exemplară și ne-a învățat pe noi cum să ajungem la desăvârșirea creștinească pentru a ne numi fericiți în ceruri și a moșteni Împărăția lui Dumnezeu.

Neîndoios este faptul că și astăzi, după două milenii de creștinism, oamenii îl mai răstignesc încă pe Mesia. Dacă iudeii l-au răstignit o dată, creștinii l-au supus aceluiași supliciu de nenumărate ori, prin neîncredere, ură, violență, intoleranță, rea-credință, vicii, o viață nedemnă. Cu fiecare faptă nevrednică, adăugăm un cui în mâinile și picioarele lui Isus, în coasta lui din care a izvorât sânge și apă pe cruce, născând din același sânge și aceeași apă, Biserica vie, adică pe noi, creștinii.

De două mii de ani, Dumnezeu dreptății Vechiului Testament a devenit Dumnezeul Iubirii și al milostivirii, al iertării și al reconcilierii. De două mii de ani Iubirea a biruit setea de dreptate, a depășit dorința de răzbunare pentru ofensele primite iar imaginea lui Dumnezeu inaccesibil, ascuns într-un stâlp de foc, într-un nor, sub interdicția de a nu fi văzut de cel viu, s-a transformat în chipul cel mai blând și mai dulce pe care-l poate lua cineva.

Cinstea de a fi asemănători chipului divinității este atât mare încât întrece toate onorurile, dar din păcate, oamenii nu-și dau seama de acest lucru sau neglijează acest aspect ajungând să întunece imaginea Dumnezeului care se află înscrisă în chipul nostru pătând cu bună știință fața dumnezeiască.

Martirologiul Roman dă mărturie despre atâția sfinți stigmatizați care au dat mărturie cu viața lor faptului de a fi creștini adevărați, asemănători Domnului, imitându-l până aproape de desăvârșire, refuzând compromisul, conveniența și rămânând dreți în fața adevărului de necontestat că Isus Cristos este Salvatorul și Mântuitorul nostru și fără jertfa Lui noi am fi reduși la condiția de îngeri căzuți, destinați, fără doar și poate, infernului.

La întrebarea, dacă poate fi un creștin fericit în ziua de astăzi, răspunsul stă numai în conștiința fiecăruia, în modul de a înțelege el conceptul de fericire.

Catehismul Bisericii ne învață că:

„Fericirea făgăduită ne pune în fața alegerilor morale hotărâtoare. Ea ne îndeamnă să ne purificăm inima de instinctele ei rele și să căutăm iubirea lui Dumnezeu mai presus de toate. Ne învață că adevărata fericire nu se află nici în bogăție sau bunăstare, nici în slava omenească sau putere, nici în vreo lucrare omenească, oricât de folositoare ar fi, ca știința, tehnica și arta nici în vreo făptură, ci numai în Dumnezeu, izvorul oricărui bine și a toată iubirea.”

Este cu totul fals a căuta fericire în obiecte și lucruri, în așa-zisa bogăție, avere, pentru că ea s-ar putea năruia la un moment dat, am putea-o pierde și ne-ar spulbera în felul acesta și speranța că Dumnezeu ne-ar acorda favoruri dacă am fi bogați. Isus este

foarte clar în această privință: „*Mai lesne va intra cămila prin urechile acul decât bogatul în Împărăția Cerurilor.*” (Mt. 19,24).

Sau așa cum spunea Newman într-un tratat despre sfințenie: „Bogăția este marea zeitate a zilei; ea este cea căreia mulțimea, întreaga masă de oameni, îi aduce omagiu instinctiv. Ei măsoară fericirea după avere, și după avere măsoară și onorabilitatea. (...) Toate acestea vin din convingerea că bogăția poate totul. Așadar, unul din idoliile zilei este bogăția, iar altul este faima, (...) Faima, faptul de a fi cunoscut și de a face zgomot în lume (ceea ce s-ar putea numi o reputație de presă), a început să fie considerată ca un bine în sine, un bine suprem, și ea, un obiect de adevărată venerație.” (Newman. *Mix. 5, despre sfințenie*).

Cine dorește faimă în fața oamenilor acela va fi respins de Dumnezeu. Faima te face trufaș, prea încrezător în forțele proprii, nestăpânit, dorind a te pune în valoare, superficial și chiar detestat de unii oameni din această pricină.

Faima este ca un drog care nu părăsește trupul până nu-l distruge. Cine a gustat o dată din faima deșartă a lumii, va dori să ocupe întotdeauna locul cel dintâi, scaunul din față, dacă se poate, tronul sau scaunul prezidențial, fotoliul ministerial și se va agăța la nesfârșit de acestea, neconcepând că această faimă nu e veșnică, ci doar trecătoare, ea durează foarte puțin, îndeobște până când se termină bogăția.

O dată despuiat de bogăție, dispăre ca prin farmec și faima care te înconjoară până atunci, și realizezi că totul n-a fost decât o amăgire, o stare de suprafață foarte lesne alunecătoare și nu mai rămâne nimic în urma sa.

Cu orgoliul și cu dorința de faimă trebuie să lupți orice creștin adevărat.

O neprețuită virtute este aceea de a-ți înfrâna orgoliul și faima aparentă, în culmea gloriei, de a conștientiza cât de efemere sunt și de a căuta să le domini, să nu lași ca șerpii vanității să-ți încolăcească grumazul pentru că mai curând sau mai târziu vor sfârși prin a te sugruma fără milă. Un exercițiu de virtuozitate ar fi acela ca un om celebru, la un moment dat, prin opera sa, în plină glorie, să se lepede de ispita măririi și să se retragă într-un anonim demn și cinstit, unde și-ar putea continua nestingherit opera. Un adevărat titlu de glorie ar fi acela de a-ți domina instinctele care te îndeamnă să ieși în față, în primul rând, înaintea tuturor, dacă se poate. Marile spirite și-au migălit opera reținuți, trăind în penumbră și tihnă, pentru ca într-un târziu, să iasă la suprafață cu adevărate capodopere pe care nici veacurile, nici oamenii nu le-au putut înfrânge. Modestia și bunul simț în creație sunt calități foarte rare și destul de puțin apreciate, dar ce frumoase roade dau atunci când ies la iveală în opere sublime care răsar din pământul proaspăt al inimii.

Să ne amintim că fariseii și cărturarii aveau o mentalitate greșită față de galileeni, considerându-i inferiori, regiunea însăși fiind populată de oameni veniți din toate locurile, considerați simpli și modești. De aceea mirarea, perplexitatea și neîncrederea loc când au auzit de Învățătorul din Galileea: „*Poate ieși ceva bun din Galileea?*” – vor întreba ei, neadmițând faptul că cineva ar putea fi mai bun decât ei.

Să ținem cont că Nazaretul a fost singurul oraș unde Isus a fost respins de concitadini, care l-au privit cu neîncredere, ba chiar cu suspiciune: „*Nu-i mai bun decât noi*”, spuneau ei. „*E doar un simplu tâmplar*” Mc. 6,3) - ziceau ei, mirându-se că, deși îl cunoșteau de-o viață, nimic nu le dădea de bănuț că El ar fi Acela. De aceea s-a scandalizat când El și-a însușit cuvintele lui Isaia în sinagogă și au vrut să-l omoare.

Isus n-a făcut nici o minune în orașul acela din pricina neîncrederii oamenilor. Aceasta ne-ar putea da de gândit. Peste tot era recunoscut ca Învățător și vindecător, i se dusesse vestea până în Iudeea, la Ierusalim și chiar în Samaria, oraș considerat idolatru și tocmai aici, în orașul său natal, el nu-și manifestă puterea divină.

De ce? – ne-am putea întreba. Erau oare nazarinii oameni mai prejos decât ceilalți? Printre ei se aflau, desigur, evrei evlavioși care mergeau regulat la templu, așa cum era Iosif, așa cum era tânăra Maria împreună cu părinții ei Ioachim și Ana.

Din Galileea, Isus își alesese apostolii. Și totuși, de unde acea umbră de neîncredere în niște fapte dovedite cu martori, care ajunseseră deja la urechile celor din părțile acelea?

Așa se întâmplă și în zilele noastre când modestia, smerenia, umiliința chiar, conștiința condiției tale, apar în ochii oamenilor ca neînsemnate, fără nici o valoare, neputincioase când suntem obișnuiți cu tot ce epatează, sare în ochi, plesnește peste față, te trage de mânecă și te dă la o parte cu obrăznicie. Cumințenia nu sare niciodată în ochii noștri iar noi nu suntem obișnuiți să privim mai departe e înfățișarea celui din fața noastră, nu știm să-l citim pe dinăuntru, să ne aplecăm cu atenție asupra lui, pentru că orice om ascunde în sine o lume de cercetat, de câștigat și are ceva valoros în sine.

Dacă nu vedem cu ochii liberi acel ceva, totul își pierde însemnătatea, valoarea, prețul. Poate că suntem mult prea deprinși să punem preț deîndată pe cel din fața noastră, cu superficialitate și neglijență, cu nepăsare sau de-a dreptul cu ostilitate.

Adevăratele valori și comori nu se văd cu ochiul liber, trebuie cercetat îndelung pentru ca să iasă la suprafață. Pentru că, dacă ar ieși la suprafață, toți s-ar îngământă să le lapideze și n-ar mai rămâne nici urmă. Ele trebuie păzite și îngrijite cu mare atenție și considerație, cu atât mai mult cu cât nu se văd.

După ce Isus ne-a trasat jaloanele fericirilor și calea de urmat pentru a dobândi Împărăția Cerurilor, punându-ne în chip paradoxal pe gânduri cu acele criterii de apreciere care nici pe departe nu sunt cele ale oamenilor (dar Dumnezeu are altfel de ochi să te vadă), El așteaptă de la noi răspunsul. De răspunsul nostru depinde dacă vom fi moștenitorii acelei Împărății veșnice și ne vom bucura de vederea lui Dumnezeu față către față și inimă către inimă.

Orice sentiment de fericire, iubire, prietenie, trebuie cultivat și clădit temeinic pe fundamente solide, presupunând sinceritate absolută și o dăruire necondiționată. Jumătățile de măsură în sentimente nu au ce căuta. Cei călduți „vor fi scuipați afară din gura Domnului Dumnezeu.”

Orice relație presupune cel puțin doi oameni. În această relație, Dumnezeu este Cel care oferă primul. El ne-a oferit nenumărate dovezi de iubire de-a lungul timpului, dovezi nesocotite de oameni dar, în îndurarea Lui nesfârșită El ne-a iertat și, mai mult, ne-a oferit o a doua scândură de salvare, întotdeauna, atunci când din slăbiciune, am naufragiat.

El este Cel care ne primește până în ultima clipă înapoi, așa cum Tatăl din parabola Fiului risipitor își primește acasă fiul cel mic. Ce-i mai rămâne de făcut omului – acest partener de relație afectivă al lui Dumnezeu? Să răspundă – nu cu aceeași iubire – pentru c-ar fi imposibil, dar măcar să se străduiască în limita stării fiecăruia, să fie vrednic de această nesfârșită iubire.

Noi suntem aceia care trebuie să ne clădim propria fericire pe eșafodajul acestui nou cod de legi care este Marea Chartă a creștinismului. Dacă o vom clădi cu materiale de construcție uzate, putrezite sau de împrumut, și edificiul se va dovedi foarte puțin trainic și se va nărui la prima pală de vânt.

Cu migală și fără ostentație, în deplină smerenie și evlavie, cu recunoștință față de imensul dar care ni s-a făcut, prin Isus Cristos, trebuie să ne ridicăm, chiar dacă vom obosi pe parcurs, chiar dacă vom îngenuchea sub povara greutăților, a pietrelor de construcție, în fiecare zi, cărămidă cu cărămidă, vom ridica zidurile de apărare împotriva răului din noi și din afară. Să ne clădim templul care să ne apere de furtuni și

de vânturi potrivnice în care să fim la adăpost și în care să primim oaspeți de seamă: pe Duhul Sfânt, pe Tatăl Ceresc și pe Însuși Mântuitorul.

Intemperiile, de orice natură ar fi, nu trebuie să ne înspăimânte, dacă avem în vedere faptul că în fiecare clipă suntem vegheați, apărați de Însuși Creatorul și Ziditorul lumii. A abandona construcția la mijloc sau când e aproape gata, este mult mai rău decât a o neglija din capul locului, risipind materialele de construcții pe alte nevoi imediate, cu iluzia că vom putea și mâine relua lucrul, că vom găsi alte materiale, noi și trainice. Lucrul trebuie început acum! deîndată, în această clipă, neîntârziat, pentru că mâine nu se știe ce va mai fi, pentru ce avem de făcut astăzi. Și amânarea se scaldă în aceeași călduță stare de moleșală și lăncezeală proprie firilor nehotărâte duplicitare, care nu se decid încotro s-o apuce pentru a depune cât mai puțin efort dar a culege roade cât mai îndestulate.

Să ne amintim că Isus n-a ales calea cea mai lesnicioasă ci, pe aceea care era mai aspră. Și dacă i-a cerut Tatălui său în Grădina Ghetsemani, să îndepărteze de la el paharul durerii și al patimii, nu a fost dintr-o nesupunere la voința Tatălui, cât din faptul că a întrezărit că efortul, sacrificiul său va fi pentru unii zadarnic, că nu-i va putea salva de la osânda veșnică. De aceea a plâns cu lacrimi de sânge în Grădina Măslinilor, copleșit de durerea omenească a ceea ce avea să urmeze, dar, a învins natura Sa divină și conștiința imensei responsabilități pentru care fusese trimis în lume, de a înfăptui planul lui Dumnezeu de mântuire a oamenilor.

Stau mărturie în acest sens cuvintele Lui, de pe când se ruga pe piatra, înroșită de sudoarea Sa de sânge: „*dar nu voia mea, ci voia Ta să se îplinească.*” (Lc. 22,42).

În același timp, trebuie știut că nimeni nu ne va sili, fără libera noastră consimțire, să acceptăm un sacrificiu, o mortificație, o jertfă, în vederea mântuirii noastre.

Numai de noi depinde această alegere.

Galați, 25 noiembrie 2008

UMILINȚĂ ȘI MĂREȚIE. JOC DE APARENȚE

Un binecunoscut proverb românesc spune: „Haina îl face pe om”. Întâiași dată am probat această zicală în copilărie. Să tot fi avut vreo 14 ani și râvneam să mă număr printre domnișoarele clasei. Dar, fiind prea modest îmbrăcată, de fiecare dată eram pusă „la colț”. Până-ntr-o zi când mama, din micile ei economii, mi-a cumpărat un pardesiu moale și pufos (de parcă era clătit în Cocolino!) – în carouri mari, oarecum la modă. Când am ajuns la școală, spre uimirea mea, colegii, inclusiv cei din clasele superioare, care până atunci nu se uitau la noi, bobocițele, nici ca la niște gănganii, au început să mă privească, vădit interesați. Captasem atenția, eu, care am trecut prin gimnaziu și prin liceu fără ca măcar diriginta să-mi știe numele și mă întreba de fiecare dată, spre exasperarea mea: „Cum te cheamă fetițo?”

Acum, chiar și profesorii care stăteau la ușă să controleze elevii, dacă aveau matricola bine cusută pe mânecă, și nu prinsă în ace sau bolduri, dacă fetele purtau părul strâns în panglicuță albă și dacă purtau ciorapi trei sferturi albi, dacă sarafanul nu era prea croit „pe talie”, da, chiar câțiva profesori schițau un mic gest de salut, protocolar, desigur, dar nu lipsit de o nuanță de simpatie și bunăvoință. Începeam, timid, să intru în „lumea bună”.

Cât despre mine, pot spune că – și datorită complexelor de copil nevoiaș (tata poștaş, mama lucrătoare la „Loz în plic”, mai târziu având o gheretă stradală cu reviste și cărți de la C.L.M. (Cartea la locul de muncă) – așa cum sunt tarabele azi, - am trecut de cele mai multe ori neobservată, îmi Ascundeam complexele cum puteam și – ca să salvez aparențele făceam oarecare eforturi.

Doamna Sărăcie – Madona Poverta, Sfânta Simplitate și faptul că mă născusem la mahala, la doi pași de fluviu, printre copiii de pescari, arareori depășindu-și condiția socială și materială, dar mai ales, spirituală, mă făceau să sufăr. Dar acum, împopoțonată în noul meu pardesiu molcuț, în carouri splendide, prinsesem curaj. Călcam mai dreaptă, mai țăntoș și nu-mi mai aruncam privirile în pământ, ori de câte ori trecea prin fața mea cineva. Priveam clar, drept înainte. Cât despre colegi, se întreceau în atenții. Roșeam puternic și protestam de formă. În recreație, băieții mai mari începuseră chiar să-mi arunce ocheade. Devenisem, cu, sau fără voia mea, o mică vedetă, datorită acestui obiect vestimentar care mirosea a nou și care, se vede, îmi stătea foarte bine.

Va să zică, asta e cheia succesului! mi-am zis în ciudată și, în drum spre casă, m-a podidit plânsul. Mi-a revenit în memorie întregul amalgam de umilințe (chiar dacă nevinovate, uneori copiii sunt cruzi, aproape feroce, ei n-au deprins arta disimulării, a maliției, a vorbelor în vârful limbii și a zâmbetului echivoc, în spatele căruia se poate ascunde disprețul și uneori, chiar ura, ei ți-o trântesc în obraz cât ai zice „pește”, ca de la sine înțeles: „Nu vezi cum arăți? Slăbănoagă, parcă ai fi o paparudă, cu hainele lălâi pe tine.”)

Va să zică, repetam „Haina îl face pe om”. Bine, dar nu tot eu sunt? Ce, ieri aveam păr pe față, cocoașă-n spinare?

Mi se părea teribil de nedrept. Și proverbul acesta parcă mă lovea cu leuca în moalele capului. Știam că nu voi putea ține pasul cu ceilalți. Mama, abia la 15 ani mi-a cumpărat prima rochie cu adevărat elegantă, de bal. Din tafta neagră, cu romburi din

fir auriu, avea o croială evazată, mă mândream cu ea, făcusem chiar și fotografii. Păcat că nu aveam la ce bal să mă duc!

Niciodată nu m-am putut ține în pas cu moda. Mereu eram cu vreo câțiva ani în urmă. Când s-a demodat tergalul, hop și eu cu o fustă plisată. Dar deja moda trecuse demult, se căuta altceva și eu arătam de-a dreptul caraghios în fusta mea cumpărată la preț redus (pe atunci lumea nu știa de „Second Hand!”)

Se spunea magazinul de solduri sau cu preț redus – de unde te puteai îmbrăca – dacă nu țineai cont de modă -, destul de bine. Lucruri noi, dar...demodate, deh! Fâș-fâș, bluze și fuste de in topit, lurex sau dintr-un material lucios și moale, numit „piersică”). Despre asortat, vai de lume! Singura mea toaletă cu adevărat asortată, am avut-o când mă apropiam binisor de 40 de ani. Dacă n-ar fi fost cei din jur să-mi reamintească, la tot pasul, obsesiv, sâcâitor, cum trebuie să mă îmbrac, nici nu m-aș fi sinchisit. Dar era mereu cineva care să mă tragă de mânecă. Trebuie, totuși, să ținem seama și de conveniențele sociale, trăim printre oameni, uf!

Personal, nu m-a interesat niciodată cum se îmbracă alții. În ruptul capului n-aș fi făcut vreo aluzie cuiva, că s-a îmbrăcat nepotrivit: prea gros, prea subțire, ținător sau, dimpotrivă, monoton. Treaba fiecăruia! Omul se îmbracă și *cum poate*, nu numai *cum trebuie*. După posibilități. Eu am căutat întotdeauna să nu ies în evidență prin „țoale”, prin „acesorii”, prin machiaj prea strident, în afară, desigur de faptul când trebuia să joc în vreo piesă, pe scenă. Deseori, uitam și mă rujez și-mi aminteam doar în lift, aruncând o privire fugară în oglindă. Eu am căutat întotdeauna, alt fel de frumusețe, alt fel de dragoste. Că n-am găsit, asta e evident, lumea fiind interesată mai mult de aspectul exterior și de ceea ce frapează, cu adevărat. Mie mi s-au dat alt fel de ochi, alt fel de dioptrii pentru a privi lucrurile. Ce să fac dacă n-am avut ochi pentru așa ceva? Pentru mine a contat o strângere sinceră de mână, o mângâiere, o vorbă spusă la momentul oportun sau o tăcere grăitoare, încărcată de priviri binevoitoare și limpezi. Privirile piezișe și vorbele spuse pe ocolite, „pe la colțuri”, îmi displac.

Am găsit adevărata punte de legătură – pod de flori între suflete (chiar dacă rar și cu totul întâmplător), tocmai la persoane al căror chip – la prima vedere, nu-ți spun nimic.

Joc de aparențe. Trebuie să scormoni adânc până găsești zăcământul, filonul prețios, perla din stridie. Să aduni poate ani și ani, mormane de stridii goale, amăgitoare, până dai de vrei perlă infimă, dar veritabilă.

„Și eu, nici nu mă gândeam/ la capul meu cel urât/ și nici ceilalți copii nu mi-l vedeau/ pentru că alergam prea tare cu toții” – sună versurile Ninei Cassian în poemul „O parte dintr-o pasăre”. Nina, pe care am văzut-o azi noapte pe la ora 2,00 la emisiunea „Nocturne” a Marinei Constantinescu și care și-a păstrat aceeași frumusețe spirituală, văzută doar cu dioptriile sufletești!... La cei peste 80 de ani ai Domniei Sale, venită în România pentru a-și reedita două volume, răspândește aceeași Lumină și aceeași frumusețe spirituală, abinemirosoare i chipul său, prelung, cu fruntea înaltă, cu ochii de un albastru copilăresc, cu trăsăturile foarte delicate și cu mâini agere, nervoase, subțiri mărturisesc că, de câtva timp n-a mai compus muzică, ceea ce pentru ea este o adevărată tragedie. Și nici versuri n-a mai scris. Doar câteva reeditări, printre care volumul de proză: „Confidențe fictive”, citit de mine și răscitit, ani de-a rândul, pentru că, sinceritatea mărturisirilor sale constituie pentru mine o lecție dură de viață.

Când cineva, uimit de cât pot s-o iubesc pe Nina Cassian, poeta cu „cap de cal” (cum recunoaște ea însăși, de altfel. „Mi-e dat acest obraz triumfiular/ Și părul rar, lunar pe țeastă” – „Autoportet” – din Volumul „Cronofagie” apărut la Ed. Eminescu, volum din care știam cel puțin 70 de poezii pe de rost) – mă apostrofa : „Nu vezi ce urâtă e?”, eu ripostam cu patimă: „Da, dar e frumoasă pe dinăuntru!”

Cum să înveți să distingi o frumusețe care nu se vede? Cu ochii minții, desigur, cu ochii sufletului. „Limpede nu poți vedea decât cu sufletul” – spunea Antoine de Saint Exupery.

„N-am timp să dau tuturor o dovadă/ a marilor, uimitoarelor mele virtuți./ Cine are ochi de văzut, să vadă/ altminteri ochii mei rămân necunoscuți” - spune tot Nina Cassian într-un alt posibil Autoportret. Ce frumusețe calmă izvorăște din adâncuri și se revarsă, curge în inimile celor care fac un cât de mic efort s-o cunoască!

Am apreciat, la rândul meu, o sumedenie de „fermecători urâți”, Bourvil, Aznavour, Belmondo, Eugene Ionesco. Dar nu este vorba de urâți. Ci de neadaptati, nonconfirmiști, anapoda, „suav anapoda”, cum ar fi spus, iubitul meu poet Gheorghe Tomozei.

Însă faptul că lumea e atât de promptă în a-ți da bobârnace, cu un simț al ordinii uneori exagerat și superfluu, gata oricând să te pună la refec, să te scoată din joc dacă nu te încadrezi în cortegiul obositor al conveniențelor, al aparențelor, ar trebui să ne dea cel puțin de gândit. Jocul de-a bârna și paiul. Incomodul joc de-a aparențele, „de-a v-ați vațelea” (Marin Sorescu) – de-o politicoșii, fals-grijulii prieteni nu vor să te vadă pe marginea prăpastiei (citiți: simplității, francheței), care își fac o profesiune de credință în a te trage îndărăt, „în rând cu lumea”, în a te pune la punct, ori de câte ori li se pare că te-ai lăsat pe-o ureche. Care par să uite vorbele sfinte: „Nu judeca pentru ca la rândul tău să nu fii judecat.”

Că nu e de „bon ton” să nu fii asortat în vestimentație, că nu te fardezi, că nu-ți încrețești părul la cald sau la rece, că nu te oxigenezi și nu-ți faci șuvițe mov sau albastre în păr, că nu porți tocuri cui, fustă mini, midi, maxi, unghii vopsite în verde, albastru, maro, negru, cu sclipici violet sau verde aprins; că nu porți cel puțin 7-8 inele aproape la fiecare deget, ba și suprapuse, snop de salbe și lăntișoare la gât, tinichele grele și lungi la urechi (m-am mirat întotdeauna cum nu li s-or fi lungit urechile, vorba Conului Iancu: „Inele cercei, beteală”, (acum și „piercing” în nas, sprâncene, limbă, sâni, buric și alte părți intime - asta ne mai lipsea!) – mai treacă meargă, dar poșeta, poșeta, trebuie neapărat să fie de culoarea pantofilor, a mânușilor, a fularului, a pălăriei, a ochilor, a batistelor, unghiilor! Și așa mai departe.

Într-o vreme mă apucase și pe mine furia pălăriilor. Mi-am cumpărat vreo 7-8, de diferite culori, toate din fetru, cu boruri mari, elegante, Oricât de modestă aș fi, trebuie să recunosc că-mi stăteau bine. Îmi crescuse brusc prestigiul și prietenii mei, scriitorii, nu mai pridideau cu complimentele. Schimbam la fiecare întrunire pălăria și efectul era garantat, de fiecare dată. Puteam foarte bine să nu mai citesc nici un vers, auditoriul era deja preocupat să-mi admire pălăria. Și, pe drumul de-ntors (Totdeauna există un drum de întors, căci, vai de n-ar fi!) ce rictus amar, ce gust de veșted pe limbă! Cum îmi mai venea să-mi azvârl cât acolo, biete, dragele mele pălării, care făcuseră singure, toți banii!

Pe urmă, „mi-am intrat în fire”, așa cum și-a intrat în fire și fiul rătăcitor în cea țară străină și am dăruit, una câte una, pălăriile mele, altor persane care pun într-adevăr preț pe ele.

Când am pășit *pe drumul întoarcerii*, am convertirii mele târzii, intrând în parohie, eu, o venetică, provenită de la ortodocși, mi-am zis: iată un loc unde nimeni nu va fi preocupat de felul cum mă îmbrac, de ce am *pe cap*, ci ai degrabă de ce am *în cap*, sau mai bine zis, în inimă. Așa am citit eu, că Dumnezeu nu privește la înfățișarea omului. El are o altă măsură a lucrurilor. Trebușoara aceasta mi-a plăcut. Îmi plăcuse mie și cum spusese Sorescu: „*Dar îmi place aici/ e cald, e frumos/ iar fata aceasta, iată/ se uită a mine cu sufletul*”.

(„Am zărit lumină”). Îmi închipuiam chiar, că eu sunt fata aceea care se uită la Poet cu sufletul. Fiindcă, tare-l mai iubeam și iubirea e și ea un fel de a privi cu sufletul. Așa aș fi voit și eu să fiu privită: cu sufletul, așa cum numai Dumnezeu știe să privească. Dar, la scurt timp –au auzit ecouri: „De unde-a mai răsărit și ortodoxa asta în parohia noastră? Ia te uită cum e îmbrăcată! Ca la Polul Nord!”

Aici ar trebui să deschid o paranteză și să spun cum privește lucrurile un creștin venit din afară într-o comunitate bine încheșată (aparent) de catolici – „din naștere” sau din tradiție. Și azi mai aud voci precum: „Noi, catolicii vechi din parohie...” Catolici vechi, catolici noi...

Când am răsărit în parohie, părintele meu spiritual Alois Donea, căruia îi păstrez și azi, la zece ani de la plecarea lui la Tatăl, și pe care l-am admirat în chip nemăsurat, m-a asigurat că nu există nici o deosebire între aceste două categorii de creștini. De vreme ce am jurat în fața Altarului, pe Sfânta Evanghelie, ca la cununia religioasă, că voi respecta Sfânta Biserică, nu mai contează vechimea. Ca într-o sfântă logodnă spirituală. Te legi pentru toată viața, nu numai pentru o zi, două. E un legământ căruia numai moartea îi pujan capăt.

Răspunsul l-am aflat de la o tânără aspirantă la ordinul franciscan și m-am minunat cât poate fi de simplu. La explicațiile mele, cum că eu aș fi o catolică mai nouă, convertită de curând, ea mi-a răspuns cu un zâmbet deschis: „Ce-are a face? Plata e aceeași!”

Și mi-am adus aminte de parabola lucrătorilor din vie, și de falsa indignare a celor veniți dis-de-diminează la lucru, față de cei care abia sosiseră, dar prestaseră o muncă la fel de cinstită și vrednică: „În zadar vă sculați dis-de-diminează/ Și vă culcați târziu/ mâncându-vă pâinea în osteneli,/ pe când Domnul o dă/ celui preatubit al său care doarme.” (Ps. 126, 3-4).

O FIINȚĂ DINTR-UN OCEAN DE FIINȚE

Bulevardul este scaldat în lumina crudă a răsăritului. Și totuși, o anume toropeală îi cuprinde pe trecători. Nimeni nu se grăbește. Fiecare întârzie parcă nehotărât dinaintea unei vitrine, dinaintea unei porți ferecate sau pur și simplu, pe trotuar. O șovăială generală, o nehotărâre îi învăluie ca într-o ceață.

La ora aceasta târzie a dimineții, fiecare așteaptă ceva nedefinit, o întâmplare deosebită care să le modifice cursul vieții, un eveniment oportun pentru a și-l transforma în punct de reper, dincolo și înaintea căruia, existența lor să curgă la fel de monoton și fără surprize. Ceva iminent plutește în aer, oamenii au atenția încordată, gata să surprindă amănuntul acela esențial încă din zorii lui, pentru a nu-i pierde semnificațiile, nuanțele.

Cobor spre centru, pe bulevard. Sunt la fel de nepăsătoare, nu mă grăbesc nicăieri, nu mă așteaptă nimeni. Mă integrez perfect atmosferei stradale.

Urmăresc explozia întârziată a mugurilor în acest început de anotimp. Ca în toate primăverile mele. Sunt printre bucuriile pe care nu-mi îngădui să le scap. De fiecare dată la fel. Ca o continuă renaștere. Am ieșit să privesc mugurii care, cu timiditate își fac apariția somnoroși, răvășiți, cruzi, tandri. Tufe de arbuști ornamentali străjuiesc scările din fața blocurilor turn. În cei mai mulți copaci pitici, soborul de vrăbii gureșe, puse pe sfadă. Țin sfat gălăgios, fiecare întrecându-se în ciripit. Mă simt bine. Sunt într-o disponibilitate sufletească deosebită. Ca dinaintea unei Sfinte Liturghii. Ca în timpul Recitativului de Rozariu. Ca în timpul Frângerii Pâinii.

Aș îngădui oricui, chiar și o faptă necugetată; vreau să fiu bună cu toți oamenii deopotrivă. Vreau să întâlnesc un virtual vrăjmaș care de multă vreme mă dușmănește fără motiv, îmi poartă pică sau invidie, să-l întâlnesc și

să-l salut, ba chiar să-i dau mâna. Să-i zic simplu: „Pacea lui Iisus s se coboare asupra ta. Te-am iertat, iartă-mă și tu și să nu mai fim dușmani. Vrei?...”

Compun în gând formule de bunăvoință și împăcare pentru orice eventual neprieten. Să le am la îndemână, să le am pregătite, dacă se ivește ocazia, cine știe?...Vreau să mă împac cu toată lumea.

Nu mai suport ostilitatea și indiferența, mânia, trufia și aroganța. Vreau să întorc fața cu bunăta tuturor acelor care au încercat, ba poate au reușit să mă supere. Astăzi m-am hotărât; de acum înainte, voi fi bună. Nimic nu mă mai sperie, nici singurătatea, nici vârsta, nici dese riduri pe care le observ cu strângere de inimă de la o vreme încoace în jurul ochilor mei oboșiți de citit, de lucrat, de visat, îndeobște. Închei astăzi o pace cu sufletul meu. O pace care aș vrea să dureze o veșnicie.

Mă plimb agale pe bulevard și privesc mugurii, îmi vine să fredonez un psalm. Spun un *Bucură-te Marie*. Simt că aș putea fi fericită acum, că m-am împăcat în gând cu toți vrăjmașii reali și închipuiți.

Cât de puțin îi trebuie omului pentru a fi fericit!... Îmi cresc, iată, din nou aripi.

Ajung la Femina și defilez prin fața trecătorilor adunați neglijent în stația de autobuz. Fiecare stă singur, cu sine, rezemat de un zid sau copac, citindu-și revista preferată. Descifrez titluri: Evenimentul zilei, Observatorul, Viața Liberă, Sportul, Adevărul...

Fiecare cu gândurile, cu preocupările lui. Nimeni nu vorbește cu nimeni. O singurătate colectivă. Fiecare cu sine, frumoși și indiferenți. Au ieșit să-și procure revistele, ziarele preferate. Frumoși și puri, așa îi văd. Aidoma sufletului meu. Și-mi vin în minte versurile lui Nichita: „Nici o femeie frumoasă/ și nici un copac urât./ Timpul trecea bestial și pur.”

Dacă nu m-ar sufoca timiditatea aceasta, aș intra în vorbă cu cineva. Demult n-am stat îndeaproape de vorbă cu cineva. Totdeauna ceva mă împiedică, o teamă confuză, o stare nelămurită de sfiiciune.

Mă opresc în stație. Trag cu ochiul. Prin mulțimea aceasta pestriță și indiferentă, nu mă mai simt, ca altădată, a nimănui. Am ceva comun cu ei; citesc și eu o revistă. Ne asemuim, așadar, prin citit, chiar dacă preferințele sunt altele.

Un fapt divers ne scoate pe toți din frunzișul lecturii.

Un copil infirm de un picior trece strada printr-un loc interzis. Aleargă. Da, acesta este cuvântul și pare atât de insolit, atât de neverosimil... Se sprijină în cârje miciuțe, pe măsura lui. Sub genunchiul stâng ar fi trebuit să fie piciorul lui slab de copil în creștere. Nu e nimic acolo.

O absență dureroasă pentru orice privire. Pantaloul lui de elev, e sumecat până deasupra genunchiului și prins cu un ac de siguranță enorm, asemănător cu cele purtate cu eleganță de unele femei la reverul tailleur-ului.

Copilul face salturi rapide, cu o agilitate nemaipomenită. E obișnuit cu cârjele parcă de când lumea. Nu pare să se sinchisească de privirile încărcate de milă ale trecătorilor. Aleargă în cârje și pe dedesubt, prin cracul pantalonului suflecat, se ghicește jucând ciotul rotunjit al piciorului. Flutură acuzator la fiecare salt în cârje.

Trecătorilor le cade dintr-o dată masca de impasibilitate. Devin nervoși, nerăbdători, preocupați de autobuzul care parcă anume întârzie ca imaginea aceasta să îți rămână întipărită pe retină. E un mesaj subliminal aici. Atenție! Unii caută să intre în vorbă, fiecare nădăjduiește un sprijin în fața acestei anomalii fizice, a acestei nedrepte imperfecțiuni. Și iar îmi vin în minte versuri stănesciene în *Lecția despre cub*: „*Ce cub frumos ar fi fost acesta/ dacă nu ar fi avut/ un colț sfărâmat.*”

Și din nefericire, copilul acesta nu e singurul infirm de pe lume....E unul din sutele de mii de meteoriți căzuți din lacrima cerului.

Un cetățean înjură. E singura lui modalitate de protest față de grozăvia priveliștii. Câteva femei își pun mâinile la gură. Una își face cruce. Alții își pleacă privirile, nesuportând imaginea.

O amintire din copilărie și revendică dreptul la lumină. Pe strada Militară locuia o fată, mai mare decât mine care era infirmă de un picior. Nu știu din ce pricină, mergea cu piciorul țepăn. Iar eu, de câte ori mă întorceam de la școală, ocoleam casa aceea și treceam pe altă stradă. Vederea acelei fete care era de altfel, frumoasă și blândă, îmi făcea rău. Când mă întorceam cu părinții din oraș, noaptea, tramvaiul ne aducea până în strada Brâncoveanu care era cap de linie. De acolo mergeam pe jos și treceam mereu prin fața porții fetei. Eu plângeam și îmi somam părinții să o luăm pe altă stradă. Nu le dezvăluiam adevăratul motiv. Și de la un timp se obișnuiseră cu ciudățeniile și sensibilitățile mele. Îmi făceau pe plac și ocoleam câteva străzi, numai să nu trecem prin fața porții fetei. Anxietatea pe care mi-o provoca infirmitatea fizică, dese coșmaruri și sensibilitatea în fața agresivității și brutalității din jur au fost (și mai sunt!) umbrele copilăriei mele.

Iar acum inima mi se strânge dureros. Băiatul înainteză nepăsător sfidând cu infirmitatea lui adunarea aceasta în aparență perfectă.

Toc-toc-toc! fac micuțele cârje. Ajunge lângă mine. Nu suport să-l privesc. Plec ochii. Mă descopăr din nou, vulnerabilă, lașă. Eu care mă crezusem bunătatea întruchipată. Bucuria iluzorie se risipește lăsând loc unei neguri. Simt cum sufletul mi se încarcă. O materie vâscoasă, apăsătoare, obscură. Nu mai suport. Am nevoie grabnică de ajutor. Mi-e silă de slăbiciunea și nevolnicia mea. În loc să fac ceva, părăsesc stația. Dar oare ce aş putea face?...Să-i dau niște bani?...Cu ce i-aş putea alina eu lui suferințele?... Cu vreo câțiva lei amărâți, prețul unui bilet de autobuz? I-ar crește înapoi piciorul?... Gânduri, gânduri meschine. ...Traume pe suflet. Scrijelă, scrijelă...

O, Iisuse, unde ești cu puterea Ta divină să-l mângâi, să-l mântui de suferință, așa cum l-ai mântuit pe ologul din naștere? Dă-mi pentru o clipă, o fărâmă de putere pentru ca apoi, ca un taumaturg, să-l ating pe bietul copil și imediat să-i răsară un picioruș aidoma celui teafăr!...

Alerg. Traversez strada gâfâind. Am ajuns pe bordură. Mă opresc brusc. Fuga aceasta a mea mi se pare un sacrilegiu, o fărădelege. Parcă m-aș afla printre farisei și saducei. Am un trup oarecum sănătos și niște picioare încă bune. Nu-mi fac o virtute din asta. Altele sunt maladiile mele.

Dar acum, iată s-a declanșat una din acele crize puternice de conștiință care mă fac să mă îndoiesc de credința mea. Unde e bunătatea, unde e caritatea, iubirea de oameni? Criză, aidoma celei din 1986, când, la cutremurul nocturn, aflată la etajul al 9-lea și blocul scârțâind din toate încheieturile și balansând îngrozitor, m-am prăbușit în genunchi spunând doar atât, de mai multe ori: „Doamne, murim!”

După ce primejdia a trecut, de bine de rău, mi-a fost tare rușine de mine că L-am apelat pe Dumnezeu, doar într-o situație limită. Cred că acea criză a determinat și întoarcerea mea la Dumnezeu pentru că nu mai suportam propriul comportament fariseic. Va să zică, îl strig pe Dumnezeu, doar când am nevoie, să mă scape, să mă elibereze de angoasă și de necaz!

În urechi îmi răsună zgomotul sec, sacadat al cârjelor pe asfalt, toc-toc-toc, deși sunt departe. Cer iertare în gând copilului pentru necuviința de a alerga și plec mai departe târșindu-mi pașii. Aș vrea să nu mai alerg niciodată.

Un foarte talentat epigramist orb, concitadin, ne spunea adeseori: „Nu vreau să mă considerați un handicapat.”

Oare cum se consideră copilul acesta în fața celorlalți? Trebuie să-mi agăț privirile de ceva, să mă sprijin. Pipăi sub veșmântul cam gros, Sfântul Rozariu la gât. Mă întărește. Ori de câte ori sunt la nevoie, îmi e sprijin.

Plec. Strâng la piept revista, mă ascund dindărătul ei ca un spatele unei armuri, încerc să răzbat prin mulțimea de gânduri în derivă, amestecându-se, mursecându-se unul pe celălalt, ca o movilă de ochi fără vedere, pipăind, mângâind, învârtind între piciorușe incerte – un cuvânt anonim eliberat din detenție pe cauțiune.

Și în clipa aceea realizez: nu sunt și eu decât un meteorit, izvorât din lacrima cerului, căzut întâmplător aici, printre alți meteoriți aidoma.

Dar, în spațiul cel nemărginit există o ființă dintr-un ocean de ființe care, cu gesturi imperative, mirifice, mă-ndeamnă să nu uit că legile dumnezeiești și legile omenești pot fi asemenea și că Legea eternă a iubirii de semeni va domni peste toate veacurile, universal valabilă, așa cum Iisus Hristos ne-a lăsat-o.
CEZARINA ADAMESCU

Galați, 2008

MEDITAȚIE PASCALĂ

MAICA DOMNULUI PE URMELE PAȘILOR LUI IISUS

După ce Dumnezeu a sfințit apele Iordanului cu Trupul Său, după pregătirea Sa în pustiu timp de patruzeci de zile, aceeași misterioasă cifră a Vechiului Testament, aceeași cifră care va constitui și numărul de zile al ultimei șederi pe pământ a Domnului nostru Iisus Hristos după Înviere, după ce își alesese cu grijă discipolii cărora să le încredințeze mesajul său și misiunea viitoare, la Cana Galileii – Iisus își inaugurează așadar, ministerul Său, cu prima minune: transformarea apei în vinul de bună calitate, semn al reînnoirii mesianice, al purificării credinței iudaice, al restaurării lui Israel, dar și al vinului euharistic cu care El îi va invita pe cei aleși la Masa Mielului.

Este un sfârșit și un început, în același timp. Sfârșitul perioadei care, în mod convențional se numește „viață ascunsă” în cetatea Nazaret, unde a trăit din propria muncă alături de Sfânta Familie și, din care, nu ni s-au păstrat decât câteva episoade, dar, pe care apocrifele au îmbogățit-o cu elemente fabuloase, - și începutul Vieții Publice care pune bazele credinței ucenicilor. La Cana, se înfiripă prin intervenția Mariei, primul germen al comunității mesianice.

S. Cipriani, în cartea sa: „*La Madonna, la donna, la chiesa*” – ne spune că: „Mama” a știut să „adune” în jurul „Fiului” primul grup de credincioși („frații și discipolii lui”), prima „Biserică” în miniatură, din care ea este o „parte” privilegiată. (S.Cipriani, op.cit.).

După acest episod semnificativ din viața lui Iisus și a Mariei în același timp, care are rolul de a ne pregăti gradual pentru înțelegerea cât mai deplină a locului Maicii Domnului la picioarele Crucii și contribuția ei în cadrul operei mântuirii, puține vor fi prilejurile în care o vom mai întâlni „față în față”, dar îi vom simți mereu prezența fizică sau spirituală însoțindu-l pe Isus și pe discipoli.

Căci, într-adevăr, coborârea la Cafarnaum, unde au rămas „puține zile”, constituie unica dată când știm sigur că Maria l-a putut însoți pe Iisus. Cafarnaum-ul, după cum aflăm de la istorici și teologi, era o cetate așezată pe marginea lacului Ghenezaret, cetate pe care Iisus și-a ales-o ca centru al predicii sale, după ce părăsise Nazaretul.

„*Maria - scrie Rene Laurentin – cel mai renumit mariolog apusean – se întoarce la casa sa, de două ori pustie, după văduvia sa și plecarea lui Iisus. Ea a cunoscut experiențele multor femei, învățând să trăiască încă și mai profund, în slujirea lui Dumnezeu și iubirea față de cei din jur, suportând comentariile ironice în ceea ce-L privea pe Iisus, în chiar propria sa familie, <căci nici frații lui nu credeau în El> - relatează Ioan (7,5).*

În timpul celor trei ani ai activității sale publice, întâlnirile vor fi rare (...)

Ea îl revede pe Iisus cu ocazia scurtelor vizite la Nazaret. Relatările Sinopticilor par a indica trei, pe care Luca le-a reunit într-una singură:

-Luca 4,15-22, care corespunde contextului istoric al lui Matei 4,13 unde Iisus pare bine primit.

-Luca 4,23-24, care corespunde lui Matei 13,53-58 și Marcu 6,16 unde Iisus, rău primit, nu face nici o minune;

-Luca 4,25-30, la sfârșitul ministerului galilean.

Dar care a fost locul Mariei în aceste întâlniri? Nu se știe nimic.” (Rene Laurentin, Une anne de Grace avec Marie, Fayard, Paris, 1987).

Faima lui Iisus se răspândise în toată regiunea. Desigur, ceva din ecourile acestei faime a ajuns și la Nazaret, la urechile Mamei sale.

Luca ne relatează întâlnirea lui Iisus cu consătenii săi la sinagogă, când și-a aplicat sieși cuvintele lui Isaia, scandalizându-i pe consăteni, în așa fel încât au voit să-L ucidă, aruncându-L într-o prăpastie. (Lc. 4,14).

„Astăzi – pelerinilor li se arată <Muntele săriturii>, dar nu putem indica în mod sigur locul unde s-a petrecut acest fapt. O bisericuță, numită <Capela fricii>, ne indică și ne amintește de spaima prin care a trecut Maria în acel moment.

Viața Sfintei Fecioare, în această perioadă a ministerului Fiului său, s-a desfășurat în ascuns și în așteptare” (pr. Prof. dr. Eduard Ferent, Cultul Sfintei Fecioare – astăzi, editura Presa Bună, Iași, 1977).

Dar noi ne îngăduim să ne-o închipuim, în aceeași ipostază de discreție desăvârșită, simplitate, încredere în voința divină, meditând toate faptele în inima sa încăpătoare, pe măsura misterului pe care i-l hărăzise Bunul Dumnezeu și pentru care o pregătise încă din primii zori ai existenței sale pământești. Un consimțământ perpetuu al inimii, al minții, al întregii sale ființe care accepta totul pentru a contribui la înfăptuirea planului mântuirii.

În felul acesta, Maica Domnului înainta spre „ceasul lui Iisus”, ceasul misterului pascal, unită intim cu Fiul său, chiar dacă pentru moment era nevoită să trăiască despărțită de el, deoarece, înțelesese că Tatăl ceresc îi hărăzise alt rol în economia mântuirii.

Prin separarea lui de Mama sa, Iisus a dorit să sublinieze și dezlipirea de legăturile familiale, pe care o cerea urmașilor pentru a-L putea urma cu inima liberă.

Ce semnificație are episodul întâlnirii lui Iisus cu Mama sa și frații săi? (Cf. Lc. 8,19-21; Mc. 3,31-35; Mt. 12, 46-50).

„Episodul acesta are o mare valoare doctrinară pentru noi, scrie Pr. Eduard Ferent -, prin învățătura pe care ne-o transmite Hristos; suntem toți chemați să intrăm în relație de intimitate cu Iisus care s-a făcut om pentru a ne da puterea să devenim fii ai lui Dumnezeu. În această intimitate-comuniune se intră prin credință, credință care provine din ascultarea cuvântului lui Dumnezeu. Dar episodul are o mare valoare și în privința Mariei: Isus nu respinge maternitatea ei, nici relația cu rudele sale deoarece, știm că Mama sa era făptura care, mai mult decât oricare altcineva, ascultase și făcuse cuvântul lui Dumnezeu.” (Pr. Eduard Ferent, op. cit.).

Conciliul Vatican II – atent la orientarea just a cultului marian a utilizat acest text pentru a indica măreția Mariei:

„În timpul predicii Fiului său i-a primit cuvintele, cu care El, ridicând împărăția mai presus de condițiile și de legăturile trupului și ale sângelui, proclamă fericiți pe aceia care ascultă și păzesc cuvântul lui Dumnezeu, după cum ea însăși făcea cu fidelitate. Astfel, și Sfânta Fecioară a înaintat pe drumul credinței și a păstrat cu fidelitate unirea sa cu Fiul ei până sub cruce.” (Lumen Gentium, 58: EV 1/432).

Din acest text reiese că măreția Mariei depinde absolut de dăruirea dumnezeiască față de ea, dar este și rodul eforturilor sale personale de a asculta în toate de Dumnezeu.

Un alt text cu un conținut doctrinar asemănător cu primul, este cel din Luca 11, 27-28 reprezentând manifestarea de bucurie spontană a unei femei – probabil mame – față de predica lui Iisus, care-o face să exclame: *„Fericit sânul care te-a purtat și pieptul*

care te-a hrănit”. Dar Iisus îi spuse: „Feriți mai curând cei care ascultă cuvântul lui Dumnezeu și-l păzesc”.

Este o laudă adusă lui Iisus și implicit Mariei, cea „plină de har” (Lc. 1,28), pe care o vor „ferici toate neamurile” (Lc.1, 48b) și despre care Elisabeta, inspirată de Duhul Sfânt, exclamase: „*Binecuvântat este rodul sânelui tău; Fericită ești tu, care ai crezut*” (Lc. 1,43-45).

Prin răspunsul său, Iisus, departe de a minimaliza rolul matern covârșitor al Mariei, ne învață că adevărata ei măreție, întocmai în acest fapt a constat, în acceptarea cu credință și împlinirea cuvântului lui Dumnezeu. Așadar, nu este suficient să-ți mărturisești credința „numai cu buzele”, dac nu-ți însoțești acest Credo, cu fapte pe măsură.

„A accepta persoana și învățătura lui înseamnă a-și converti propria viață, în caz contrar, orice entuziasm ar fi inutil. Și aici, realitatea evanghelică a vieții Mariei orientează în direcție justă cultul Bisericii față de Maria.” (Pr. Eduard Ferent, op.cit.).

13 APRILIE 2009

Meditație pascală

MAICA DOMNULUI PE URMELE PAȘILOR LUI IISUS

II.

Evanghelia lui Ioan relatează direct, care a fost legătura Mariei cu Patima Mântuitorului.

Rene Laurentin, în: „*Scurt tratat asupra Fecioarei Maria*”, (Paris, 1967), face o analogie între Ioan 2 și 19: Nunta din Cana și Scena Calvarului.

„*Aceste două texte își relevă importanța dacă ne gândim la punctele lor de legătură și la locul pe care-l ocupă în Evanghelia lui Ioan.*”

1)Puncte de legătură: și unul și celălalt se referă la rolul Mariei în Ceasul lui Iisus, acest „ceas” care, pe toată lungimea Evangheliei, vizează, în ultimă instanță Crucea glorioasă și mântuitoare. Și într-unul și într-altul, evanghelistul o descrie pe Fecioară ca Mama lui Iisus, dar Iisus îi spune Femeie. O asemenea apropiere nu are nimic comun; căci, după obiceiul iudaic această numire este insolită. Numirea obișnuită care se potrivea unui fiu era „Mamă”.

Această pistă care jalonează alte paralelisme, conduc la Geneza 3,15: promisiunea făcută Evei după cădere: „*Dușmănie voi pune între tine și femeie, între sămânța ta și sămânța ei. Ea îți va zdrobi capul și tu îi vei zdrobi călcâiul*”.

Printr-un ansamblu de tușe convergente, Ioan ne conduce să vedem în Maria pe omoloaga Evei în noua creație pe care a inaugurat-o venirea Cuvântului. Ea este femeia prin excelență. Asociată Noului Adam, și „*mama celor vii*” (Gen. 3,20 și Ioan 19,27).

2)Locul pe care Ioan îl dă episoadelor din Cana și de pe Calvar nu este mai puțin remarcabil. Aceste două scene încadrează ministerul lui Iisus. Una se situează în momentul primei minuni a lui Iisus, aceea care inaugurează viața sa publică și fondează credința discipolilor săi (2,11); cealaltă, la „ceasul” în care „*totul s-a sfârșit*” (19,22 și 30). Noi întrezărim acum arhitectura acestor texte: două coloane măiestre (Ioan 2 și 19, 26-27) sprijinindu-se pe același substrat biblic. (Gen. 3,15 și 20).

Cum să înțelegem sensul lor misterios?

Episodul din Cana poate deruta. (Ioan 2,3-4).

Aceste cuvinte ale lui Iisus: „*Ce mă privește pe mine și pe tine, femeie?*” sunt aceleași pe care i le adresează Mamei sale atunci când, după o scurtă anticipație a misiunii sale, ea îl regăsește în templu: „*De ce m-ați căutat? Nu știți că în cele ce sunt ale Tatălui meu trebuie să fiu?*” (Lc. 2,49).

Aceste cuvinte semnifică despărțirea Fiului de Mama Sa în timpul misiunii de Mântuitor. Despărțire fără rigiditate, căci Maria îl va însoți e Fiul său cu ucenicii din Cafarnaum. (Ioan 2,12). Despărțire provizorie, căci ea îl va regăsi în misterul suferinței, în momentul când va sosi ceasul (Ioan 19, 25-27).

Despărțire fructuoasă, în sfârșit; Iisus îi dă mamei o garanție: El va îndeplini la cererea ei un miracol inaugural al carierei mesianice. Și Maria pare să înțeleagă că i s-a îndeplinit dorința în pofida răspunsului negativ, de aceea, în curând invită servitorii să fie atenți: „*Faceți tot ceea ce el vă va spune*”. (Ioan 2,5; Cf. Gen. 41,55).

Trebuie să ne concentrăm atenția la cadrul în care se realizează această inaugurare. Ioan a văzut în ospățul nunții din Cana un simbol, nu numai al ospățului euharistic, dar al nunții escatologice a lui Dumnezeu cu omenirea pe care Euharistia o semnifică și pregătește.

Să ne amintim că masa de sărbătoare este după parabolele lui Iisus simbolul tipic al ospățului escatologic (Mt. 22,1-14; 25,1-13; Lc. 12,37; 22,15-20).

Să luăm aminte, de asemenea, în special de importanța pe care Ioan a dat-o acestei nunți veșnice de la sfârșitul Apocalipsului (19, 7-8; 21,2-9). Nunta terestră din Cana, unde Iisus și-a inaugurat misiunea, este prezentă ca figura și garanția nunții celeste care va fi consumarea acestei misiuni.

În cadrul acestui simbol, intervenția eficace a Mamei lui Iisus la Cana este semnul și preludiul intervenției sale în cer.

Despărțită de Fiul său în timpul vieții publice, Maria îl regăsește pe Calvar, și Iisus, murind, îi încredințează foarte explicit misiunea sa. (Ioan 19, 25-27).

Să nu minimalizăm importanța acestui text, căruia evanghelistul îi acordă un asemenea loc. Mulți nu l-au văzut decât ca pe un act privat. Dar textul ne invită să nu rămânem doar la acest sens material. Cuvintele: „*Iată mama ta*” preced cuvintele: „*Iată fiul tău!*”.

Mai întâi Ioan este încredințat Mariei; și este atât de extraordinar încât, însăși mama lui Ioan pare a fi la picioarele crucii.

Hristos atribuie Mariei un rol analog femeii din Gen. 3,15 în noua creație, de „*mamă a celor vii*”.

Este semnificația acestei „ore” („ceas”) care este aceea a reînnoirii, în această „grădină” (19,41), grădina reînnoită a păcatului (căderii) (Gen 3,24), unde începe o nouă lume.

În persoana discipolului preaiubit, ea devine mama tuturor discipolilor Mântuitorului. Această nouă maternitate pe care ea o dobândește, și care are forma unui schimb, în ceasul în care Fiul moare, a primit o lumină surprinzătoare în aceste cuvinte ale Evei în Gen. 4,25: „*Dumnezeu mi-a dat o altă sămânță în locul lui Abel pe care l-a ucis Cain.*”

Cuvintele lui Hristos („*Iată mama ta!*”) au ele însele o valoare eficientă și creatoare ca și cuvintele sacramentale care formulează ceea ce s-a împlinit: durerea nașterii unui nou popor anunțată Fiicei Sionului prin Profeti (Is. 26,17; 66,8-9; și Ioan 16,27) această naștere care se realizează pe Calvar?

A doua soluție pare să se impună, căci în Evanghelia lui Ioan, cuvântul „*Iată*”, urmat de mențiunea unui personaj pe care misterul îl dezvăluie, sunt cuvintele *Revelației* și nu cuvintele *eficienței* (Ioan 19,29; 36, 47).

Este vorba așa cum explică mariologul în nota aferentă – în toate cazurile de „*cuvintele revelației*” și nu de „*cuvintele forței*”. Aici misterul este maternitatea spirituală a Mariei și a Bisericii.

Pe Calvar, Iisus desemnează în persoana Mariei, ceea ce se va împlini în Biserică – nașterea noilor credincioși.

Referitor la episodul Crucii, tot Rene Laurentin, de această dată în lucrarea „*Une annee de Grace avec Marie*”, (Fayard, Paris, 1987), dă următoarele detalii:

Iisus a pierdut de tot înțelegerea prietenilor săi și a discipolilor care au fugit. A pierdut libertatea sa, veșmintele pe care soldații le-au tras la sorți. Viața sa va fi rețezată. El dă atunci, ceea ce i-a mai rămas: mai întâi Mamei sale, prezentă la picioarele crucii, apoi, ucenicului preaiubit – și prin el – nouă – darul minunat al maternității spirituale.

Această relatare exprimă un dureros și generos transfer, căruia jocul adjectivelor posesive îi dă toată forța. Maria, Mama lui Iisus, este numită mai întâi Mama Sa (de două

ori), apoi Mama (de asemenea, de două ori), cu articol, fără posesiv, ca și când maternitatea sa era vacantă pentru a sfârși prin cuvântul de transfer adresat lui Ioan (și nouă, prin intermediul lui): „Iată Mama ta!”

Să vedem acum, textul evanghelic:

„Aproape de Crucea lui Iisus stăteau mama Lui și sora mamei Lui, Maria, soția lui Cleopa și Maria Magdalena. Când a văzut Iisus pe mama Sa și lângă ea stând ucenicul pe care-l iubea, i-a zis Mamei:

-Femeie, iată fiul tău!

Apoi i-a spus ucenicului:

-Iată Mama ta! (s.n)

Și din ceasul acela ucenicul a luat-o la el acasă.” (Ioan, 19,25-27).

Mai întâi, Ioan este încredințat Mariei: „Iată fiul tău!” Beneficiarul acestui transfer, este el, suntem noi. Dar imediat, ea îi este încredințată și el o ia la el. Iisus instaurează o reciprocitate de iubire și de ajutor între mamă și fiu. Pentru înțelegerea, textul nu exprimă drama Mariei: acea oribilă tortură pentru o mamă de a vedea pe fiul său scuipat, huiduit, condamnat la moarte, chinuit, flagelat, sângerând, încununat cu spini, bătut în cuie pe lemn, crispat de cuie.

Cum a permis Dumnezeu aceasta? El l-a scutit de suferință pe tatăl său purtător de grijă. Nu trebuia s-o scutească și pe mama sa?

Dar Iisus, care nu a fost scutit el însuși de nimic, și a împărțit totul cu Mama Sa, a vrut să împartă și aceasta cu ea. Aceasta a fost compasiunea sa, nașterea dureroasă a noilor săi fii, fiii săi păcătoși pe care ea i-a primit în locul celui mai bun fiu, nimic omenește de păcatele lor. Acesta este Misterul dincolo de toate psihologiile. Misterul iubirii fără frontiere.

Maria, căreia i s-a încredințat Misterul mântuitor al nașterii, împarte de asemenea, Misterul morții.

Am ales aceste interpretări laurentin-iene, întrucât ni se par foarte edificatoare pentru tema suferinței și patimii alături de Fiul său Iisus.

Însă, nu mai puțin relevante sunt și interpretările actuale ale exegeților români printre care și ale pr. Dr. Eduard Ferent, care, în cuvinte profunde, dincolo de exegeza biblică, a redat participarea Maicii Domnului la Jertfa de pe Calvar, făcând să vibreze adâncurile de conștiință ale creștinilor. Iată câteva fragmente edificatoare:

„Probabil Fecioara s-a cutremurat din toate fibrele ființei sale materne auzindu-L cum exclamă: <Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, pentru ce m-ai părăsit?> (Mt. 27,46). Ea a intuit ce chinuri interioare îl consumau pe Fiul ei, dureri cu nimic inferioare în intensitate sfâșierii fizice.(...)

Aici Maria apare din nou în prim plan: „aproape de cruce”.

Profund unită cu Iisus în agonie, Maria trăia aceleași sentimente ale lui Iisus, acele simțăminte care, după cum bine știa, inspiraseră toată viața Fiului său: „Părinte, să se facă după cum voiești tu, nu după cum voiesc eu” (Lc. 22,42).

Credința Bisericii iluminată de Duhul Sfânt a pătruns profund sentimentele Mariei; în timp ce Iisus se oferea pe Sine, Fecioara participa la suferințele Lui și consimțea la jertfirea victimei născute de Ea, oferind-o Tatălui veșnic.

Fiind pe punctul de a muri, Fiul unic al lui Dumnezeu și al Fecioarei conferă Mariei o nouă maternitate: cea spirituală. Cât este de condescendent Dumnezeu!

El nu se lasă niciodată întrecut în generozitate. Pe Calvar, Maria trăiește culmea dramatică a vieții sale, adevărata expropriere de unicul său Fiu pe care-l jertfește Tatălui pentru omenire.

Consimțământul deplin la jertfa Fiului său, se conformează plenar planului lui Dumnezeu care se împlinea în ființa lui Iisus răstignit pe cruce.

Iisus Mântuitorul, pe cruce reprezintă în modul cel mai sensibil și mai desăvârșit Iubirea Tatălui. Împărtășindu-se la nivelul ființei din această Iubire, Maria oferea Tatălui Etern, cea mai mare comoară a vieții sale: pe unicul Fiu al Inimii sale.

Cum răspunde Tatăl ceresc acestei adeziuni totale a Mariei față de voința sa?

Maria urmând în sine cu fidelitate planul lui Dumnezeu, primindu-l în toate detaliile sale și ajungând la acea expropriere de credință – la care fusese cândva chemat și Avram – primește, ca dar, Biserica întreagă: CHRISTUM TOTALEM, pe Hristos total. Tocmai pentru că se încredințase fără rezerve în mâinile lui Dumnezeu, tocmai pentru că renunțase la ceea ce avea mai scump, la unicul ei Fiu, primește de la Dumnezeu ceea ce Dumnezeu avea mai scump, TRUPUL LUI IISUS, CARE VA TRĂI ÎN BISERICA SA, TRUP CARE SE NĂȘTEA DIN PATIMA, MOARTEA ȘI ÎNVIEREA LUI HRISTOS.

Maria era aceea care, mai mult decât toți oamenii, înțelesese semnificația ofertei sacrificale a lui Iisus, a iubirii sale față de omenire și a plenitudinii dăruirii de sine planului lui Dumnezeu pe care o comporta această ofertă. De aceea, mai mult decât toți, putea primi în dar omenirea cea nouă.

Așadar, în ultimele clipe ale vieții sale pământești, Iisus conferă Mamei sale o nouă maternitate, cea spirituală. Participând activ și cu o credință vie la jertfa Fiului său pe Cruce, ea a colaborat prin caritate la nașterea spirituală a Bisericii din coasta deschisă a lui Iisus. În acel moment oblativ a devenit mama celor care cred, mama Bisericii.

Conferirea acestei noi misiuni Mariei coincide cu acel „consumatum est” al lui Iisus, cu împlinirea planului de mântuire și realizarea tuturor Scripturilor în el.

Nu ezităm deci a spune că noua misiune conferită Mariei și discipolului Ioan, este prezentată de evanghelist, martor și părtaș, ca împlinire a operei lui Iisus.

Și pentru Ioan lucrurile se schimbă: îi este conferită o nouă rudenie, apartenența la o nouă familie. Faptul este și mai semnificativ dacă ne gândim la această investitură, deoarece era prezentă pe Calvar și adevărata mamă de sânge a apostolului. Matei relatează că printre femeile care asistau la răstignire și agonie era și mama fiilor lui Zebedeu, acea mamă care mai înainte se prezentase la Iisus, cerând pentru cei doi fii ai ei, locurile cele mai importante în noua împărăție. (Mt. 20,20-23).

Faptul că Ioan „din acel ceas”, care coincide cu „ora” lui Iisus, o ia pe Maria în „ale sale”, nu este un fapt marginal, lipsit de valoare: este începutul unei noi misiuni a Mariei care își exercită maternitatea spirituală și a lui Ioan (reprezentantul nostru, al tuturor), care primește moștenirea acestei noi relații. Este rădăcina funcției Mariei față de Biserică și a cultului Bisericii față de Maria.

14 aprilie 2009

MEDITAȚII PASCALE

MAICA DOMNULUI ȘI EVANGHELIA SUFERINȚEI

Este lesne de închipuit că viața Mariei la Nazaret, după ce Iisus și-a început activitatea misionară, nu a mai avut același aspect de seninătate și liniște ca până atunci. Încredințarea sa în voința lui Dumnezeu nu micșorau cu nimic durerea despărțirii de persoanele cele mai dragi, iar așteptarea încordată în care înainta spre „împlinirea ceasului” nu făceau decât s-o neliniștească din ce în ce mai mult. Dar consimțământul pe care îl dăduse lui Dumnezeu era mult mai puternic decât orice argument uman. Și, așa cum am văzut, ea nu și l-a retras niciodată.

Și iat-o pe Maria la Ierusalim pentru sărbătoarea Paștelui în acel tragic vineri 7 aprilie al anului 30, când „sabia durerii” prevestită de Simeon i se va împlânta adânc în inimă. Așadar, „ceasul” se împlinise.

Faptele care s-au succedat extrem de rapid și care au precedat condamnarea lui Iisus, arestarea nocturnă, controversesele din Sinedriu, procesul, osândirea și Via Crucis, nu ne atestă prezența ei fizică la fața locului. Nici nu ar fi putut să fie prezentă în toate aceste clipe. Esențial este de reținut că ea a participat intim legată de Fiul său, în spirit, la toate acțiunile lui până în cea din urmă clipă.

Evangeliiile nu atestă prezența ei nici chiar la Cina cea de Taină, înainte de arestare, deși, nu ar fi fost exclus să-l urmeze pe Iisus împreună cu femeile discipole, mai ales că Cina Pascală era o masă familială tradițională, unde Maria și-ar fi avut, normal, locul său. Posibilitatea există, însă evangeliile nu menționează acest lucru.

Sinopticii nu au menționat nici prezența Mariei pe Golgota. Dar Ioan Evanghelistul „discipolul pe care Iisus îl iubea”, discipolul model încredințat mamei sale, atestă această prezență. Evanghelistul Ioan este un martor fidel al realității din care știe să discearnă esențialul. El este, împreună cu Marcu, cel mai realist și cel mai concret dintre evangheliști. În istorie, ca și în relațiile umane, cea mai bună regulă este de a nu pune la îndoială un martor fără motive serioase.

Aici încă, Evanghelia nu răspunde deloc curiozității noastre. Ea nu ne precizează psihologia, nici sentimentele personajelor. Ea restituie, cu un laconism de extremă densitate, testamentul final al lui Iisus.

Sfântul Părinte Ioan Paul al II-lea, în lucrarea sa „*Souffrir avec le Christ*” ne spune despre Evanghelia suferinței:

*„Mărturiile Crucii și ale Învierii lui Hristos au transmis bisericii și umanității o evanghelie specifică a patimii. Mântuitorul însuși a scris această Evanghelie, înainte de toate, prin propria sa suferință asumată din iubire, pentru ca omul, „să nu piară dar să aibă viață veșnică”. Prin cuvântul viu al învățăturii sale, patima sa a devenit o sursă îmbelșugată pentru toți oamenii care au luat parte la suferințele lui Iisus în prima generație a celor care au fost discipoli și și-au afirmat credința în el, apoi în generațiile care s-au succedat în cursul secolelor.” (Johannes Paulus II PP, *Souffrir avec le Christ*, Fayard, Paris, 1990, pp.37-38).*

Papa Ioan Paul al II-a a evidențiat în această Evanghelie a suferinței exemplul fără seamăn al Mariei și exemplul său de credință:

„E reconfortant mai întâi – și aceasta corespunde adevărului evanghelic și istoric - de subliniat că, după Hrtistos, pe primul loc alături de el, ieșind în evidență, se află întotdeauna Prea Sfânta Maică a sa, căci prin întreaga sa viață, ea a depus o mărturie exemplară în această Evanghelie particulară a suferinței. În ea, suferințele fără număr și intense se acumulează cu atâta coeziune și cu atâta înlănțuire astfel încât să arate credința sa neclintită, ele contribuind la mântuirea tuturor.

În realitate, chiar de la întrevăderea sa secretă cu îngerul, ea a presimțit că misiunea de mamă a destinat-o să împartă într-o manieră absolut unică misiunea însăși a fiului său, și foarte repede a avut în sine confirmarea că acesta ar fi unul din evenimentele care au însoțit nașterea lui Iisus la Betleem, prin cuvintele clare ale bătrânului Simeon care a anunțat-o că o sabie ascuțită îi va străpunge inima, sau prin neliniștile și lipsurile suportate în timpul fugii grăbite în Egipt din cauza crudei decizii a lui Irod.

Și apoi, vicisitudinile vieții ascunse și ale vieții publice a fiului său, pe care ea le împărtășea, fără nici o îndoială, cu o sensibilitate ascuțită, apoi pe Calvar, unde suferința Mariei, după cea a lui Iisus, a atins punctul culminant greu de imaginat din punct de vedere omenesc, dar desigur misterios și supranatural, roditor în planul mântuirii universale.

Urcarea sa pe Calvar, „prezența” sa la picioarele crucii cu ucenicul preaiubit, a fost o participare cu totul deosebită la moartea mântuitoare a Fiului său, chiar și în cuvintele pe care a putut să le culeagă de pe buzele sale și care au fost ca o încredințare solemnă a acestei Evanghelii clare, destinată în toate comunitățile creștine.

Mărturisind patima Fiului său prin prezența, prin participarea și mila sa, Prea Sfânta Fecioară Maria a adus o contribuție particulară la Evanghelia suferinței, ea a realizat mai înainte, ceea ce a afirmat Sfântul Apostol Pavel. Da, într-adevăr, cu titlu special, ea poate afirma că: „a completat în trupul său – așa cum a făcut deja în inima sa – ceea ce lipsea încercărilor lui Iisus.” (Johannes Paulus II, PP, Souffrir avec le Christ, Op. Cit, p.38).

MAICA DOMNULUI ȘI EVANGHELIA ÎNVIERII

„FERICIȚI CEI CE N-AU VĂZUT ȘI AU CREZUT” (Ioan 20,29)

Domnul Iisus, înainte de a-și încheia peregrinarea pământească, și-a împlinit făgăduința de a nu ne lăsa „orfani”. Ne-a lăsat în grija Maicii Celei Neasemuite. Puțin mai târziu, ni-L va trimite pe Mângâietorul, Paracletul care va rămâne cu noi în toate zilele până la sfârșit.

După menționarea explicită a Maicii Domnului în legătură cu evenimentele Vinerii Mari, pare cu totul surprinzătoare absența ei din relatările despre aparițiile Domnului cel înviat. Nici unul din textele neotestamentare care relatează aceste arătări, nu o menționează pe Maica Domnului.

Pe Sfântii Părinți ai Bisericii i-a surprins absența Mariei în timpul celor patruzeci de zile după Înviere. Unii cred că Domnul trebuie să se fi arătat și Maicii Sale.

Un scriitor latin de mai târziu, Sedulius, afirmă într-un poem că Domnul s-a arătat în primul rând Maicii Sale, într-o lumină strălucitoare, care avea să vină întru slavă.

„Am putea spune, mai degrabă, scrie pr. Prof. Vasile Mihoc în lucrarea Șapte tâlcuiri biblice despre Maica Domnului – că, ceea ce s-a întâmplat între Hristos și Maica Sa după evenimentul răstignirii, face parte din taina personală a Maicii Domnului.””

Același autor este de părere că, în general, ucenicii au nevoie de mărturia arătarilor pe măsura lipsei lor de credință. „Lui Toma nu-i ajunge pur și simplu o arătare. Pentru ca să creadă, el pretinde să vadă cu ochii și să pipăie cu mâinile lui pe Iisus cel Înviat.” (cf. Ioan 20,25).

Cât despre ceilalți apostoli, ei nu se mulțumesc cu mărturia mironosițelor (cf. Mc. 16,14; Lc. 24,21).

Ba nici arătarea lui Iisus nu-i convinge de la început: spre a nu-L lua drept nălucă, Iisus trebuie să-i invite să-L pipăie și trebuie să mănânce în fața lor.

Domnul cel Înviat se arată mai întâi Mariei Magdalena (cf. Ioan 20,11-18).

Iubirea adâncă și credința deplină a Mariei Magdalena o face să-L „surprindă” pe Iisus chiar în momentul suirii Sale în lumea dumnezeiască prin Înviere: Isus i-a zis: „Nu te atinge de mine, căci încă nu M-am suit la Tatăl meu” (Ioan 20,17). Și Maria Magdalena nu mai are nevoie de alte dovezi.

Apostolilor chiar de la prima Sa arătare către ei, Domnul le reproșează necredința: „La urmă, pe când cei unsprezece ședeau la masă, li s-a arătat și i-a muștră pentru necredința și împietrirea inimii lor, căci nu i-au crezut pe cei ce-L văzuseră înviat.” (Cf. Mc. 16, 14).

Același blând reproș îl adresează Mântuitorul și lui Toma. După ce Toma „necredinciosul” se convinsese și-l mărturisise – ca Domn și Dumnezeu, Iisus i-a zis: „Pentru că M-ai văzut, ai crezut. Fericiți cei ce n-au văzut și au crezut!” (Ioan 20,29).

Între aceștia din urmă este, fără îndoială și Maica Domnului. Nimeni n-ar putea s-o bănuiască de necredință. De acea necredință care a făcut necesare nu numai arătarile, ci și toate încredințările concrete pe care Domnul Cel Înviat a trebuit să le dea apostolilor Săi. Încă înainte de a se naște Hristos, anume, îndată după Buna Vestire, a fericit-o Elisabeta pe Maica Domnului. Și a fericit-o tocmai pentru credința ei: „Și fericită este aceea care a crezut că se vor împlini cele spuse de la Domnul” (Lc. 1,4).

Acum o ferește Însuși Fiul ei înviat, când zice că *fericiți sunt cei ce n-au văzut și au crezut.*

Preacurata Fecioară Maria este astfel nu numai cea dintâi care a crezut în Cristos Cel Întrupat, pe temeiul cuvântului lui Dumnezeu, ci este și cea dintâi care a crezut cu adevărat în Hristos cel Înviat.

Dacă credința Mariei Magdalena L-a „*surprins pe Domnul*” lângă mormântul gol, îndată după Înviere, credem că nu greșim dacă spunem că desăvârșita credință a Preacuratei Fecioare Maria a făcut să fie depășită orice distanță între Învierea lui Hristos și revelația acestui fapt minunat în inima ei. Învierea lui Hristos și credința Fecioarei Maria în Hristos Cel Înviat sunt astfel simultane. Fulgerul Învierii (cf. Mat. 29,3) – „*Și înfățișarea Lui era ca fulgerul*”) - a strălucit mai ales în inima Maicii Domnului, aflată cu Fiul ei într-o comuniune care abia acum poate să se realizeze în mod deplin.

„*N-a venit încă ceasul Meu*” - îi spusese Iisus Maicii Sale la Nunta din Cana Galileii (cf. Ioan 2,1).

Acum ceasul a venit. Mirele intră în camera Sa de nuntă. Și Fecioara înțeleaptă este gata să-L întâmpine, priveghind și având candela credinței aprinsă.

Relația Maicii cu Fiul ei dumnezeiesc intră astfel într-o nouă fază și dobândește o nouă calitate: maternitatea sa desăvârșește în comuniunea negrăită a nuntirii celei duhovnicești și veșnice: „*Stătu-a împărăteasa de-a dreapta Ta, îmbrăcată în haină aurită și prea înfrumusețată.*” (Ps. 44,11).

14 aprilie 2009

SĂRBĂTOARE PASCALĂ

CREDINȚA FECIOAREI MARIA ÎN ÎNVIEREA FIULUI SĂU

„Și intrând în mormânt, au văzut un tânăr șezând în partea dreaptă, îmbrăcat în veșmânt alb, și s-au spăimântat. Iar el le-a zis: Nu vă spăimântați! Căutați pe Iisus Nazarineanul, Cel Răstignit? A înviat! Nu este aici. Iată locul unde l-au pus.”

Referitor la bucuria Învierii, pr. Eduard Ferentz în cartea sa despre *Cultul Sfintei Fecioare Maria – astăzi, scrie:*

<Mai înainte de moartea sa, Iisus a spus mulțimii iudeilor: „când voi fi înălțat de la pământ îi voi atrage pe toți la mine”, după care Ioan adaugă imediat: „Spunea aceasta pentru a arăta cu ce fel de moarte avea să moară” (Ioan 12, 32-33).>

Pentru moment, apostolii însă, erau doborâți de fapte potrivnice.

Patima lui Hristos a coincis cu acea culme a păcatelor umane și cu lașitatea celor mai buni: a fost ora trădării, a lepădării, a fugii tuturor. Într-adevăr, soarele însuși se întunecase de atâta răutate.

Toată credința omenirii era și rămânea concentrată în Maria.

Apostolii nu se gândeau la Înviere, nu înțelegeau asemenea noutate, de aceea vor fi târzii și lenți în a o accepta.

Femeile pioase erau în întregime preocupate să procure miresmele pentru a completa îngrijirea cadavrului, după cum recomanda legea ebraică atunci când apropierea sâmbetei constrângea la o înmormântare grabnică. Și ceilalți ucenici erau reprezentați de cei doi de la Emaus, caracterizați de Iisus însuși: „târzii la minte și greoi la inimă în a crede cuvântul profeților.” (Lc. 24,25)

Maria aștepta cu credință; numai Maria credea în făgăduințele îngerului: „va fi mare și Fiul Celui Preaînalt se va chema; Dumnezeu îi va da tronul lui David, tatăl său. Și va domni pentru totdeauna peste casa lui Iacob, iar împărăția sa nu va avea sfârșit.” (Lc. 1, 30-33).

Toată viața Ei a fost un continuu act de credință împotriva oricărei evidențe, dar bazată pe cuvintele lui Dumnezeu; și n-a fost niciodată dezamăgită, deoarece „cine se încrede în Dumnezeu nu va fi dat de rușine”, din moment ce „nimic nu este cu neputință la Dumnezeu” (Lc. 1, 37).

Maria credea, Maria știa, Maria nu avea nevoie de dovezi, de a vedea.

Credem, totuși – că tăcerea despre Maria are o explicație: ea n-a mers cu celelalte femei ca să completeze îngroparea, deoarece era ferm convinsă că Iisus înviase. O știa prin credință; nu a comis, așadar, precum celelalte femei, pioasa și comprehensibila eroare de a merge, „ca să caute pe cel viu printre cei morți”. Nu avea nevoie de vreo apariție, deoarece i-a fost suficientă credința.

A gândi altfel, înseamnă a o priva pe Maria de un merit fără nici o explicație. Dacă ei îi fusese adresată prima fericire evanghelică pronunțată de Elisabeta: „Fericită tu, care ai crezut”, tot ei trebuie să i se atribuie și ultima fericire evanghelică proclamată de

Iisus în apariția sa lui Toma: „pentru că m-ai văzut, ai crezut. Fericiți cei care, deși n-au văzut, au crezut.” (In. 20,29).

Mai adăugăm încă argumentul pe care Sfântul Apostol Petru îl va aduce primilor creștini, observând că Iisus înviat n-a apărut întregului popor, „*ci martorilor aleși de Dumnezeu, adică nouă, care am mâncat și am băut cu El după ce a înviat din morți.*” (*Fapte 10,41*).

Este evident că „*martorii aleși de Dumnezeu*” au avut același privilegiu în vederea predicii. Maria nefăcând parte din rândul predicatorilor Noului Testament, misiunea ei fiind alta, n-a avut nevoie de apariția Aceluia în care a crezut neconținut.

Acest lucru nu micșorează bucuria sa pentru faptul Învierii. Ea a înțeles că, din acel moment, începea viața glorioasă a Fiului și a tuturor acelor care, de-a lungul veacurilor vor crede în El.

A înțeles că Iisus, înviind, împlinise profețiile și dăduse dovada cea mai clară și mai sigură despre dumnezeirea sa, mai mult chiar decât prin minunile anterioare; a înțeles că Iisus învinsese definitiv păcatul și consecința cea mai înfricoșătoare, moartea; că dovedise personal că făgăduințele escatologice ale lui Dumnezeu sunt o realitate, că există cu adevărat viață veșnică, din care cauză adevărata înțelepciune constă în a-și conforma propria viață cu spiritul fericirilor enunțate în Predica de pe Munte, fericiri orientate spre răsplata pe care Dumnezeu ne-o dăruiește în această viață.

Dacă bucuria Mariei nu s-a exprimat într-un cântec, precum acela din timpul vizitei la Elisabeta, n-a fost pentru aceasta mai puțin profund; desigur că a fost întărită de evidența faptelor care îi erau relatate.

14 aprilie 2009

-

MEDITATII PASCALE

CLIPA CÂND TIMPUL DEVINE LUMINĂ

„Eu am fost mort, dar acum trăiesc...și am putere asupra morții”.

(Apoc. 1,17-18)

„În inima fiecărui om există un GOL care are formă de Dumnezeu” – spunea filozoful Blaise Pascal.

În zadar vom încerca să umplem acest gol cu altceva. Până Dumnezeu nu va veni să locuiască în inima noastră, nu ne vom umple de mulțumire și de pace. E un altfel de a spune, ca și Sfântul Augustin: *„Ne-ai creat pentru Tine, Doamne, și neliniștită este inima noastră până când nu se va odihni în Tine”.*

Prilej pentru noi de a ne aduce aminte de suferința supremă prin care El trebuie să treacă pentru a ne da nouă suprema fericire, ceea ce a fost recunoscut de către teologie drept „admirabilul schimb” – „Isus s-a făcut păcat pentru noi și a fost făcut perfect prin suferință” (Evrei 2,10).

Un posibil reflex din partea omului față de acest „*Admirabil schimb*” – este: să primești ură și să reverși iubire.

Dacă sfinții au putut, de ce n-am putea și noi? Iată un minunat prilej de reflecție – o Lumină de Gând și o Lumină de Inimă, în acest timp de har și de întoarcere la Dumnezeu.

Tăcerea strălucitoare a Postului ne oferă un prilej de introspecție, de rugăciune, de meditație, de lucrare-împreună, când și timpul parcă încremenește într-o extază de heruvi și serafi.

Înveliți în tăcerea albastrului divin ca-ntr-o zăpadă ce cade în sus, pregustăm sărbătoarea Crucii prin care a venit bucuria în lume. Crucea noastră, cea personală ca și aceea a aproapelui nostru, pe care trebuie să ne-o asumăm, deopotrivă. Este răspunsul nostru, disponibilitatea noastră de jertfă, pentru că jertfa este darul lui Dumnezeu și face ea însăși parte din pregustarea Învierii Domnului nostru Iisus Hristos.

Să nu pregetăm a ne pregăti drumul nostru de Înviere împreună cu aproapele. Să deschidem larg ușile cămării sufletești, unde mai sunt, desigur, provizii suficiente pentru a le împărți fără drămuire, celor dispuși să primească și uneori, chiar celor dispuși să refuze darul nostru. Darul nostru, pe care, de fapt, în facem lui Iisus Hristos.

Și-n timp ce imaginea Crucii se proiectează în sufletul nostru, un pod înmiresmat de dragoste și de solidaritate creștină se întinde peste oceanul de indiferență și solitudine.

Grigore Vieru spunea la un moment dat: *„Îmi vine să strig ca poetul:/ Stingeți luminile să se vadă Lumina./ Până să se vadă Lumina trece viața”.*

Să nu lăsăm să treacă neobservată pe lângă noi viața, „*singura ocazie pe lumea asta*”, după expresia unei poete poloneze, tot așteptând cu mâinile încrucișate să vină Lumina și confundând-o uneori cu falsele sclipiri care nu fac altceva decât să te orbească, să-ți năucească privirea.

Adevărata Lumină mângâie, nu orbește și ea nu este vizibilă decât de la înălțimea Crucii. Crucea noastră din care se revarsă un șuvoi de lumini de gând, un șuvoi de cuvinte și sunete line.

Cuvântul luminează, sfințește, curăță. E ceva ce rămâne, chiar dacă noi vom uita. Este „vuietul Duhului” – în sufletul creștin, care nu știm încotro suflă și de unde vine. Vuietul Duhului revărsat în râuri de apă vie, în ființa celor ce vor crede; condiția esențială a intrării în Împărăție: „*Adevărat, adevărat îți spun că, dacă nu se naște cineva din apă și din Duh, nu poate să intre în Împărăția Cerurilor*” (Ioan 3,5).

Este același vuiet care s-a auzit la pogorârea Duhului Sfânt, sub formă de limbi de foc în ziua Cinczecimii: „*Deodată a venit din cer un sunet ca vâjâitul unui vânt puternic și a umplut toată casa unde ședeau ei.*” (Fapte 2,2).

Vuietul Duhului se aude când Biserica, prin cuvânt și cântec îl vestește pe Acela care a venit în lume ca s-o mântuiască.

Să învățăm să ascultăm cu multă luare aminte vuietul Duhului pogorât în noi înșine, să încercăm să-i percepem suflarea, în cele mai mici adieri, ca să aflăm ce vrea Dumnezeu de la noi.

Să luăm aminte la acel „ceva” pe care l-a pus Dumnezeu în noi și pe care acum, îl cere de la noi. Vuietul Duhului trebuie să aducă roade în noi, roade de credință, din semințe de iubire.

Viața creștină este o viață de rod. Mlădița care nu aduce roadă este tăiată și aruncată în foc. (Parabola smochinului neroditor, Mt. 21, 18-22 și Mc. 11, 12-14).

Să facem în așa fel ca la sunetul Duhului în noi, să dăm roade vrednice. Iar timpul smochinelor să fie un timp nelimitat, neîncorsetat, să fie continuu, fără sincope, fără pauze și răgazuri.

A percepe vuietul Duhului înseamnă a recepta chemarea divină, timpul în care poți spune: „M-ai chemat? Iată-mă, Doamne!”

După chipul și asemănarea Domnului să fim și noi. Să fim odihnitori de oameni ca Sfântul Filimon despre care Sfântul Apostol Pavel a zis: „*Odihnește inima mea*” – cerându-i lui Onisim în scrisoarea sa: „*Primește-l pe el cum m-ai primit pe mine. Ți-l trimit pe el chiar inima mea.*” (Fil. 1,17 și Fil. 1,12).

Așadar, credința noastră să fie fericitoare de suflet și odihnitoare de oameni. În ea să-și găsească sporul vieții și a credinței, aproape nostru.

O dată cu Învierea Domnului nostru Iisus Hristos să ne cercetăm îndeaproape cu versurile lui Vasile Militaru: „*Dar vai, în suflet ți-a-nviat Hristos?/ Măcar acum te simți mai bun, mai blând?*”

13 aprilie 2009

MEDITAȚIE PASCALĂ

„FIULE, IATĂ MAMA TA!” - MATERNITATEA SPIRITUALĂ A MARIEI

Renunțatul mariolog Rene Laurentin în *„Scurt tratat despre Fecioara Maria”* (Paris, 1967) – face o analogie între Ioan 2 și Ioan 19: Nunta din Cana și Scena Calvarului.

Evanghelistul Ioan a văzut în ospățul nunții din Cana un simbol, nu numai al ospățului euharistic, dar al nunții escatologice a lui Dumnezeu cu omenirea pe care Euharistia o semnifică și pregătește. Să ne amintim că masa de sărbătoare este după parabolele lui Iisus, simbolul tipic al ospățului escatologic (Mt. 22, 1-14; 25; 1-13; Lc. 12,37; 22, 15-20).

De remarcat în special importanța pe care Ioan a dat-o acestei nunți veșnice de la sfârșitul Apocalipsului (19, 7-8; 21, 2,9).

Nunta terestră din Cana, unde Iisus și-a inaugurat misiunea, este prezentă ca figura și garanția nunții celeste care va fi consumarea acestei misiuni.

În cadrul acestui simbol, intervenția eficace a Mamei lui Iisus este semnul și preluatul intervenției sale în cer.

Despărțită de Fiul său în timpul vieții publice, Maria îl regăsește pe Calvar, și Iisus murind, îi încredințează foarte explicit misiunea sa (Ioan 19, 25-27).

Cuvintele: „*Iată Mama ta!*” preced cuvintele „*Iată fiul tău!*”

Mai întâi Ioan este încredințat Mariei, și este atât de extraordinar încât însăși mama lui Ioan pare a sta la picioarele crucii.

Hristos atribuie Mariei un rol analog femeii din Gen. 3,15 în noua creație, de „mamă a celor vii”.

Este semnificația acestei „ore” („ceas”), care este aceea a reînnoirii, în această „grădină” (19,41), grădină reînnoită a păcatului (căderii) (Gen. 3,24), unde începe o nouă lume.

În persoana discipolului prea iubit, ea devine mama tuturor discipolilor Mântuitorului. Această nouă maternitate pe care ea o dobândește, și care are forma unui schimb, în ceasul în care fiul moare, a primit o lumină surprinzătoare în aceste cuvinte ale Evei în Gen. 4,25: „*Dumnezeu mi-a dat o altă sămânță în locul lui Abel pe care l-a ucis Cain*.”

Cuvintele lui Hristos: „*Iată mama ta!*” au ele însele o valoare eficientă și creatoare ca și cuvintele sacramentale care formulează ceea ce s-a împlinit: durerea nașterii unui nou popor anunțată Fiicei Sionului prin Profeti (Isaia 26,17; 66,8-9 și Ioan 16,27), naștere care se realizează pe Calvar.

În Evanghelia lui Ioan, cuvântul „*Iată*”, urmat de mențiunea unui personaj pe care misterul îl dezvăluie, sunt cuvintele Revelației și nu cuvintele eficienței. (Ioan 19,29).

Referitor la episodul Crucii, tot Rene Laurentin, de data aceasta în lucrarea: *„Une anne de Grace avec Marie”* (Fayard, Paris, 1987) dă următoarele detalii:

„Iisus a pierdut de tot înțelegerea prietenilor săi și a discipolilor care au fugit, libertatea sa, veșmintele pe care soldații le-au tras la sorti. Viața sa va fi retezată. El dă

atunci ceea ce i-a mai rămas: mai întâi Mamei sale, prezentă la picioarele crucii, apoi, ucenicului prea iubit – și prin el nouă – darul minunat al maternității spirituale.

Această relatare exprimă un dureros și generos transfer căruia jocul adjectivelor posesive îi dă toată forța. Maria, Mama lui Iisus este numită mai întâi Mama Sa (de două ori), apoi Mama (de asemenea de două ori), cu articol, fără posesiv, ca și când maternitatea sa este vacantă pentru a sfârși prin cuvântul de transfer adresat lui Ioan (și nouă prin intermediul lui): <Iată Mama ta!>”

„Aproape de Crucea lui Iisus stăteau Mama Lui și sora Mamei Lui, Maria – soția lui Cleopa – și Maria Magdalena. Când a văzut-o Iisus pe Mama Sa și lângă ea stând ucenicul pe care-l iubea, i-a zis Mamei: <Femeie, iată fiul tău!>” Apoi i-a spus ucenicului; „Iată Mama ta!”

Și din ceasul acela ucenicul a luat-o la el acasă” (Ioan 19,25-27).

Mai întâi, Ioan este încredințat Mariei: „Iată fiul tău!” Beneficiarul acestui transfer este el, suntem noi. Dar imediat, ea îi este încredințată și el o ia la dânsul. Iisus instaurează o reciprocitate de iubire și de ajutor între mamă și fiu.

Pentru înțelegerea noastră, textul nu exprimă drama Mariei: cea oribilă tortură pentru o mamă de a vedea pe fiul ei scuipat, huiduit, condamnat la moarte, chinuit, flagelat, sângerând, încununat cu spini, bătut în cuie pe lemn, crispat de cuie.

Cum a permis Dumnezeu aceasta? El l-a scutit de suferință pe tatăl său adoptiv. Nu trebuia s-o scutească și pe mama sa? Dar Iisus, care nu a fost scutit el însuși de nimic și a împărțit totul cu Mama sa, a vrut să împartă și aceasta cu ea. Aceasta a fost compasiunea sa, nașterea dureroasă a noilor săi fii, fiii săi păcătoși pe care ea i-a primit în locul celui mai bun fiu, nimic omenește de păcatele lor. Acesta este Misterul dincolo de toate psihologiile, Misterul iubirii fără frontiere.

*Maria, căreia i s-a încredințat misterul mântuitor al nașterii împarte, de asemenea misterul morții.” (Rene Laurentin, *Une anne de grace avec Marie*, Fayard, Paris, 1987).*

14 aprilie 2009

DIN VOLUMUL ÎN PREGĂTIRE: *LEGEA DE HAR A IUBIRII. Meditații la poalele Muntelui Fericirilor.*

VIA STĂPÂNULUI ȘI NEAMUL ROMÂNESC.

-eseu teologic -

În Duminica a XXVII-a de peste an, Liturgia Cuvântului are în centru Împărăția lui Dumnezeu, prefigurată sub aspectul Viei. Imaginea viei amintește de raportul dintre Dumnezeu și poporul său, răsplata și judecata dacă poporul lui Dumnezeu trădează Alianța. Imaginea Viei și a Stăpânului viei devine astfel o sinteză a istoriei mântuirii, a acțiunii lui Dumnezeu față de omenire. Această imagine oferă spațiu speranței și, în final, iubirea triumfă asupra refuzului.

Este știut că adeseori profeții și psalmiștii recurg la imaginea Viei pentru a evoca poporul lui Dumnezeu și iubirea fidelă a Domnului față de el.

La Prima Lectură, pericopa din Cartea profetului *Isaia (5,1-7)*, se referă, într-adevăr la parabola viticultorului care a sădit o vie de soi bun, pe o coastă mănoasă. Iată cum scrie profetul despre Prietenul său, Viticultorul și via Sa:

„Voi cânta pentru prietenul meu cântecul ce mi-e drag despre via sa. Prietenul meu avea o vie pe o coastă mănoasă. El a săpat-o, a curățat-o de pietre și a sădit viță de soi bun. A zidit un turn în mijlocul ei și a săpat un teasc. El trăgea nădejde să-i facă struguri buni, dar a făcut struguri sălbatici. Acum, așadar, voi locuitori ai Ierusalimului și bărbați din Iudeea, fiți judecători între mine și via mea. Ce-aș mai fi putut face viei mele și n-am făcut? Eu am așteptat să-mi rodească struguri buni. Pentru ce mi-a rodit struguri sălbatici? Eu voi spune acum ce voi face viei mele: îi voi smulge gardul, ca să pască în ea vitele; îi voi dărâma zidul, ca s-o calce toți în picioare. Voi face din ea o coastă pustie; nu va mai fi nici curățată, nici săpată; o vor năpădi spinii și bălăriile. Voi porunci norilor să nu mai plouă peste ea. Via Domnului universului este casa lui Israel, iar bărbații din Iudeea sunt vița pe care el o iubea. El se aștepta la dreptate și iată vărsare de sânge. El nădăjduia judecată dreaptă și iată strigătele celor nedreptățiți.”(Is.5,1-7).

Se știe că locuitorii lui Iuda constituie via predilectă a lui Dumnezeu, poporul ales. Iar responsabilitatea grădinii și viei, aparține de bună seamă, poporului ales. Aici este vorba de un cântec sfâșietor de durere a lui Dumnezeu pentru că poporul său iubit, pe care l-a ales și l-a scos din pustiu, l-a condus la ape și la pășuni mănoase, nu a adus roadele așteptate. „Casa lui Israel” s-a dovedit nevrednică. Are inima împietrită și nu recunoaște binefacerile primite din mâna Domnului.

Atunci Domnul va distruge via și o va da pradă năvălitorilor. Și alții vor fi beneficiarii grijii și milostivirii Sale divine.

Extrapolând cuvintele pericopei biblice, putem spune că și noi facem parte din via Domnului și, asemenea viticultorilor, am primit belșug de daruri. Dar, de cele mai multe ori, uităm binefacerile oferite de Dumnezeu și responsabilitățile față de frații noștri. În pofida atenției și grijii constante a Domnului față de noi, viața noastră este un lung șir de căderi și reveniri, a unor refuzuri și întoarceri cu spatele față de darul lui Dumnezeu. Întoarcerea e grea, dar e absolut necesară. Pentru că, departe de Casa lui Dumnezeu, nu ne vom simți deloc bine, vom rătăci stingheri prin lume și nimic nu vom face vrednic de Împărăție, oricât ne-am strădui.

De aceea, pasul hotărâtor de întoarcere trebuie făcut cât mai curând, după cuvintele psalmistului: „*Nu ne vom mai îndepărta de tine, ne vei da viață și vom invoca numele tău.*”

Noi, via pe care Dumnezeu a sădit-o pe o coastă mănoasă, vom stărui în rugăciune, în ascultarea cuvântului, într-o relație sinceră cu Dumnezeu și cu semenii, ca să dobândim acea seninătate și acea pace care depășește puterea noastră de înțelegere și care va păzi inimile noastre de alunecare.

Dumnezeu, Stăpânul Viei ne-a crescut, ne-a hrănit în speranța că fiecare va rodi, rod bun. Ce i-am dat noi Stăpânului Viei? Întrebare legitimă pe care trebuie să și-o pună fiecare dintre noi.

Poate că e timpul ca Stăpânul să doboare la pământ turnul de pază care este Altarul Bisericii. Dumnezeu a pus în noi un soi bun, mlădițe bune – copiii noștri. Acum El așteaptă rodul.

Noi nu suntem proprietarii viei. Nici măcar pe noi înșine nu suntem proprietari, nici pe viața noastră. Suntem însă, viticultori bine școliți, bine instruiți. Nu suntem neștiutori. De aceea, trebuie să altoim bine mlădițele pentru ca ele să crească frumos și să se hrănească din seva viei din unica sursă: Dumnezeu.

Darul cel mai prețios pe care ni l-a făcut Dumnezeu este Însuși Fiul Său.

Iisus, Fiul lui Dumnezeu, a venit să ne amintească și să ducă la îndeplinire marea iubire a Tatălui. Dar acesta nu va fi primit. Va fi scos din vie în afara porții, așa cum spune autorul *Scrisorii către Evrei*.

De aceea, Dumnezeu a distrus Ierusalimul de nu a mai rămas piatră peste piatră din el.

Via a fost încredințată altor popoare vrednice de a fi părtașe la Împărăția lui Dumnezeu. Mare atenție: dacă nu ne vom dovedi vrednici, via va fi luată de la noi.

Căci, spune Cuvântul Domnului în acele Admonestări din Evanghelia Sfântului Apostol Matei: „*Vai, vouă fățarnicilor care nu vreți să intrați în Împărăția lui Dumnezeu, dar nici pe alții nu-i lăsați să intre!*” Ca nu cumva să vă cadă masca de pe față și să fiți văzuți așa cum sunteți!

Nimănui nu-i place să fie văzut, așa cum este cu adevărat.

Și dacă n-am produs până acum roade bune, e timpul.

Împărtășește-ți rodul. Dă și altora din darul tău, nu-l ține doar pentru tine. Astfel, darul se va înmulți, după principiul: „Dăruind vei dobândi”.

Și încă un lucru despre care trebuie să ținem seama: mântuirea este personală și nu colectivă.

Botezul, cel dintâi Sacrament Creștin, Poarta Vieții în Duh, nu ajută dacă el nu duce la o viață creștină cu adevărat, alimentată cu celelalte Sacramente: întărită de Sfântul Mir și nutrită cu Sfânta Euharistie.

Și Psalmul Responsorial (79,9 și 12.13-14. 15-16. 19-20), are ca antifon versurile următoare: „*Mântuiește, Doamne, pe poporul tău, căci el este via ta!*”

Glasul poporului îl imploră pe Dumnezeu să-și întoarcă fața către via lui de odinioară: „*Doamne, Dumnezeul universului, întoarce-te iarăși!/ Privește din cer și vezi, îngrijește-te de via aceasta/ și ocrotește ce a sădit mâna ta puternică. R..// Atunci nu ne vom mai îndepărta de tine; tu ne vei da viață și vom invoca numele tău./ Întoarce-te, Doamne, Dumnezeul universului,/ fă să ne strălucească fața ta și vom fi mântuiți!R...*”

Lectura II – este în sintonie cu prima. Sfântul Pavel încheie *Scrisoarea către filipeni* și le oferă îndemnurile finale: „*Fraților, nu vă lăsați tulburați de nici o grijă, dar în orice împrejurare arătați lui Dumnezeu trebuințele voastre prin rugăciuni, prin cereri și aduceri de mulțumire. Și pacea lui Dumnezeu, care întrece orice închipuire, va păzi inimile și cugetele voastre în Iisus Hristos. În sfârșit, fraților, îndreptați-vă gândul și cugetul la tot*

ceea ce este adevărat și vrednic de cinste, la tot ceea ce este drept și curat, la tot ceea ce este vrednic de iubire și cu faimă bună, la tot ceea ce este virtute și vrednic de laudă. Ceea ce ați învățat și ați primit, ceea ce ați văzut și auzit de la mine, acelea să le faceți. Și Dumnezeuul păcii va fi cu voi.” (Fil.4,6-9).

Chiar și Antifonul de la Intrare (*Ps. 129,3-4*) relevă același adevăr: omul nu e vrednic de darul încredințat, dar Milostivirea lui Dumnezeu întrece orice dreptate: *„De te vei uita la fărădelegea, Doamne, Doamne, cine a putea să stea în fața ta? Dar la tine aflăm iertare, Dumnezeuul lui Israel”.*

În pericopa Evanghelică din Sfântul Apostol Matei (*21,33-43*) Dumnezeu este ferm: *„Via o va arenda altor viticultori”.*

Viticultorii nevrednici care l-au ucis pe fiul Stăpânului Viei, vor fi pedepsiți pe măsură: *„Ei bine, când va veni stăpânul viei, ce le va face acestor viticultori?” Ei îi răspund (mai marii preoților și ai fariseilor – n.n.): „Ca pe niște răi ce sunt îi va ucide fără milă, iar via o va arenda altor viticultori, care îi vor da recolta la timpul convenit.” Isus le zice: „Nu ați citit niciodată în Scripturi: <Piatra pe care au aruncat-o zidarii a ajuns în capul unghiului. Domnul a făcut acest lucru și este minunat în ochii noștri?> De aceea vă spun: Împărăția lui Dumnezeu va fi luată de la voi și va fi dată unui popor, care o va face să adjucă roade.”*

Parabola de astăzi – spune Paola Baldin – ne dă o oportunitate pentru a revedea viața noastră, faptul că suntem persoane, în familie, la locul de muncă, în comunitatea creștină: ne face să înțelegem păcatul nostru, erorile noastre și ne invită să contemplăm ceea ce Domnul a făcut și face pentru noi.” (*De la Răsărit până la Apus, itinerar de meditație și rugăciune pentru tineri și adulți, octombrie 2008*).

Se cuvin câteva clipe de meditație a acestor adevăruri evanghelice,

Și, nu în ultimul rând, se cuvine să facem împreună o rugăciune pentru a invoca Mila și îngăduința Stăpânului Viei: *„Doamne, Tu care ești stăpânul și ții în mâinile Tale tot universul, ești răbdător cu noi toți și te întristezi pentru fărădelegile noastre, amintește-ți de compasiunea și de iubirea Ta față de noi. Vizitează-ne în bunătatea Ta, ajută-ne prin harul Tău să îndepărtăm în această zi și întotdeauna ispitele celui rău, să iubim dreptatea și să trăim iubirea, mereu iluminați de Duhul Tău Sfânt.*

Pentru milostivirea și bunăvoința unicului Tău Fiu care ne-a salvat de păcat, ajută-ne să trăim mereu prietenia cu Tine, pentru a Te lăuda în fiecare moment al vieții noastre. AMIN.

5 octombrie 2008

PRIZONIER DIN IUBIRE - DE-A LUNGUL TUTUROR EPOCILOR

ÎNCHISOAREA DIN NOI ȘI CEA DIN AFARA NOASTRĂ

-meditație-

Se zice că, dacă nu poți îngădui un fapt, e bine cel puțin să nu fii tentat să judeci. Fiindcă, Unul Singur are dreptul să judece.

Știm, de asemenea, că lui Iisus Hristos nu i-a fost străină închisoarea. A stat El Însuși în ea, iar mai apoi, ucenicii Săi, pe care-i avertizase în mai multe rânduri despre ce aveau să îndure dacă-L vor urma, au suferit același supliciu.

Din iubire pentru Acela care a suportat închisoarea unui trup uman în locul slavei cerești.

Iisus chiar promite Împărăția pregătită de la începutul lumii, celor care vor manifesta un dram de milostivire pentru aproapele, din dragoste pentru El, așa cum reiese din Sfintele Scripturi:

„Veniți binecuvântații Tatălui Meu de moșteniți Împărăția care v-a fost pregătită de la întemeierea lumii. Căci am fost flămând, și Mi-ați dat de mâncat; Mi-a fost sete și Mi-ați dat de băut; am fost străin și M-ați primit; am fost gol, și M-ați îmbrăcat; am fost bolnav și ați venit să mă vedeți; am fost în temniță și ați venit la Mine.”

Atunci cei neprihăniți Îi vor răspunde: „Doamne, când Te-am văzut noi flămând și Ți-am dat să mănânci? Sau, fiindu-ți sete și Ți-am dat de ai băut?

Când Te-am văzut noi bolnav sau în temniță și am venit pe la Tine?

Drept răspuns, Împăratul le va zice: „Adevărat vă spun că, ori de câte ori ați făcut aceste lucruri unuia din aceștia foarte neînsemnați frați al Mei, Mie mi-ați făcut.” (Mt. 25, 34-40).

Pentru toate lucrurile pământești și cerești EXISTĂ O ZI. Așa se cuvine.

Există o zi din săptămână când închisorile își înalță steaguri albe. O zi din obișnuitele zile care se înșiruie egal după legi nescrise, neștiute, dar adânc înrădăcinate în rânduielile implacabile ale firii. O zi când Însuși Creatorul tuturor lucrurilor văzute și nevăzute s-a odihnit, contemplându-și cu plăcere, desăvârșita operă a Mâinilor Sale.

O zi când ar trebui să înceteze orice foc de armă, când explozibilul ar trebui să-și piardă puterea distructivă, când pumnii ridicați împotriva aproapelui se deschid de la sine și cad inerți ca niște păsări ostenite în iarbă, când șarpele răutății și urii își pierde veninul, când puterea binelui sporește peste măsură, muribunzii își deschid ochii spre soarele răsare, răufăcătorii se rușinează, orfanii își găsesc părinții naturali iar orbii surâd întrezărind o lumină.

Este ziua când zidurile închisorilor își deschid larg porțile; ferestrele cu gratii se desferecă, ușile celulelor se dau în lături; hainele vărgate se schimbă-n cămăși de ivoriu, cătușele cad singure pe pardoseli de ciment, lanțurile se sfarmă cu zgomot.

Este Ziua Domnului, când pătrunde în locuri de ispășire Cuvântul Bun al lui Dumnezeu. Haina acestei zile conferă tuturor rătăciților o protecție specială.

Este ziua când, nu numai trupurile se dezrobesc, ci și inimile. Zidurile reci și scorojite, închise la culoare și igrasioase, capătă brusc mantia de catifea a iubirii frățești întru Domnul, aerul se încălzește de la flăcările ochilor, dușmanii își uită pricinile de învrăjbire și își întind unul altuia, mâinile.

Pravilele cad iar între legile omenești și legile dumnezeiești, ca și între suflete, nu mai există frontiere. Pânzele freactice ale iubirii depășesc granițele, străinul îți devine prieten de aproape.

Este ziua în care infirmii coboară și urcă singuri treptele durerii, ochii bolnavi își recapătă limpezimea și strălucirea, palpitul firav de speranță, paralizicii coboară din patul lor de spital, anemicii își recapătă vloga trupească, până și cei mai slabi capătă vigoare și merg laolaltă în Sanctuarul improvizat, pentru a asculta Cuvântul Domnului.

Un Sfânt Altar într-o închisoare.

Dar oare Domnul nostru Iisus Hristos nu se află zilnic, de bunăvoie, în închisoarea Tabernacolului dinaintea Sfântului Altar? În închisoarea de iubire în care a invitat atâtea suflete sfinte să locuiască împreună cu El, să împartă bucașica de pâine și vinul?

Să ascultăm împreună, în închisoarea de iubire, Cuvântul:

Cuvântul care tămăduiește;

Cuvântul care înalță;

Cuvântul care izbăvește;

Cuvântul salvific;

Cuvântul care apropie și unește;

Cuvântul care mântuie;

Cuvântul care alină durerea;

Cuvântul mângâietor;

Cuvântul care reînvie nădejdea, speranța, iubirea;

Cuvântul care alungă spaima și primenește făptura;

Cuvântul care luminează și îmbogățește;

Cuvântul cuvintelor,

Cuvântul!

Și acest Cuvânt coboară nu numai pe altarele lăcașurilor de rugăciune. El se intrupează în încăperile reci și întunecate ale închisorilor, bate la uși și ușile se desferecă, atinge obloane și drugii de fier cad singuri în lături.

Cuvântul împrăștiind raze de speranță poposește și în saloanele bolnavilor, ale suferinzilor de orice fel; în azilurile de bătrâni uitați de copii ca și în căminele de copii părăsiți de părinți, în orice colțișor unde există suferință și deznădejde.

E Duminică.

E Ziua Domnului nostru.

E ziua când în închisori coboară Pacea.

Cuvântul Întrupat se află printre oamenii privați temporar de libertate. Deținuților li se permite să-și schimbe hainele. Zeghea e lepădată ca o piele de împrumut, ei se primenesc îndelung și-și îmbracă haine albe.

Cât de odihnitor și cât de strălucitor e albul acesta imaculat cu care prizonierii întâmpină Cuvântul Domnului! Haina Numelui lui Iisus conferă ispășitorilor, neprihănirea. O dată îmbrăcați în neprihănire, va fi greu să se întineze din nou. E vorba, desigur, despre o primenire launtrică. O renaștere spirituală. Oameni care, pe parcursul săptămânii ispășesc greșeli mari sau mici, alunecări, ispite, rătăcirii vrute și nevrute, duminică, îmbracă haine albe, uitând pentru câțva timp de trecut, de programul disciplinar poate prea sever, uitând de judecățile care îi așteaptă într-un Tribunal ostil, uitând de dorul de acasă.

Înveșmântați în alb, își pipăie ușor stingheriți hainele, se simt dintr-o dată curați și se bucură. Încă mai au capacitatea aceasta de a se bucura, fiecare pentru sine și împreună. E adevărat, cândva au greșit, dar acum ispășesc și încheie în ziua aceasta un

frumos Armistițiu. În primul rând cu ei înșiși. În inimile lor e pace. E liniște aici și afară. Isus le-a adus pacea, o dată cu veșmintele albe. În clipa aceasta n-ar putea săvârși nici o nelegiuire. S-au împăcat cu sine și cu frații lor de ispășire. Orice vrăjmășie dispare. Ei se îmbrățișează și plâng. Se lasă în genunchi. Promit. Se roagă. Se tânguie. Se curăță. Invocă numele Maicii Prea Sfinte. Oameni care până mai ieri, abia dacă știau să-și facă semnul crucii. Fac metanii. Își sărută hainele. Sărută Cartea Sfântă. Sărută Crucea. Învăță literă cu literă, alfabetul Iubirii.

Îi simți emoționați, fervoroși, după tresăritul vizibil al pleoapelor, după strălucirea pupilelor, umezeala obrazilor. Devin prunci îmbrăcați în neprihănire și simt nevoie de ocrotire. Și la cine să afle ocrotire dacă nu la Tatăl din Ceruri și la Măicuța Prea Sfântă?

În felul acesta se unesc spiritual cu Iisus, primindu-l cu trupurile și sufletele primenite de o spovadă sinceră. Domnul nu face deosebire între copiii săi. Îi primește la fel în preajma Sa, în Inima Sa Milostivă, Preaîndurătoare, căci, cine are nevoie mai multă de medic decât cel mai bolnav dintre oameni? Iisus dăruiește acestor bolnavi prilejul tămăduirii. Și ei primesc Trupul și Sângele Domnului nostru ca pe un balsam izbăvitor, dătător de vlagă și speranță.

Fiecare știe că a greșit și că trebuie să plătească. Faptul că, de la o vreme, poarta celulei lor s-a deschis parcă de la sine, lăsând să pătrundă haloul de lumină, razele binefăcătoare și vindecătoare ale Duhului Sfânt, este pentru oamenii aceștia, de-a dreptul miraculos.

Este colacul de Salvare pe care Maica Fecioară – Scăparea păcătoșilor, Tămăduitoarea bolnavilor și Mângâietoarea mâhniților, l-a aruncat asupra naufragiaților care păreau fără scăpare. Ei l-au prins cu nădejde și au început să înoate la mal.

Maica Domnului le-a oferit Pacea Fiului său pentru totdeauna. Legea eternei iubiri a dumnezeiescului Fiu față de aproapele s-a întipărit în inima fiecăruia. Și-au recăpătat astfel seninătatea și dorința de reabilitare. Grație Cuvântului Divin, acești oameni sunt vindecați sufletește, ridicați din nou la stea de copii ai lui Dumnezeu, stare pe care, pentru un timp și-o pierduseră, căzând în mreaja Celui Potrivnic și amăgitor.

„Eram am nimănui. Acum am și eu o identitate” - spune un om renăscut astfel.

„Isus e Salvatorul meu” – spune un altul, în timp ce mângâie cu degetele tremurânde copertele Cărții Sfinte.

„Numai Sfânta Fecioară putea să-mi dezrobească astfel inima”, suspină un alt om, cu mâinile împreunate a rugă. *„De-acum sunt LIBER”*.

„Din cel mai rău deținut, cum eram cotate până nu demult, am devenit unul foarte blând și ascultător, mulțumită Luminii lui Hristos. De-abia îmi aștept eliberarea. Însă mă consider liber de pe acum. Anii de pedeapsă pe care-i mai am de ispășit, nu mai contează.”

„Toate lucrurile după care am alergat în viață sunt deșertăciuni și himere” – mărturisește un alt ispășitor. *„De-abia aici mi-am dat seama. Iisus și Fecioara Maria mi-au luminat mintea. Ei mi-au adus adevărata Eliberare.”*

„Parcă mi s-a topit gheața de pe inimă” – se aude un alt glas. *„Mi se pare că până acum nu am trăit sau am trăit în zadar. De-abia de aici înainte cred că știu cum trebuie să trăiesc cu adevărat.”*

„Acum, când L-am primit pe Iisus în inima mea, când El m-a primit ca pe un mieluleț rădăcit în turma Sa, am nădejdea că n-o să mai greșesc. Mă simt dintr-o dată LIBER, așa cum nu m-am simțit niciodată, gratiile nu mai contează” – răsună o altă mărturisire.

„Parcă mi s-a luat o pânză de pe ochi, fiindcă eram orb, orb în plină lumină” - se aude un glas șoptit, înecat de emoție.

Sunt mărturii zguduitoare. În cuvinte simple. Cuvinte grave. Rostite din adâncul de inimă. Cuvinte care sună a jurămintă de credință. Cuvinte care tulbură și care rămân scrijelate pe suflet, reînnoind duhul blândeții, al jertfei, al curăției, al adevăratei iubiri, semnul distinctiv al credincioșilor copii îmbrăcați în uniformă lui Hristos.

Fără gesturi imperative. Fără demagogie pompoasă. Fără vorbe deșarte. Lucruri simple: O cruce, o biblie, o cămașă albă. Ele sunt de ajuns să scoată și pe cel mai greșelnic dintre oameni din starea de lăncezeală, din starea de culpă morală, din starea de plâns a indiferentismului și să treacă la o nouă viață, departe de înșelăciunile și sminteala dezlănțuririi simțurilor, a patimilor, departe de ură și neîncredere, trufie, orgoliu, viciu, cruzime și lașitate.

Pronia divină a avut milă și îndurare de acești nefericiți, deschizându-le poarta spre pocăință. Orice păcat se șterge printr-o spovadă sinceră și o căin-ță adevărată și devii din nou neprihănit, ca-n ziua dintâi a Botezului sfânt, când isopul curățitor, apa și mirul, te-au spălat de păcatul strămoșesc și te-au făcut copil al lui Dumnezeu, dându-ți să bei din apa vie a izvorului veșnic.

Galați, 20 noiembrie 2008

MEDITAȚII PASCALE

SCĂLDAȚI ÎN APA IERTĂRII

Iisus Hristos în Rugăciunea Domnească, subliniază un aspect decisiv în relația omului cu Dumnezeu și în relația omului cu ceilalți semeni ai săi. Este vorba, desigur, despre puterea, bunăvoința, disponibilitatea de a ierta greșelile, fărădelegile, erorile, ofensele pe care ți le aduce aproapele, pentru ca la rândul tău să fii iertat de către Tatăl Ceresc. Căci, dacă nu ierți, nu vei avea parte de iertare. Este și aceasta *o Regulă de aur a creștinismului*, după aceea: „*Cu măsura cu care mășori, cu aceea ți se va măsura*”.

Cu alte cuvinte: nu face altora, ceea ce nu vrei să ți se facă ție. Cuvinte înscrise în Legea de har a iubirii de oameni, dată pe Muntele Fericirilor de către Domnul Iertării și al Iubirii.

Dacă în relația noastră cu Dumnezeu obișnuim să pretindem, să cerem cu insistență, să implorăm iertarea la timpul potrivit, ca Dumnezeu să uite ofensele pe care i le-am adus de-a lungul vieții noastre, voit sau nevoit, din neatenție sau cu bună știință, acest lucru ne obligă în conștiință să fim tot la fel de îngăduitori cu aproapele nostru, iertându-i, uitând, trecând cu vederea tot ceea ce ne-a făcut.

Acest lucru constituie încă o piatră grea de încercare pentru fiecare om, chiar și acela de bună credință. Majoritatea se exprimă astfel: „Iert dar nu pot să uit.”

Ce fel de iertare mai este și aceasta în care îți aduci aminte de fiecare amănunt, de fiecare cirtă din ofensa pe care ți-a adus-o cândva, o persoană? Când îți revin în memorie cu precizie milimetrică, toate vorbele, faptele, privirile rele aruncate direct, ori peste umăr, de către cineva în care ai avut încredere, pe care, poate, l-ai iubit, care ți-a înșelat așteptările, care te-a trădat mișelește. Trădarea doare cu atât mai mult cu cât este înfăptuită de cineva drag, cineva de aproape.

Dar oare pe Iisus, cine L-a trădat? Nu unul dintre ucenicii Săi, care stătuse timp de trei ani lângă Învățătorul său, pe care-L cunoștea foarte bine?

De unde a fost alungat Iisus, dacă nu din Nazaretul copilăriei și al adolescenței sale, acolo unde-L cunoștea toată lumea ca fiind „fiul teslarului”? Nazarinienii s-au încăpățânat în învârtoșarea inimii lor să nu-L recunoască pe Învățătorul și pe Profetul care trăise aproape de ei, la câțiva pași, lângă casa lor, a cărui familie era recunoscută drept una dintre cele mai credincioase și mai pioase. O familie foarte muncitoare, devotată, iubitoare de aproapele, foarte prevenitoare cu nevoile celor din jur.

Să ne amintim de Nunta din Cana Galileii, când Maica Fecioară intervine în favoarea mirilor, cerându-i lui Iisus să îi ajute pe miri în procurarea vinului, deși timpul Său nu sosise încă.

Și cine, mai târziu se va lepăda de Iisus de trei ori încă, dacă nu Petru, bărbatul care-L recunoscuse drept Fiul Dumnezeului celui Viu, cel care are Cuvintele Vieții veșnice?

Momentele de slăbiciune, căderile, trădările sunt explicabile în viața unui om care s-a născut cu rana păcatului strămoșesc. Însă, în fața căinței, Hristos iartă orice păcat.

El a iertat-o pe femeia adulteră din Biblie, pe care iudeii voiau s-o omoare cu pietre. Cu condiția să nu mai păcătuiască.

Este cunoscut că oamenii ne pot deveni antipatici datorită unei trăsături fizice ori de caracter, sau a unei împrejurări nefavorabile în care i-am cunoscut. Dacă am manifesta mai multă răbdare și mai multă atenție față de semenul nostru, aceste aspecte ar putea fi înlăturate și ar ieși la iveală esența pură a ceea ce ne-a apropiat de acea persoană.

Să nu lăsăm ca patimile – iadul din noi – să triumfe în viața noastră și să nu rămânem ancorați într-o stare potrivnică, dacă aceasta a avut nefericirea să ne cuprindă.

Eliberați de întreg arsenalul de gânduri și sentimente potrivnice față de aproapele nostru, să ne ridicăm în plin Lumină, călăuziți de astrul care ne tutează viețile.

Depășind acest prag, acest obstacol care se interpune în calea iertării noastre de către Tatăl, adică, iertându-i pe toți cei ce ne-au provocat un rău oarecare sau pe cei pe care nu-i iubim îndeajuns, să mergem mai departe cu perfecțiunea și imitarea creștină și să facem noi pasul hotărâtor: acela de a ne cere iertare față de cei cărora le-am greșit. Mai mult, adâncindu-ne în Milostivirea Divină, să ne cerem iertare și față de cei care au greșit în fața noastră, fie pentru că i-am adus noi în starea de a greși, fie că nu ne-au cunoscut bine, fie din alt motiv.

Trecând peste orgoliul propriu, peste mândria personală, peste toate acele sentimente lumești care ne-ar îndemna să amânăm o astfel de faptă, am urcat încă o treaptă spre Înaltul de Cer, acolo unde Tatăl Iertării și al Îndurării ne așteaptă, zâmbindu-ne, ca să ne acorde iertarea.

Un exercițiu și mai înalt, și mai sublim pe calea desăvârșirii creștine este, nu numai de a-l ierta pe aproapele care ți-a greșit, dar și acela de a te ruga pentru el, cu toată inima, cu tot sufletul, așa cum te-ai ruga pentru binele propriu.

Aceasta se înfăptuiește cel mai greu, pentru că omul, îndeobște, este tentat să nu ierte greșelile altora. El uit numai propriile sale greșeli.

Dar dacă și Dumnezeu ne-ar spune la Marea Judecată: „Te-am iertat, dar nu pot uita de câte ori m-ai jignit cu gândul, cuvântul, fapta și omisiunea!”

Însă Dumnezeu este lesne uitător și mult iertător, un Dumnezeu care ne iartă de 70 de ori câte 7, adică la infinit, cu condiția să ne pară rău de ceea ce am făcut.

Cu condiția, fără doar și poate, să-l iertăm și noi pe aproapele nostru. Dar nu să-l iertăm de formă, pe deasupra, păstrând în adânc întreaga lui vină, ci să-l iertăm, așa cum iartă Dumnezeu: din toată Inima Sa Preasfântă, ștergând cu buretele tot ce ne-a întinat, curățindu-ne de lepra păcatului, făcându-ne albi și neprihăniți în iubire. „*Și ca zăpada mă voi albi*” (Ps 50).

Stropindu-ne cu isopul curățitor și spălându-ne în apa Botezului, Iisus ne-a acordat privilegiul de a ne face aidoma Lui, fără prihană strămoșească, aidoma Maicii Sale, cea care a fost fără de pată.

Să ne păstrăm această haină albă și cu o inimă nouă și curată, zidită în noi de Dumnezeu, să intrăm în Bucuria mântuirii veșnice, acolo unde domnește pacea și iertarea în chip desăvârșit.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

13 aprilie 2009

SARBATORI LITURGICE

DUMINICA TOMII – DUMINICA DIVINEI MILOSTIVIRII. MARIA – MAICA MILOSTIVIRII

*„Răsărit-a în întuneric lumină celor drepti Cel
Îndurător, milostiv și credincios.”
(Ps. 111/112)*

Într-unul din mesajele sale, Prea Sfânta Fecioară Maria îi cheamă pe toți copiii săi la iubire și îndurare. *”Fiți îndurători – cu inima – ne îndeamnă Regina Păcii și Maica Milostivirii. Orice îndurare care vine din inimă, vă apropie tot mai mult de Fiul meu.”*

Dumnezeu ne oferă „un ocean de iubire”, un potir infinit de dragoste părintească presărată cu celelalte daruri: încredere, prietenie, simpatie, respect, răbdare, har peste har.

El spusese sorei Faustina Kovalska într-o viziune: *„Fiica mea, vorbește lumii întregi despre nepătrunsa Mea Îndurare (izvorâtă, desigur din nepătrunsa Sa Iubire). Doresc ca Sărbătoarea Îndurării să fie o scăpare și un refugiu pentru toate sufletele și mai ales pentru păcătoși. În acea zi adâncurile Îndurării Mele pline de blândețe, sunt deschise. Revărs un ocean întreg de haruri peste acele suflete care se apropie de izvorul Îndurării Mele. Sufletul care se va spovedi (în cele 8 zile care preced sau urmează „Duminicii Îndurării”) și va primi Sfânta Cuminecătură, va obține iertarea totală a păcatelor sale și a pedepsei.*

În acea zi sunt deschise toate stăvilarele izvoarelor dumnezeiești prin care se revărsă harurile; nici unui suflet să nu-i fie teamă să se apropie de Mine, chiar dacă păcatele sale sunt roșii ca para focului (...) Sărbătoarea Îndurării este născută din străfundul Blândeții Mele. Este dorința Mea ca ea să fie celebrată solemn. Omenirea nu va avea pace până când nu se va întoarce la Izvoarele Îndurării Mele.” (Mic Jurnal, 699).

Prima sărbătoare oficială a Divinei Îndurări s-a celebrat în ziua de 22 aprilie 2001, când Papa Ioan Paul al II-lea a instituit-o în Duminica Tomii a primului an al Mileniului.

În mod cu totul providențial, la sărbătoarea primei Duminici a Milostivirii Divine, împreună cu un grup de creștini, mă aflu pe pământul binecuvântat al Bosniei Herțegovina, vizitat de Maica Domnului încă din anul 1981 și până azi, în localitatea Medjugorje, devenită centru universal de pelerinaj al milioane de creștini de toate confesiunile, dar și al credincioșilor de alte religii din toate colțurile lumii, ajungând la 25 de milioane de pelerini anual.

Am asistat la Liturgia concelebrată cu prilejul PRIMEI SĂRBĂTORI A DIVINEI MILOSTIVIRII, într-o atmosferă de pietate, de cântec sacru, de împărțire a Sacramentelor și de Pace Universală.

Momente înălțătoare și de neuitare care ne-au înmiresmat sufletele și ne-au hrănit cu azima și vinul euharistice, prefăcute în Trup și Sânge mântuitor și izbăvitor de păcate. Tot atunci am primit pacea și binecuvântarea, și un răspuns, printr-o locuțiune interioară, la o întrebare care mă frământa de un an: mama mea, plecată de curând, se afla în altă realitate. Acest răspuns binevoitor a avut darul să mă liniștească și să mă facă să pornesc mai departe.

Bucuria Luminii Pascale mai strălucește încă, în acest timp de har din Octava Paștelui, care coincide cu Octava Îndurării Divine.

Sărbătoarea a izvorât din chiar cuvintele lui Iisus Hristos către Fericita (devenită între timp) Faustina Kovalska și căreia Iisus i-a inspirat o Cununiță de Rugăciuni numită ROZARIUL DIVINEI ÎNDURĂRI, pe care Acesta a rugat-o să-l răspândească în lume. De asemenea, Iisus Hristos i-a spus Sorei Faustina:

„Pictază o imagine a Mea, așa cum Mă vezi și scrie dedesubt: IISUSE, AM ÎNCREDERE ÎN TINE!” Eu doresc ca această imagine să fie venerată mai întâi în capela voastră, apoi în întreaga lume. Acelora care-mi vor cinsti această imagine le făgăduiesc că nu vor pieri. Eu le promit izbândă asupra dușmanilor, în viața aceasta și mai ales în ceasul morții. Eu însumi îi voi apăra ca pe propria Mea onoare.”

La 18 aprilie, în Duminica Albă a anului 1993, Sfântul Părinte Papa Ioan Paul al II-lea a înălțat-o pe Sora Faustina la cinstea altarelor, pregătind astfel triumful Îndurării Divine, iar în ziua de 30 aprilie 2000 Sora Faustina a fost canonizată.

Sărbătoarea se mai numește Duminica Albă, deoarece în vechime, catehumenii care erau botezați în ziua de Paști, în această Duminică a Tomii, veneau la biserică îmbrăcați în straiul alb al Botezului, simbolizând iertarea de păcate prin acest Sacrament, Poartă de Intrare în viața creștină.

În Psalmul 61/62 se spune: *„Tăria este a lui Dumnezeu/ Și a Ta, Stăpâne este Îndurarea”*. Fântână nesecată a harurilor cerești, Inima lui Iisus e locul unde își are sălaș Milostivirea Divină. De unde putem scoate cu ciutura rugăciunilor noastre, apa miraculoasă care ne va spăla pe dinăuntru și pe dinafară, dobândindu-ne câință adevărată, ispășire vrednică, propunere bună, iertarea păcatelor și multe prilejuri de belșug sufletesc și de mângâiere.

Această abluțiune este singura necesară pentru a ne albi și a ne împodobi cu cămașa neprihănirii, făcându-ne vrednici de a lua parte la Nunta neașteptată a Mielului.

În pofida slăbiciunilor noastre, a răutății satanei, Milostivirea Divină a învins.

Ea a fost mai tare decât puterea satanică și decât nevolnicia omenească. A biruit răutatea, ispita, păcatul, starea de moarte spirituală și a renăscut în lutul alb și zdrobit, ca o sămânță nouă, încolțind în primăvara de suflet.

A izbucnit, a irumpt pojghița tare a lutului, căutând Lumina. Ca un ghiocel înfruntând gheața pădurii, zăpada câmpenească, umezeala smârcurilor din luncă.

Căutându-și loc spre aerul cast al dimineții de Prier, dezlegând izvoarele râurilor, rupând zăgazurile pâraielor, încercând să-și alcătuiască matca.

Milostivirea Divină ca o floare albă, puternică, decisă să învingă barierele răului.

Turnând în făptura veche, un nou suflu de speranță, o adiere proaspătă, cu miresme de flori din Armindeni.

Și cu cât făptura e mai nevolnică, se vedește mai mult puterea Milostivirii Divine.

Dacă am putea să pricepem această luptă deschisă între firea omenească, atrasă în mreaja cărnii și brațele puternice, ferme, ale Îndurării Divine, scoțând-o mereu și mereu la Lumină, curățind-o, spălând-o cu sângele său înălbitor, mângâind-o cu ardoarea Iubirii nespuse.

Cu nimic nu s-ar putea asemui grija și căldura părintească față de oameni, a Bunătății Absolute!

O bunătate care rupe lanțurile morții, stinge focul urii și iartă fărădelegile chiar dacă sunt roșii ca para.

Să nu pregetăm a ne adresa Milostivirii Divine în toate împrejurările pentru a ne simți legănați și purtați pe aripile de serafim ale iubirii părintești și totodată materne.

CORONIȚA DIVINEI MILOSTIVIRI

CUVINTELE LUI IISUS CĂTRE SORA FAUSTINA KOVALSKA

Sufletele care mă vor ruga cu aceste cuvinte ale mele vor fi învăluite în milostivirea mea în toată viața lor, dar mai ales în clipa morții.

La început se spune: Tatăl Nostru, Bucură-te Marie, Crezul.

Pe boabele mari ale rozariului se spune:

Veșnice Părinte, îți ofer Trupul și Sângele, Sufletul și Dumnezeirea preaiubitului Tău Fiu, Domnul nostru Iisus Hristos, pentru ispășirea păcatelor noastre și ale lumii întregi.

Pe boabele mici se spune:

Pentru patima sa dureroasă, ai milă de noi și de întreaga lume.

La sfârșit se spune de 3 ori:

Sfinte Dumnezeule, Sfinte are, Sfinte fără de moarte, ai milă de noi și de întreaga lume.

Amin!

24 APRILIE 2009

ÎN PRAG DE RUSALII

NEPRIHĂNITA DUHULUI SFÂNT

Sub acest nume este cunoscută Prea Sfânta Fecioară Maria în Biserică, având în vedere permanenta conlucrare a Duhului Sfânt cu Maria, privilegiile oferite ei de către Dumnezeu și darurile de care s-a bucurat această prea vrednică aleasă Fecioară.

După Înălțarea Domnului, Sfânta Fecioară va fi necurmat în mijlocul ucenicilor Lui (Fapte 1,14). Pogorârea Sfântului Duh i-a confirmat faptul că Fiul ei nu și-a părăsit Biserica și credincioșii, că E, este cu ei în toate zilele „*până la sfârșitul veacului*” (Mt. 28, 20).

Rene Laurentin în lucrarea: „*Une annee de Grace avec Marie*”, (Fayard, Paris, 1987) comentează astfel acest eveniment:

„*În timpul celor patruzeci de zile, Maria a fost culmea rugăciunii Bisericii. Lumina strălucitoare a credinței sale a fost, pentru această comunitate în gestație, cel mai mare bine, în așteptarea venirii Duhului și celebrarea Euharistiei care se pare că n-a început decât după Rusalii (Fapte 2,46).*”

Această scânteie arzătoare a Mariei a atras focul Duhului. Astfel a survenit evenimentul fondator unde Ea deține un loc important.

Maria este inclusă (numită) în grupul celor 120 de discipoli (Fapte 1,14-15), despre care Sfântul Apostol Luca spune: „*Toți începuseră să vorbească în alte limbi, după cum Duhul le dădea să vorbească.*” (Fapte 2,4).

Prea Sfânta Fecioară Maria, Mama Bisericii mijlocește și imploră Coborârea Duhului Sfânt. În Faptele Apostolilor o vedem pe Preacurata împreună cu ceilalți apostoli pentru a se ruga și este alături de ei în ziua de Rusalii când se naște Biserica. (Fapte 1,14; 2,1).

Așa cum Prea Sfânta Fecioară a colaborat fizic cu Duhul Sfânt pentru a da trup lui Hristos și a acceptat liber toate celelalte urmări inerente, tot astfel Ea colaborează cu Duhul Sfânt pentru a da viață Trupului mistic și pentru a aplica, la fiecare din noi, mântuirea. Fiecare mamă este mândră de faptele fiului ei.

Faptul că participă la opera de mântuire „*stătea sub cruce*”, îi dă dreptul de a pregăti inimile credincioșilor la acceptarea liberă și personală a mântuirii și pentru a-i uni cu Duhul Sfânt al lui Hristos.

Duhul Sfânt se folosește de Prea Sfânta Fecioară Maria – calea inimii de mamă este drumul cel mai convingător – care în Biserică, ocupă după Hristos locul cel mai înalt și mai apropiat de noi (LG 54) și astfel, prin mijlocirea și colaborarea ei, Duhul Sfânt poate opera unirea între credincioși care este de fapt, realizarea totală a Mântuirii.

Împreună cu Sf. Hildefons (*De virginitate perpetua S. Marie* c. 12) – să-i adresăm Prea Sfintei Fecioare o rugăciune:

„*Te rog, te rog, o Sfântă Fecioară, ca eu să-l primesc de la Duhul Sfânt pe Iisus pe care Tu însăși L-ai zămislit. Iar inima mea să-L primească pe Iisus prin lucrarea aceluiași Duh cu puterea căruia L-ai zămislit pe Însuși Iisus...Și fă ca eu să-L iubesc pe Iisus prin același Duh Sfânt cu care Tu îl adori ca Domn și îl contempli ca Fiu.*”

„*O, Doamne, care ai pregătit un locaș demn d Duhul Sfânt în Inima Prea Fericitei Fecioare Maria, prin mijlocirea sa dă-ne nouă, credincioșilor Tăi, să fim templu viu al gloriei Tale.*” (*Oficiul Imaculatei Inimi a Prea Sfintei Fecioare Maria*).

OCHIUL NEADORMIT AL MILEI

FRATELE MEU, OMUL

Privesc la fratele meu în Cristos. Un om oarecare, slab, tras la față, neras, cu obrazul murdar, cu hainele ponosite, mahmur, împleticit, pus pe harță. E urât. Nici eu nu-s frumoasă. Fața lui îmi provoacă repulsie. Atingerea lui, silă, Mă feresc să-l privesc. Îl ocolesc, nu vreau să-l ating, nici în treacăt. Un necunoscut trecător pe cărările vieții. Nu mi-ar plăcea deloc să am de-a face cu el, ăh nici o privință.

Și totuși, sub ochii lui abulici se vede abia tresărind, o lumină, O luminiță plăpândă, cât o gămălie de chibrit, cât bobul de grâu, ceva care iradiază o căldură abia presimțită.

Și-n clipa aceea gândesc : poate lumina aceea cât bobul mărunț de piper, e pentru mine. Chiar dacă el nu mă privește. E pentru mine, ca eu să-l recunosc, da, să recunosc în el, așa cum Francisc a recunoscut în leprosul pe care l-a sărutat, Chipul Mântuitorului. Îmi înfrâng teama, sentimentul potrivnic și caut să-l privesc mai îndeaproape. E un bărbat între două vârste, puțin șters, cu părul rărit, fluturând în adierea de toamnă. Nu se obosește să-și treacă mâna prin păr ca să și-l așeze. De altfel nu i-ar folosi la nimic. Are gesturi mecanice, intrate-n reflex, nu se mai gândește la ele. Își suflă nasul cu zgomot, direct pe trotuarul prăfuit, ștergându-se de pantalonii soioși, apoi își șterge fugar, barba țepoasă, albită prematur. Se scarpină-n barbă, cu gura strâmbată, întredeschisă. Probabil gândul lui se află departe, la o ciorbă caldă, la o tocană de cartofi sau la o sticlă cu bere. Pare hămesit, somnoros, mahmur, ursuz, neprieten.

Dar o voce lăuntrică îmi spune că trebuie să-l iubesc pentru că și el este un membru al Trupului Mistic, ca și mine. Și el este fiul Maicii Cerești, fratele lui Cristos, peste care Duhul Sfânt se revarsă-n torente.

Trebuie să-l iubesc așa cum e, pentru că și Domnul meu îl iubește. Tatăl cereș l-a creat în același mod ca și pe mine. Avem același privilegiu de a trăi, pe același pământ, sub același albastru de cer, luminați de aceiași aștri de zi și de noapte.

Suntem creați la fel, suntem aidoma . două mâini, două picioare, nas, gură, ochi, și toate celelalte.

Și în clipa aceea îmi dau seama că ne asemănăm întrucâtva la chip, la trup și la suflet (sufletul alcătuit din aceeași plămadă de Duh).

Cu cât mă uit mai îndeaproape la el, constat că suntem aidoma. Suntem amândoi creați după chipul Atotcreatorului.

Și pe măsură ce realizez toate acestea, încep să-l îndrăgesc, să-l simt mai aproape de inimă.

Deodată, chipul său imperfect se transfigurează, devine frumos, delicat, sensibil și-mi dau seama că mi-e drag, cu toate stângăciile și imperfecțiunile lui și că n-am să pot să mă despart de el așa lesne, chiar dacă nu ne cunoaștem, chiar dacă nici măcar nu știu cum îl cheamă.

Îl strig în gând : Omule! Și mă înduioșez subit de acest nume scump și sfânt, purtat de șase miliarde și jumătate de locuitori ai planetei. Acum, că am făcut cunoștință, aș vrea să-i dăruiesc ceva ca amintire, dar n-am nimic la mine, doar un semn de bunăvoință, care nu costă nimic, dar mă tem că s-ar putea ca acest om să nu aibă

nevoie de semnele mele de bunăvoință. Dar nici măcar acest lucru nu mai are importanță. Important este ceea ce simt pentru el în momentul de față. E o căldură, o dogoare care mi se ridică-n obraji, mi se revarsă din ochi, de pe buze, din fiecare fir de păr și din piele.

Deși tăcută, este o dragoste arzătoare; și de fapt, dragostea pură nu are nevoie de prea multe cuvinte.

Dragostea mea operează mutații sensibile. Ea-i face pe oameni dintro dată frumoși, așa cum nu erau înainte, alcătuiți armonios, cu suflete simple, curate, le șterge toate imperfecțiunile, toate petele, toate ridurile. Dragostea mea poate face din cel mai urât om, un înger.

Și eu devin atunci, dacă mă uit în oglindă, neasemuit de frumoasă. Fiindcă iubesc. Fiindcă nu mai simt în inimă nici o urmă de dezgust, de dispreț, de ranchiună, de ură, de superioritate.

Dragostea mă spală, mă curăță, mă albește de fumul păcatului, mă scaldă într-o misterioasă și caldă lumină. Da, dragostea pentru semenii mei mă face foarte frumoasă și tânără. De nerecunoscut. Parcă nu mai sunt eu, parcă în mine s-a cuibărit o nouă ființă (poate un înger?) care-mi dictează mișcările, vorbele, privirea, palpitul de pleoape, freamătul nărilor, tresărirea de gând, jarul din inimă.

Ce liberă sunt și ce tânără! Aproape copil când încă îi priveam drept în ochi pe cei mari, fără ascunzișuri, fără umbre. Și îi vedeam frumoși, fără seamăn pe lume.

Așa încât îmi vine deodată să strig din rărunchi :

Priviți-mă, oameni, sunt aidoma vouă! Aidoma Chipului Sfânt al Domnului meu care m-a creat, mă ține în viață, mi-a dăruit acest zâmbet deschis, această capacitate de cunoaștere, această simțire tainică, acest privilegiu al percepției iubirii frățești de aproapele, care este chintesența iubirii divine!

Îți mulțumesc, Doamne, pentru fratele acesta al meu, care m-a făcut să Te găsesc, să Te aflu sub trăsăturile sale, până acum necercetate. Cum să nu-l iubesc când chiar Tu mi l-ai dat drept semen al meu, drept aproape?

Și pentru el Te-ai suit pe Golgota pe cruce!

Și pentru el Ți-ai vărsat prețiosul Tău Sânge!

Și pentru el ai băut fiere amestecată-n oțet, ai fost despuiat, biciuit, încoronat cu măcăci, pironit sus pe cruce!

Chiar dacă el nici nu știe.

Chiar dacă el, acum Te ignoră și încă nu-Ți mulțumește îndeajuns. Sau poate nu-Ți mulțumește deloc, nu Ți se închină, nu Te adoră, nu Te recunoaște în fiecare lucru ființă și lucru create, nu-Ți simte prezența binefăcătoare.

Și pentru el vreau să-Ți aduc mulțumire și laude.

Și pentru el mă prostern în genunchi înaintea Crucii Tale de suferință unde am învățat azi, teologia mântuirii.

Și mai presus de toate, teologia Iubirii.

27 MARTIE 2009

CHIPURI ALE DIVINITĂȚII

DUMNEZEU LA PRIMA VEDERE

Sfântul Augustin spunea în cartea sa *Confesiuni*: „*Mă tem că trece Dumnezeu pe lângă mine, cu harul său și nu se mai întoarce*”. Ceea ce-l frământa pe ilustrul teolog și Părinte al Bisericii era, fără îndoială, neputința omului de a se împotrivi clipei care aleargă implacabil și care nu trebuie pierdută pentru că această viață este unica șansă ce ni s-a dat de a ne clădi propria veșnicie.

Este adevărat că oamenii nu-și găsesc uneori nici timpul prielnic, nici drumul cel mai drept care duce direct la țintă, ci rătăcesc pe cărări întortocheate, prin hățisuri întunecate, până să găsească drumul cel drept, care nu se revelează ușor ci, pentru unii, foarte greu.

În excelenta carte a lui Lewis Carrol „*Alice în Țara Minunilor*” – există o replică: „*Dacă o iei pe oriunde s-ar putea să greșești*” – ceea ce scoate în evidență faptul că drumul omului nu este întâmplător, cărările, oricât de întortocheate ar fi, duc întotdeauna la aceeași țintă, dar ținta se poate apropia sau depărta, în funcție de distanța parcursă și de obstacolele pe care le întâlnești în drum.

Cărarea nu e netezită pentru toți oamenii. Unii bâjbâie toată viața și din nefericire, nu deslușesc traseul corect, primejduindu-și astfel, propria veșnicie. Alții o găsesc la jumătatea vieții, alții, dintr-o privire, dintr-o ochitură străvăd ținta și tot traiectul și aceștia se pot considera cei mai fericiți.

Dar sunt atât de puțini. Ne trebuie un călăuzitor, un îndrumător, o lumină care să ne scoată la liman atunci când ni se pare că suntem pe cărări greșite și când am pierdut drumul.

Se știe că datorită păcatului originar, omul a pierdut Împărăția, dreptul de a locui în Grădina numită Eden și de a se bucura de strălucirea Feței Divine, de a se bucura de prietenia lui Dumnezeu și de încrederea lui nelimitată.

Creat pentru Dumnezeu, omul aspiră către Infinit, către Absolut, către Înalt, cu acel dor care uneori devine atât de puternic și de neliniștitor încât omul, așa cum spunea Sfântul Augustin, nu-și mai găsește odihna până când nu se odihnește în Domnul.

În iubirea sa pentru supremul și Primul Principiu, făptura omenească este implicată cu întreaga sa ființă: spirit și cuget și trup, iar prin Duhul Sfânt, acea înclinație a omului spre cunoașterea și venerarea lui Dumnezeu, adică spiritul de religiozitate, devine activă și neobosită.

Pierzând odată Împărăția, urmare a păcatului originar, omul va tinde întotdeauna la acest paradis implantat în subconștient, la care nu va avea acces decât după ce și-a îndeplinit datoria față de Creatorul său. Și dacă primul om a fost condiționat de Dumnezeu și, arătându-i-se cele două căi, el a fost pus să aleagă, pe cea de a rămâne locuitor al grădinii unde se înfrupta din toate bunătățile în afară de pomul cunoașterii binelui și răului, sau de a mânca din acest pom și a pierde prietenia cu Dumnezeu, cu atât mai mult, omului răscumpărat atât de scump, îi vor fi puse în față cele două posibilități de alegere. Opțiune care-l va marca pentru veșnicie. Pentru a redobândi Împărăția pe care protopărinții au pierdut-o prin păcatul trufiei și al înfruntării voinței lui Dumnezeu, al neascultării poruncii, omul este pus față în față cu

exigențele și cerințele pe care Creatorul i le-a dat, pentru a-i acorda o a doua șansă, șansa mântuirii.

Cămașa în care am fost înveșmântați la botez ne-a încorporat în Trupul lui Iisus, ne-a făcut copii ai săi și totodată frații săi de suferință și cruce, dar această cămașă trebuie păstrată intactă și curată, pe cât se poate, până în clipa din urmă.

Desigur, cămașa din urmă a omului, este permisul nostru de trecere, este bănuțul cu care plătim vama, ea ne îmbracă în demnitatea dintâi, aceea de copil al lui Dumnezeu pe care am căpătat-o la Botez. Fără îndoială, acest limbaj simbolic trebuie înțeles așa cum se cuvine, pentru că nu e vorba de o cămașă propriu-zisă, ci de starea aceea de neprihănire recerută unui creștin, îmbăiat și primenit cu taina sfântă a spovedaniei și împărtășirii, cu sfântul viatic, cel care va fi merinde pentru drum.

Totuși, similitudini există. Atunci când copilul este botezat, este înfășurat într-o pânză albă și uns cu uleiul neprihănirii iar la ungera din urmă, când sufletul este gata să părăsească trupul, de asemenea, se folosește o cămașă de culoare albă, ce simbolizează neprihănirea necesară unui suflet, ca să poată accede la Tatăl.

Ce se întâmplă cu omul între timp, de la prima pânză la ultima crismă și cum își poate el păstra intactă cămașa dintâi ca să ajungă la neprihănirea celei din urmă, este o problemă foarte dificil de abordat, pentru că omul a fost înzestrat de Dumnezeu cu simțul natural al discernerii binelui de rău și cu liberul arbitru.

Conștient de acest lucru, el va căuta pe toate căile să-și păstreze demnitatea la care a fost chemat pentru a nu deveni propriul său călău, dușmanul sufletului său și poate și al altora, pe care îi atrage după sine.

Dumnezeu a trasat foarte clar căile de urmat. El Însuși a spus: „*Eu sunt Calea, Adevărul și Viața*” (*Ioan 14,6*), ceea ce arată clar că numai urmându-L pe El, putem fi îndreptățiți și putem merita fericirea veșnică.

DUMNEZEU VĂZUT DE APROAPE

Un Mesia dulgher, stând la teighea, dând cu rindeaua, ajutându-l pe tatăl Său purtător de grijă, ajutând-o pe mama Sa la treburile gospodăriei, fiind ascultător, crescând treptat în dreptate și virtute.

Un Mesia care se supune tuturor legilor iudaice, inclusiv aceea de a se boteza pentru spălarea păcatelor, El care nu avea nici un păcat. Este supus unui Botez de pocăință, El care nu avea de ce să se pocăiască. Este botezat cu apă, El care va boteza cu Duhul Sfânt.

El care, după ce-și începe viața publică, nu are nici măcar unde să-și așeze capul. Care nu avea două haine, nici două perechi de sandale.

Care nu poseda arginți, bogății lumești, care nu râvnea la posturi de conducere, nici în armată, nici în politică.

Cel care mânca ceea ce i se așeza înaintea, dormea în case străine sau sub cerul liber. Care se odihnea la umbra unui copac, care-și așeza obrazul pe o piatră drept pernă.

Un Mesia care împărțea totul, fără să-și oprească pentru sine nimic.

Un Mesia care ne-a dat-o pe Însăși Mama Sa, sub cruce, prin apostolul Ioan, făcându-ne fiii Maicii Sale.

Un Mesia care nu impune nimic cu forța. Care ne dă libertatea de alegere, de opțiune. Care ne cheamă, dar tonul Său nu este imperativ, nici vehement, ci implorator. Care nu-și arată Slava decât câtorva ucenici, sub jurământul că nu o vor dezvălui altora până când El nu va fi înălțat.

Un Mesia care-și însușește prorocia lui Isaia: „*Domnul m-a uns ca să duc Vestea Bună săracilor.*”

Un Mesia care este Poarta Mântuirii noastre. Numai prin această Poartă vom putea intra în Împărăția Cerurilor. Un Mesia Păstor care are grijă de ultima oiță din turma Sa. El este Ușa, singura Ușă prin care suntem mântuiți.

Un Mesia prin care mergem la Tatăl. Un Mesia atât de generos încât nu vrea să ne lase orfani, singuri, sărăciți, ci ni-L trimite pe Mângâietorul până la sfârșitul veacurilor să stea cu noi, să ne sprijine în necazuri, să ne arate Calea.

Un Domn care la prima vedere ar putea scandaliza pentru că nu se ridică la nivelul așteptărilor mesianice. Pentru că fiecare își făcuse o imagine a acestui Mesia. Dar care nu seamănă cu nici o imagine. Nimeni nu și L-a închipuit astfel. Unii și L-au imaginat ca pe un conducător politic strălucit, care-i va purta din victorie în victorie și va cuceri lumea.

Isaia îi făcuse deja portretul acestui Slujitor suferind, spunând că va fi dus ca un Miel la înjunghiere.

Deși Ioan Botezătorul îl prezintă la apa Iordanului ca pe „*Mielul lui Dumnezeu care ia asupra Sa păcatele lumii*”, ei tot nu credeau că El este. Până și ucenicii se îndoiau și-l considerau ca pe Moise, Ilie, Ieremia sau unul dintre profeți. Irod îl consideră Ioan Botezătorul înviat. Toți erau derutați. Nu le venea să creadă că El este Mesia. Înșiși nazarinii, concetățenii Săi, nu cred în El, ci își bat joc spunând: „*Nu este oare acesta fiul teslarului?*”

Ei îl văzuseră crescând aproape de dânșii, merseseră de multe ori la Iosif să le repare mobilierul, îl văzuseră pe copilul Iisus ajutându-i tatălui Său. El nu era cu nimic diferit de ceilalți copii cu care se juca, alături de care mergea la Templu.

Când a împlinit 12 ani, Iisus este dus, conform Legii iudaice la Templu, semn că intrase în rândul tinerilor apți de a împlini Legea iudaică. Rămânând în Templu timp de trei zile, în mijlocul învățătorilor pe care-i asculta și întreba, Iisus face dovada unei minți pătrunzătoare, limpezi, a unei științe neobișnuite la un copil așa mic. Cărturarilor nu mai conteneau să se întrebe: „De unde atâta înțelepciune la un copil?”

El cunoștea Scripturile pe de rost, le explica atât de clar încât toți rămâneau uimiți peste măsură.

„*Întru cele ale Tatălui Său!*” - adică în Templul din Ierusalim, în Casa Tatălui, Mesia copil se simte cel mai bine, aici este atras și îndemnat de inima Sa să stea, să fie de folosință, să slujească. Să nu uităm că El venise în lume ca să slujească și nu ca să fie slujit.

Un Mesia prieten cu vameșii, cu păcătoșii, cu leproșii, orbii, cerșetorii, femeile decăzute. Un asemenea Mesia ar scandaliza în orice timpuri.

Și de câte ori pâinea va fi frântă și vinul jertfit pe altar, de atâtea ori Domnul și Mântuitorul va fi prezent, viu și adevărat, trup și sânge, așa cum a făgăduit. Așa cum li s-a dat lor, la Ultima Cină. Așa cum ni se dă nou, de două mii de ani, spre mântuire.

Așa cum, până la sfârșitul veacurilor se va jertfi pentru păcatele omenirii. Cine va mânca din această Pâine și va bea din acest Vin, va avea parte de mântuire. Întru acestea se va deosebi de toți ceilalți, prin comuniunea cu Sfântul Trup și Sfântul Sânge.

Date nouă ca Jertfă de ispășire, din iubire nemăsurată.

14 aprilie 2009

ORBIREA FIZICĂ, ORBIREA SPIRITUALĂ ȘI NEVOIA DE DIOPTRII PENTRU SUFLETE

-meditație-

„O biblie în Braille, un baston alb, un cățeluș pechinez și câteva casete cu sfaturi duhovnicești sau cu muzică sacră” - cerea în șoaptă, cu mare sfiială, într-un SOS lansat pe unde hertziene, o tânără nevăzătoare pe nume Silvia din orașul Turnu Severin, acestea fiind singurele sale dorințe.

„Să știți că și noi, nevăzătorii putem vedea lumea. O vedem prin suflet și ne-o închipuim frumoasă” – mărturisea ea public și ne oferea, în câteva cuvinte, „un pic de curaj, o rază de lumină”, nouă, celor care pretindem că vedem limpede până și scamele din blânda lumină. Dar ea, ciudat, ar fi avut mai mult decât alții, nevoie de lentile.

„Limpede nu poți vedea decât cu sufletul” – spusese cândva și Antoine de Saint Exupery, parcă într-un gând cu această față care jinduește un baston alb pentru a bate sfielnic la porțile vieții.

Dar oare nu și Beethoven, în clipele de deznădejde cruntă când era total surd și îl bântuia gândul sinuciderii, nu a fost răscolit de o tânără oarbă care i-a spus: „Aș da orice să văd măcar o dată sclipătul lunii!” Fapt ce l-a determinat pe marele muzician la un prilej de adâncă meditație care a dus la compunerea acelei magnifice „Sonate a Lunii”!

Iar mai apoi, să compună nemuritoarea ODĂ A BUCURIEI – din finalul Simfoniei a IX-a, când, în plină surzenie, n-a mai putut auzi aplauzele în sală.

Tânăra oarbă, nu numai că l-a salvat de la sinucidere și l-a vindecat de angoasa provocată de neînțelegerea oamenilor, ci „i-a dăruit” aceste capodopere, fapt pentru care ar trebui să-i fim cu toții recunoscători.

Îți mulțumim și ție, Silvia, față frumoasă (pentru că nu mi te închipui decât foarte frumoasă, în ciuda cecității tale trupești!), că ne-ai adus aminte de faptul uitat, că fiecare avem o cruce de purtat, mai grea, mai ușoară, nu neapărat pe măsura staturii noastre, dar care nu trebuie să ne îngenuncheze, oricât de grea ar părea. Tu ți-ai înțeles menirea pe acest pământ și, prin puterea crucii, fără murmur, fără împotrivire, ranchiună sau jind față de ceilalți semeni, ai dat dovadă de o înțelepciune, de o clarviziune cum numai sfinții au avut-o, așa cum numai Iisus și-a asumat imensa responsabilitate de a purta pe propriii umeri, fărădelegile lumii.

Tu care porți cu demnitate acest nume frumos de „creștin” și te miri copilărește când „vezi” (vezi – e un fel de a spune), când simți că un semen de-al tău trece nepăsător pe lângă altul, aflat în nevoie.

„Toți suntem creștini și Dumnezeu ne iubește pe toți, însă El a poruncit: „Să vă iubiți unul pe altul, precum v-am iubit și Eu pe voi!” (Ioan 15, 12) - și am o negrăită bucurie, că tocmai tu ai înțeles acest lucru, din ce în ce mai anevoie de înțeles, în acest învălmășag de întâmplări care se numește viață cotidiană.

„Deci tu, fratele meu care plângi, care ești disperat – spunea cu atâta gingășie Silvia – aruncă toată grija la picioarele Domnului! Stai de vorbă cu preoții! Aleargă la mănăstiri! Țara noastră are o mulțime de sfinți icoane făcătoare de minuni, numai că noi nu știm întotdeauna să le prețuim, Ai să vezi că ajutorul vine de acolo de unde nu te aștepti. Tot ce ne cere Dumnezeu este credință și răbdare” - ne explicai cu glas tremurat de emoție. Și ne-ai promis că, în rugăciunile tainice, vei găsi un loc și pentru noi.

Ora pro nobis! Roagă-te pentru noi, smerită fecioară nevăzătoare, cât încă nu ne-a lovit trăsnetul, grindina, mișcările telurice, cât nu ne-a mistuit focul și nu ne-a înghițit,

lacomă, apa. Cât nu ne-a călcat tramvaiul, nu ne-a înăbușit aerul încărcat de atâta nepăsare, învârtoșare de inimă, infirmitate spirituală, roagă-te pentru noi să dobândim măcar un bob din credința ta dreaptă și limpede ca un cer în zi de Armindenii.

Poate că, pe unii dintre noi ne va scoate din țâțâni, zgândărind, răcâindu-ne sensibilitatea cu unghiile și scoțând la iveală funinginea sau măcar funigii care s-au depus pe sufletele noastre de ființe nevoitoare, pedepsindu-ne la o insistență contemplare pe dinăuntru.

Ochiul pineal, cel mai scotocitor ochi, acela al minții, se nevoiește să înseleze mozaicuri și diagrame înăuntru și mai depărțitor, în preajmă, ca să descoperim cât suntem – în chip nemeritat – de privilegiați, de nerozi și înfumurați, fără îndoială.

O fată oarbă, o fecioară, de bună seamă frumoasă, o viitoare femeie, o virtuală mamă sau, poate că, numai o tânără fecioară, respirând același aer, dă buzna peste noi, în închisoarea de afară, în închisoarea, în ermitajul din noi și, cu smerenie simplă, ba, aș putea crede, cu o oarecare vânjoșenie care nouă, uneori ne lipsește, ne dă o lecție pe cînste: ne invită afectiv și efectiv, comprehensiv, implorato, la încredere, la credință, speranță și iubire.

Este o rugă rostită în șoaptă, o rugă rostită în genunchi, o rugă jertfelnică menită să ne scoată din starea de lăncezeală, de culpă morală și înstrăinare, din starea aceea căldicică de apatie și neîncredere.

Se oferă pe sine drept ardere de tot, pentru ca noi, cei cu ochii larg deschiși să purcedem, să nu zăbovim, să nu pregetăm, să vedem, să auzim măcar, să ne hrănim din Cuvântul lui Dumnezeu ca din „izvorul tămăduirii” (*Is. 55,10*).

Să părăsim tinda, pridvorul Bisericii și să pășim cu hotărâre înăuntru, cât mai aproape, oaspeți îndreptățiți la Masa Mielului.

Câteva lentile magice, dioptrii pentru suflet, fără de care, oricât am căsca ochii, tot mai orbecăm și mișunăm precum cârțițele prin albul luminii, printre întâmplările zilei, prin cenușii indiferenței, prin funinginea egoismului și a răutății vădite, înghițind pe nemestecate, în dumicați uriași, pâinea neputinței.

Magnifică ironie! O fată, trăind veșnic în plin crepuscul, ne oferă de Crăciun un crâmpei de lumină. Și nu pare defel nefericită, așa cum părem noi la fiecare afront, căruia simțim nevoia imediat, dar imediat, să-i dăm replica, o replică neapărat usturătoare, iar după ce credem că a sfârșit ciondăneala, gâlceava, hărțuiala, ne promitem solemn să ținem minte pe veci ofensa.

„L-am iertat, dar nu pot să uit niciodată ce mi-a făcut” – spunem adeseori. „L-am iertat, dar nu pot să-l sufăr”; „l-am iertat dar nu pot să-l văd în ochi”; „l-am iertat, dar nu vreau să-l mai văd niciodată”. Sunt fraze bune de adormit conștiințele.

Dar dacă și Bunul Dumnezeu, Vrednicul și Dreptul Judecător, ne-ar spune la fel, la Marea Înfrățire: „Te-am iertat pentru că m-ai batjocorit, dar nu pot să te uit niciodată.”

Părinții duhovnici ne spun deseori la scaunul de spovadă: „Dacă ierți, iartă din toată inima și nu-ți aminti niciodată ofensele primite!”

„Cu măsura cu care măsoară, cu aceea ți se va măsura” - afirmă Iisus Hristos la sfârșitul Predicii de pe Munte (*Mt. 7,2b*).

Și: „Dacă îți vei aduce darul tău la altar și acolo îți vei aduce aminte că fratele tău are ceva împotriva ta, lasă darul acolo, înaintea altarului, și mergi întâi și te împacă cu fratele tău și apoi, venind, adu darul tău” (*Mt. 5, 23-24*).

„Marele orb” – scriitorul latino-american Jorge Luis Borges, vorbind despre cecitatea sa pe care o numea „modesta mea orbire personală” – mărturisea că a reușit să obțină ce a dorit; cu alte cuvinte, a înlocuit lumea vizibilă cu ceva deosebit, cu lumea auditivă”.

„În sfârșit, mărturisește Borges -, important este faptul că orbirea nu a fost pentru mine o disperare, dat fiind că pierderea vederii a fost la mine un lent crepuscul și, totodată, începutul a ceva nou” (...) Așadar, nu m-am lăsat cuprins de lașitate, din cauza orbirii (...) Cu alte cuvinte orbirea n-a fost pentru mine o nenorocire totală. Eu cred că orbirea nu trebuie privită cu patetism și că orbirea trebuie considerată ca un mod de viață, ca unul din modurile de viață ale oamenilor.”

Să ne gândim la titanii orbi menționați de Borges în „Cărțile și noaptea” – „începând cu Homer, Milton, James Joyce care, declara el însuși: „din toate câte mi s-au întâmplat cred că cel mai puțin important este faptul de a fi rămas orb.”

„Adevărul e – spune Borges – că Joyce a lăsat această vastă operă realizată în întuneric, șlefuit frazele din memorie, lucrând adesea la o singură frază o zi întreagă, iar apoi scriind-o și apoi corectând-o și toate acestea în plină orbire” (Jorge Luis Borges, „Cărțile și noaptea”, Junimea, Iași, 1988).

De fapt, tânăra nevăzătoare în cauză n-a făcut altceva decât să ne ofere o oglindă. Să ne-o așeze în mână cu delicatețe sau, de ce nu, cu hotărâre și ne-a determinat să ne privim în ea: să descoperim ceea ce de fapt, ne prefacem că nu vedem în spațiul de taină al sinelui, să ne descoperim, așa cum suntem, îndeobște: trufași, necunoscători, gâlcevitori, așteptând precum milogii la poartă, în tindă, în ogradă, neavând curajul salvific de a face pasul hotărâtor, să trecem dincolo, așteptăm și tot așteptăm un miracol vădit, un semn de bunăvoință, precum iudeii care cereau întruna semne, pentru a catadicsi în cele din urmă, să credem.

„Atunci, unii Cărturari și Farizeii luară cuvântul: „Învățătorule, vrem să vedem un semn de la tine”. Dar el le răspunse: „O generație rea și adulteră cere un semn; dar nu i se va da semn decât semnul lui Iona profetul” (Mt. 12,38-40).

Semne primim berechet, slavă Domnului, clipă de clipă. Numai că nu prea știm să le deslușim. Pentru că nu avem suficientă credință, așa cum în repetate rânduri ne-a spus Mântuitorul: „Credeți că pot s-o fac?” Ei îi răspund: „Da, Doamne”. Atunci el le atinse ochii zicând: „Fie-vă după credința voastră”. Și li s-au deschis ochii.” (Mt. 9, 28b-30).

Câți ochi închiși dinadins, câte mâini așezate peste pleoape, refuzând cu obstinație lumina dătătoare de viață veșnică! Ar trebui să spunem smeriți, precum tatăl înderăcitului epileptic înainte ca Iisus să-l vindece fiul: „Cred, Doamne! Vino în ajutorul necredinței mele!” (Mc. 9,25).

Și „Iluzia continuă” – ne mărturisește un alt nevăzător în cartea de poeme cu același titlu, Radu Sergiu Ruba, realizatorul emisiunii radiofonice atât de apreciate: „Ochiul interior”.

Nu-ți trebuie cine știe ce patos mistic, cine știe ce simț special pentru a descoperi în preajma noastră, în chiar mijlocul nostru, alături de oameni loviți de cecitate fizică și pe cei învățoșiți, opaci sufletește, cu ochelari de cal, cei care ridică împrejurul lor un zid de apărare, o barieră, un gard de sârmă înghimpată, un gard conectat la rețeaua electrică, făurindu-și iluzia că doar în felul acesta vor fi protejați, apărați, cocoloșiți de realitatea aceasta care se dezvăluie acerb și pentru cine vrea și pentru cine nu are ochi să vadă.

Să ne bucurăm că totuși, nevăzătorii, acești copii predilecți ai lui Iisus, care nu o dată au fost vindecați de infirmitatea lor trupească, înțeleg toate acestea și nu se consideră alungați, depărtați din preajma Mântuitorului, și că ei, datorită infirmității lor din această viață vremelnică, dar și datorită unei credințe ferme, neșovăielnice, pentru faptul de a-și fi primit cu supușenie crucea, fără crâcnire, sunt mântuiți. Pentru că au înțeles, mult mai deplin decât alții că, e mult mai important a-ți oferi suferințele pentru o cauză dreaptă, a-ți oferi durerile și neputințele lui Iisus pentru a le completa, a

suplini lipsurile, a îndrepta nedreptățile și răul din lume, decât a te văicări la nesfârșit și a da vina pe soartă.

Așadar, și suferința lor e bună la ceva. Ea adaugă, sporește, cu câte o za micuță lanțul iubirii și solidarității umane, contribuind la tămăduirea mădularelor marelui Trunchi Mistic al lui Iisus care este – Biserica vie.

Orbii din Ierihon, la întrebarea lui Iisus: „*Ce voiți să fac pentru voi?*” – *răspund: „Doamne, să ni se deschidă ochii”. Cuprins de milă Iisus atinse ochii și numaidecât căpătară vederea și îl urmară.” (Mt. 20, 33b-34).*

Doamne, dezlipește de pe ochii noștri opaci solzii și dă-ne lentile magice ca să putem vedea ceea ce e de văzut, îndeobște!

Galați, 20 noiembrie 2008

SINE IRA ET STUDIO. GÂNDURI ȘI ATITUDINI CREȘTINE

UN ORIZONT IMEDIAT ȘI COMUN SFĂȘIAT DE TRUFII OMENEȘTI

Precizez de la bun început că nu doresc să intru în nici un fel de dispută cu nimeni. Și chiar dacă vor exista voci care nu vor fi de acord cu această mărturie, eu nu voi înainta nici un fel de polemici și nu voi da nici o replică.

Doresc numai să-mi exprim punctul de vedere, fără să-mi încarc sufletul cu polemici de prisos, păstrându-mi resursele pentru cauze mai bune. Așadar, să privim lucrurile sine ira et studio, călăuziți de Lumina Duhului Sfânt, Mângâietorul.

S-ar putea ca aceste gânduri să-mi atragă oprobiul mării majorități a cititorilor. S-ar putea să-mi pierd privilegiile dobândite cu atâta trudă. S-ar putea. Și chiar, la rândul-mi, să fiu marginalizată ori chiar eliminată din viața publicistică. S-ar. S-ar putea să-mi atrag mânia cerului, ceea ce pentru mine, ar fi cu adevărat o catastrofă. Și câte nu s-ar mai putea întâmpla, în orizontul imediat și strâmt în care ne învârtim de bine, de rău, laolaltă!...

Cu toate acestea, nu pot să nu-mi manifest punctul de vedere și mâhnirea profundă față de ultimele evenimente legate de „scandalul”, de „sminteala” – cum ne place să spunem, iscate, vai, de situația creată artificial cu privire la I.P.S. Nicolae Corneanu și de P.S. Sofronie. Scandal care, ATENȚIE! – ar putea duce, într-adevăr la smintire și la înstrăinare pe orice om de bună credință!

Să ne înțelegem bine! Deși sunt de confesiune romano-catolică (papistașă!), licențiată în teologie, nu am sentimente partizane de tip fanatic față de confesiunea în care-mi exercit credința. Port Rozariul la gât și uneori pe sub piele, și fac cruce ori de câte ori trec prin fața unei biserici creștine unde se află, în Sfântul Tabernacol Isus Cristos, sub chip euharistic (Trup și Sânge), vărsat pentru mântuirea noastră, a tuturor, fără să ne întrebe de ce confesiune suntem.

Nu doresc decât, să fiu mereu în starea harului sfințitor, pe care nu vreau s-o pierd în nici un chip prin vreun păcat de moarte.

Și, vorba duhovnicului meu, de fericită amintire, Alois Donea, căruia-i port numele, „*nu doresc să fiu sfânt, doresc numai să mă mântuiesc.*”

Stau însă și mă crucesc atunci când citesc titluri precum: „Mitropolitul apostat”; „Scandalul apostatilor”; „Conspirația”; „Biserica Ortodoxă în pragul scindării?”; „Tokes dă mâna cu „mitropolitul apostat”!”; „Apostazia mitropolitului Nicolae e un fapt cutremurător”; „Va fi caterisit Mitropolitul Nicolae Corneanu?” Ba, un foarte apreciat scriitor și critic literar a cerut cu vehemență excluderea mitropolitului din Biserică.

Trăim numai din „scandaluri”. Am ajuns să spunem: „Dă-mi Doamne un „scandal”, o ceartă, o încăierare, o prăbușire de avion, o catastrofă maritimă, ori cel puțin un incest, un viol ceva, ca să-mi pot potoli setea și foamea de senzațional.” Și cum, se asemenea „evenimente” societatea actuală nu duce lipsă, dimpotrivă, ele sunt mai numeroase decât evenimentele remarcabile, și ne scaldăm în asemenea ape tulburi, pline de miasme telurice, precum vulcanii noroioși, clipocind din adânc și aruncând stropi și mazăgă peste cine se nimerește să treacă pe acolo.

Și uite-așa, din dispută-n dispută și în plină polemică, așa cum s-a întâmplat și cu regretatul poet Cezar Ivănescu – fără să mai așteptăm verdictul sau desfășurarea evenimentelor, ori măcar limpezirea apelor, plecăm grăbiți, mânioși, nepregătiți, încrâncenați, cu dinții încheștați și cu pumnii strânși, să dăm socoteală, Singurului Judecător de care trebuie, cu adevărat să ne temem.

Trăim vremuri apocaliptice, s-a tot spus. Dar oare, numai cu scandaluri (neapărat publice!) trebuie să ne satisfacem insațietatea, nevoia devenită maladivă de senzațional, când atâtea lucruri frumoase de privit, de pipăit, de amirosit, de contemplat se află în jurul nostru? De ce n-avem ochi și pentru ele?

Se vorbește de „trădare de neam, de lege strămoșească”, dar nu se pomenește deloc de înalții ierarhi și credincioșii catolici martirizați în închisorile comuniste – pentru simplul fapt că-și apărau credința, fiind numiți „papistași”, „înalt trădători”; „vânduți diavolului”; „vânduți Vaticanului”; „dușmani ai poporului”, „spioni”, etc.

Sigur că terezia o ține doar Judecătorul Suprem, cel căruia nu i se poate ascunde nimic.

Nu sunt deloc în măsură să judec, ceea ce s-a întâmplat acum 300 de ani, prin semnarea „Actului Uniației” și chiar mă tem de Dumnezeu s-o fac. Acesta a fost mersul istoriei, pe care, oricum, n-o putem schimba. Dar nu mi se pare just ca toți credincioșii catolici de azi să sufere pentru ceva de care nu se fac nicicum vinovați. Catolicii sunt numiți îndeobște, în publicațiile de pe Internet, și chiar în presa scrisă, vizuală: „lingăii, călăii neamului, spionii și agenții de fluentă și de ispitire ai Vaticanului, în Țara Românească” (...) „ajutoare și complici de călăi simbriași ai demonului”; „putrezi la Duh”; „trista și rușinoasa poveste a Uniației” – cuvinte citate dintr-un articol recent postat pe Internet, unde au acces (în chip virtual, desigur) peste un miliard de asemenea creștini. Aproape că mă înfior și chiar mi-e frică să pronunț asemenea cuvinte grele, de teamă să nu-mi atrag mânia Cerului.

Toate aceste cuvinte sunt obiect de schismă, de adâncire a prăpastiei, de segregatie, teatru de luptă spirituală. Ah, ce mai râd diavolii, stimați publiciști, ortodocși ori catolici când aud cuvinte ca și acestea: „v-ați împărtășit cu dracii care au lucrat la 1700!” „Să stați la masă cu dracul, cu Satana Nălucirii (Marele Iluzionist!)” – spune un indignat care cere excomunicarea celor doi ierarhi.

Nici nu mai pot citi, nici vorbi, nici gândi, căci mâhnirea e prea mare, mă cetropește până la tulburarea minții.

Strălucitul cărturar, de la a cărui naștere, azi, 13 iulie 2008 se împlinesc 86 de ani, evreul Nicolae Steinhardt, în închisoarea de la Jilava, a fost botezat de preotul ortodox Mina Dobzeu (mărturisitor și azi de acest fapt admirabil!) – în prezența a doi preoți catolici, cu care împărtășea aceeași soartă. El a fost botezat „cu apă viermănoasă și cu Duh smerit” – după cum relatează în „Jurnalul fericirii”. Acest lucru nu l-a împiedicat să devină la ieșirea din închisoare, o dată cu amnistierea din 1964, monahul Nicolae Dela Rohia, un religios, a cărui gândire creștină, aidoma unei candelă, ne luminează cărările nouă, celor care încă mai orbecăim pe cărări lăaturalnice.

Monseniorul Vladimir Ghica, de spiță domnească, întrebat fiind de ce a ales confesiunea greco-catolică răspundea: „M-am făcut catolic ca să fiu un mai bun ortodox”. Astăzi i s-a introdus cauza pentru beatificare.

Arhimandritul Teodosie Bonteanu, autorul remarcabilei lucrări: „O turmă și un Păstor” - și-a atras oprobiul Bisericii Ortodoxe pentru că, în urma cercetării timp de zece ani, a Adevărului, a hotărât să treacă la Biserica Greco-Catolică, dând mărturie și lăsând în urma sa lucrări teologice remarcabile.

Mistica Mirna – siriancă ortodoxă din Damasc, care locuiește la distanță de trei case de locul unde a stat Sfântul Anania, cel care l-a eliberat de orbire pe Sfântul Apostol Pavel, purtătoare de stigmate dureroase, în viziunile sale, a primit de la Isus Cristos, în numeroase rânduri, mesajul cutremurător că, acei care au dat naștere schismei, ori întrețin starea de schismă, nu fac bine și vor fi judecați aspru, nefiind vrednici de Împărăția lui Dumnezeu. Isus Cristos a dorit O SINGURĂ TURMĂ ȘI UN

SINGUR PĂSTOR. Dar Cămașa Lui este sfâșiată de două mii de ani încoace în infinite bucăți, care sunt tot atâtea răni pentru El.

Istoria creștinismului ne demonstrează și azi, din păcate, că există multă intoleranță religioasă, războaie fratricide, ură fără temeii, dacă ar fi să ne gândim numai la fosta Iugoslavie unde frații sârbi, croați s-au măcelărit între ei nu demult.

Ori la Belfast, teatrul unor lupte de stradă în fiecare an, în Noaptea Sfântului Bartolomeu, și nu numai atunci, când, catolici și protestanți se omoară „în Numele lui Cristos”.

A vrut Cristos acest lucru? Am motive temeinice să cred că nu!

Chiar dacă, după înțelepciunea solomonică, fiecare are dreptatea lui. Și atunci, ce să facem? Pe cel care – din punctul nostru de vedere – nu are dreptate, să-l ucidem, să-l marginalizăm, să-l eliminăm definitiv, să dorim moartea lui?

Dar unde e dreptul la libertate de conștiință, libertate religioasă, libertate de cuget?

Degeaba-i dai omului „raiul pe pământ” – dacă-i îngrădești gândurile și simțirea și nu are libertate de spirit.

Mărturisesc că mai mult de jumătate din cărțile mele de spiritualitate (și nu sunt puține!) sunt de sorginte ortodoxă. Iubesc muzica, arta, pictura bizantină la fel de mult ca și pe cele apusene.

Dar îmi doresc foarte mult, foarte mult, un singur lucru: să nu cad în fanatism și în intoleranță religioasă! Am scris cu aceeași obiectivitate despre oameni și fapte din ambele Biserici, fiindcă îi respect deopotrivă pe Patriarhul Ortodox ca și pe Arhiepiscopul și Mitropolitul de București, ori pe Episcopul Diecezei de Iași de care aparțin.

De altfel, 90% din cunoștințele mele sunt de confesiune ortodoxă. Asta nu mă împiedică să am cu ei relații de comunicare spirituale mai mult decât amiabile.

De altfel, în parohia unde-mi exercit credința, n-am auzit niciodată vreun cuvânt dezaprobat din partea preoților, la adresa ortodocșilor, dimpotrivă, îndemnuri la respect și la sărbătorirea împreună a Paștelui, a Crăciunului, a celorlalte evenimente religioase.

De altfel, marțea, când se săvârșește Liturghia Sfântului Anton de Padova, biserica se umple de creștini ortodocși care aleargă la Sfântul Universal!!! (recunoscut și de musulmani) – Sfântul Minunilor!

Și nimeni nu-i întreabă ce caută acolo.

Ce-ar trebui să facă un creștin, dacă ar întâlni un om sărman, pe stradă și ar vrea să facă un mic gest de caritate? Să-l întrebe: Ești catolic? Ești protestant? Ești ortodox?

Nu degeaba Isus ne-a lăsat Pilda Samariteanului milostiv, care, întâlnind un om căzut în drum, s-a oprit, l-a luat, l-a dus la un han, a plătit pentru acesta ca să primească îngrijirile necesare, și a promis să se reîntoarcă, spre deosebire de preotul și levitul, care au trecut fără să se oprească.

Revenind la problema scandalului cu mitropolitul Banatului, mai știu însă, că există în Canoanele Sinodului BOR – și firesc să fie așa – anumite pravili care nu îngăduie împărtășirea în alte confesiuni decât în cea în care te-ai botezat. Până la un punct înțeleg și respect aceste restricții.

Dar, nu pot să nu mărturisesc, că în vara anului 2000, participând la pelerinajul național la Roma, împreună cu alți 2.500 de români, legat de trecerea prin Poarta Sfântă, asistând la Liturghia Pontificală greco-catolică de rit bizantin, oficiată de însuși Papa Ioan Paul al II-lea, de fericită și pioasă amintire, la sfârșitul acestei concelebrări, am fost împărtășită sub ambele specii (pâine și vin), și nu sub una singură (pâine), așa

cum se administrează în Biserica Romano-Catolică, deși împărțășania aceasta îl conține pe Îsus Cristos Întreg, cu Trup și cu Sânge.

Și asta s-a întâmplat în 10 mai 2000, la Roma, în Bazilica San Pietro, în inima catolicismului, acolo unde duc toate drumurile!

Și nici măcar nu s-au prăbușit zidurile imensei bazilici San Pietro peste creștetul meu, în acea clipă, sau în anii următori! Dimpotrivă, am primit și Indulgență Plenară urmare a trecerii prin Poarta Sfântă (har de care beneficiază creștinii, o dată la 25 de ani, când se descuie Poarta Sfântă!)

În 2001, mergând în pelerinaj în Bosnia-Herțegovina, la Medjugorje, locul unde, din 1981, Sfânta Fecioară Maria se arată unor vizionari, și uneori mulțimilor, am fost împărțășită de un preot romano-catolic sub ambele specii!

Și nu s-a prăbușit Muntele Krizevac peste mine, nici zidurile capelei aparițiilor (Sf. Apostol Iacob) – și nici crucea de pe Muntele Aparițiilor nu s-a răsucit în răspăr pentru asta!

La istorica Vizită a Papei Ioan Paul al II-lea în România din 7-9 mai 1999, la care am asistat în Parcul Izvor, milioanele de credincioși adunați acolo din toate colțurile lumii și de toate confesiunile și chiar din alte religii, să-i vadă îmbrățișându-se frățeste pe cei doi conducători ai Bisericilor, glasul mulțimii aceleia imense, ca un ocean care își adună apele din mări, fluvii, râuri și izvoare, a strigat de au răsunit țările: UNITATE! UNITATE! – impunând prin aceasta, înalților ierarhi ai celor două Biseici (membre ale Aceluiași Trup Mistic al lui Isus Cristos), găsirea unei soluții grabnice de conciliere și comuniune perfectă! Însăși vizita, în anul următor, la Vatican, a Patriarhului Teoctist, a fost o dovadă în plus, că această manifestare unanımă de simpatie și unire în cuget, nu a rămas fără ecou. VOX POPULI, VOX DEI!.

Și atunci, nimeni nu s-a gândit la ceea ce s-a întâmplat acum aproape o mie de ani, prin marea schismă, nici măcar ce s-a întâmplat acum 300 de ani, prin semnarea Actului Uniației!

S-au făcut atâtea eforturi în această privință. Se mai fac însă. Și, dintr-o dată, un gest, un imbold (venit poate de la Cristos!) – este în stare să spulbere tot ce s-a clădit în ani de trudă duhovnicească! Toate acestea îl pot duce la ruină sufletească și la smintire pe simplul credincios, care, tot văzând, auzind de aceste scandaluri, ale capilor Bisericilor surori, în pofida dorinței poporului, se pot îndepărta definitiv de Biserica (oricare ar fi ea) și, mai grav, de credință.

Acesta este adevăratul pericol, de fapt. E limpede ca lumina zilei.

Creștinul comun, n-ar trebui să țină cont și nici măcar să ia în seamă aceste „dispute” teologice, și să-și vadă mai departe de credința lui, simplă, dreaptă, înrădăcinată în propria lor ființă.

Gânditorul creștin Petre Țuțea spunea: „Și Biserica Ortodoxă și Biserica Catolică sunt biserici care au continuitatea apostolică și care sunt autoritare. Tot sacerdotul ortodox și sacerdotul catolic leagă pe pământ e legat și în cer și tot ce dezleagă pe pământ e dezlegat și în cer!”

Cât despre trufia, orgoliul, interesele, mizele conducătorilor spirituali, n-am nici o îndoială că vor fi judecate de Cine Judecă totul.

Milostivirea Divină e nesfârșită și nu poate fi înțeleasă de minte omenească, fiindcă depășește marginile închipuirii. Dar să nu abuzăm prea mult de ea.

Desigur, rolul și rostul Bisericii, ca instituție divino-umană, prin reprezentanții ei de pe pământ, care acționează în Sacramentul Euharistiei și al Reconcilierii în persona Cristii este să mijlocească iertarea și să-l aducă pe credincios din nou, în brațele lui Isus.

Faptul că I.P.S. Corneanu, pentru care am un respect și o simpatie nedisimulate, și-a făcut mea culpa și a lăsat la judecata Înalțului Sinod al BOR – soarta sa -, întreaga sa trudă arhierescă, dintr-o viață de om, mi s-ar fi părut un gest de smerenie justificat, dacă aș fi considerat, din punctul meu de vedere, a fi o greșeală, faptul că s-a împărtășit sub ambele specii, într-o biserică greco-catolică, atenție! de rit bizantin, care administrează Sfânta Euharistie, absolut la fel, și cu același efect!

Dar, cum Cristos se află ÎNTREG (cu Trup și cu Sânge), în Sfânta Euharistie, indiferent sub ce specii este administrată, mi se pare de-a dreptul ridicol să se facă atâta caz!

Desigur, Ascultarea trebuie să existe, pentru că e unul din voturile pe viață ale sacerdoților și ale monahilor. Dar aici, cred, se află un înțeles mai subtil, dar mai periculos pentru credință decât toate anatemele și afuriseniile și excluderile la un loc: acela că, împărtășindu-te sub ambele specii într-o altă biserică, recunoști, implicit, Primatul Papal.

Faptul că anumiți creștini, aflați în acea biserică, au simțit același imbold, de a se împărtăși, nu poate fi pus pe seama I.P.S. Nicolae Corneanu – ci doar, pe ascultarea unei voci interioare a fiecăruia. Voce care poate fi mai puternică decât orice război psihologic iscat de capii Bisericilor.

Și cum, fiecare e liber să-și exercite propria sa credință, (cel puțin așa se postulează!) să fie lăsat să se manifeste în spiritul ei. Îngrădirile, de orice fel,ucid în cele din urmă spiritul.

Personal, n-am auzit niciodată vreun cuvânt defăimător, așa cum am mai spus, în biserică, față de celelalte culte. Și nici nu m-a tras nimeni de mânecă, silindu-mă să fac un lucru sau altul, împotriva simțirii și a voinței mele. Astfel a fost cu puțință să-mi exercit pietatea și devoțiunea interioară, în chipul cel mai fericit.

În emisiunea „Universul credinței” de pe TVR 1, din 13 iulie curent, jurnalistul Marius Vasileanu, om echilibrat și de o probitate neîndoielnică s-a exprimat, la finalul rubricii sale: „Revista Presei”: „Doresc, în spiritul creștinismului, să ne temperăm atitudinile și să intrăm în sine, ca să ne putem exercita credința” (citată aproximativ).

Și nu interesele lumești care – adăugăm noi – nu au nici o legătură cu adevărata credință, ca să nu mai vorbim e adevărata Iubire față de Cristos și față de semenii noștri.

Să ne gândim la vorbele lui Alexandru Vlahuță: „Nu mi-e frică de moarte, ci de veșnicia ei”. Să ne clădim veșnicia pe temelia iubirii, a îngăduinței, toleranței, (atât de clamată în Biserica Ortodoxă), a spiritului conciliant, care vine de la Dumnezeu și atunci, apele se vor limpezi, spre bucuria și mântuirea tuturor, inclusiv a îngerilor din ceruri.

Galați, 13 iulie 2008

ITINERARIILE SPIRITUALE:

IERUSALIMUL FRANCISCAN. ASSISI VĂZUT CU DIOPTRIILE INIMII.

Moto:

„Nu există înălțimi de neatins ci numai aripi prea scurte”

-Giovanni Pappini-

I.

Assisi! Ierusalimul lăuntric la care atât am visat!

E dificil să peregrinezi, fie și cu mintea, printre datele obiective și impresiile subiective despre acest pământ sfânt, patria spirituală a franciscanilor. Încă de la primii pași simți fascinația acestui loc împădurit și te cucerește o singurătată benefică locuită de Dumnezeu și guvernată de pace.

Admir piscurile înalte ale Apeninilor Centrali în tihna dimineții primăvăratice.

Se știe că aceeași realitate privită de mai mulți ochi, se prezintă diferit. Depinde de modul în care o privești. Eu prefer să privesc cetatea aceasta cu dioptriile inimii.

Iată-ne așadar, în patria lui Francisc, unde ascultăm smeriți liturghia cosmică a tuturor creaturilor care ne invită să dăm slavă lui Dumnezeu pentru darul mirabil numit Francesco, prietenul tuturor făpturilor create și în același timp, prietenul intim al Creatorului lor.

Unul din sfinții care și-au lăsat amprenta în istoria Bisericii, nu numai prin sfințenia personală, dar mai ales prin ineditul felului de a ne relaționa cu Dumnezeu și cu semenii, cu creația însăși, cu tot ceea ce ne înconjoară.

Și dacă Domnul e Creatorul a toate, inclusiv al vieții, darurile lui au valoarea confreriei.

Dacă vrem să cunoaștem bine un om și să-l înțelegem, pentru ca mai apoi să-l iubim, trebuie să privim împrejurul lui. Și acest „împrejur” se numește Valea Umbriei de la Perugia până la Spoleto. Și parcă te îmbrățișează protector aerul rarefiat și impregnat de mirosul tare de frasin, tufani, stejari și stufărișuri de pe Muntele Subasio, făcând parte din masivul muntos al Apeninilor Centrali.

Sunt imagini care se admiră în pioasă tăcere. Sunt lucruri care se spun fără cuvinte. Aici Dumnezeu te ia cu asalt, liniștea pădurii de chiparoși și castani ia locul cuvintelor. Inspiri profund mireasma lui Dumnezeu, nu numai prin căile respiratorii, ci prin toți porii. Și parcă înaintezi cu pași rari spre abisurile eternității. Câte abisuri fără sfârșit ale misterului divin în care te pierzi ca o biată scamă! Nicăieri umilința și măreția nu se îmbină mai perfect ca în aceste locuri, călcate de acest mărturisitor exemplar al lui Isus. Simți cum te cotopește bucuria de a nu aparține nimănui, în afară de Dumnezeu.

Câmpia spoletană presărată de coline plușate și protejate de spatele împădurit al muntelui Malbo reprezintă Umbria verde care, prin maiestatea munților săi îți oferă un intraductibil cuvânt de pace.

Străbați cu privirea orizonturile muntoase și totuși vaste, de culoarea azurului, treci râul Transimeno și te odihnești în apele cristaline ale Clitunei.

Natura în Umbria prezintă contraste: de la blândețe la asprime, de la sfințenie la sălbăticie. Măslinul – copacul Umbriei îți împrumută seninătatea lui. Șirurile de măslini

încing dealurile în culoarea lor gri-verde, coborând pe lac, urcându-se pe munte, cât permite clima aspră, puținul pământ fertil, își încolăcesc rădăcinile pe stâncă. Par suflete chinuite, întinzându-și crengile către cer. „Nota dominantă a Umbriei – spune Maria Sticco în cartea sa despre Sfântul Francisc – este pacea, născută din martiriu, ca și măslinul.”

Assisi (Assise), oraș binecuvântat, este perla Umbriei. Iată cum ni-l descrie Maria Sticco și cum mi-a rămas și mie, în memorie:

„Un pumn de case aruncate pe acea coastă occidentală din Subasio către Valea Spoletană. Străzi lungi și înclinate, paralele cu muntele de care se agață multe ulicioare abrupte, care înfruntă panta, șerpuind printre casele cu trei-patru nivele pe o parte și pe cealaltă, abia se vede acoperișul. Cine a trecut o singură dată pe acele străzi, nu le mai uită.

Într-adevăr, după atâția ani de când l-am părăsit și eu le visez neconținut și simt o dorință aprigă de a mă reîntoarce acolo. La înapoiere, o creștină m-a întrebat în ce oraș aș alege să trăiesc până la sfârșitul vieții: Roma sau Veneția. Și eu am răspuns că, între Roma și Veneția, aș alege Assisi.

Și, continuă Maria Sticco: „Străzile sunt strâmte, neregulate, pustii. Case puține și diferite. Una cu pietre înnegrite, alta cu pietre trandafirii și de culoarea fildeșului, care sunt proprii în Subasio, una joasă, înaltă, un turn retezat. Unele sunt proptite, cu arcade și bolte mari, pline de umbră, ca pentru a se baricada pentru apărare, ca niște fortărețe. În alte zone sunt netede, cu ferestre zăbrele sau cu jaluzele lăsate. Sunt mănăstirile. Ferestrele și porțile au păstrat însemnele timpului: înăuntru, o boltitură ascuțită cu pietrele sale frumoase în evantai, urmele unui arc al Renașterii; înăuntrul arcului o quadratură modernă.

Pe străzi nu pot circula automobile; sunt repezi și fără legătură, sunt sărace, dar în zilele senine, albastrul cerului, devine adânc și acel albastru e o fâșie de peisaj din fundalul unui arc și mușcatele de la ferestre dau un farmec deosebit.

Un nu-știu-ce intim, meditativ, vigilent. Sunt ingenuie, sărăcia lor este notabilă; invită la rugăciune. Italia mistică, cea care veghează.

Tot peisajul din jur te îndeamnă la rugăciune. În spatele orașului Assisi, se rotunjește un munte mare pietros: Subasio, suspendat într-o vale sălbatică, săpată de șerpuirea râului Tescio, o vale unde să meditezi despre judecata din urmă. În față se desfășoară câmpia cultivată cu pietricelele sale de pământ, verzi sau maro; la orizont munți și munți care se pierd în zare, patru sau cinci lanțuri ondulate care-și schimbă culoarea, de la cea a zefirului la aceea a ametistului, după oră și cer. Și pentru că sunt frumoși, aprind în noi dorința de a ieși din această micime. Munții vorbesc. Te invită la urcuș. Excelsior! Cât mai sus, până la Tatăl ceresc. Munții promit că dacă vor fi urcați vor dezvălui o frumusețe neînchipuit de mare, mult peste ceea ce se vede. (...)

Casa lui Pietro Bernardone se află chiar în centrul localității, lângă Piața Poporului, unde vechiul templu al Minervei își ridică pronaosul corintian. Casă frumoasă și confortabilă.” (La sosirea grupului român din anul jubiliar 2000 – casa se află în renovare. Privim pe geam, printre schele și într-adevăr zărim pe dinăuntru, casa de piatră, prilej de emoție puternică pentru că aici a fost zămislit și a văzut lumina zilei săracul și smeritul Francisc din Assisi, „frățiorul cel mic și blând” a cărui forță era răbdarea. Omul cel mai liber din lume și săracul cel mai bogat de pe pământ cel care s-a născut cu misterul infinit scris pe frunte).

Privim cu inșățietate panta colinelor de pe valea surâzătoare Subasio, aureolată de soarele dimineții.

Aflându-te aici îți vine să cuprinzi totul într-o singură îmbrățișare, munții cu cerul în capete, câmpia însorită, pâraiele, ierburile, florile, copacii înmiresmați, viețuitoarele mărunte ale pădurii.

Câtă lărgime de cer și ce pace înaltă la umbra măslinilor palizi ca melancolia!

Măslinul – bogăția Umbriei, dăruind locuitorilor un ulei savuros și blând.

Străbatem colinele, munții, văile, luminișurile. Peste tot sunt așezări cu vile și hoteluri montane. Un verde crud, proaspăt, bacovian domină priveliștea. Ținutul e foarte aerisit datorită vegetației abundente, luxuriante, meridionale. Așezările urbane sunt foarte curate și proaspete, dau senzația de confort și desăvârșire. O colină roșie de maci contrastează cu verdele dimprejur. Aceste meleaguri erau străbătute de Sfântul Francisc desculț sau cel mult, în sandale umile. Noi mergem cu autocarul, comod, aerisit, cu fotolii confortabile, rabatabile, unde se poate dormi. Și tot noi suntem nemulțumiți. Veșnic avem de reproșat ceva. Seraficul Francisc era un om vesel, senin, blând, cu niște ochi foarte expresivi și o voce frumoasă. Avea darul de a se face agreat. Cine îi vorbea trebuia să fac la fel ca el. Fără nici un efort. Venea de la sine. În afara senioriei avea ceva deosebit: un sentiment delicat și arzător al prieteniei. Îi plăcea frumusețea sufletului înainte de frumusețea lucrurilor. Era amabil cu toți, prin natura sa, prin angajamentul său de cavaler.

Punea suflet în orice. Era de-a dreptul fascinant, prin flacăra de eroism care strălucea în fiecare gest al său și în fiecare din privirile sale.

În el, generozitatea învingea ambiția. Părea consumat de ceva pe care nu știa să-l definească. Și într-o bună zi a știut: numai Dumnezeu contează pentru că numai El oferă posibilități reale de canalizare a impulsurilor ancestrale și a profunzimilor sufletului omenesc. Din momentul trezirii a simțit efemerul, vremelnicia realității și faptul că nu există nimic de soliditate absolută decât Dumnezeu.

Dumnezeu – marele cuvânt al vieții lui Francisc. Dumnezeu – acea forță de coeziune care dă consistență personalității solide și desăvârșite a lui Francisc.

La timpul potrivit, Dumnezeu i-a dat asaltul decisiv. „Cine ești Tu Doamne, și cine sunt eu?” – frază devenită celebră – definește raportul dintre Francisc și Dumnezeu, umilința ce ține cont de distanța dintre Creator și creatură, cultivată nu sub semnul fricii, ci în contextul unei dependențe care ne obligă la afecțiune și recunoștință. Iar prin Dumnezeu „Toate-s ale mele”. Toate-s pentru mine. „Deus meum et omnia”.

Numai cel care primește știe să dăruiască. Simțind asaltul grației divine, cu o gingășie emoționantă, Francisc instaurează înlăuntrul său imaginea lui Cristos. I-a oferit colțul cel mai înflorit al inimii sale.

Se aruncase gol în marea lui Dumnezeu și se lăsa purtat de curenții divini.

Așteptând ceea ce este de neașteptat, disponibil și deschis sufletește, fără presupuneri sau condiționări, Francisc realiza lucrurile cele mai mari cu simplitate iar lucrurile cele mai neînsemnate le făcea cu solemnitate.

Dumnezeu Însuși a fost însoțitorul său personal și călăuza sa. Nu a intrat în nici o schemă: nici călugăr, nici sacerdot, abia îndeplinea funcția de diacon.

Un iubitor de Cristos poate descoperi în epopeea franciscană, desăvârșirea creștină.

„Când va sosi ziua în care voi putea să dovedesc bucuria desăvârșită de a suporta suferința?” – spunea Francisc. Iar idealul franciscan era acesta: Iubirea! Iată cheia. A forma și a iubi. Dragostea face posibil imposibilul. Singurele arme invincibile pe pământ sunt cele ale iubirii. Francisc stăpânea arta dificilă a deschiderii porților, începând cu a sa proprie.

El descoperise cheia. Dacă grațitudoinea este primul fruct al sărăciei: nu ai nimic, primești totul; al doilea fruct al sărăciei este pacea - fruct plin de parfum și dulceață. Crezul său era:

*„Nu voi disprețui pe cine disprețuiește,
Nu voi blestema pe cine blestemă,
Nu-l voi judeca pe cel ce condamnă,
Îl voi iubi pe cel ce nu iubește.
Nu voi îndepărta pe nimeni de la inima mea.”*

Un om sortit eternității, încă din viață fiind. Ajuns în patria franciscanismului nu-ți rămân de făcut decât trei lucruri: să-ți fixezi privirea în ochii lui Dumnezeu; să-ți îndestulezi setea cu apa nemuritoare a iubirii; să-ți ungi inima cu uleiul întremării și al păcii. Aici, judecățile de valoare omenești și criteriile de acțiune sunt cu totul altele. Nu mai poți gândi în termeni de eficiență și devine imperios necesar să te lipsești de prestigiul personal, să te golești total de tine însuși pentru a-i face loc lui Dumnezeu care nu întârzie să vină să te locuiască. Gesturile de blândețe ale Domnului sunt incomparabile cu ale oamenilor. Primești din mâinile lui Isus răstignit darul smereniei și bogăția sărăciei. Pragul cel mai greu de depășit este umilința.

Francisc spunea: *„Binecuvântată să fie sărăcia, goliciunea și ignoranța, care ne permit să fim siguri de Dumnezeu.”*

Și dacă la Roma ne-am aflat în anticamera Paradisului, la Assisi, în patria lui Francisc, ne aflăm chiar în inima Paradisului. Aici înveți purtarea curtenitoare și limbajul îngerilor. Trăiești din plin momente de incandescență și transcendență. Te simți privilegiat, atins de aripi îngerești și te cuprinde un sentiment de blajinătate inocentă, dobândești o mare libertate de spirit, o liniște convertită în înțelepciune și distingi cu dioptriile inimii, pașii vizibili făcuți de Dumnezeu în întâmpinarea omului.

Hotărât: orașul acesta este locul unde aș vrea să mă petrec, acum și de-a pururi.. E înseilat după inima mea. M-am îndrăgostit de el nebunește, iremediabil. Încă de la primii pași străbătuți prin el, m-au frapat două lucruri: parfumul amestecat de mirt, ienupăr, cistul, răchită, iederă, măr sălbatic, mireasma de rosmarin și cimbrisor, dar și adiere diafană, necunoscută oamenilor, care nu poate fi decât mișcarea aerului în bătaia aripilor de îngeri care devin evantaie uriașe trimițând miresme divine celor care poposesc pe aceste meleaguri binecuvântate. Un al doilea lucru care te fascinează, uimindu-te în chip minunat, este triful păsăruicilor care te întâmpină bucuroase făcând zarvă și însoțindu-te permanent. Sunt ciocârlile Seraficului Părinte Padre Francesco, le recunoști de la o poștă, așa cum, de cinci sute de ani, ajunși în provincia Cascia, vei recunoaște aceleași albine care o protejau pe Sfânta Rita, sfânta al cărei trup nu a putrezit de cinci secole și se păstrează intact. Albinuțele Sfintei Rita trăiesc și azi și nu se dezlipesc de locul acela.

Culegem un buchetel de floricele franciscane, cu miozothis, ciuboșica cucului, maci și în rest, specii necunoscute, dar gingașe și parfumate.

Spiritul Sfântului Francisc ne însoțește peste tot. Aerul împrăștie un climat de încredere, pace și bucurie în jur. Pelerinii, după liturghia concelebrată în Bazilica Superioară din Sacro Convento, mănăstire leagăn al franciscanismului și centru mondial al ecumenismului – se împrăștie cu toții pe străduțele înguste și curate, să-și cumpere suveniruri.

Eu aș cumpăra o pietricică pusă de mâna lui Francisc la bisericuța San Damiano. Una din pietrele pe care le cerșea pe străzile Assisi-ului, făgăduind în schimb tot atâtea răsplăți și binefaceri. Așa cum aș cumpăra un fir de păr din podoaba capilară a Sfintei Chiara, retezată gingaș de mâna Seraficului Padre în prima noapte petrecută în mănăstirea San Rufino, după fuga Sfintei Chiara de acasă. Buclele ei, odihnindu-se într-

un scrin din Bazilica Santa Chiara îți vorbesc despre lepădarea de zădărnicia acestei lumi.

Aș cumpăra un ciob de vitraliu de la fiecare sfântă bazilică. Un pumn de țărână binecuvântată din comunele Assisi sau Perugia, Foglino – unde Francisc a vândut valul de postav scump și calul; ca să restaureze, cu banii dobândiți, biserica din San Damiano. Sau puțin pământ din Rivotorto, acolo unde s-a născut prima celulă de viață franciscană sau din Valea Rieti sau din Greccio, acest nou Betleem, unde, cu trei ani înainte de moartea Sfântului, în ziua Nașterii Domnului nostru Isus Cristos, s-a petrecut minunea coborârii Pruncului Isus în ieslea special amenajată și unde Francisc, îmbrăcat în odăjdii diaconale a cântat Evanghelia evocând cu glasul său puternic, limpede și sonor, pe Regele nou născut și sărac. Sau din Gubbio, orașul care, datorită meritelor sfântului, împlânzește până și lupii. Sau din orice alt colț al acestei patrii spirituale numită Umbria, străbătută de Francisc cu picioarele desculțe, așezare unde coboară peste creștetele tuturor Îndurarea de neînving a lui Dumnezeu.

Mi-aș cumpăra ca suvenir o pană din aripa oricărei păsări, căreia Sfântul i-a predicat Evanghelia. Ar fi fost cele mai prețioase relicve.

Sau măcar un petic din cele 70, ale hainei sale uzate, care încă se păstrează în capela mormântului.

Străzile Assisi-ului ar trebui străbătute în genunchi. Sărutate casele și porticurile bisericilor, dalele lor din mozaic sau marmură, icoanele sfinte pictate de cei mai mari maeștri ai Renașterii și pe care le-am văzut până acum doar în albume sau în filme.

Nu suntem vrednici de ofranda Sărăcuțului Francisc. Nu ne putem dezlipi lesne de nici un lucru al nostru, oricât de neînsemnat. Simțul proprietății face ravagii în sufletele noastre. Bogăția este o vâltoare fără de scăpare în care oamenii se îneacă, fără să mai ajungă la liman. Dorința de înavuțire stinge în noi spiritul de rugăciune și de evlavie.

Ferească Dumnezeu să pierdem ceva, fie și o batistă sau un pieptene. Facem crize de nervi și căutăm cu disperare lucrul pierdut. Francisc s-a dezlipit de averea tatălui său Pietro Bernardone, de haine, de bogății de punga de galbeni, de încălțăminte și chiar de sine, făcându-se asemenea păsărilor cerului. Nu se gândea la ziua de mâine. Cerșea numai pentru astăzi, atât de puțin încât să ajungă micii sale familii de frațiori să nu rabde de foame. „Domnul mi-a dat frați”, mărturisea Francisc, prin această expresie exprimând noul raport dintre el și ceilalți care, asemenea lui, doreau să-l urmez pe Cristos cel „umil, sărac și răstignit.”

Și-a călcat peste orgoliul personal și a intrat într-o casă bogată a prietenilor săi assisieni unde odinioară, mergea deseori la petreceri, fiind considerat cel mai vesel și mai petrecăreț, „floarea tineretului din Assisi”, a bătut la ușă în zdrențe, să ceară puțin ulei pentru candelă. Foștii prieteni de tinerețe l-au luat în râs, l-au batjocorit. De câte ori nu l-au luat assisienii cu pietre, făcându-l „pazzo” (nebun) pe fiul neguțătorului de postav, unul din cei mai bogați oameni din oraș! L-a făcut pe tatăl său de râsul comunei, în accepțiunea comună, dar nu și în ochii lui Dumnezeu. Era arătat cu degetul, stigmatizat încă înainte de a primi sfintele stigmatate, atingând culmile umilinței și ale sărăciei, aidoma modelului său exemplar Isus Cristos.

Crainicul Marelui Rege – L'Arraldo del Gran Re – a fost jefuit, bătut și aruncat într-o groapă de niște tâlhari. În loc să se mânie, el înălța de acolo laude lui Dumnezeu. Care om ar fi procedat astfel? Noi ne-am fi tânguț, văietat, am fi plâns, am fi zbierat după ajutor, jeluind ani la rând, după această întâmplare nefericită. El a ieșit fericit din groapă și a început să cânte imnuri de glorie divinității. Un nebun. Nebunul lui Cristos. Înebunit de iubire pentru Cristos. Cine poate să înțeleagă un asemenea comportament? Sfinții, desigur, care mergeau la martiriu cântând, urmând a fi dați la fiare sau a fi

crucificați, cântau laude și-l binecuvântau pe Acela pentru care-și dădeau viața, așa cum El își dăruise viața pentru toți.

„Imitatio Christi”. Iubirea pentru Cristos te face nebun în ochii lumii. Scandal și nebulie pentru iudei și păgâni a fost și crucea sfințită cu Sângele Mântuitorului nostru.

Strâmtă e calea care duce spre Paradis, puțini o nimeresc deși se nevoiesc pentru a ajunge acolo. Și dacă la oameni e adeseori imposibil, la Dumnezeu totul devine posibil. Legăturile omenești încătușează, legăturile divine eliberează.

„Robește-mă Doamne ca să mă simt liber!” se spune în Imitațiunea lui Cristos.

Și atunci când omul se dovedește a fi o cauză pierdută, Dumnezeu devine o cauză câștigată.

Un curent de tandrețe și simpatie, (aș zice duioșie) străbate grupul pelerinilor mileniului trei și ne simțim înfrățiți între noi, înfrățiți cu Seraficul Padre Francesco și cu toate creaturile din jur, cu întregul univers. Este acea mirabilă pace franciscană, pregustare a păcii și fericirii paradisiace.

Într-un avânt de iubire discretă, mă aplec și culeg câteva firicele de praf, le strâng în pumn și apoi le prefir într-o batistă. Măcar atât. Apoi sărut cu evlavie ușa grea, masivă, frumos sculptată a Bazilicii superioare a Sfântului Convent. Un gest mic, fugar, pe care-l doresc sincer. Din solidaritate cu Francisc, astăzi mănânc doar pesmeciori pătrați, ambalați în celofan. Îi ronțai cu plăcere și beau apă rece. Atât. Măcar cu atât să mă asemui cu el.

Străbatem muți de admirație și încântare ținutul. Admirația este poarta de intrare spre iubire. Cu o capacitate receptivă maximă, înregistrăm capelele restaurate care în momentul de față sunt cu schele: San Damiano, Santa Chiara, San Rufino, San Giorgio. Adorația cea mai profundă este atunci când nu spui nimic. Iubirea nu are nevoie de prea multe cuvinte. O tăcere grăitoare, populată cu îngeri se dovedește de ajuns. Și într-adevăr, suntem în preajma bazilicii Santa Maria degli Angeli (Porțiuncula – altă capelă restaurată de Francisc) – aflată la 3 Km de oraș, proprietatea benedictinilor din Subasio. Are 7 metri lungime și 4 metri lățime. La sărbători coboară și acum îngerii din ceruri aici, cântând: Aleluia!

Etimologic, Porțiuncula înseamnă o mică porțiune de teren. Santa Maria de Porțiuncula are pe frontispiciul principal o statuie aurită a Prea Sfintei Fecioare Maria, impunătoare, cu mâinile larg desfăcute. Aici s-a petrecut trecerea sfântului Francisc la cele veșnice. Spiritul său încă bântuie pe aici și pretutindeni în lume unde există celule de viață franciscană.

De aproape opt veacuri, prin harul sfințeniei sale, creștinii pot dobândi, în data de 2 august „perdono”, iertarea, indulgența de la Porțiuncula, cerută de Francisc papei, pentru toți cei care, în această zi vor vizita biserica (și orice altă biserică din lume), fiind în stare de har sfințitor și rugându-se după intenția Sfântului Părinte, dobândind astfel iertarea și eliberarea unui suflet din Purgator.

Aici a dus Francisc o viață de sihastru învățând înțelepciunea pietrelor, aici l-a descoperit pe Cristos sărac și umil atingând miezul desăvârșirii creștinești, adică încorporarea în Cristos, lăsându-l să trăiască pe Cristos în el, așa cum a făcut și a experimentat Sfântul Apostol Pavel: „*Trăiesc eu, dar nu eu, ci trăiește Cristos în mine*”.

Aici Francisc a putut spune pe bună dreptate: „*Îl cunosc pe Cristos sărac și răstignit și asta îmi e de-ajuns.*” Aici s-a simțit liber, într-o deplină singurătate, ceea ce se traduce, în limbaj franciscan, să nu ai nimic, pentru a putea dărui totul.

Imun la virusul iubirii deșarte, Francisc avea în ochi strălucirea divinității. Sărăcuțul. Il Poverello. Voia cu propriile mâini să sprijine lumea. Cu propria-i spinare să sprijine Biserica. Avea sufletul ca o amforă fragilă.

Francisc – această cruce vie, suferindă, în care Răstignitul și-a transferat stigmatele. Este primul stigmatizat din istoria Bisericii, cu stigmate vizibile, dureroase și sângerânde.

Viața sa a fost o continuă comunicare, un dialog permanent cu Dumnezeu și cu semenii, cu natura, și în același timp, un solilocviu cu sine însuși.

Stigmatele sale, mai presus de toate faptele vieții sunt o predică tăcută care atrage inima mai profund decât omiliile cele mai elocvente. „*Iată sfântul cel mai apropiat de inima mea!*” – avea să-i comunice Isus Cristos, Sfintei Margareta Maria Alacoque, călugăriță vizitandină din mănăstirea Paray-Le-Monial, Franța, într-una din cele patru vizituni, pe data de 4 octombrie 1673, când i l-a arătat cu degetul pe Sfântul Francisc de Assisi în lumina slavei cerești, înălțat deasupra tuturor sfinților.

Un sfânt după care suspina întreaga lume suferindă. Cum poate, oare, Francisc de Assisi să constituie astăzi UN MODEL DE VIAȚĂ, o cale de urmat și să dea sens unei vieți, așa cum s-a dovedit de opt sute de ani încoace? Iată: prin simplul fapt că vorbim și ne amintim de el, că-l vizităm la el acasă, că ne lăsăm pătrunși de misterul lui care nu poate izvorî decât dintr-o iubire totală.

Primul meu părinte spiritual, Alois Donea, de fericită și pioasă amintire, nu putea să ne vorbească despre Francisc, altfel, decât cu ochii în lacrimi. Dumnezeu poate să facă sublim ceea ce la început pare ridicol îndeobște. Acest duhovnic de excepție trăind din plin carisma și sărăcia franciscană, ne-a îmbolnăvit de „virusul Francisc”, ne-a învățat să nu mai fim sclavii orgoliului vieții și, printr-o întorsătură neașteptată, ne-a făcut să înțelegem deosebirea dintre esențial și derizoriu, prezentându-ni-l în cuvinte și lacrimi, într-o măreție a umilinței demnă de cel care este numai iubire, pe cel care iubea totul: pământul, cerul, oamenii, îngerii, ieslea, crucea, fapăturile cele mai neînsemnate, totul, totul. Ni l-a descoperit pe acest genial mesager evanghelic al păcii, pe acest propovăduitor itinerant care seamănă și astăzi, după opt veacuri, cuvintele vieții veșnice.

Ne-a oferit un nou breviar, breviarul Francisc de Assisi, acest rezumat, (breviar, prescurtare) a ceea ce frații trebuie să știe și să facă.

„*Breviarul tău sunt eu, breviarul tău sunt eu!*” – avea să-i repete unui frate care dorea o Psaltire, Seraficul Padre, acest Breviar viu care ne demonstrează cât se poate de elocvent că viața trebuie să fie motivată de persoane și nu de literele unui text.

Aceste cuvinte au avut o puternică rezonanță în conștiința fraților minori, stimulându-ne orientarea nu asupra literaturii, ci asupra trăirii, asupra lui Francisc însuși care este un breviar, o prescurtare a lui Isus.” (Anton Rotzwetter, *Francisc de Assisi, Un început și ce rămâne din el*”, Col. rev. „Arca” Arad, 1994, p.13).

Ioan-Francisc – o îmbinare unică, fascinantă între două nume. Numele, ca și sacramentele, exprimă o realitate pe care o fac prezentă.

Ioan înseamnă asceză, sărăcie, post, singurătate, pustiu.

Francisc înseamnă dinamism, bogăție, societate, poezie, trubaduri, maniere frumoase.

Și dacă Donna Pica i-a ales numele de Ioan, în lipsa lui Pietro Bernardone, providența a voit ca tatăl, la întoarcere, să-i completeze numele cu acela de Francezul ca să compenseze unda de tristețe a numelui de botez cu una mai optimistă, ceea ce a făcut, de bună seamă ca acest excepțional imitator al lui Cristos să îmbine toate aceste trăsături în chipul cel mai neașteptat.

Rămân în sfera tainei, la adâncimea misticii serafice ca în fața unei răscruci care mă obligă la o alegere fundamentală. Nu-l poți cunoaște pe acest corifeu al Sărăciei, smereniei și ascultării și să rămâi la fel, sau să treci pe lângă el indiferent. Se impune să devii alt om.

Dacă vreau să Te am pe Tine, trebuie să pierd totul. Ce e mai bine: să am totul și să Te pierd pe Tine sau să pierd totul și să Te am pe Tine?

Această întrebare și-o fi pus-o și Francisc în perioada conversiunii sale.

Cu acestea trei voi reclădi TOTUL, piatră cu piatră, așa cum a reclădit Francisc bisericile pământești și Biserica Universală care erau în ruină morală. Totul sau nimic. Aceste două categorii antagonice, exclusive, nu suportă compromisuri. Francisc s-a dezlipit de tot ce-i oferise lumea, pentru ca, având inima neîmpărțită, să-L posede pe Dumnezeu: DEUS MEUS ET OMNIA!: „Dacă-L am pe Dumnezeu, le am pe toate!”

Călătoria în Patria lui Francisc a fost pentru mine o aventură provocatoare și unică, o experiență de har fără precedent. Ea mi-a oferit prilejul întâlnirii cu sfinți reali și imaginari, comuniunea cu îngerii însoțitori pe care i-am simțit întotdeauna alături.

Assisi, așezat „în lumina soarelui de răsărit, acest oraș ca un altar”, chemat din toate timpurile la o misiune spirituală. (Anton Rotzetter, *op.cit. p.11*) – mi-a dăruit intimitatea unei uniri spirituale, afective, pline de zel, pline de ingeniozitate și candoare filială față de maestrul serafic.

Assisi este orașul visat în care l-am regăsit pe Sfântul Francisc, nu în casa în care s-a născut, nu în bisericuța San Giorgio în care a fost botezat, nu pe străzile lui în pantă pe care le-a străbătut cu picioarele goale, nu pe muntele Alvernia pe care a primit stigmatele dureroase care l-au identificat în suferință cu modelul său, Isus, Răstignitul, ci l-am regăsit ÎN MINE ÎNSĂMI, ceea ce a constituit pentru mine o experiență extraordinară, inundându-mi inima cu o pace și bucurie franciscană care s-au revărsat din propria-mi ființă și în același timp m-au umplut cu o fericire negrăită.

Astăzi, la opt ani de când am părăsit Assisi, pot spune că simt un dor fără sațiu de acel oraș și de spiritul său tutelat de Seraficul Părinte, m-am îndrăgostit nebunește și iremediabil de el, deși sunt la o depărtare considerabilă de peste 2000 de Kilometri, cu gândul și cu inima adânc înrădăcinate în el și cu certitudinea că, deși l-am părăsit, după numai câteva ore de cutreierat prin el, am rămas pururi acolo, și poate că n-o să-l mai revăd, decât cu sufletul minții.

20 APRILIE 2009

OMUL ȘI IPOSTAZELE SALE

A MURI PENTRU A TRĂI -meditație-

Etaple fundamentale pe care omul le parcurge de-a lungul existenței sale începând cu nașterea, viața, moartea, învierea și, în sfârșit viața veșnică reprezintă la un loc, însăși condiția de om, iar prin ultimele două, el se diferențiază de celelalte făpturi create de Dumnezeu. Pentru că, numai omului i s-a dat șansa extraordinară a învierii și a adevăratei vieți, cea de după moarte. Singur omul poate trăi viața veșnică în Cristos, alături de Cristos, cu Cristos și prin Cristos, Autorul și Stăpânul Vieții. De aceea, un bun creștin trebuie să-și reconsidere părerea și atitudinea față de moartea fizică, pământească.

Tema vieții și a morții i-a fascinat pe toți oamenii și nu se poate să nu-și fi pus întrebări asupra lor, întrebări care stau la izvoarele filosofiei.

„O, morții mei, veșnic vii, care trăiți în mine, ajutați-mă ca, în această scurtă viață pământească, să învăț secretul vieții veșnice” – scria Michel Quoist, iar Sfânta Tereza a Pruncului Isus, a scris în ceasul din urmă: „Eu nu mor, ci abia acum pășesc pragul adevăratei vieți”.

Inestimabile comori de înțelepciune ne-au lăsat sfinții din toate timpurile, legate de acest subiect. După modelul lui Isus, Cel care a biruit moartea, sfinții au reușit să facă din moarte o poartă care duce spre viață. Ziua morții lor este ziua nașterii pentru cer și cu această zi sunt comemorați în calendar.

Însă Cel care a transformat moartea în viață a fost Isus Cristos, cel care a biruit-o, călcând-o în picioare, înviind glorios, iar Învierea sa este o arvună sigură a învierii noastre.

„În Învierea Sa, Isus a făcut experiența radicală a Îndurării, adică a Iubirii Tatălui. Iar El, Isus a devenit Izvor nesecat de milostivire care este mai tare decât păcatul”. (*Enciclica despre Milostivirea Divină*).

Omul peregrinează între aceste două limite: viață-moarte și fiecare și-o închipuie, sau o trăiește în felul său. Sfântul Apostol Pavel în 1 Cor, 15, 55-57 se întreba: „*Unde este, moarte, biruința ta? Unde este moarte boldul tău? Boldul morții este păcatul, iar puterea păcatului este legea. Dar să-i mulțumim lui Dumnezeu, care ne dă biruință prin Domnul nostru Isus Cristos.*”

Este un adevăr de credință și ultimul articol din Crez și din Simbolul Apostolilor: „*aștept învierea morților și viața veșnică*”.

Așadar, în creștinism, moartea este văzută ca (re)naștere, de unde expresia liturgică: „*din moarte renăscut*”. Isus Însuși ne-a spus: „*Cine mănâncă trupul meu și bea sângele meu are viață veșnică și eu îl voi învia în ziua de apoi*” (Ioan 6,54).

Tot în Evangelia Sfântului Ioan, Isus spune: „*Când voi fi înălțat de la pământ, îi voi atrage pe toți la mine*” (Ioan 12, 32).

Dacă Isus este Viața, fără doar și poate că păcatul este moartea, iar pentru cei ce nu păcătuiesc, moartea nu există. Psalmistul cânta: „*Cum voi răsplăti Domnului pentru tot binele ce mi l-a făcut?/ Potirul mântuirii voi lua și numele Domnului voi chema*” (Ps. 115, 3-4). Cel care bea din potirul mântuirii câștigă viața veșnică.

„Să ne deprindem a muri în tot decursul vieții noastre pentru a nu mai trăi, ca și Sfântul Iosif, decât din Isus și în Isus Cristos, pentru a câștiga procesul mântuirii veșnice. Această moarte de fiecare zi scutește ziua din urmă de toate amărăciunile, de toate grozăviile ei, ea devine fericita zi a eliberării și a mistuirii victimei de jertfă. O, Sfinte Patron, dobândește-ne gustul acestei morți zilnice, care ne asigură viața și zilele fericitei veșnicii! (Cf. A. Berlioux, *Luna Sfântului Iosif. Meditații practice de fiecare zi*, Roman, 2001, p. 90).

Sfânta Tereza ne descrie ea însăși înduioșătoarele împrejurări care însoțeau ultimele clipe ale scumpelor sale fiice, așa de evlavioase față de Sfântul lor Ocrotitor, Sfântul Iosif (Patronul unei morți bune): „*Am observat la e în clipa când trebuiau să-și dea ultima suflare, o pace și o liniște nedescrisă; s-ar fi zis că intrau într-un extaz sau în dulcea odihnă a rugăciunii. Nimic nu arăta din afară, că vreo ispită ar fi tulburat pacea lăuntrică de care se bucurau. Aceste dumnezeiești lumini au alungat din inima mea frica pe care o aveam de moarte. A muri îmi pare acum cel mai ușor lucru pentru un suflet devotat Sfântului Iosif.*” (*Ibid.*, p.92).

Despre renașterea spirituală ne vorbește Sfântul Apostol Petru în prima sa scrisoare: „*Binecuvântat să fie Dumnezeu Tatăl Domnului nostru Isus Cristos, care ne-a renăscut, după mare mila sa.*” (*1 Pt. 1,3*).

Cea mai frumoasă mărturie despre comuniunea celor din cer cu cei de pe pământ, ne-a lăsat-o Isus: „*Și iată că Eu sunt cu voi în toate zilele până la sfârșitul lumii*” (*Mt. 28, 20*).

„Moartea nu-l rupe pe Isus de comuniunea cu apostolii, ci dă naștere la solidaritate, încredere și speranță, Isus oferă pacea sa. Face un cadou personal ucenicilor ca semn de iubire și de prietenie. Un cadou din partea celui care dă gratuit. Prin moartea sa pe cruce, el distruge orice nedreptate și-i împacă pe oameni cu Dumnezeu. Pacea constă într-o dispoziție pozitivă și reciprocă față de celălalt. Fiecare ființă umană este chemată să-și adune toate forțele în favoarea păcii, mai ales împotriva războiului modern care duce la distrugerea vieții umane. Pacea este înțelegerea reciprocă, este respectarea celuilalt, așa cum este, este bunăvoința în a dori găsirea unui acord. Cristos să fie pacea noastră ca semn de generozitate, ca aliment al unei vieți noi.” (În: *De la RĂSĂRIT la APUS*, aprilie 2002, p.93.).

În legătură cu moartea pământească se folosesc diferite formule de durere, care încearcă să consoleze, să aducă alinare celor întristați de pierderea unei persoane dragi: a răposa, a trece în lumea dreptilor, a trece în lumea blajinilor, a se stinge din viață, a înceta din viață, a trece la cele veșnice, a trece întru ființă, a deceda, a-și înceta existența, a se săvârși, a pieri, a se pierde pentru totdeauna, a dispărea, a trece în lumea umbrelor, a păși la adevărata Lumină, a adormi în Cristos și multe altele, sintagme care exprimă același adevăr: o anumită persoană și-a încetat existența pământească, nu se mai află printre noi în mod fizic, real, palpabil. Și cu toate acestea, există printre noi, fie în gând, în inimă, în amintiri, prin parfumul lăsat care se impregnează în lucruri, în aerul casei, stăruind multă vreme ori, continuându-se prin unele obiceiuri, sau cuvinte și povățuiri, în viața urmașilor.

„A trece în neființă” – este o expresie laică, folosită adeseori în panegiricele sau ferparele care-și au locul în colțul Micii Publicități, pentru a arăta că o persoană și-a încetat existența pământească.

Părerea teologilor este motivată: un om nu trece în neființă, atunci când moare, ci, abia atunci trece la adevărata ființă. Pentru că Omul, atunci când își încetează existența fizic, sufletul său își începe viața eternă, cea care nu poate fi măsurată cu bietele noastre limite spațiale și temporale ca și cu simțurile umane, oricât de ascuțite și vigilente ar fi.

De aceea, trebuie evitată cu grijă această formulare, care este uzitată încă în popor.

Dacă viața s-ar opri o dată cu încetarea existenței pământești, ea nu și-ar mai găsi motivația, sensul. Am fost creați să trăim 50, 60, 80 de ani și atât? Viața aceasta este totul? Nu, adevărata și eterna viață începe o dată cu încetarea vieții pământești, chiar dacă formularea pare paradoxală: mori pentru a trăi. Începem să murim chiar din prima zi a nașterii noastre. Moartea fizică este Marele Prag spre Viață.

De aceea, avem o responsabilitate față de propria noastră existență căci, prin ea, ne putem câștiga veșnicia.

Galați, 1 decembrie 2008

**DEVOȚIUNI MARIANE. LUNA MAI – DEDICATĂ CINSTIRII ÎN CHIP
DEOSEBIT A PEA SFINTEI FECIOARE MARIA**

FLORI ÎN ARMINDENI

Armindenii. Sărbătoare de spirit creștin. Renaștere. Biruință. Timp pascal. Fericită comunie de har. Prilej nimerit pentru creștini de a inaugura Luna Mariană, dăruindu-i Fecioarei Maria, după stare și inimă, fiecare, florile recunoștinței noastre. Începutul unei luni îmbelșugate în care actele de iubire de înmulțesc, faptele de milostivire abundă, jertfele se întâlnesc la tot pasul: inimile devin mai largi, mai încăpătoare; mințile se deșteaptă iar sufletele se deschid în așteptarea miracolelor revelatoare.

Cunoscuți și necunoscuți își grăiesc unii altora, inimă către inimă în limbajul mărinimos al credinței. Într-o perfectă vibrație, ardoare și har, fiecare suflet comunică altuia asemenea, pe căi tainice din lăuntru nostru freatic.

E ziua în care nu poți să te bucuri singur de o proprie împlinire, când vrei să împarți bunurile în dumicați, ca fărâmele de cuminecătură și le dăruiești semenilor să se înfrupte și ei alături de tine. Foamea de har devine acerbă, setea de spirit - nepotolită.

E ziua când și lacrima poți s-o împarți cu nădejde, împreună cu aproapele, pe umărul căruia poți să te sprijini, fără nici o rezervă, în numele aceleiași iubiri miraculoase.

Îți odihnești ochii-n privirea Maicii Fecioare, care de atâta timp, pare că te așteaptă, cu un dor negrăit, numai pe tine. Tu, cel nevrednic, te uiți la icoana bunătății nemărginite și ochii tăi se descătușează treptat de orice necurățenie, de orice urmă de pată.

Altarul e alb întru totul. Regina Fecioară și Maica Îngerilor e înconjurată de râuri de flori proaspete, înrouate, dalbe ca neaua; jerbe de lăcrămioare, delicate narcise, lălelele suave, liliac de zăpadă, cale imperiale.

Fiecare își depune smerit, la picioarele ei, micul dar: buchețelul iubirii cules direct din templul curat al lăuntruului.

Curând sosește și ora solemnă de închinare cu sufletul și cu mintea. Mentea coboară încet-încet în inimă și așteaptă acolo clipa hotărâtoare. Arătătoarele și-au suspendat, în aerul pur, tresărirea. Timpul se eterează.

O, Maica Domnului meu! Cum mă voi înfățișa oare în calea ta? Cum altfel, decât, în chip nevrednic, mi-e dat să-ți ating cu privirea veșmântul strălucitor, surâsul blajin, Inima cea Neprihănită?

Ce-ți voi da eu în schimbul negrăitei tale bunătăți? Pentru că, nu-ți pot cere nimic, înainte de a-ți oferi eu însămi, ceva plăcut ție. Și nu găsesc în ființa mea, nimic vrednic de dare, nimic vrednic pentru ofranda cerească, nimic alt decât o coroană de lacrimi, lujeri subțiri, împlețiți delicat și lunecând sfielnic pe reliefurile obrazului.

Primește această coroană, Regina durerilor, Regina lacrimilor cele prea sfinte.

Anin-o de Inima ta, ca pe o salbă! Poate că lacrima aceasta cinstită, izvorâtă din dragoste și căință, îți va smulge un zâmbet de îngăduință pentru făptura smerită din fața ta, cea care nu îndrăznește nici să-și înalțe ochii dinaintea feței tale prea sfinte!

Vei putea oare, Maică, uita că și eu am aruncat o piatră în obrazul Fiului Tău, prin păcatul de moarte? Că și pentru mine a purces El, împovărat de lemnul fărădelegilor lumii, pe cel din urmă drum?

Simt un cutremur în gânduri și-n simțuri. Închid pleoapele și te privesc mai stăruitor. O dată cu Inima Fiului Tău, Inima ta sângerează: izvoare de lacrimi de purpură țâșnesc din pricina mea. Din ele s-ar putea plămădi o cruce lăuntrică de suferință. O cruce de izbăvire – Crucea mântuitoare pe care Voi, Mamă și Fiu ați purtat-o în locul meu de când m-am născut și până în ceasul din urmă.

Șterge-ți ochii, Măicuță. Știu. Acum nu sunt vrednică, dar nădăjduiesc că într-o zi, voi putea să te ușurez de povara fărădelegilor și să stau dreaptă în fața Altarului Tău, în fața Altarului Fiului Tău, cu o floare dalbă care să-mi înflorească în căușul de inimă.

Armindeni, 2009

NUMELE TĂU – CA O SPOVEDANIE

-meditație-

Pe buzele mele, numele Tău, cât e de dulce! El este triumful asupra ispitei, călcâiul gingaș strivind capul veninosului șarpe.

Numele Tău, Marie, este o minune a creațiunii, izvorât din toate comorile dumnezeiești.

Slava ce se revarsă din ele este ca o taină a zămislirii spirituale. El trebuie rostit cu smerenie, ca o sfântă spovedanie.

NUMELE TĂU, FECIOARĂ PREA SFÂNTĂ, ESTE CA ULTIMUL SUSPIN AL MÂNTUITORULUI.

Tulbure și mistuitor ca o dorință de zbor, suav melancolic precum glasul toacei din lemn de cireș, chemându-ne la ruga comună, ca sunetul tânguitor al limbii de clopot vestind ceasul vecerniei.

Nume dulce pentru buze curate, neprihănit pentru inimă, duios și alinător ca un cântec de leagăn;

La rostirea lui se deschid până și apele; cerurile se spintecă în prăpăstii de azur preaînalte, cele vremelnice se mistuie-n cele eterne, munții se pot dizloca și rostogoli și se pot înălța iarăși, într-o clipită.

**MARIA, SLAVA IERUSALIMULUI,
BUCURIA LUI ISRAEL,
CINSTEA POPORULUI LUI DUMNEZEU!**

Numele Tău mă purifică și-mi înnobilează făptura.

Cât farmec și câtă minunată candoare, cât parfum divin răspândesc silabele numelui sfânt al Mariei! Ce melodie celestă!

Mi l-aș vrea aninat la piept pe dinăuntru. El să-mi deda tărie la moartea cea consimțită, ca o adormire.

El să-mi aducă mântuirea precum o adiere prea blândă, o mângâiere sublimă, cum numai Maica poate dărui copiilor ei, deopotrivă.

Și, îndeobște, el să-mi fie scăparea de chin și atingerea cu infinitul....

Armindeni, 2009

ESEU TEOLOGIC

SUFERINȚA CATRE SMEREȘTE ȘI ÎNALȚĂ, SUFERINȚA CARE TĂMĂDUIEȘTE

Iisus Hristos, modelul desăvârșit al suferinței, ne arată întotdeauna, senioria, noblețea lăuntrică a Sa, noblețe și generozitate de origine divină care comportă discreție, iertarea dușmanilor, uitarea ofenselor, sila de răzbunare, lepădarea de ură și susceptibilitate, calități pe care le-a insuflat apostolilor, ucenicilor și urmașilor său pe care i-a înnobilit cu numele de creștini.

Este pilda urmată de martiri, printre care diaconul Ștefan care, omorât cu pietre fiind, în timp ce îl propovăduia pe Hristos și plin de Duhul Sfânt, a îngenuncheat și a strigat cu glas puternic: „Doamne, nu le ținea în seamă păcatul acesta!” (*Fapte 7,60*).

Creștinii trebuie să știe că în suferință au un aliat: pe Iisus Hristos însuși, suferitor și mărturisitor al suferinței, pe care, pe cruce încă fiind, din iubire și generozitate față de oameni, a fost în stare s-o uite, ba mai mult, să-l implore pe Tatăl să-i ierte pe aceia care-l osândiseră: „Tată, iartă-i, căci nu știu ce fac!” (*Lc. 23,24*).

Între suferința lui Iisus Hristos însă, și suferința noastră, este deosebire fundamentală: noi suferim din pricina erorilor noastre, a păcatelor și fărădelegilor săvârșite de cele mai multe ori, sau din alte cauze ascunse, pe când Iisus Hristos a suferit și a murit, exclusiv din vina noastră, a oamenilor, luând asupra sa, în veac și în vecii vecilor, toate suferințele omului. Cel care și-a dat seama primul de acest lucru a fost tâlharul cel bun de pe cruce care, spre deosebire de tâlharul celălalt, care-L batjocorea și-L provoca să coboare și să se salveze, a spus: „Nu te temi tu de Dumnezeu, tu, care ești sub aceeași osândă? Pentru noi este drept, căci primim răsplata cuvenită pentru fărădelegile noastre, dar omul acesta n-a făcut nimic rău.” (*Lc. 23, 40-41*).

Cum a fost străluminat acest om care era certat cu legea, care săvârșise fel de fel de păcate, pentru ca să poată întrezări cel mai paradoxal adevăr în această situație limită: că nu cei vinovați sunt așezați pe cruce și răstigniți în chip defăimător în văzul lumii, pedeapsă care era destinată doar sclavilor, ci Acela care nu a făcut nimic rău, pe care nici umbra păcatului nu l-a atins, că El ispășește pentru altcineva și nimeni nu va mai fi în stare să-și dea viața din dragoste pentru semenii săi.

Faptul că și-a recunoscut în ultima clipă fărădelegile și s-a căit pentru greșelile lui, ca și faptul de a avea, în durerea sa, aceeași cu a lui Hristos, durere atroce, de nesuportat, puterea de a plânge suferința semenului său, în speță –Iisus Hristos – au fost de natură să-l facă să câștige dreptul de a ocupa un loc în Împărăția Cerurilor, alături de cei drepti. Iisus a răspuns: „Adevărat îți spun că astăzi vei fi cu Mine în rai” (*Lc. 23,43*).

Adevărata suferință mântuitoare, este suferința care smerește, suferința asumată și supusă, care înalță totodată mintea la Suferința supremă, la chemarea Domnului nostru Iisus Hristos, cel care, Dumnezeu fiind, s-a făcut pe sine om, pentru a ne ridica pe noi la starea de dumnezeire.

Este suferința care, ținându-se și înrobindu-se într-un cerc închis, într-un pat de spital sau într-o chilie, ne conferă libertatea și fericirea de fii ai lui Dumnezeu, care aidoma lui suferă, chiar dacă din motive și împrejurări diferite.

A-ți blestema soarta, a-ți refuza partea ta de suferință, a respinge orice urmă de durere, veșnic lamentându-te, cu văicăreli și plâns, cu întrebări de genul: „Cu ce am greșit eu de sufăr atât?” „Ce rău am făcut eu de sunt supus atâtor dureri?” – este dovada că n-am înțeles suficient suferința și puterea ei tămăduitoare, purificatoare și izbăvitoare. Pentru că însuși cuvântul creștinism înseamnă – în primul rând – cruce. O cruce asumată, cu tot ce incumbă ea: boală, sărăcie, moarte.

Să nu uităm ceea ce suntem noi pentru Iisus: frați de cruce. Și să ne comportăm ca atare, precum Simon din Cirene, care a fost silit la început să ducă crucea lui Iisus o bună bucată de drum, cruce care i-a apăsat și i-a zdrelit umerii, care l-a făcut și pe el să îngenuncheze sub povara lemnului, dar care, a înțeles în cele din urmă, că omul pentru care trebuie el să ducă crucea, nu este un tâlhar de rând, nu este un criminal la drumul mare, osândit pentru cine știe ce fărădelege, ci Acela care va prelua crucea tuturor pe umerii săi și nu o va abandona până ce nu va ajunge la capătul drumului.

Și capătul drumului nu poate însemna decât mântuire, izbăvirea de păcate și speranța că-L vei vedea pe Dumnezeu, așa cum este, față în față.

Crucea îți oferă totodată eliberarea de rău, purificarea trupului și a inimii de orice gând păcătos, ea te va face, din rob al duhului cel rău, rob și supus al Domnului.

Prin Cruce, omorând păcatul din tine, îți cucerești propria libertate și devii apt să-L primești în suflet și trup pe Domnul Libertății, Domnul Adevărului și al Vieții Veșnice.

Sfântul Apostol Iacob spune: *„Iată, Judecătorul stă la ușă. Fraților, luați profeții ca model de suferință și de răbdare; pe ei care au vorbit în numele Domnului. Iată noi îi socotim fericiți pe aceia care au avut răbdare. Ați auzit de răbdarea lui Iov și ați văzut scopul Domnului, căci Domnul este compătitor și milostiv.” (Iac. 5,10-11).*

Iar în prima sa Scrisoare, Sfântul Apostol Petru spune în legătură cu păstrarea încrederii la timp de prigoană: *„Cine dar vă va putea face rău, când voi vă străduiți la bine? Și chiar dacă ați suferi pentru dreptate, ferice de voi!” (1 Pt. 3,14).*

16 Aprilie 2009, Joia Mare

CEZARINA ADAMESCU - CURRICULUM VITAE

Poetă, prozatoare, eseistă, dramaturg, editor și redactor on-line

O VIAȚĂ ÎNCHINATĂ CUVÂNTULUI

S-a născut într-un târziu de toamnă, la 3 noiembrie 1951 în localitatea Galați, lângă malul fluviului, în mahalaua de pescari devenită mai târziu, Cartierul Mazepa.

Pitorescul acestei mahalale cu pescarii și cu fiii acestora, tovarășii de joacă, este transpus artistic, în anul 2006 în cartea „O gură de copilărie”, tipărită la Editura Arionda, Galați.

Din copilărie era numită „Fata Dunării”, pentru că hoinărea pe malul Dunării, alături de copiii mahalalei, Dunărea fiind reperul cel mai însemnat în viața locuitorilor acestui areal.

Era al treilea copil al familiei Adamescu, după Ionel, născut în 1940, decedat în 2005 și Constantin, de profesie ofițer, mecanic-șef, în navigația fluvială.

Părinții: Arionda Adamescu, născută în 10 aprilie 1919 în Olănești Cetatea Albă, o femeie cu totul deosebită și sensibilă, de la care a învățat arta de a iubi frumosul, și-a strâns amintirile și elegiile într-un volum, apărut în anul 2000, cu o lună înainte de trecerea sa la cele veșnice. Cartea se numește: „*Mă nasc a doua oară*” și a apărut la Editura Pax Aura Mundi, Galați.

Tatăl, Nicolae Adamescu, născut în 27 noiembrie 1917 la Tg. Neamț, a fost factor poștal. A decedat în anul 1991. De la el moștenește simțul artistic, acesta fiind în tinerețe artist de circ și de teatru ambulant în trupa lui Mazilu.

Bunicul, Gheorghe Adamescu a fost maestru tipograf la Întreprinderea Poligrafică din Galați, întreaga viață, transmitând dragostea pentru cuvântul tipărit și fiului său, Nicolae, care a devenit zețar în tinerețe, la aceeași tipografie și l-a învățat, la rândul său, meserie și pe fiul cel mare Ionel.

Mama, Arionda, a lucrat ani la rând la Difuzarea cărții, de unde a ieșit la pensie. O dragoste deosebită au avut toți membrii familiei pentru Cuvântul scris pe care l-au slujit cu credință. În casă, se citea mult, de la ziare și reviste, la cărți. De asemenea, Radioul public a fost principala sursă de comunicare pe vremea aceea.

Încă de la cinci ani, Cezarina Adamescu asculta Teatru la microfon și toate emisiunile pentru copii difuzate la Radio și spunea, tuturor celor care voiau s-o asculte că vrea să devină: „artistă la Teatru la microfon”, iubind-o pe Silvia Chicoș, pe Radu Beligan, pe Constantin Codrescu, Dinu Ianculescu, Tamara Buciuceanu, Horia Șerbănescu și Radu Zaharescu și pe toți marii oameni ai scenei românești. De asemenea, maestrul Constantin Moruzan și regizorul Dan Puican au exercitat o influență asupra ei.

Școala primară o absolvă între 1958-1966 la Școala generală nr. 28 din Galați. Se înscrie la Liceul teoretic nr. 2 - „Mihail Kogălniceanu”, cursuri de zi, secția umanistică, pe care îl absolvă în 1970 cu diplomă de bacalaureat susținându-și examenele la Limba Română, Latină și Filozofie.

Încă din primele clase, manifestă o predilecție pentru citit, scris, recitat, cântat și, în general, orice formă de artă. De asemenea, ca particularitate se observă o deosebită atracție către limbile străine, atât germanice, cât și latine.

După susținerea examenului de bacalaureat, se înscrie la cursurile de Steno-dactilografie, de doi ani, din cadrul Universității Populare, în perioada 1970-1972, cursuri pe care le absolvă cu nota maximă.

În anul 1971 reușește angajarea la Combinatul Siderurgic din Galați, în funcția de secretară steno-dactilografă la Comitetul Sindicatului, unde lucrează până în 1 noiembrie 1973, când, în cadrul Consiliului Județean al Sindicatelor se înființează postul de bibliotecar sindical, pe platforma siderurgică, unde este numită și își desfășoară activitatea întreaga viață în mijlocul cărților, post pe care îl deține până în 1 noiembrie 2002, când se desființează postul și este nevoită să se retragă din activitate.

Din 1 octombrie 2005 este pensionată anticipat.

În perioada 1972-1974 frecventează cursurile Școlii populare de artă, secția Teatru, luându-și atestatul în actorie. Din 1973 și până în 1990, face parte din colectivul de teatru semi profesionist, condus de actorul și regizorul Lucian Temelie. În cadrul acestui colectiv, numit „Teatrul nostru”, joacă peste 200 de spectacole, în oraș și în țară, participând la diferite concursuri locale, județene și naționale. Printre rolurile jucate: Casandra Cantemir în piesa „Vodă Cantemir” a lui Dan Tărchilă, Arina Panteleimonovna în „Căsătoria” de Gogol, Rozalia din melodrama lui Giacomo Geacometti „Moartea civilă”; Ana lui Manole în piesa lui Calistrat Costin „Cetatea” și altele. Din 1990, acest teatru devine profesionist și se numește TRIANON.

Pasiunea pentru teatru se împletește cu dragostea pentru poezie, pentru muzică, pictură, balet, toate speciile artei adevărate.

În anul 1973 se înscrie la concursul de admitere la Universitatea din București, Facultatea de filologie, secția română-engleză, examen pe care nu-l promovează din pricina unor sutimi de punct.

Înființează în 1973, Biblioteca sindicatului C.S.G., cu zeci de filiale pe platformă, cu un Bibliobuz uzinal și cu multe rezultate în ceea ce privește activitățile biblioteconomice în care se evidențiază la toate cursurile de perfecționare de la București. În revistele de Biblioteconomie i se publică numeroase studii și comunicări pe teme de profil și participă la numeroase întruniri în țară, unde susține referate, comunicări și teme, legate de activitatea Bibliobuzului și a bibliotecilor volante pe care le înființase de-a lungul anilor.

Toate atestatele la cursurile de perfecționare a pregătirii profesionale din București, sunt luate cu nota maximă. Tezele de Biblioteconomie îi sunt publicate în culegeri și reviste, cum sunt: „Biblioteconomia”, „Biblioteca”, „Clubul” ș.a. În activitatea profesională, Biblioteca SIDEX SA se află situată totdeauna pe primul loc, în cadrul sistemului de Biblioteci sindicale din județ și din țară.

În 2002 biblioteca număra peste 45.000 de unități de evidență. În anul 2000 înființează în cadrul Bibliotecii, CASA CĂRȚII GĂLĂȚENE, amenajată special, unde se întrunesc scriitorii din oraș și oaspeții din țară.

Deși Biblioteca este mutată în 6 cartiere diferite ale orașului, activitatea ei nu încetează până în 1 noiembrie 2002. De la această dată, în cadrul Clubului SIDEX-S.A., în decurs de 2-3 zile, întregul fond este distrus și sustras și nu se mai pomenește de acest patrimoniu.

Dragostea pentru muzică o face să-și cumpere, în anul 1980, un pian vienez, Schule von Bossendorfer, Ant Pohorny im Wien, și învață să cânte după partituri, studii și game, apoi primele menuete și mici fragmente din marile opere simfonice. Peste 9 ani, este nevoită să-și vândă pianul pentru a-și edita o carte, numită „Umilință și măreție”.

Dragostea pentru muzică s-a transmis de la tatăl, care cânta la vioară, iar frații au învățat să cânte la chitară, mandolină, acordeon, muzicuță. Mama Arionda avea o voce frumoasă și cânta arii din opere românești și străine, „Ana Lugojana”,

„Vânzătorul de păsări”, „Lăsați-mă să cânt”, „Liliacul”, „Văduva veselă”, „Traviata”, fragmente pe care și copiii le învață foarte repede.

În anul 1980, dă admitere la Facultatea de Drept din Iași dar, nici de această dată, nu promovează.

Abia în 1993 se înscrie la Universitatea din București, la Institutul Teologic Romano-Catolic de grad universitar, la specialitatea Teologie Didactică, limbi clasice, pe care o absolvă în 1999, când își dă licența la Iași, la Academia de Științe Teologice, absolvind facultatea cu media generală 9,42 și la examenul de licență obține media 9,62, cu o lucrare de excepție, de 500 de pagini, tipărită cu puțin timp înainte, la profilul Teologie-dogmatică, Mariologie, lucrare intitulată: „*Iată Mama ta! Semnificația cultului marian în Biserica Catolică și Ortodoxă*”, teză la care ia nota maximă, cu indicația expresă de a urma Doctoratul în Teologie.

În toamna anului 1999 dă admitere și reușește la examenul de doctorat.

Din motive familiale și de sănătate nu mai poate susține examenele în continuare.

În 1980-1982 frecventează cursurile de pian, teorie și solfegii ale Universității populare din Galați, Școala populară de artă, și cursurile de limba germană ale aceleiași Universități.

Întreaga viață o dedică studiului, cărților de orice fel și artei.

În 1982 îi apare prima poezie în ziarul local „Viața Nouă”, în 19 septembrie. E vorba de un poem de toamnă.

Activitatea literară este împletită cu cea artistică într-o veritabilă boemie poetică, presărată cu mici jertfe, ore nedormite, neglijarea vieții personale în favoarea celei artistice. Pune un accent deosebit pe spiritualitate, este condusă de simțul artistic, căruia i se dăruie total.

Cum a început să scrie? Firesc, dintr-o stare de necesitate și de „urgență lirică”, ca și când s-ar afla în legitimă apărare. Primele poezii apar la o vârstă fragedă, dar nu are curajul să le arate nimănui, strângând într-un caiet, de nimeni știut, „averile ei” spirituale. Abia la 16 ani are curajul să arate prima poezie cuiva. La cenaclul de pe platforma siderurgică, deși este secretară mulți ani, nu-și dezvăluie aspirațiile poetice, decât în 1982. Atmosfera cenaclului îi este foarte dragă și familiară, nu numai la cenaclurile de poezie și proză, dar și la cele umoristice: „Păstorel Teodoreanu” – condus de umoristul Paul Dumitrescu, dar și la cenaclul „Verva” – al umoriștilor gălățeni, condus pe atunci de reputatul epigramist Florin Cristea, iar actualmente de umoristul Ion Moraru. Aici îi cunoaște pe umoriștii gălățeni: Dan Căpruciu, Constantin Cristian, Iulian Bostan, Nicolae Precupețu, Gheorghe Enăchescu, Vasile Bârză și mulți alții, care sunt și astăzi premianți ai concursurilor și Festivalurilor de Umor.

În cadrul cenaclului „Verva”, devine cunoscută, prin publicarea în diverse reviste umoristice: „Urzica”, „Epigrama”, „AG pe rime” și a Antologiilor de epigramă naționale de epigramă, publicate în țară.

Frecventează și chiar conduce Cenaclul „Ștefan Petică” din cadrul Casei de Cultură, cenaclu care devine *Noua Școală de Frumos* și desfășoară aici o activitate prodigioasă, cu emisiuni la radiodifuziunea și televiziunea locală, cu spectacole de muzică și poezie în diferite locații, dar în chip deosebit la căminele de bătrâni, orfeline, aziluri, spitale, împletind activitatea caritativă cu cea artistică.

Paralel cu acestea, îndrumă pe mulți tineri debutanți, scriind cronici, prefețe, alcătuiind antologii sau promovându-i, în diferite publicații la care are acces. Este deținătoarea a numeroase premii literare și artistice, pentru: proză scurtă, scenarii film, poezie, eseu, recitativ, poeme scenice, montaje literar-artistice și muzicale.

Din anul 2003 este membră a Cenaclului literar „Arionda”, din cadrul Școlii nr. 33, condus de bibliotecara și scriitoarea pentru copii, Olimpia Sava.

În perioada 1991-2004 participă regulat la ședințele Cenaclului „Anton Holban”, din cadrul Casei Corpului Didactic din Galați, condus de prof. Constantin S. Dimofte. Aici își lansează cele mai multe volume de poezie și de proză apărute.

În 1987 debutează editorial cu volumul de versuri „Arhipelagul visării”, Editura Litera, București, volum ilustrat de artistul Done Stan.

ADRESA : Galați, Str. Roșiori, nr. 4, Bloc BR 16 A, scara 3, at. 9 ap. 125, cartier Mazepa, Galați, cod. 800066. Telefon: 0236/434279; mobil: 0770626480; adresa de e-mail: cezarina_adamescu@yahoo.com; cezarina.adamescu.contact@gmail.com blog: cezaraadamescu.wordpress.com

Nu a făcut parte din nici un partid politic, nici înainte de 1989 și nici în prezent. Așa cum mărturisea de curând Raisa Vieru despre marele poet Grigore Vieru: “*Partidul lui a fost Limba Română și Poezia*”, Cezarina Adamescu a așezat deasupra tuturor partidelor politice, Limba și Literatura Română.

ACTIVITATE LITERARĂ : Debut literar : luna septembrie 1982, la cotidianul “*Viața nouă*” din Galați cu un poem de toamnă.

În revista “*Luceafărul*” i se publică sub pseudonimul SIMONA CONDOR, mai multe cicluri de poeme la rubrica “*Atelier literar*” a lui Geo Dumitrescu. Sub același pseudonim, revista “*Convorbiri literare*” îi publică în ianuarie 1984, un ciclu de poeme. Revista “*Tomis*” o debutează cu numele adevărat cu un grupaj de poeme.

În martie 1985, citește la Cenaclul “*Numele Poetului*”, manuscrisul “*Dioptrii pentru suflet*”, iar cu cest prilej, Cezar Ivănescu a afirmat : “*Atestă o vocație certă.(...) Credem în evoluția fericită a acestei poete*”.

Laureată a numeroase concursuri de poezie, proză, reportaj, naționale și județene.

Premii recente: În anul 2003, Premiul Societății Scriitorilor “*C. Negri*” filiala Ploiești, pentru două volume: “*Autograf pe lumină*” și “*Spațiu târziu*”, apărute, primul la Editura Pax Aura Mundi, Galați și cel de-al doilea, la Ed. Arionda, Galați.

Ultimul premiu : anul 2007, al Revistei “*Dunărea de Jos*”, pentru “*călătoria în patria neasemuită a cuvintelor*”.

DEBUT EDITORIAL :

-În anul 1987, debutează cu volumul de poeme : “*Arhipelagul visării*”, Editura Litera, București, volum ilustrat de Done Stan și remarcat de critică în paginile revistelor : “*Luceafărul*”, “*Convorbiri literare*”, “*Viața Nouă*” Galați, “*România Literară*”; “*Acțiunea*” – Galați.

-În anul 1991, Ediura Porto Franco din Galați îi publică volumul de versuri pentru copii “*Primăvara face pozne*”, ilustrat de artista plastică Anca Tofan.

-Între 1992-1994 conduce Cenaclul literar-muzical “*Ștefan Petică redivivus. Noua Școală de Frumos*”.

VOLUME PUBLICATE :

- . *Arhipelagul visării*, poeme, Ed. Litera, București, 1987. Ilustrații : Done Stan;
- . *Primăvara face pozne*, poezii pentru copii, Ed. Porto Franco, Galați, 1991, Ilustrații: Anca Tofan;
- . *Dioptrii pentru suflet*, poeme spirituale, Ed. Porto Franco, Galați, 1996.
- . *Cartea cu îngeri*, poeme pentru copii, Ed. Porto Franco Galați, 1997. Ilustrații: Mariana Ștefanache;
- . *Mysterion*, poeme, Ed. Alma, Galați, 1997. Ilustrații: Angela Cioltan;
- . *Iată Mama ta!* – compendiu de mariologie, Editura Alma, Galați, 1998;
- . *Umilință și măreție*, proză spirituală, Editura pentru literatură și artă GENEZE, Galați, 1999;
- . *Pistruiații din orașul Azuro*, poveste feerică pentru toate vârstele, Editura Istru, Galați, 1999, Ilustrații: Angela Holca;
- . *Departele și aproapele*, poeme spirituale, Editura Presa Bună, Iași, 1999, Ilustrații: Angela Cioltan;
- . *Cuvinte de împărtășire*, reflecții spirituale, Editura Presa Bună, Iași, 1999, Ilustrații: Angela Cioltan;
- . *Cuvinte de împărtășire*, ediția a II-a, Editura Presa Bună, Iași, 1999.
- . *Prilej de aproape*, poeme, Editura Arionda, Galați, 1999, Ilustrații: Aurelia Călinescu;
- . *Palatul lunii*, 88 de povești poematice, Editura Diagonal, Bacău, 1999, Ilustrații: Angela Holca;
- . *L'Ange Etienne*, Traduit du romain par Constantin Frosin, Ed. Arionda, Galați, 2000; Illustration: Angela Cioltan;
- . *Prizonier din iubire*, itinerar spiritual, Ed. Presa Bună, Iași, 2000, Ilustrații: Angela Cioltan;
- . *Anotimpuri franciscane*, itinerar spiritual, Editura PAX AURA MUNDI, Galați, 2001;
- . *Dimineți nelocuite sau Îngerul Esteban*, Editura PAX AURA MUNDI, Galați, 2001;
- . *Dreptul la nemurire sau Nichita AZI*, Editura PAX AURA MUNDI, Galați, 2002;
- . *Mai frumoasă ca raiul*, florilegiu marian, Editura PAX AURA MUNDI, Galați, 2002:
- . *Un poem numit Francisc*, poezii, Editura PAX AURA MUNDI, Galați, 2002;

- . *Ca o pasăre Ibis, sau Nichita AZI*, Editura PAX AURA MUNDI, Galați, 2003;
- . *Spațiu târziu*, Poeme de sfârșit și de început de mileniu, Editura Arionda, Galați, 2002, volum premiat de Societatea Scriitorilor "C. Negri,"
- filiala Ploiești, pe anul 2003;
- . *Povestea din cuvânt*, povești pentru copii, Editura PAX AURA MUNDI, Galați, 2003, Ilustrații: Angela Cioltan;
- . *Meditații la Poarta Mileniului*, repere morale, Ed. Presa Bună, Iași, 2003, Ilustrații: Angela Holca;
- . *Autograf pe lumină*, poeme, Ed. PAX AURA MUNDI, Galați, 2003, Ilustrații: Emeric Chvala, volum premiat de Societatea Scriitorilor "C.Negri", filiala Ploiești, pe anul 2003;
- . *Dumnezeu la prima vedere*, exerciții de gândire creștină, Ed. PAX AURA MUNDI, Galați, 2003; Ilustrații: Angela Cioltan;
- . *Când sfinții se întorc acasă*, florilegiu antonian, Editura Arionda, Galați, 2004;
- . *Alena, pințesa tristeților albe*, poveste feerică pentru copii, Editura Arionda, Galați, 2006, ilustrații : Angela Holca;
- . *Povestea fiului pribeag*, istorisiri biblice versificate, Editura Arionda, Galați, 2006;
- . *Povestea Prințului Cenușiu*, piesă de teatru pentru copii, Editura Arionda, Galați, 2006. Ilustrații: Angela Holca;
- . *Singurătăți împreună*, rondeluri în coriamb, Editura Arionda, Galați, 2006;
- . *Vorbește-mi despre mine!* Microroman, Editura Arionda, Galați, 2006;
- . *A înviat precum a zis, Alleluia!* Poeme pascale, Editura Arionda, Galați, 2006;
- . *Acum și în cele din urmă*, poeme psaltice, Editura Arionda, 2007;
- . *Monumentul cărții și mucenicia cuvântului*, exegeze și portrete spirituale, Editura Ariolnda, Galați, 2007;
- . *Busuioc de cuvinte*, exegeze și portrete, Editura Arionda, Galați, 2007;
- . *Feerie de Crăciun*, poem scenic, Editura Arionda, Galați, 2007;
- . *O gură de copilărie*, Editura Arionda, Galați, 2006. Ilustrații: Angela Cioltan-Zainea;
- . *Temei de rămânere*, 120 de poeme într-un Poem de iubire, Editura Arionda, Galați, 2007;

- . *Cântecul Cezarei într-o sumă de ipostasuri*, Editura Arionda, Galați, 2007;
 - . *Cântecul sinelui*, poeme, Editura Arionda, 2007;
 - . *Logodnă mistică*, poeme, Editura Arionda, 2007.
 - . *Vârstele spiritului*, volum de versuri apărut la Editura Arionda, 2008
 - . *Pr. Anton Demeter O.F.M.Conv. și Cezarina Adamescu, Cununița fecioarei*. Volum comemorativ la împlinirea a jumătate de veac de la martiriul Veronicăi Antal, Editura Arionda, Galați, 2007.
 - . *Ultima logodnă – 333 de sonete de iubire*, Editura Arionda, Galați, 2008;
 - . *99 de anotimpuri – fără Nichita*, volum comemorativ, Editura Sinteze, Galați, 2008;
 - . *”Vă scriu în genunchi”* – versuri, Editura Sinteze, Galați, 2009;
 - . *”Acasă în Paradis. Volum omagial Artur Silvestri”* – versuri, Editura Sinteze, Galați, 2009;
 - . *Din primvară până-n vară*, teatru poetic, Editura Semănătorul, 2008;
 - . *Desaga cu suflete*, povești experiment – nesfârșite, Editura Online, iunie, 2008;
 - . *De când te-aștept, au înflorit magnoliile*, 111 sonete neînchipuite; Editura Online, iunie 2008;
 - . *O nuntă de cuvinte*, 111 sonete pierdute și regăsite, Editura Online, iunie 2008;
 - . *Sculpturi pe o boabă de orez*, panseuri lirice, Editura Online, iunie 2008;
 - . *Singurătăți împreună*, rondeluri, Editura Online, iunie 2008;
 - . *Întâlniri cruciale*, exegeze și portrete literare, Editura Semănătorul, 2008;
 - . *Personaje preferate din desene animate*, Cărticica românească de copii, 2008;
 - . Trei volume colective, împreună cu membrii cenaclului Arionda :
 - . *Buchet pentru cei mici*, Editura Pax Aura Mundi, Galați, 2006;
 - . *Zâmbete pentru copii*, Editura Pax Aura Mundi, Galați, 2007;
 - . *Călătorie de vis*, poeme, Toate aceste volume sunt ilustrate de Angela Cioltan Zainea;
- Prezentă în Antologia de epigramă a lui Ion Cristea Geană - ”Săgețile Afroditei”
- Epigramiste din România, Editura Vimar, București, 1997;

. *Pledoarie pentru Epigramă* – antologie alcătuită de Gheorghe Culicovschi, Editura Ridendo, Câmpina, 2007;

. *Umor la Mila 80*, antologie de umor apărută la Editura Alma Galați;

. Prezentă în paginile unor reviste și almanahuri.

ACTIVITATE LITERARĂ ȘI PUBLICISTICĂ ÎN PREZENT :

În perioada 2001-2004 a fost redactor șef la revista de spiritualitate mariană ”*Steaua Dimineții*”, 13 numere cu apariție trimestrială, editată de Asociația Internațională Armata Maicii Domnului;

În prezent este redactor la revista *VIAȚA DE PRETUTINDENI* - Arad, precum și la revista ”*Dor de Dor*”, din localitatea Dor Mărunt, Editor la Revista ARP – ”*Ecoul*”; Editor la *CĂRTICICA ROMÂNEASCĂ DE COPIL*, revistă ARP-online, redactor la revista germană *AGERO-STUTTGART*, din luna ianuarie 2009; consultant editorial la revista ”*Pagina verde*”; redactor la revista online ”*Slova creștină*”; consilier editorial la revista: ”*Slova copiilor*”; Redactor la revista ”*Contraatac*” – Adjud.

Colaborează la revista ”*Mesagerul Sfântului Anton*”, editată la Padova, revistă de spiritualitate franciscană, editată în 32 de limbi și prezentă pe tot globul.

Colaborează la revista ”*Lumină Lină*”, Revistă de spiritualitate și cultură românească editată la New York, sub redacția Pr. Dr. Theodor Damian;

Colaborează la revista ”*Vestea Bună*”, revistă de cultură și spiritualitate din Răducăneni, Iași, la ”*Dunărea de Jos*” Galați; ”*Sinteze literare*”, Ploiești; ”*Jurnal Universitar*”; ”*Danubius*” a Universității cu același nume din Galați, ”*Realitatea*” – Galați; ”*Șansa ta*” – revistă a Universității Danubius Galați, Revista On-line ”*O carte pe zi*”, Publicație ARP; Revista online ”*Monitor cultural*”; editată de Asociația Română pentru Patrimoniu; Revista online ”*Ecoul*” publicație ARP; Revista de informație culturală online ”*Analize și fapte*” ARP; Revista online ”*Cărticica românească de copii*” publicație ARP; ”*Universul cărților*” – publicație online, editată de ARP; Revista ”*Sinergia*” Ploiești, revista online ”*Prosaeculum*” din Focșani și ”*AG pe RIME!*”, Ploiești, ș.a.

COLABORĂRI EXTERNE:

-Revista ”*AGERO*” Stuttgart, Germania;

-Revista ”*LUMINĂ LINĂ*”, - New-York;

-, ”*Roumanian-American writers in New-York*” – cu texte de critică și exegetică literară;

-”*Caietele de Sud-Est*” a Cercului se Românică ”*Saint Raphael*”.

-Revista ”*Iosif Vulcan*” – din Australia, al cărei director este scriitorul Ioan Miclău.

-Revista »*Zemra Shqiptare*« - Albania ;

-Revista « *Observatorul* » - de Canada ;

-Revista « *Nou Horizont* » - Valencia – Spania ;

-Revista internațională « *Starpress* » - româno-americano-canadiană ;

-Revista “*Romanian Vip*” – Dallas-Texas;

Apare pe numeroase bloguri ale diferiților autori români și străini, cu articole, poezii, proză, critică literară.

-Membră a Societății Scriitorilor “Costache Negri” din luna octombrie 1996, al cărei președinte este poetul Sterian Vicol.

-Membră a LIGII SCRITORILOR DE EXPRESIE ROMÂNĂ DE PRETUTINDENI, filiala Iași. Președinte: Constantin Toni Dârțu.

-Membră a Asociației Scriitorilor din Baia Mare, Jud. Maramureș.

Prezentă în paginile revistelor on-line ale Asociației Române pentru Patrimoniul Cultural: *Monitor cultural, Ecoul, Analize și fapte, Neamul Românesc, Analize și fapte, Noua Arhivă românească, O carte pe zi, Epoca, Luceafărul românesc, Viața Literară, Cărticica de copii, Universul cărților, Tânărul scriitor, Dor de dor*, din localitatea Dor Mărunt, *ProSaeculum-Focșani, Pasgina Verde, Oglinda Literară Focșani, Contraatac-Adjud, Viața de pretutindeni*, Arad, cu diferite articole, exegeze, evocări și poezii, panseuri ș.a.

Prezentă în paginile revistelor de spiritualitate: “*Slova creștină*”, « *Slova copiilor* » ; “*Glas comun*”; “*Gânduri pentru suflet. Catolica Galați*”, *Mesagerul Sfântului Anton de Padova, Lumina creștinului, Iași*.

În iunie 2008, Editura On-line i-a publicat volumul de povești poetice: “*Desaga cu suflete*” – povești experiment nesfârșite, volumele de sonete: “*De când te-aștept au înflorit magnolii*” și “*O nuntă de cuvinte*”; volumul de panseuri lirice “*Sculpturi pe o boabă de orez*”, poeme într-un vers, distihuri, terține, catrene, și volumul “*Singurătăți împreună*”, rondeluri în coriamb– iar în luna august 2008 a apărut la secția critică, cu volumul de exegeze “*Întâlniri cruciale*”, care însumează peste 400 de pagini, un document de excepție despre scriitorii români de ieri și de azi. În luna noiembrie, aceeași editură Semănătorul, îi publică volumul de teatru poetic “*Din primvară până-n vară*”.

Prezentă în Biblioteca On-line cu volumul “*O gură de copilărie sau Vârstele Cezariondei*”; cu volumul de exegeze și portrete spirituale “*Monumentul cărții*”, Editura Arionda, Galați, 2007, cu volumul “*Busuioc de cuvinte*”, exegeze și portrete spirituale, Editura Arionda, Galați, 2007 și volumul de versuri “*Vârstele spiritului*” apărut la Editura Arionda, 2008. “*Când sfinții se întorc acasă*” – florilegiu antonian, apărut la Editura Arionda, Galați, 2004; “*Povestea fiului pribeg*” – scenete biblice versificate; Editura Arionda, Galați, 2006; “*Ultima logodnă – 333 de sonete de iubire*”, Editura Arionda, Galați, 2008; “*99 de anotimpuri fără Nichita*”, volum comemorativ, Editura Sinteze, Galați, 2008, vol. Memorial: „*Acasă în Paradis*” – dedicat lui Artur Silvestri.

De asemenea este prezentă cu două referințe critice și cu un grupaj consistent de poeme, în *Antologia de poezie românească NOUL ORFEU* – a Asociației Române pentru Patrimoniul și în *Antologia ROMANUL MINIMALIST*, cu o intervenție în proză și romanul minimalist: “*Vorbește-mi despre mine – sau Înger în oglindă*”.

REFERINȚE CRITICE :

. Cezar Ivănescu, “*Numele Poetului*”, București, Luceafărul, nr. 1201 din 11 mai 1985, pag. 5;

. Laurențiu Ulici, “*Vitrina*”. În “*România Literară*”, București, nr. 47, din 19 noiembrie 1987, pag. 1;

. Val Condurache, “*Prima Verba*”, Iași, “*Convorbiri literare*”, nr. 1125, nr. 9 din septembrie 1988, p. 15;

. Alexandru Horia, “*Căutarea tonului*”. În: “*Luceafărul*”, București, nr. 1357 din 14 mai, pag. 2;

. Colceriu Nicolae, “*Cronică literară*”, În : “*Viața Nouă*” nr. 12693 din 6 septembrie 1987, pag. 2;

. Viorel Dinescu, “*Rocade*”, În: “*Acțiunea*”, nr. 131, din 31 iulie 1992, p.2;

. Constantin Dimofte: “*Cezarina Adamescu și fascinația absolutului*”, Revista “*Școala gălățeană*”, nr. 54, din februarie 1997;

. Victor Sterom : “*Cărți și semnificații*” “*Ca o pasăre Ibis sau Nichita Azi*”. În: “*Tomis*” nr. 3 martie 2003;

. Revista On-line “*O carte pe zi*” recenzia: “*Monologul doimii*”, de Emilian Marcu în data de 21 martie 2008;

. “*Cezarina Adamescu – Substanța trăirilor autentice – o concentrare semantică*” În: “*Agora literară*”, Publicație editată de Liga Scriitorilor din România, Anul I, nr. 1, aprilie 2008, pag. 12;

Victor Sterom – Cronică la volumul “*Singurătăți împreună*” – În : Revista *VIAȚA DE PRETUTINDENI*, Anul III, nr. 8-12 (31-35) Decembrie 2007, p. 141;

. A.G. Secară: “*Pagini pentru marțienii cumiți*” – cronică la cartea “*Autograf pe lumină*”, Revista: “*Dunărea de Jos*” Galați, august 2005, pag. 18;

A apărut în manualul de **LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ**, auxiliar didactic pentru clasele a V-VI-a, autori : Laila Citic, Gabriela Ciubotaru și Maria Brăilescu, Editura Europolus, Galați, 2004, cu povestea didactică “*De-a cuvintele*”.

A apărut în culegerea “*Antologie pentru copii*” editată de Revista de Pedagogie, 1995, cu 11 poezii pentru copii;

Prezentă în paginile Dicționarului „*Personalități române*” – 1950-200, Editat de Iași, autor Constantin Toni Dârțu, apărut în luna mai 2009, unde se regăsește între paginile

Prezentă în paginile „*Almanahului Dunărea de Jos*” cu o exegeză despre scriitorul Alexandru Miran, Galați, 2007;

Prezentă cu 10 poeme în „*Antologia de literatură Dunărea de Jos*”, vol. I, Poezie, Editura Dunărea de Jos, Galați, 2008.

Prezentă în antologia de poezie și proză *DOR DE DOR*, cu zece pagini de sonete, editată sub îngrijirea scriitorului Marin Toma din localitatea Dor Mărunt.

Prezentă în paginile cotidianului „*Vața Liberă*” cu diferite articole, eseuri, poeme, exegeze, poezii, panseuri etc.

Numeroși sunt cei care și-au exprimat părerile critice în legătură cu creația autoarei. Redăm mai jos, câteva din aceste referințe critice:

„Cezarina Adamescu – Îmblânzitoarea cuvântului”: „*A avea curajul de a pretinde, cronicărește vorbind, că parcurgând o carte nouă ai și reușit să descoperi ceea ce autorul a sădit în ea cu trudă, cu migală și cu multă dragoste semințe ce vor încolți în sufletele cititorilor ei, nu înseamnă altceva decât o neiertătoare trufie. Iată că mie, și cu toată responsabilitatea o spun, această nouă carte a Cezarinei Adamescu mi-a creat atâtea iluminate stări ce nu pot fi spuse decât într-o altă carte de aceeași dimensiune. Ei bine, eu, mă simt înrușinat de o neputință amară în fața încercării de esențializare, când vrei să spui cât mai multe într-o pagină ce aș vrea-o îndumnezeită așa cum sunt sonetele Cezarinei Adamescu. Cu atât mai mult când este vorba de nemuritorul Sonet, binecunoscut ca destul de pretențios între formele fixe ale Poeziei Cezarina Adamescu dă în această nouă carte măsura propriei sentințe a unui spirit în permanentă căutare de lumină și ne deschide ușa către lumi tulburător de liniștitoare prin siguranța care ți-o impune, prin cosmogonice plimbări în dorința noastră ancestrală de a ne apropia cât mai aproape de Lumina Lină a lui Dumnezeu. Rar mi-a fost în ultimul timp să mi se facă un asemenea dar ! Și cum apariția unei cărți este o sărbătoare și o victorie a Spiritului asupra involuției și decăderii aș avea curajul să afirm că sărbătoarea la care asistăm acum este una sfântă și binevenită care ar trebui să lumineze la căpătâiul fiecărui somn neliniștit.” (Constantin Ghiniță, Mărășești, Septembrie 2008 – Text aflat pe Coperta a IV-a a cărții: „*Ultima logodnă*”, 333 de sonete, Galați, Editura Arionda, 2008).*

„Încerc să-mi „reglez” ritmul vital... Deocamdată este bine! Și va fi și mai bine, cu ajutorul Celui de Sus...dar și prin *Mirul și Zăpada, Flacăra și Înaltul Celest al Contemplării* – venite din partea dvs.! M-au bucurat mult rândurile profund emphatice, ale dlui Constantin Dimofte despre *Lacrimi de mir* (poate exista o anume prețiozitate pedantă, în silul domniei sale – deh, așa-s criticii, unii... - doar la dvs., în recenzii, am citit, pe urmele de zăpadă, limbile de flăcări ale empathiei entuziasthe!!! – nu-i nimic oximoronic! - ...dar dl Dimofte nimerește drept la țintă/ esențial/ Adevăr!):

"*E ușor de sesizat la această prodigioasă natură eminentemente liric, care este poeta Cezarina Adamescu, o sensibilitate care pornește dintr-un nucleu al incendierii și exultanței, dar care se temperează la suprafață prin determinanți etici, astfel, încât ceea ce apare capătă*

expresia de mir a echilibrului și grandorii crescute pe solul proliferant al uimirilor și bucuriilor din revelație.

De la începutul volumului *Zăpada în flăcări*, motto-ul lui Yannis Ritsos impresionează, zguduie inimile cele amorțite, ale epocii noastre:

"Vezi tu, Joliot, dragostea cântărește mai greu decât ura – și palma ne flămânzește de strângerea unei mâini, încât ar strânge și palma dușmanului nostru."

...Apoi, splendidă struna Orfeului dvs. personal (*Acest poem*) *"Doar Selene/ se atârână de gățul / acestui poem/ numai bun de făcut semnul crucii/ pe pernă..."*

Și nu mai puțin: *"FIINDUL ȘI DURUTUL: Pune-mi, Doamne, o hlamidă(din scaieți și pălămidă/ iar pe cap în loc de crini /o cunună de ciulini.// Cu o lance vino drept / și străpunge-mă în piept. / Când mi-s gândurile valma/ bate-mi cuiul sfânt în palma //Palma care te trădează/ și îmi ține mîntea trează./ Care-mi ține proaspăt lutul / cu fiindul și durutul. // Pune-mi sufletul în frâie / sau strivește-l sub călcâie..."*

Sau, încă! (incredibila mistică a Focului!): *"MERS PE FOC: Mers cu tălpile / pe foc / ca să uiți de noroc."* Sau superba metanoia de/prin Logos: *"ÎNTR-O CHILIE: Îmi lepăd dragostea fierbinte/ într-o chilie/ de cuvinte..."*

...Haiku-uri de o extremă sensibilitate fremătândă...E și liniștea Mirului, e și fierberea Elixirului ("evropenesec"-faustic, uneori..., abisal și amețitor de înalt creștin, de cele mai multe și frumoase ori!)...Este o metanoia a *Țării Cireșului Înflorit, în Țara Chilei Florii-Hristos/Trandafirul...* (Scrisoare de la Prof. ADRIAN BOTEZ).

„Din ciclul de versuri „Singurătăți împreună” am apreciat mult puritatea inspirației, bogăția limbii și extraordinara rigoare formală. Folosirea consecventă a coriambului în peste treizeci de poezii, totalizând sute de versuri este o mare realizare și o performanță unică în literatura română”(Alexandru Miran, poet și traducător din limba elină. Pe coperta a IV-a a volumului „Singurătăți împreună”, Editura Arionda, Galați, 2006).

„Rar am întâlnit suflet mai bătuit de nostalgie, de umbre, de dor și de speranță, cum este sufletul poetei Cezarina Adamescu: „Dor de senin/ nu mai ascult passacaglii/ pasărea spin/ sparge cu ciocul vitralii./ Hălăduind/ spre un târm fără umbre/ ca nefiind/ moartea să nu mă adumbre.// Parc-a fost ieri/ singură-n propria nuntă/ spre nicăieri/ astăzi mai sunt doar o sunță./ Pasărea spin/ sparge cu ciocul vitralii/ dor de senin/ nu mai ascult passacaglii”. Poeta Cezarina Adamescu – în tot ce scrie – mizează pe funcția lirică a notațiilor ludice, știind – ori intuind – că poezia în sine presupune substanța trăirilor autentice proprie sentimentelor și gândirii, reprezentând o concentrare semantică a acestora.” (VICTOR STEROM, „Substanța trăirilor autentice – o concentrare semantică” – Agora literară, aprilie 2008).

„Crezând în adevărul ultim și unic al Poeziei, poeta își simte sufletul bolnav de o neistovită patimă orfică și căreia îi caută înțelesurile în „harul ceresc”.

Domnia sa încearcă să-și vindece spaimile de vid existențial, închipuindu-se călător singuratic, călcând ca un apostol al nădejzii, peste valuri înalte, cu ființa încărcată de vise și încercând magia de a uni Pământul cu Cerul, prin forța descântecului.

Forța transformatoare, vindecătoare a Artei este imensă tocmai pentru faptul că ea se naște din iubire. Iubirea e singura ce poate să înalțe catedrale spre Dumnezeu, fiind și

unicul material de construcție.” (Constantin S. Dimofte, „Cezarina Adamescu și fascinația absolutului” – Școala Gălățeană, Nr. 54/ februarie 1997).

Scriitoarea Ioana Stuparu – București: *“99 de anotimpuri” a numărat scriitoarea Cezarina Adamescu, în luna lui octombrie, anul 2008. Atât a trecut de la plecarea lui Nichita Stănescu în lumea necuvintelor. “Un sfert de veac fără Nichita”, își strigă în scris nealinarea Cezarina Adamescu, parcă simțindu-se vinovată ca a trecut atâta timp de adăstare, de rămânere pe un alt tărâm. Și din prea multă iubire față de cel plecat, i-a dedicat volumul de poeme, intitulat: 99 de anotimpuri fără Nichita. Volum comemorativ 1983-2008, pe care l-a publicat la Editura Sinteze. Și nu e primul volum de poezie dedicat mult admiratului și iubitului Nichita. În poemul de început al volumului mai sus amintit, autoarea face următoarea destăinuire: “Crezum/ c-o să fiu numai scrum/ praf și tină;/ că n-o să mai fiu nicicând/ spic de lumină/ Fără tine crezum/ că n-o să mai fiu/ nicicum” (pg. 7). Bolnavă de Nichita și opera sa, Cezarina Adamescu scrie la pg. 131: “Mi-e iarnă și ning de Nichita/ și-un duh angelic mă fură/ mă bate cu fluturi pe gură/ cu nemiluita./ Împărtășește-te, îmi spune,/ din trupul cu răni al Cuvântului/ venit în lume smerit/ să se cunune cu poezia/ cea care atât de mult l-a iubit”. (Revista online Agero-Stuttgart).*

“Cartea, în întregul ei, este un imn de slavă, închinăciune și recunoștință față de izvorul veșnicei tămăduiri al adevărului și frumuseții dumnezeiești invocate să se reverse peste pacea sufletelor noastre.

Doamna Cezarina Adamescu posedă intuiția sigură a adecvării lingvistice și creării de atmosferă în direcția adresării mesajului poetic, astfel încât să evite prețiozități și abstracțiuni terminologice și ideatice care ar face imposibilă comunicarea cu o recepție neexperimentată, nespecializată. Cuvântul autoarei este vocabula simplă, familiară, caldă și nădăjduitoare a copilului destăinuindu-se în bucuria neștiutoare a jocului, în farmecul însuflețitor și robust al lucrului și gestului mărunț peste care simți mereu respirația caldă și mângâietoare a misterului divin protegător.” (Constantin S. Dimofte, “Cartea cu îngeri” – o carte a candorilor” – În: “Școala Gălățeană”, Nr. 62/ ianuarie 1998).

“Recenziile literare, cronicile, exegezele, analizele”, portretele (chiar dacă nu sunt realizate “cu instrumentele criticii moderne”) ne arată un cronicar silitor, binevoitor, mare iubitor de Carte, mereu pregătit să se bucure de cartea și de Omul care a scris-o...” (A. G. Secară, despre volumul: “Monumentul Cărții și mucenicia Cuvântului”, În: “Dominus”, Galați, an 8 nr. 86, martie 2007).

“Vârstele spiritului” – duc spre Dumnezeu. “Cezarina Adamescu la a 50-a carte!”, apărut la Editura Arionda, noul volum poartă un titlu semnificativ pentru a 50-a carte, el cuprinzând poeme scrise începând cu anul 1983. “Aproape de mirare” se numește “vârsta” din 1983. Iată ce scria Cezarina atunci: “Selene/ rănește cu secera/ pruncii nenăscuți/ ai făgăduinței” (“Dincotro?”) Următorul grupaj, “Dialectica emoției”, datează din 1986. Poeta se vede “Dincolo de toate acestea/ eu/ treaptă cu treaptă străbătând/ dialectica emoției...” “Din 1987 selectează alte poeme, sub titlul de altă nuanță, “Iubiri necesare”. Iată în întregime, scurtissima: “Tu”: “Cât mă uimești!/ Fără să simt/ mă locuiești”. (Ion Manea, Viața Liberă, / 3 octombrie 2008).

“Fibra lirică structurală a poeziilor sale o așează pe filiația Nichifor Crainic-Vasile Voiculescu-Lucian Blaga-Radu Gyr. Discursul său poetic este un imens și nesfârșit rug de iubire, care surprinde frumusețea arderii sale pe altarul prieteniei pure și al devoțiunii divine. Mesaj zamolxian, în ideea că moartea este o neîntreruptă

reîncepere. Arderea transmisă în fiorul său poetic se revarsă în sufletul cititorului cu valuri de generozitate, bucurie, optimism și devoțiune totală *“scriind în genunchi/ mănunchiuri de rugă”*. Toate poeziile sale curg ca o apă lină cu multiple mesaje de umanism, blândețe, modestie, pioșenie, dragoste divină. Să amintim numai câteva titluri: *“Duc in altum”*; *“Altar, Icoană, Căpătâi”*; *“Îți scriu pe albastru”*; *“Meteorit în lacrima cerului”*. (Năstase Marin, *“Călătorie de vis”*, În: *Școala Gălățeană*, nr. 146/ februarie 2007).

“Cezarina Adamescu – Mysterion – Editura Alma, Galați, 1997, cu scurte prezentări de Sterian Vicol, Apostol Gurău și Dumitru Pricop. Poeme înscrise între liniște și neliniște, ca niște lacrimi de mir scurse din bolta cerească a inimii, scrie poeta Cezarina Adamescu în această carte.

Reflecția dă aici simplitate versurilor. Păstrând elementele de strălucire și sugestivitate, se afirmă suveranitățile lăuntrice. Crezurile acestei etape sunt desenate cu limpezime sufletească.

“Înserarea ne adulmeca prin vitralii./ Oficiam ritualul tăcerii./ Amintirea sde strecurase tîpîl pe sub ușă./ Prezentul se estompa simțitor în oglinzi./ Aveam trupuri fosforescente, fierbinți./ Însingurarea ne istovise cu încetul./ Stăteam în fotolii ca-n strane de fildeș/ Neștiutori de sinele nostru uimit/ Pielea ne era tatuată în caractere chirilice/ Lăsasem noaptea să ne adaste,/ să ne întrepătrundă./ Devenisem albi din pricina întunericii/ Stelele ne dojeneau rînd pe rînd pentru pudica noastră lumină lăuntrică/ Sufletele se mistuiau covârșite/ de încărcături indicibile./ Un înger trecea grăbit prin încăpere.” (*“Ritualul tăcerii”*). (Victor Sterom, *Banca de metafore*, În: *“Danubius”*, Anul I, nr. 4, 25 octombrie 2000)

“Se apropie “spațiul de grație” cu aceeași iubire raportat la un paradis pierdut în care șarpele despuiat “era fericit că fusese de sângele cald ispitit”. Alături de aripi și aură se simte mirosul de “prea iubit” al femeii “pornind pe furiș” pe lungul drum al purgatoriului. Titlurile vin de foarte multe ori ca o motivare, ca o frică de neînțeles, încolonate cuvinte urcând Golgote, în timp ce versurile se subordonează timid “păstrînd nevoia de tăcere”. Poeziile nu au nevoie de nume, sunt litere așezate pe portativ iar interpreții sunt cititorii. Poeții trebuie să declanșeze acea “stare de urgență” pentru că unii au “rupt logodna cu netimpul”. Cezarina Adamescu se întreabă “Cine mi-a furat cuvintele” și spre bucuria mea îi răspund: timpul.” (Constantin Pârâială, *Răducăneni-Iași*. În: *Vestea Bună*, nr. 42/septembrie 2004).

“Cezarina Adamescu este o poetă cu avere, stăpână pe “noduri și semne” chiar dacă aceste cuvinte îi sunt atribuite lui Nichita, i se cuvine și ei o fărâmă de sceptru și toiag și un ținut minuscul din împărăția cuvintelor, o lumină în care se vede “răstignită ca un flutur/ împrejurul luminii/ din inima focului”. I se cuvine și ei o șuviță din părul cu ochi de luceferi pentru că fără o logică sau într-o “logică oarbă, mână cuvintele să pască iarbă”.

(...) Poeta a fost martora unei minuni, a unei alte nvieri, a unei metamorfoze, a unei modificări, a succesiunii etapelor ciclului biologic: *“Eu l-am văzut înviind în timp ce murea!”*

Ce frumos! Mîna poetei l-a mîngăiat, ținându-se de mîna cu îngerii și cum “îl priveau drăgăstos/ și cum de atîta privire/ îl durea sufletul pînă la os!”

Se pare că acum parcurgem o altă eră, de la înălțarea lui Nichita, era noastră, a românului, a îngerului blond.

Sunt sigur că Nichita a primit volumul scris de Cezarina Adamescu.”

(Constantin Pârâială, -Revista “*Vestea Bună*” – Răducăneni, Iași).

“Citind studiul teologic “*Iată Mama ta!*” am rămas impresionat de abordarea sistematică și clară a subiectului, precum și de volumul bibliografic impresionant și foarte divers, izvorât atât din tezaurul oriental, cât și occidental. Este într-adevăr o muncă reușită care se poate încadra la fel de bine într-o bibliotecă teologică și într-o bibliotecă de cultură generală spirituală. Este acea lucrare din care fiecare căutător de adevăr poate desprinde ceva, pentru că are ca și autor un om de cultură și un om de rugăciune în același timp, fiind scrisă pe limbajul comun nouă creștinilor, limbajul credinței, speranței și-al iubirii.” (I.P.S. Florentin Crihălmeanu, - Eparhia Română Unită cu Roma Greco-Catolică de Cluj-Gherla).

“Poeta gălățeană Cezarina Adamescu încearcă eternitatea nu numai cu aripa versului, ci și cu seriozitatea omului de știință, a cărturarului studios și inteligent, care dăruiește din prea plinul lecturilor sale. “*Iată Mama ta!*” este, după cum declară autoarea “*o carte clădită pe Iubire*”. “*Scriu aceste rânduri în genunchi, implorându-vă să le citiți cu ochii – cei fără dioptrii – ai inimii.*” O invitație la iubire, la “comuniune”, la catolicitate și ortodoxie în același timp, care presupun toleranță în cadrul aceleiași comunități, dar și față de comunități diferite. Exemplele nu pot contura în întregul ei lucrarea de proporții pe care Cezarina Adamescu o clădește temeinic drept ofrandă unei iubiri în care crede și pentru care trudește. “*Am constatat că nu se poate clădi nimic pe ură, ci numai pe iubire*”, declară autoarea. Care a clădit o carte. Apărută la Editura Alma Galați.” (Katia Nanu, “*Viața Liberă*”, Anul IX, Nr. 2621/16 iulie 1998).

“*Gândurile, sentimentele, faptele se convertesc în cuvinte*”, spune Cezarina Adamescu în volumul omagial de poeme închinat lui Nichita Stănescu. E un fel de trecere lină, ca o curgere dintr-o stare în alta, o entropie a neliniștii sufletești, o stare de înlănțuire și eliberare totodată. (...)

Este aici un discurs liric echilibrat, sobru, încărcat până la obsesie de amărăciune, într-o poezie, cum spuneam, nostalgică, unde amintirile poetei Cezarina Adamescu se revarsă unitar și coerent din zona memoriei afective în spațiile de profunzime ale ființei în care – nu o dată – durerea a lăsat urme adânci.

Astfel putem spune că autoarea acestei cărți de o frumusețe rară are simț pentru elementul dramatic din viață, fiind aici organic motivat. Versurile sunt “îmbibate” până la saturație de această elegie dură și cutremurătoare.” (Victor Sterom, “Cezarina Adamescu, *Ca o pasăre Ibis*”, În: “*Cafeneaua literară*”, nr. 5 din Mai 2003).

“Despre *Umilință și Măreție*, a poetei gălățene Cezarina Adamescu, apărută la Editura pentru Literatură și Artă Geneze, Galați, 1999, se poate spune că este o proză ridicată la rang de metaforă – în măsura în care împărtășirea unor experiențe de viață, privite prin prisma sublimării spirituale, poate fi “altceva” decât proza seacă. Cezarina Adamescu este, a dovedit-o, un om în continuă căutare de sine și de Dumnezeu. Sinele ei și divinul se întâlnesc în bucuria de a dăruii celorlalți ceea ce ea crede că nu are. Dar omul vine cu fapta și Dumnezeu adaugă darul.

Ceea ce are Cezarina este, totuși, Cuvântul: “*Eu cred în forța cuvântului scris și chiar rostii, că el poate să te aducă în prag de paradis sau dimpotrivă, în prag de dezastru. Și noi, acrobați vulnerabili, dansăm în zig-zag pe muchie, întotdeauna pe muchie, într-un perpetuu balans, pe grumajii cuvântului, gata oricând de alunecare și în același timp atât de aproape de râvnita înălțare*”.

În balans, între umilință și măreție, gândurile Cezarinei Adamescu devin niște

așternuturi moi. Așa cum unii se împrietenesc cu plafonul de deasupra patului, Cezarina s-a împrietenit cu Cerul. Vorbește cu el, faptele ei vorbesc cu el și scrisul ei cade ca o ploaie mărunță care încolțește sămânță de suflet în fiecare om.

“Eu nu am biografie, am cărți” – îl citează ea pe Constantin Noica. Existența Cezarinei Adamescu este o aventură a cunoașterii, propusă și celorlalți. Ea nu pretinde că a citi-o, e ca și cum ai trăit-o deja. Dar: “Ai răscolit. Ai scotocit. Ai dat peste. Te-ai agățat de. Ai avut șansa.”

E, să recunoaștem, o provocare umilă, dar măreață.” (Violenta Ionescu, “Viața Liberă, Galați).

“Ceea ce ne propune această ineputabilă autoare în volumul de față reprezintă produsul unei întinse perioade de exercițiu poetic ținut în tainițe cu sigil și pecete, pentru a-și spori, prin reclusiune și alchimie interioară, valorile de înțeles și expresivitate. (...) Cuvântul capătă nu de puține ori aparența imposibilității de a comunica în absolut, mai ales atunci când se multiplică în roiuri de slove neputincioase, pulbere a unei reflexivități sfărâmate crescând pe “strigătul mut”.

Acest tip de reflectanță artistică în forma descărcării de energie intensă și adunată în punct vibrator pare să convină poetei fascinate de prestigiul concentrării conceptuale, nucleice și expresive. Nu în ultimul rând, vom evidenția, ca particularitate a artei sale, reprezentând totuși specia, tentația de a extrage din banal și întâmplător valori de semnificație și a conferi acestora farmecul ascuns și misterios al insolitului.” (Prof. Constantin S. Dimofte, Despre volumul “*Lacrimi de mir*” al poetei Cezarina Adamescu”. În: Revista DOR de DOR, octombrie 2008).

”Suprema Lumină, în creația doamnei Cezarina Adamescu, ne dă uneori răgaz, se ascunde pentru a rămâne singuri cu Dumnezeu, pentru a nu mai vedea ceea ce e rău. Cuvintele răsărite pentru slujirea luminii se înlănțuie în dansul aducător de liniște și pace în sufletul cititorului, nesocotind însă, atunci când e cazul, realitatea pământeană, tipând în întuneric, cu strigăt dureros de uman.” (Emeric Chvala – Prefață la volumul “*Logodnă mistică*”, Editura Arionda Galați, 2007).

“În esență, “*Logodnă mistică*” e o abordare originală a stării de tip imnic în poezie. Cezarina Adamescu pornește de la concepția afinităților categoriale dintre mistic și metafizic – mitul eternei – logodne – stabilind paradigmatic rânduiețile primordiale: singurătatea cosmică și destinul creator al omului. (...) Alternând raportul dintre gândirea mistică și prozodia semantică, Cezarina Adamescu constată în fluxul poetic că între cele două linii de forță se personalizează logosul și în același timp, se metamorfozează misterul.” (Victor Sterom, *Fulgurații*, În: “*Climate literare*”, Anul 2, Nr. 15, decembrie 2008).

“Ca un adevărat suflet creștin, copleșită de măreția Unicului, a celui revărsându-se din Slava-I, cu blândă și netulburată iubire, deasupra inimilor înfiorate de bucuria presimțită în preajma minunatei chemări, poeta Cezarina Adamescu nu încetează să înalte imnuri de adorație către miracolul necurmat al ființei sale: Dumnezeu.

Astfel “*Departele*” și “*aproapele*” se temeinicesc mereu unul spre celălalt, mânați de o irepresibilă nevoie de refacere prin sfântă comuniune: “*Un miracol de iubire:/ Om și Zeu/ dumnezeire*”. (Prof. Constantin S. Dimofte, “*Din cărțile colegilor noștri*”, “*Departele din aproapele, aproapele din departele*” (În: Școala Gălățeană, nr. 79/ Octombrie 1999).

“A venit rândul celei de a opta cărți dedicată de poeta Cezarina Adamescu din nou celor mici, pentru că avem de-a face cu o poveste feerică pentru toate vârstele... copiilor, apărută la Editura Istru din Galați, sub numele de “*Pistruiații din orașul Azuro*”; o carte care convinge, încă o dată, că poeta poate aborda, cu același succes și genul prozei, fiind dotată cu un verb potrivit, dar mai ales cu o bogată imaginație, specifică celor ce au de la Dumnezeu harul și vocația de a se dăruia cu fiecare literă celor ce cred în scrisul artistic, în textul înzidit cu trudă, cu foarte multă trudă.” (Coriolan Păunescu, În: “*Dialog*”, Anul II, Nr. 22/ iulie 1999).

“Un univers cu totul aparte: CĂRȚILE CEZARINEI ADAMESCU: “Anul 2007 a însemnat pentru Cezarina Adamescu nu mai puțin de zece cărți tipărite. O performanță literară uluitoare. Volumele au apărut la aceeași editură – Arionda. Discretă, retrasă în turnul ei de fildeș, înconjurată de cărți, visuri și speranțe, Cezarina scrie. Este modul ei de a exista, de a respira, de a se confrunța cu o realitate pe care ea o vede cu totul și cu totul altfel. Și-a creat un univers cu totul aparte din care nu iese, decât, poate, pentru a contempla anotimpurile” (...) Cu cele zece cărți publicate anul acesta, Cezarina Adamescu se dovedește a fi un adevărat fenomen cultural.” (Ion Manea, În: *Viața Liberă*, Anul XVIII, Nr. 5521/ 18 decembrie 2007).

“Voce distinctă și recunoscută a liricii feminine religioase, Cezarina Adamescu (pe care o situăm, sperăm să nu greșim prea mult, gândindu-ne la judecata urmașilor și a îngerilor, pe o “scară” literară în preajma Zoricăi Lațcu Teodosia și Cristinei Crășmaru) dă un “*Autograf pe Lumină*” (Editura Pax Aura Mundi, Galați, 2003) tuturor celor mult prea însetați de absolut, asaltați de profanul care “*ne desfigurează brutal partea de sfințenie a existenței noastre*”, după cum observă Constantin S. Dimofte în prefața intitulată “*Cezarina Adamescu și Fascinația Absolutului*”...(A. G. Secară, În: *Dunărea de Jos*, august 2005).

“Cezarina Adamescu iluminată de Dumnezeu, într-o zi de 13 decembrie, când mai toată lumea uitase de Nichita, rănită de ninsoarea de pe *Necuvinte* și de zborul “*râsului-plânsu*” a încercat să întindă mâna. Și Magicianul recunoscând în ea albul Luminii, i-a împletit o verighetă de lumină și ndată, stropii de lumină s-au logodit cu verbul îndurerat poruncind scriitoarei să-i rămână credincioasă, nu numai pe viață, dar și pe moarte. Și fiindcă arcul brațului său nu a mai putut să atingă Cuvântul, Cezarina Adamescu s-a făcut ea însăși aripă ca să ajungă la el. Nu conștiința artistică a condus-o spre acest gest. Ci dragostea, dragoste ce a făcut din versurile închinat lui Nichita, adevărate bijuterii. Eleganța versului, măiestria lui, face ca toți cei care nu l-au înțeles pe Nichita, acum chiar să-l iubească, într-un act sublim de reparație și de dreptate. Fiecare vers din această carte pe care noi o vom purta în “buzunarul de la piept” este un scâncet, conceput în umbra marelui Nichita și pentru Nichita, pe care îl auzim din văzduh declarându-ne dragostea sa. Și pentru că Nichita era un munte de dragoste are “*Dreptul la nemurire*”, ceea ce scriitoarea Cezarina Adamescu o dovedește cu prisosință, demonstrând că Nichita Stănescu nu este doar un poet, ci este chiar Poezia, adică plânsul unui ochi nenăscut.” (Speranța Miron, prefața la volumul: “*Ca o pasăre Ibis sau Nichita Azi*”, Pax Aura Mundi, Galați, 2003).

“Poemele iubirii sunt reverberări sufletești delicate, lipsite de stridențe pasionale (“*adevărate ceremonii muzicale*, cum notează poetul Cezar Ivănescu într-o caldă prezentare ce însoțește volumul. Ele au tângirea catifelată a unei sensibilități abandonate reveriilor și lumina blândă, ușor crepusculară “*într-un sat al uitării de sine*”. (Nicolae

Colceriu, Cronică literară “*Arhipelagul visării*”. În: “*Viața Nouă. Supliment literar artistic*, nr. 22/ septembrie 1987).

“Despre Cezarina Adamescu, poetul Cezar Ivănescu are numai cuvinte frumoase: o poezie diafană, evanescentă, ca un abia perceptibil murmur pierdut într-o blândă invocație. El o consideră, de asemenea, poetă a reveriei, a unor ceremonii muzicale, a vagului oniric și îi recomandă să se fixeze mai mult “*spre centrul ființei sale profunde*” și să cultive cu mai multă exigență lirismul orfic. (...) De fapt, *Arhipelagul visării* nici nu își propune altceva decât să ofere o viziune onirică și pe cât posibil orfică. În afară de sensibilitate, emotivitate, poate chiar sentimentalism, tipice poeziei feminine, mai descoperim în volumul Cezarinei Adamescu o tendință spre introspecție, un permanent egocentrism (chiar dacă e ocultat), un eros firesc disimulat, dar care nu poate scăpa de sub lentilele lui Jung (ca să nu-l pomenim pe Freud). Nimic reprobabil, psihanaliza este permisă în studiul creației artistice, și, de altfel, ce mai productiv filon al poeziei este cel dezvăluit de afective. E bine să precizăm că apreciem creația Cezarinei Adamescu. Apărut în 1987, volumul ei este o confesiune permanentă, pudică dar neșovăitoare. (...) Creația Cezarinei Adamescu este admirabilă, ea denotă o intuiție, o sensibilitate irepresibilă, sugestiile sale trimit mai departe iar stilul e deja format.” (Viorel Dinescu, *Rocade, Arhipelagul visării*, În: Revista: *Acțiunea*, 1987).

“Gândite în chip de sonet, poemele Cezarinei Adamescu relevă măsura chemării ontologice prin asocieri insolite, provenite din mediul spiritual al bibliei, recompunând semne de credință știute și asumate de fiecare dintre noi, amintindu-ne de structura noastră creștină, fundamentală. (...) Îmbrăcată într-o haină prozodică de stil clasic, marcând năzuința spre credință și purificare – dac nu chiar spre mântuire – înfiorată de puternice aspirații spirituale, poesia Cezarinei Adamescu dezvăluie o existență umană în lupta continuă dintre materie și spirit.” (Victor Sterom, *Fulgurații*, la volumul “*Ultima logodnă – 333 de sonete de iubire*”, Editura Arionda, Galați, 2008. În: Revista: *Poarta Sărutului*, Anul I, nr. 2, noiembrie 2008).

Poeta și prozatoarea Cezarina Victoria Adamescu, atât prin prolificitate, cât și prin originalitatea și diversitatea operei, se înscrie în galeria oamenilor dedicați culturii românești, în țară și pretutindeni în lume. Și-a câștigat acest respect unanim prin muncă prodigioasă, seriozitate, studiu și dragoste față de limba și literatura română, față de valorile autentice ale neamului.

Semnat,

Cezarina Adamescu

Galați, 24 februarie 2009